

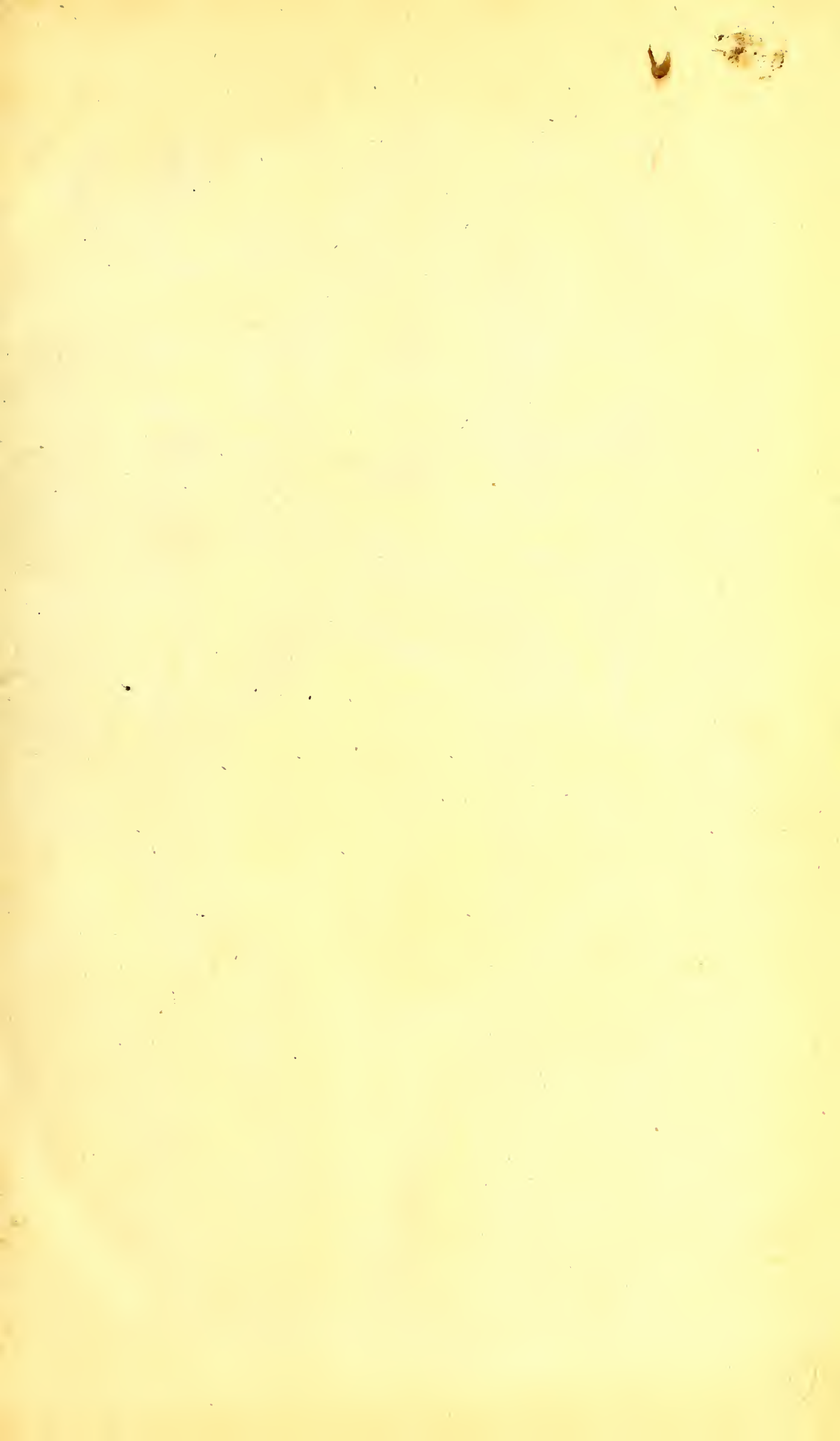
Smithsonian
Institution
Libraries

Gift of

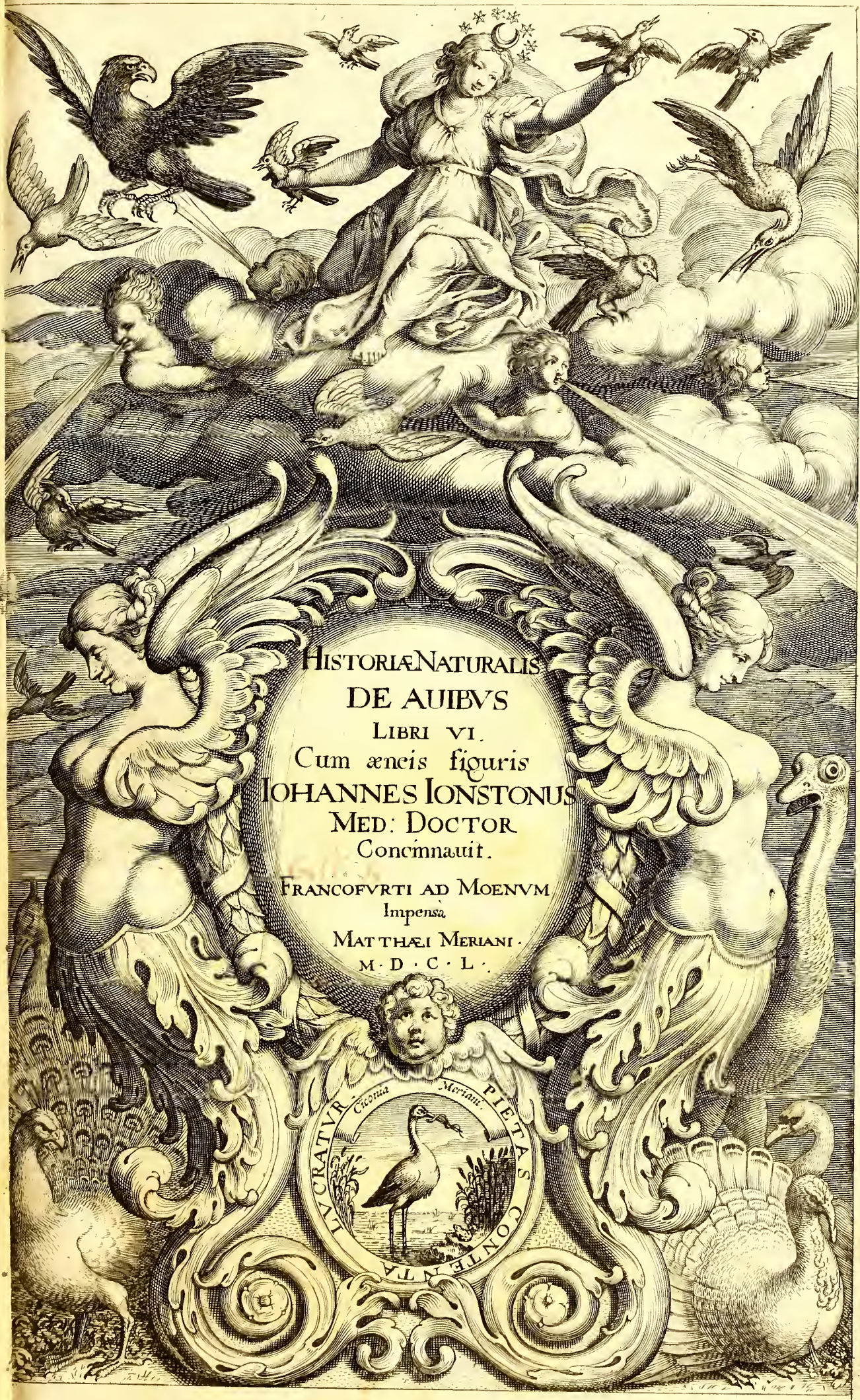
DR. FREDERICK M. BAYER

HISTORIAE NATURALIS
DE AVIBVS
LIBRI VI.
Cum æneis figuris
IOHANNES IONSTONVS
MED: DOCTOR
Concinnavit.

FRANCOFVRTI AD MOENVM
Impensa
MATTHÆI MERIANI.
M · D · C · L ·

QL
41
J66
1450
v. 2
ECMHRB

*Franciscus Goater Aldermannus Gasterus
& Pharmacopœus sumus J. D.
Bibliothecæ S. & Cap. Cistercia
A. D. 1734*

ILLUSTRISSIMIS HEROIBUS:

**DN. JACOBO HIE-
RONYMO DE ROZDRA-
ZEW O ROZDRAZEWSKI, DO-
mino in Krotoszyn, Castellano Califfiensi, Capi-
taneo Coninensi, &c.**

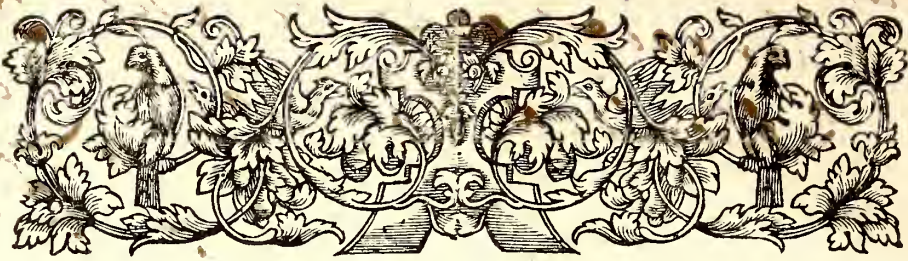
ET

**DN. HYACINTHO DE ROZ-
DRAZEWO ROZDRAZEWSKI, DOMINO IN
Novvomiasto, in Exercitu Serenissimi Poloniae & Sue-
ciae Regis, Equitatus gravis armaturae
Chiliarchae, &c.**

DOMINIS SVIS GRATIOSISSIMIS,

Hanc Historiae Naturalis de Avibus partem, ob-
servantiae monumentum, exhibiti sibi favoris
memor, offert & dedicat

IOANNES IONSTONVS Med.D.

HISTORIÆ NATU- RALIS DE AVIBUS LIBRI VI.

PRÆFATIO:

*In qua & de Operis ratione, & de Avium naturâ
in genere, agitur.*

Aquaticos gre-
ges, aëreus Avium
seu volucrum grex
insequitur, *Benevole*
Lector. Inditum iis
id nomen, non tam
quod pervia discur-
rant, iisdemq; delectentur, ut Isidoro
& Perotto placet: vel ab adventu,
quod inde venient, unde quis non sus-
picetur, ut Festo: quam vel à volâdo,
quod Ebreis אָוִי dicitur, ut Martinus
in Lexico deducit, vel ab אָוִי, audien-
do, quod Scaligero patri visum. Græ-
cis, ορνίθες ab ὄρνις, οὐδὲν, οὐδὲν, κινώπια,
&c. vocantur. *Collum* omnes & dor-
sum & eas quæ terram spectant, quæq;
pectoris vicem gerunt, partes, cum
cæteris animantibus communes ha-
bent: peculiare præ cæteris, *alas, pen-
nas*, quibus caulis, plumas & *rostrum*,
quod in senectâ durefcit. Neq; *la-
bia* ipsis sunt, neq; *dentes*, neque *manus*
pedesve anteriores, neq; *auricula*, neq;
nares, sed meatus horum sensuum, ad
odoratum in rostro; ad audiendum in
capite. *Oculos* similiter atque alia
animantes, duos sine palpebris habet.
Connivent inferiore gena graviores:

nitant ab angulo obeunte membra-
nâ omnes. Aristoteles, *σικεδαμύτης*
ἐκ τῆς κνήμης δέξιματι ὀπίοντι, dixit. *Femur* Arist. H. A.
simile *coxæ*, longum, ad medium usq; l. 3. c. 11.
subeuntem atque affixum ventrem:
quod cum avulsûm est, *coxam* putēs:
At ipsa *coxa*, quæ inter hoc & tibiā
est, alia quædam pars esse videatur.
Maxima unguibus, & *pectus*, aliis
robustius. Pro *cauda* clunis est, iis qui-
bus aut crura longa, aut pedes conti-
nuatâ planicie dati, brevis, longus a-
liis. Alas in priora curvant. Omnium
animalium *bipedes* sunt ut homo: quâ-
vis retrorsum curvant crura, qua-
drupedum modo. Uncos habentium
longi, & quæ ad aquas versantur. Ca-
rent tamen iis Cypseli, & quoddam
Manucodiator. genus. Omnes sunt
πυλόνυχτοι, sed & omnes quodammo-
dò *πυλόνυχτοι*. Plurimis namque digiti
discreti sunt: & *πῶς πῶς αὐτῶν ποδα* qui-
dem, dearticulatos tamen atq; distin-
ctos habent digitos. Plinius eos a-
lias habere dixit, palmipedes esse a-
lias, alias inter utrumq; divisus digiti,
adjectâ latitudine. Quæ volatu sub-
limes feruntur, omnibus quaterni di-
giti, tres in anteriore parte, unus ponè
pro

Scalig. in
Hist. Ani-
mal. l. 1.
p. 48.
Arist. H.
A. l. 2. c. 15.
edit. Scal-
lig.

Arist. l. c.
Plin. H. N.
l. 11. c. 45.
& 47.
Plin. H. N.
l. 8. c. 39.

Plin. H. N.
l. 11. c. 47.

pro calcaneo plurimis. Paucæ binas ante, totidem post habent. Quibusdam etiam calcaria sunt, Uncungues autem & calcarigeræ, nullæ. Plinius, ni fallor, radios dixit. Illæ sunt volucres; hæ humiles. Data nonnullis & surrectis pennis crista. Soli gallo peculiaris, quæ nec caro est, nec à naturâ carnis aliena. Interiora si attendamus, Linguam fortitæ omnes sunt, sed diversam: aliæ longam, latam alia, quæ præter cætera animalia, literas sono exprimunt: aliæ ante ex cornu acutissimo, retrò ex carne compositam, ut in historia occurret. Lingula quæ gurgulioni imposta est, nulli: apertione & contractione ita meatum temperant, ut prohibeant, ne quid gravioris in pulmonem demittatur. Viscera & inter se & ab aliis animalibus, differunt. Præjacet in quibusdam ventriculo ingluvies, seu cavum amplumque corium, in quod receptus cibus per initia coquitur; à gula angustius, dein laxius, & rursus, quò ad ventriculum demittitur, arctius. Ventriculus plurimis carnosus & compactus: pelle interiore robusta, etiam cum à carnosio ablata est. Ingluvie destituta, gulam capacem latam, aut totam quæ ventriculo jungitur obtinere, ut monedulæ, corvi, coturnices: quæ tali carent, longam habent, & liquidius præ cæteris excernunt, ut Porphyrio. Complurimis intestinum tenue, & si explicetur simplex. Appendices explicatæ sunt, sed paucæ, neque supernè ut piscibus, sed in ima parte ad intestini extrema. Fel non eodem loco habent, quædam enim *περὶ τῆς ἡγίλιας*; quædam *περὶ τοῦ ἐντέρου*, ut columba, hirundo &c. Testiculos *περὶ τῆς ὀσφύς*. Antequam coeant, quibusdam sunt parvi, quibusdam obscuri & *ἀδηλοί*; tempore coitus majores fiunt. Genitura alba est. Vesicæ carent, quòd larga humoris copia ad pennarum ortum & incrementum requireretur, ut Aphrodisæo visum. Pennigeri hujus exercitus loci sunt Aer, aqua, terra. Illum sulcant, unde Aves cæli dicuntur; in hac gradiuntur; in ista quædam natant. Sunt tamen quæ in quibusdam locis non inveniuntur, de quibus ita Plinius.

Hæc quoque mira natura differentia: alia aliis locis negat, tanquam genera frugum fruticumve, sic & animalium non nasci translaticium; in vecta emori, mirum. Quid est illud unius generis saluti adversum, quæve ista natura invidia? aut qui terrarum dicati avibus termini? Rhodus aquilam non habet: Transpadana Italia juxta Alpes Larium lacum appellat, amœnum arbusto, agro, ad quem Ciconiæ non permeant: sicuti nec octavum circa lapidem ab eo, immensa alioqui finitimo Insubrium tractu examina graculorum monedularumve. Picus Martius in agro Tarentino negatur esse &c. Sed nec eadem semper omnibus regio. Faciunt enim *μετὰ βασιν* quædam, ut in gruibus, Ciconiis & aliis dicemus. Unde Plinius. Temporum magna differentia avibus. Perennes, ut columba, semestres ut hirundines: trimestres ut turdi & turtures, & quæ cum factum eduxere abeunt, ut galgali, upuæ, Scilicet. Migrant quædam, alio non procul à locis in quibus morabantur secedunt, & seipsas abdunt, & quidem nullo discrimine, tam *ἐνθυώνοχοι*, quàm *γαμψώνοχοι*. Vicitant carnibus, insectis, herbis, granis, & seminibus, piscibus & ranis. Sola Emmo prunas etiam devorat, ut in ejus descriptione dicitur. Bibunt suctu ex his quibus colla longa, intermittentes, & capite resupinato velut infundentes sibi: Porphyrio solus morsu. Non bibunt *γαμψώνοχοι*, quod Herodotus, ut Aristoteles scribit, ignoravit. De Generatione notandum, duobus modis fieri coitum; fœminâ humi confidente ut in gallinis: aut stante, ut in gruibus. Quædam omni tempore coeunt, ut gallinæ, & pariunt, præterquam duobus mensibus hyemis brumalibus: plerumque tamen vere & ineunte estate: quo tempore etiam pleræque pariunt, & quidem semel. *Oscimes præter exceptas*, inquit Plinius, non temerè fœtus faciunt ante æquinoctium vernali, aut post autumnale: ante solstitium autem dubios, post solstitium vitales. Ova ferunt omnes, vespertilionem excepto, qui animal. Infœcunda sunt quæ ad uncas habent ungues. Tribuit hoc avium generi natura, ut fœcundiores essent fugaces earum quàm fortes. Ovorum alia

Arist. H. A. l. 2. p. 213. edit. Scal.

Albert. M. de Animal. 2. tr. 1. c. 6.

Arist. H. A. l. 2. c. 22. edit. Scalig.

Arist. H. A. l. 2. c. 16.

Arist. H. A. l. 3. c. 1.

Arist. H. A. l. 6. c. 9.

Arist. H. A. l. 6. c. 2.

Aphrodis. Probl. p. 1. q. 108.

Plin. H. N. l. 10. c. 29.

Arist. H. A. l. 8. c. 12.

Plin. H. N. l. 10. c. 28.

Arist. H. A. l. 8. c. 21. edit. Scalig.

Plin. H. N. l. 10. c. 46.

Arist. H. A. l. 8. c. 18.

Plin. H. N. l. 10. c. 52.

Plin. H. N. l. 10. c. 53.

Arist. H. A. l. 5. c. 8.

Arist. H. A. l. 6. c. 1.

Plin. H. N. l. 10. c. 31.

Plin. H. N. l. 10. c. 52.

sunt candida, ut columbis & perdicibus: alia pallida, ut aquaticis: alia pūctis distincta, ut meleagridi: alia rubri coloris, ut Phasianis. Intus omne bicolor. Exeunt rotundissimâ sui parte dum pariuntur, molli putamine, sed protinus dureſcente, quibuscunque emergunt portionibus. Tempus à coitu, partus excubationis, & numerus variant, ut apud Plinium videre est. Aliquando fœmina tantum incubat, aliquando mas. In columbar. genere, interdum mas, noctu fœmina: inter palumbes post meridiem in matutinum fœmina, cætero mas. A coitu inhorrescunt & se excutiunt, sæpè etiam aliqua festuca luſtrant: quod & edito ovo faciunt. Sunt etiam quædam his bella amicitiaq; unde & affectus. Dissident olores & aquilæ: corvus & chlorio, noctu invicem ova exquirentes. Simili modo corvus & milvus, illo præripiente huic cibos. Rursus cum terrestribus, mustela & cornix: Aegithus avis minima cum alimo. &c. De Motu ita egregiè Plinius. Omnibus animalibus reliquis certus & uniusmodi & in suo cuique genere incessus est: aves solæ vario motu feruntur, & in terra & in aère. Ambulant aliquæ, ut cornices: saliant aliquæ, ut passeres, merulæ: currunt, ut perdices rusticulæ: ante se pedes jaciunt, ut ciconiæ, grues: expandunt alas pendentesq; raro intervallo quatiant (ut milvi) aliq̄ crebrius sed & primas duntaxat pennas: aliæ & tota latera pandunt: (ut corvi) quædam majore ex parte compressis volant (ut pici) percussioq̄ semel aliquæ & gemino ictu aère feruntur: (carduales) vel ut inclusum eum prementes ejaculâtur, sese in sublime, in rectum, in pronum. (hirundines) Impingi putes aliquas, (perdices) aut rursus ab alto cadere has, (alaudæ) illas salire, (coturnices) Anates solæ, quæque sunt ejusdem generis in sublime protinus se tollunt, atque è vestigio cælum petunt, ut hoc etiam ex aqua. Itaq; in foveas, quibus feras venamus, delapsæ solæ evadunt. Vultur & ferè graviores, nisi ex pro cursu, aut altiore cumulo immissæ non evolant, cauda reguntur. Aliæ circum-

ſpectant, aliæ flectunt colla. Sine voce non volant multæ: aut è contrario semper in volatu silēt. Subrectæ, pronæ, obliquæ, in latera, in ora, quædam & resupinæ feruntur: ut si pariter cernuntur plura genera, non in eadem natura instare videantur. De cætero, porrectis ad caudam cruribus volât, quibus longi pedes: quibus breves, contractis ad medium. Uncos ungues habentes altivolæ ferè sunt, exceptis nocturnis. De voce hoc dicere sufficiat, loquaciores quæ minores, & circa coitus maximè. Aliis in pugna vocem, ut coturnicibus, aliis ante pugnam, ut perdicibus: aliis cum vicere, ut gallinaceis. Iisdem sua maribus: aliis eadem, ut fœminis, ut lusciniarum generi. Quædam toto anno canunt, quædam certis temporibus. Palumbibus omnibus similis & idem trino conficitur versu, præterquam in clausula gemitu. Est quæ boum mugitus imitetur, in Arelatenſi agro taurus appellata, alioquin parva. Est quæ equorum quoque hinnitus anthus nomine, herbæ pabulo adventu eorum pulsa imitatur, ad hunc modum se ulciscēs. Varium & vita inter eas spacium, Martes passeres negantur antio diutius vivere. Columbæ & turtures octenis durant. Cornicibus & cervis, nescio quot tribuuntur lustra. Morbis infestari nullum dubium, & habentur apud authores remedia. Conferunt illis oi αἰχμοί, incommodant τὰ ἐπιμυθεῖα. In valetudinis indicium in pennis. Quæ de Natura, ingenio, cicuratione, docilitate, & affectibus occurrunt, abundè in Historia explicabuntur. Divinationis iisdem aliquid inesse, comperitum est. Grues ex mari in mediterraneo volantes, si silent, serenitatem pollicentur, si clamant, atrocem turbinem. Idem sonans in crepusculo matutino Ardea, prænunciat; quæ & pluviam si ad mare rectè tendet, prædicat. Sereno canens noctua; volubili sono crocitas corvus, crepusculo vocales cornix & graculus; monedulæ modò sursum, modò deorsum versus volantes; &c. tempestatè innuunt &c. Usus homini præbent, in cibo, Medicina,

Plin. H. N.
l. 10. c. 58.
59. 60.

Plin. H. N.
l. 10. c. 41.
Arist. H. A.
l. 6. c. 1.

Plin. H. N.
l. 10. c. 73.

Plin. H. N.
l. 10. c. 38.

Plin. H. N.
l. 11. c. 47.

Plin. H. N.
l. 11. c. 51.

Plin. H. N.
l. 10. c. 35.

Plin. H. N.
l. 10. c. 42.

Plin. H. N.
l. 10. c. 35.

Arist. H. A.
l. 5. c. 13.

Aelian. H.
A. l. 7. c. 7.

dicina, venatione, re vestiaria & plumaria, oblectatione & aliis. Caro earum levior & sanior, purgatissimaque in suo genere est, ut Albertus dixit.

Differentia Avium sunt infinitæ, ex multisque fontibus petuntur. *Partes* si respicias, aliæ habent *rostrum* rectum, aliæ, superius, inferius, aut utrinque incurvum, *Pedes*, quædam

Arist. H. A. l. 1. c. 2. e. dit. Scalig. longos, breves quædam. Aliæ sunt digitatæ, aliæ palmipedes, aliæ inter utrumque divisas digitis, nonnullæ apodes: *Caput* aliis cristatum, sine crista aliis, sunt & cornutæ, ut apud

Aelian. H. A. l. 17. c. 10 Aelianum videre est. *Collum*, aliæ longum, ut grues; aliæ breves obtinere. De *Lingua* superius attigimus. *Alæ*, plerisque proportionem: sola Dodonem, quæ lana quasi tegitur.

Herbert. in Itinerar. p. 347. *Caudata* quoque sunt ferè omnes Caudato insulæ Mauritiæ avis cauda caret &c. *Ratione Magnitudinis*, sunt, parvæ, mediocres, magnæ, apum quantitate. & bobus majores, ut Aelianus

Aelian. H. A. l. 17. c. 14. fabulatur. *Ratione Locis* sunt terrestres, marinæ, lacustres, palustres, domesticæ & villaticæ, sylvestres, campestris.

Aliæ arboribus insident, vel illis se affigunt, aliæ cavernis delectantur. Quantum ad *Qualitates*, sunt albæ, nigræ, versicolores, & quidem tales pleræque. Mutant quædam colorem, vocemque tempore anni ac repente fiunt aliæ, ut oscimes & grues: non mutant aliæ. *Ratione Cibi* sunt carnivoræ, ut rapaces, insectivoræ granivoræ &c. Deglutiunt & lapillos & ferrum quædam. *Ratione Generationis* omnes ferè, ut dictum, ovum ponunt, sola vespertilio, animal. Infœcundæ sunt unguis: fœcundiores aliæ. Columbæ decies anno pariunt: hirundines, turtures, merulæ bis. Nihil de congressu, partu, incubationis, exclusionis, differentiis dicam. *Motus* diversitatem superius jam attigimus. Sed & de *vocis* varietate actum. Philomela modulatur: Aquila clangit: Accipiter pipat: corvus crocitat, crocit, corniculat. Perdix cacabat: Anser, grati-

Plin. H. N. l. 10. c. 53.

tat, glacitat: Cygnus drensat. Turtur & Columba gemunt: Palumbes plausitat: Ciconia gloterat. Gallus cucurrit: Gallina gracillat, glocit: glocitat. Pavo pupillat: Grus gruit, Vultur pulpat. Græculus frigulat: Milvius lipit, lugit. Anas tetrinit: hirundo trinsat. Passer pipit: Sturnus pisitat. Turdus trutilat: Acredula mittat. Coturnix gryllissat: Gulgulus glocitat. Merula stridet vel modulatur: Upupa popissat. Meleagris caccissat: Vespertilio stridet. Pica picatur: Cuculus cuculat. Bubo bubulat: Noctua cucubat. Ulula ululat: Buteo bubit. Regulus zinlutat, Parus tinninat. Reliqua, ne nimis prolixus sim, non attingo. Ego eas in hoc Opere, in *Terrestres & Aquaticas distinxi*. Illas iterum in *Carnivoras*, sub quibus sunt Aquilæ, vultures, Accipitres, Falcones, Psittaci, Corvi, Cornices, Noctuæ, Vespertilio &c. *Insectivoras* non canoras & canoras: *Granivoras*, sub quibus pulveratrices, sylvestres & domesticæ, pulveratricesque; & lotrices simul, &c. & *Baccivoras*. *Aquaticæ* in *Palmipedes* & *Fissipedes* quæ etiam sua sortiuntur genera, dispescuntur, prout in syllabo libror. & Capitum præfixo apparet. Et tantum de Avium natura in genere præmittere placuit. Quod reliquum est, scire te *Benevole Lector* velim, exhiberi hic Tibi quasi in tabella, quicquid de Avibus veteres & recentiores habent. Addidi enim omnia illa quæ à Gesnero & Aldrovando omissa sunt. Ideò & totum quintum librum Marcgravii de Avibus Brasiliensibus Appendicis loco adjeci, paucis quibusdam omissis, quæ alibi abundè explicata sunt. De Usu si quæ desiderabuntur, in Additamentis, Deo benè volente, prostant, in quibus una quæque Exotica. suæ Classi restituetur. Quapropter, si aliqua nunc bis occurrerit, veniam dabis. Similes aliquando appareant species, quæ tamen vel icone, vel quibusdam in descriptione positis differunt. Quia verò duplici Aristotelis Historiæ Animalium editione usus sum, vulgari nempè & Sca-

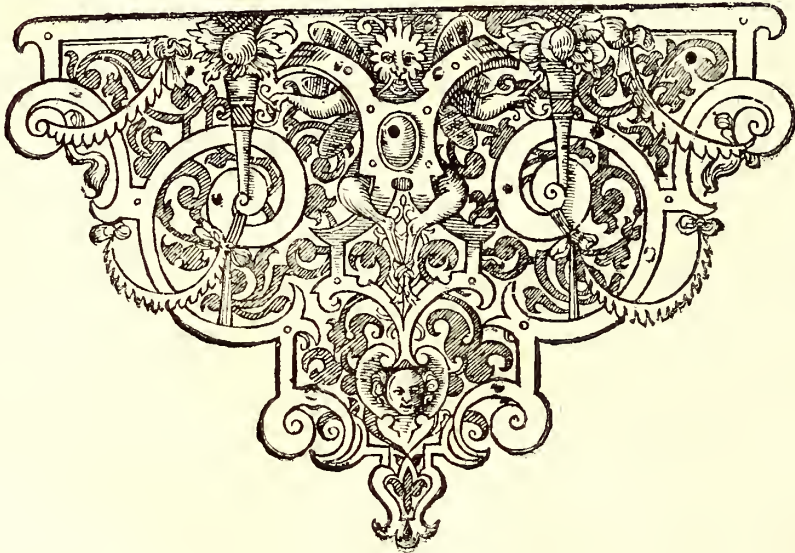
Scaligeranâ; ideò illam absque addito, hanc cum nomine Commentatoris citare soleo. Indicem tibi dabo, postquam totum de Animalibus opus paratum fuerit, illumque totius operis ad species, partes, & affectiones reducti, prout Plinius Historiæ suæ libro undecimo, capite trigesimo-septimo & aliis pluribus in locis fecit, Compendium, sed Alphabetico ordine dispositum: si tituli marginales omisi sunt, ne mirere. Primus hic in hac Historia labor, & jam ferè per triennium apud Typographum

delituit: nec rùm mihi istos addere animus, prout & in historia de Piscibus vidisti. Fruere interim his, *Benevole Lector*, cum Deo; & auctori juventutis literariæ studiosissimo, prosperam valetudinem & ad plures curas vitam apprecare, ut Tu bono, opus Historiæ Naturalis, de Homine in primis, quod parat, aliaque huc spectantia, feliciter absolvere possit,

Vale. Lesnæ ex Musæo. 10.

Febr. A. C. M. D. C. L.

* *
* .

HISTORIÆ NATVRALIS

DE

AVIBUS

LIBER PRIMVS.

De Avibus Terreſtribus Carnivoris.

TITVLVS I.

De Aquilis.

CAPUT PRIMUM.

De Aquila in genere.

Nomen.

QUILA Græcis seu *ἄετος*, concitus feror, seu *ἄετος ἐπιπέδιος*, quod ſemper auguriū ejus veridicum eſſe ſolet, *ἄετος*; Cy priorum dialecto *ἄετος* & *ἰβητικῶς*, Macedonum *ἄετος*, *Ἀετίον*, *Ἀετίον*, Pergæorum *Ἀίβητος* vocatur.

Descri-
ptio.a Athen.
Dipnoſ. l. 5.

Totam avis *molem* ſi ſpectes. *Corpus* ipſi denſum, figura erecta. *Oſſa* ſolida & nihil ferè medullæ habentia. *Magnitudo* determinari non poteſt. Viginti cubitales a in Ptolomæi pompa delati fuere. Inter Miſenam & Dresdam tres in nido, pulli, totidem patulas quercus ingenti ſpacio complexo, inventi; quorum maximis alæ per trãſverſum extenſæ ſeptem ulnas, ungues viri grandis digitos æquabant, crura leoninis majora erant. *Partes*, ſi in rationem veniant, anterior *Capitis* pars paulatim arctatur & in *roſtrum* deſinit; quod durum, aduncum, ad ſenectutem creſcit, ſed tractu temporis fit inutile. *Oculi* ſunt, parvi, charopi, concavi, profundi, nec nimium oblongi, nec exactè rotundi. *Dentes* nulli. *Cerebrum* adeò calidum, ut in pulverem

reductum, maniam, exhibitum, inducat. *Alæ* rectæ & extenſæ; in ſummitate recurvæ, nervoſæ, paucæq; carnis, magnitudinis tantæ ut eas b Ho- b *Homerus* merus, januis thalami compararit. *Iliade ult.* *Penna* in iis ſunt duræ & aliarum, Anferum in primis & Columbarum permixtæ pennis eaſdem abſumūt. Dum pulli excluduntur, inediâ albescunt. *Pes* dexter ſiniſtro major, colore uterque diſformis. *Ungues* adunci & recurvi, quos in inceſſu, intrò ſemper vertit; niſi ſolem aut prædâ intueatur, ppetuò inſpicit. & hebetatos, roſtro, aut ad Lapides atterendo, acuit, quiq; cum pullos nutriunt, invertuntur. *Alvus* propter cibi humiditatē mollior.

Fel c ærugineū, impenſè acre & mordax. *Sanguis* craſſus & fibroſus. *Stercus* tantæ acrimonix, ut nulli d in Medicina uſui eſſe poſſit. c *Galen. de* *Compoſ. Medic. ſ. l. l. 4.*

Quantum ad *Sedes & loca* nec in inſulis, parvis in primis, (cum Rhodi in culmine domus Tiberij conſediſſet, e portenti loco fuit) nec in locis propè Mæotidem f paludem, nec in extrema Scythia, & Sarmatia, ob aëris fortè inclementiam reperiuntur. In Caucaſo, Tauro, regno Peruano, Ger-

B mania,

mania, Polonia, Britannia, Dania, &c. in quibus prædæ copia, eas invenias;

g *Arist. H.* & quidem locis ἡ ὑψηλοῖς præsertim ἐν A. l. 9. c. 32. πέτραις σκοπεύμεναι, καὶ ἐπὶ δένδρων (de Pygargo & Morphno id fumendum non est) seu πρὸς ἀσφάλειαν ἢ μὴ ἐνεδρένεσθαι, id est ut tutiores ab insidiis sint; seu ἂν τὸ βραδείῳ αἰρέσθαι ἀπὸ τῆς γῆς, quia difficulter à terra attolluntur.

Nutrimen-
mentum.

Nutrimen- *mentum* ipsis Carnes sunt, Columbarū, Anserum, Cygnorum, Gallinarum, Ovium, Cervor. hinnulorū; ob sui à morbo tutelam, leporum, testudinum terrestrium, piscium, etiam & cancrorum: serpentum imprimis, seu propter odium, seu propter eam quam ex humido & frigido cibo capiunt, voluptatem. Sed nec à suigeneris avibus iratæ & famelicæ abstinēt. Cadavera tamen non tangunt, Percnopteryx si excipias. A meridie venari quædam incipiunt, ab orto sole quædam. In prædam conspectam, & injuriæ patentem (lepus in planis, testudo post coitum supina invaditur) velocissimè & tormenti instar (hinc ὄξυλαβείας) se demittunt, posteriore pedis digito feriunt, & occisam in nidos deferunt. Falluntur tamen interdum, quod in Falcone Scalig. Exerc. 237. Scaliger observavit: sed & à Polypo apricante in profundum detractas, Aelianus *h* annotavit. *Potus* iisdem nullus, fortè quòd ad eū sanguis animalium sufficiat. *Visæ* tamen aquam bibisse, medicinæ gratiâ; & ultimo in senio, rostro præ siccitate incurvato, vitam aliquandiu bibendo sustinere coguntur.

Sexus.

De *Sexu* Aquilarum dubitari non debet. Daturgenus, quod propter tres testiculos, *Triorchis* appellatur. *Coeunt* verò frequenter; & fœmina terdecies in die compressa, si mas revocet, denuò accurrit. Unde Ægyptiis & Venus dicitur, & soli dicatur. Cōmiscentur aliquando cum accipitre, sed o'is incubare non dignantur: sed & marem cum lupa aliquando coire, scriptores Africani referunt. Ovis majoribus XXX. minoribus XX. diebus incubant, & ad exclusionis promotionem lapidem aëritem, qui æstum ovorum ab incubatione contra-

h Aelian.
H.A. l. 7.
c. II.

Genera-
tio.

ctum, utpote frigidissimus, temperat; & peculiari qua pollét vi partum accelerat in nido deponunt. Duos prærumq; *excludunt* pullos, quandoq; tres. Exclusos solem adversos intueri cogunt, & invitos eidem obvertunt. Si fortè oculos vi splendoris inflexerint, aut nictatione obnubant, tanquam adulterinos abdicant; si immotis eum aspexerint, genuinos agnoscunt. Volatum affectâtes, in *k* altum sublato, *k'* *Sinesius* dimittunt, sibi relictos, aut fortè dilapso suscipiunt, grandiusculos, longissimè tanquam rapinæ æmulos, à nido fugant, *l* ἢ ἐν ἢ τύπε ἢ πρὸς αὐτῆς παν- *l Arist. H.*
τὸς ἀπελάυνσιν. A. l. 9. c. 32.

Quantum ad *volatum*, à meridie ad *Volatus.* vesperam moventur; manè, quiescunt, donec hominum conventu fora impleantur. Tam sublimes rectâ viâ feruntur, & deorsum tanta mole corporis labuntur, velificatas alas modico caudæ gubernaculo advertentes, ut cæteras omnes aves superent, & vel ideò à Poetis Altrivolantes ὑψιπέται *m m* *Home-* dicantur Tempore incubatus, & nu- *rus Iliade o.*
Oppian.
Cyneg. l. 1.
Lucret. l. 5. tricitationis pernicitas illa imminuitur, sed motus tonicus perpetuo peculiaris manet.

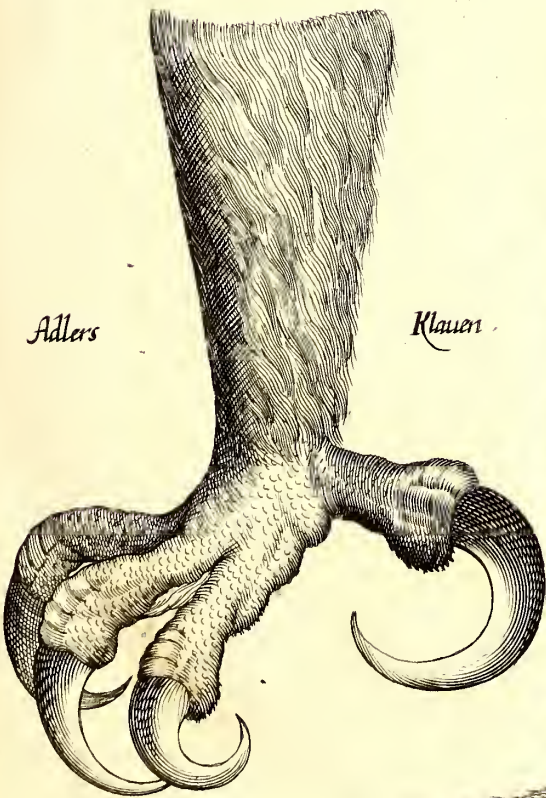
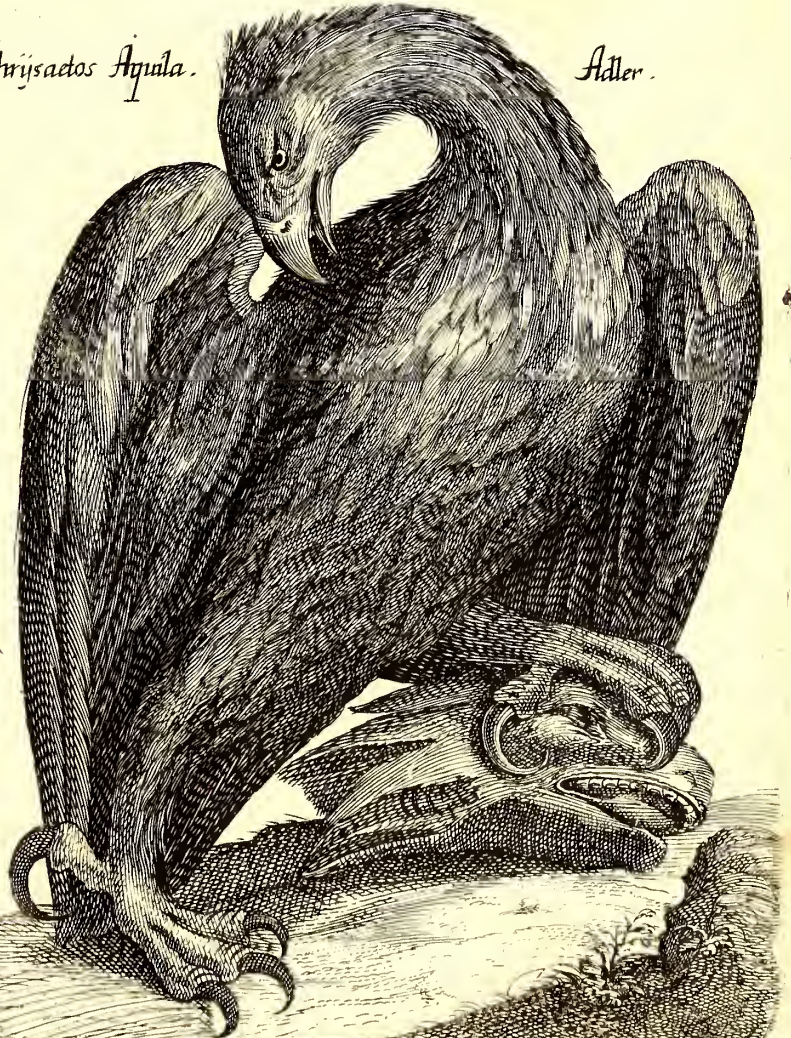
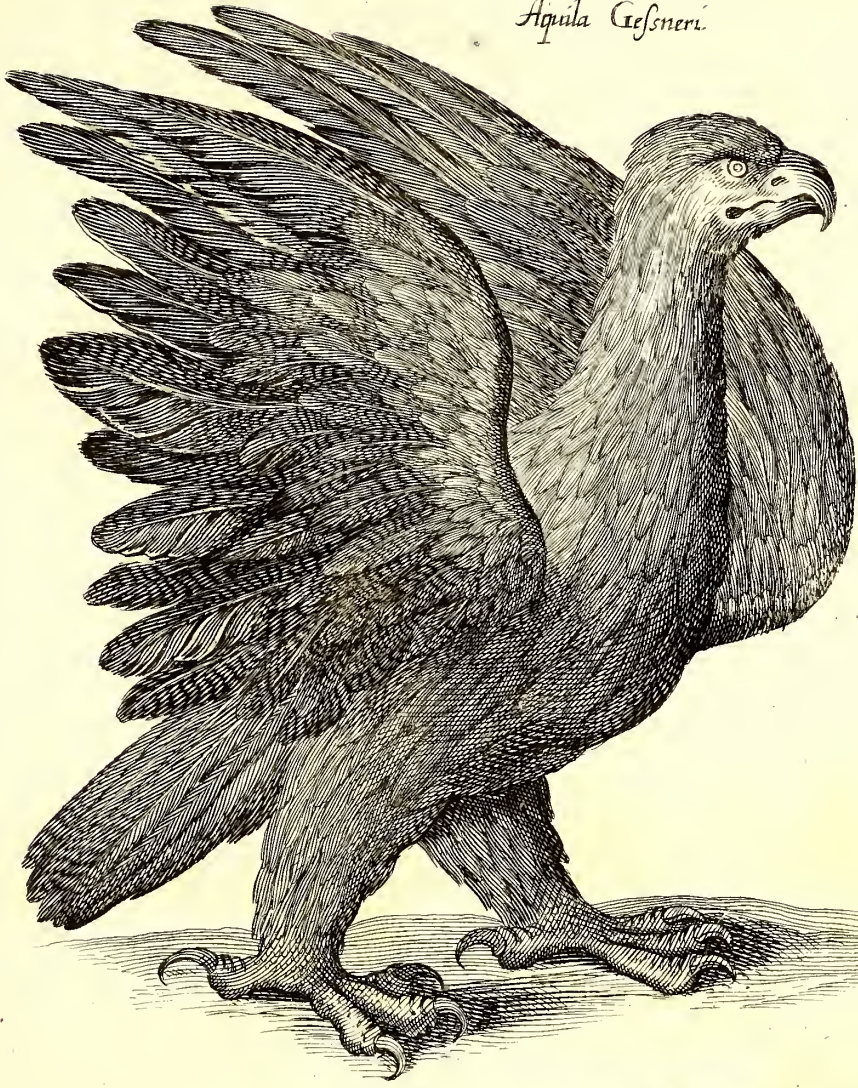
Vocem ipsis clangere seu χλάζειν *Vox.* quidam, ut *n* *Homerus*, & *Author Philo-* *n Homer.* *melæ*, tribuunt, qui reboatus quidam *Iliæ. μ.* est propter strepitum gravem, avicular. motum obtundens: nonnulli penè mutas aut vix vocales, quod de tertio genere Aristoteles affirmat, tradunt. Pullos mutos esse constat, quod illis lingua humore quoquam tenellis impediatur. Sed de hoc inferius dicitur.

De *sensibus externis* non est quòd *Sensus* multa dicam, tam exacti est vilis, *o* *externi.* ut sola contra rotantis jubaris lucem *o* *Plut. de* immotam teneat aciem; sola sublime *Homer.* ita volans; ut à nobis tanta luce difficile cernatur, latentem sub fruticele- *August. l. 2.*
de morib.
Manich. puscum, sub fluctibus nantem pisciculum, videre comperta sit.

Animam ipsi olere certissimum est, propter quam contracta ab ea corpora facillimè putrescunt. De *ingenio* ac *Ingeniū.* docilitate pauca occurrunt. Callitrichum herbam in nidum suum contra noxia animalia ingerere affirmant.

Sub-

p *Pausan.* Subvenisse q Aristomeni in Ceadam
l.4.V.G. demisso; gratiam q virgini Sestensi &
q *Plin.H.* puero pro educatione, rustico r pro
N.L.10.c.5. lato contra serpentem auxilio, retu-
r *Aelian.* lisse, infantem recens natum s ab ex-
H.A.L.17. itio servasse, apud Authores invenies.
c.37. Indi pullos educatos ad leporum vul-
s *Aelian.* pium venatum, descripto ab Aeliano
H.A.L. 12. t modo, instituebant. Tales & Cu-
c.21. blai Tartarorum Imperator habuit.
r *Aelian.* Sed & Pythagoras u aquilam ita mā-
H.A.L. 4. suefecisse, ut certis vocibus sisteret &
c.26. u *Plut.in* devocaret, Superodantem, dicitur.
Numa.

Antipa- *Inimicitias* gerunt x cum Cygnis,
tia. (pugnæ apud Statium y descrip-
x *Arist.H.* tionem vide) Trochilo, Gruib. quæ ideo
A.L.9.c.1. montem Taurum transmissuræ, lapil-
y *Statius* lis vocem cohibent, & noctu transvo-
Thebaid. lant. Ardeolis, Ciconia, Hierofalco-
l3. ne, vulturibus, Dracone & Serpen-
tibus.

Vita. *Vita* quamvis falaci diuturna est. In
senectute visus heberudine. & rostri
aduncitate tentatur; cum vero se illa
gravari sentit in sublime fertur, inde,
oculorū caligine solis calore dispersa,
z *Rhodig.* fervida, in aquas frigidissimas z se dat
Antiq.l.7. præcipitem, quibus tertio immersa,
c.41. nidum petit, & inter pullos capturæ
aptos quasi febre correpta, cum sudore
quodam plumas exuit. Oppetit
ergo mortem non tam senio vel ægri-
tudine, quàm fame, in tantum supe-
riore accrescente rostro, ut aduncitas
aperiri non queat.

CAPUT II.

De Aquila in Specie.

ARTICULUS I.

De Chrysaëto.

Nomen. **C**Hrysaëtos Aquilæ genus à ful-
vo Colore ita dictum est. Aristote-
les *ἰχθυόεν*, Albertus Herodium, Aeli-
an. a *Aelian.* lianus z Aquilam stellarem, Pinda-
H.A.L. 2. rus b Jovis alitem, Hesiodus Aegiopen
c.39. &c. vocat.

b *Pindarus* *De externa ejus constitutione* veteres
Iythio. hoc duntaxat, produnt, quòd maxima
Ode 4. sit omnium inter cæteras aquilas ea-
demque ruffa seu fulva aut subrutilla
(qui color interdum cum ætate muta-

tur) & oculis Charopos. Quæ Aldro-
vando à Ferdinando Medicæo missa
erat, pendebat libras duodecim, co-
loris, in minutioribus totius corporis
plumis, ex fusco castanei albis sparsim
intercurrētibus maculis, paucis dor-
so, pluribus ventre, radicibus albis; in
alis & cauda fusci, eò magis quò ma-
jores pennæ, in cruribus ad pedes usq;
ferruginei: *Longitudo* ei ab extremo
rostro ad ultimam caudam, quinque
dodrantum, à rostro ad extremos un-
gues: quatuor Spithamarum, & ultra,
Latitudo expansalis Spithamar. octo.
Rostro quod palmam superabat ad un-
citas infra inferiorem mandibulam
ad pollicem unum propendebat, lati-
tudo plusquam duorum digitorum,
medii præsertim, erat. Color, in acie
nigrior, alibi. Corneus ad cæruleum
dilutum tendens, fusco maculatus.
Oculos habebat Charopos, quos pal-
pebræ in uno quoque binæ, supernè,
& infernè integebant, inter nictan-
dum tunica quadam crassa, ab infra
sursum exporrecta, musculo conspi-
cua, cujus initium haud procul ab e-
ruptione nervi optici à cerebro erat,
quamque palpebræ superioris loco à
naturâ datam, & ad angulū internum
in primis collocatam, quod cutis ca-
pitis ob duritiem in palpebras abire
nequeat, creditur instructa, ab angu-
lo majori ad minorem, obducebatur.
Humor aqueus in iis copiosus, Cry-
stallinus, Sessilis, utroq; latere com-
pressus, & solidus. *Lingua* erat huma-
næ similis, lata, extremo teres, versus
radicem duobus utrinq; ceu hamatis
utrinq; appendicibus corneis armata.
Sinistri pedis posticus *unguis* sex digi-
tos in circumferentia longus erat,
dextri quatuor, singulos digitos, qua-
tuor semicirculares tabellæ, extre-
mos propè unguis, integebant; maxi-
mo interiori excepto, quem tres duntaxat
vestiebant. De ingluvie, Oesophago,
ventriculo, consulat Aldrovandum
qui volet c Musculos col- c *Aldrov.*
lum moventes anticòs & posticos ha- *Ornithol.*
bebat duodecim, seu sex paria, late- *l.2.c.2.*
rales tres. In thoracis utroque latere
tres; Abdominis quatuor paria; Alas
moventes decem, Scapulæ quatuor;
B 2 Ulnam

Ulnam moventes, sex; eam partem qui carpo in homine respondet totidem, crura quinque; Tibiam octo; Tibiam & digitos, plurimos.

Nutritio. *Cibus* ipsi carnes leporum, gruum, Anserum, Hinnulorum, Cervorum, quos ex declivi præcipites agit; & Taurorum, quos magno & ausu & astu aggreditur: aliquando fame premente fructus, & fruges, ut hac in parte deceptus videatur d Aristoteles, A. l. 8. c. 8. qui fruges etiam si in os ingeras respuere asserit, comedit.

Generatio. Ova ad summum tria ponit, si juvenis est & vegeta, ut plurimum duo, quorum alterum sæpissime putre deprehendi testimonio aucupum, per octennium nidum explorantium, Albertus affirmat, quæ de ovorum vel ab alterius generis Aquila Chrysaëto, vel à Chrysaëto alteri Aquilæ suppositione scribuntur, dubia nimis sunt. Si duo excludit, alterum pullorum eiecit, seu nutritus difficultate, seu quia minus generosus apparet. Prædam nisi fame coacta sola minimè absumit. Impertitur avibus regiâ magnificentiâ portio, quæ ea spe sectantur, adulatorum aulicorum ingenia experimentes.

ARTICULUS II.

De Haliæto & Melanæto.

Nomen & descriptio. **H**Aliætus, Haliætos Phavorino, Aquila marina Latinis, Nisus, sed non recentiorum, a Ovidio dicitur, a Ovid. l. 8. German. Meer Adler.

Metamorphos. Qui à Bellonio b exhibetur, magnitudine est Milvi. Caro ei cinerea ad nigrum vergens, fibrosa. Alarum ad pedes duos Romanos, & digitos undecim extenditur longitudo. Caput album & fuscis lineis distinctum, rostrum aquilinum, Oculi in medio nigri, in ambitu aurei. Lingua ferè humana, appendice ad radicem utrinque instructa. Colore per summa Asturis, per ima albo, Guttur maculis ruffis notatum. Pectus purè candidum. Venter gutturi colore respondens. Crura crassa & squammosa. Cauda ad comoditatem volatus lata, Pedes fissi, hamati, cærulei. Digiti quatuor per superna ad di-

midiam longitudinem squammosi, ad reliquam incisi, per inferna asperi & aculeati, tam validi, ut flexos vix ulla vi distendas.

Species Aquilar. marinar. plures esse videntur, ex quibus, tum illa est Bellonii quam testas in cruribus & ungues omnino rotundos habere scribit: tum illa Alberti M. & Anglorum, quæ pede est uno anserino & natante, altero fisso & prædæ dicato; adipem in cauda gerit, quo guttatim in aqua dimisso, pisces attoniti, prædæ fiunt opportuni.

Habitat circa c mare, littora & Locus. c Ari. H. A.

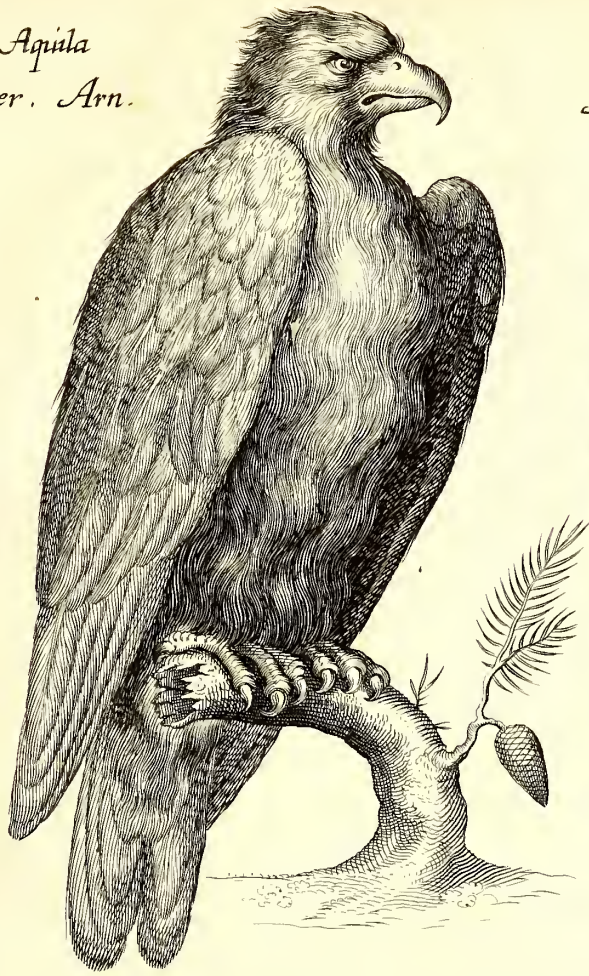
Cibus ei interdum d columbæi interdum aves marinæ; quas universas nunquam invadit, singulas cum emergentes observavit aggreditur, & immerfas vel strangulat in humore, vel per summa corripit, sed piscibus præcipuè victitat, quos in sublimi in primis e natantes, in altum mare se præcipitans aquis pectore discussis rapit, & interdum pòdere victa demergitur. Quod de adipe superius dictum, quia & testimonio fide dignorum nritur, & pari, in ardea pede in aquam demisso, pisces alliciente, exemplo comprobatur, fidem videtur mereri; & virib. narcoticis, quales, seu in torpedine, seu in opio, seu in spiritu vini sentimus, adscribendum est. Vixit quidam & quidem quietus ad septimum sine cibo. De ipsius Ortu mira ff Plin. H. Plinius, quæ quia mendo non carent, N. l. 10. c. 3. diligentius expendi debent.

Fel ipsius ad oculorum suffusiones & nubeculas cum melle mixtum prodesse scribit Plinius g. N. l. 29. MELANÆTOS, Aquila Valeria Hermolao, λέγωνον Aristoteli, λεγωνίζας Hesychio & Phavorino, aliis Hyperionis avis dicitur.

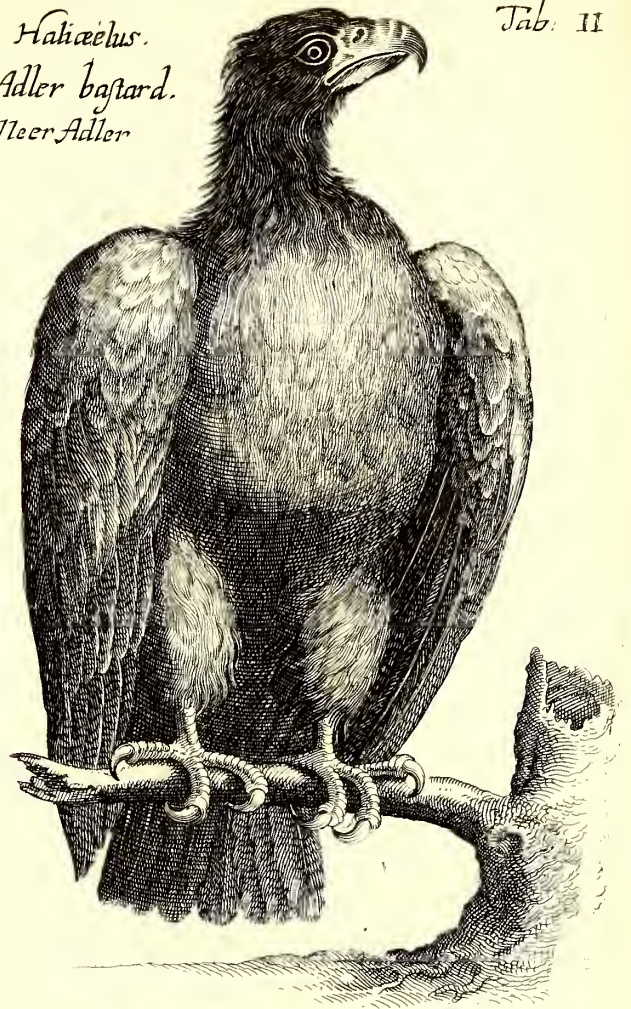
Minor est reliquis nigra, rostro adunco extremitate nigro cæteris corporeo subcæruleo. Initium ejus supra narium foramina, membrana quædam transversim obvestit. Vertex ac cervix obscuro ferrugineo tinguntur, Oculi pupilla est nigra, iris charopa, & ex luteo rufescens. Dorsum ternis exiguis notulis albicantibus aspergitur.

Ala

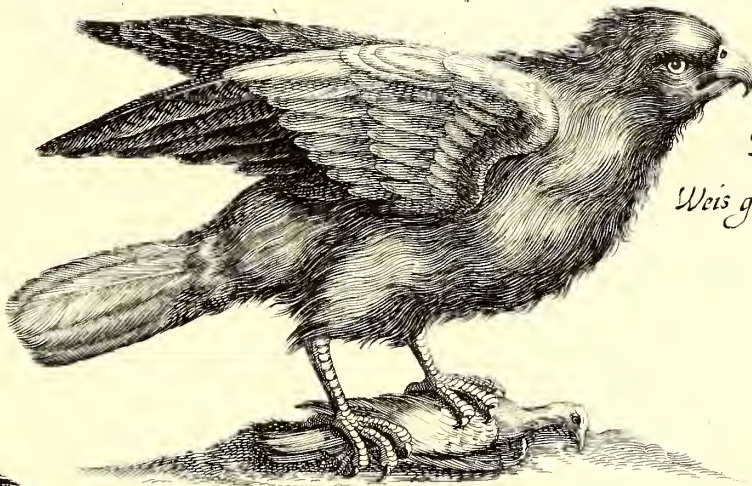
Aquila
Adler. Arn.

Haliaeetus
Adler bastard.
Meer Adler

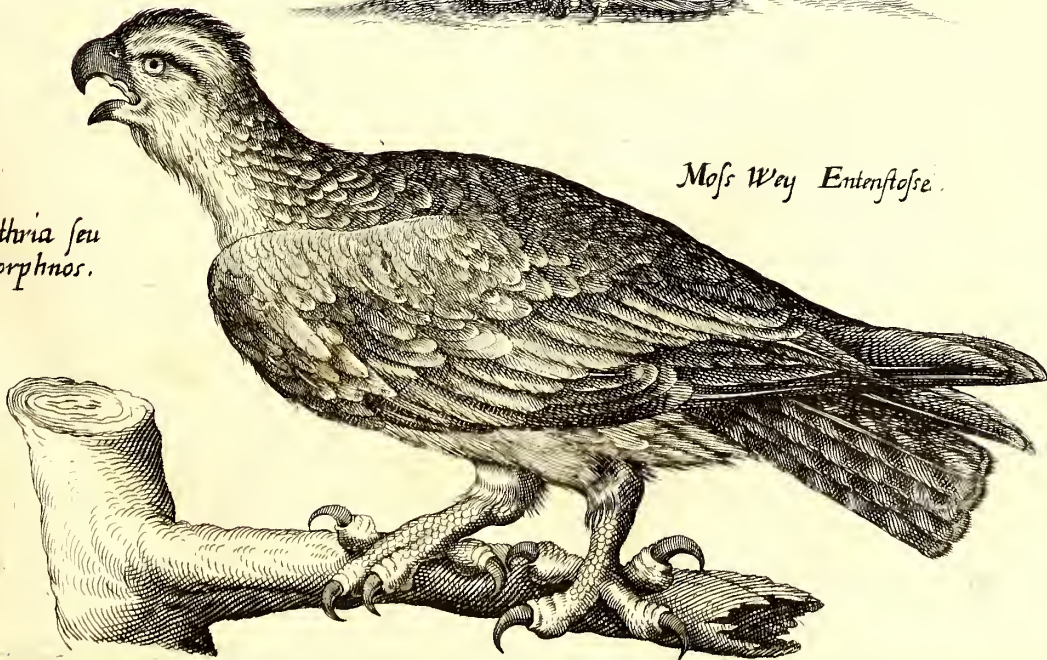

Pygargus
Weis geschwenzter Adler

Moss Way Entenstosse.

Anathura seu
Morphnos.

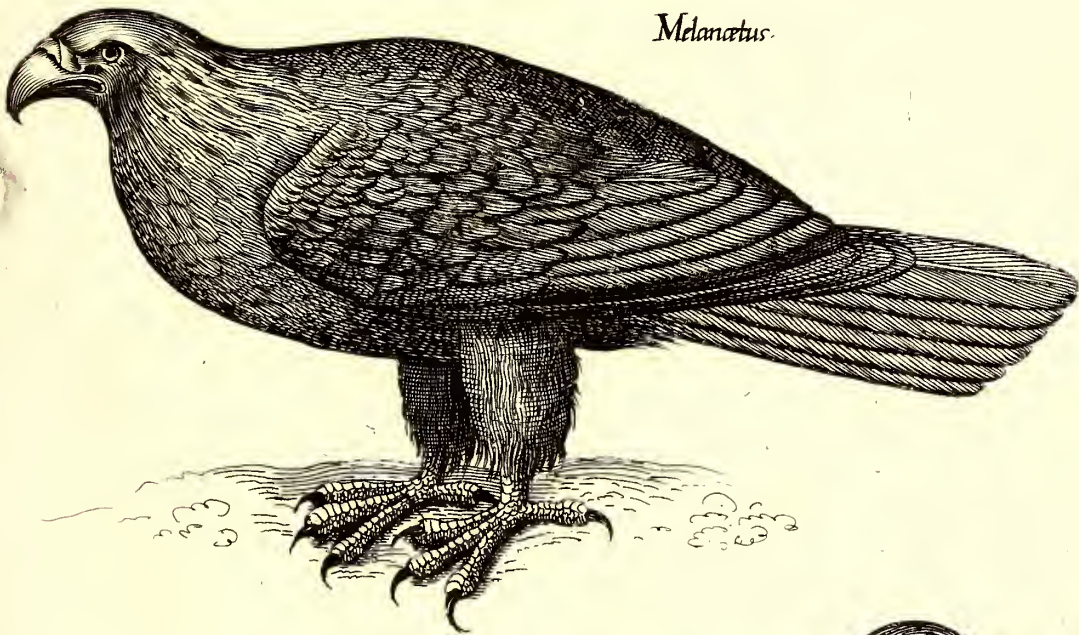

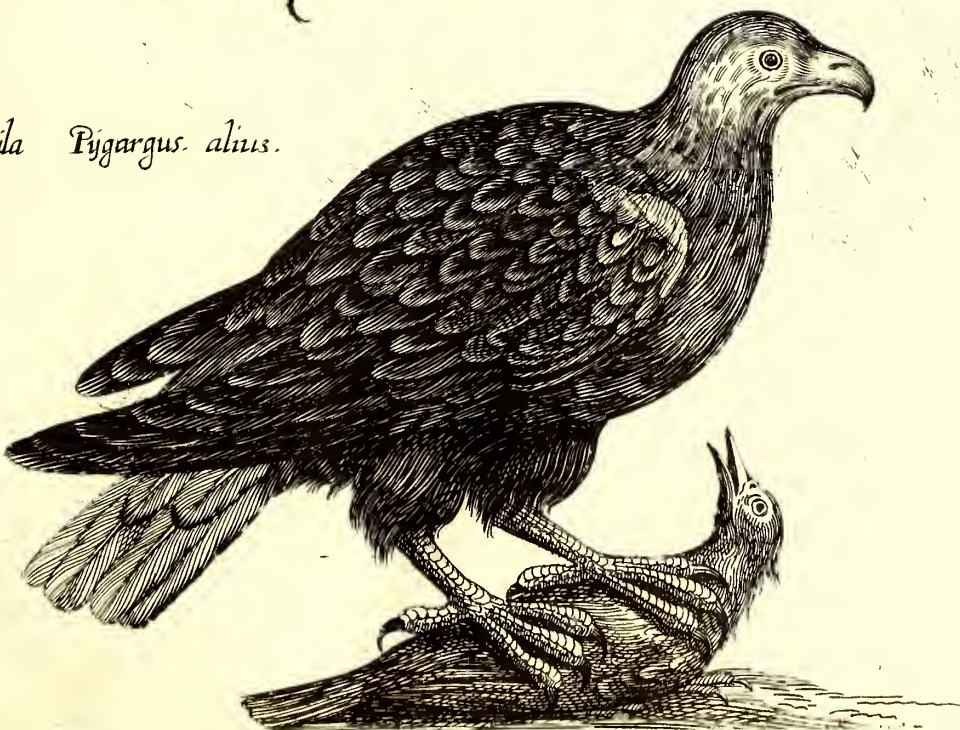
Melanetus uel Melanæctus
Aquila Valeria.
Stock arn.

Melanæctus.

Aquila Pygargus. alius.

5 112

Ale ad ultimam ferè caudam exporriguntur. *Crura* tota propemodum pumis operiuntur; quod nudatum est, id luteum, vix ad digiti unius spacium ad pedes patet. *Degit* in sylvis & montibus. *Victitat* leporibus *b* quos, sen-
h Arist. H. sim in terram delapsa, in plana digres-
A. l. 9. c. 32. sos opprimit. Pugnatur tamen & cum
Pugna. cervis animose. Multum pulverem volatu collectum, insidens cornibus excutit in oculos, pennis ora verberans, donec præcipitet in rupem; sed & cum Dracone, Ova hic confectatur Aquilæ aviditate malefica: at illa ob hoc rapit, ubicūq; visum. Ille multiplici nexu alas ligat, ita se implicans, ut simul decidant. Sola Aquilarum *i*
i Plin. H. fœtus suos alit, est liberalis, sola sine
N. l. 10. c. 3. clangore & murmuratione.

ARTICULUS III.

De Pygargo & Morphno.

Nomen. **P**Ygargus, Gazæ Albicilla, Hinnularia aliis Melancto & Morphno major est, at minor Percnoptero.

Descriptio. Qui ab Aldrovando exhibetur, majusculi Galli erat magnitudine, vertice ac collo dilute castaneo ex cinereo. *Oculi*, pupillâ nigerrima, iride luteâ, *Rostro* adunco, & paulo quam cæteris Aquilis, proportionem habitâ, longiore. *Dorsum* alarumq; pars superior, ferrugineis obscure plumulis ac subnigris integuntur, uti venter ac femora. *Cauda* ab Uropygio ad finem usq; tota albicat: duæ tamen pennæ minores, majoribus incumbentes extremo nigræ sunt. *Tibia* tota ferè nudæ, impensè luteæ, tabellis superintectæ. *Ungues* acerrimi.

Locus. *Colit* oppida & campos, plana & lucos; sylvas & montes nonnunquam. Romæ rarò visam ex Symmachi epistolis colligitur. Adoritur cervos, ut Melanætus, cum hinnulis; à dextro latere insilit, in oculos involat, & tandem alis percutit, donec præcipientes agat. Aëtem in nidum infert, à quo & is nomen obtinuit. Sed in alendo fœtu reliquis est difficilior.

Differètia. Duplex illius *genus* Bellonius recenset. *Vnum*, corpore colore inter album & cinereum ambiguo, extre-

mis *alarum* nigris, supinâ parte totâ cædicans, quod Ardeam volatu refert; *caput* versus terram deprimens & perdicibus cuniculis, gallinaceis, & aliis minutis volucris, victitat, & ut plurimum Oriente & Occidente sole conspicitur. *Alterum* Milvo regali ad eò simile, ut nisi hic & minor esset, & ventre intensius albescente, (pennas circa Uropygium cum superioribus candidissimas obtinet) unus ab altero non dignosceretur. *Ungues* habet atros, crassos, & in fornicem curvatos. Insectatur alaudas per campos, & cū subbuteone de præda tam acriter certat, ut uterq; alis & pedibus confertis in terram delapsus, sæpissimè aucupibus in prædam cedat.

MORPHNOS, *πλάγγος, κλάγγος*, *Nomen.* *Νεφροφόνος*, & *περυνός* Græcis; *Nævia*, clanga, Planga aut † Plancus, Anataria seu Avicida Latinis, dicitur. *† Plin. H. N. l. 10. c. 3.*

Veteres eam a magnitudine Melanæti superare, & nigro ac sub obscuro colore, qui tamen nevis quibusdam interstinguatur esse scribunt. *Descriptio.* *a Aristot. H. A. l. 9. c. 32.*

Homerus alas ejus tantum parere, quantum valvæ ostii cujusdam viri divitis, cecinit. Ex recentioribus Aldrovandus nullam se vidisse cui omnia veterum competere, fatetur. Turnerus apud Gesnerum, nomen hoc Balbusardo Anglorum, qui est Buteone major, nævo in capite albo colore fusco proximo; quiq; ad ripas degit, in terra inter arundineta super aquas nidificat, volatu non admodum valet,

Locus. pisces & cuniculos dilaniat, adscribit. Bellonius avem falconē secuplo majorem, pedibus cæruleis, digitis oblongis, Unguibus patulis, Gallis Gerfault dictam, & terrestri venatui adhibitam, pro Morphno, sed dubius, obtrudit. Saltus convalles & lacus *incolit*.

Aquaticis avibus ut fulicis & anatis plærumque, sæpè & piscibus *victitat.* *Pugna.* Spectanda dimicatio est, inquit Plinius, *b* ave ad perfugia littorum tendente, maximè si condensâ harundo *† Plin. H. N. l. 10. c. 3.* sit: Aquila inde ictu abigente alæ, & cum appetit, in lacus cadente, umbraniq; suam nati sub aqua, à littore ostendente; rursus ave in diversa, & ubi minimè se credat expectari, è mer-

gente. *Nascitur* ex Ossifragis si Aristoteli credimus.

Generatio.

Morpho CONGENER Aldrovandus appellat aquilam sibi missam, cujus magnitudo galli gallinacei erat. Color totius ferrugineus, rostrum dorsum recta propemodum tendens, membranula lutea capiti conjunctum. Extremæ alæ versus ventrem maculis ovalibus insignitæ, remiges extremo apice albicantes. Crura hirsuta, & albis notis è bætico aspersa digiti supernè squammis, infernè tabellis seu annulis intectæ.

ARTICULUS IV.

De Percnoptero, & Ossifraga.

Nomen. **P**ercnopteros, qui & Cypaëtos, vel Hypaëtos, Ægyptias, & Oripelargus dicitur.

Descriptio.

Breviter à veteribus, diversim à Neotericis describitur. Aristoteli est capite albicante, corpore, quàm cæteræ dictæ majore, sed brevioribus alis, longiore cauda, vulturis referens. Aldrovandus binos ejusdem icones exhibet. Prior Chrysaeto non multo minor, habet *Corpus* coloris castanei ad nigrum vergentis, *rostrum* mediotenus rectum, extremo in unicum insignem curvatum, principio juxta frontem album, cætera nigrum. *Caput* subalbidum ad fuscum vergens. *Oculos* iride subalbida, pupilla nigrâ. *Collum* dimidia ferè parte eaq; superiore propemodum calvum, & paucissimis iisq; exilibus plumulis confutum, candicans, ad cujus finem, medio prope collo instar pilorum quorundam hirsutorum ac crisporum, plumulæ veluti setæ oblongæ supra cæteras, plumas extabant. In tergo veluti cucullus quidam, ad medium usque protensus in acutum finem, velut triangulum quandam desinebat. Alter ignavus, colore pennarum totius ferè corporis erat fusco ad castaneum obscurum vergente, quem in ultimo collo nonnihil albicantium ordo continuus, angulum acutum in dorsum exeuntem constituens qui veluti cuculli humeris inducti basis erat, distin-

guebat. *Capite* ad occiput usq; calvo, ita ut pennæ post verbum surrectæ, cuculli speciem exhiberet. Bellonius avem Gallis busard dictam, buteone majorem, coloris nigri, alis brevibus ignavam Cypaetum vult esse. Gesnerus aliam ciconiæ formâ & coloribus similem. Frigoris impatientem, corporis intense calidi, carnivoram, sed pisces respicientem, quæ quatuor horas uno loco sedebat, & solem aliquando splendens intuebatur, si non Gypaetum, ex altero saltem parente natum, credit.

Incolit lucos & plana, ut plurimum, *Locus.* montes, quandoque, in Syria & Ægypto maximè invenitur.

Cibus foli inter aquilas, a cadavera. *Nutritum.* Gravis enim, & ad rapinam iners, à corvo cæterisq; id genus alitibus verberatus, fugatur, capitur. *Muribus* A. I. 9. c. 32.

quoq; circa Gazaram Ægypti urbem victitat. Pullos statim parere, Aelianus auditione se recepisse scribit. Avicenna fel ejus destillatum cum oleo violaceo ad aurium dolorem & tinnitum, fimum ad abortum commendat.

OSSIFRAGA & Ossifragus, Græcis *Φύνης* Aristoteli *Φύνη*. Harpa quoq; Sanqualis, & Immussulus dicitur. *Nomen.*

Aristoteles *b* de ea. Ossifragæ magnitudo major est quàm Aquilæ (Chrysaeto nempe excepto) Color ex cinere albicans. Parum oculis valet. *Nutritum.* A. I. 8. c. 32.

becula enim eos habet oblatos. Quæ ab Aldrovando exhibetur, quatuor dodrantes & medium erat longa, novem, alis extensis Spithamas, lata, libras undecim pendens. *Plumæ* totius corporis, sub-albo, fusco, & ferrugineo colore variabât. Cutem proximè vestientes, molliculæ & candidissimæ erant, remiges ex toto ad castaneum tendebant. *Caput & collum* angustis & oblongis pennis rigebat. *Rostrum* ei duos digitos latum, palmum longum, subnigrum, è Corneo fuscum, ab initio membrana quadam ultra navium foramina protensa, marginibus suis literam s. exprimente tectum, ita aduncum, ut uncus solus pollicem latum adæquaret. *Lingua* humanæ simillima, lato apice, hamatis utrinq; duris & corneis appêdicibus, membranula tenui

Morphno
Süßen Adler

Bellonij

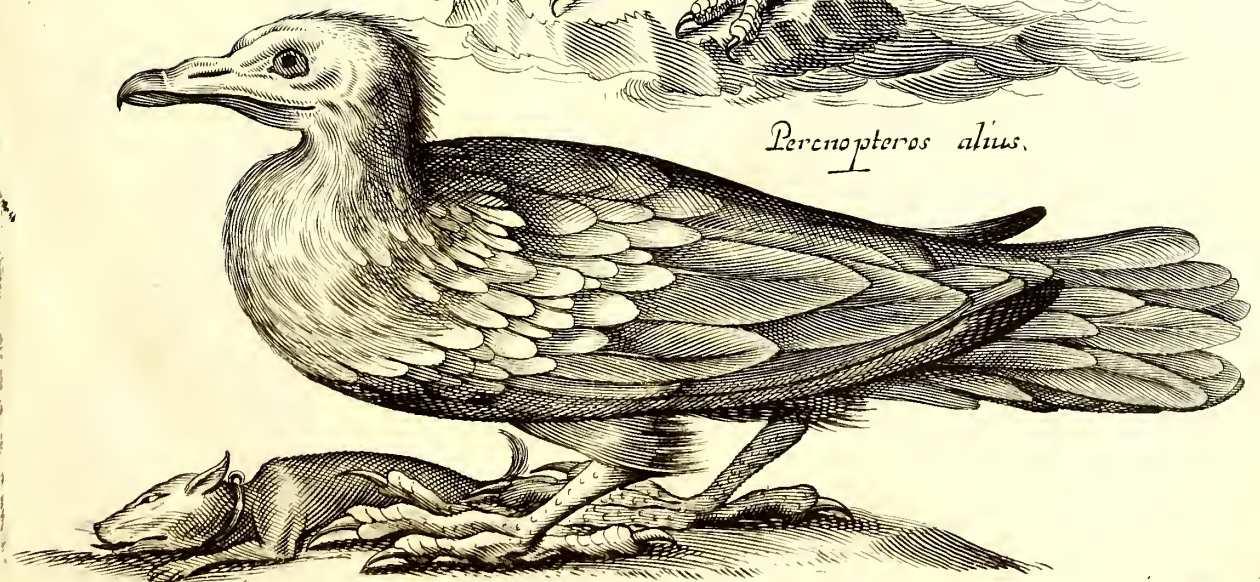
Percnopteros
geijr Adler

Ossifragæ alis Species.

Percnopteros alius.

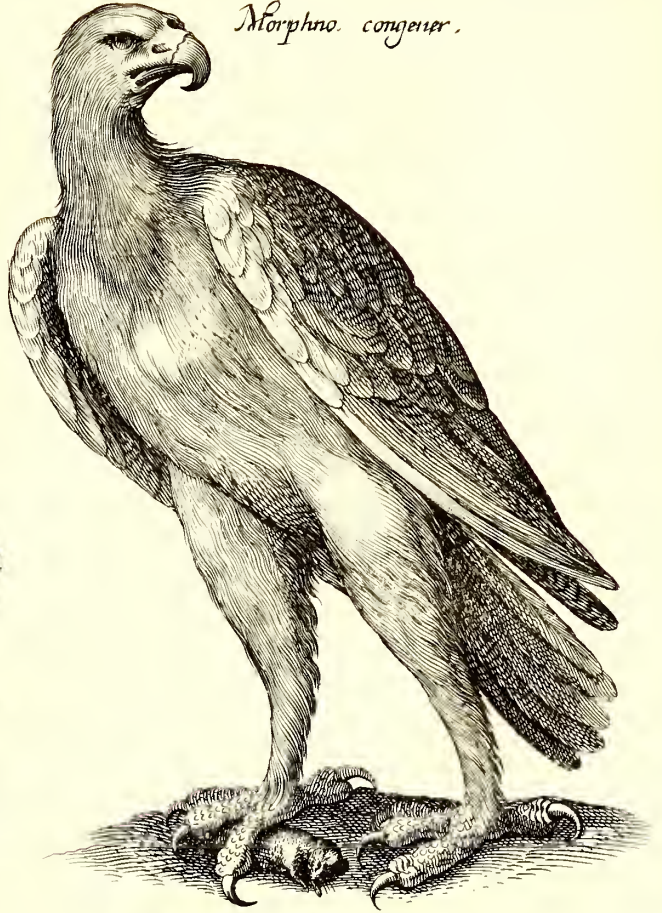

Ossifragus.
bein brecher.

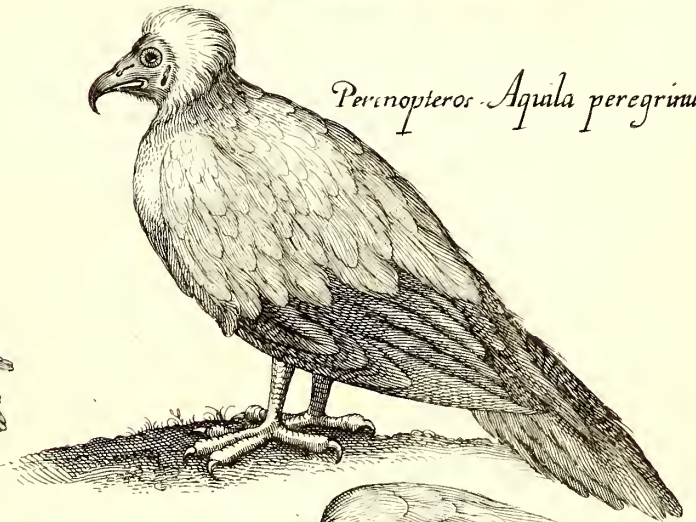
Morphno. congener.

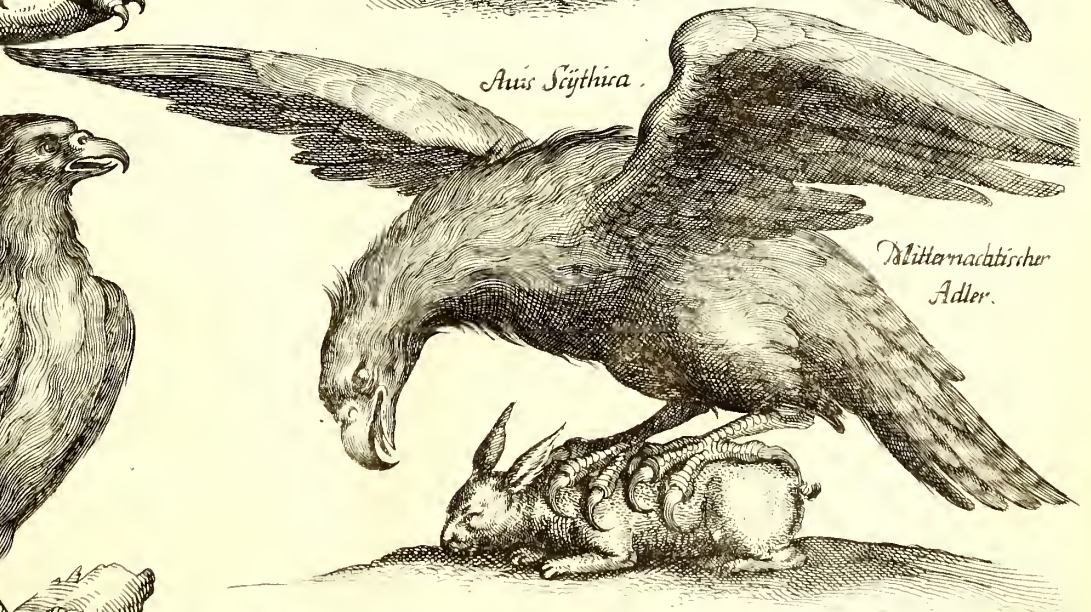
Heteropus. aquilæ
species.

Perinopteros. Aquila peregrinus.

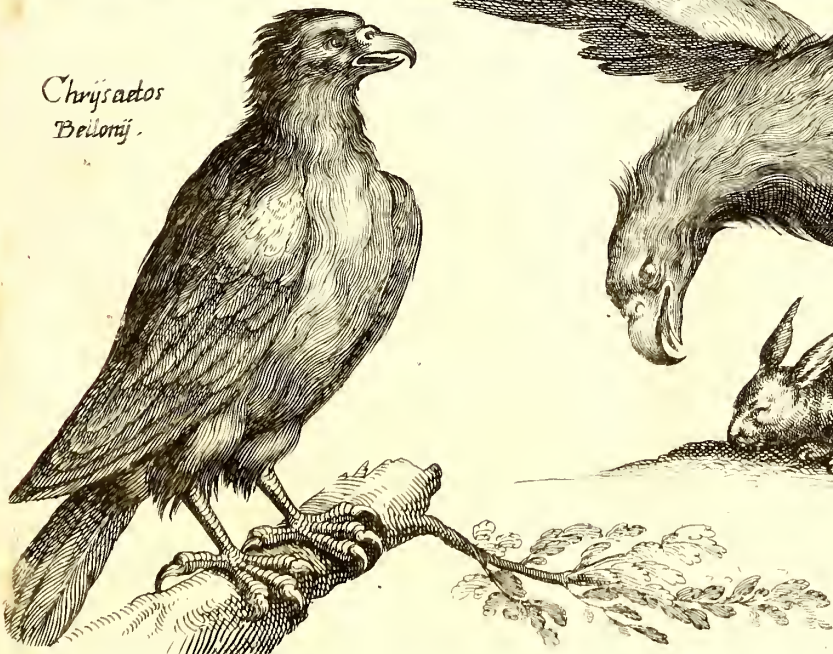

Avis Scythica.

Mitternachtlicher
Adler.

Chrysaetos
Beilomij.

tenui ad inferiorem mandibulam connexa. *Mandibula* inferior canalis instar excavata; palatū medio rimam quandam exhibebat per quam pituita à capite destillabat. De *mento* plumulæ tenues villorum instar, ad barbæ speciem quod ossifragæ c Plinius tribuit propendent. *Crura* fuscis plumulis aliquantulum fulvescentibus ferè tota obtegebantur. *Vngues* nigerimi, præ atrore splendebant, & semicirculum ad amussim repræsentabāt. Substantia ipsorum intus alba & offea, foris fusco cortice intecta erat. Duodecim *cauda* pennæ albo & nigro maculabantur, intus albæ, extus fuscæ. Et hæc *externarum* partium ratio est. *Interna* si attendantur, Uvea, quæ homini in pupilla perforatur, tenuissimam quandam membranulam pupillæ prætensam habebat unde, ut Philosophus notavit, minus visu pollet. Pars, quæ iridis ambitu clauditur, ne prorsus visio præpediretur, subtilissima, ἀχρῶς & pellucida erat, *Abdomen* pinguedine copiosâ redundabat. *Lien* illi rotundæ figuræ, *ventriculi* corpus membranofum, fundo superiori orificio latius, ingluvie carens, quod de sua ossifraga Plinius, cujus vicem Oesophagus, simul atq; jugulum tranſiit, paulatim ad ventriculum usq; dilatatus, gerere videbatur. *Vesica* fellis nullo cum *epate* consortium hoc sub ventriculo multo immersum erat adipi. *Vterus* crasso corpore, pyri formâ, femine plenus. *Vropygium* mediæ pugni crassitudine, & adiposum cōspiciebatur &c. Ad hujus genus Bellonii illa, quæ corpulentia colore & specie milvi est, duab. maculis nigris ad alarum latera notata, capite accipitris stellaris, cruribus & pedibus vulturinis, &c. non pertinet: sed illa quæ in comitatu Tyrolensi, colore accipitrum in dorso, in ventre albicante; orgyæ, distētis alis latitudine, rupicapras ex alto ad montes præcipitat, & frustra ossium etiam majuscula deglutit; referri huc potest: ut & illa, quam Gesnerus, plumis albis, capite nudo & flavo, Saxis injecta ossa confringentem, amici verbis describit.

Cibus ipsi Rupicapræ, Hinnuli, ca-

nes Venatici, Anguillæ, cujus frustra *Nutrimentum*. in dissecto ventriculo inventa, tam acuti fœtoris erant, ut spectatores in animi ferè deliquium conjicerentur.

Probè *fætificat*, ut pullos suos & *Generatio*. quos ista nido volandi facultas adeptos, & edaciusculos, † eji- † *Arist. H.* cit, nutrit, & abreptos λιγῶς deflet. *A. l. 9. c. 34.* Vultures minores ex iis progenerari, & ex iis magnos qui omnino non generent, scribit d Plinius.

Pugnat cum vipera; & fauciata, e *N. l. 10. c. 3.* herba soncho simili, sibi medetur. *Antipathia.*

Voces alias alio in tempore jacit.

Vsum si spectes, fel ejus cum melle potum *fleucen* curat: sterco aridum tritum concoctionem promovet. Venter potus calculos pellit. Intestini extremum ad alligatum, colicam sistit. Os ad coxam suspensum, varices fanat.

d Plin. H.

N. l. 10. c. 3.

Antipathia.

e Lucret.

l. 5.

Vox.

Vsus.

f Plin. H.

N. l. 30. c. 7.

ARTICULUS V.

De Anopæa, Aquila alba, Aquila heteropode & Scythica Ave.

ANOPÆA sit in Homero Odyssi 1. mentio, quæ quibusdam est ἀφανής invisibilis, seu ἀνωφερός id est sursum e-vecta. Alij πανόπαια scribunt, & hircundinem intelligunt.

AQUILA ALBA seu Cygnea, magnitudine est Chrysaëti, candoris nivei, in rupibus circa Rhenum invenitur. Leporum, cuniculorum, porcellorum & piscium venatu vivit, & volatu tarda est.

HETEROPOS Gesneri, sinistrum crus cæruleum, dextrum fuscum albicans habet, de cætero, pectus, collum, & venter fusca sunt, punctis nigricantibus maculosa. *Capitis* & cervicis pennæ rigent. *Oculi* subrubent, dorsi initium circa alarum summitates in gibbua attollitur.

DE SCYTHICA ave ita a *Arist. H.* stoteles. In Scythia genus avium Otides. Hæc duos pullos parit. Ovis non incubat, sed in pelle leporis aut vulpis impositos pullos relinquit. Observat in summa arbore an adsit qui pullos surri-

ſurripiat. Quod ſi quis aſcendat, pu-
gnat & verberat alis, ut Aquilæ. Plin-
ius ab eodem deſumſit. Olaus M. o-
culatus teſtis, utriuſq; hiftoriam con-
firmat, quã Albert. M. falſi inſimulat.

NB. *Ad Aquilas pertinent Itz quan-
titu & Tlacoquantili Indorum, vide infra
Mantiſſam N°. 1.*

TITVLVS II.

De Vulturibus.

CAPUT PRIMUM.

De Vulturibus in genere.

Nomen. Vulturis nomine intelligitur, quæ
Græcis γυψ γύπας, Οἰωνός, Αἰγυπτιός;
Latinis etiam Vulturius, à tardo for-
ſan volatu, & per periphrasim, Avis Ti-
tiii, torva, avida, magna, Palatina,
caucaſea, dicitur. Lycophrō a eas olo-
res rapaces, Hermogenes πύραξι-
χες. Seu ſepulchra animata vocat.

*a Lycophrō
in Caſan-
dra.*

*Deſcri-
ptio.*

Toto corpore Aquilam ferè imi-
tatur, illamq; ſeſquialtera proportio-
ne, ſi Bellonio credendum, excedit;
nec tamen, quod in rapacium genere
ſolemne, marem fœmina magnitudi-
ne ſuperat. *Roſtrum* ipſi obuncum, o-
culi truculenti; quatuor, apud Philē,
narium ſpiracula, unde πύραξις, quod
fabuloſum eſt. *Collum* implume, ſeu
potius capitis plumę ita breves, ſi cum
Aquilis conferantur, ut implumes vi-
deantur. *Guttur* longitudine & capa-
citate, quod propendens ante vêtrem
ingluvies oſtendit, inſigne, ſub quo
ſpaciū palmi latitudine, non tam
plumis quam pilis, ruſſis, vitulinis ſi-
millimis, inſtar leniſſimi cujuſdam
velleris, omni ſcapo calami deſtitutis,
veſtitur. *Alarum* incumbens corpo-
ri pars, leni tota vellere, quod ſoli in-
ter rapaces peculiare integitur. *Crura*
rota ad pedes plumoſa, contra gelu &
frigus munimentum. *Vngues* adunci.

Locus. *Sedes* in altiſſimorum montium ju-
gis, ponere. *b* Ariſtoteles, *c* Plinius,
& *d* Homerus ſunt authores. Poetæ
Caucaſeas vocant. A recentioribus
in Creta, Zacyntho, Apennino, mon-
te Gallix Aureo, viſi ſunt. *Æſtate* in
aprica, frigoris vitandi cauſâ demi-
grant, & in Arabix deſertis & Ægy-

b Ariſt. H.
A. l. 6. c. 5.
c Plin. H.
N. l. 10.
cap. 7.
d Homerus
Iliade 2.

pti inter Cairum & mare rubrum pla-
nis, numeroſos Bellonius vidit, quod
iter illud Camelorum cadaverib. ple-
num, paſtum ipſis ſuppeditet. *e* Agri-
cola in ſylvis degere aſſerit. Juvenali
nidulantur etiam in arboribus. In
Creta & alibi in præcipitiis montium
mari imminentibus. Propterea He-
rodotus Briſſonis Rhetoris pater ait,
† eſſe vultures in terra altera nobis i-
gnota, eo argumento, tum quòd ne-
mò vulturis nidum conſpexerit; tum
quòd magno numero repente appa-
rent ſequentes exercitus.

Vicitant morticinis & quidem ſo-
lis, illi, qui cum Aquilis, Oſſifragis, &
Accipitribus nullam cognationem
habent, ſui generis volucres mortuas,
ſi Herodoto Pontico credimus, ne at-
tingentes quidem. Vivis etiam tum
volucris (ruunt enim in anferes)
tum quadrupedib. illi, qui Spurii ſunt.
In *g* Creta & Helvetia, agnos, hædos,
leporos, cervorum hinnulos. In Chile
h Americæ provincia pecudes, infe-
ſtant.

Datur quoddam genus quod Torgos &
Hamatorrhophum dicitur.

Venantur à meridie uſq; ad noctem,
ab ortu ſolis ad illud tempus quie-
ſcunt.

De eorum *Sexu, Coitu, Partu, & In-
Genera-* cubatu non conveniunt Authores. Fœ-
minas duntaxat inter eos reperiri, *i*
Aelianus, *k* Orus, *l* Philes, Tzetzes
& alii authores ſunt. His adverſæ Au-
ſtro volant, vel ſi Auſter non ſpiret, ad
Eurum ventum oris hiatu ſe pandunt.
Spiritus venti influens, intra quinque
dies, quibus nec cibum nec potum
capiunt, ipſos implet. Tertio à conce-
ptu anno, non ova ſed pullos parere,
Geoponicorum ſcriptor, Philes, & Si-
mocattus produnt, intra centum &
viginti dies ova deponere, Orus &
Tzetzes. Ariſtoteles *n* & *o* Plinius
nidificare ſcribunt. Niphus nidum in
Italia vidit. Ille bina complurimum
ova ponere reliquit: hic ex Umbricio
Aruſpicetria, De tempore partus ni-
hil determinant, hoc interim à Divo
Hieronymo proditur, vulturem cum
cœperit ova edere, quippiam ex Indi-
co tractu adferre, nucis inſtar, intus
habens,

e Agricola
l. de Sub-
terræn.
f Juvenal.
Saty. 14.

† Ariſt. H.
A. l. 6. c. 5.

Nutri-
mentum.

g Bellon. l.
de Avibus
c. 23.

h Monard.
l. de Aro-
mat.

Genera-
tio.

i Aelian. H.
A. l. 2. c. 46

k l. l. Hie-
rogl.
l Phile de
propriet.
Animal.

m Tzetzes
Chil. 12. c.

439.

n Ariſt. H.
A. l. 6. c. 5.

o Plin. H.
N. l. 10.

c. 6.

habens, quod moveatur, sonumque subinde reddat. His veritas subscribere videtur; attamen cum Aquilæ, ossifragæ & vultures, ut ex Aristotele, & Plinio palam est, promiscuo coitu inter se utantur: faciliè ex diversarum specierum avibus, tertia sterilis, ut ex equa & Asino Mula, generari potest, quæ ob similitudinem cum vulturibus, quam Aquilis majorem, inter illos potius collocetur. *Educationem*, si videas, apud *p* Orum centum & viginti diebus pullis nutriendis infumit, alimento deficiente femoribus suis rostro vellicatis sanguinem ciet, ipsisque suendum præbet. Apud Albertum verò unguibus eos vulnerat, & de superfluo sibi cibo pascit.

*Educa-
tio.
p Orus l. i.
Hieroglyph.*

Aetas. Extendit *etatem* ad *q* centesimum annum.

*q Ambros.
l. i. Hexae-
mer. l. 5.
c. 20.
Isidor. Ori-
gin. l. 12.
c. 7.
Visus.
r Thom. A-
quin. de A-
nima l. 2.
Comment.
97.*

Quantum ad *facultates & actiones animales*, Oriente sole in occasum, occidente in ortum prospicit, ut apud Orum extat. Non ultra maria tantum, sed per quingenta *r* etiam millia passuum cadavera odoratur: seu quòd instrumenti sit exquisiti & sicci; seu quòd copiosa ab integris quandoque exercitibus exhalatio sit, seu quòd eadem conglobata, ventis eodem deferatur.

Volatus. *Moventur* tardè propter corporis molem, & volant turmatim.

Ingeniū. *Ingenium* exinde colligas, quòd Regionès frigus evitaturi mutant. Aegypto non minus, quàm Ciconiæ advenæ, quòd ad idem cadaver, à quo factiati sæpius recesserunt, identidem redeant, & expeditos ad bellum exercitus præsentione quadam consequantur: ac ut aliqui addunt, biduò triduove, imò septenis diebus antè ea loca circumvolent, in quibus cadavera futura sunt, quòd domi cadavera, à venenoso serpente percussa fugiāt, & hepatis morbo laborantes magnarum avium jecinora vorent. Suavolentia adèò aversantur, ut ne armenta quidem mortua, unguento *t* adorato illita, attingant; imò unguentorum odore perimantur, perit, & *u* mali Punici grano vultur: sed semine Siliferis *x* Cretici vehementer oblectatur.

*s Nicander
in Theriac.
Antipat-
hia.
r Aristot. in
Mirabil.
Plin. H. N.
l. 12. c. 53.
u Ael H. A.
l. 6. c. 46.
x Plin. H.
N. l. 20. c. 5.*

Inter eius *morbos* sunt, Hepatis ob-*Morbis*structio, & pediculi, insectum venenosum, pediculo par, vel ei qui in inguine nascitur, persimile.

Vsum in medicina partes ejus, magna *Vsus.* obtinent. Medicamentum ex integro ab Aëtio *y* paratur, ad abscessus, còdylomata, strumas, Cerebrum *y Aet. l. 13.
c. 124.
Galen. Eu-
porist. l. 9.
c. 91.* capiti vel naribus cum oleo cedrino illitum, dolorem ejusdem sedat. Corpulli ad alligatum adversum comitalem morbum prædicatur. Serenus jecur ad jecoris dolores commendat. Fel. Opstalmicis benè ex Sammonico admiscetur. Penna pedibus subjecta parturientes adjuvat; sed nisi tempestivè auferatur in uteri procidentiam conjicit. Si dentes ea scalpentur, acidum anhelitum reddit. Nidore penarum, si urantur, serpentes fugantur. Pellis ventriculo apposita *z* concoctionem egregiè juvat. *z Lemn. de
occult. Na-
tura. c. 26.
† Trallian.
l. 11.* Nervi *†* ex cruribus & summis pedibus collecti, & ad talos egri alligati, podagram curant. Externa si attendas, ex ossibus vulturis tibiae * Scythæ Anthropophagi, Malenchleni, & Arimaspi conficiebant. Ex cruribus cadelabra quidam, quod ipsa, innatà vi venenum explorare & attrahere crederent.

** Pollux
Onom. l. 4.
c. 10.*

CAPUT II.

De vulturum Differentiis.

Vulturum duo duntaxat genera Aristoteles *†* agnoscit: at Neoterici plura esse observant. *† Arist. l. 8.
c. 3.*

Primum est Albicantius, & parvum, quod in montibus * Rheni, Danubii, * *Albert. l.
7. de Ani-
malib. c. 8.* Helvetiorum circa Clavonam, apparet, & in Scythia, & subjectis Septentrioni regionibus frequens est.

Alterum *σποδοειδέσζον* seu magis cinereū, cujus pilos seu plumulas albas capillaceas & capillamentorum instar subtiles, adèò candidas esse Belonius scribit, ut pellè subdititiam & elaboratam, mustelæ alpinæ albæ, seu etiam vulpis albæ esse, quispiam existimare posset.

Tertium Beticum, quod Aquilâ paulò minùs habet pennas colli, dorfi, ventris, totiusque adèò corporis, castaneo

C colore

colore tinctas, dorſi & laterum exiguas, & ſquammarū inſtar latiuſculas, quæ dorſum, ventriculū, ventrem, & uropigii radicē veſtiūt, ruſſas plumas verticis breviculas ac curtas, ſi Aquillis comparetur. Colli anguſtas ac longiuſculas, quales gallis gallinaceis, & ſturnis propendent. Crura brevia, plumis undiquaq; ad ſuperiorum uſq; digitorum partem conteſta.

Quartum Nigrum, quod eſt cauda brevi, alarum & caudæ pennis ejuſdem cum Bœtico coloris. Albertus minus hoc, ſed viribus præſtantius ſcribit.

Quintum Leporarium, roſtro obunco, nigro, fœdis oculis, corpore firmo & magno, alis latis, cauda longa & directâ, colore in rutilo nigricante, quod ex vulture & Aquila cōpoſitum videtur, & illud quod Homero Albertus *melanocon* vocari ſcribit. Huic enim peculiare leporibus inſidiari: & ſolus inter cæteros velox & ad docendum aptus eſt.

Sextum Aureum Gefneri, quod ita deſcribit. Longus eſt à roſtro ad extremam caudam ſex dodrâtes & paulò ampliùs, ad extremos ungues quinque dodrantes aut paulò minus, longitudo ſuperioris roſtri quâtum illud aperitur, ſeptem ferè digiti trâsverſi. *Cauda* longitudo circiter tres dodrantes. *Tota pars ſupina*, id eſt collum inferius, pectus, & venter & pedes quoque ruſſo colore ſunt, dilutiore quidem caudam verſus, rubentioſe verſus caput. *Digitum* pedum fuſco vel corneo colore ſunt. Alarum penna longiſſima quatuor dodrantes æquat. Subnigricant ſeu fuſco ſunt omnes alarum pennæ uno ferè colore: parvulæ tamen ſupremæ in aliis nigriores ſunt, vt per medium alię ſubruffis maculis, aliæ ſubalbidæ circa imum diſtinguuntur, eo nigriores autem ſunt, quo propiores dorſo, ubi præ nigredine ſplendent. Pennæ per medium dorſum nigræ ſunt, ſplendentq; in earum medio cauliculi albi, præſertim quæ circa medium dorſum ſunt, & dimidia colli parte, reliqua enim colli pars, pennas ex albedo ruſſas habet. *Caudæ* pennis idem color eſt qui ala-

rum, nempe fuſcus. Hiſce addit Albertus quoddam collo craſſo, aliſque ad dorſum valdè retortis & magno pectore, quod frequenter in ripis maris degit, & quod venatur, eò deſert.

TITULUS III.

De Accipitribus.

CAPUT I.

De Accipitribus in genere.

Accipiter vultures excipiat, avis cuius tanta apud veteres veneratio, ut & a præſagiendi poſt exactam hanc vitam vi pollere, crediderint: & legem qua capitis damnatur, qui eum etiam imprudens occidiſſet, tulerint: tanta apud Ægyptios, ut ipſum *b* Soli acceptum putarent, picto *c* Oſirim proponerent. Tentyritæ *d* & Philarum *e* incolæ ſanctiſſimè colerent, interfectum ſepulchri honore afficerent, & in urbem *f* Butim aſportarēt; ſeu quod ipſius ſubſtantiam ex ſanguine & ſpiritu conſtare *g* dicerent; ſeu quòd regionem à venenatis animalibus *h* eos repurgare cernerent; ſeu quòd Accipiter priſcis temporibus librum puniceis literis ſcriptū, in quo cultus Deorum forma continebatur, Thebas ad ſacerdotes, deruliſſe *i* crederetur.

Dicitur Græcis communiter *ἰεραξ*. Macedonibus *ἄετος*, apud Lybias *βίεβας*, Heſychio, *νεβρον*, Tyrrhenis *ἄετος*; aliis *μέεμνος*. Latinis Accipiter, ſeu à rapacitate, ſeu quòd ter ſit acceptus. Unde & ſacer ales vocatur.

Avem ipſam ſi ſpectes, corporis ipſi *Descriptio* moles incerta. Nonnunquam vix Aquilis cedit, in Aegypto *k* minores quàm in Græcia, in regionibus Aquiloni obverſis & rupibus, quia ſanguine & ſpiritu abundant, maiores. Major mare fœmina, quòd in illo humidum ab immodico abſumatur calore; in hac, ſanguis cum moderato calore copioſior, multum argumento materiæ ſuppeditet. *Color* ipſis ut plurimum ex albedo fulvo & nigro diverſus, maculisq; diſtinctus, alibi, albi & leucophæi reperiuntur, & qui in frutice ſpinoſo aut acere habitât, ad ruſſum aut nigrum declinant: qui in fago, ad gil-

vum

a Porphyr. lib. 4. de abſtinent.

b Porphyr. ibid.

c Plutarch. de Iſide & Oſiride.

d Aelian. l. 10. de Animal. c. 24.

e Strabo. l. 17. Geogr.

f Herodot. in Euterp.

g Porphyr. l. c.

h Diodor. Sicul. l. 2. c. 4.

i Euseb. l. 2. de prepar. Evangel. i Diod. l. c.

Nomen.

Descriptio.

k Arist. l. 9. Histor. A. C. 28.

vum seu pallidum. *Caro* est asperior, quam *l* cuculi copiosioribus plumis integitur, quam graviores aves, quod superfluâ materia ad pennas amandetur, eorumque generationi seruiat. *Rostrum* habet aduncum extremo plerumque; corneum. *Oculos* splendidos, unde Soli sacri, & perpetuò mobiles, quorum color cum ætate mutatur. *Cerebrum* copiosum, linguam latam, principio obtusam, nec bifidam, nec acutam. *Pectus* acutissimum, modicâ carne munitum. *Alas* rapacium acutiores. *Anhelitum* fœtidum, *cor* magnum, cuspidè obtusa. *Lienem* adeò exiguum, ut sensum propè modum effugiat. Fel nonnunquam ærugineum, jecori & intestino adjunctum.

Locus. Si *loca* spectes, frequentissimi sunt, in Anglia, Suecia, Prussia, Livonia, Russia, quod istæ avibus tardioris volatus, & multæ carnis abundant: minus frequentes in Syria, Persia, Africa, Græcia, & Cretâ. *Nidulantur* in præruptis & altis rupibus, in Alpibus imprimis, sed vel inter vepreta, vel in arborib., acere imprimis, fago, quercu, abiete, pinu. Qui Massiliæ o agros incolunt, humi fœtificant, nec alibi nascuntur.

Nutritum. Potu omni, Tinnunculo excepto, abstinent, si Aristoteli *p* & Suidæ *q* credimus: bibere *r* Plutarchus, etiam postquam hominis defuncti corpus tetigerit, si affluentis copix aqua invitetur, *s* Gyllius, prodidere; quamdiu viventium sanguis sedandæ siti sufficit, non bibere: si exanguibus vesci cogatur, potare, credibile. *Cibus* ipsis aves, gallinacei imprimis & colubacci generis, Turdi, Fringillæ, Coturnices, Corvi, Picæ, Cornices; nobilioribus cancri & caro leporina vehementer sapiunt: viliorib. etiam mures, ranæ, & talpæ; mansuetis quoque fruges & panis. Nec à cordibus, quod cum *t* Aristotele, *u* Plinius & Aelianus non credidere, teste Alberto *x* & Aldrovando abstinent, quin cerebro è cranio divulso & absumpto, reliquum corpus involant. Nulli ad reliquias prædæ suæ revertuntur, & dum sylvestres sunt; nec vnquam cadaveri insidere visi: sed omnes inter-

dum tam avidi, ut stercore præ fame deglutiant. *Venatur* autem Accipiter, non tantum Turturæ; Gallinas albas maximè *a* propter candoris insigne, *a* Columel-Anates, Cornices, Sturnos, Picas &c. *la l. 9. dere* sed & proprium genus, quod præterquam Aquilæ & Olori, ut quibusdam placet, nulli aliarum avium cum eo commune est. Cuculus ab eodem absumitur, *b* si quando vna apparuere, *b* Aristol. sola omnium avis à suo genere interempta. Leporem postquam cœpit, *c. 7.* sinistrum pedem terræ infigit, dextro prædam tetinet, & quam primum potest oculos ejus eruit. Venaturus solus volitat; prædâ conspectâ humilis propè terram fertur, & omni conamine instat si primo nisu frustratur, persequi desinit, & sibi indignatur.

Fœcunditate negatâ, quod humore *c* ad crura, vngues, pennas, & genitalia loca simul nequeat transmittere natura; *salacitatem* ipsi adscripsit antiquitas. Certè, & cum Aquilis coeunt, & Asteria cum Accipitre cõgreditur. Quoddam genus, cum invenerem ruit, minimarum etiâ avium morsibus patet: aliud, *e* more hominum amatoria levitate flagrantium, fœminas semper sectatur; absentes clangore prosequitur. Aegyptii fœminam una die requisitam, quantumlibet secesserit, à marito vocatam, obsequi tradunt, & inde fœminas morigeras titulo Accipitris honestât. Tria ut plurimum quatuor aut quinque quandoq; *ova* pariunt, & vicenis diebus incubant.

Aetas hujus avis in multos se prolongat annos. Aegyptij *a* ad septingentos pervenire, sed falsò asseruerunt. Multis etiam infestatur morbis, *b* nempe difficultate respirandi, & tum sonum elidit; aliquândo oscitatur, & vomit: tineolis, & tum ipsi venter & collum glabescunt: cholera, in qua liquorem viridem evomit. Spongiâ, quâ affectus, præter consuetudinem bibit, multum sessitat, nec ex manu, nec experticâ discedit. Febrium pustulas filigini similes in ore habet. Tineis, tum caudam, frequenter motitat. Suppressione alvi, tum crebro anum perticæ admovet, & ex-

crementa nigra reddit. Intemperie frigida, & tum excrementa crocea aut cruenta reddit, alas autem remissas & laxas, capitis plumas horrentes habet. Pituitâ sicca, & tum liquorem per nares non emittit. Gravedine, & tum ipsi liquor per nares, spumâ per oculos elabitur. Tremore, & tum pinasut struthiocamelus habet, & volare nequit. Plura apud citatum Authorem vide. *Vox* Accipitribus alia alio tempore, & generi. Apud Græcos verbo *Πύξεν* per onomapopœiam conficto, apud Latino Pipandi exprimitur. Gallinæ si eam audierint, dum interim incubant, ova vitiantur. *Visus* ramacer, *d* ut nullo negotio adversos Solis radios intueatur. Hinc dicitur Aristophani *παντόφθαλμος* omnioculus. Cum Apolline, qui est sol, magnam convenientiam habere credebatur; & ejusdem *e* imagine solem denotari Aegyptiis solitum.

Visus:
d Aelian.
H.A. l. 10.
c. 14.

e Plut. lib.
de Iside &
Osiride.
Homer. I-
liad. v.
Volatus.
f Aristoph.
in Avib.
g Aelian. l.
10. c. 24.

Ingeniū. *INGENIVM* ex parte attigimus, solitariam semper, præterquam tempore coitus volare; justę magnitudinis cum vulpibus etiam, Aquilis, & vulturibus certare; in Thraciæ *i* parte supra Amphipolim cum hominibus societate quadam aucupatum fuisse; in toto avium genere docillimam esse; avem sibi forte sub noctem oblatam, totam noctem sub pedibus tenere, ex oriente sole manumittere, obviam non persequi, tandem, succo Hieraci herbæ oculos tingere, sic claritatem pristinam recuperare, addi potest. De cætero, mortuum *k* lugere, & in oculos ejus terram ingerere, noctuæ à reliquis avib. infestatæ auxiliari. Turturam deprehensam *m* dimittere;

k Aelian. l.
10. c. 17.
m Porphy.
l. 4. de ab-
stinent.

unde Aegyptii, ne quando imprudentes avem ab Accipitre dimissam gustent, toto eorum genere in cibo abstinent, à *n* Tinnunculo *o* crocodilo, & vite nigra sibi metuere; cum salvia, mentha, abiete & salice sympathiam habere; Authores quidam prodiderunt.

Vsum si spectes, pulli suaves sunt valde, adultorum caro dulcis & levis. Totus assus & in cibum sumptus, morbum sacrum; in rosaceo elixus, oculorum vitia, pulvis in quo se volavit, lino rutilo ægri collo alligatus, quartanam, ad epos oculis inunctus caliginem, oculi à collo suspensi tertianam; depellere, sed frustra creduntur. Stercus in vino dulci tritum, *p* conceptum juvare; fumum verò *q* ex eo, spolio serpentis, opoponace, myrrha, galbano, castoreo, sulfure citrino, & felle vaccino excitatum, & per fistulam in uterum exceptum, foetum educere, credibile est.

n Plin. l.
10. c. 37.
o Plut. in
Iside & O-
siride.

p Hippocr.
de morbis
mulier. l.
q Vellani-
van. in Bre-
via.

CAPUT II.

De Accipitribus in Specie.

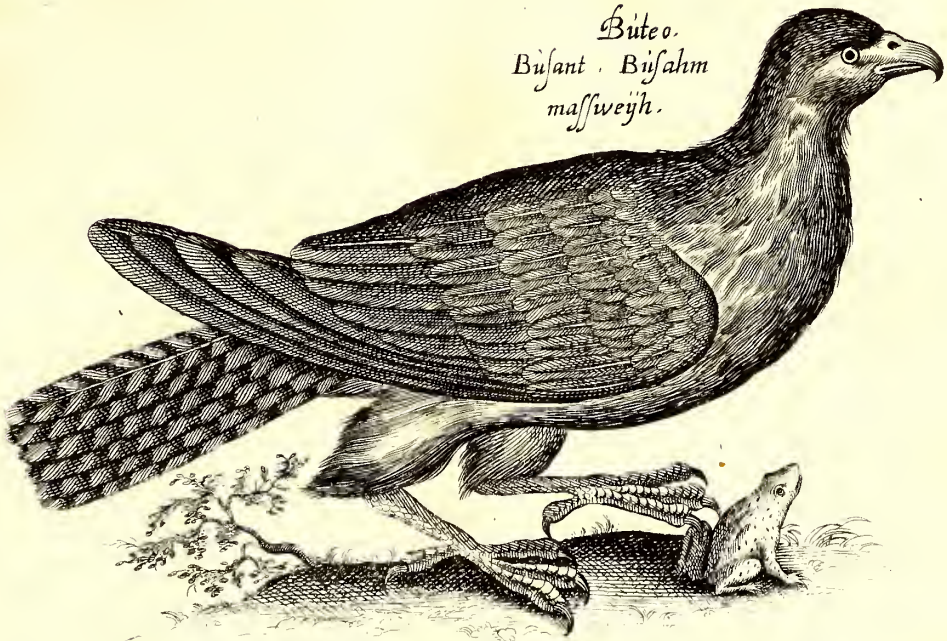
ARTICULUS I.

De Asteria, Accipitre Palumbario, & Fringillario.

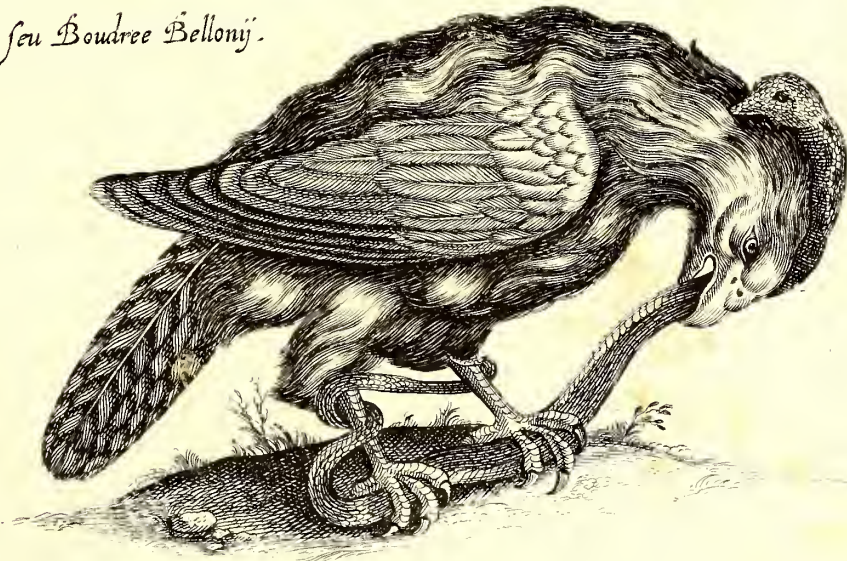
ASTERIAS, qui & Astur aliis, corpore est grandi & oblongiore, unde Palumbario *a* comparatur, punctis & notis quibusdam stellas referentibus respergitur, hinc ipsi nomen. *Capitis* pars anterior extensa paulatim est in rostrum. *Oculi* varii & pellucidi: *collum* longius Aquilino. Femora longiora quàm falconum, crura horum respectu brevia, & crassa. Pedes magni. Cauda ob longitudinem dependet. Est ex eorum genere, qui, quòd emissi præterito pugno revocentur, Pugillares mansuefactariis dicuntur. *Differentias* sortiuntur Astures varias. *A natura.* Alii aut rupes mari adjacentes incolunt, aut flumina & aquas dulces sectantur, qui humilem propè terram volatum exercent, & clandestino astu prædam adoriuntur. Alii distitis à mari locis delectantur, & ex excelsis ar-

a Arist. l. 9.
Histor. c. 36

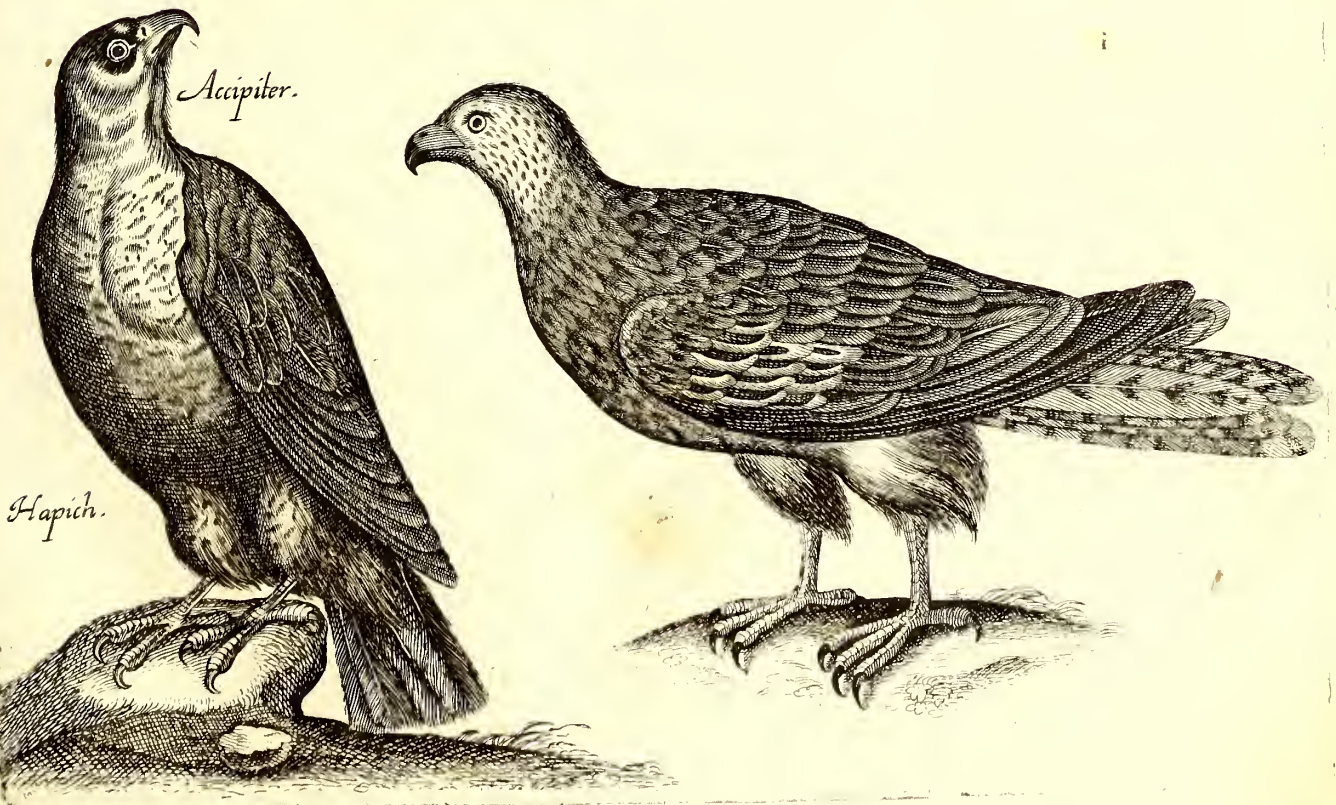
Buteo.
Bisant . Bisahm
massweyh.

Goyrani seu Boudree Bellonij.

Accipiter.

Hapich.

sis arboribus prædam despiciunt, & infestant. A *Sexu*, in quo fœmina colore ad Aquilam accedit, nisi quod maculis denlioribus & rufis aspergatur. A *magnitudine*, quæ Astures ita commendat, ut in Syria aves quæ prædæ ac aucupio serviunt, ad pondus emantur. A *loco*, sunt namque *Armeni*, qui oculos habent virides, & si cum dorso nigricantes, optimi censentur; crura candida, pedes magnos. *Persis*, corpus grãde, plumis benè vestitum, oculi concavi, supercilia pendentia. *Græcis* caput grande, & raræ in collo plumæ. *Africanis* dorsum nigrum, oculi, in juventute nigri, ætatis progressu rufescunt. *Sardis* pennæ nigræ, crura brevia, femora longa, pedes pallidi. *Illyricis*, sive Sclavis, statura mediocris, pennæ rubræ, majori ex parte prunarum candentium ad instar; pedes magni, femora ab interna parte plana, volæ manus instar æqualia. *Alpinis* corpus magnum, oblongum, pedes ferè candidi, sufficiens ad leporum venationem robur. *Germanis* oculi iris & suprema capiti contigua rostri pars, crura, tibiæ & pedes, crocea. Pennæ caudæ nigris & canis iisque latis & obliquis maculis asperguntur; colli superioris & capitis rufescunt, & pûctulis, nigris interstinguuntur. *Carcani* Astocellus, est fortè Tardici & Belonii Semi Astur.

ACCIPITER PALUMBARIUS, qui Græcis est *Φασσίδων*, *Φαβοτίπ*, & *Φαβοτίβ*, seu columbicida, quis sit, certò dici non potest. Aristoteles b
63. meram nomenclaturam suppeditat, & simpliciter Accipitrem nominat. Ephesius à Nispho citatus, Falconem gentilem vulgò dictum ex eo facit. Alberto cum Asture idem esse videtur, Turnero cum Fringillario idem. Aristoteli est Chalcididis avis magnitudine, & Carnivorus: Porphyrio omnium celerrimè volat.

ACCIPITER FRINGILLARIUS Græcis veteribus *Σμξίλας* recentiorib. *ξινπέλας*, corrupto fortè ab Oxyptero vocabulo; Latinis Nisus, quod ei Alberti ni fallor primum ævo impositum est, sed non Ovidij, cui Nisus idē cum Haliæto, aliquibus Sparverius, ab Ita-

lorum Sparviero dicitur. *Mas* qui Muscetus vocatur, & fœmina minor est, quiq; ab Aldrovandro exhibetur, *rostrum* habet breve, vno acutissimo præditum coloris cornei subcærulei. *Oculi* pupillam ochræ colore pallido, lutea iris excipit, quod reliquum est intentu flavet. *Caput*, collum, pectus, venter, crura albicant, & variis maculis distinguuntur. *Dorsum* & alas maculæ multæ albæ respergunt. *Cauda* nigris & fuscis maculis transversim ornata, reliqui ferè corporis longitudinē æquat. *Pedes* & tibiæ crocei sunt coloris. *Fœmina*, vertex, collum, dorsum, alæ coloris sunt obscure fusci. In *Syncipite*, & alarum medio, qua dorso incumbunt, alba macula conspicitur. *Pars* totius corporis *prona*, est candida, & transversis lineis luteis interfecatur. *Degit* tempore hyberno in sylvis cæduis, earumq; gracilibus. Non ante occidentem solem ad sedem suam revertitur. Plærumque adverso vento *volat*. In legibus Salicis de eo legitur, quod qui furatus fuerit, centum & viginti denarios persolvere deprehensus teneatur. *Dividuntur* ab *Ætate*, in *Nidarios*, *Ramularios* qui necdum plumarum deposuerunt exuvium & mutatos. *A loco natali* in *Illyricos*, qui ut plurimum lumbos, ac dorsum nigra obtinent, & vitam brevem agunt. *Orientalis* quibus cauda duodenis pennis instruitur, *Africanos* quibus oculi nigri, pectus nigris & transversis maculis varium, alæ longæ. *Tridentinos*, qui sunt proceri, volaces, sæpe captas, alaudas in terram deorsum dejiciunt; mox sursum arripiunt. *Vincentinos*, qui aut in montibus Vincentinis nascuntur & omnes statura sunt exigua; aut in Mucrosticanis Spinaroli dicti, capite magno, reliquis minores, & ad aucupia inepti: & *Ignotos*, qui corpore mediocres, maculis ferrugineis ad rubrum inclinantibus, resperguntur. *A colore* *Albos* namque in Septentrionalibus oris reperiri,

Olaus Magnus author est,

b 1.8. Hist. 63.
l. 3. de abst. in. ab animal.

ARTICULUS II.

De Circo Aesalone & Tinnunculo.

Nomen. CIRCUS Hesiodo ἰκὴ κίρκου, Homero & Aristoteli κίρκου simpliciter, Festo Circanea vel Circenda, forte, quod, cum insidiatur, circuitum in aëre faciat, dicitur.

Descriptio. Si descriptionem Bellonii sequimur, haud multò milvo minor est: Capitis vertex & guttur inferius ex rufo albicant, plumulae quae auditus foramina regunt nigrae sunt. Rostrum capiti continuum plumbeum est, extremum atrum, collum breve. Crura gracilia, lutea, falsò altero claudicare, Plinius prodidit.

Locus. Galliae est inquilina, & ibidem in Arveniae planis nidulatur.

Nutritum. Cuniculos, vulpes, a columbos, b Turtures, e Mures d infestat. Bibit cum in maritimis versatur. Amaraginem, lactucam sylvestrem, vel crocum nido imponere creditur.

Vox. Vox ipsi acuta, e & clangere dicitur, idq; tum facit, f cum praedae propinquus, de ea apprehenda est sollicitus. Volat in gyrum, & quidem velocissimè, hinc g Homero ἐλαφρότατος, τάχως, ἀγγελο, Oppiano Equis Iberis velocissimis celerior.

ÆSALO, qui Turnero Smerillus, Isidoro Merillus, Crescentiensi Ismerulus, Alberto Mirle, inter rapaces minimus est, & tum corporis specie, tum pennarum colore, Falcones refert.

Nomen. Perdices & columbas venatur; Auludas tam avidè ut ad h clibanum usq; ardentem, puteum, vel hominum vestes offendat, si peritia, & usus accedat, quatuor merilli, cygnum etiam dejiciunt. Solus omni tempore i apparet, quod tamen Buteoni Aristoteles k adscribit.

Nutritum. Inimicitias cum l vulpe & corvo gerit; illius catulos interficit; hujus ova confringit. Corvi vulpibus auxiliantur.

TINNUNCULUS Gazæ aliquando Tristunculus, ut Italis Tristarellus, ut Italis Tristarellus, & Canibellus & c. 74.

Gavinellus. Græcis κέγκας, κέγκείνας, Nomen. κέγκωνίς, & κέγκωνίς, quod multis milij instar punctis insignis sit, dicitur.

Descriptio. Mas, prout ab m Aldrovando describitur, habebat, caput in summo vertice nonnihil cōpressum, coloris cum universa cervice ad dorsi initium ferme cinerei. Rostrum statim deorsum molli declivitate tendens, unco insigni ac longiusculo, cujus pars capiti contigua fulvescit, media colore est cinereo, ad latera appendix erat, hemicycli formâ. Alas & dorsum ferrugineis pennis notis atris distinctis; gulam, pectus, ventrem flavis maculis nigris perspersis vestitum. Alas oblongas, & quinque digitorum spacio ultra Uropygium extensas. Caudam maximâ sui parte cineream, reliqui corporis longitudinem æquantem. Fœmina, quæ major erat, rostrum brevius cum rostro magis recurvo, cinereum. Dorsi & alarum pars superior ferruginea ad rufum accedens. Pennæ extremæ dorsi cinerei coloris, & notis trāsversim fuscis obliquis utrinque in angulum medio scapo cœnuntibus maculatae. Habet Aldrovandus & Tinnunculum fœminam alteram, cujus descriptionem apud eundem vide.

Nidulatur in altis ædificiis, muris, turribus & cavis quercubus, monedularum more, non super fronde, sed in latibulis.

Fœminas Mas semper sectatur, n Genera de absentibus dolet. Illæ supra quaternaria o ova edunt, minii modo rubentia. Pullos tam diu alit, donec proprio volatu vivere possint.

Vicinat papilionibus, Locustis, vespis, muribus. Inventus aliquando in nido ejus & serpens: sed & ipse in picarum nido cum pullis inventus est. Bibatannon dubium. Aristoteles p p rârò & solum inter uncungues tradit. Aelianus q & Suidas nullo potu indigere scribunt.

Cum columbis singularem colit amicitiam, cum Accipitribus aliis, et si sui generis capitalem hostilitatem exercet. Ideo, r Plinius. Avis, quæ r Tinnunculus vocatur, cum columbis habenda est. Defendit enim illas ter-

retq;

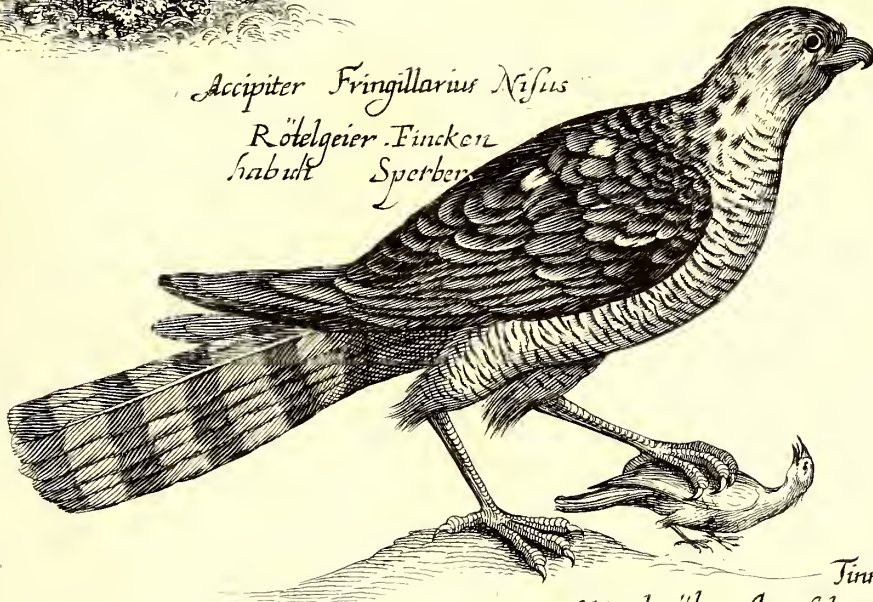
Accipiter Palumbarius.

Habich Rakensstößer.

Accipiter Fringillarius Nisus

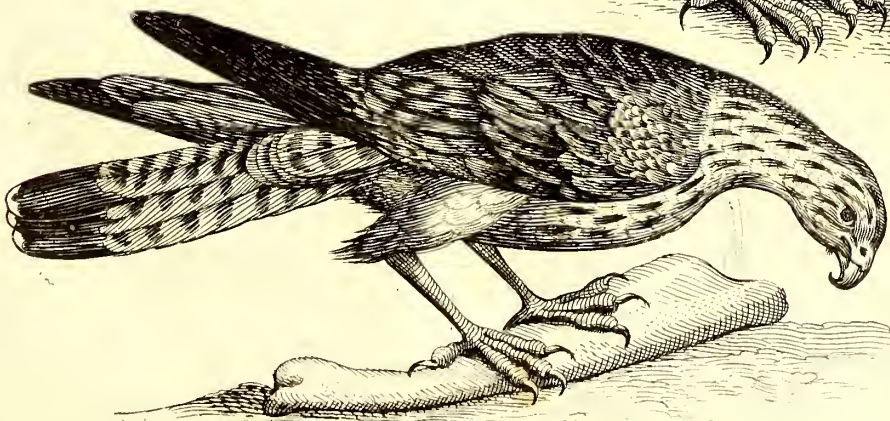
Rötelgeier Fincken
habukt Sperber.

Tinnunculus mas.
Wandwäher Sternschmab.

Tinnunculus Femina

retq; Accipitres naturali potentia in tantum, ut visum ejus vocemque fugiant. Hac de causa præcipuus columbis amor eorum, feruntque si in quatuor angulis defodiantur in ollis novis oblitis, non mutare sedem columbas. Fumus ejus albugines oculorum s extenuat.

s Plin.l.29.
Hist.Nat.
cap.ult.

ARTICULUS III.

De Buteone, Subbuteone, aliis Accipitrum apud Aristotolem generibus, & sacro Aegypto.

Nomen. BUTEONES, qui & à numero a testium Triorchis, Marcello, Millo dicitur, quæ ternam descriptionem Aldrovandus exhibet.

Descriptio. Prima sub nomine Buteonis ex montibus Vineolanis allati ponitur. Corpus erecti duarum Spithamarum erat. Caput habebat compressum, figurâ trigonâ. Rostrum nigrum membranâ circa nares luteâ vestitum. Iridem circa pupillam in oculis nigerrimam. Collum breve & plumosum. Dorsum ad caudam coloris ferruginei. Altera ex Gesnerus sub Bushardit ut Sabaudis dicitur, maris cognomento, eaq; duplex. Magnitudine prior magnâ Gallinam referebat. Caput pennis fuscis integebatur: Collum brevissimum erat. Pennæ in tergo fusca, extremæ nonnihil ruffi coloris præ se ferebant; in ventre & pectore albicantes nigrisq; plæræque maculis per medium insignes visebantur. Testes deerant. Alteri, circulus in oculis flavissimus iridem nigram ambiabat, colore nonnihil à superiore variabat. Venter, latera & crura superius plumis albis vestiebantur, quas latiusculi circuli obscure ruffi per transversum distinguebant. Testes bini albi & pusilli ad spinam dorsi inter utrumq; renem confederant, in quorum medio particula teste minor & flava, testiculo proportionem respondens, visebatur. Tertia est Bellonii sub nomine Guyrani seu Boudree. Huic rostrum est curtum, acie nigrum & hamatum, narium re-

gio & rictus flavescunt. Venter plumis candidis, quarum apicem macula nigra, juxta scapi medij ductum insignis, vestitur. Rectrices alarum plumæ, crenas instar ferræ exhibent nigras, ubi albere incipiunt. Caudæ color varietate Attaginis similis. Crura antica & postica annulis imbricata. Quarta est illius in quo dissecto tres testes inventi, & qui hætenus descriptis in omnibus ferè conformis erat.

Victus ipsi ex herbis b selarea, asperula seu alyso & Matrifylva; ex animalibus, k mures, ranæ, rubetæ, lacertæ, limaces, serpentes, scolopendræ, erucæ. Erepta illi aliquando ab d ardea & anguilla; inventa in dissecti ventriculo & talpa. Volatus est tardus, tam deses etiam, ut telo petitus vix ad tertium ictum cedere dicatur, ideò nullo negotio capitur.

Vsus ipsius tum in cibo, tum in Medicina. Sanè & in Balearibus insulis, e & apud Arvernos Galliaë populos in honore mensarum est. Carnem quippe habet, teneram, hyeme præsertim, & dulcem. Testiculi ex f aqua fontis cum melle decocti ad venerem commendantur.

SUBBUTEO seu Hypotriorchis, quod nomen Aristoteles g illis qui in Accipitrum genere latiores sunt adscribit, prout ab Aldrovando describitur, verticem habet ex cinereo & castaneo ad nigrum vergentem; ejusdemq; coloris macula, una à capite per tempora ad gulæ latera descendit; altera ab initio rictus sub oculis utrimque per gulam in longum protèditur. Palpebrae sunt subluteæ. Plumæ menti & gulæ totæ albæ, & color ille continuus, ad cervicis & verticis per tempora initium, quod minori oculorum cantho ex opposito est, perducitur. Pectoris totius plumæ, nec non & ventris medio macula fusca oblongâ notatæ in oris albicant. In pedum tubercula veluti calli ubiq; eminent. In nemoribus celsis & densis degit, & homines quos Perdicum vel Coturnicum venationi operam dare conspexit, ipsi insequi solemne est, ut aviculas Canum metu subvolantes arripiat. Sed hæc de istis sufficiunt: quid verò

Nutritum.
Bellon.l.
de Avib.
c.10.
Arist.9.
Hist.c.1.
Simonid.
apud Athen.
Vsus.
Plin.l.10.
c.49.
Bapt Porta l.3.c.34.
Pythogno.
Descriptio.
Arist. H. A.l.9.c.36.

h 1.9. *Hist.* verò h Aristoteles per Pernem, Percum, Rubetarium, & Levem, intelligat, disquiritur. *Pernos* apud Hefychium & Phavorinum genus venatorij est accipitris, ultra ignoratur. *Percus*, seu Percuus idem cum Fringillario propter alarum nigritiem, esse videtur. Aristoteles per Fringillarium, Nisum fœminam; per Percnum marem vulgò Maschettum dictum, fortè intellexit. *Levis* quis sit ignoratur. Bellonius Smerillum esse existimat. *Rubetarius* vel idem est cum Levi, quia de utroq; Aristoteles. Abundè vivunt, & humivolæ sunt, vel Milvi species. Qui SACER ÆGYPTIUS Bellonio dicitur, corporis magnitudine Corvum refert, capite Milvum, colore ad Falconem sacrum accedit. In Ægypto est frequentior, quàm ulla alia Avis quæ rapto vivit. Rara in Syria conspicitur; sed & in Caramania aliquando. Serpentibus potissimum vescitur. Vnde ei olim apud incolas tãta i reverentia, ut illius vel per imprudentiam occisor, morte multaretur; ipsa mortua honorificè sepeliretur.

i Herdot.
in Euterpe.

ARTICULUS IV.

De Lanariis & Collurionibus.

DE Lanariorum ignobili genere, Buteonibus rectius annumerãdo hic res est, de nobili inter Falcones agemus. *Nomen* ipsi seu à laniandis avibus: seu quod plumas lanarum instar molles habeat. Aliquando Lanus Molliceps Falco albus, degener, & Buteo albus dicitur.

Aldrovandus n duplicem iconem exhibet. *Prior*, accipitri palumbario magnitudine par, vertice erat lato, capite & collo crassis, omnibus uti & ventre, totâ parte pronâ, femoribus uropygio, & cauda inferna. Inter oculi canthum majorem & rostrum, maculam habebat nigram, alas oblongas; longè ultra uropygium protensas, tibiis luteas, & pro reliqui corporis proportionem valdè graciles, easdem à poplite ad unguis paulò plus palmo longas, & culmo triticeo vix crassiores.

Nomen.

n Aldrovand. l. 5. c. 11.

Vnguiculos uncos, sed tenues. *Alteri* lingua erat lutea & nigra. *Caput* & dorsum cum leucophæo fuscum, pectus totum leucophæum, ad anum usque maculis in longum ferrugineis distinctum. Alarum remigia ex sex ordinibus ratione coloris constare videbantur. Vropigium totum candidabat. *Pedes* habebat luteos, femora plumis ad poplites usq; vestita. Tibias erectas & instar stiptum. Vngues longos & admodum recurvos.

Victum ex muribus in agris quærit; *Albert. l. 23. de Animal. c. 15.* sed & avium pullos, in nido, vel cum per terram volandi impotentes, reptant, rapit.

COLLVRIONES de minore sunt Lanariorum genere; illiq; vel *Majores*, vel *Minores*. Ex *majoribus*, qui *Aeliano Merulæ venaticæ*, Fœmina est turdi mediocri magnitudine, è lōginquo contēplanti tota cinerea. Capite ad reliqui corporis proportionem triplo majore. *Rostrum* habet parte superiore valdè inflexū: inferiore sursum modicè curvatum. *Linguam* in extremo multifidam, & in fibras acutas, & quasi capillamenta quædam desinentem. *Oculos* totos nigros. *Caudam* picæ similem; quæ explicata, corniculatæ crescentisve lunę imaginem exhibet. In Mare gula, pectus, venter, femora, cauda prona dilutius quàm in fœmina albicant. Vertex & dorsum obscurius fuscescunt, plumulæ harum partium adeò sunt tenellæ, ut pili potius glabri ac leves esse videantur. Erat & *alter* totus albus, rostro, tibiis & unguibus exceptis. Interdiu semper ferè arbori summæ aut dumeto insidēt: in Helvetia inter frutices spinosos, & confidentes caudam erigunt.

Victus ipsis Papiliones, scarabæi, Nutrivermes, juli, erucæ hirsutæ, locustæ, grilli; quos, præda uberior si cōtingat, defectum penuria providi in aculeis & spinis arborum fingunt: inter aves Turdi, Fringillæ, Picæ sylvestres. *Os* sa comminuta devorant, & famelici, tantos carnis bolos in gulam ingerūt, quantos rictus capere potest.

Nidos ex musco, lana, fundos eorundem ex erica, componūt. Senos pullos excludunt, parentibus rostro, cruribus,

Generatio.
Bellon. l. 2.
de Avib.
bus, c. 23.

Vultur Bæticus, Gejyr.

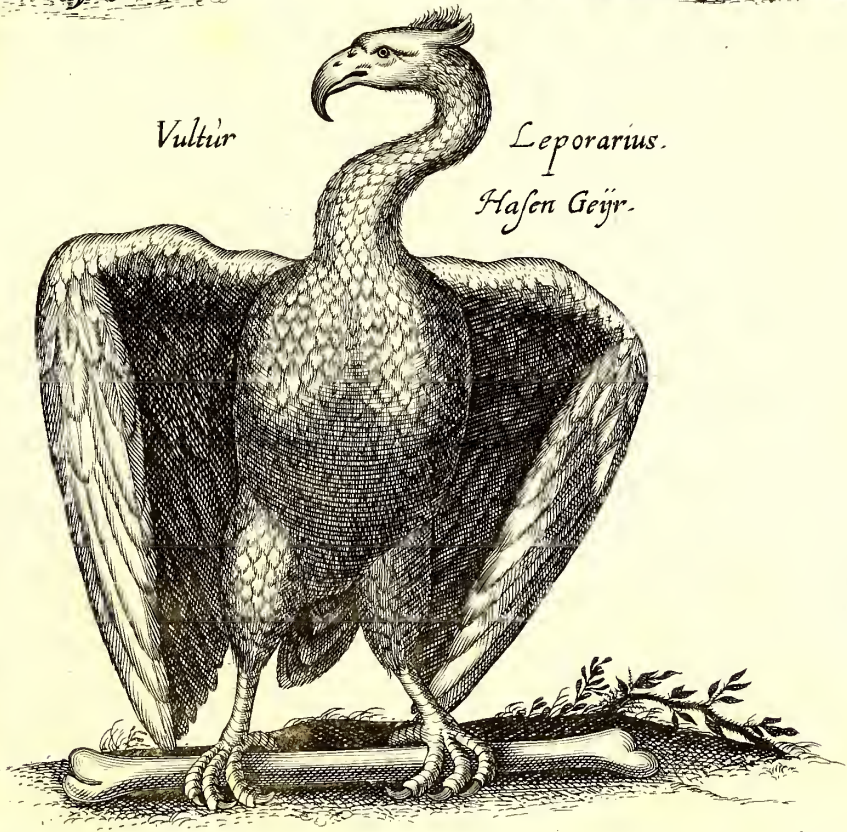
Vultur cinereus Gejyr.

Vultur

Leporarius.

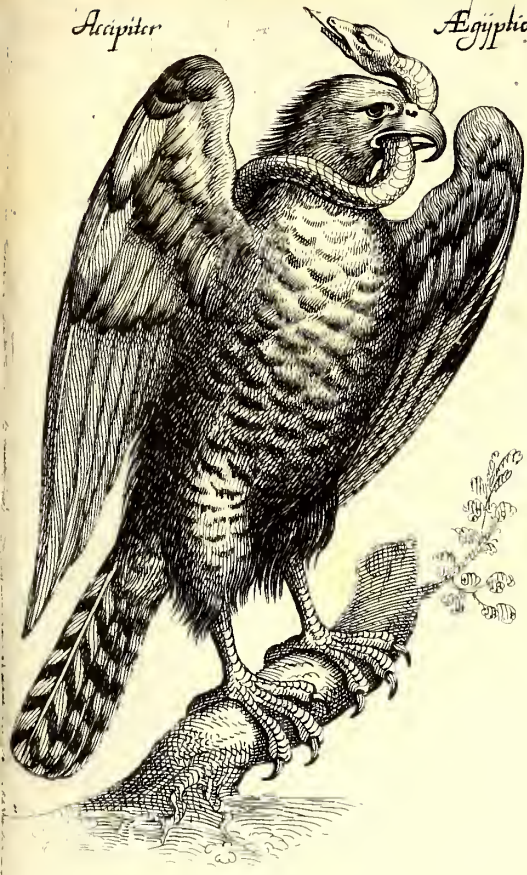
Hasen Gejyr.

Vultur Alpinus uel aureus
Goldgejyr.

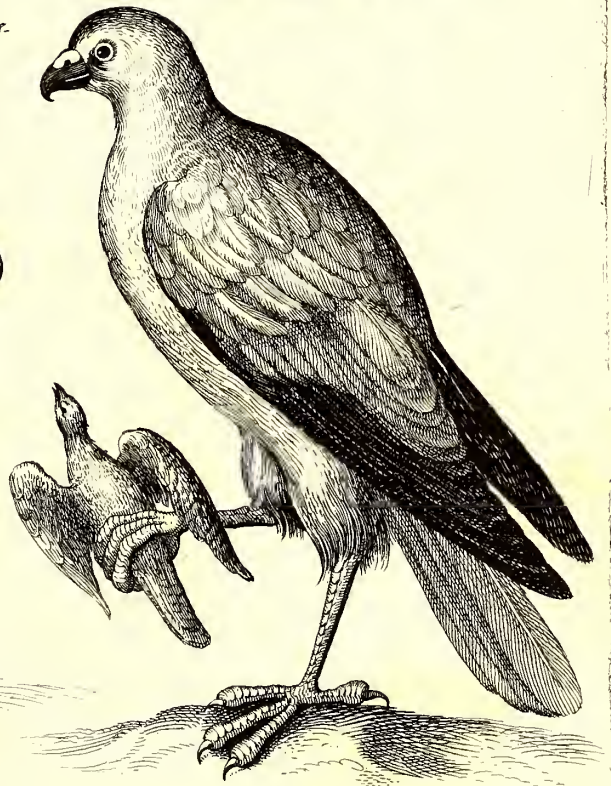

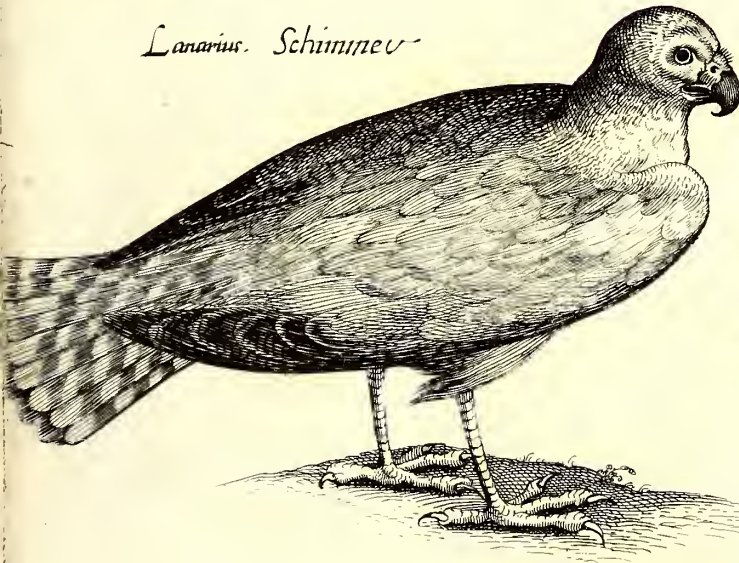
Subdeco. nifweiber

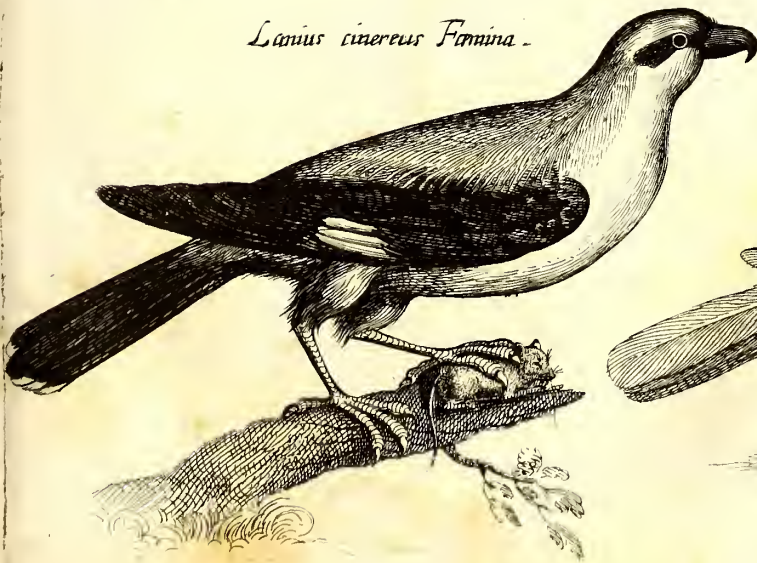
Lanarius.

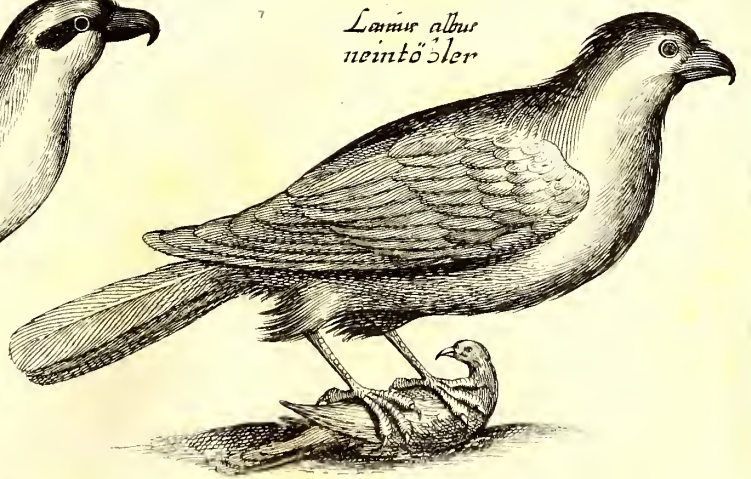
Lanarius. Schimneev

Lanius cinereus Fennina

Lanius albus neintöler

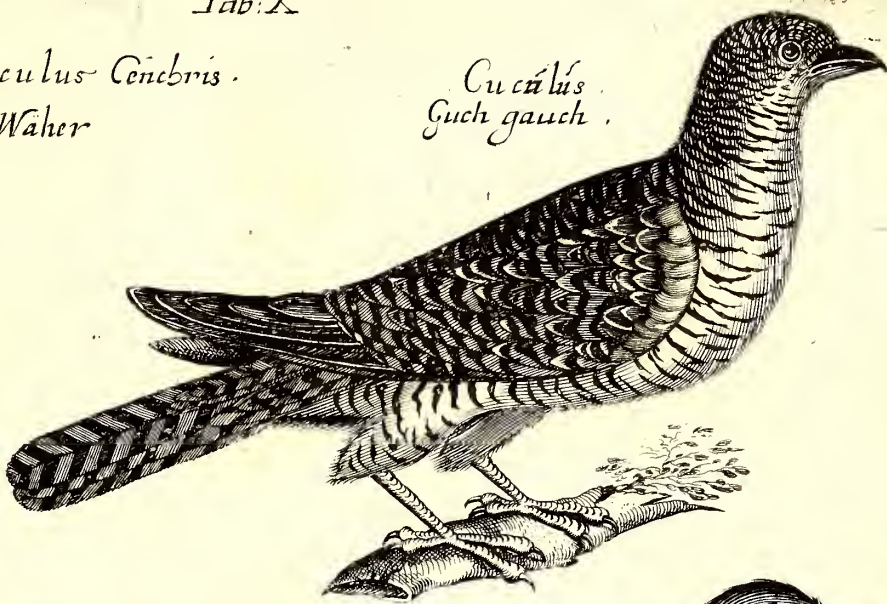

Tinnunculus Cæcbris.
Wannen Wäher

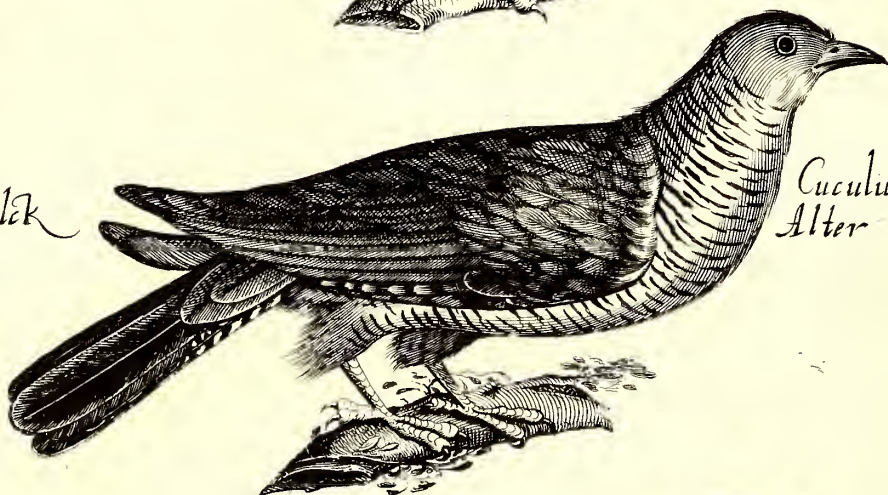

Cuculus
Guch gauch

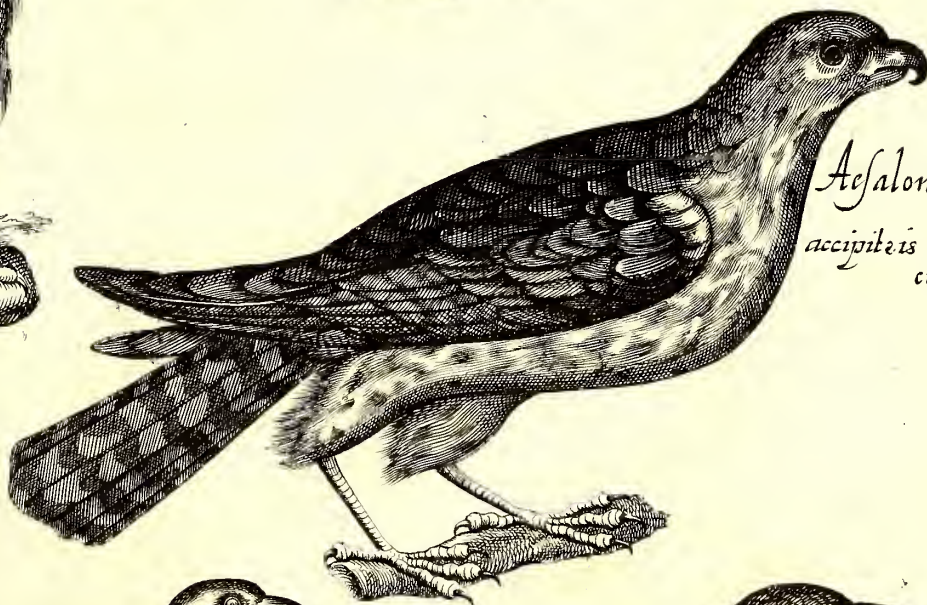

Dendrofalco

Baumfalek

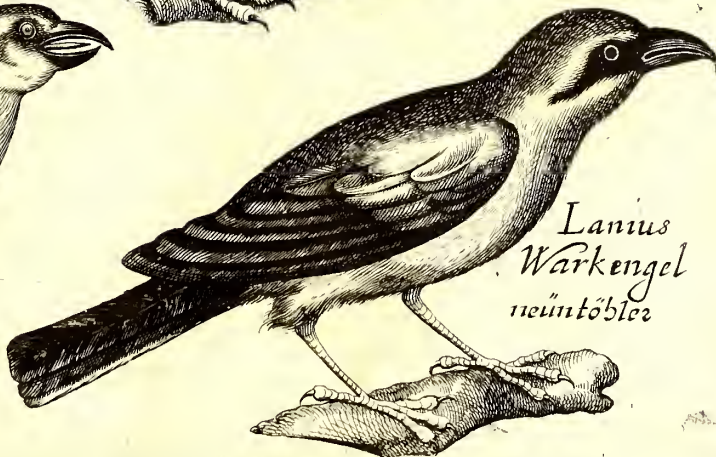
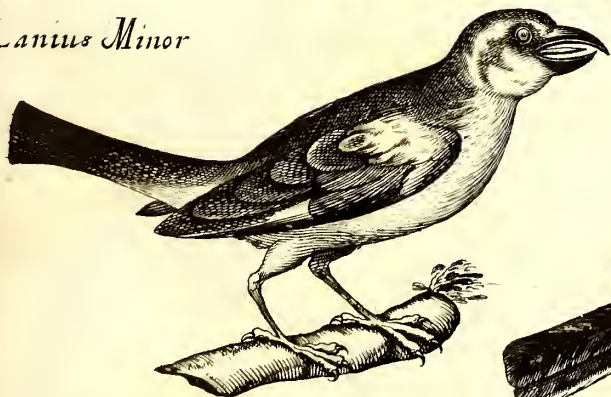

Cuculus
Alter

Aesalonus
accipiteris Spe:
cies

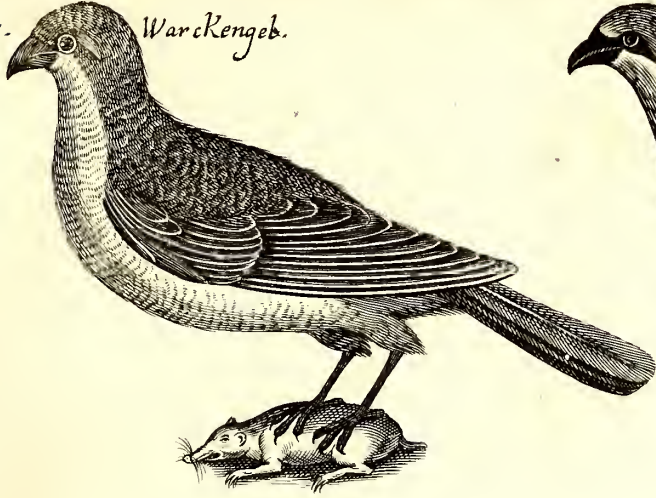
Lanius Minor

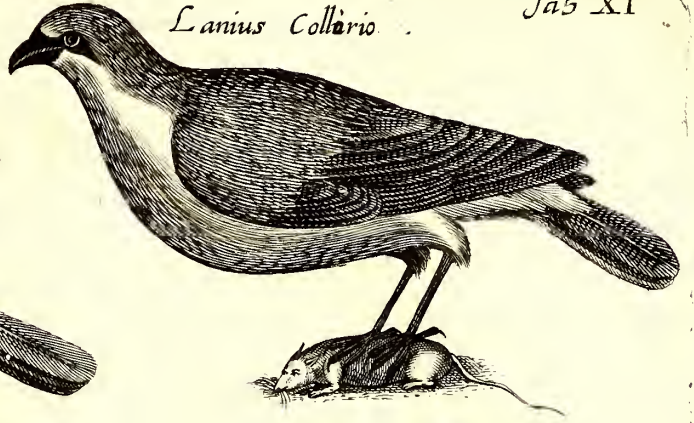
Lanius
Warkengel
neuntöbler

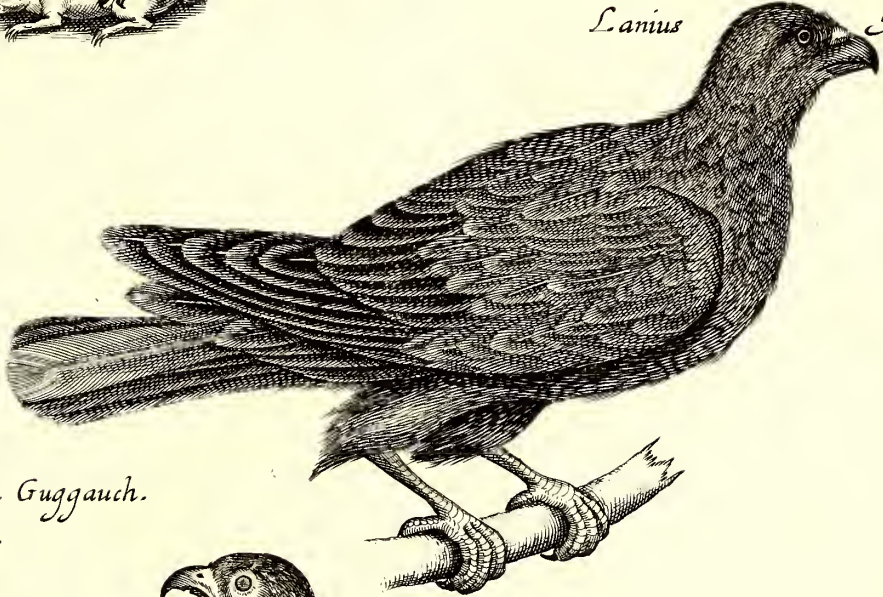
Lanius alius. Warckengeb.

Lanius Collurio

Lanius *Milvus*.

Cuculus. Guggauch.
Kükkiick.

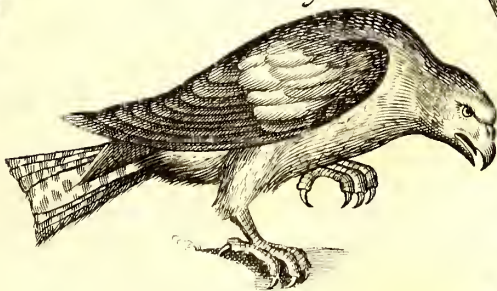
Buteo. Friorches
Bushart, Busant.

Accipiter *minor.*

Milvus. Weije.

Accipiter *maior.*

bus, pedibusq; exceptis, quia plumularum radices ad virorem nonnihil vergunt, omninò dissimiles.

Fox. Voce, canum à longè auditum latratum, aut Noctuæ aliam appellantis ululatum referunt, & vocem Houin, quam sapius iterant, exprimunt. Uniformis ea hyeme & autumnò; vere & æstate varias Avium modulationes imitati, eas ad se capiendas alliciunt. Capti in caveam inclusi, muti & elingues permanent. Hyberno tempore facillè capiuntur. Nam avem caveæ inclusam invadunt, decipulâ decidente, intercipiuntur.

l. 5. c. 14. *Collurio-* *Collurionum minorum quinque genera* observavit Aldrovandus. Tria aliqua sui parte rubescencia: duo cinerea. Aviculæ sunt Alaudis paulò majores, duos palmos & pollicem circiter longæ. Omnes utraq; rostri quod recurvum est, modicè tamen parte, ternos pilos instar barbæ prominentis habet. Utrorumq; pulli, antequam frequentibus integantur plumis, virefcere nonnihil apparent. Tanta eis (expertus Bellonius) similitudo, ut difficillimè dignosci possint. *Cibus* ipsis sorices, mures, lacertæ, talpæ. Inter edendum, uni tibiæ insistentes, cibum pede altero sursum retractoprehendunt. Humilius volant, & prædæ inhiantes aliquandiu sese in aëre librando suspendunt. In carduis sæpissimè quiescunt. Octonam aliquando, tenaam nonnquam prolem excludunt. Rubore verticis qui insignes, in Italia inter delicatos cibos.

ARTICULUS V.

De Milvo & Harpa.

Nomen. *Milvus*, quod vocabulum & piscē, a *Plin.* l. 9. *Ma* & stellam *b* in Septentrionali parte significat; Græcis *ἰκτὺς*, Cretensibus *ἀρπετ*, Helychio si locus suspectus non est, *ἀναπτησιονέρας*, eidem & Phavorino *οὐίλλ*, *ἐλαν*, & *καουινδ* *l. 10. c. 10* *εαν* dicitur. Plinio *c* ex Accipitrum est generib.: Aristoteli inter carnivoras, sed vix rapacium nomine dignus.

Differē- Tria ipsorum sunt genera. *Vnum*, *ἰκτὺς ἀσπιδίος* d' Aristoteli dictum, minus nigrum & robustum. *Alterum* *l. 6. Hist.* *Anim.* c. 6. majus, colore propemodum ruffo, in-

firmius. *Milvi regalis* nomine gaudet, quod à binis falconib. sacris in ipsum emissis, intra nubes etiam se condens, summa cum Principum voluntate in terram dejiciatur. Cui & Milvus palustris *x* accenseri debet. *Tertium*, *x* *Et Bou-* *albidius & rapacius, Angliæ, & Se-* *fati Sabau-* *dorum, qui* *marinus* *est.* *ptentrionalibus regionibus, in quibus nigredo & albedo in candorem vertitur, frequens.*

Descriptione operosâ opus non est. *Rectum* habet rectū, nulla marginum appendice à fræno seu lateribus extremis ad unci usq; initium. Intestino & hepatis fel adjunctum habere Athenæus e tradit.

Loca temperata Milvo sunt familiaria, nisi quod in Lybia, circa fontes Nilii perennare *f* dicatur. Ideò & in *f* *Herodot.* *sula S. Dominici, vicinoque mari* *l. 2.* multi, quibus bifurcata cauda, visi sunt: & in Anglia, nullo non anni tempore apparent, & quod spurcitiem in plateis & ad flumen Thame sin legant, lege ab omni noxa immunes sunt. Ideò hyeme adventante vel calidiores regiones Aetolij citius, quàm Regales petunt, ibidemque hybernant; (sanè ultimo Aprilis tot circa Pontum Euxinum *g* Bellonius vidit, ut, si quin- *g l. 2. c. 28.* *decim dierum spacio tot prætervolassent, hominum superaturos fuisse numerum crederet) vel in nidis ad breve tempus plumarum suarum vellere corpus à frigore tuentur: vel in quercubus aliisve arboribus carie exesis, corpus fovent. Ideò denique æstu accedente, calidas regiones deserunt, & in Europam, tardius tamen Aetolij, quàm Regales revertuntur; & æstu in eadem urgente, supra nubes, quò radiorum solarium reflexio pertingere non potest, ideò nec æstus ita urget, elevantur, ibique aliquantisper hærent.*

Vicitant carne, *b* animalium pul- *Nutri-* *lorum inprimis gallinaceorum & an-* *mentum.* *serinorum tam vivorum, quàm mor-* *h Arist. H.* *tuorum, & fructibus. In Ægypto i* *A. l. 8. c. 3.* *in* *palmas devolasse, & dactylos com-* *i Bellon. l. 2.* *disse visi sunt. Fruges respucere k* *de Avib.* *A-* *c. 28.* *ristoteles credidit. Bibunt l* *rarò, k l. c.* *quia sicco cibo rarissimè utuntur; & si l* *Arist. l. c.* *quando; ex solis pluvialibus aquis, si*

Tzetzzi credimus; à quibus tamen dum pluit, abstinent. Quod ad fenestras domum in Ægypto *m* advolant, & in insula S. Dominici propè ad homines accedunt, in eorumque conspectu corpus à pulicibus expurgant, mansuetudinis est indicium: quod pueris cibum è manibus, carnes abluentibus, pisces exenterantibus, pileos deambulantibus in urbe, nidulationis in primis tempore, eripiunt, rapacitatem arguit: quod in Elide nihil ex funerum ferculis *n* esculentis; nihil Olympiæ ex ara carniū Jovi sacrificatarum, auferre dicuntur, vel falsum est, vel timiditatis, *o* quia turba præfens, argumētum præbet. Ceduntur primo anno præ audacia nihil mortuum gustare; secundo præ metu nihil vivum edere; tertio fame interire.

Generatio. Pariunt bina, magna ex *p* parte, interdum tamen terna, totidemque ex *p* Arist. II. cludunt pullos, post vicenorum dierum incubatum: sed qui Aetolius vocatur (malè Plinius Aegolium vertit) quaternos.

Vox. Vocem si spectes, lippire vel jugere dicitur.

Vifus. Vifus ipsi satis *q* acutus. Unde Aq Apulei in Aristophanes *r* παντοφθαλμος dixit.

Milesiac. Volatu & præstant, & in eo aliquid peculiare habent. Illud, tum quia intra nubila se recondunt, & indefesso

s Iuvenal. labore maxima aeris *s* spacia emittuntur: tum quia tanta velocitate se præcipitant, ut sæpè projecta in altum pulmonum bubulorum segmina, unguibus antequam in humum delaberentur, *t* arripuisse, visi sint. Hoc,

t Bellon. I. 2. tum quia ducunt per *u* aëra gyros, unde Circaneæ, *κυκλονόοι*, & *πελοδύουσι*,

u Ovid. I. 2. aves dicuntur: tum, quia immotis alis diutissimè in aëre, motus tonici beneficio hærent. Scilicet, elata eâ ex parte paulisper ala, unde subit aura, motum aëris in reliquum etiam corpus excipiunt, & ita sustinentur. Sufficitur lata in alarum vicem cauda, quâ, prout res postulat, dilatant, constringunt, deprimunt, attollunt. Videatur, inquit

x Plin. H. N. I. 10. Plinius, *x* artem gubernandi navium docuisse caudæ flexibus, in cælo monstrante natura, quid opus esset in profundo.

Amicitiam colunt cum *z* Harpa & *Amicitia* Cuculo. *Inimicitias* cum vulpe, *az* Arist. I. 9. corvo, gallinis & columbis exercent. *Hist. cap. 1.* A solstitiis afficiuntur *b* podagra, idè tunc frequentius latent. *Aelian. 5. H. A. c. 48. a* Horatius in Epodo.

Vifus ipsorum apud pauperiores nō nullis in locis in cibo. In Medicina *cim. s* b Plin. I. 10. cremati bibitur, contra Epilepsiam, *c. 1* H. N. testiculi ex aqua fontis, contra impotentiam; fimus, contra articulorum dolores, quod & vermes, qui ex eo XL. diebus in fimo macerato, nascuntur, faciunt, cōmendantur. De HARPA inter Aristotelem, Plinium, & Oppianum non convenit. Gesnerus vulturem auream Harpam Oppiani, quod sub mento plumas barbæ instar habeat, esse credidit. *c* Aldrovandus *cl. 5. c. 16.* Milvum palustrem opinatur.

ARTICVLVS VI.

De Cuculo.

CUCULUS, quo nomine mons in a-Nomen. gro Bononiensi, piscis *a* marinus, *a* Athen. I. *b* herba involucria, papyraceum, & *7* c. 27. alia veniunt, Græcis *κόκκυξ*, nomen à *b* Fernel. I. voce sortitus est. Accipitri apponitur, quod eum tanta similitudine referat, ut Aristotelis ætate hoc ipso creditus sit prognatus, & apud *c* Gallos *c* Bellon. I. Falco cuculi parens communi pro- *2* de Avib. verbio dicatur. Plinii is videtur error. *c. 29.* Nam Aristoteles, *d* dum Cuculum *d* H. A. I. 6. ab Accipitre interimi scribit, quod *c. 6.* nulla avis in suo genere solet facere, accipitrini generis eundem non esse docet.

Duo sunt ipsorum genera, *Majus* nempe & *Minus*, quæ sola inter se magnitudine differunt. Nec est quod curiosè describantur. Neque ad uncis sunt *ptio.* inquit *e* Aristoteles unguibus, ut Accipitres, neque capite accipitribus similes. Sed ea utraq; parte columbos potius quam accipitres imitantur: nec alio quàm colore repræsentant Accipitres, nisi quod isti maculis seu lineis distinguantur, cuculi velut punctis. Cave tamen, illud quod de pedibus, extra ad uncitatis defectum intelligas. Nec enim iis terni ante & retrò unus ut columbis; sed bini antici & to-

& totidem postici, ut Picis, & nocturnis avibus, quod Antiquitati ignotū. Sed & id, quod de punctis dicitur, strictè fumendum est. Nam quos Aldrovandus describit, pronâ parte totâ tam cinerei sunt, quàm albî, lineis seu maculis transversim ductis oblôgiusculis, fuscis, & interruptis interdum, interdum magis continuis distincti. *Crura* corporis magnitudini in ijs non congruunt. Nam & femora brevia, & tenuia sunt, & tibiæ vix pollicem latum longæ. Juvenem totum nigricantem maculis subruffis per alas respersum, Aldrovandus notavit, foramina narium in rostro multum eminebant. Oris pars interior flavi coloris erat.

Locus. *Loca*, si attendamus, ubiq; ferè gentium reperitur, novum orbem, & Æthiopiâ, si Alvarezius fidem meretur, si exceperis. Aestate pro natura avis, in cujus nido parit, in arborib. petris, & fluminum ripis *degit*: hyeme in terræ, lapidum, & arborum cava se abdit, in ijsq; per totam hyemem latet. Auditam ejus latentis vocem fabulatur, cum truncus fornaci calefaciendæ immitteretur.

Nutritum. *Cibus* ipsi erucæ, muscæ, fruges; sed & carnes, si verum est, grandiuiculum nutricis pullos, imo ipsam devorare, quod *f* quibusdam creditum, quam exinde carnivoras esse *g* negetur, quod nonnunquam Accipitri, in cibum cedat. Hyeme dum latitat & implumis est, vel congestis & ibidem *h* repertis vivere, vel hirundinum & urforum modo vitam sustentare, credendus est.

Generatio. Quantum ad *Generationem*, quia naturæ *i* est frigidæ, majori ex parte *kl*ingula parit ova, rarò bina. Genus quoddam in petris *nidificat*; (sic Aristotelis *l* verba fumenda sunt) reliqua in palumbi, *m* alaudæ, luteolæ, sed curruæ in primis nido ovis *n* jam facto, ova sua deponunt: seu, quod *o* ob metum & ignaviam non fore tutam generi suo stirpem opinentur; seu quod propter frigidam *p* corporis cõstitutionem, ex ovis pullos excludere non possint.

De ingratitude in nutricem, non

conveniunt Authores. Alij, negant, *Ingeniū*, dum, vel avis cum duntaxat in cujus nidum sua importat, ova *q* comedere, propria subijcere: vel deprehensa postquam adoleverint fraude, à nutrice *r* relinqui; vel ad volatum firmos, sibi conscios ad parentem *s* evolare; vel nutricem, seu viso cuculi, cujus ovum citius excluditur, pullo, tanquam eo contentam à suis incubandis *t* destitit; seu exclusos, specie cuculi elegantiore captam (arripit hic cibos avidus, & pinguescit) tanquam spurios *u* occidere, & in cibum cuculi pullo dare, scribunt. Alij affirmant, vel pullos nutricis ab ijs vel conculcari, vel cibo fraudari, vel ipsa *x* inspectate absumi; & jam volandi potètes, ipsam nutricem *y* corripere credunt. Ut *ut y* fir, hoc certum est, educare curruam subditum cuculum adulterato factam nido.

Volatus ipsis brevis, interruptus, humilis, & ut hostem effugiant, instabilis. Ideo Milvorum scapulis, quo tempore adveniunt, suscipi putantur, ne per longa aëris spacia defatigati deficient. Solent autem ineunte vere apparere; cujus adventantis primi post amphibænam sunt nuncij. Caniculæ ortu *z* occultantur, post rarissimè cernuntur. Hyeme de plumas in cavernis torpent.

Vox ipsorum propria Cucu. hanc minus explanant, *b* cum se abdituri sunt. Ad ultimum alibi Julium, ad S. Johannis, apud nos, festum, perfectam edit, si ultra, uvæ vix maturefcent.

Inimicas tum omnes ferè aviculas, præcipuè cum ova pariunt, habent, seu quod illorum sint fraudis conscia: seu quod Accipitri per quam sint similes: tum cicadas ex ejus taliva *c* ortas, quæ eos frequenti agmine invadunt, & postquam sub alas irrepere, moribus lancinant. Ideò sub ortum caniculæ, quoraucis

Sole sub ardenti resonant arbustis cicadis. cantilenam suam abrumpit. De ejusdem cum Milvo amicitia superius dictum est, quod de paliuro in monte Coccygio à Plutarcho refertur, o-

mne animal, solo cuculo excepto, quod

quod infederit, tanquam visco retinente hæerere, non minus fabulosum est, ac quod de cicadis ex ipsius salivæ natis dicitur.

Morbi. Inter corporis affectus referri potest, quod hyeme deplumescit, pennas mutat, & simul colore immutatur. Exuvio deposito, corpus ejus scabrescit.

Ufus. Usus ejus, & in Medicina, quia cineres d' usti ad dolorem ventriculi valent; & in cibo, quia ejus pullo, qui jam volare potest, nulla avium suavitate carnis comparari potest, obtinuit.

TITVLVS IV.

De Falconibus.

CAPUT PRIMUM.

De Falconibus in genere.

Nomen. Falconis ut avem significat, vocabulum adeò generale est, ut eo omnem rapacium genus Authores includerint; & Aquila, a cum Theodotione & Symmacho, omnes quarum in venatu volatico usus est, Falcones nominarint: Recentiores illis avibus à falcato unguium hamo nomen indidere, quæ Thuscis Campanis vernacula Capys dicebantur, & à nobis jam describentur; ne tamen tam strictè, ut non quædam Accipitrib. communia intercurfura sint.

Differètia. Ad tres ipsos classes Migratores nempe, *Campestris*, & *Riparios* Bellonius redigit; ad *nobiles*, *ignobiles*, & *Hybridas* seu medij generis, quod promiscuo generosorum & ignavorum coitu generentur, b Albertus. Sub illis Falconem sacrum, Hierofalcum, Falconem montanum, peregrinum, gibbosum, album, rubeum, cynopodam arboravum, & lapidarium; sub istis Buteones, Lanarios, Tinnuculos, sed perperam; comprehendit. Sub his, Germanos & Tunctanos quidam enumerant, sed & hi omnes, ætate, colore, & corporis formâ variant, Hinc *Hornotinorum*, qui eodem anno nati sunt: *Nidulariorum*, qui statim à nido

domi adoleverunt, nec ita ut ramularij pennas producant. *Ramalius*, qui circa nidum ramulatum obvolitant; *Mutatorum*, qui vel deplumes sunt, vel plumam veterem cum nova jam commutarunt; nomina.

Quantum ad descriptionem exactâ, *Descriptio.* In capite, dorso, superiore colli, exteriore alarum & caudæ parte cinereus sit & subniger, in aliis passim partibus varius, & virgulis quandoq; interruptus: sed primo anno secundus color rufus est, remissæ rubedinis, albescit deinceps paulatim, eo magis, quò pennas mutarit sæpius. Caput habet crassum, nec oblongum, nec strictum, superiore parte à rotunditate deficiens. Collum & rostrum brevia, maculas in maxillis nigras, circa oculos albas; oculos croceos ad rubedinem accedentes, pectus cum osse pectoris acuto & duro. Pedes patulos, croceos, & ad albedinem declinantes. Crura brevia. Coxas longas, & pennatas &c. *Morantur* in tota septentrionali plaga, & quidem optimi. Bosnia albos profert, sed & Oriëtis regiones haud malos. Degunt vel in altissimis montium verticibus vel sylvarum arboribus excelsis.

Vox ab acuto ingraviorem fleat. *Vox.* citur.

Mira quadam volandi ratione, in principio, medio, & fine venationis utitur. Ad prædam pergens celeri volatu in sublime ascendit, & rursus compositis ad pectus, quibus icurus est unguibus, tanto impetu in avem obliquato volatu descendit, ut strepitum quasi concitati venti suo descensu excitet, in descensu avem percutiens, adeò longum vulnus infligit, ut à capite ad caudam usq; discissa, aut toto capite truncata, nonnunquam in humum decidat.

Cum Ardea ipsi periculosum certamen. Hæc enim c vbi infra positam se videt, rostro suo prælongo ac acuto, quod prius abscederat, sursum elato, irruentem ita excipit, ut eo semet Falco sæpissimè medium pectus induat, & ambo interdum illis inter-raneis humo affligantur.

Cum multis sæpè morbis confligit. *Morbi.* stan-

Antipathia.

stantur, Febri: Apoplexia, Apostematibus capitis, vertigine, oculorum suffusione, asthma, vermibus, podagra, pediculis, &c. *Antipathiam* cum illis gerit, tum Alauda, quæ in hominis manus, quam falconis unguem mavult incidere: tum Drepanis avicula lacustris, quæ auditis falconis tintinnabulis, tantoperè consternatur, ut malit lapidibus ab homine obrui, quam volatu se in aëra attollere.

CAPUT II.

De Falconibus in specie.

ARTICULUS I.

De Falcone peregrino, sacro & Gyrfalcone.

FALCONUM species superius exposuimus. *PEREGRINO* qui primum ob audaciam & generositatem locum fortitur, nomen ex eo est inditum, vel quod semper de regione in aliam migret, vel quod nidus ejus nullibi gentium inventus, fuerit.

Differentia.

Quatuor ipsorum à colore *genera* posuit Carcanus, duo ab eodem Belisarius. *Vnum* quod pennis æreum colorem præ se fert, & in singulis pennarum capitibus ad coronæ modum albedine sigillatim distinctæ pennæ, quasi figuram ostendunt. Si excellere debet, Caput necesse est aliquantum in fornem, vertice leniter elevato ac rotundo, curvatum, cinereo colore habeat: simul atque volandi potens evasit, in rostri parte superius plumulas quasdam, quæ veluti barbulae speciem gerant; ostendet. Gula lineis in longum ductis nigris maculetur. Supercilia & maxillæ admixto modico rubore albicent. Dorsum livescat. Alæ sint longæ in ultimam caudam recumbentes. Cauda longa, crassis pennis constans, in acumen paulatim desinens, femora longa, tibiæ breves, pedes colore inter flavum & plumbeum ambigente tincti, digiti graciles. Ungues magni, nigri & acuti &c. *Natales*, Sardinia, Ægypto, Cypro, Cretæ &

Rhodo debet. Si qui in Italia vel alibi capiuntur, vi ventorum eo depulso fuisse creditum est. In Alpibus etiam nidulari, fide veteri cujusdam Falconarii, Albertus M. refert. *Alterum*, Nigrius, quod multis à priore notis variat, femora lineis transversim distincta, crura item colore croceo sed diluto maculata; gerit. Qui ex hoc genere ab Aldrovando describitur, *Aldrov. l. 7.* verticem capitis habebat planum ac compressum, Rostrum membranâ luteâ intensi coloris, nâres ambiente, capiti conjunctum. Caput, cervicem, dorsum; alas fusca, per singulas ferè pennas maculis atris transversim per alarum maiores resperæ conspiciebantur. Gula ex albo non nihil flavescibat, parte sui infima, maculis veluti guttis nigris transversis distincta. Pectus, venter, & femora alba, lineis latiusculis nigris transversis variegata. Videtur hoc genus idem cum illo esse, quod alii Nigrum absolutè, alii Carbonarium & Falconarium appellant.

Creditur primò in montanis prope Babylonem visum, post in Salamine apparuisse. Nunc in alpibus & Pyrenæis reperitur: in Germania adhuc rarum est. *Locus.*

Utrumque rarius in *volando* alas *Volatus* movet, sic à montano distinguitur: & à sublimi in pronum velocissimè descendit.

Adeo mites sunt, ut quandoque irasci nequeant; ad hominumque nutus magnitudine quadam animi potius, quam inedia venantur. Cretenses capiunt etiã Grues, Anates, Mergos, Tardas, Phasianos: Ardeas, in primis si cibi abstinentiâ inducantur. Si Aquilam viderint nunquam imposterum aucupantur. *Ingeniū.*

SACER, qui & Britannicus, Aelyus, & Aëriphilus apud Avicennam Falco Sacchari, vel Græcorum imitatione quasi Hierax Accipiter, per excellentiam dicitur, vel à corporis magnitudine, viriumque præstantia, ita appellatur. Sanè à Bellonio a Accipitrum adiicitur numero. Tria ipsorum apud Tardivum *genera*; *Vnum*, quod lepores & hinnulos; *alterum*,

quod capreas parvas capit, *tertium* peregrinum exprimit, de quo superius.

Descriptio.

In descriptione Albertus & Fredericus Imperator dissident, si Carcanum sequimur, corporis ipsi statura plerumque oblongiuscula. Capite vertice plano canum. Rostrum cæruleum; Nares exiguae, pectoris, dorfi, & alarum superiorum maculae fuscae, femora interiora alba. Crura pedesque tota ferè coloris cærulei. Cauda maculis circularibus, phaecolorum aut renum figuram exprimentibus varia. &c. Excellit, cui color rubicundus, rufus aut incanus, lingua crassa, pes amplius, digiti crassi, & colore cæruleo diluti.

Locus.

b Paulus Iovius in libro de legat. Moscovitico.

Inveniuntur apud Tartaros, & Moscovitas. *b* In Polonia, quod Maximilianus Cæsar per suos exploratores comperit, in arboribus non ita proceris nidulantur. Cum versus meridiem victus quærendi gratiâ proficiscuntur, ab aucupibus adventus gnaris, in Aegæi maris insulis intercipiuntur, & Venetias etiam à Creta afferuntur.

Nutritum.

De *victu* scriptores inter se non consentiunt. Belifarius cadaveribus etiam vesci dicit. Tardivus cibos etiam crassiores faciliè concoquere scribit. Albertus delicatè, eos cibandos, cibo semper recente, cerebellis, fanis carnibus, reliquit. *Volacissimi* sunt, nisi è nidis abducantur, & nubes etiâ transcendunt. *Capiunt* Anseres sylvestres, Grues, Ardeas, Lepores, Capreolos. His insident, & cerebrum capite perforato excutiant. In eorum conspectu ne Aquilæ quidem volare audent.

Descriptio.

c. l. 7. c. 3.

GYRFALCO seu Gyrfalcus (malè à quibusdam Horodius dicitur) quid ab *c* Aldrovando describitur, verticem habebat complanatum colore cinereo. *Rostrum* breve cæruleum, unco modico, deorsum incurvato, subcæruleo, instructum. *Dorsum*, alæ, venter, cauda alba erant. Verum tergi, alarumque plumæ plenè singulæ nigra macula notatæ, quæ cordis quodammodo figuram emulabantur. Alæ erant admodum longæ. Remiges propè extremum apicem notâ majori ac longiori nigra ornabantur, quæ tamen albo clauderantur margine. *Gula*,

pectus, & venter purè tingebantur albedine. *Cauda* erat breviuscula notis nigris transversim variegata. *Pedum* digiti oblongi, validi, latè expansi, tabellarum continua serie per totum intesti.

Genera ipsorum à colore petuntur. *Differètia.*

Alij sunt, flavi, rubei, & cinerei. Albos etiam in Moscovia reperies. Qui in pectore albicant, magis etiam albi sunt, & primo anno dorsum partim albicat, partim subrufum, vel subrubcū est. Ubi verò mutati sunt, color ille subrufus in nigredinem permutatur.

Locus ipsis natalem Norvegiam & *Locus.* Hiberniam Belifarius ponit: at certum in Tartaria d quoque; & Moscovia e in-

d Paulus Vanet. l. 1.

Vesuntur in primis Columbis, & id genus albis: & postquam semel de aliqua ave gustarint: illâ deinceps relictâ, novam semper prædam persequuntur. *Nutritum.* Aggrediuntur & Aquilas, Accipitres, Nisi, Falcones, iis ad volantibus, *Pugna.* prædam ulterius non prosequuntur, sed pavidæ persistunt. Si in quinque Grues libero aëris campo unus emitatur, nō prius persequi desinit, quam singulas in terram dejecerit.

Duo habent *peculiaria.* Unum, *Ingeniū.* quod cum simul aliquot vehuntur, certo quodam senii ordine cibum capere soleant. Alterum, quod præter ceterarum rapacium morè, nunquam sese aquâ abluant, sed sola arenâ utantur. Frigore etiam tantoperè gaudet, ut perpetuò, aut super glacie, aut lapide, marmoreve algido stare gestiant.

ARTICULUS II.

De Falcone Montano, Gentili, & Tunetano.

FALCO MONTANUS, quod sit *Descriptio.* magis reliquis indomitus per excellentiam ita dicitur. *Caput* habet vertice fastigiatum & nigrum, coronulâ quâdam cinereâ cinctum, cui in fronte non longè à rostro plumulæ quædam exiles, & capillares eminent. *Guttur* ad sternum usque; non nihil candescit, maculis conspersum majusculis,

Falco Rubens

Rother Falcke *Tab. XII*

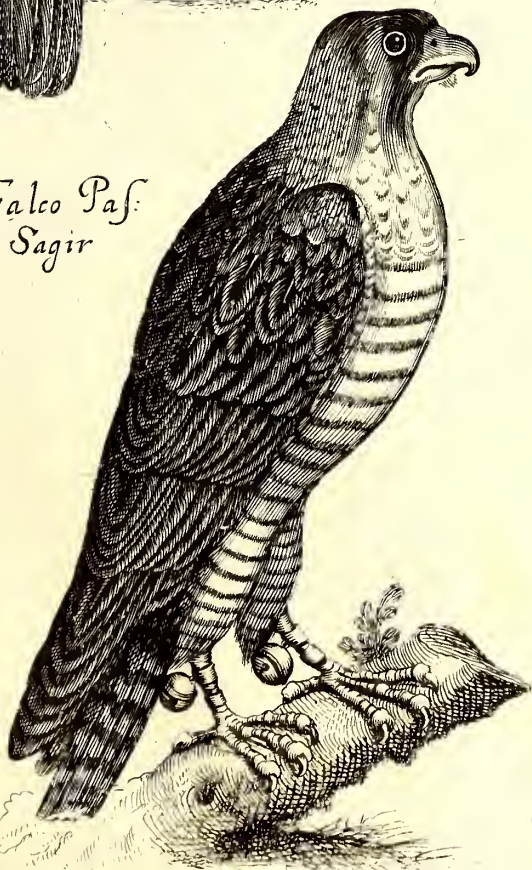
Alies.
Falco Falken ander
art

Falco aliter

Falco Pas.
Sagir

Falco
Orientanus

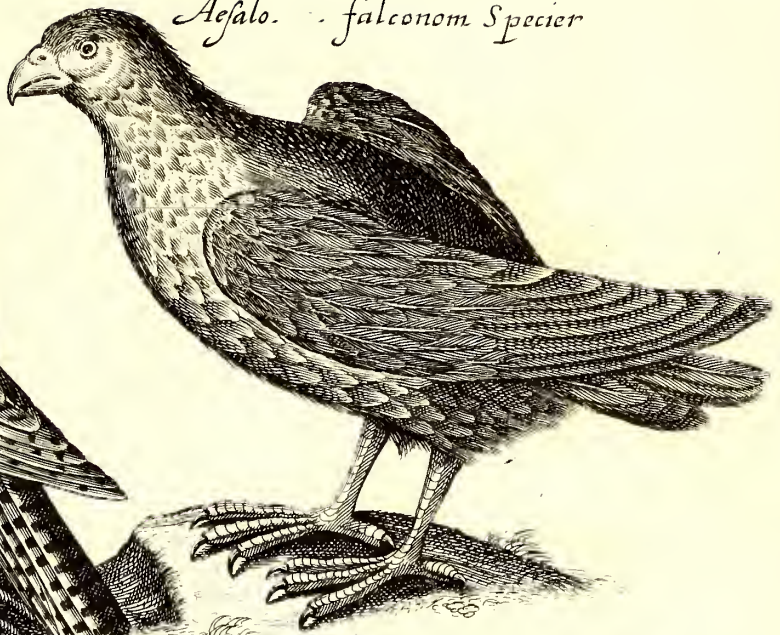

Falco

Falck.

Aefalo. falconom Specier

Gijrfalco. Geijrfalck.

Falco

peregrinus.

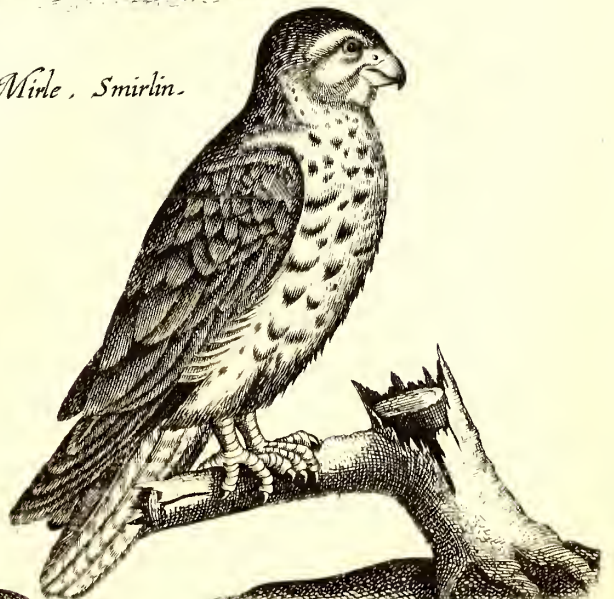

Falco
Bergfalck

Montanus.

Mirle. Smirlin.

lis, *pectus* reliquum versus inferiora, notis quibusdam, quandoq; ferrugineis, nonnunquam rubeis nigricantibus aliquando insignitur, quibusdam guttur & pectus nigris plumis vestiuntur, *Dorsum* a lumbi majori ex parte plumis fuscis, minutis, obteguntur. Aliqui eorum post medium dorsum, lineas quasdam albicantes, aut rubelescentes, quæ deorsum vergunt, habent. *Crura* & pedes plerumq; crocei, vel ex flavo paleari flavescerent, & squamis densissimis integuntur. Mutatos facilius est cognoscere: & optimus est hornotinus fuscus.

Nutritum. Non Anates solum, sed & Anates & Ardeas capit, & persequitur. Visus aliquando & Aquilam, quæ sibi prædam præripuerat, & seipsum interemisse.

Differētia. Ponit & alterum ejus *genus* Aldrovandus, quod *Leucophæum* nuncupat. *Corpus* eius totum cinerei est ad cæruleum vergentis coloris, pro diversa partium ad lucem obversione dilutioris obscuriorisvè. *Rostrum* crassum, breve, nigrum, robustum, pollicaris crassitudinis, tam validum, ut vix ulli alteri fortius. *Pectus* valdè teres ac grande. Diversum primò ab aliis Aldrovandus putabat: sed cum cū descriptione Montani apud Albertum conferret, & verò Montano, qui aliquoties plumas veteres cum novis commutavit, mediam partem dorsi cæruleam affingi, & quo frequentius senectutem exiit, eo tergum magis cærulescere, gulam cum pectore, abolitis, quæ distinguebant cum ætate maculis, albescere, observaret, alterum Montani esse *genus* conclusit.

Descriptio. GENTILIS per excellentiam propter generositatem ita dicitur. Friderico Imperatori alii sunt Gentiles *Peregrini*, alii *simpliciter* ita dicti. Illi Falconibus sacris sunt minores, & quo plus cum Gyrfalconibus participant, eò elegantioris esse formæ existimantur. Vertex *capitis* debet esse planus, occiput latum. *Rostrum* crassum, & recurvum. *Collum* breve, propè caput subtile, propè spatulas crassius. Habere debent *pectus* foris prominens, & carnosum, cavitatem inter pectus & collum magnam & profundam. *Coxas* plumis

complurimis opertas, & sub genibus etiam dependentes. *Crura* crassa ac brevia, pedes amplos, digitos expansos & macilentos. Cum adhuc hornotini sunt. Alii sunt absolutè fusci: alii rubris, nonnulli pallidis maculis ceu guttulis perornantur. Alii rufi sunt, aut simpliciter, aut ad nigredinè vergentes. Alii fulvi, vel absolutè, vel cum quadam rubedine. Maculæ à collo ad pectoris furculam parvæ sunt, inde verò progressæ ad anum usque majores evadunt. Fulvis ad rubeum vergentibus, color est ex æquo permixtus. Laudabiliores in suprema capitis parte ceu corona quadam in circuitu perornantur; prope nares durities rostri virescit. Maxillæ sub oculorum parte subrubeæ sunt. *Dorsum* fusco est colore, ad rubedinem inclinante, marginibus rubescentibus & majusculis sine guttis tamen exornatum.

Penna alarum maiores fusce cum marginibus. *Cauda* eiusdem cum dorsi pennis coloris, modò quod margines in ea plurimis sunt pallidiores, seu quod à corde sit remotior, seu propter aliam causam. *Simpliciter dicti* trium eidem sunt generum, sicut & peregrini, de quorum datis notis quo plures obtinent, eò magis probantur. Aldrovandus eosdem cum Carcani GERMANIS facit, qui Peregrino forma, capite, rostro & pedibus sunt simillimi. Corona albicans caput ipsis propè collum cingit, femora interna plumis albis vestiuntur. Mutatis caput, collum, & humeri fusca sunt, dorsum cyænea tingitur. Mares seu Tertiarii à maribus Peregrinorum nulla possunt ratione discerni. In volando crebriore spissioreq; alarum motu utuntur. Rapiunt omne avium genus, Aquaticum præsertim, quod si è nido exemptus adhuc pullus ad hoc instituat, Grues etiam capere audent. In eo solum Peregrino cedunt, quòd non sola animi magnitudine, sed etiam cibi aviditate prædam invadere dicantur.

DE TUNETANO inter Carcanum & Bellonium non constat. Ille Bellon. l. 2. corporis esse exigui, coloris perpul-

chti, capite flavo, alias nigro, peregrinos pedibus præsertim ita exprimere, ut

mul-

multi fallantur, scribit. *Hic* magnum esse, ad Lanarij similitudinem, plumis & pedibus accedere, diutius & constantius volare, capite crasso & tereti esse, strenuè sublimem aëra scandere, reliquit.

ARTICULUS III.

De Falcone Gibboso, Albo, & Gallorum Lanario.

Descriptio.

FALCO GIBBOSUS, quòd ei ob brevitatem colli, caput ante juga alarum dum eas supra dorsū latera componit, vix appareat, ita ut gibbum gestare videatur, ita dictus est. *Corpus* habet exiguum, planum collo ferè cōtinuum. *Caput reliqui* corporis proportionem magnum. *Rostrum* perbreve & rotundum, oculos flammeos. *Alas* prælongas, & valdè exertas, in facie guttas. *Crura* proportionem cæterorum membrorū longiuscula & squammosa. *Pedes* in articulis digitorum, præcipuè ad interiorem plantæ pedem nodosos. *Nidulatur* in montibus inaccessis. Tam altè *volat*, ut hominis visum effugiat. In aucupio non statim inter descendendum percutit, sed potius cum à descensu rursum ascendere incipit, tunc posteriore ungula ante pectus disposita ferit, & quandoq; tam fortiter, ut unguem sibi amputet, pectus lædat, imo seipsum aliquando occidat.

Falco alius.

Est & aliud Falconis Gibbosi genus, quod semper alas tanquam ad volandum extendit, animosius quàm robustius. **ALBO** nomen color imposuit. Albertus eum in dorso & alis subalbū esse, alibi guttas valdè albas aliis guttis sub pallidis interpositas habere; & regionem frigidam, & humidam in causa esse, scribit. Addit, Falcone Peregrino majorem, & ad similitudinem Lanarii albi, qui per cāpos muribus infidiatur, accedere. *Mittit* eum septentrio, & ex illo in primis Norvegia, Suecia, Estonia. Non tam est in volando velox ut Niger: diutius tamen in Avium persecutione perdurat. Non debet ad venandum emitti, antequam pēnas mutaverit. Ad eum

refert Adrovandus quendam *Sparve-* Aldrov. l. 7. *rium*, cujus descriptionem Romā ac- c. 10. ceperat, qui corpore toto caloris lactei, maculis flavis perspersi, rostrum habebat album magis quàm cæruleū, alas candidissimas ac sine maculis, in cauda pennas duodecim candidas & flavis maculis conspersas: quarum cōspectum, pennarum præcipua & aliarum quasi tegumentum, tota candida, eripiebat, easdem quasi in vaginam recondens. Pendebat mortua tredecim uncias, pondus in eiusmodi ave haud leve **LANARIUS** (generosum intellige) **GALLORUM** dicitur, quod Rei accipitrariæ auctorum testimonio, Gallix peculiaris & proprius.

Rostrum & crura cum pedibus ha- *Descri-* bet cærulea, plumas anteriores albo *ptio La-* & nigro varias, maculis non transver- *narii.* sis, sed plumas in longum distinguen- tibus. Plumæ dorsī, alarum & caulæ, partem externam si spectes, non admodum sunt variegatæ. Extensarum interiora notis rotundis, instar exiguorum nummolorum per superficiem disseminatis, conspiciuntur. Sic à Tardivo & Bellonio describitur X qua Gallix est perpetuus, semperque tam hyeme, quàm ætate ibidem conspicitur.

Ingenii sunt tractabilis, & ad omne *Ingeniū.* aucupii genus idonei. Picas, Coturnices, Perdices, Cornices, Phasianos; imò Anates & Grues, si institutio accedat, capiunt, & societate maximè gaudent. Quoniam alis diutissimè in æthere supra prædam suspensi hærent, tantopere Anates fatigant, ut & canum operâ, & fustibus plurimæ occidantur.

Carcanus Italicor. meminit. Habet *Italici* isti caput totum planum. Rostrū fal- *falcones.* conis, peregrini & montani rostro minus & cæruleum. Pectus flavum raris & ferrugineis maculis distinctum. Extremas alas veluti ocellis rotundis albisq; pictas. Mutatis, caput universum ad humeros usq; flavo colore ad rubeum vergente, & lineis tenuibus distincto, tingitur. Pes, qui ante cæruleus fuerat, in luteum abit. Nascuntur in montibus Vincentinis & Alpi- bus,

bus, quæ Germaniam ab Italia dividunt. Solent alarum æquilibrio, in aëre sese diu admodum & frequenter suspendere, sic metu incusso, ne Perdices, Coturnices, aut Phasiani diffugiant, faciunt, rarerer occisas in terram præcipitant. Visus aliquando qui & Accipitrem exanimaret.

ARTICVLVS IV.

De Falcone Lapidario. Arborario & Rubeo.

Aldrovand. l.7.c.11. **F**ALCO LAPIDARIUS rectè Letho-falcus dicitur. Est mediæ inter Peregrinum & Gibbosum magnitudinis. In præruptis petris, & Alpium rupibus nidificat. Regitur & nutritur simili modo quò Peregrinus.

ARBORARIVS, quem Gesnerus descripsit, *rostro* erat caruleo, *oculis* nigricantibus, *pectore* albidis & nigricantibus maculis variegato; pennis alarum nigrioribus; *dorso* nigro, cujus pennarum margines infimos, maculæ ex cædido ruffæ distinguebant. An idem sit cum Accipitre Fringillario dubitatur. *Nidum* in arboribus exstruit. Rarus ipsius in aucupio usus; jucundum in conflictu cum monedula spectaculum exhibet. Ad eò quoque placidus est, ut per sylvas & agros emissus ad dominum redeat. In dissecti ventriculo plumas & Cantharides reperit Gesnerus.

RVBEVS à guttarum seu notularum quibus distinguitur, rubro colore dictus est. Peregrino minor est, nec citius rubere apparet, quàm alas exerat. Calor debilis in superficiem corporis effusus, & fumosum humidum, quò ad generationem pennarum excernitur, adurens, rubedinis causa esse putatur. Invenitur in locis planis & palustribus. *Phaniceos* in Moscovia dari perhibent.

Albert. l. 10. c. 9. Crescent. l. 23. c. 12.

Volatus. Volatus est agilis, sed non diu perseverantis. Nam penna rubea, quia mollior, non diu volandi impetum sustinet.

Ingeniū. Facile cicurari, Albertus innuit; difficulter regi Tardivus. Post secun-

dam aut tertiam pennarum mutationem melior; quod remittentibus per etatem humoribus calidis, non parum temperamentum juvetur. *Vita* est minus quàm reliqui longæ.

Ad istum *duos ex Indiis Orientalibus Alii. Aldrov. l. 7. c. 13.* *allatos* Aldrovandus reducit, qui parte anteriore tota & alis internis ad eò rubeabant, ut qui prius inspexisset, nihil præter colorem rubeum vidisset. Majorem putat fuisse fœminam; minorem, mârem. Mares enim ob hoc ipsum Tertiarii dicuntur, quòd tertia parte fœminis sint minores. Mentum in fœmina, maculâ oblongâ cinereâ, quæ infernè desinebat, distinguebatur. Pectus quoque ejusdem coloris notulis anteriori sterno raris respergebatur. In mare color rubeus, saturatior & evidentior erat. Mentum nullâ maculâ insigniebatur. Pennæ remiges interiores notis fuscis transversim frequentibus, statoque intervallo distinctis, albeabant.

ARTICVLVS V.

De Falcone Cyanopode, & illis, qui promiscuo coitu gignuntur.

FALCO CYANOPVS ad quod re-*Aldrov. l. 7. c. 14.* ferri debeat genus, cum quatuor Falconum genera pedibus caruleis instructa inveniantur, difficile est dicere. Ad Lanarium tamen potius, quàm aliam speciem pertinere videtur. Est Falconi Peregrino & magnitudine æqualis, & figurâ similis; sed in hoc differt, quòd dorsum ejus, & exterior alarum pars minus nigredinis, & pectus plus albedinis habeat; alæ sint breviores, calida longior aliquantum; pedes hyacinthini.

Vocem acutiorem, quia humidior, *Vox.* Peregrino habet. Rarò aves Picâ, vel cornicem majores invadit. Plærumqu; se præcipitaturus, propter metum loco manet, & suspenditur. Audacior evadit, si aucupis accedat præsentia. Qui in Helvetia reperitur, diversus est ab isto.

Nidificat in excelsis juxta aquas, aut *Locus.*

E pro-

Aldrov. l. 7. c. 15. profundas valles, petris. Nidis exemptus manifestus. Capit Perdices, Columbas, Cornices, Anates, Phasianos, & Tetraones.

Aldrov. l. 7. c. 16. Falcones PROMISCVO COITV geniti, à Peregrinis plerumque proveniunt. Hi enim à parentibus statim expelluntur, & cum suæ speciei conjuges non inveniunt, ad speciem alteram quam sibi similimam invenerint, libidinis tempore convertuntur. Carcanus ex altero parente Peregrino, altero Montano procreatos, *Falcones traversos* vocat. Albertus quatuor eorum genera ponit. Cæterum, si cum Falcone pedis cærulei Peregrinus commisceatur, ferè similis Peregrino generatur avis, si cum Lanario nigro, ignobilis Falco niger. si cum Lanario albo, similis Falconi albo, si cum Lanario rubeo, similis colore & figura Falconi rubeo. Patristant autem plerumq; , & ignobilitatem matris, institutio post unum vel alterum annum compensat.

TITULUS V.

De Psittacis.

CAPUT I.

De Psittacis in genere.

Nomen. Rapacibus Psittaci subnectuntur, tum quod rostrum & ungues aduncas habeant; tum quod cicures, carnem etiam ipsam devorent. Nomen fortiti sunt, seu à Psittace urbe *a Stephan. de urbibus.* juxta a Tigrim celebri, seu *ἄνω ἔ τῶν ψιττακίων φύτις.* Soli virides Psittaci veteribus cogniti. Psittaci fructus, in intimo quoq; cortice & tota nuclei carne, insolenter admodum eundem imbibit.

Descriptio. Magnitudinem si spectes, in regione cui nomen dedere, brachium cum dimidio longitudine explent. Visus *b Scalig. Exerc. 236.* impleverat spacium. in quadam novi orbis regione Phasianos superant. in insula Banda, columbam nostratam vix excedunt. Alibi, Gallinis, Turdis, hirundinibus, imò Passeribus æquan-

tur. *Color* quoque illis varius. In nova Hispania, Æthiopia & ultima India, quosdam totos albos invenies. *Exerc. 59. Scalg. sect. 1.* Circa Tarnassaram septuplici colore superbos; in Ternate Moluccarum una, Brasilia, & Æthiopia rubros: in quibusdam Æthiopiæ sylvis nigros; in Malabar, prassinos; scutelatos, purpureos; cinereos & cæruleos alibi. Belonius magnos quosdam totos canere, mediocres ex rubro variegari, pusillos nonnullos proluxa cauda, totos virides esse ait. Circa Javam, alii sunt rubri rostro luteo; alii versicolores, candidi quidam. Et quis omnes diversitates enumeret, cum supra centenos magnitudine & colore discrepantes, curiosi observaverint. Antiquis *d solo d Apul. l. 2. Floridor. e Stat. l. 2. Sylv. Ovid. El. 2.* lus in intimis plumulis & extimis plumulis, viror, notus erat. Vnde Avis e viridis dicebatur. Communia ferè omnibus sunt. Caput prægrande, ingenii signum, rostrum, quod qua collo committitur, in solis infernè sub faucibus apertum est, adeò durum, ut ferreis clathris vix parcant. Statius cornu vocet: aduncum idem, ut *f eo, tan- f Plin. H. N. l. 10. c. 43.* quam hamato & semicirculari forma constructo, se cum devolant, excipiât, illi innitantur, levioresq; se ita pedum infirmitati faciant. Mandibulæ superioris, quod ipsis cum solo Crocodilo, & Thæmatopode si Oppiano credimus commune, motus. Lingua quæ cucurbitæ seminis figuram repræsentat cæteris avibus *g latior.* Unde *ἄνω ἔ τῶν ψιττακίων φύτις* dicitur. *g Arist. l. 8. H. A. c. 12.* Pedus rotundus. Pedum species, quia ante & pone binos habet, raris; illos in regno Æthiopiæ interioris propè mare arenosum, si excipias, quorum quidam sex in pede digitos habent, quidam tres. Crura breviuscula, infirma, & plerumque fusca. Ungues adunci, quibus escam elevant, & ad os extrorsum convertunt. Capitis Anatomiam apud Aldrovandum vide.

Locus. Locum ipsorum natalem solam Indiam esse, veteres *h credidere.* Tempore Alexandri M. in Taprobana primum inventi; Neronis, in *i Gaugada Pausanias in Corinth. i Plin. l. 6. c. 29.* Æthiopiæ insula visi sunt; Diodori Siculi, in ultimis etiam Syriæ nascebantur. Avorum temporibus, terræ cui-

dam

dam supra caput bonę spei, nomen ob
copiam indidere. In regno Calecut
tanta ipsorum est ubertas, ut Oryzam
sępissimę depascantur; tanta in Occi-
dentali India, vt Psittacorum regioni
inde nomen creverit. Nec Nigritę in
regno Senegę illis carent.

*Nutri-
mentum.* *Victus* ipsis feris adhuc, frumenta,
legumina, semen Carthami seu Cruci,
quo pinguescunt, cum homo purge-
tur; fructus omnigeni, cum molli tum
duro cortice intecti. Nux etiam my-
ristica, ad quam in Insula Banda sępissimę
advolant: Cicuribus, quicquid
porrigeretur, caro, panis, saccharum in-
primis. Bibunt aquam, sed vinũ multo
libentius, cujus potu non solum lasci-
vi, & solito loquaciores redduntur,
sed & humano inebriantur more, &
intra bibendum, pedibus suspęsi cau-
dam in altum, & caput deorsum ad a-
quam extendunt. *Nidos* si Cadamusto
credimus ex furculis ad tenellos pro-
cerarum arborum ramos pensilibus,
pilę modo rotũdos, per quam exiguo
foramine, construunt, ut serpentum
insidijs viam pręcludant, Maximi,
gallinaceis haud minora ova ponunt,
mediocres columbaceis paria, sęcun-
ditatis indicium, ingens illorum in
natalibus locis copia; castitatis, quod
bini semper, mas & fęcmina agere vi-
deantur.

Volatus. *Volatus* ipsis in natali solo expedi-
tior. In nostris oris propter cęli frigi-
dioris inclementiam minus eo valęt,
impotentiam, reprimendi facilitas, qua
sursum, deorsum, & in maximam alti-
tudinem scandunt, ob congruam ro-
stri & pedum conformationem, com-
pensat. Illius unęo, dum pedes pro-
movere nituntur, appensos sese susti-
nent; dum provolāt, ne pedes ob cor-
poris deorsum labentis pondus debi-
les offendant, sese obvio adminiculo
apprehenso, eodem velut anchora &
pręsidio excipiunt.

Vox. *Vocem* articulatam nullam natura-
liter habent, quidam etiam ferę muti
sunt; nec quicquam unica illa voce
Perroquet exceptā, quę in ipsorum
nomen abiit, ingeminant.

Amicitia *Amicitiam* singularem colunt, cum
& *Oppian. l. 4.* lupo, cum quo simul pascuntur; ho-

mine, unde in America relictis sylvis *l. 2.* Cyne-
interdiu propę domicilia agunt, & *get.*

Turture, quod Ovidius *l.* notavit. *l. Eleg. 2. 6.*

Ingenio propę ad hominem acce- *Ingeniũ.*

dunt. Accipiunt namq; verba & pro-
nunciant articulatę omnia; facilius, si
intra alterum ætatis annum docueris,
segniore, ferreo in caput verberatur
radio. non sentiunt aliter, propter du-
ritiem, ictus. Sic Ascanij *m.* Cardi- *m Rhodig.*
nalis cõtinuatis perpetuõ verbis sym- *l. 3. Antiq.*
bolum Apostolicum pronunciabat. *l. 32.*

Henrici VIII. Anglię Regis in Tha-
mesin delapsus auxilium implorabat,
viginti libras promittens; extractus,
quatuor denarios hospitatori suo dari
iussit. Meditari eosdem Cardanus ad-
dit; Pherecides masculos, eos obser-
vare, & deferre, qui venena propinare
moliuntur, & in domos important, re-
fert. Quosdam circa Javam intel-
ligere, & ad interrogata respondere,
quidam narrant. Non facilię credi-

derim. At pueros *n.* interdum imber- *n Albert.*
bes amare; blandę attręctatos libidi- *l. 23.*

ne, *o* ita ut oscula figant, tangi; quos- *o Scalig.*
dam pueros ita odio prosequi, ut in *Ex. 23 6.*

eorum capita de sublimi loco non ali-
ter impetum faciant, atq; Falco in A-
natem, si inter lugentes *p.* agant, la- *p Manasses*
mentari, quod Constantinus Manaf- *in Annalib.*

ses in historia Basilij Imperatoris testa-
tur. Saltantes capitis gestu, depressis
agitatisq; alis imitari, *q.* dubitandum *q Scalig.*
non est. Fęcminas nunquam aut ra- *l. c.*

reter humanas reddere voces, *r.* Ti- *r de leg glo.*
raquellus reliquit. Virides macrou- *l. p. 12.*

ros, quibus collum torque rubro cin-
gitur, annulo illo primum apparente,
nil pręterea discere quidam affirmāt.

Scaliger acceptas ę via publicitus vo-
ces reddidisse scribit. In insulis verõ

S. Michaęlis & Divite simplicitatis
tantę esse, ut ad crocitantem Psittacũ

innumera, ex arbore in cujus ramis
auceptus latet, multitudo convolet, fa-
cileq; se capi patiatur, apud Martyrem

*s. l. 10. de-
cad. 3. reviv.*

Vsus Psittacorum apud Occiden- *Ocean.*

tales Indos in cibo apud Orientales *Vsus.*

olim, Acliano † teste, facti habeban- *† Aclian.*

tur. Heliogabalus capita ipsorum in *ll. A. l. 13.
c. 18.*
convivio exhibuit, iisdemq; leones, *† Lampr. in
Heliogab.*

u Varrol.
3. de re ru-
stica. c. 9.

Oblectamenti loco apud Romanos olim fuere. Nam cum Gallinis rusticis & Merulis in publicis ornatibus ponebantur. Viros Psittacos manu gestare M. Cato conqueritur. Articulatam ipsorum vocem in tantum eosdem miratos esse, Suidas author est, ut eos Indi mercem fecerint. Unde caveis eburneis, argenteis, vel ex alia pretiosa materia factis includebantur. Indispennæ ipsorum in magno usu. Ex his imagines varias, papilionum, flores, herbas, pileos & perizomata cōficiunt; vestes, aulæ & tapetes contexunt, enses & clypeos exornant, aliaque utensilia miro artificio conficiunt. Sed de plumario opere alibi.

De Psittacis vide quoq; infra Mantissam N. 4.

CAPUT II.

De Psittacis in specie.

ARTICULUS I.

De Psittaco maximo Cyanocroceo, Maximo Psittaco altero, Psittaco albo cristato, & Psittaco viridi alarum costâ superna rubente.

Descri-
ptio.
Aldrov. l.
11. Ornith.
c. 2.

Psittacus maximus Cyanocroceus in aula Ducis Mantuæ ab Aldrovando visus est. Magnitudine benè saginatum caponem exæquabat, ab extremo rostro ad caudam extremam bicubitalis. Vertex *capitis* erat planus & viridis, rostrum aduncum, in hemicyclum compositum, extrinsecus in perfectam dimidij annuli rotunditatem formatum, palmum longum, totum nigrum; superius longitudine duobus digitis inferius excedebat. *Oculos* habebat albos & nigros, quos tenuæ lineæ nigræ à rostro ad colli initium ductæ, figuram literæ S. jacentis repræsentantes, in longum succingebant. *Guttur* veluti torques nigra am-

biebat. Pectus, venter, femora, Uropygium, cauda inferior, crocea erant. *Cervix* superna, dorsum, alæ, caudæ pars superior, colore cæruleo vestiebantur. Qui apud Comitum S. Floræ erat, semel singulo die instante vespera bibebat, noris & familiaribus ablandiebatur. Æstivo tempore aquis se immergebat, aut pluviam donec totus maderet exponebat, à madore frigore correptus, ad solem se vel focum siccabat, ex podagra mortuus est.

Maximus Psittacus alter apud eundem Principem fuit. *Corpus* ei non ita ut superiori crassum. *Capitis* vertex compressus, palmo longior. *Rostrum* quam superiori brevius, nec longo adeo hamo incurvum, tres propemodum digitos longum, & totidem, qua capiti committitur latum; mandibulam superiorem albam, inferiorem nigram. *Oculorum* regio & tempora albescentia. *Dorsum*, alæ incipientes, gula, pectus, venter, femora, cauda tota supernè, punicea. *Remigum* tegetes secundo in alis ordine lutei, puniceis marginibus, cæruleo velut ocello propè apicem ornatae, &c. *Psittacus albus cristatus* magnitudine erat columbo domestico par. *Corpus* universum candido plumarum Agmine vestiebatur. *Capitis* verticem habebat plumis gradiusculis, sesqui palmum altis, retrorsum non nihil incurvis, acuto apice denuò antrorsum reflexis, candidis, denis, velut crista perornatum. *Rostrum* cinereum, ad nigrum vergens, qua capiti committitur naribus patulis pervium, ac harum medio tuberculo, quodam tereti clivosum. *Oculos* iride lutea, pupilla nigra. *Linguam* latam, rubicundam. *Caudam* in altum plumis dodrantalibus, frequentibus, candidis, surrectam. *Crura* cum pedibus sublutea. *Psittaco viridi alarum costâ superna rubente* pullastri anniculi erat corpulentia, *capitis* vertex luteus. *Rostrum* superius extremo nigrum, post subcæruleum, reliqua rubicundum; inferius verò album. *Oculi* iride croceo aut potius rubente, cincti pupilla nigra, corpus totum viride, parte quidem prona virore flavescente ac diluto, alis verò & dorso saturiore, & qui in
maxi-

Aldrov. l. 6.

c. 3.

Idem c. 5.

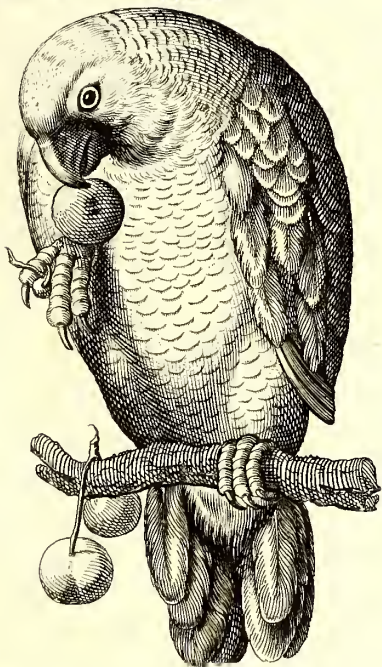
Psittacus. Maior.

Psittacus. Minor.

*Psittacus.
Pappengej*

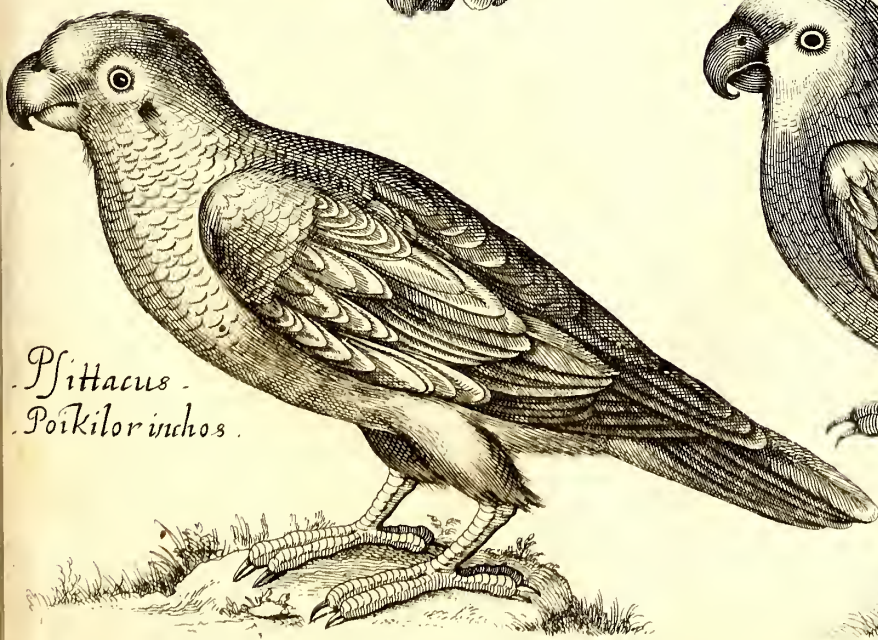
Psittacus.

Psittacus Viridis

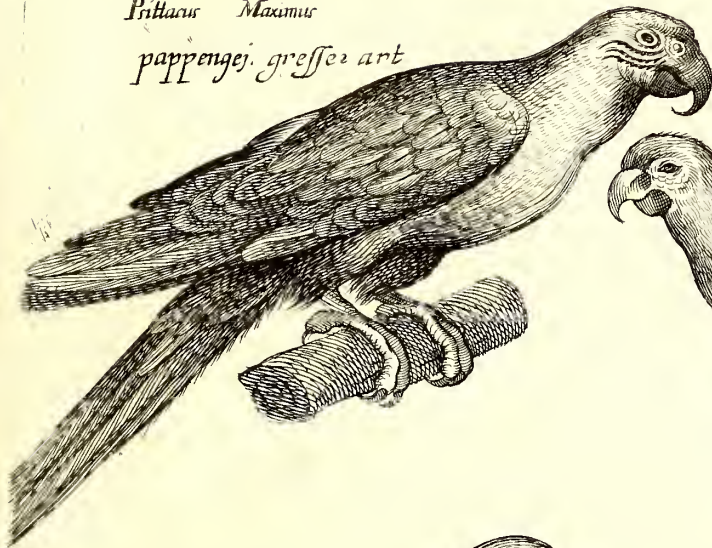

*Psittacus.
Poikilorrhinos.*

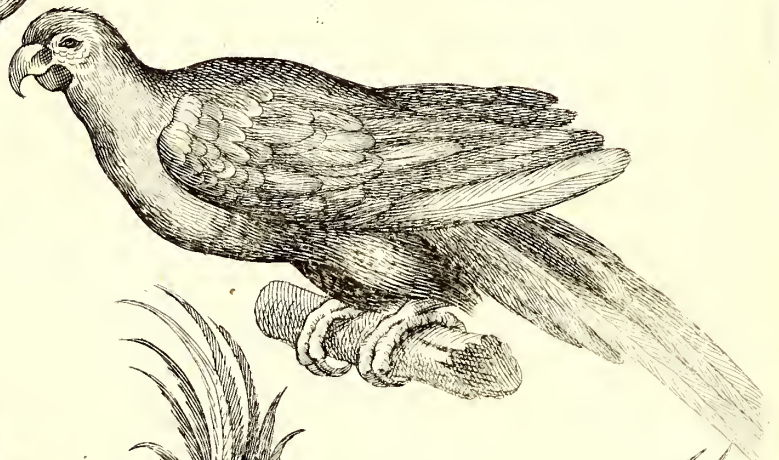

Pittacus Maximus
pappeney. gresser art

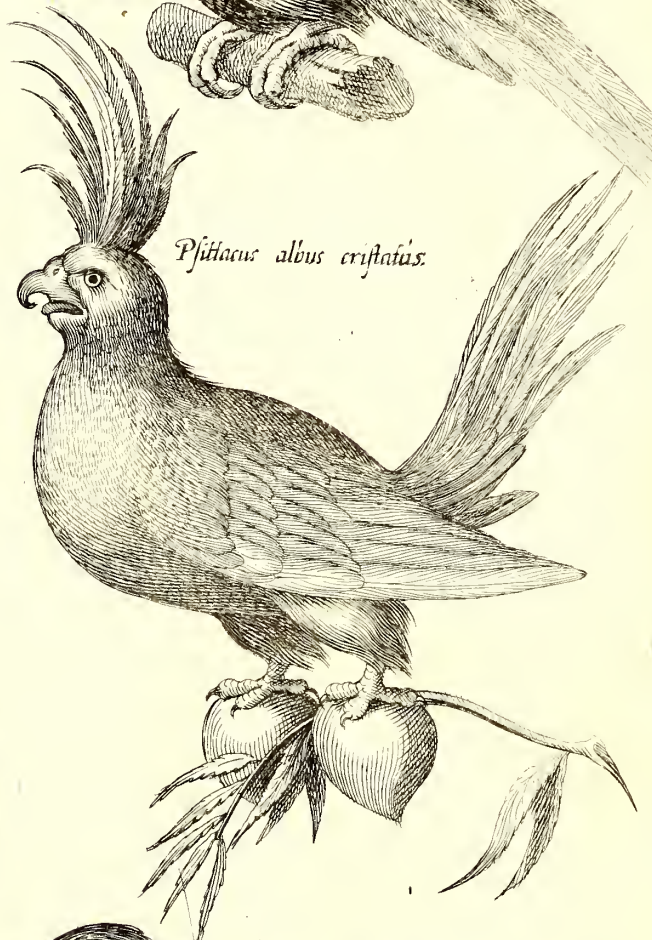
Pittacus Maximus alter.

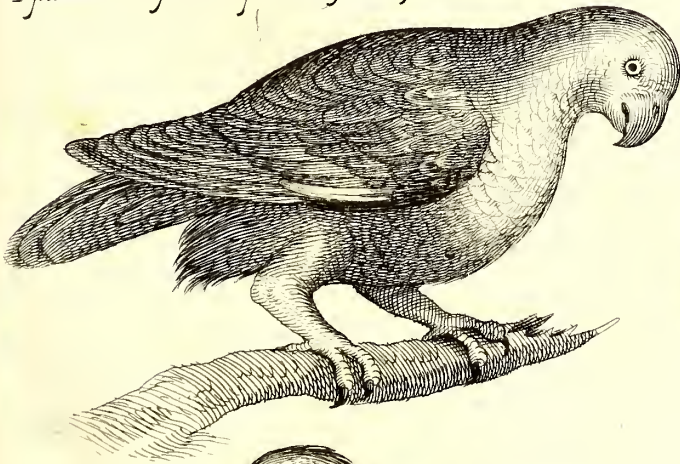
Pittacus viridis melanorhynchus.

Pittacus albus cristatus.

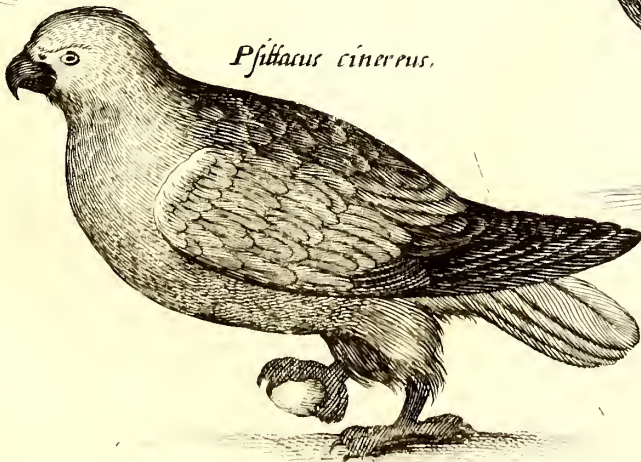
Pittacus versicolor siue Erythrocyjanos.

Pittacus Leucocephalos.

Pittacus cinereus.

maxima & extrema penna remige ad cæruleum non nihil tendat. Cotta superna alarum in tantum rubet; uti & cauda eaq; breuiuscula, parte inferiore ad latera, rubrâ in longum maculâ insignitur; supernè verò flavescit.

ARTICULUS II.

De *Psittaco poikilorincho*, *viridi melanorincho*, *Leucocephalo*, & *Erythrocyano*.

Aldrov. l.
11. c. 6. 7.
89.

P*Psittacus poikilorinchos* magnitudine erat gallinæ minoris. Corpore plerôq; virescens, dorso obscurius, pectore & ventre, interlucente luteo, radicibus ubiq; cinereis, dilutius. Rostrum superius in parte superiore habebat ex viridi cæruleum; ad latera, colore ochræ, in cuius extremitate macula transversalis candida percurrebat, inferius circumcirca coloris plumbei in medio lutescentis. Vertex plumulis aureis ornabatur. Remiges parte exteriori, ventrem versus, initio virides, paulatim in colorem subcæruleum, seu amethystinum, purpureumve potius terminabantur, nigra cætera. Secundæ in ordine longissimæ totæ luteæ erant. Quæ mediis fermè alis conspiciebantur, ad principium latere exteriori, quod vèntrem respicit, primum viridi, dehinc miniaceo obscuro, inde viridi, postremû apice ipso partim violaceo, partim nigro vicissim variabant. *Cauda* duodenis instructa pennis, quarum quæ è latere sunt, utrinq; quaternâ, quæ enascuntur, initio sui primum virides erât latere exteriori, luteæ interiori, inde rubeo, coccineove colore, tertio ordine denuò viridi, postremo luteo variegatâ. Reliquæ quatuor mediæ totæ virides, at sine sui non nihil lutei habebant. *Pedes* plumbei, quaterni *digiti* bini ante, retro totidem, ut in *Picis Martijs*, interiores quidem exterioribus multò breviores. *Vngues* ut rapacibus adunci. *Tibia* brevissimæ, nempe inter poplites & talos, digitum

longæ sed crassiusculæ. *Psittaco viridi melanorincho* collum, dorsum cum alis virore pleno tinguntur. *Costa* alarum, qua corpori adnectitur, extrema, coccineo rubet, penna in extremis alis, qua ventrem spectant, est nigra. *Uropygium* inferius coccineû. *Rostrum* totum nigrum. *Caput* & *pectus* lutea. *Psittacus Leucocephalus* ita ab Aldrovando describitur, &c. *Dodrantem* & *digitum* unum longus est. *Rostrum* duos digitos crassum, album: & pars capitis rostro cõtinua item alba. *Oculi* pupilla nigra, iris ferruginea. *Vertex* & *frons*, quæ albent, maculis nigris variegatæ sunt. *Occiput*, collum, dorsum, alarum, uropygium supernum obscuro ac pleno virore tinguntur. *Gula* & alarum *costa* suprema rubore cinnabarinno. *Pectus* ac femora virent denuò. *Pars ventris* inter femora & pectus interjecta fusco subrubido, aut eo colore, quem pictorum vulgus terræ umbræ vocat, insignitur. *Alarum* latera pennas quasdam, quæ remiges tegunt, easq; extremas cæruleas habeat, albo tamen non nihil admixto. *Venter* postremus uropygio proximus lutescit. *Cauda* medio rubra, ad latera rubro & luteo, inde cæruleo variegata est. *Pennæ* penè omnes extremo apice non nihil nigrescunt, cætera virides sunt. *Tibiæ* & *pedes* cinerei. *Postet* & hic idem ob multiplicem colorum varietatem *Psittacus ποικίλος*, i. e. versicolor appellari. Est enim coloribus non paucioribus quam septem distinctus, quorum tamen præcipuus est viridis. *Psittaco Erythrocyano*, *caput*, *pectus* cærulea sunt. *Vertex* summus macula lutea insignitur. *Rostrum* haud ita ut prioribus grande, nigrescit. *Oculorum* regio albicat. *Pupilla* nigra, *Iris* fusca. *Ventris* latera sub summis alis lutea sunt. *Venter* viridis. *Femora* è viridi albicant. *Uropygium* luteum est. *Summum dorsum* dilutè cæruleum est. *Alarum* tegetes viridi, luteo, roseo promiscuè conteguntur. Sic remiges & cauda totæ roseo perfusæ sunt. *Dorsi* extrema pars seu lumborum regio flavescit. *Caudæ* deniq; pennæ pauculæ, eaq; virides obtegunt. *Crua* & *pedes* cinereo imbuuntur, cætera roseo, Hic

forte ille est, quem in Tarnasari urbe Indiæ pulcherrimum ac septemplex colore distinctum reperiri Ludovicus Patricius scriptum reliquit.

ARTICULUS III.

De Psittaco Cinereo, Erythroleuco, Torquato macrouro, Minore macrouro toto viridi, Erythrochloro macrouro, Erythrochloro cristato, & aliis & Gesnero positus.

Aldrov. l. II. c. 10. II. 12. 13. 14. 15. 16. **P***Psittacus Cinereus* ex Mina adfertur, & à potissimo partium colore ita dictus est. *Corpus* enim totum cinereo obscuro, seu potius æqualiter subcæruleo tingitur, remiges paulò saturiore visuntur. *Oculos* macula candida cingit. *Cauda* vix ultra extremas alas protenditur, & tota einnabarino colore tineta est.

Psittaco Erythroleuco magnitudo est caponis grandiusculi, corpus candidum, postrema tergi pars, uropygium, cauda tota, alarum remiges miniacei coloris. *Rostrum* unco quàm in alijs longiore.

Torquatus macrourus solus antiquis cognitus fuit. *Caput* & corpus omne habet viride. *Rostrum* miniaceum. *A* rostro inferiori sub mento &c. *Minor macrourus totus viridis* in Hispaniola reperitur, nec totus turdo major est. *Rostrum* habet superna parte rubrum, inferna è rubro nigricans. *Iridem oculi* rubicundam & croceam. *Corpus* herbaceo virore amœnum. *Pedes* & *tibias* rubicunda.

Erythrochloro macrouro ex Japonia allato, corpus quatuor colorib., quorum potiores viridis & ruber insignitum erat. *Verticem* habebat planum, *rostrum* rubeum, exiguum, & inferius etiam aduncum. *Retro* & ante *oculos* maculam cæruleam. *Caudam* corpore toto longiorem.

Erythrochloro cristato alæ, cauda ac crista, quæ sex pennis, tribus majori-

bus, totidem minoribus constabat, sunt rubri coloris, corpus reliquum viridis.

His adde *Psittacum Erythrocyanum*, nec non *Erythroxantum* Gesneri; quorum ille, parte supina rubet, alis superioribus in flavo viridibus, cetero cæruleis; cauda partim rubra, partim cærulea, hic, illi per omnia simillimus, in hoc tantum discrepat, quod per medium alarum plurimum flavioris coloris habeat, non nihil etiam in cauda.

Huc etiam Aldrovandus Avem illam, quæ in Hispania capta, magnitudine erat fringillæ; rostro nigro, aduncum; capite, collo viridi, vertice ut in Garrulo Bohemico crista insignito; alis cæruleis, extremo nigricantibus; uropygio ferrugineo; femoribus albis; pedibus nigris; digitis quaternis, binis ante, retro totidem, refert.

TITVLVS VI.

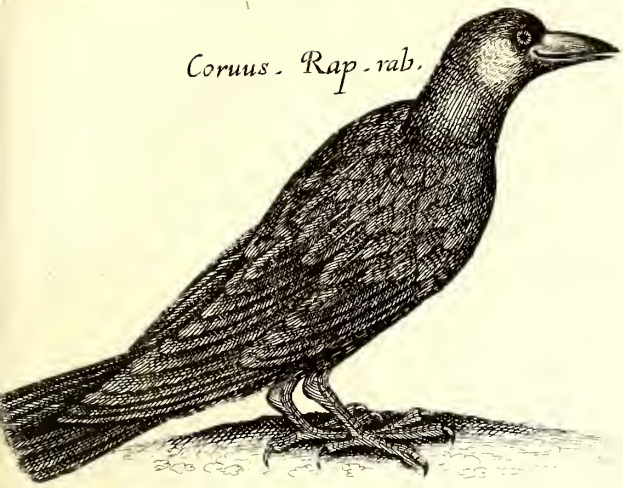
De Corvino genere, & aliis nonnullis Avibus, quibus rostrum durum ac robustum est.

CAPUT PRIMUM.

De Corvo.

C*ORVUS*, Græcis, seu à colore nigro, seu à capitis magnitudine *vege. ptio.* L. Floro a Satyra avis, seu propter salityatem. Virile enim membrum veteres Græci *avro* appellabant; seu à vini. Satyra b palude, quæ & Pomptina, b Rhodig. viginti quatuor olim urbium capace *Antiq. lect.* loco, dicitur. Locus ipsi post Psittacos l. 29. c. 25. vel eam ob causam datur, quod & ad rapacium naturam accedat, & olim apud veteres in tanto precio fuerit, ut per e illum jurarent. Magnitudine c *Aristoph.* Cornicem superat, & adeò est ater, ut in Avibus præ nimia nigredine cæruleus quodammodo appareat, nec ab d aquis d *Scalig. ad* mutetur. *Rostrum* habet aterrimum, l. 2. de caus. non nihil aduncum utrisq; marginibus *plant. c. 17.* incidens; *Oculos* lucidos; *Linguam* in apice latam, ad radicem rotundam, nigram.

Coruus. Rap. rab.

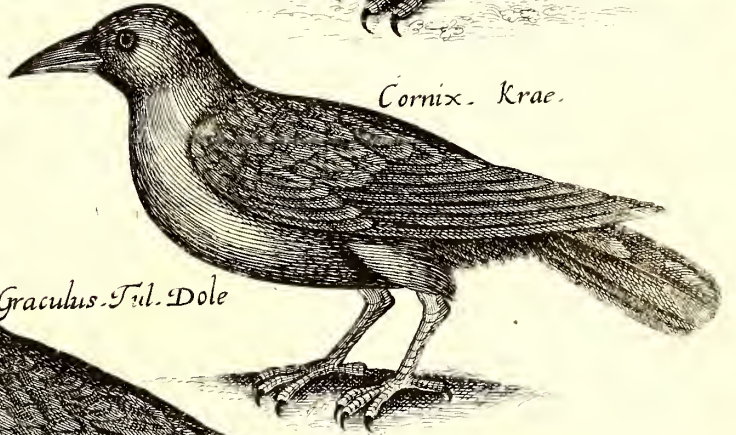
Coruus. Rab.

Altrap.

Cornix. Krae.

Graculus. Ful. Dole

Nebel Krae.

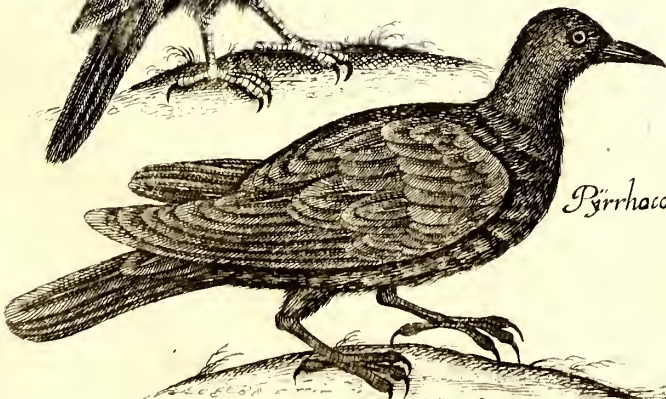
Pjrrho coraceus. steinrab.

Coriacias Arist.

Pjrrhacorax. alius

herit. *Odoratu* cum vulture ferè certat, in *volatu* tardior & gravior est, id eò non mirum aliquando populi clamore e dissono gravius ictum, *ωσπερ*, *εμβροχον* decidisse.

e Plut. in
Flaminio.

Ingeniũ.

Mores & ingenium admirationem merentur. Ad trigessimum & quadragesimum una viventes, conjugii jura servant, uno defuncto alter per vitæ reliquũ viduus permanet. Nummos quidam *g* Erfordix furabatur, & sub lapide abscondebatur. Alter Augustum ex *h* Actiaca victoria reducem, verbis, Ave Cæsar, victor, Imperator salutavit, viginti millibus seu D. aureis solatis emptus. Quidam *i* sub

g Albert. l.
23. de Ani-
mal.

h Macrob.
l. 2.

Satur. c. 4.
i Plin. H.

N. l. 10. c.
43.

Tiberio Principe singulis matutinis in rostra evolans, in forum versus, Tiberium, deinde Germanicum & Drusum Cæsares nominatim, mox transeuntibus P. R. salutabat. Occisi funus innumeris elatum est exequijs, interfectus, qui occiderat. Taceo illum futoris, Cæsarem salutare edoctum, in quo opera & impensa periisset, nisi *k* operam & impensam periisse, eloqui potuisset. Nec non illum, † qui Cunradum coquum in fame implorabat, adeò expressè ut ab homine vocatus crederetur. Difficilimum elementum optimè exprimunt. Venatici (primum *l* Ludovicus Gallorum Rex instituit) perdices & corvos ferros venantur. Phasianos aliquando.

k Macrob.
l. c.

† Scalig.
Exerc. 237.

l Scaliger.

Amici-
tia.

Amicitia naturalem colit, cum lauro, quem de pasto Chamæleonte comedit, cū asaro & *m* aro, quibus remediis in quibusdam morbis utitur; cum salice Amerina, qua tanquam amuleto nigrum munit; cum Coracio, quæ vim *n* toxicæ degustati frangit; cum Oenuta qua se ad ebrietatē exhilarat.

m Ruell. l.
1. de Nat.
stirp. c. 2.

n Arist. de
Mirabilib.

Inimi-
citas.

Inimicitias autem gerit, cum Milvo & Percnoptero, propter cibum, cum o Cicero *l* Aesalione, propter ovorum fractionem, Chamæleonte, Circo, Turture; & alijs. Cū Erucæ *p* semine, quo interit.

Arist. H. A.
l. 9. c. 1.

p Ael. l. 6.
de Anima-

lib. c. 46.

Præsa-
giũ

q Plin. H.
N. l. 18.
c. 39.

Tempestatem plenam *præsa-
giunt*, si cum *q* singultu quodam diu multum-
que vespertino præsertim *r* crepuscu-
lo latrant; & si de arbore pendent *s*
alas sæpenumero motitant. Serenitatem, si contra solum hiantes manè per arborum ramos plumas & alas ex-

pandunt, si privatim primò crocitan-
tes, mox turmatim congressi liberius
vociferantur, aut si sub nocturnum
crepusculum gregatim versantur, &
dum separantur summè crociendo ad
nidos advolant.

r Ael. l. 7.
de Anima-
lib. c. 7.
s Virg. Ge-
org. l.

Vsus ejus in Medicina aliquis est. *Vsus.*

Pullimense Martio combusti contra Epilepsiam propinati sunt. Ova ad denigrandos pilos adhibebantur; à Villanovano ad Epilepsiam commendantur. Cor portatum vigilias inferre quidam asserunt. Pes à collo pueri tussientis suspensus eum, si Ptello credimus, sanat.

CAPUT II.

De Cornice in genere.

Quæ Latinis Cornix, Græcis vul-
go *καρνίς*, hæc iisdem hodiè *καρνίς*
vel *καρνίς*. Polyrrhænijs Cretæ popu-
lis *καρνίς*, Varino; *καρνίς*; Hæro *καρνίς* di-
citur. Magnitudine vincit graculos.
Rostrum, crura, & totum corpus ha-
bet undiquaque nigerrima, (falsus †† Strabo.
Strabo, dum peculiare esse Hispaniæ,
ut nigræ ibi sint cornices scribit) illud
tamen, durissimum aliàs & acutissimum,
propè caput albicat; superiori
parte barbulae quasdam veluti fetas
circa palpebras habet, inferiore ni-
gra, eaque minima veluti granula. Al-
bam, capite nigricante, ceteris alarum
apicibus in rubedinem vergentibus;
Rhodiginus *a* vidit.

Descri-
prio

†† Strabol.
3. Geogr.

à Rhodig.

Antiq. le-
ction. l. II.
c. II.

Locus.

Versantur circa urbes, domos, in aris
ripas, fluminum littora & sterquilinia.
In Britannia ingens ipsarum copia,
quoniam in pabulo humido ejus soli
vermes abundant.

Vititant frugibus, nucibus, oliva-
rum baccis, vermibus, piscibus, & car-
nibus, & verè *b* *καρνίς*, dicuntur.

Vitus.

b Arist. H.
A. l. 8. c. 3.

Generationem earum quod spectat,
Nidulantur in summis arborum frondi-
bus. *c* Non temerè nec impudenter
inter semiscentur; & eandem cum cor-
vis in conjugio fidem servant: hinc so-
litaria cornicis occursus, malum in
nuptialibus auspiciis omen: eliminare
cornicem virgo jubebatur. *Ova* pa-
riunt post solstitium gemina, natura
ita di-

Genera-
tio.

c Aelian.
de Animal.

l. 3. c. 9.

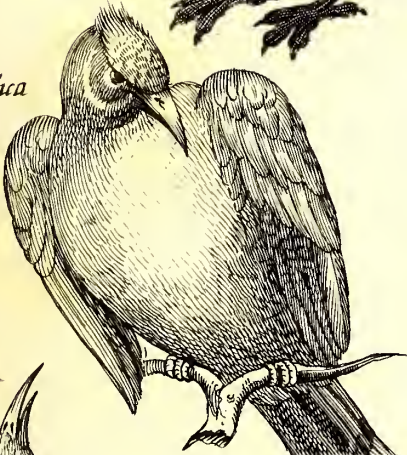

Cornix cinerea.
graw Kräe.

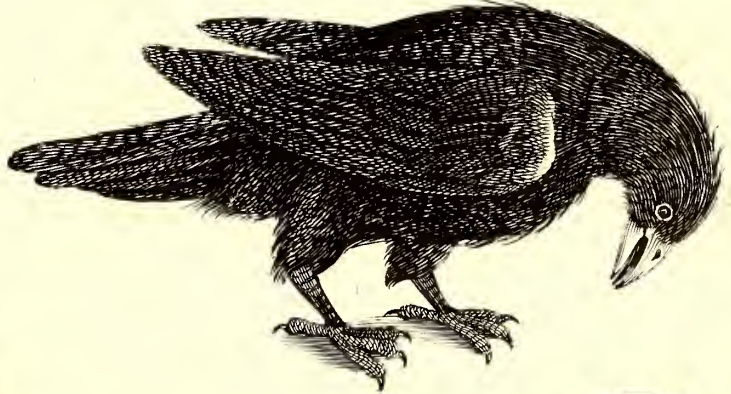

Cornix Cerula.
holy Kräe.

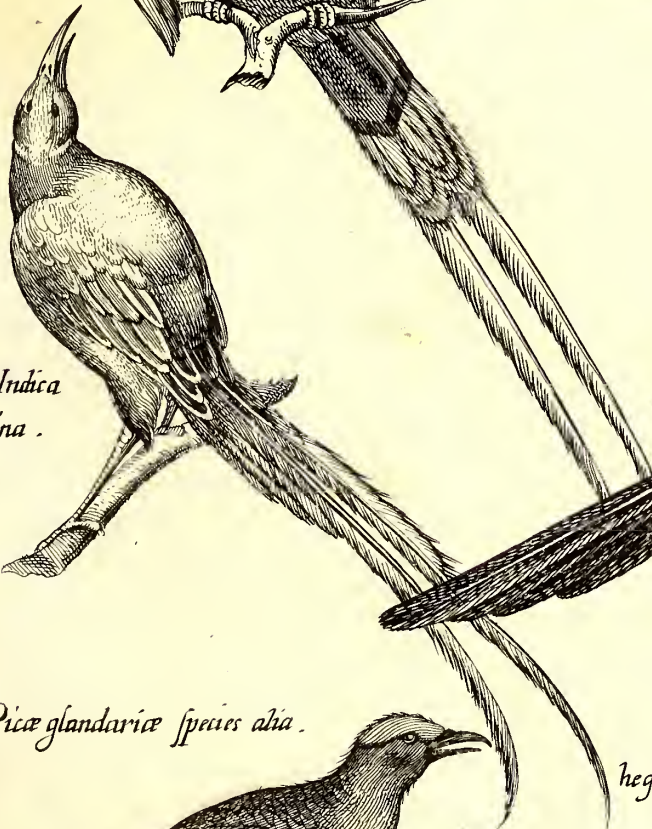
Pica Indica
masc.

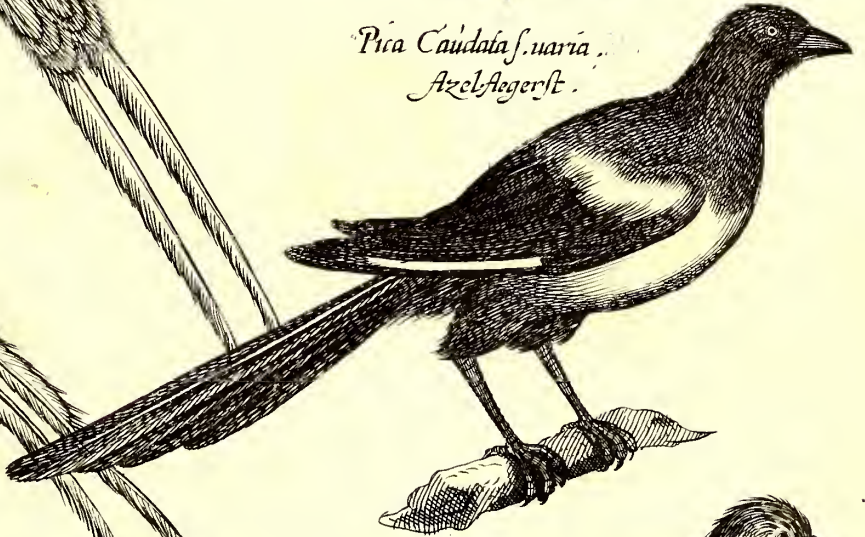
Cornix Frugilega.

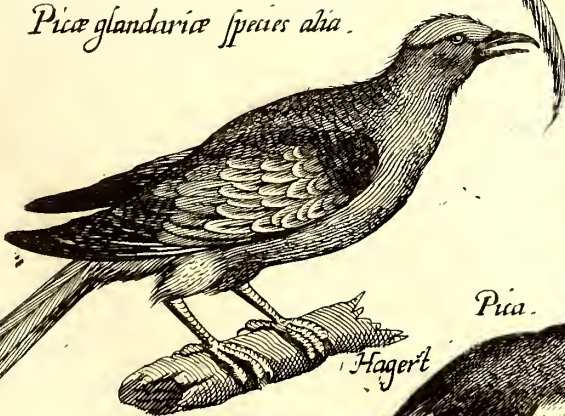
Pica Indica
Famula .

Pica Caudata s. varia.
Azel Agerst .

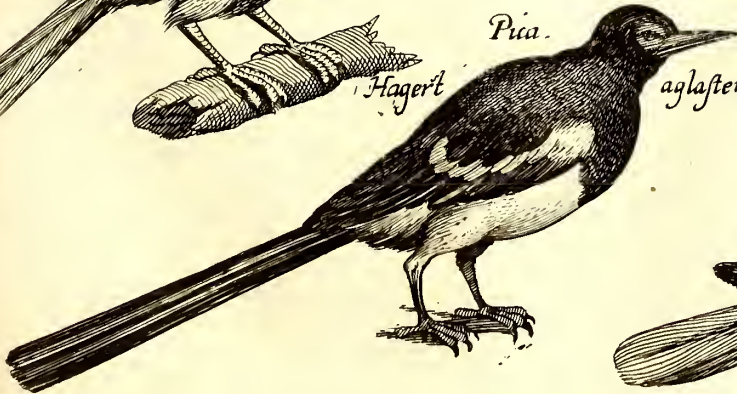
Pica glandariae species alia.

Pica glandaria garrulus.
heger, herren uogel

Pica
Hagert aglaster .

Pica marina.
nebelKrae .

Aphrodij. ita dispensante, ut *d* quæ diu vivunt
l.2. pauca procreent; *Incubant* fœminæ
Probl.64. tam impensè, ut *e* affiduo, in incubi-
c *Isidor.O-* tu plumas exuant. Pullos à cauda de
rig. l.12. ovo exire, seu pedibus primò prævol-
c.7. lutis, falsum; cœcos nasci *g* verifimi-
g *Arist.l.4.* lius est. Non priùs pasci quàm plumis
de Gene- vestiri incipiant, vulgò creditur. Vo-
rat. c.6. landi potentes *h* diu prosequuntur,
A.l.6. c.8. & avolantes subinde comitantur, id-
Isidor. l.c. eò iusta naturæ talione & decreto,
 quantum *i* tempus impendere in fæ-
 ribus educandis, tantum & ipsæ senio
 confectæ, à pullis suis aluntur. Malè
k *Porphy.* à solstitio æstivo *habent*, seu quòd *k*
περὶ ἄπ- scabie & lepra afficiantur, seu quòd
χῆς. carnes à lupo semelas comedant, *Ae-*
l. Plin. l.7. *tates* ipsi humanas ter *l* tres authores
c.48. tribuunt. Arato *ἐννεάμηξ καὶ ὄνν* dicitur,
 fortè quòd diu vivat *πολύμηξ* nā-
 que Theon exponit. Aristophani *πέντε*
γενεὰς ἀνδρῶν ζῶει, quinque; generationes
 virorum vivit. *Vox* ipsius est *κρόζεν* vel
κρόζεν, ob assiduitatem obstreperican-
 tus, garrula & loquax dicitur. Quam-
m *Odysse.* vis verò eas *πανυγλώσσας* Homerus *m*
 vocet, id est lingua longa & extensa,
n *Plin. l.* tamen tempore Plinij allata, *n* è Bæ-
10. c.43. tica, plura contexta verba exprimens,
 & alia atq; alia crebrò addiscens.
Volatus. *Volat* celeriter. *Graditur* lentè in-
 stante pluvia, celeriter dum pullos pascit.
Affectus. *Amicitias* colit, cum Ciconijs qui-
o *Arist. H.* bus maria transvolantibus Ducem se
A l.9. c. 1. præbet, & cum *o* Ardeola, cum qua
Plin. l. 10. contra vulpem pugnat. *Inimica* est,
c.74. Noctux *p* cuius ova merdie absumit;
p *Aelian. de* Mustelæ, quod ipsius nidos sæpè diri-
Anim. l.3. piat; & cum Tympano ave, quam oc-
c.9. cidit. *Ingenium* earum & singularem
Ingeniū. solertiam multa ostendunt. Si nucem
 perfringere nequit, in altū sublatam
q *Plin. H.* ad saxa & regulas *q* præcipitat. Ver-
N. l. 10. benacam *r* supinam nidis imponit, ut
c.12. ab iisdem blattas aliasq; bestiolas abi-
r *Zoroastr.* gat. Apud Marrem Ægyptiorum Re-
in Geopon. gem educata, literas, quocunq; iube-
 ret, detulit. Mortuæ † sepulchrum ad
 lacum Myridis propè Crocodilorum
 urbem erectum est.

Vsus. Quantum ad *Vsum* cerebrum co-
s *Plin. H.* etum & in cibo sumptum inveteratis
N. l. 20. c.6 capitis doloribus remedio esse *s* Pli-

nius testatur. Carnem in morbis
 chronicis utiliter sumi, & nidum cor-
 pori illitum vitæ dies prolongare, olim
 vanè creditum est.

CAPUT III.

De Cornice in specie.

ARTICUL. UNICUS.

De Cornice Frugivora, Ci-
nerea, & Carulea.

Cornicis tres sunt species *Frugivo-* *Descri-*
ra nempe, *Cinerea* & *Carulea*. *Fru-* *ptio.*
givoram *περὶ μολόγων* Aristoteles vocat,
 frugilegam & granivoram alij. Nigra
 est tota, rostro excepto, quod albicat.
 Magnitudine est inter Corvum &
 Cornicem media.

Victitat ut diximus frugibus, nec *Victus.*
 tamen lumbricos respuit. Quia Ar-
 dea in earum nidis *nidulari* solet, idè
 circa villas nobilium, qui Ardearum
 aucupio delectantur, in summis arbori-
 bus impunè nidos faciunt. Angliæ
 sunt maximè infestæ. Idè olim tan-
 citum est, ut funditus extingueretur;
 precium occisori daretur.

Cinerea Turnero Marina dicitur.
 Minor est Spermologo. Dorsum
 totum, collum superius, alarum la-
 tera, nates & totum ventrem ci-
 nerea habet. Aestivo tempore al-
 tos montes *incolit*, in quibus sobo-
 li præpagandæ incumbere, ex eo col-
 ligi potest, quòd nullibi in planis ni-
 dulari reperitur. Sub autumni finem
 ad plana descendit, ibique totam post
 hyemem prope oppida & pagos degit.
 Fit id ob rupium asperitates, & nives
 continuas; vel ob intolerabilem fri-
 goris sævitiam. *Victus* ipsius idem qui
 nigræ. Quadrupedum, hominum su-
 spensorum cadavera & pisces affectat;
 nec à lacticinijs abstinet. Gesnerus
 in dissecto ventre, quasdam quisqui-
 lias, & cortices granorum, nec nõ sub-
 stantiam quandam albam, pinguem,
 ex iisdem fortè granis concretam &
 lapillos invenit. Nunquam in Helve-
 tia nidulari dicitur. In inferiore Ger-
 mania in cibū à plebecula admittitur.

Aldrov. l. 2.
Ornithol.
c. 5.

Caruleam cornicibus, quamvis vix sciri potest, an ex earum sit numero, Gesnerus, Kentmannus & Aldrovandus annumerarunt. *Caruleo* passim colore, in capite, alis, cauda, circa Uropygium & tota parte supina, nitet, alibi in cereiore, alibi viridi admixto. Dorsi & colli proni color fuscus est: majores alarum pennae nigrae. Crura fusca, & pro corporis proportione parva habet. Reperitur trans Albim in saltu Luchoviano, & sylvis finitimis. Versatur in locis non frequentatis. A projectis, praeter caetera, cadaveribus vivit, & nidum ut upupa ex oculo construit.

CAPUT IV.

De Graculis in genere, & in specie.

a Varrol. 4
de Lingua
latina.
b l. Instit.
Orat.

Graculus seu quod a gregatim vocetur, quae etymologia Quintiliano improbat, seu quod jacta segetum semina plurimum gerat, seu quod ex olivae cubitum sese recipiens binas baccas pedibus ore vero tertiam ferat, dicitur

Victus.
c Plin. H.
N. l. 10.
c. 29.
Aelian. l. 3.
de Animal.
c. 12.
Vox.
Affectus.
d Aelian. l.
1. 9. c. 1.

Vivit praeter segetes, carnibus glandibus, & locustis. Unde a Lemni insulae incolis, quod adverso volatu locustarum exitio occurrat, colitur.

Ad coitum verno tempore excitatur.

Vox ipsius est *καλαίαν καὶ κλωζεν*, ut Pollux tradit, quorum istud & Gallinaceo quodam generi tribuitur. *Amicitiam* cum *d* Gavi gerit, hospitalitatem cum Accipitre. Hoc Homerus sub Hectoris & Aeneae Graecis insensibiliorum exemplo prodidit. Avem congregem esse, vel vulgaris parameia, semper graculus affidet graculo ostendit. Mas mortem potius subit, quam conjugem derelinquat, e altero mortuo, alter dolorem perpetua viduitate testatur. Loquacissimi sunt, coitus in primis, & quo pullos nutriunt, tempore. In vini potu mirae ipsi lascivia. Manibus retenti, oculos

f Nicolaus
Leonius.

impetere maxime solent, seu quod effugiem suam in illis cernentes, velut ad cognita desideria tendant, seu quod a rebus fulgentibus & mobilibus quales oculi, facillime alliciantur. Cicu-

res voces pronuntiare discunt g ad g Brujer. l. 15. c. 78. dere cibaria. h Aristophan. in vespis. i Dalechp. in Plin. l. 3. c. 22.

Vsus ipsorum apud plurimos in cibus.

Quantum ad genera tria Aristoteles posuit, quartum palmipes, tria Gesnerus, Tullam nempe Becuam & Taham, Nos *Coraciam*, *Pyrrhocoracem*, & *Lupum* seu *Monedulam* ponimus.

CORACIA magnitudinem habet cornicis, illa in primis, quae nigra & pamphaga. *Rostrum* quatuor ferè digitos longum, quodammodo arcuatum, coloris puniceo, seu inter aurantium, rubrum & subflavum medij *Pedes* ejusdem coloris, unguibus exceptis, qui simul cum toto corpore sunt nigerrimi. *Incolit* praeruptos montes, & raro ad plana descendit. Cicur similia ex lacte, carne, pane, & tritico vescitur.

PYRRHOCORAX Cornice est minor, *Monedula* aequalis, luteis cruribus & l rostro, quod parvum *Tur-* Plin. l. 10. nerus, in extremitate non nihil adun- H. N. c. 48. cum Bellonius dixit, caetera nigerrimus. Tam frequens est in Alpibus ut peculiarem Alpium Plinius scribat, sed & in Anglia, Creta, Cycladibus motè in Jura & alibi reperitur. Apud Rhetos hyeme duntaxat cernitur. Agros frumento confertos depascitur. Altum vociferat, & vocem Merularum acutam, ac ad fistulae sonum non nihil accedentem imitatur. Ex ejus volatu alto frigus augeri, humili minui quidam colligunt. Pulli in cibum pauperioribus mentis cedunt.

MONEDULA, Aristoteli *λίσκος* omnibus nota avis est. Caput, pedes, totumque corpus & rostrum nigra sunt. Nigredo de cinereo aliquid participat; *rostrum* circa narium foramina albicantibus punctulis insignitur, prope ventriculum *n* gulam pro ingluvie paten-

n Arist. H. A. l. 9. c. 24.

patientiorem habet. *Loca* plana amant, sed & in altissimis turribus sæpè tam numerosè nidificant, ut in una cætum interdum nidi conspiciantur. Quia frumenti aliorumq; granorum, ubi factiata fuerit reliquias terra recondit, & spicas sub sequenti anno ex ijs colligit, ideo frumentum o ferendi rationem hominibus ostendisse creditur. Auri & argenti p furacitas in ea mira. Unde Monedula à moneta dicta creditur. Gaudet in capite tricarari, quasi pruriret, ideo carnem ejus prurimum inducere Albertus credit.

o Plin. H. N. l. 11. c. 17.
p Ovid. l. 7. Met.

Est & aliud Monedule genus, quod collum habet albo torque circumdatum, fortè illud quod Hesy chius & Phavorinus *σεφάριον* seu coronatum dixere, fortè & illud, quod in Helvetia circa Tugium albo circulo collū ambiente distinctum, cætera alteri simillimum, reperiri, Gesnerus prodidit.

CAPUT V.

De Picis ingenere.

Pica, quæ Atticis *κίττα*, communiter *κίττα*, Laconibus *κείττα*, Hesy chio & Phavorino *βέσπιλλ*, & *κεγγών*, alijs *σίττα*, *κίττα*, & *πίκίλις* dicitur.

Genus.

Genus ipsarum unicum duntaxat agnovisse Aristoteles videtur. Alij in urbanas & sylvestres dividunt. In nulla non regione obvix sunt. Glandaria in Batavia rara.

Victus.

Victum si attendas, est pamphaga. Suum alveos quandoq; cibi causa petit, & quosvis acrodryos fructus. Vifa passerem a devorasse, sed & una, à cancro, quem è fluvio abreptum in arborem vicinam portaverat, collo sub forcipibus compresso, miserè interempta legitur. In libidinem valdè sunt proclives.

a Cardan. l. 7. c. 35. de variet. rer.

Generatio. b l. 9. H. A. c. 13.

Ova circiter novem parere; multos sed imperfectos imò cæcos pullos excludere b Aristoteles prodidit. In nidis construendis singulari utuntur artificio. Nam cum in locis spinosis figunt, terrâ intus oblinunt, foris in circuitu, infra & supra spinis diligentissimè muniunt, foramen unum (duo quibusdam placent) idq; arctissimum

pro introitu relinquunt. Ova verò interdum alio transferunt. Binos frequenter exstruere, ut qui pullis insidiantur dubios reddant, prodidere nonnulli.

Volatus ipsis rarò altus, quem etiam alarum brevitate impedita parū protrahunt. Saliunt, & caudam more Metallicæ perpetuò moverit. *κίττα* *κίττα* *βίβειν* c Pollux scribit; sed singulis ferè diebus imò horis, vocem mutare, & unius cujusque animantis imitari, certum. Puerili vagitum d expressisse quandam, alteram hœdi primùm veluti à matre separati querulam vocem edidisse, mox vituli instar mugisse, ovis more balasse, tandem ad instar pastoris, cum post pascua oves ad potum deducit, sibilasse, fide digni authores prodidere. Aliquid illi apud Plutarchum e ne subfuerit metuo, quæ alioquin loquacissima, auditis Romæ buccinatoribus obstupuit, paucos post dies quasi expergefacta, omnem eam buccinatorum harmoniam summa cum admiratione expressit.

c Onomast. l. 5. c. 13.

d Pausanias in Arcadic.

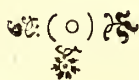
e lib. de sôlert. animalium.

Infestantur ab Alucone & fulula. Epileptico eas corripimorbo quidam prodidere. Variæ g quotannis cum rapæ feruntur, calvescere, proprium. In Augusto id fieri Gesnerus prodidit.

Affectus. f Arist. l. 8. H. A. c. 3. g Plin. H. N. l. 10. c. 29.

Vfus ipsarum & in cibus & in Medicina aliquis. Glandariæ Bononiæ in foro venduntur, sed duræ carnis sunt; Athenæus tamen Cothyin Thracum Regem apposuisse testatur. Quidam seu vino albo ad consumptionem coctas, seu in olla tostas, & in pollinem redactas, seu destillatas, oculorum hebetudini rubori, & dolori prodesse, prodidere. Nonnulli vivam in partes dissectam, laborantibus articulis imponunt.

* * *

CAPUT VI.

De Picis in Specie.

ARTICULUS I.

De Pica varia seu Caudata,
Caudata Indica, Glandaria,
Garrulo Argentoratensi,
Pica Marina, &
Persica.

Aristoteles unicum duntaxat genus Picarum, glandarium nempe ponit. Plinius id duplex, sumpta à pedibus differentia, facit, nec de vario reticet. Nos & has, & quæ sequentur, huc pertinere credimus.

VARIÆ seu Caudatæ caput dorsum, collum, pectus, alæ femora, cauda, pedes eorumq; digiti atq; unguis aterrima, extremum alarum albicās, dorsum & cauda & maxima nigredine viridescendentia, tota ventris superficies candida.

CAUDATA INDICA quam Aldrovandus exhibet, ex Japonia allata erat. *Rostrum*, tibiæ & pedes rubescebant. *Caput* totum & collum, quod torquis albus ambit, erant cærulea, *dorsum* & scapulæ ferruginea. A superiore rostri parte inter utrumq; oculum macula tres ferè digitos longa, & pollicem lata punctulis seu potius lineolis nigris transversalibus conspersa ad dorsum usque protendebatur. Alarum pennæ vestitrices castaneæ, sed lineis nigris crassiusculis per longitudinem positis respargebantur, reliquæ virides erant. *Pectus* & venter ad anum usque candescebant. &c.

GLANDARIA, Aristoteli *μαλανό-κερως* seu Molliceps, recentiorib. Grecis *καρκάξα*, alijs Picata Granata dicitur. Differt à varia, tum magnitudine, tum maximè colore. Habet ad alarum latera transversales notas cæruleas, quales in nullo fermè volucrum genere conspicias; tam amplum oris hiatus, ut glandes integras deglutiat. *Nares* plumis albis & nigris operiuntur. *Rostrum* aliquantulum re-

curvatur, *lingua* bifida est. *Color* corporis varius est. Nam *cervix* ex rufo & cælio mixta est. *Uropygium* candidat, dorsum pallefcit. *Cauda* longiuscula est, & duodecim pennis nigris constat.

GARRULUS Argentoratensis à garritu, & loco in quo maximè degeret solet, nomen sortitus est, veteribus vel ignotus, vel saltem nō descriptus. *Caput* ipsi crassum colore ex cæruleo & viridi mixto, maculis per longitudinem albis, quæ per totum pectus ventremq; deorsum feruntur. *Rostrum* mari duos digitos longum, crassiusculum, aliquantulum recurvum. *Oculi* magni, nigri, *Dorsum* à secunda, vel tertia vertebra ad *Uropygium* usque castaneum. *Alarum* color varius. *Cauda* superna parte virescit, inferna partim violaceo, partim cæruleo permiscetur. *Fœmina* toto cœlo à mari diversa est. *Caput*, *collum*, *pectus* *ventrem* ex castaneo ad *Leucephæum* vergūt. *Rostrum* est crassius. *Alæ* propè scapulas cæruleæ, mox ex cæruleo virides, remiges nigræ. *Cauda* latiuscula, ex viridi & cæruleo ad fuscum inclinans.

PICA MARINA, quæ & Gaza dicitur, tota, caput, cervicem, pedes, & alarum partem si excipias, subviridis apparet. *Rostrum* habet robustum, paulò quàm in Picis longius. *Capitis verticem* coloris castanei diluti, inferiorem eius partem ad tempora luteā. *Digitos longos*, pedes insigniter aduncos, secundi ordinis alarum pennas ex castaneo dilutas.

PICA PERSICA, tota ferè subfusca est, rostrum habet breviusculum & albicans. Oculos albos. Alarum secundi ordinis pennas, cum *Uropygio*, & prioribus in cauta luteas, pedes subcæruleos, tabellis nigris insignes.

NB. De Picarum generibus quibusdam exoticis vide *Mantissam*. N. 5.

ARTICULUS II.

De Garrulo Bohemico, Gesneri, seu Ampelide Aldrovandi.

AVem, quæ Garrulus Bohemicus Gesnero dicitur, Ampelidem, à *ptio-*

Aldro. l. 12. potiori victu, Aldrovandus appellat. *Ornit. c. 18* Magnitudine Merulas exæquat. *Caput* habet quodammodo cōpressum, coloris ferruginei, more alaudæ cristatæ apice retrò vergēte, coloris versus rostrum subcastanei diluti, retrò subcinerei ad fuscum vergentis, terræ Umbriæ haud dissimilis, insignitum. *Collum* breviusculum, anticâ & posticâ parte nigrum, ad latera rufum, propè rostrum candidum. *Pectus* castaneum dilutum ad roseum vergens. *Dorsum* subcastaneum, propè Vropygium leucophæum. *Ventrem* totum subcinereum. Exteriores *alarum* pēnas nigras maculis spactatu jucundissimis insignitas. Nam primæ numero septem solidæ & quodammodo cartilagineæ albæ sunt, appendices ciñabaris instar rubescunt, has alię maculis luteis perornatæ, literam L. figurâ exprimentes subsequuntur, sicq; dispositæ sunt, ut in quibusdam septem, in alijs sex, in quibusdam quinque tantum appareant. Ultimæ maculas albas habent. Cauda maris decem, fæmellę duodecim peninis constat. *Interiora* si spectes, ex Anatome habeto. *Intestina* in dissecta duos dodrantes longa fuisse, absq; revolutionibus & anfractib., ideò celerius fæces excernebat. *Ventriculum* in medio epatis velut recōditum, exiguum, carnosū & duro callo obductū; tunicam in eo substantiæ diversæ, uvæ quoad colorem non dissimilem, durissimam & quasi cartilagineam; *Iecur* in duas partes æquè divisum, p̄o sua magnitudine maximum. *Lienem* exiguum, linguæ humanæ figurâ, oblongiusculum: *Pericardium* duplicatum, & veluti pinguedini mersum: *Pulmones* qui in omni ferè avium genere ad medias usq; costas protenduntur, colli & dorsi vertebris & costarum duntaxat superiorum principijs adhærentes; *asperam arteriam* in principio laxiorem & ovalem, mox angustiolem, tandem latiore iterum: *Linguam* duram & osscam, & in extremo, ubi velut alas quasdam habere & sagittam præ se ferre videtur, bifidam, & quasi in duas aciculas divisam. *Os hyoides*, quod reliquis animantibus pro implantatione linguæ datum est, ab osse occipitis ad

latera foraminis, per quod spinalis medulla à capite ad dorsum transmittitur, originem suam deducere, & ubi ad radicem linguæ conjungitur, acutissimum angulum efformare videbatur. Ejus medio asperæ arteriæ caput insertum erat. *Oculi* intus adeò magni, ut cerebri ipsius magnitudinem superare viderentur. *Cerebrum* sphericam referebat figuram; & superiores ipsius ventriculi ad mediam regionem capitis collocabantur.

Locum si attendas, Bohemiæ quidem peculiaris est, sed migratoria eadem. In Italiam delatæ, in Placentino & Mutinensi agro, ubi XL. simul capiebantur, morabantur; in Ferrariensi, nullæ visebantur, fortè quod terræ motum ibi futurum præsentissent. Anno 1552. inter Moguntiam & Bingam, in tanta copia apparuere, ut, qua trāsvolarent, ex earum umbra, veluti nox induceretur.

Victus ipsis uvæ, ligustri, juniperi, Cynorrhodæ baccæ, pineæ nuclei, uvæ passæ, poma, amygdala. Baccas hederæ, carnem, & frumentum non nisi famelicæ attingunt. *Volant* perniciosissimè & gregatim.

Vox earum erat ziziri, unde fortè zinzivellæ quibusdam dicuntur. Facile cicurantur.

Cibum sibi invicem offerunt, mas fœminæ, fœmina mari. *Caro* saporis est in cibo gratissimi. Nec ergo verè esse Pica videtur, quamvis jam, quia de genere non constat, inter eas reposita sit; quia linguam latam non habet, nec *incendiaria* Plinii, quia nec in incendiis nascitur, nec carbonem apportare visa est, nec *avis Hercynia* Plinij, quia ei noctulucere non competit, ut in Voilandia sylvis, quædam Turdi minoris magnitudine, colore partim cæruleo, partim aureo, quam croceo, talis esse dicatur; Nec *avis Nova* Plinij, quia columbo minor est. Nec denique *Merops Aristotelis*, qui nec apibus insidiatur, nec vermibus vescitur.

* *
*

ARTICULUS III.

De Pica Braslica & Rhinocerotē ave.

Pica Braslica, alijs à rostri magnitudine Ramphastos, Hipporynchos, & Burynchos, alijs Barbara & Piperivora dicitur. Magnitudo ipsi inter Picam & Merulam media. *Caput* pro corpore majusculum & crassiusculum & atrum. *Rostrum* duos palmos longum, unum latum, ferratum, & velut è squammulis quibusdam compactū, substantiæ ad instar membranæ tenuissimæ, osseæ, splendidæ, levissimæ, cavæ, atq; aëris intus capacissimæ, unde Naribus carere crediderim. *Oculi* in medio capite, illiq; maiusculi. *Collum dorsum*, atq; alæ nigre. *Pectus* aureo colore cum quadam rubedine propè initium mieans. *Venter* & fœmora cinabarinò colore vestita. *Cauda* nigra, & in extremitate insigniter rubescens.

Vicitat pipere, quod avidissimè devoratum, inconcoctum & crudum adhuc eiicit. Incolæ, vim ea ratione piperis domitam credentes, recenti illud præferunt.

RHINOCEROS à cornu, quod in fronte gestat, ita dicitur. Occisa in ipso volatu tum esse dicitur, cum Turcas Christiani ad Naupactum superarent. Caput erat duorum propemodum dodrantum, cirrhis nigris, altis, deorsum spectantibus ornatum. *Rostrum* quatuor ferè dodrantes longum, instar arcus cuiuspiam recurvum. Inferior pars tota ex luteo albicabat; supina versus caput colore miniaceo, reliquum ex luteo, albescat. Cornu è fronte enascebatur, & supinæ rostri parti adhærebat, prope frontem palmum unum latum, in fine recurvum, colore supra & infera parte miniaceo, medià luteo, &c. Fit taliū Avium apud veteres mentio. Nam & Hesy-chius Rhinocerotem avem in Æthiopia reperiri scribit; & *Tragopanda* Plinii, Aquila maior, capite phæniceo, cornibus in temporibus insignitur; & *Tragopa* solini in capite arietinis cornibus armatur; & Pomponius Mela

eiusmodi aves *Tragopamanes* appellat. Et Cardanus avis meminit Aquilâ *Salig. Ex-* maioris, ex luteo & rubro splendidæ, *erci. 231.* ex cuius rostro fulvo cæruleoque ca-*s. 3.* puli parentur.

CAPUT VII.

De Loxia.

LOXIA seu corvi rostra, Trogon *Descri-* Plinii Roberto Constantino esse, *prio.* videtur; ignota sine dubio Aristoteli. Magnitudine parum maximum vincit. *Rostrum* habet contra omnium avium morem ab utraq; parte recurvum, crassum & admodum robustum. Unde ipsi nomen est. Colorem singulis annis hyeme in primis, mutat, ita ut nunc ad viridem, flavum, nunc ad rubrum & cinereum vergat. Rubere primum solet pectore, collo, & vêtre, deinde flavescere. In vertice, cervice, & circa oculos cæruleus apparet; in cauda & extremis alis nigricans, crura rubicunda.

Plurima Germaniæ loca incolit, in *Locus.* Italia rarius videtur.

Vicitat seminibus cannabis, nucleis *Victus.* abietum, &, ut quidam produnt, cadaveribus. Voracissima autem est.

Nidificat in abietibus, & verisimile *Genera-* est à cauda de ovo exire, seu quod, si *tio.* reliquarū more prodiret, exitus à rostri curvitate impediretur; seu quod, cum media hyeme nascatur, subinde ab ambientis inclementiâ, calor animalis suffocaretur. Hyemali tempore *cantat*, & quidem suaviter, in æstate abstinet. Caveis inclusa Psittacorum more sursum atque deorsum reptitat. A potu pocillum rostro si potest abii-cit, imaginem fortè suam in aqua conspicata.

TITVLVS VII.

De Noctuis.

CAPUT PRIMUM.

De Bubone.

Absolutâ Avium diurnarum Car- *Aldrov. id.* nivorarum historiâ, ad Noctur- *l. 8. c. 1.* nas deflectendum est. Hæ verò ob cæcios

caſios oculos γλαυκῶπαι, dicuntur, & magnitudine inter ſe differunt. Oculos magnos amplos & caſios habent. Non ſolum in tenebricoſis montium & rupium cavernis, ſed & in cavis arboribus, deſertis ædificijs, domorum, templorum, & turrium tectis latent.

^a *Ariſt.* l. 9. *H. A.* c. 34. Inter duo denique crepuſcula, *a* (de nocte parum aut nihil vident; de die excedens ſenſibile ſenſum lædit) læcertas, ſcarabæos, apes, veſpas, mures, hirundines, interdum lepuſculos, & cuniculos rapiunt. Numerantur autem inter rapaces nocturnas. *Bubo*, *Aſio ſive Otus*, *Scops*, *Aluco*, *Vlula*, *Noctua*, *Strix*, *Caprimulgus*.

^b *Ariſt.* l. 8. *H. A.* c. 3. *Strabo* *Geogr.* l. 17. **BUBO**, qui Græcis βῦας, βόταλον, σελόψ, βεφφ; *Goropio Becano*, cum *Ariſtotelis* *Cyminde*, *Chalcide*, *Hubride*, & *Ptynge*, idem: *Ariſtotele* fortè *Aſcalaphos*, omnium nocturnarum eſt maximus, *b* nec *Aquilâ* minor.

Corpus ipſi breve, & propter caudæ brevitatem veluti decurtatum. *Corporis* tegmen plumeum ferrugineo ſeu obſcuro quodam æris colore eſt. *Maculis* nigris ſparſim & incerto ordine reſpergitur. *Caput* habet, adeo grâde, ut ob ejus magnitudinem pulſus à cauda primum in lucem † prodiſſe credatur; frontem orbiculatam ſeu teretem, plumis velut aurib. eminentibus in regionibus prout in *Oto*, inſignitam. *Cavernas* ad auditum patulas; hocce pennarum ornamento ob magnitudinem tectas. *Oculos* maximos, & qui igneo ſplendore, ingenti magnitudine, & truci obtutu, terrorem aſpectantibus incutiunt. *Roſtrum* aduncum; *Collum* pro ſua magnitudine perbreve; *Ungues* *Aquilinis* majores; *crura* brevia. *Cujus* *c* *Gefnerus* iconem exhibet, magnitudine *Anferem* vincebat. *Alas* habebat ad tres dodrantes longas. *Caput* magnitudine & forma *felinum*. *Pennæ* ſupra vtramq; aurem nigricante, & tres digitos ſubrigebantur. *Cujus* *Aldrovandus*, *d* in multis ab illo differebat.

† *Plin.* l. 10. *H. N.* c. 16. Nam huic quidem etiã ad extremos uſq; digitos *crura*; ſed breviora, graciliora, nec ita ſupra genu toroſa. *Color* ei erat per totum corpus ex cinereo ferrugineus, in pectore potiffimum;

^c *Gefner.* in *Ornith.* ubi etiam dicitur quod huiusmodi aves in montibus et rupibus habitant, et nocturne sunt. ^d *Aldrov.* *Ornith.* l. 8. c. 2. ubi dicitur quod huiusmodi aves in montibus et rupibus habitant, et nocturne sunt.

ubi etiam sub nigris maculis per longum ductis, promiſcuè reſperſus erat. *Dorſum* & *alæ* è ferrugineo magis ſuſceſſebant. Et cum ille *Gefneri* in ſingulis totius corporis plumis magis variegatus, & tenuibus quibusdam lineolis, tranſverſim ductis *Accipitrum* & *Anatum* inſtar, minutim diſtinctus fuerit: & univerſo corpore magis verò dorſo & capite; *maculas* quasdam incerti ductus, lituris nigris, craſſis, & quodammodo figuratis geſſerit: hic in alarum pennis majoribus, & cauda, lineis ſubnigris, tranſverſis, largiufculis, diſtinguebatur; quæ ita efformatæ in cauda præfertim fuere, ut ſingulæ latiores ſupernè & infernè inſtar ſimbriarum triplici ordine diſpoſitæ, alijs ſubtilioribus, clauderentur.

Locum ſi ſpectes deſerta e incolit, *Locus* nectantum deſolata, ſed dira etiam ^e *Plin.* *H.* & inaccessa. Inter ſepulchra etiam ^{N. l.} *10.* diu noctuq; verſatur; aliquando propter mures, & juxta horrea reperitur. *Cætum* aliarum avium fugit. *Hinc* ſolicana & devia *f* vocitatur. *Nidulatur* in altiffimis rupibus; ne fœtum ^f *Ovid.* in *Epift.* injuriis exponat, & ut ſecurius ad prædam evageretur. *Ovum* ejus *Plinij* tempore vix viſum *g* eſt, noſtris non adeo ^g *Plin.* *H.* *N. l.* *29.* rarum.

Cibus ipſi *h* carnes avicularum, cuculorum, & leporum. *Tantum* prædæ, dum pullos educat congerit, ut & venatoribus ſatis lucri adferat. *Templano* noctu frequentare, ut ſe oleo ex lampadibus ingurgitet, vix credi poteſt. *Noctu* autem victum quærit, & ſubluftri crepero gaudet in veſpere. *Vnde* *Nocticaniana*, & *i* noctis mō- ⁱ *Plin.* *l.* *10.* *strum* vocatur. *Si* diuturno tempore ^{c.} *12.* *H. N.* prodeat, ab alijs avibus ſeu viſu inſolens, convellitur. *Roboris* eſt magni. *Viſus* & feroces canes abegiffe, & cum *Aquila* depugnaffe. *Si* ſe viribus imparem ſentit, in dorſum ſupinûs procumbit, ungueſque ac roſtrum ſic adverſum erigit, ut hoſtium nullus accedere audeat:

Quantum ad *volatum* *k* vix movet *Volatus*. *natas* per inertia brachia pennas, nun- ^k *Ovid.* *l.* *5.* *quam* volat *l* quo libuit, ſed tranſ- ^{Metam.} *verſus*. *Hebètes* ipſi interdum oculi, ^l *Plin.* *l.* *10.* *minus*, tum quàm *Noctua* videt: *Non* ^{c.} *12.* *cantit*

m Plin. l. c. cantu *m* aliquo, sed gemitu vocalis est, & bubulare, quod Græcis est βύζευ, dicitur.

Vfus. *Vfus* ejus est, tum in *Aucupio*. Nam & aviculæ dum eam interdum circumvolant, & percutiunt, facillimè retibus capiuntur; & Galli *n* ejusdem opera, Milvos venantur: tum in *cibo*. A quibusdam enim editur: tum in *Medicina*. Cerebrum vulnera cum adipe anserino glutinat; cum aphronitro scabiem sedat. Sanguis asthmaticis est utilis. Cor ejus, si impositum *o* mammae mulieris dormientis sinistrae fuerit, ut omnia secreta pronunciet; si axillæ, ut canes obmutescant; efficere, sed falsò tradunt. Creditur *p* Agrippæ Romæ captivo, primo regnum cum libertate, post mortem portendisse; Chingis Canum ab hostibus victum, quasi servasse, idè à Tartaris honorari, serenitatem deniq; si totam noctem cecinerit, portendere.

CAPUT II.

De Asione seu Oto.

Descriptio.

A Sio seu Otus fortè ab auribus qui, Alexandro Myndio apud Athenarum Lagotia, quod aures leporinas habeat; aliis apud Aristotelem *Nyctikorax*; quia Buboni per omnia, magnitudinem si excipias (magnitudine columbae esse scripsit † Athenus, quod de maximis intelligendum,) est similis, ternos quoq; digitos habet anticos, posticum unum (malè noctue similem *Plin. a* dicit malè & *Gaza* τὸν οὐόπα per Asionem apud Aristotelem vertit; & *Oppianus*, *b* cum * Athenæo Otum cum Otide confundit) Bubonem sequitur. *Aldrovandus c* binos describit. *Priori caput* erat auribus velut cornibus plumeis insignitum, cinereo, bætico diluto & nigro ad supercilia usque & nares prope modum colore varium. *Facies* tota anterior, è cinereo candicabat, minutissimis plumulis veluti pilis tota obsita. *Corpus* totum è cinereo seu leucophæo ad ferrugineum dilutum vergebat, maculis, ubique fuscis conspersum, tam majusculis, quàm punctorum instar minutissimis. Per *ventrem* notæ fuscae in

longum rectà ducebantur, & in acumen desinebant &c.

Alterum semipalmum in longitudine minus, Fulvum *Aldrovandus* appellat. Toto propemodum anteriori corpore maculas fuscas, in longum protensas, & singulis plumis albicantibus decusatas, ut crucis aut lilii Francisci referrent, figuram, habebat. *Crura* & pedes ad unguis usq; hirsuti, uti totum corpus, flavescabant. *Cauda* infra alarum longitudinem, uno ferè digito erat. Describit & *Bellonius d* tertium, *d l. 8. c. 3*, auribus patulis, cruribus ad unguis pilosis, facie *Aluconi* simili, ventre maculis nigris variegato. *Cauda* alarum longitudinem æquante, ululà multò majorem, qui vel superiori est similis vel *Aristoteli* incognitus & *Arvernus* in Gallia montibus peculiaris species, dicendus. *Cranii* *Anatomen* vide in *Aldrovando*. *Auris* & *oculi* hisce verbis idem exequitur. *Avi* huic supra aures cutis in longum producitur complicata, rugosa, sponte concidens, & meatum eo loco occludens, instar membranarum, quæ tamen in amplissimum, si voles, ambitum deduxeris. Sunt enim laxæ, implumes intus, candidæ, foris verò minutissimis & pulchellis plumulis confite, & quæ orbem venustum in marginum ambitu constituunt. Non alteri rei magis appositæ, hæc cutaneas valvas, quam *branchiis* piscium compararim. *His* apertis, *auditus* foramen amplum ac patulum in medio apparet, multis anfractibus instar humani tortuosum. *Oculus* inventus fuit substantia quadam cartilaginea, velut capsula circumclusus, non tamen undique. Nam infra in parte oculi posteriori haudquaquam membrana hæc substernebatur, sed circumquaque ad latera, à qua circulus supra totum oculum exporrigebatur, ante quidem hæc membrana angusta erat, intra verò & qua magis ad posteriora vergebat, dilatata. *Oculus* ipse ante orbicularis erat retro sessilis, & compressus, longè quàm vel in medio latior. *Resecta* cornea uveam ab illa intus plurimo nigrore tinctam & veluti atramento perfusam, quippe quæ etiam humores subjectos digitis

Tab XVIII

Bubo. Berghu Huru.
Jiwu

Bubo.

Bubo. Nacht

Eule.

Bubo.

Kauz. dick

Asio.
Buhonis Species

Vhula.

Eule.

Asio seu Otus.
Ohrül

Asio alius seu Scops.

Vhula .

Vhula .

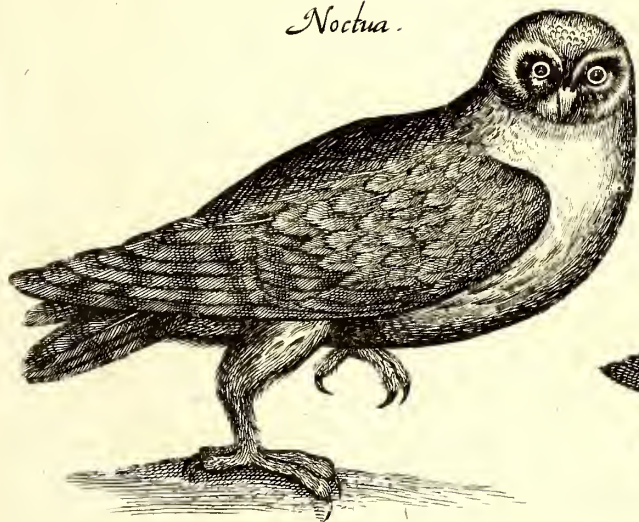
Vvel. Huhu. eüle

Vhula . Kirch Eüle .

Noctua .

*Aluco .
mafhuu .*

Vhula alia

Noctua

Kauslein .

Strix

*Noctua
Steinkauz .*

Saxatils

digitis contrectata tingeret, observavi. Huic in orbem alia tenuissima pellicula instar annuli circūponebatur, crocea, seu aurea per totam substantiam, ita uveę connata, ut nullo modo integra ab ea secerni posset. Hujusmodi sanè nullam, quod equidem sciam, in alijs animantibus reperiri puto. Duę igitur hæ membranę coloribus diversis tinctę, & per corneam transparentes, horrendum illum nocturnarum avium oblutum faciunt, concurrentibus simul è nigro & croceo ex adverso radijs & velut flammę è silice excussę micantibus. Humor crystallinus minimè durus aut solidus erat, qualem in Aquilis & alijs observavimus, sed tener & molliculus, utpote qui facillimè vel sua sponte dissolutus refecta cornea simul cū aqueo humore efflueret.

Locus. *Locum* si attendas, montes plerunq; inhabitat, locaq; edita. In montibus Arvernix copiosi inveniuntur, & in Italia in monte Plumbicio passim sunt obvii. In Cilicix campis de die inter Ambrosiæ plantas abditum Bellonius invenit, cū tamen eo loci, ne ad quartum quidem milliare, arborem ullam nascentem videre liceat. Nidulatur in arborum cavernis, & foraminibus *e* Aristoteli & *f* Plinio *migratorius* est. Nam cū Lingulaca, matrice, & Cynchramo, Coturnicibus hinc proficiscentibus ducem esse scribunt.

Volatus & Vox. Levi faciliq; *volatu* fertur. *Vocem* edit ei similem, quā homo frigore affectus reclamare solet hu, hu. Repetit eam solis occasu instante, aliquanto intervallo interposito, sonoram, tanquam si fistulā tenui ederetur. Cum a quopiam laceffitur, sibilum aut crepitum emittit, qualem felis solet. In pugna eadem ratione se defendit ac Bubo. *καβέλλοι ἔστι καὶ μίμητις* *g* Aristoteli, seu quod instar mimorum ac parasitorum collum contorquendo nunc in hanc, nunc in illam partem ridiculos & mimicos gestus edat, seu quod imitatione gaudeat: Quicquid faciētem aucupem cernit, idem quoq; agit. Stant *h* illi è regione, & viscoso quodam Pharmaco oculos inungunt, illud post in pelvibus relinquunt & ab-

eunt. Accedit Otus & oculos sibi conglutinat, sicq; capitur. Aristoteles *i* cum in altero aucupe intentum, ab altero circumveniri reliquit. Magi *l.8.c.12.* recenti Afionis felle glaucomata curari dicunt. *Athen.l.c.*

NB. *Est & genus exoticum Oti, de quo vide in Mantissa.*

Num.2.

CAPUT III.

De Scope.

SCops, a Alexandro Myndio abscisus *a* apud Latinos nondum inventum nomen, quamvis Bellonius *†* Ullulam ex ipso faciat. Græcis vel à voce inepta, *b* vel quod *εν σαιᾷ ὄπτα* habeat *εν ἑσπρον*, seu nocturnam maximè cernat, vel quod varietate gesticulationum, quibus naturaliter uruntur homines, *σωπόντας*, id est, qui alios deludere solent, referat, sic dicitur. Habet ferè cum omnibus nocturnis aliquid commune. Cum Bubonibus & Otis, quod auritus sit. Cum Ululis & Alucone, quod pedes utrinq; in æquum digitorum numerum dispertitos habeat. Cum Noctuis, quod pedum compositione, figurâ, colore deniq; & magnitudine, his quàm alijs propior sit. Ab Athenæo & Aeliano ita depingitur, ut minor Noctua esse, in colore plumbeo albicantia puncta habere, & ab utrisq; temporibus duas pinnas subrigere, dicatur.

Duplex apud *c* veteres ipsorum generis. Alij sunt *vocales*, qui omnib. temporibus patent, ideò *ἀεισιπῶτες* dicuntur, glauci sunt ac esui propter vitium carnis inepti. Alij *muti* qui autumno interdum apparent, nec plus uno vel altero die commorantur, Scopes absolute dicuntur, & ab Aescopib. crassitie differunt, turturi & palumbo similes. Tot & apud Neotericos differentia. *Vna* Italiæ frequens, quam isti Chiuuino vocant. *Altera* huic apud Germanos similis, paulò albidior, caudâ & auriculis longioribus. *Illap* prout ab Aldrovando describitur, noctua est minor palumbo par, omnium ferè nocturnarum minima, illam si

G exci-

e Arist. H. A. l.8. c.12. *f* Plin. l.10 H.N. c.23.

g l.8. H. A. c.12.

h Athen. l. 9 Dipnosoph.

a Athen. l. 9. Dipnos.

† Bellon. l.2 de Avib.

c.35. b Eustat. in Odyss. 5.

Genera. c Athen. l. 9. Dipnos. ex Callimacho.

excipias, quæ Alaudam non superat, & rara est. *Caput* ei teres plumulis coloris ubiq; plumbei vestitum. *Aurium* plumulæ unâ tantum pinnulâ constabant, quæ in mortuo vix appareat. *Totius corporis* superficie tenus color cinereus est, hinc inde non nihil admixto, plumbeo, maculis albicantibus distinctus. *Majores alarum & caudæ pennas*, maculæ albæ, transversim ornant; *minores reliquas omnes etiam linea in longum nigra* fecat. *Circa collum & alarum initium* ruffo decore promiscuè respersitur. *Pedes* habet exiguos fuscis, ad plumbei colorem obturum accedentes, squamosos, depiles, in digitos binos anticos, & totidem posticos dispartitos, unguibus fuscis instructos.

Generatio.

d Arist. l. 9. H. A. c. 28. e Plin. l. 10 H. N. c. 49.

De *Generatione* ipsius nihil exploratum esse scribit *d Aristoteles*, nisi quod Favonijs flatibus appareant. *Plinius e* amplius nasci negat, fortè quod ipforum satyricos motus, cum insidēt, plerisque memoratos concipere mente non possit.

Vox.
f Athen. l. 9. Dipn.

De *Voce* superius dictum est. Quod ei ex *f Athenæo* potius quàm *Aeliano* à *Gyllo* applicatur, πάντα τὰ τῶν ζῴων ἐγγλωττὰ καὶ διηρθρωμένα εἶναι τὴν φωνήν, quasi omnes oris expressione & articulata voce longè superet; ad aves, quarum lingua latiuscula pertinet. *Ridiculos sæpè exercent gestus*. Cum enim colla retrò agilia habeant, caput modo adducendo, modo protendendo, vertice nutando, humeros, jactando, & saltitândo, histriones imitantur. Vnde *Scops saltationis* apud antiquos genus, quod & *Scopiam g* nominabant, ἔχον πινὰ τὴν τετραχίλα περιφορὰν κατὰ τὴν ἑρμιόμην. Habebant quandam colli circumvolutionem ad avium imitationem. *Perire mali Punici grano*, *Gyllius in Aeliano h* addit.

g Pollux l. 4. c. 24. Meurf. in Orchestra. h Aelian. l. 6. H. A. c. 46.

C A P V T IV.

De Alucone & Ulula.

ALVCONIS, qui Græcis ἄλκων, non ἔλκων, nec ἐλαῖος, nomen, vel ab Itolorum Alochone Gaza formavit; vel à Germanorum, ut *Lazius vult*, locken, quod allicere significat, desum-

ptum est. Duo a ipforum sunt generat^a *a Bellon. l. 2. de Avib.*
Vnum majus, alterum minus.

Majus Caponis est *b* magnitudine, hoc peculiare habet, ut palpebram à summo oculo ad imum adducens, cō-^{cō- 8. c. 5.} niveat. *Auriculis* caret; sed eorum loco coronam quandam è plumis constructam, quæ faciem totam, pinnulis supra oculos superciliorum altorū modo, elevatis, & utrinque per tempora nec non sub mentum descendendo in orbem coëuntibus, flammei muliebris formâ, habet. *Rostrum* ipsi album. *Oculi* in cavitationem profundam, à plumulis undique surrectis constitutam, magni, & toti atri immerguntur. *Dorsum* coloris est plumbei, notulis albidis variegatam. *Cruca* plumis candidis conteguntur, *pedes* duntaxat pilis. *Incolit* tam loca campestria, quam saxa prærupta, rimas turrium, & cavernas quercuum. *Muribus & aviculis & inter has c* picis *viſitat*. Quod fortè a-^{c Arist. l. 8. H. A. c. 3.} nimalculum cœpit, deglutit, integrū. Tam ampla enim ei gula, ut bolos ovo majores integros transmittat: neque quicquam cibi sumit antequam ossa, pilos, & plumas rejecerit. *Transversim*, *Ardearum* more inter *volandum* fertur.

Minus simili cum majore maculorum diversitate variegatur, domesticam columbam magnitudine non excedit. *Vertex capitis, collum, dorsum, alæ ad pennas remiges usq; plumis* vestiuntur ab initio propè radicem cinereis obscuris; reliqua ferrugineis dilutis. *Anterior capitis pars*, plumulis candidis informam flammei cincta videtur, quas circulus luteus undiquaq; ambiens claudit. *Oculi* nigerimi versus interiorem canthum plumis luteis obsidentur.

Tibia & pedes villis horrentes non nihil rubent, binis ante & totidem retrò digitis instructi. *Unguibus* armatur longis, validis, acutissimis, & acerrimis.

Vocem noctu edit adeò terribilem, *Vox.* ut pueris & scæminis terrorem incutiat. *Rarior* multò cōspectu est, quàm major. *Ulula flammeata* *Gesneri* eadem cum *Alucone*.

VLVLA, Græcis αἰγάλιον, ὀλολυγὴ, & ὀλο-

CAPUT V.

De Noctua in specie sic dicta.

d Gesner. in Ornitholog.

ὄλιγον dicitur. Quæ à Gesnero d describitur, magnitudine erat Gallinæ, vel supra, colore ruffa, vel nigro resperfa. *Rostrum* breve & aduncum albicabat. *Oculos* habebat magnos nigros, pupillam obscure ruffam, pinnulas inter oculos & rostrum multas, dēfas, cinerei ferè coloris, margines palpebrarum rubicundi, membrana niētāri supernè abducebantur. *Collum* erat multum retrò agile. *Crura* albicantia punctis consperfa lividis, hirsuta ad pedes usq;. *Pedum* digiti bini antè, totidem retrò. Quam e Aldrovandus describit, & inter ululas, quod vocem non flebilem ejulando, sed Gallinaceorum haud absimilem rostro frendēdo, ediderit, reponere metuit. *Caput*, dorsum, alas, caudam colore cinereo, maculis albicantibus ac nigris distinctam habebat, sub ventre albicabat, & nigris maculis variegabatur. *Capite* erat valdè magno, tereti, enormiter crasso, admodum plumoso. *Oculis* ex toto nigricantibus, & plumulis albis undiquaq; in orbē cinētis, in quorum ambitu, ad palpebrarum oras lippientium, instar rubescens circulus conspiciebatur, superiori tātūm palpebra internictandum oculus cōtegebatur. *Rostrum* erat subvirelcens, &c.

Locus & Cibus.

f Arist l.9. *Colit* & campestria & saxa, ἠγυλῶ H.A.l.17. f est, seu gemini cibi. Fruges in humilio- g Arist H. ribus colligit. In excelsis rapinas agit, A.l.8.c.3. & carnes in cibum parat. Picas g venatur: sed & h colorem (subest mendum, nec nota cuiquam avis) forte collurionem, rapit. Est νοκπρόμ i ηεη ήμέρας ὀλιγάκις φαίνεται, Noctu vagatur; de die rarò apparet.

Genera- tio. Parit quaternos, si benè Plinius k kelin.H.N l.10.c.16. Aristotelem † intellexit. Nam ne † Arist.H. de Aetolio Milvo res sit verendum A.l.6.c.6. est. *Vox* ejus est ululare, seu mœsta & flebili voce plangere, idq; m vespertino tempore.

n Plin.l.29 H.N.c.6. Fel ejus prædicatur ad albugines, suffusiones, & caligines. n Adeps ad claritatem.

NOctua Latinis quòd noctu canat & volet, Græcis γλαῦξ, κοκοβάζη, a κέλη, & πτώ dicitur. Duplicis ipsarum generis mentionem faciunt Authores, Majoris nempe & Minoris. Utriq; collum breve, gulæ pars inferior paulo latior. *δσπφυάδες* seu *appendices* infra b ubi in- b Arist.H. testinum definit pauca, *lien* tam par- A.l.2.c.ult. vus εωσε λαμβάνειν ὀλίγας τὴν αἰσθησιμ, ut sen- c Idem l.2. c.15. sum multorum effugiat. *Cauda* d bre- d Albert. vis, & si e Bellonium audimus; pedes l.23. pilosi, *Capitis* vertex ex plumularum el.23.deA- ibidem positu veluti introrsum exca- vib.c.32. vatus. Quæ ab f Aldrovando descri- f Aldrov. bitur; erat columbæ magnitudine, Ornithol. capite majusculo supernè depresso. O- l.8.c.7. culis magnis & glaucis. *Rostre* longiusculo, dilutè flavo, corpore toto plumis partim bætico partim albo distinctus. *Cruribus* plumosis, & ad pedes usque hirsutis, coloris è cinereo bætici. *Pedum* digitis subfuscis, cinereis, implumibus. Quam Germani *saxatilem* nominant; tota parte prona fusci, modico ruffo permixti, & albicantibus maculis distincti est coloris. *Crura* & digitos pedum habet hirsuta, plumis albidis. *In extincta* rostrum superius rubebat, cum prius in viva rubere non videtur. Inter oculos & rostrum pennulæ quædam, ceu pili aut barbulæ rigent.

Locus si attendas, in Creta nasci *Locus* negat g Plinius, illatam mori tradit, g Plin.H. nec in Alpibus Helvetiæ regionib. in- N.l.10. veniri scribit. E Gallia Cisalpinâ, Lō- c.29. gobardia, & Germania ad Rhenum eò advchuntur. In Attica h plurimæ, h Apostol. Unde Noctuas Athenas. Saxatiles Cct.6.Pro- montana & saxosa incolunt. Ideò ad verb.41. frigus arcendum plumas cruribus & digitis natura induit.

Cibus ipsis vespæ, apes, lacertæ, i mu- Vicitus. res, quarum k cicurata, in domibus i Arist.H. etiam venationem exercent, semel A.l.8.c.3. saturata triūm dierum in ediam per- k Crescent. ferunt, nec novem abstinentiâ lax- l.10.c.16. duntur. deAgricul.

*Genera-
tio.* Quantum ad *Generationem*, quod
de Bubone, id & de hac l Plinius di-
cit, solam inter unguis, & carni-
voras non cæcos parere pullos, Eusta-
thius & Varinus falsò tradunt, nec ve-
rius, cum formicas à suis pullis abige-
re cupiunt, vesperilionis cor in nido
tanquam amuletum habere, Oppia-
nus reliquit. Si epim ipsa lepus est,
cur aliunde pulpamenta quærat. Nec
de die ominò *cacutire* verum; nec pro-
pter insitam vim igneam *tenebras pene-
trare*, ac luna silente videre, quod Eu-
stathius, & Varinus scribunt. Die, *m*
exorto quasi splendore visus ejus he-
betatur, & quasi quibusdam errat in
tenebris. Sicca nimis & tenuis humo-
ris substantia facili negotio dissipatur.
Noctu, quia aère qui visionis medium
est, non illuminato, objectæ colorum
species non exprimuntur, si propius
accesseris, haud loco sese movebit.

*m Ambr. l.
5. Hexam.
c. 24.* Moderata lux quia Noctux conve-
niens, ideò *ἡνέμεν οὐρανὸν ἐπὶ τῆς ἑσπέρης καὶ περὶ ὄρ-
θου*, per vesperam & circa matutinum
crepusculum venatur. Sonum edit
duplicem, unum tou, tou; alterum vo-
cant cucabare. *p* Aristophani *κικαβάων*.
q Pollux *ἡνέμεν* scribit. Nigidius *r*
novem habere voces prodit. Apule-
jus *s* serum & intortum ejus cantum
vocat.

*n Bellon. l.
2. de Avib.
c. 24.* Est etiam *saltatrix*, & corpus & cer-
vicem frequenter in orbem contor-
quendo, nunc torvo & fixo obtutu ho-
minem aspicit, nunc capite huc illuc
actò scurras & histriones imitatur.
Luce *t* vagantem aviculæ reliquæ
sturnatim admirantium specie primò
circumvolitant, mox impetunt. Ab
his *u* circumdata, resupina pedibus
repugnat, collectaq; in arcum, rostro
& unguibus tota tegitur.

*n Bellon. l.
2. de Avib.
c. 24.* Est etiam *saltatrix*, & corpus & cer-
vicem frequenter in orbem contor-
quendo, nunc torvo & fixo obtutu ho-
minem aspicit, nunc capite huc illuc
actò scurras & histriones imitatur.
Luce *t* vagantem aviculæ reliquæ
sturnatim admirantium specie primò
circumvolitant, mox impetunt. Ab
his *u* circumdata, resupina pedibus
repugnat, collectaq; in arcum, rostro
& unguibus tota tegitur.

*o Arist. II.
A. l. 9. c. 34* Est etiam *saltatrix*, & corpus & cer-
vicem frequenter in orbem contor-
quendo, nunc torvo & fixo obtutu ho-
minem aspicit, nunc capite huc illuc
actò scurras & histriones imitatur.
Luce *t* vagantem aviculæ reliquæ
sturnatim admirantium specie primò
circumvolitant, mox impetunt. Ab
his *u* circumdata, resupina pedibus
repugnat, collectaq; in arcum, rostro
& unguibus tota tegitur.

*p In avib.
q Pollux
Onom. l. 5.
c. 13.* Est etiam *saltatrix*, & corpus & cer-
vicem frequenter in orbem contor-
quendo, nunc torvo & fixo obtutu ho-
minem aspicit, nunc capite huc illuc
actò scurras & histriones imitatur.
Luce *t* vagantem aviculæ reliquæ
sturnatim admirantium specie primò
circumvolitant, mox impetunt. Ab
his *u* circumdata, resupina pedibus
repugnat, collectaq; in arcum, rostro
& unguibus tota tegitur.

*r Plin. l. 10.
c. 17.* Est etiam *saltatrix*, & corpus & cer-
vicem frequenter in orbem contor-
quendo, nunc torvo & fixo obtutu ho-
minem aspicit, nunc capite huc illuc
actò scurras & histriones imitatur.
Luce *t* vagantem aviculæ reliquæ
sturnatim admirantium specie primò
circumvolitant, mox impetunt. Ab
his *u* circumdata, resupina pedibus
repugnat, collectaq; in arcum, rostro
& unguibus tota tegitur.

*s Plin. l. 10.
c. 17.* Est etiam *saltatrix*, & corpus & cer-
vicem frequenter in orbem contor-
quendo, nunc torvo & fixo obtutu ho-
minem aspicit, nunc capite huc illuc
actò scurras & histriones imitatur.
Luce *t* vagantem aviculæ reliquæ
sturnatim admirantium specie primò
circumvolitant, mox impetunt. Ab
his *u* circumdata, resupina pedibus
repugnat, collectaq; in arcum, rostro
& unguibus tota tegitur.

*t Crescent.
Agric. l. 1.
10. c. 6.* Est etiam *saltatrix*, & corpus & cer-
vicem frequenter in orbem contor-
quendo, nunc torvo & fixo obtutu ho-
minem aspicit, nunc capite huc illuc
actò scurras & histriones imitatur.
Luce *t* vagantem aviculæ reliquæ
sturnatim admirantium specie primò
circumvolitant, mox impetunt. Ab
his *u* circumdata, resupina pedibus
repugnat, collectaq; in arcum, rostro
& unguibus tota tegitur.

*u Plin. l. 10.
c. 17.* Est etiam *saltatrix*, & corpus & cer-
vicem frequenter in orbem contor-
quendo, nunc torvo & fixo obtutu ho-
minem aspicit, nunc capite huc illuc
actò scurras & histriones imitatur.
Luce *t* vagantem aviculæ reliquæ
sturnatim admirantium specie primò
circumvolitant, mox impetunt. Ab
his *u* circumdata, resupina pedibus
repugnat, collectaq; in arcum, rostro
& unguibus tota tegitur.

aviculas collegio quodam nature paf-
fer, bellumq; partitur.

Vsus captæ tum in *aucupis*, prout in *Vsus.*
Oro dictum est: quod genus aucupii
hodiè, à pipatu avium circumvolan-
tium noctuam Pipatam vocant. Unde
Pipare quod decipere; tum in *cibis*, a-
pud tenuioris fortunæ homines; tum
in *Medicinâ*. Nam cibus aquâ in qua
Noctua lavit perfusus, Gallinarum
puitam pellit. Sanguis inter psilothra
numeratur, jecur parotidas sanat. An-
ginis cerebro succurritur. Ebriosis o-
va per triduum in vino data, tædium
eius adducunt.

Præfagia si respicias, si nemore de- *Præfagiū.*
serto frequentior in urbibus apparue-
rit, sterilitatem; si vesperino crepu-
sculo de suis lustris citius pro consue-
tudine egressa, plurimum cucubave-
rit, pluvias; si *c* pluvia durante, cessa-
verit, serenitatem, polliceri creditur. *c Aratus in
phenome-
nis.*

NB. De Noctua genere exotico vi-
de Mantissam. N. 2.

C A P. VI.

De Strige & Caprimulgo.

STRIX quænam sit avium, non cõ- *Descri-*
stare arbitratur a Plinius. Ovidius *ptio.*
eam brevi compendio descripsit, dum *a l. II. H.
N. c. 39.*

--- Strigum

Grande caput, stantes oculi, rostra apta
ruina,

Canices pennis, unguibus hamus
inest.

Utera eas infantium labris immulge-
re, sanguinem in cunis noctu exugere,
imò & dilaniato unguibus corpore
mortem afferre, credidit superstitiosa
b Antiquitas. Isidorus *c* verò propriis *b* Ovid. 6.
pullis lacteum humorem instillare, *Fastor.*
eosq; ultra modum amare prodidit. *cl. 12. O-
rigin. c. 17.*
Vox ipsarum propriè stridor est La-
tinis. Omen semper triste habe-
batur.

Aldrovandus *d* huc nocturnā quan- *d l. 8. Or-
dam avem* refert, quæ habebat caput *nithol. c. 8.*
magnum, rotundum, anteriore parte
plumulis exiguis, in orbem velut flā-
meum positis exornatum. *Oculos* gran-
des cum iride dilutè flava ac pallente,
pupil-

Nyctiorax.

Nachtrab.

Tab. XX.

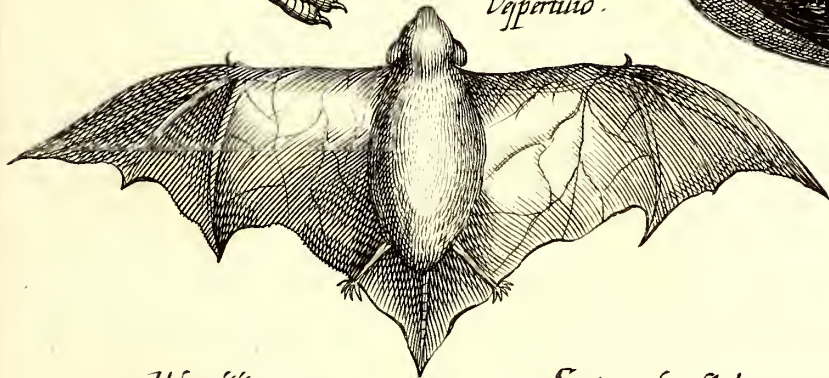
Caprimulgus.
nachtrab. Pfaff.
alias. geizmelker

Caprimulgus. alias.

Vespertilio.

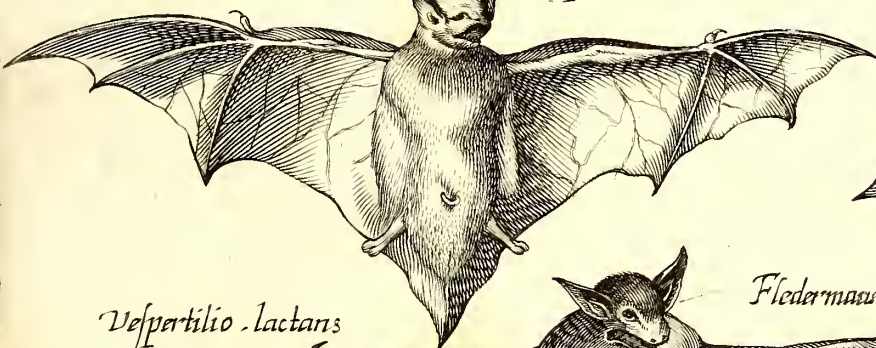

Vespertilio.

Speckmause. fledermaus.

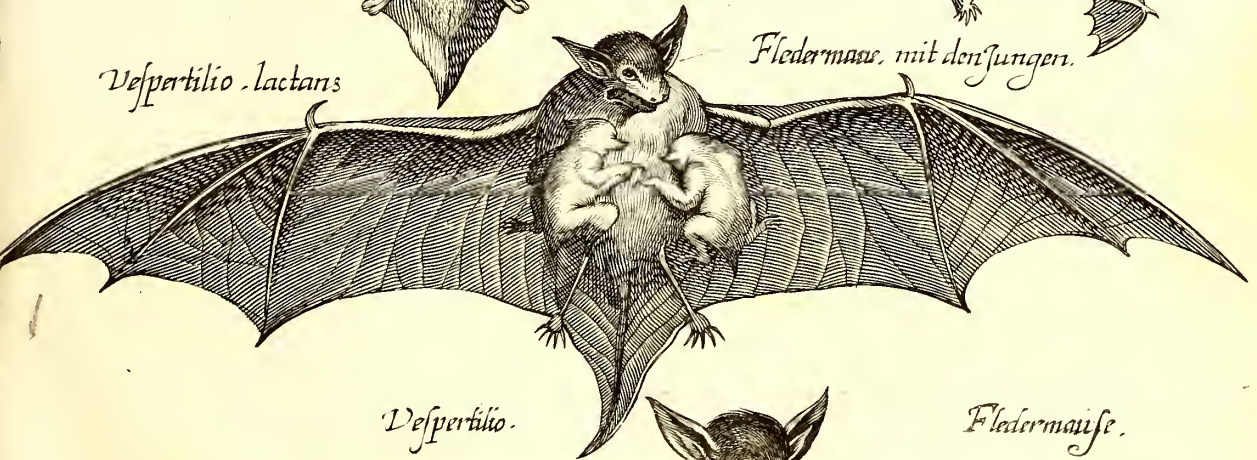
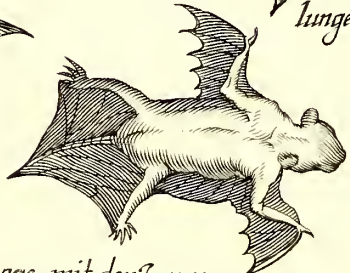

Junge Fledermause

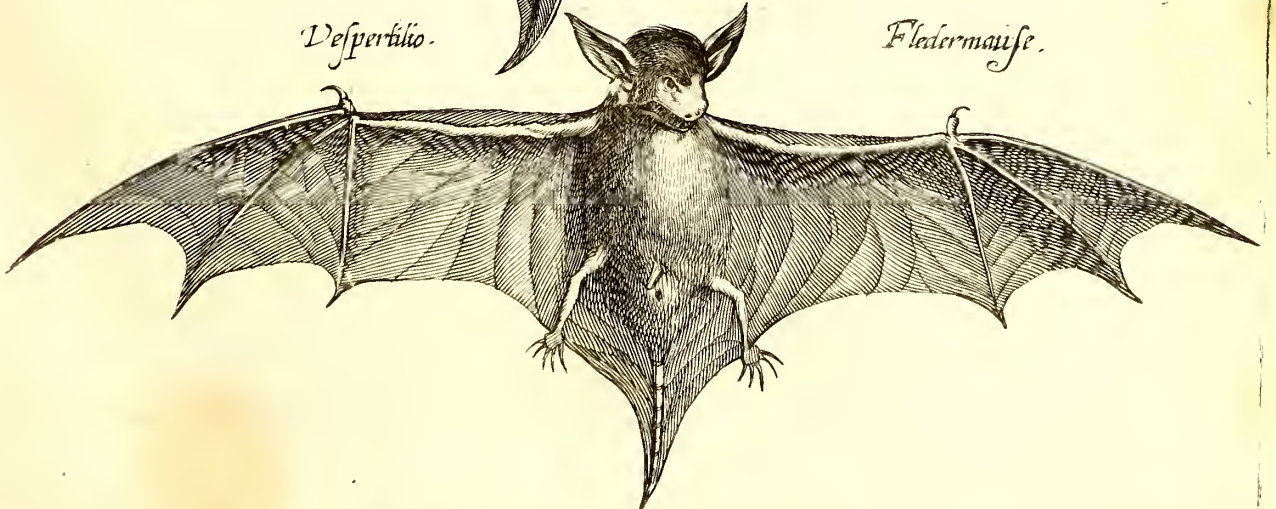
Vespertilio. lactans

Fledermaus. mit den Jungen.

Vespertilio.

Fledermause.

pupillas maximas, & vehementer atras. *Rostrum* corneum, fuscum. *Pennas* universi corporis ferrugineas, maculis fuscis in remigibus transversim distinctas. *Caudam* palmo ferè alis longiorem. *Cruva* ad digitorum unguis usq; instar pedis leporini pilosa. *Digitos* pedum binos antè, totidem retrò. Magnitudine erat Afionis. Dicebatur captarum ubera exugere.

CAPRIMVLGVS etsi specie à reliquis multum differat; nocturnis tamen, ratione visus accensetur. Græcis *Αιγροθήλιος* παρά τὸ ἐξ αἰγῶς τεθιλακέναι, quòd capras fugat, dicitur. Magnitudine est paulò major quàm Merula, minor quàm cuculus, seu ut Plinius, *f* grandioris Merulæ aspectu. Cujus iconem Aldrovandus exhibet, erat cuculo ita similis, ut nisi inusitata pedum, crurumq; exilitas & brevitudo cum diversa constructione obstitisset, isidem esse crederetur. *Caput* habebat vertice longo & compresso. *Oculos* grandes, iridem & pupillâ nigerrimas. *Rostrum* vix passerino maius, modicum aduncum, plumulis tanquam pilis quibusdam supernè ad nares & infernè sub mento, ornatum, &c. Quam Gesnerus exhibet, rostrum habebat aduncum, & tibiae plumis obvestitas.

Locus. *Degit* in *g* montibus circa mare imprimis in Creta, propter viciniam stabulorum quibus capræ includuntur. Intran *h* namque isti fures nocturni pastorum stabula, caprarumque uberibus advolant, propter suctum lactis, quâ iniuriâ uber emoritur; capræ, quas ita mulsere, cæcitate percutiuntur. Ad eò terribilem clamorem habent, ut etiam audientibus pavorem incutiant. Duo aut tria cum *i* plurima ova pariunt. De visu ita Aristoteles: *ἔστι ἐκ ὄζυωπι τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ τῆς νυκτὸς βλέπει.* Parum acutè interdum videt, sed noctu perspicax est.

TITVLVS VIII.

De Carnivoris mediæ naturæ.

CAPUT PRIMUM.

De Vespertione.

Vespertilio, LXX. *νυκτερίς*, Hesy-
chio & Phavorino *Φάλκις*, Philo-
κτόλωψ & *Φιλέπτερος*, Victorino Avis so-
rex, Vallæ semimus, Platoni in æni-
gmate, Avis non avis dicitur. *Τοῖς Ἀθη-
νοῖς καὶ πεζοῖς ἐπαμφοτερίζον καὶ διὰ τὸ ἀμ-
φοτέρων τε ἢ ἑδαιτέρων μεταχεῖν*, benè scrip-
sit *a* Philosophus, malè *b* Macro-
bius, quatuor pedibus ingredi, & inter
quadrupes referendum, ut inferius
patebit. Color nonnullis fulvus, aliis
niger, subalbus, cinereus. *Magnitudo*
diversa. Maiores † in urbe Assyriæ
Borsippa, quàm alibi, in novo orbe co-
lumbas adæquant, in Brasilia * mone-
dulas, circa Vrabam * cirtures, in O-
rientali India, si Pompilio Azalio cre-
dendum tanti, ut illas transeuntes, a-
larum verberare prosternant, multos
etiam occidant. *Caput* quibusdam mu-
rinum est, caninum aliis. *Rostrum* à
cæteris avibus diversum. *Nares* vituli
instar. *Dentes* XXXIV, in mandibula
inferiore octodecim, sedecim in
superiore Bellonius observavit; vi-
ginti quatuor in singulis mandibulis
duodenos, eosque serratos, teretes, &
longiusculos *c* Aldrovandus utrinq;
in superiore mandibula senos, in infe-
riore septenos quorum anteriores cæ-
teris longiores; omnes valdè albi, Clu-
sius. *Maxillas* intus & foris pilis ob-
lògus, niger, obvestit. *Auriculas* inter-
dum binas, quaternas interdum ha-
bet: similitudo eis Asininarum, & su-
periores quaduplo sunt inferioribus
maiores. *Mamille* soli volucrum datae
sunt, lacte sola nutrit ubera *d* admo-
vens. *Alas*, quæ † pellitæ, exangues
quidam dixerunt. Ab armis incipiunt,
& per latera per axillas continuò du-
ctu ad crura usq; feruntur, eaq; circum-
ambiant. Quatuor hæ flexus, plicas
seu articulationes habent, quibus alas
inter volandum dilatant, & contra-
hunt, mediis superiorum, (cubitos Al-
bertus nominat) quiq; in plures alios
deorsum flexus divaricantur, *digituli*
singuli, unguiculis hæmatis instructi,
quibus parietibus se affigunt, an-
nectuntur. In supremis alis rudimenta,
quædam *brachiorum* nervosa apparent,
quæ in unicum desinunt. *Pedes* illi bi-
ni, in quinos digitos dissecti & ungui-
culis

Descri-
ptio.

c Arist. H.
A. l. 9. c. 30.
f l. 10. H.
N. c. 40.

Locus.
g Arist. l. c.

i Arist. l. c.

*Descri-
ptio.*
a l. 4. de
partib. A-
num. c. 13.
b l. 7. Sa-
turnal.
c l. 16.
† *Strabo.*
l. 15.
* *Livius*
Hist. c. 10.
* *Gomara*
Hist. c. 61.
c l. 9. Or-
nitbol. c. 1.

d *Plin.* l. 10
H. N. c. 61.
† *Strabo*
l. 15.

culis acutis instructi, singuli in medio, ac si palmam efformarent, ampli. Innituntur inferiori alarum membranae, atque ex ventre ad caudam, si qua est, latera, exporriguntur. *Cauda* quippe alijs nulla, ut rectè Aristoteles, Africanis murium instar oblonga, & quatuor digitos extra membranas alarum prominens. Aldrovandino medijs atque infimis alarum membranis sub ventre involvebatur, & ad extremam carundem exporrigebatur apicem. *Penis* maris magnus; exercusque, qualis simiarum est, genitalis foeminae meatus pone podicem apparere solet. Quid sibi Plinius, verbis, *Coxendix huic avi una traditur*, velut cum duocrura habeat, intelligi vix potest.

Locus.

Locum si spectes, loca obscura, cavernas, & meatus subterraneos amat.

g Strabo
Geog. l. 16.

Ideo & in labyrintho Cretae inter Cnosium & Cortinam, Borsippam, urbem adde, plurimi, & in Appennini propè Puteolos, speluncis multa milia, & in monasterio quodam Misinae tanta, ut excrementorum acervis multi carri onerari possint. Delectantur

h Plin. II.
N. l. 10. c.
61.

in victu h culicibus & muscis, sed & lardum, candelas, & alia pingua arrodunt. Succidiam saepe ita exedunt, ut in excavata scrobe stabulentur. Invadunt & nudam corporis partem culicum more, & sanguinem exugunt, in Dariencia infestatos Hispanos, tabe contracta obijisse, i Martyr author est. Gallinas, canes & catos mo-

11. 6. dec. 3.

su aculeo in cristam infixio interemisse addit. Solus volucrum, k animal tantum

k Plin. l. cit.

parit, & foetus lacte uberibus ad motus nutrit. Recens nati musculis sunt similes, glabri, infantis humani instar; sed omnibus partibus absoluti, matris uberibus, cum primum enixa est adeo tenaciter adhærent, ut ne à mortua quidem spontè decidant. Nullis secundinis obiectos quidam putavere

11. 2. de Avib.
c. 2.

produci, refellit l Bellonius, qui plures vigenis se in Pseudolabyrintho Cretae praegnantes secuisse tradit, has etiam mater devorat, dū proli nuper natae ob teneritudinem metuens, primo vel secundo die ad partum evolare prohibetur. Cum duo tantum ei natura ubera dederit, plures geminis u-

no partu non edit; quia verò magnae eorumdem interdum copia ingruit, haud malè m quidam è putri etiam materia oriri, opinati sunt.

Volant manè & vesperi potissimum; foeminae saepe geminos implexae infantibus; volatu ob timorem indirecto seu tortuoso, atque haud longè à terra semper. Volitatione fessi, hamis digitulorum, quorum in medijs alis rudimenta habent, n parietibus faxis, arboribus, aut cavernarum fornicibus, sese appendunt, & o continuata serie, ac veluti catena quadam inter se cohaerent. Melius de nocte vident, p quia spiritus ipforum visorius tenuissimus & dilucidissimus, per noctem modicè increscens, idoneus ad conspectum redditur, de die extenuatus, expanditur & evanescit, ideò face vel gladio volantibus objecto, decidunt.

Voce exili gannitum potius & latratum canum imitantur, quàm murium

sibillum. Latinis stridere, Graecis q q Latrere, & τριζέειν, & τριζέειν, & τριζέειν r dicuntur.

Singularis ipsis cum columbis amicitia, detinentur istae, si caput vespertilionis in peris summo columbarij fastigio suspendatur. *Inimicitias* verò gerunt cum Ciconia, s quia à solo illo contactu hujus ova sterile scunt, ni platani folijs in nidum positis sibi caverit: Cum platano, qui praeforibus suspensus ne involent, prohibet; cum hedera, cujus suffitu & odore perimitur; cum formicis, ad quarum nidos si alas suspendis, nulla ipsarum egreditur, cum locustis, t quae locum ubi vespertilio suspensus non transvolant.

Vsus vespertilionum est tum in cibis, vsus nam à u Borsippensis condiebantur, ab incolis insularum x Catigan & S. Johannis eduntur, ferventi aquae immerfi & excoriati eduntur, † in Oriente gallinas sapore vincunt: tum in Medicamentis, toti reparati, benè scirrhus, & podagrae adhibentur. Sanguine trichiasis conducere, Archigenes z & Serenus credunt, Galenus & Julius Alexandrinus negant. Cor & lingua hydrophobiam inducit. Caput dextro alligatum brachio vigilantis somnum impedit. Magicae revera, vanitatis est quod

m Gemma
Cofinocret.
c. 8.

Volatus.

n Homer.

Odyss. u.

o Homer.

Odyss. w.

p Alex. A.

phrod. l. 1.

prob. 66.

Ingenium.

Vox.

q q Homer.

Odyss. w.

r A. Pollux.

l. 5. c. 13.

Affectus.

s Ael. l. 1. de

Anim. c. 37.

t Democrit.

in Geopon.

vsus.

u Strabo.

l. 16.

x Scalig.

Exerc. 236.

† Nirem-

berg. Na-

tura Exot.

l. 10. cap.

93. 94.

y Galen in

Euporistis.

z Galen. l.

4. de Com-

pos. medic.

f. l. c. 8.

Struthocamelus
Straus.

Gallus Monstrosus, caudatus

Pavo Sine cauda
chinensis

quod tradunt, si ter circumlatus domui vespertilio vivus per fenestram. Inverso capite infigatur, amuletum esse, præsertimque ovilibus circumlatus toties, & pedibus suspensum in superliminari.

CAPUT II.

De Struthocamelo.

Descriptio.

Struthocamelus *στρουθός* Philostrato & Aristoteli, *στρουθοκάμηλος*, Hesychio, *στρουθοκάμηλος*. Oppiano, *στρουθοκάμηλος*. recentioribus Græcis dicitur, melius Chanocamelum, quia *χῆνα* sive anserem potius, quam *στρουθόν* sive passerem, nisi cum Scaligero, gallinam reddere malis, dixissent. Plautus eum Passerem marinum appellavit, Phavorinus Lybicam avem, Diodorus Siculus Cervinam dixit. Aristophanis *λυβικὸν ὄρνειον*; Horatij Afraavis, gallinæ potius sunt, quas prægrandes Africa terra tulit. Maximus est omnium avium. Diodorus a Camelo parem esse. Plinius b equitis equo insidentis magnitudinem excedere; & verum est, si collum quantum potest erigat. *Rostrum* habet exiguum sed acutum. *Caput* in quo ferè nullum cerebrum, parvum, exiguis pilis, in fœmina pallidè lutescentibus, in mare flavescens, collo ad rubrum colorem vergente. *Palpebras* vtrinque; solus omnium alitum ut homo, pilos in superiore palpebra. *Collum* longissimum. *Dorsum*, cujus pennæ in mare nigerrimæ, in fœmina fuscæ, lanæ quandam substantiam sua mollicie efficiunt, tam latum, ut puerum lactentem insidentem† terre possit. *Alarum* pennæ ejusdem sunt coloris, sed in superiori parte candidissimæ. Gordianus miniatos habuit. In interioribus alarum cubitis spicula secundum c quosdam, quibus ferit, habet; osscos in extremis alis, secundum alios, mucrones, quibus ceu calcariis. ad cursum velociorem se incitat. Aldrovandus observare eos non potuit. *Caudæ* pennæ in mare subalbide, in fœmina subfuscæ sunt. *Coxæ* prægrandes, quod in angustum sensim iuxta femur finiatur: *femur* humanum potius imitantur. *Pedes* Camelorum

a Diodor. Biblioth. l. 3 c. 12. b Plin. H. N. l. 10. c. 1.

† Oppian. Cyneget. l. 3. v. 490.

c Albert. l. 23. de Animalib.

cruribus similes † *θαμνήσαν ἀρηγόμενοι ποταμῶν*, frequentibus firmati squammis ad geminos, usq; duos poplites integuntur. Pedes more boum bifidi, in binas *ungulas* dividuntur. Cur bisulcum potius quàm solipedem aut digitatum natura fecerit, ignorare me fateor.

Reperiuntur, in d Africa, Lybia, e *Locus* Aethiopia, f Arabia, & g Syria. A- d Theophr. mant deserta & ferè aquosa, & tanta eorum aliquando conspicitur copia, ut velut equitum quandam aciem eminus efforment.

Quantum ad *Vitum*, Carpopagum esse ex Strabone b colligi potest ferrum, lapides, ossa, & quicquid obtigerit, sine delectu devorare certum fere est: sed an eadem concoquet, dubitatur, si fit, quod i Langius credit, specificæ potius proprietati, quam intensissimo calore tribuendū id erit.

Nam leo k struthocamelo calidior, ferrum concoquere non potest. Interrogatus, qui circumducebat, a Brætio, † deglutire quidem ferri particulas, sed iterum, vel integras, vel summum perpusillo imminutas, respondit.

In Venerem proclivis est, & Camerti Bactriani instar, averfus coit. Com- plura ponit ova, octuaginta nempe, l quasi crusta munita, & XV. plus minus libras pendentia. In arena cõdita, & neglecta, solis calore fovetur: solo visu ex ijs pullos exciudi quidam credidere, quod intueri ea avem videret, nec propter gravitatem iis incubare posse scirent. Non *excluduntur* simul, Pars intra ova formatur, pars in lucem prodit, pars fovetur.

De eius *voce* nil memoratu dignum occurrit. Nõ elevatur à terra propter corporis molem; festinantissime tamen interdum incedit, ingruente in alas vento, & tanquam vela eas extendente. Naturaliter eum *calvere* Plinius n dixit; equum odisse alij tradunt. Collum frutice occultat, seu quod ita existimet; seu quod eam corporis partem, quam se inferiorem habere novit, contra† ersequentium iniurias muniat.

† sum

l. 6. l. 4. Hist. plant. c. 4. c. Plin. l. 10. c. 1. H. N. f Xenoph. l. 1. Exp. Strabo l. 18 g Diod. Si- cul. l. 3. c. 13 h l. 6. Geog. gr. Strabo. i Epist. 12. k Aphrodis. in prowm. probl. † Vostus in emend. ad l. 3. de Idol. Genera- tio. Plin. l. 10. c. 52. Arist. l. 9. H. A. c. 15. m Aelian. de Animal. l. 14. c. 13. n Plin. H. N. l. 11. c. 37 o Plin. H. N. l. 10. c. 1.

Vfus.

p Plin. l. c.

Vsum si spectes, ova p propter amplitudinem pro quibusdam habentur vasis. Garamantes potoria & capitum tegmenta ex ijs conficiunt. Pennæ conos bellicos & galeas adornāt, quas apud Turcas solis Janitzaris gerere concessum. Lapis in ventriculo reperiunt, & collo suspensus, concoquendi vim promovet. Sebum efficacioris ad omnia quam adeps anserinus usus: ideò cum auctio regia per Catonem Uticensem fieret, LXXX. sestertijs vāniji; & apud Æginetā emplastrum diacinnabarios ingreditur. Carnes

Arabibus, Æthiopibus, Numidis & alijs in usū, hinc Struthophagorum nomen. Heliogabalus † sexcentorum † Lamprid. in Heliogabalo. capita una cœna, ad edenda eorum cerebella apposuit. Firmus Seleucius, qui Hippopotami adipe delibutos inter Crocodilos impunè natabat, totum uno die comedisse dicitur. Sceletum apud q Pa-rcum vide. q l. 24. c. 22.

NB. Est & alia Struthocamelorum species. Vide Mantissam. Num. 3.

HISTORIÆ NATURALIS

DE

AVIBUS:

LIBER II.

De Avibus Phytivoris.

TITULUS I.

De Avibus Granivoris,
Non Canoris.

CAPUT PRIMUM.

De Pulveratricibus Sylvestribus.

ARTICULUS I.

De Pavone.

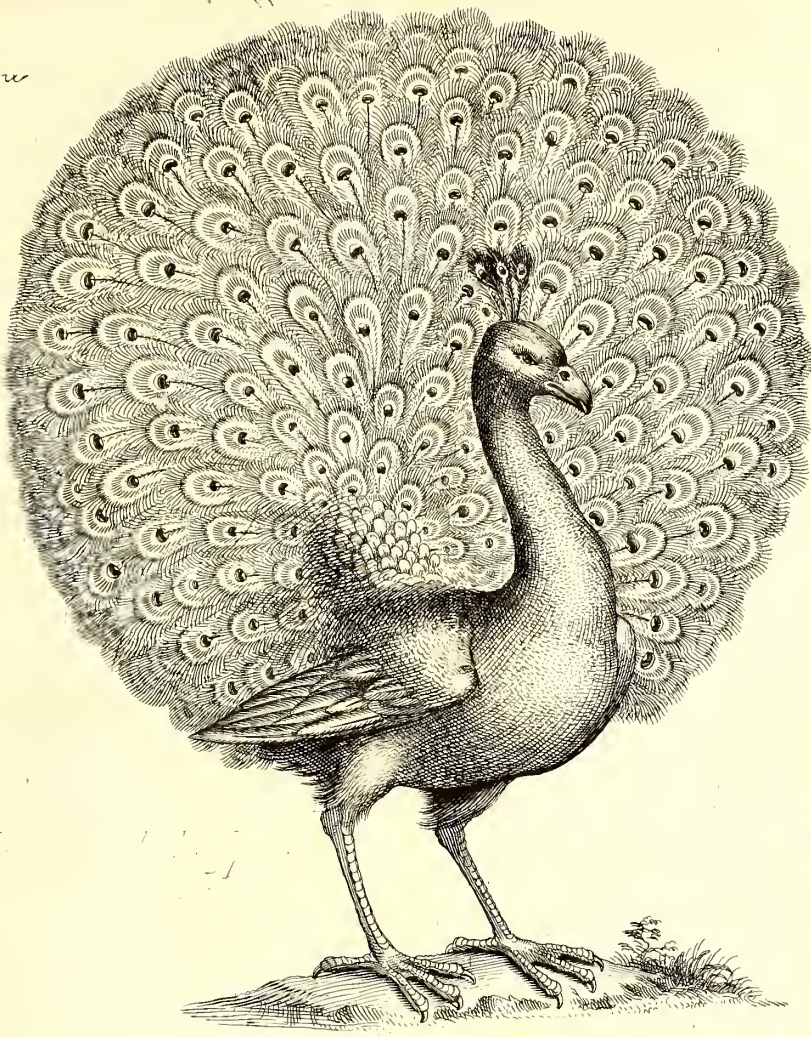
Abolutâ Avium Carnivorarum historia ad Phytivoras pergendum est, inter quas pulveratrices tam sylvestres, quàm domesticæ primò occurrunt. Inter illas primus Pavono, propter exquisitum pennarum a ver, & gemmantes b colores, quos ad verso maximè sole, quia sic fulgentius radiant, expandit; Junonium in-

cessum, ingenium, de quo in sequentibus singulare, & magnum apud veteres æstimiū occurrit. Athenis c statuto precio singulis novilunijs per annos XXX. spectabatur, multi Lacedæmone & ex Thessalia spectatū confluabant. Alexā. † visis ijs apud Indos, c Aelian. de gravissimas in eū qui occideret pœnas Animal. l. constituit. Tiberius d ob subtractum 5. c. 21. è viridario unum, capite multavit. In † Ael. l. c. Lybia si quis tantummodò lædisset, d Sueton. in Tiber. non

a Lucian. de domo.
b Plin. H. N. l. 10. c. 20.

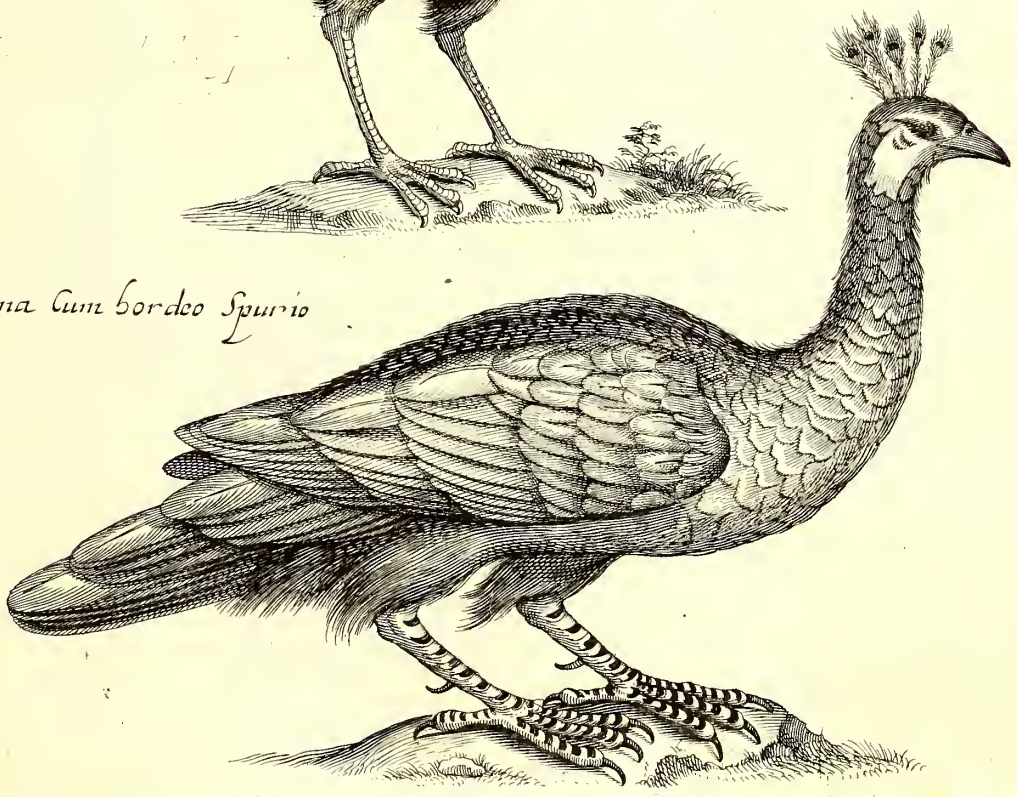

Pavo Pfau

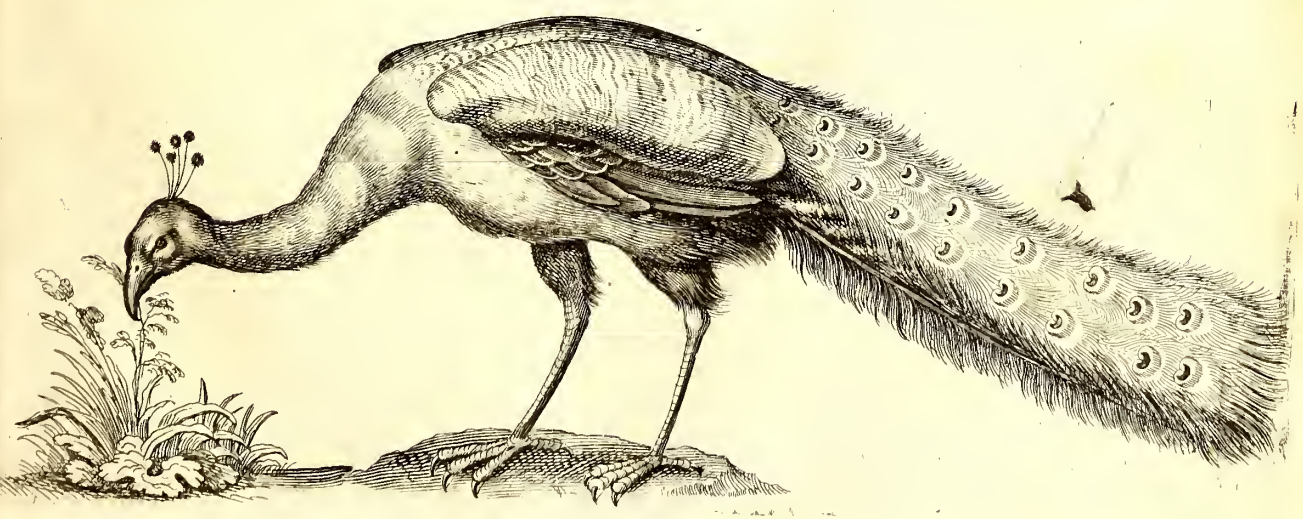

Pavo

Pavo femina cum bordeo spurio

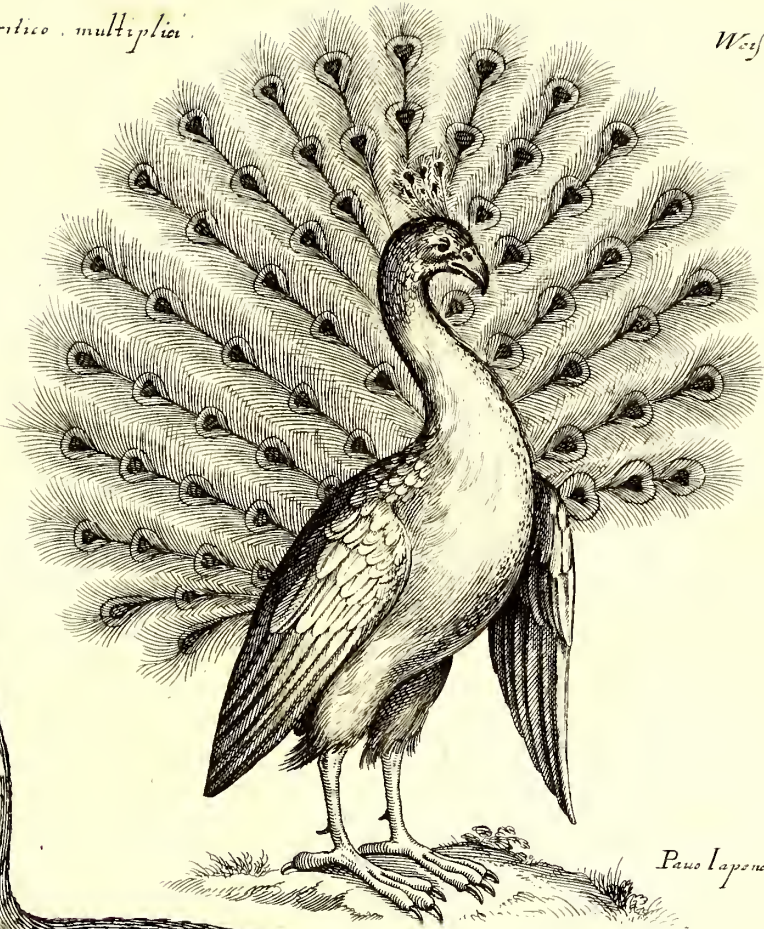
Pf. Pfau

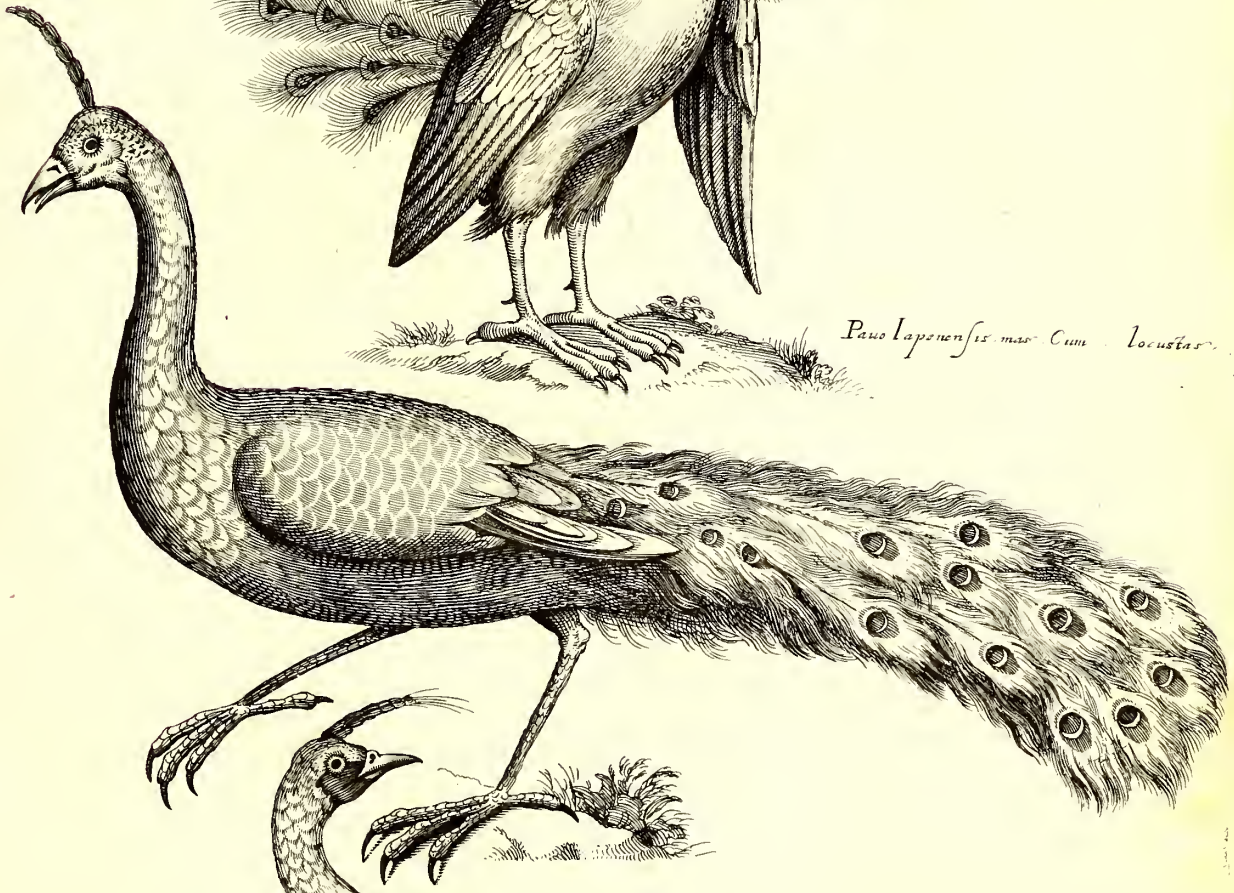

Pavo albus cum tritico multiplici.

Weiser Pfau

Pavo Iaponensis mas. Cum locustis.

Pavo Iaponensis foemina cum hordeo distico

non impunè ferebat, si Eustathio credimus. Quod si *precium* spectes, mille drachmis marem & fœminam venditos fuisse *e* Antiphon scripsit: & tempore Varronis *f* ova earum deharijs vœniebant quinis, ipsi facillè quinquagenis, grex centenarius facillè quadraginta millia festertia reddebat, vt quidam Albatius ajebat, si in singulos ternos exegisset pullos, perfici sexagena potuisse. Dicitur & *g* Medica, *h* Persica, *i* Junonis, & *k* picta avis.

Diversitas illorum à colorum inprimis, & loci diversitate sumitur. Noftrates satis sunt noti. In Terra Firma quidem ventre & pectore nigris, cœtera flavi; alij pectore & ventre flavi, cœtera nigri conspiciuntur. In Curiana regione sunt sylvestres, *l* qui per nemora vagantur, & ad eò viles sunt, ut unica sunt, vt unica duntaxat vendantur acu, alibi in palustribus inveniuntur. Quod si & *Sexum* attendamus, fœminamare multò minor est, neq; in cauda oculos illos gerit, Japonensem si excipias, quæ quatuor in Uropygio obtinet.

Placet maris & fœminæ *descriptio* nem exhibere. Mas igitur capite, collo, & pectoris initio intensè cœrulei, seu sapphirini coloris est. *Caput* pro corporis proportionem habet exiguū, & quodammodo serpentinum, maculis duabus oblongis candidis, quarum una oculos superequitat, altera brevior at longè crassior subjacet, ornatum. *Apicem* in vertice è nudis quodammodo scapis tenerrimis, viridescentibus, in summitate ejusdem coloris liliorum flores ferentibus conspicuum. *Rostrum* candicat & insigniter hiat. *Collum* est longiusculum tenue & exile. *Dorsum* ex albo cinereum, maculis atris transversalibus conspersum. *Cauda* in duas quasi dividitur. Non longioribus quæ ex dorso prope podicem oriuntur pennis, in rotam extensis, minores quædam eaq; fuscæ non rigent, sed ut in reliquis avibus extensæ conspiciuntur, datas vt longiores sustinerent crederes. Oculi *3* *Alge* quatuor circulis, aureo, castaneo, viridi & sapphirina constant, & varios ad solem obversæ colores ja-

ciunt. In *fœmina* pauca colorum conspiciuntur varietas. Alæ totæ, dorsum, venter, coxæ, ac pedes coloris sunt fusci ad cinereum verentis. Capitis vertex & apex ejusdem coloris, in vertice tamen aliquot maculæ exiguæ, veluti puncta virescentia interferuntur. &c.

Quantum ad *Locum* in Asia fuisse investitios *m* Theophrastus author est, transmarinos *n* Varro. *Babylonia* o multos pulchriore quam alibi varietate aluit. Media gulosis *p* celebratos. Ex Asia in Græciam *†* primum, Samum inprimis undè Samii tanquam præstantiores *q* commendantur, post in Italiam & alias oras delati sunt. Athenis in precio fuisse superius dictum. Roma tempore *r* Athenæi plures fuerè quàm Coruñices. In Suetia, quoq; Ostrogothia, & apud Normannos in agro Lexoviensi aluntur. Amant edita *loca*, pascuntur tamen cum Gallinis, & Gallinarium sub vesperam simul repetunt.

Summa ipsis *Cocundi* cupiditas. *Ma* sculus *s* quinque fœminas desiderat, & ni adsit alia, incubantem invadit, ac ova frangit. Agnoscitur irruisse *l* ibido, *t* quoties circa se amictum caudæ gemmantis incurvat, & singularum pennarum capita occulta, locis suis exerit, cum stridore procurrens. Accenditur eadem, si leviter tostam fabam tepidamq; jejunis quinto quoties die exhibeas. *Coëunt* ab Idibus Februarij *u* ad Martium, vere præsertim, locis ferè apricis, cum Favonij spirare cœperunt. *Partus* à trimatu obvenit, cum varij colores funduntur, brevi à coitu agitur tempore. Ter is anno à fœminis, quæ non incubant editur: at quæ fovent ova totum tempus fœcunditatis aut excludendis, aut etiam educandis pullis consumunt, ita ut verè semel in anno parere *y* Aristoteles dixerit. De numero *ovorum* non consentiunt authores. Aristoteles octona in primiparis numerat, duodecim aut paulò pauciora in alijs; nec ista continuatis, sed binis ternisve interpositis diebus ponuntur. Alij primo anno unum & alterum, sequenti quaterna quinq;ve, cæteris duodena

e in Orat. contra Erasist. fl. 3. de re rust. c. 6.

g Suidas. *h* Aristoph. *m* Avibus. *i* Statius l. 2. Sylv. *k* Athen. *Dipnos*. l. 9. c. 19. *Genera*. *l* Martyr. dec. 1. de reb. Occani l. 8.

Descriptio.

Locus. *m* Plin. H. N. l. 10. c. 29. *n* Varro de rerust. l. 3. c. 6. *o* Diod. Sicul. l. 2. c. 53. *p* Rhodig. *q* Antiq. lect. l. 1. c. 10. *r* Clemens Alexand. in Padagogo. *s* Ael. l. 5. de Animal. c. 21. *t* Gellius l. 7. Noct. Attic. c. 16. *u* Athen. *v* Dipn. l. 14. *Generatio*. *w* Columella l. 8. de rerustica c. 11. *x* Pallad. l. 1. c. 28. *y* Columella l. 5. c. 32.

edere volunt; ne hic numerus trans-
 scenditur. Quæter z pariunt, earum
 primus partus, quinque; ovorum est, qua-
 tuor secundus, trium aut duorum ter-
 tius. In Temistana viginti imò triginta
 aliquando enituntur. Concipiunt tamen
 & a sine coitu, & ova Zephyria
 seu *ὑπερίμια* Gallinarum more, non
 plura tamen duobus ponunt. Ut com-
 modius excludantur Gallinis, sed non
 Rhodijs supponi possunt, recentiora,
 luna nonariâ existente, hoc est, c no-
 vem à primo Lunæ incremento dieb.
 Commodius inquam. Nam & mas seu
 libidine turgens, seu incubandi fla-
 grans desiderio, illa interdum frange-
 re solet; ideò à sœmina celatur; & quia
 sœmina non continuè duorum dierum
 intervallo incubat, refrigerata, in-
 fœcunda evadunt.

Aetas ipsi e viginti annorum tri-
 buitur. Indicus f centum memora-
 tur vixisse. Volatu parum valent; seu
 quod Uropygium flecti ineptum ob-
 tineant, seu quod longitudine caudæ
 & corporis gravitate premantur.

Vox. Vocem si attēdas, Philomelæ author
 eas pupillare dixit, Varro à voce sua
 dictos tradit.

Ingeniū. Si *Ingenium*, incessum suum ita cō-
 ponit, ne maculetur, pullus adhuc, si
 madescit (fide Alberti refero) mori-
 tur. Laudatus i gemmantes expandit
 colores, adverso maximè sole, quia sic
 fulgentius radiant, simul umbræ quos-
 dam percussus cæteris, qui in opaco
 clarius micant, conchata quærit cau-
 da, omnesque in acervum contrahit
 pennarum, quos spectari gaudet, oculo-
 los. Si tacitus k spectes; recondit suas
 opes. Refrigerationis indigus, passis
 pennis, & in anteriorem reflexis, cor-
 pus suum operit: ingruente à tergo
 vento, alas pandit, & suaves auras ex-
 cipit. Lini radicem l naturale fascini
 amuletum, sub altera alarum retror-
 sum gestat. Qui eos venenum dete-
 gere, de fossam eruere referunt, fidem
 suam exsolvant.

Morbi. Duplici inprimis morbo afficiuntur,
 Doloribus nempe dentientium in-
 fantum similibus cum crista produci
 incipit, & pennarum defluvio; de qua
 m Plinius. Idem cauda annuis vicibus

amissa cum folijs arborum, donec re-
 nascatur iterum cum flore, pudibun-
 dus ac mœrens, quærit latebram.

De *Viprasagiendi* hoc dixisse suffi-
 ciat, cum plus solito clamitant, noctu
 inprimis pluviam n imminere. Vocis n Mizald.
 enim illius obstreperæ congeminiatio, in Ephem.
 vegetum & acutum intus cum calore text. I. c.
 vōcalem Spiritum; per arteriam va- 48
 poroso aëre imbutum, erumpere te-
 statur. Quod verò extra tempus can-
 tillantem, Paracelsus mortem alicu-
 jus ea in domo præfagire tradit, fabu-
 la est.

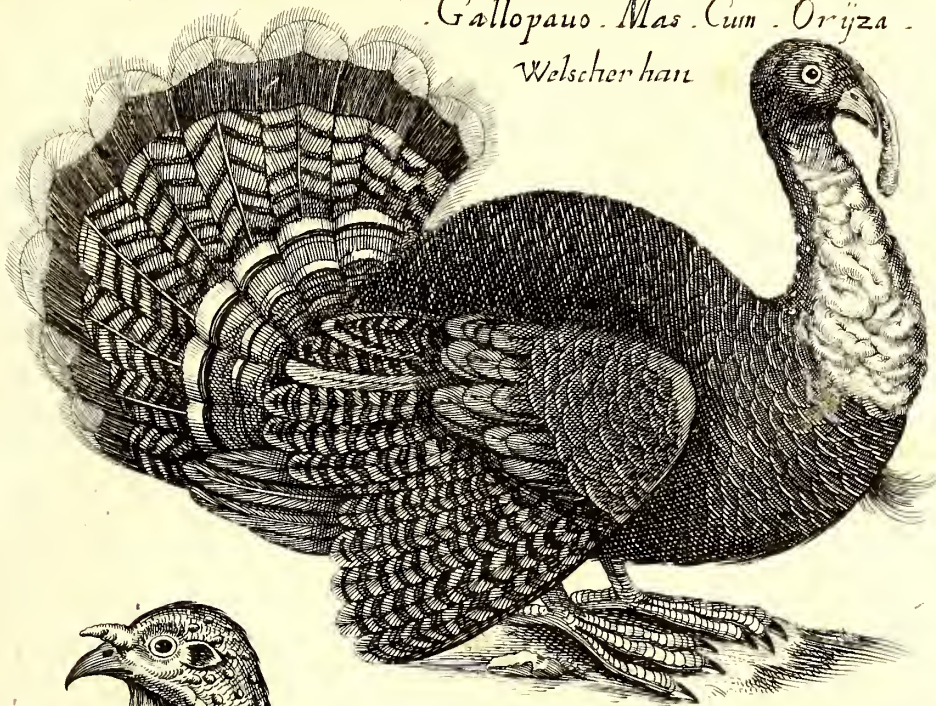
Vsum & in Medicina & in cibis ali. *Vsūs.*
 quem præstat. Nam jus pavonis pin-
 gue pleuritidem sanat, linguarum u-
 sus ab epilepsia præservat. Ova usta &
 in aceto trita impetigines emendant,
 fumus è pennis exceptus rubescens
 oculos, o propter signaturam curat. o Porta
 Fimus podagræ fervorem mitigat. Ca- Phytogn. l.
 ro propter siccitatem & frigiditatem, 3. c. 29.
 dura & concocta difficilis audit. Et-
 iam mortui post annum nec olet, p August. de
 ne putrescit, visa q post quadrien- Civit. Dei
 nium cariem fœniculi odore, sapo q Aldrov.
 ris amari & falsi contraxisse. Primus Ornithol.
 eos r Aufidius Lurco circa novissi- l. 13. c. 1.
 mum bellum piraticum saginare in- r Plin. H.
 stituit, & ex eo quæstu, reditus seu se- N. l. 10.
 stertium seu minorum sexaginta mil- c. 20.
 lia habuit. Hortensius s Orator, pri- s Aelian. l.
 mus editiali cœna cibi causa occidit, 5. de Ani-
 & ideò in jus vocatus est. Cerebella mal. c. 21.
 Vitellius in t famosa illa patina, quæ t Sueton. in
 Minervæ clypeus, cum aliis prodigio- Vitellio.
 sis cibis apposuit. Quæ vel de u vir- u Athen.
 gine à Pavone in Leucadia adamata; l. 13.
 vel de Pavone x Indico. Jovi conse- x Aelian. l.
 crato, quem sacrilegi suffurari non po- II. de Ani-
 tuerunt, dicuntur; inter historica re- mal. c. 33
 cenferi debent.

ARTICULUS II.

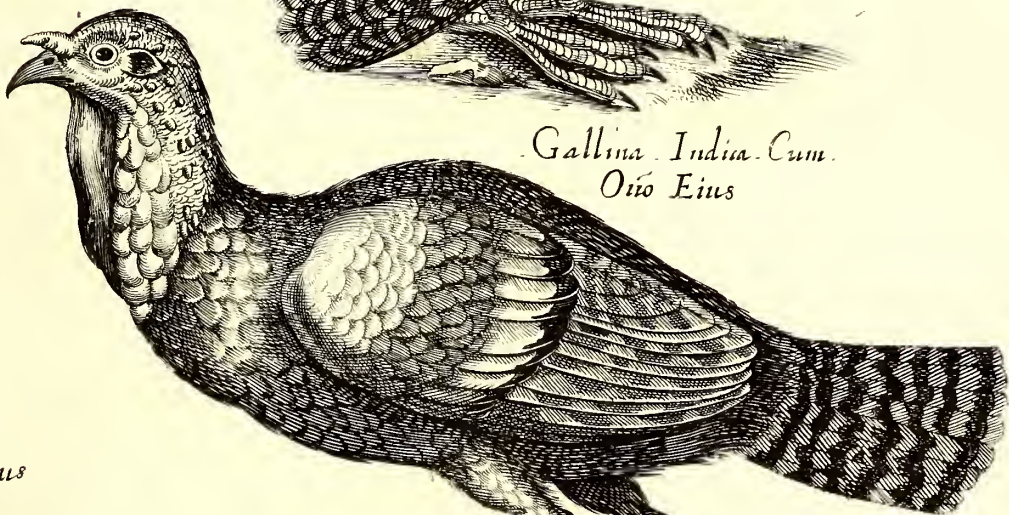
De Pavone albo, Pavonibus Iaponensibus & Gallo-pavone.

PAVONES ALBI Septentrioni pecu-
 liares esse credebantur: & in cali-
 dioribus regionib. eosdem nasci, suc-
 cessu

*Gallopauo . Mas . Cum . Oriyza .
Welscher han*

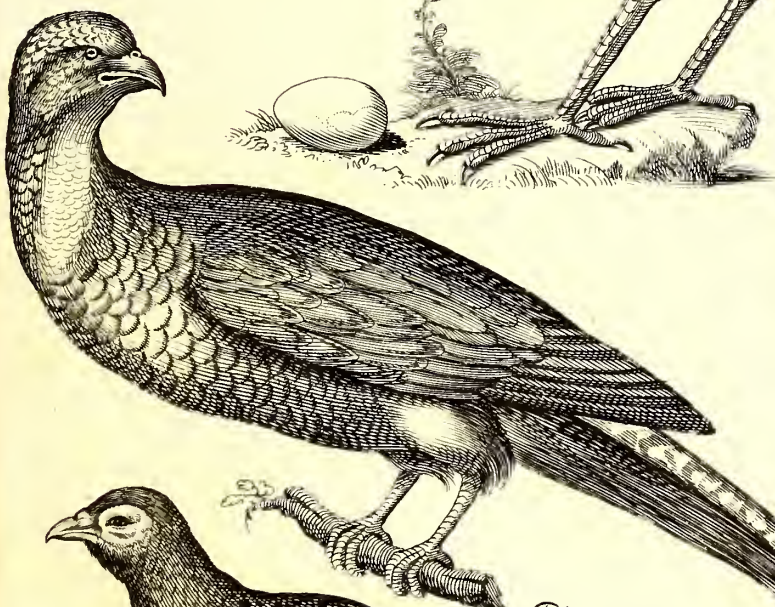

*Gallina . India . Cum .
Ouo Eius*

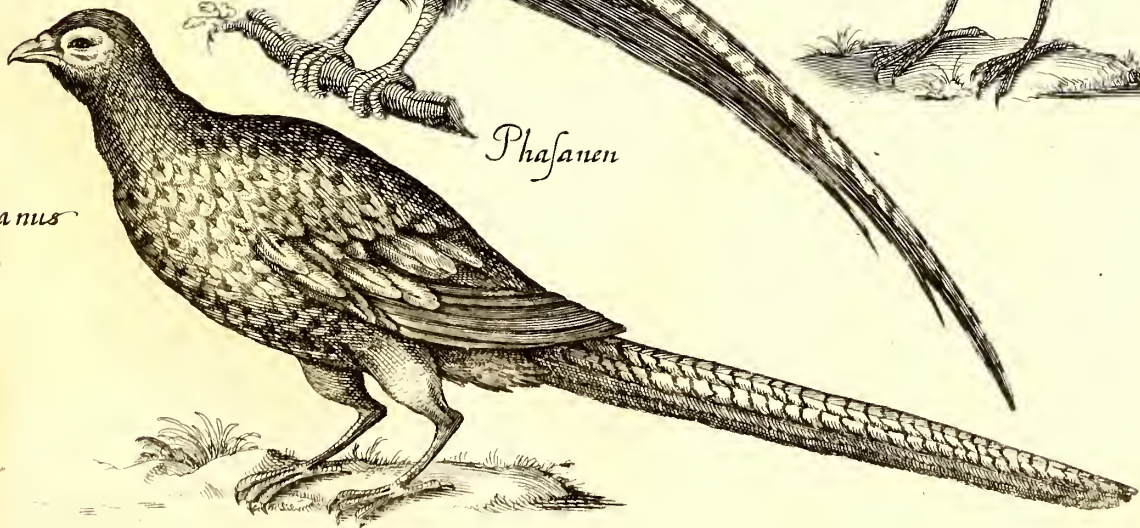
Phasianus

Gallina Africana

Phasianen

Phasianus

cessu temporis compertum est. Vidit Aloyfius a Cadamustus in Maderis; Johannes b Laurentius Ananias in parva insula, plures, Scaliger in Gallia binos; Gaudentius Merula Mediolani plures; Aldrovandus unum Bononiæ natum. Cum ex Norvegia Coloniæ adveherentur, numero per feminium aucto, cum penitus in frigidiora loca commearent, & matres in ipso vere ovis incubantes nivosa loca perpetuo ob oculos haberent, vulgatiores facti sunt. Tales & in calidioribus regionibus nascentur, si caveas in quibus incubant & excludunt ova, ex parte albis velaminibus obtendas.

PAVONUM JAPONENSIVM maris & famellæ descriptionem Marchioni Facchineto, qui eam à Julio IX. Pontifice accepit, Aldrovandus debet. Mas nullam cum nostrate præterquam in cauda & pedibus similitudinem gerebat. Rostrum erat, ut in nostrate cineritium, sed longius & subtilius. Vertex capitis, qui planus erat, & collum superius virefcebant, & maculis cæruleis ceu punctis, quæ pariter in medio exiguas lineas albas deorsum descendentes habebant, respergebantur. Apex in capite quatuor fermè digitos longus partim viridis, partim cæruleus, figura filiginis spicæ non omninò dissimilis. *Oculorum pupilla nigra, iris lutea, hanc ruber circulus ambiabat. Pectus & dorsum velut ex squamis, sed colore variantibus constabant. Pectoris enim squamæ, si ita vocare licet, ex cæruleo, viridi & aureo: dorsi ex cæruleo & viridi tantum tingebantur. Alarum principium ejusdem cum dorso erat coloris, sed squamæ illæ virides haud ita apparebant, cæruleæ verò majores erant & lucidiores. Pennarum secundi ordinis primæ ejusdem erant cum superioribus colores; reliquæ in medio virides, ubi lineis nigris transversalibus notantur: post subluteæ similiter nigris lineis notatæ; in extremitatibus deniq; nigræ. Venter, coxæ, & deniq; pedes colore leucophæo & maculis nigris insigniuntur, quarum quæ in ventre sunt; lineas albas habent. Cauda pennis, quam in nostrate rarioribus,*

colore magis fusco ad castaneum vergente, calamo candidissimo. *Oculi caudæ multo quam in nostrate majores, primum aurei, dein cærulei, postremo virides, ut in nostrate. Femina mari quidem minor est, sed capite toto, collo, dorso, pectore & alis simillima. Illud vero in hac admirandum est, supra utropygium, nempe ad dorsi finem, quid veluti caudam habere, eamque oculatam, ut in mari: sed oculi, licet quam in illo sint minores, sunt tamen pro pennarum portione magni. Habebat itidem caudam viridem pennis in ambitu cæruleis, & calamis albis. Postremò in eo etiam à mare, differebat, quod ventrem haberet prorsus nigrum. GALLOPAVO, aliis Gallus Indicus, Peregrinus, & Calcutensis dicitur, & idem esse cum Meleagride, cujus synonyma sunt, c Gal- c Varro l. 3. lina Africana, Numidica, Afra avis, de re rust. i. 2. Numidica guttata, & alba Lybica, videtur; si vera est illa descriptio, quam Plin. H. N. l. 10. c. 26. ex Clyto Milesio Athenæus d adfert. d Athen. l. Verba ejus sunt. Circa templum virginis, Minerva nempe in Levo (sic legendum e non Olero. Insula est maris Icarij Sporadium una) Meleagrides aves l. 14. c. 20. sunt. Locus ubi aluntur est ἐλωδῆς non pa- Dalechāp. ludosus, (ut quidam vertunt, Meleagrides enim Aristoteles ab avibus paludicolis distinguit, & Hesychius κα- ad l. eund. τῶν ἐλωδῆς ὄρνεις vocat) sed arboribus con- Ael. l. 5. c. titus. Animal illud non ita prolem amat; & juniores pullos adeò negligit, ut sacerdotibus illos curare necessum sit. Avis magnitudo ut gallina generosa est, capite ampliore, quam pro modo reliqui corporis, glabro, ac super ipso cristâ carnosa, dura, rotunda, quæ clavi modo super caput extuberrat, colore ligneo. (Sic lege, ἄσπυρα e non e Casaubon & Dalechāp. Lignei coloris facit & f Theophrastus mentionem, fortè est substantivus.) Ad malas jacet instar barba longa ad l. c. caro, incipiens ex ore, rubentior quam in f Histor. gallinis: at eam quæ rostro Gallinarum insidet, & quam barbam nonnulli vocant minimè habet, tanquam ea parte sit mutila: rostrum acutius & grandius quam gallinæ. Plaut. l. 7. c. 3. Cervix nigra, crassior & brevior quam Gallinæ. Corpus totum varium. Nigrescit enim totum, crebris maculis albis notatum ac punctum, lenticula majoribus,*

a Cap. de Navigat. b In fabrica Mundi 70. 3. cit. Aldrov. Aldrov. Ormith. l. 13. c. 2.

Descriptio.

quæ rhomborum figurâ parvis nigrisq; circulis ambiuntur. & pennarum illam varietatem efficiunt, quia niger color aspergitur candido, & vicissim candidus nigro. Alarum pennæ linearum ductibus candidis ferratisq; distinguuntur, in spiras protractis, intervallo pari diremptis. Nullum calcar in cruribus, quæ gallinaceis similia sunt. Maribus ad eò fœminæ similes, ut vix Meleagridum sexus discernatur. Similitudinem in colore & mole corporis intellige. Eo enim veluti clavo ligneo carent. Quem Aldrovandus ex Gyllo describit ex novo orbe allatus erat, eadem quâ Pavo proceritate. Collum ei simul cum capite à plumis omninò nudum, tantum purpurascens pelle obducebatur, & tam erat crassum, ut pellem quæ antea laxa & vacuâ, cum vocem emittebat, spectabatur, sic inflaret, ut ad brachii crassitudinem accederet. Cum quis ad Gallinam accederet, totis inhorrescebat plumis, & gradu superbo exterrere accedentes conabatur.

Locus.

Quantum ad *Locum* Bœotij soli indigenæ Meleagrides esse videntur. Aetoliæ peculiare, Menodotus *g* fanius facit, & inde in alias partes translatus credit. Diodorus *h* ultimam Syriæ partem, Strabo *i* Arabiam ipse tribuit. Certum, nostras calidioribus locis delectari, una cum Gallinis pasci, & longius à domo per agros divagari. Quod autem Scylax Carianensis *k* lacui Cephisio, in Africa, Mnaseas *l* lacui ibidè Cratum amnem de se promenti, eas vendicat; vel error est, vel Gallinis, quibusdam Africanis, quæ paludes amant, rutilam *m* galeam & cristam in capite gerunt, quæque novissime *n* peregrinarum avium in mensas propter ingratum virus (quod nostris Meleagridibus non competit) receptæ sunt, nomen Meleagridum propter similitudinem indidere.

Cocunt o aliquando cum Pavonibus, & excluduntur pulcherrimi pulli, nitidissimis pennis fulgentes. *Incu-*
bant verno tempore diebus tricenis.

Ad *Vocem* earum extendit Pollux verbum *κακκάζειν*. Crocicationi Gallinaceæ Pavoninæque non dissimilem edit, cum fragore per collum longe

lateq; vagantem, & instar liquoris in dolium infusi obstrepentem. De usu ipsorum in cibis non est quod dicamus. Olim Isidi Tithonæ *p* à pauperioribus immolabatur.

p Pausan. in Bœoticis.

ARTICULUS III.

De Phasiano, Vrogallo seu Teraone, majore & minore.

Phasianus, Galeno Gallus Sylvestris, Statio Phasidis ales, Scythica volucris Juvenali, Itis quibusdam dicitur. Magnitudo non omnibus eadem. In regionibus Ergimul & Cerguth quæ Magno Chamo subsunt, maximos reperiri Paulus Venetus scribit, cum tantæ prolixitatis caudâ, ut decem & octo palmos excedant. Is quem Aldrovandus describit libras tres duodecim unciarum pendebat. *Rostrum* coloris erat cornei, pollicis transversæ longitudine, in extremo recurvum, superius inferiore longius. Membrana carnosâ, quæ capiti conjungitur tuberosa, sub qua nares occultantur, instructum. *Caput* in vertice colore cinereo ferè micabat; ad latera supra coccineam maculâ, & propè rostrum viridi, & admodum vel in sole, vel in umbra varia. Ab utraq; capitis parte è regione aurium pennæ, quas Plinius cornicula vocat, elevabantur, sub his caruncula seu musculus qui cornicula illa movent, apparebant. *Aures* erant admodum late, profundæ, & rotundæ. *Colli* pennæ infra propè pectus, & pectoris etiam propè collum tribus coloribus variabant, fusco nempe propè radices, dein aureo & viridi; sed viridis nisi complicatis simul pennis non conspicitur, si unicam à corpore ablatam examines, niger jam apparet, sed & aureus si pennas invertas splendorem amittit. *Tergoris* pennæ erant totæ ferruginæ ad rufum vergentes, & velut in exigua filamenta desinebant. *Cauda*, quæ organi pneumatici figurâ obtinet, duos dodrantes, cum duobus palmis explebat. &c. Fœmina mare per omnia deformior est, Coturnicis ferè colore.

LOCUS

Vicinus.

g Athen. l.

14.

h Diodor. l.

3. Biblioth.

c. 12.

i Strabo. l.

16. Geogr.

k in Periplo

orbis.

l Plin. l. 16.

H. N. c. 44.

m Columella. l. 8.

de rerust.

c. 2.

n Plin. H.

N. l. 10.

c. 26.

Genera-

tio.

o Bapt.

Portal. 2.

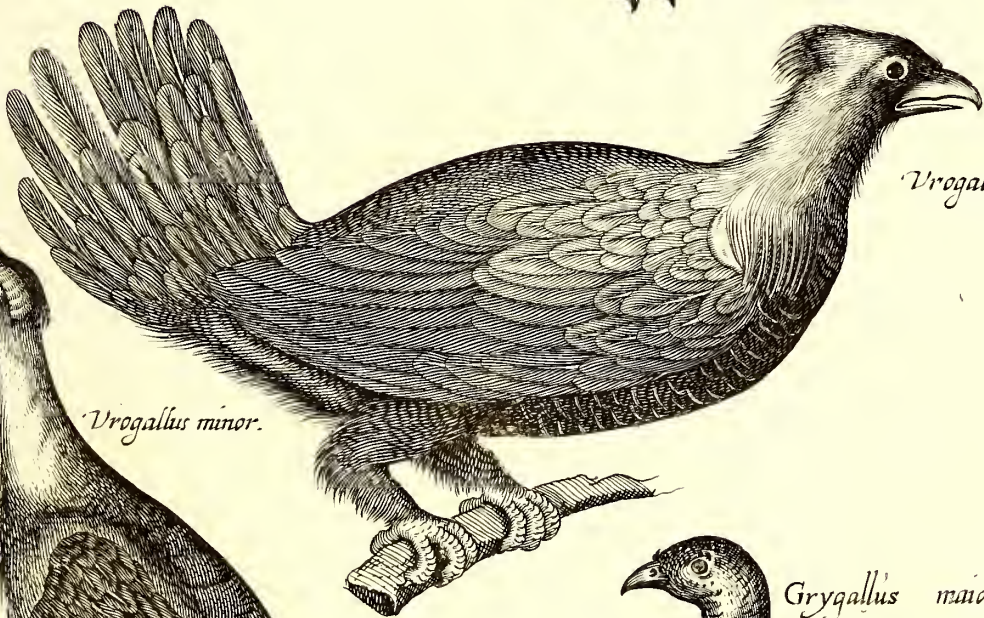
Mag. Nat.

c. 14.

Vox.

Vrogallus maior.
Aurhan.

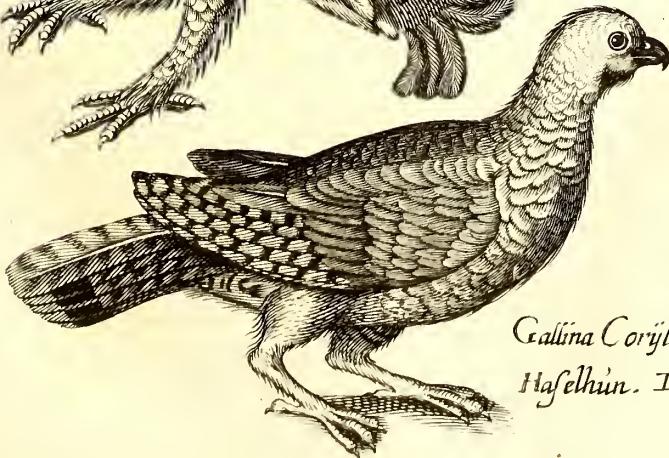
Vrogallus seu Tetrao.
alius.

Vrogallus minor.

Grygallus maior.
Spillhan Gurgelhan.

Callina Corylorum.
Hafelhün. Rab hün.

Locus. *Locus* ipſis Phasiſ amnis, unde no-
b Athen. men fortiuntur Athenæus *b* ex Me-
Dipnoſ.l. dia accerſiri ſolitas quaſi meliores,
 tradit; in Indiæ hortis cum Pavonibus
c Aelian.l. enutritas *c* Aelianus. In Curiana *d*
13. de Ani- regione tam numeroſi capiuntur, ut
mal.c.18. ſinguli duabus aciculis venditi fue-
d Martyr. rint.

1.8 Decad. In Scandinavia aliquando abſque
Ocean.c.I. cibo ſub nive latent. Fridericus Saxo-
Victus. niæ Dux ducentos emiſſos capi ve-
 tit. *Victitant* granis, ſeminib. & bac-
 cis. Avena in primis delectantur.

Genera- *Coeunt e* menſe Martio & Aprili.
tio. Unus mas duabus fœmellis ſufficit.
e Pallad.de Viginti ferè ovis, illisq; rubris parien-
re ruſt. di ordo concluditur. Semel in anno
c.29. fœtificant, & trigeſimo die maturos
pullos emittunt. Optimè Gallinis in-
 cubanda committuntur, vt una ma-
 trix quindecim ova operiat. Quomò-
 do verò ex Phasiſiano mare & Gallinis
 Gallinaceis ſimul coeuntibus Phasiſi-
 ni procreari poſſint, docet apud *f* Aldro-
 vandum. Longolius. Intereunt
 pediculis, niſi ſe pulverent. Pennas
 dum nimis pingueſcunt, ſi quibusdam
 credendum, amittunt. Capite in ter-
 ram immiſſo, totos ſe latere exiſtimant;
 & dum propriam imaginem admiran-
 tur prius ſe capi ſinunt, quàm auſuge-
 re poſſint.

Vſus. Quantum ad *uſum medicum* non
g Trullian. pingues *g* bene purulentis in cibis
l.7.c.2. exhibentur. Vinum in quo unus ex-
 tinctus eſt bibitum, torſiones, ſi Mar-
 cello Empirico credimus, tollit. A-
 deps, tetanicis, marris ſuffocationi,
 & renum *b* affectibus prodeſt. In *cibis*

h Galen.de vehementer laudantur, nec vel Per-
ren. affect. dicibus vel gallinis domeſticis, ſi pulli
c.4. edantur, cedunt. Olim inter *i* ſum-
i Philoſtr.l. mas delicias numerabantur, à quibus
8. de vita Protomæus abſtinebat: at quibus He-
Apollin. lio abalus *k* Leones & alia bruta pa-
k Lamprid. ſcebat.
in Heliog.

Deſcri- UROGALLUS major, qui vete-
ptio. rum Tetrao Ariſtotelis Tetrax, vt Ge-
 ſnero, Agricolaë, Jovio & Aldrovando
 placet, à quibusdam cum Otide ſeu
 Starda, vel Tarda; à nonnullis cū Or-
 tygometra confunditur; ex Gallina-
 ceorum eſt genere. Quem Aldrovandus
 deſcribit, habet *collum* dodranta-

le, palmis nigricantibus, cinereo dilu-
 to colore ſparſim notatis. *Caput* nigrū,
 roſtrum breve, gibberum, latum. *Super-*
percilia & pelliculam circa oculos ru-
 bra. *Pectus* & ventrem coloris nigri.
Alarum pennas longiſſimas palmorum
 quinq; nigricantes, aut potius fuſcas,
 minores ſub alis albiſſimas. *Poplites* &
 femora plumis albis, crura ad digitos
 uſque fuſcis veſtita. Ex albis in cauda
 maculis ætas conjicitur, quo maiores
 ſunt, eò pauciores illas habere ferun-
 tur. Reperiuntur qui libras quatuor-
 decim Germanicas; imò & viginti tres
 Italicas pendunt.

De coitu ipſorum mira tradit Encē- *Genera-*
lius. Ore coire, Gallum ſperma ex o- *tio.*
 re tempore coitus evomere; Gallinas
 poſtquam id deglutiverunt, concipe-
 re; mox comprimi. Reliquias rore vel
 pluvia ſuperveniente, putrefactâ ma-
 teriâ, in ſerpentes mutari, non ſuper-
 veniente, in gemmam translucidam
 & candidiſſimam abire, ſit penes au-
 thorem fides.

Saporis ſunt gratiſſimi. Caligula *Vſus.*
 ſibi eos immolari voluit. *Suetoni.*

UROGALLUM minorem Stum-
 pius, Phasiſianum mōtanum appellat.
 A Geſnero conſpectus multo majora
 ſupercilia & pellicula rubente, quan-
 doq; cærulea, quàm Urogallus habe-
 bat, Roſtrum longitudine tranſverſi
 digiti, plumas in vertice nigras. Collū
 plumis Indicis &c. In Septentrione,
 ſi Olao fides, ſub nive duobus aut tri-
 bus menſibus latitant. Capiuntur
 laqueo, ita ut collo adſtrictō ſuffo-
 centur;

ARTICULUS IV.

De Grigallis & Atta- gine.

GRigallus vel *major*, vel *minor* eſt:
 Illam ſub nomine Tetracis Ne-
 meſianus Poëta deſcribit, dum ait

Et Tetracem Romæ, quem nunc vocita-
re Taracem

Cæperunt, Avium eſt multo ſtultiſ-
ſima.

Aldrovandus duplicem tradit deſcri-
 ptionem. *Prima* eſt illius qui à Medico

Cracoviensi missus fuit. Erat magnitudine anserina, rostro nigro adunco, gibbofo. *Capite* plano, à rostro ad narium foramina usque cinereo, nigris maculis consperso. Reliquum, collum item pectus, venter, & coxæ coloris erant ruffi, modò nigris, modò albis maculis aspersi. *Cauda* ruffa, sed magis quam reliquo corpore ad castaneum accedens, maculis nigris maximis conspergebatur. *Digitis* nudis, cinereis, quatuor erat instructa. *Oculorum* cilia coccineus color ambiebat. Tota avis si rostrum more rapacium & unguis aducos habuisset, & parvo fuisset corpore, vel Lithofalcus, vel Accipiter Fringillarius videri potuisset. *Altera* ex Gesnero desumpta est, cujus Grigallus erat toto corpore Perdices ferè, præsertim rusticæ instar colorato, & punctis maculisq; nigricantibus distincto, ima collipars prona intercedentibus lineis ex cæruleo virentibus rubebat, in ventre plurimum albedinis conspiciebatur. Propter mirificam colorum varietatem, Attagenem Alpinum vocare posses. *Minor a* perdice est major, sed eidem persimilis. Creditur à betule colore Germanis Birkhuhn dictus. Supremum à betula corticem si detrahas qui albo subest, in nigroque ruffescit, præcipuum hujus alitis colorem imitatur. Densa & opaca loca ut bombardarum minas fugiat petit, ideò sæpe in betuleto latet, & inde in sata & familia callidissimè excurrit.

Descriptio.

c. H.A. l. 9. c. 49. d in avib. & vespis. e Bellon. l. 5. de Avib. c. 6.

ATTAGEN, Perdix *b* Asclepica quibusdam inter pulveratrices ab Aristotele ponitur; quod inter palustres ab Aristophane *d* & ejus scholiaste; vel error est, vel ideò factum, quòd interdum ex montibus ad loca vicina *e* descendat ibidemque moritur; vel illa, nisi Turnerus fallit, intelligenda est, quæ ad ripas fluminis moratur. Gallinagini ita similis est, ut nisi paulò major esset, & pectoris color magis ad cinereum vergeret, altera ab altera difficulter distingui posset; rostrum habet longum, sed capta triticum non secus ac columbi comedit. Quantum ad veterum *descriptio-*
nem, Alexander Myndius, perdice

paulò majorem, totum circa dorsum *κατὰ φεγγον*, id est versicoloribus maculis pictum, figulinæ testæ colore, sed magis ruffum, corpore gravi, alis brevibus facit. Quantum ad Recentiorum, Gesnerus Attagenem Corylorû Gallinam esse putat. Bellonius *f* suum *f* Bellon. l. Anati campestri, quem coturnicibus *citato.* benè maculatis comparat, similem *g* *Iul. Alex. l. 13. salubr. c. 5.* describit. Julius Alexandrinus *g* *ge-* nus quoddam longiore collo & cruribus, plumis non iisdem macularum notis distinctis, ex Hispania allatum se vidisse refert. Florentiæ *h* observatus rostro nigro sed in extremo rubescente, oculi pupillâ nigrâ, iride cinereâ, maculis per ventrem albis, dorso ferrugineo, nigris maculis insignito, pedibus ferrugineis. Aldroyandus avem ex Sicilia montibus allatam pro Attagene ponit, quæ magnitudine & toto habitu ad Phasianum accedit. Rostrum habet breve, nigrum, & in acuto recurvum. Colorem totius varium. Caput in primis aspectus pulcherrimi, cristam in medio vertice erectam, subluteam, nigris & albis maculis variegatam. Pupillam oculorum nigram, iridem luteam, supercilia ex pellicula coccineo colore rubente. Sub rostro & gulæ principio ceu barba ex tenuissimis plumis dependet. Collum est longiusculum, & ad corporis habitum assimilatum, tenue, & exile, cinereum, maculis albis & nigris conspersum. Pedum digiti anteriores longi, posterior brevis, singuli adunco hamo armati.

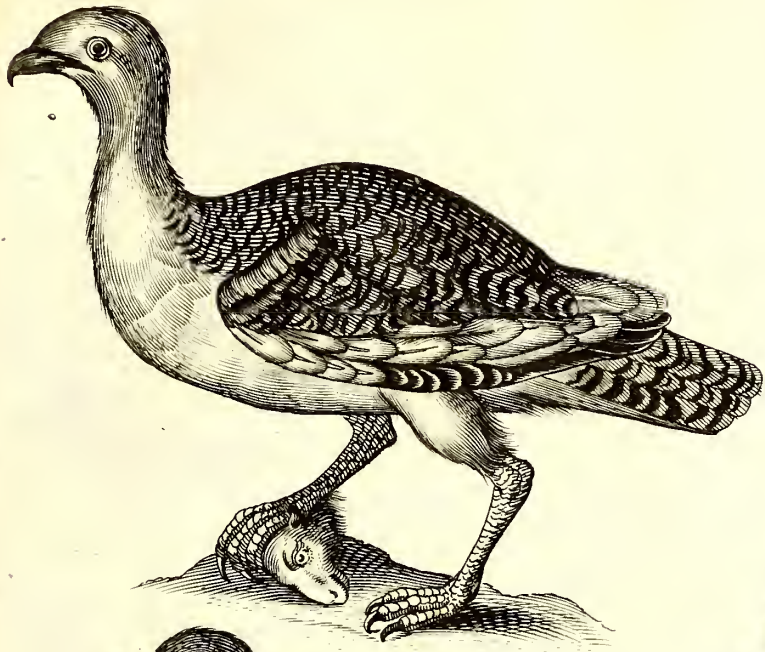
Locis si ratio habeatur, nulli sunt in Campania, quod ibi aconitum, quopurgantur, non proveniat. In Creta *k* non nisi in Cydoniatar. regione. In Cypro etiam domi aluntur. In Rhodo & Jonia laudatissimi habentur, sed & in Hispania Pyrenæis, Arvernensibus Gallia & Alpibus reperiuntur.

Vicitant granis *l* & frugibus. Locuntur nomen suum qua possunt voce, & decantant. Vocales capti, obmutescunt, si Plinio *m* & Aeliano creditur: in suas sedes dimissi *καὶ τὸ φέγγον καὶ τὴν πᾶρρησίαν* recipiunt. Ex Lydia *n* in Aegyptum aliquando deportati, & in sylvâ dimissi, coturnicis primo *vocem*

Locus.
i *Ambr. Leo Probl. 343. k* *Plin. H. N. l. 8.*

Vicinus.
l *Athen. l. 9. Dipnos. m* *Plin. H. N. l. 10. c. 48. n* *Ael. H. A. l. 15. c. 27.*

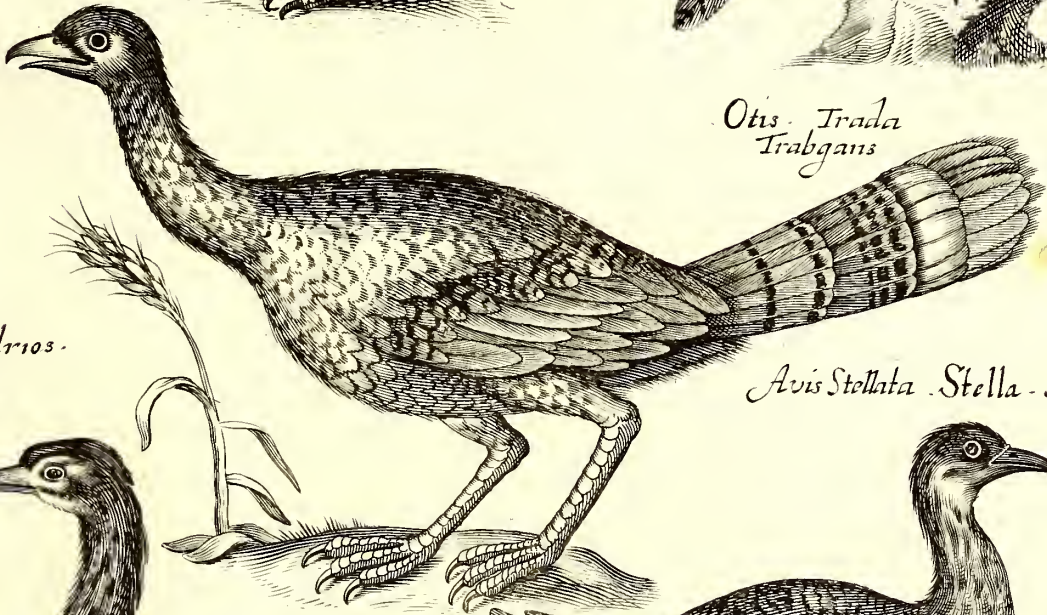
Otis Cum Cicere Arictino.

Atlagen. haselhun.

Otis Trada Irabgans

Charadrios.

Avis Stellata Stella - Stern Vogel

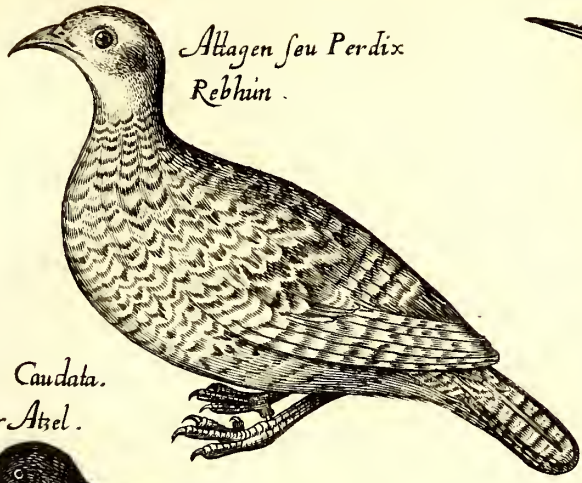

Oedienemus Tricl.

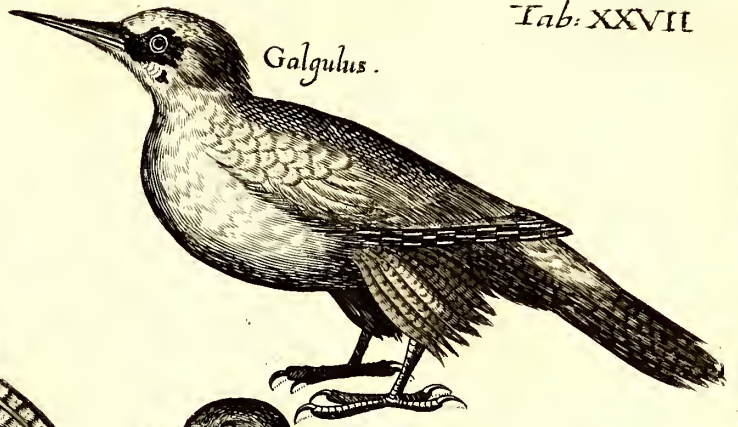

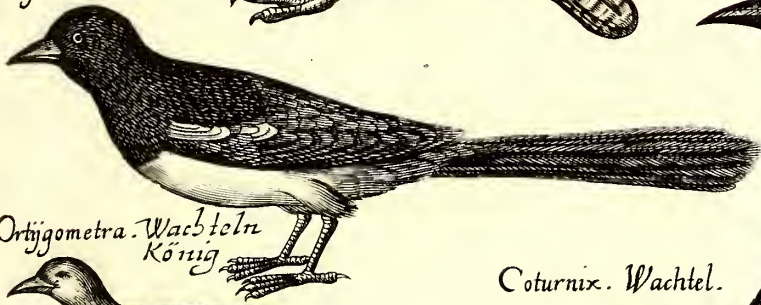

Altagen seu Perdix
Rebhuhn.

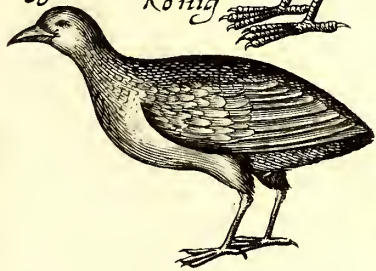
Galgulus.

Pica Caudata.
Elster Atzel.

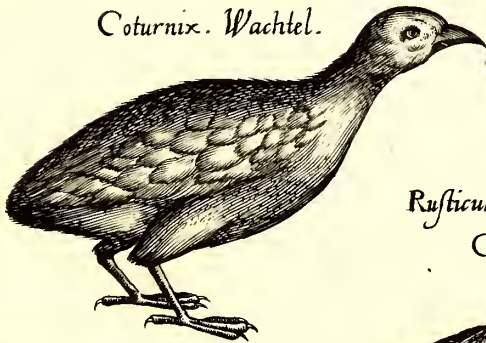

Caryocatactes.
Nusbicker.

Orthogometra. Wachstel
König

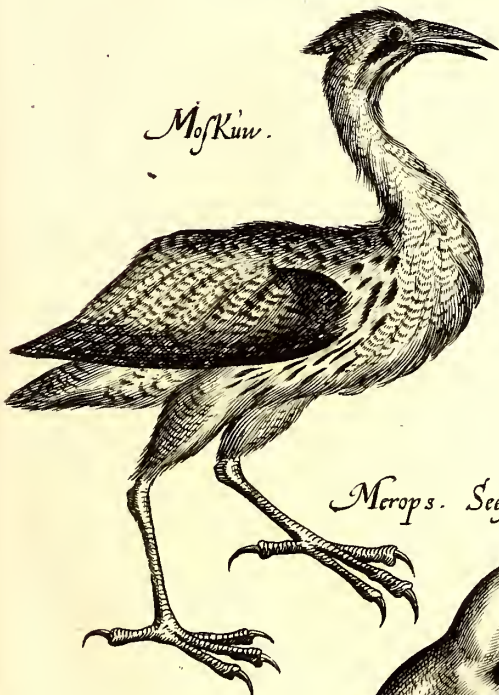
Coturnix. Wachtel.

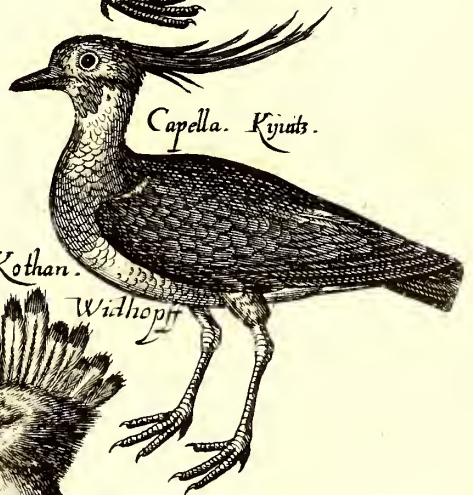
Rusticula minor.
Graschnepf.

Moskuv.

Capella. Kyiats.

Merops. Seeschwalb.

Vpupa Kothan.

Widhopf

11. 2. 11

11. 2. 11

vocem emifere, post *αἰς τοῖς κωνοῖς τῆς* *κα* explanatissime protulisse finguntur.

Affectus. Amant cervos & doris illorum infiliunt. Cum o Gallinacis vero inimicitias exercent.

Animalib. Caro in *Cibo* est laudatissima, seu sanguinis optimi generationem seu excrementi paucitatem, seu concoctionem alimenti attendas. Candida est, tenera, & fibris prorsus carens. Conceditur purulentis à Tralliano; Nephriticis à Galeno. Cerebrum genituram augere Avicenna reliquit.

ARTICVLVS V.

De Gallina Corylorum.

Descriptio. Gallina Corylorum Alberto Bonasa & Orix, Longolio falso Orix, Bellonio Gallina rustica M. Varronis, alijs Perdix montana & Sylvatica dicitur. Caput ipsi & rostrum ex descriptione Bellonij & Gesneri, est instar Perdix, rubet in supercilijs. *Dors* pennæ superiores Ascolopacis similes: sub ventre è regione ventriculi albescunt, nigro maculate, in utroq; latere sub alis. Remiges alarum ad instar Aluconis maculantur. *Cauda* grisea, in extremitate alba, deinde nigra ad pollicis magnitudinem; maculâ, quâ superiores pennæ quæ ceteras tegunt, carent, tincta, cætera colli Tetraonis colore. *Tibia* plumis ad digitos usque teguntur, quæ villos leporinos fere referunt. Digni pedum corticosi, squamosi, glauci, multis lineis articulati. Aldrovandus fusca maculæ meminit, è qua ejusdè coloris tenues quædam pennæ ceu villi dependentes, tãquam barbani efficiunt.

Locus. Reperiuntur in Hercynia sylva; sed & circa radices Alpium, ubi Coryli & rubi abundant. Ijs enim insident, rapacium volucrum insidias magis timentes quàm hominum astum.

Victus. Vescuntur granis, sed in primis julis seu nucamentis, quæ piper longum referunt.

Generatio. Pullos educatos extra locum educationis ipsorum abducunt: illi vero binis, mas & femina aliorsu se conferunt.

Cibum suppeditant laudatissimum, *Vfus.* & caro earum quatuor diversis coloribus secundum Gesnerum tingitur; secundum Albertum foris est nigra, intus alba. Mulieres quædam pennis certo tẽpore decerptis, aduersus uteri, suffocationem, utuntur. Stumpfius Epilepticis salubres tradit. Hippia tres quatuorve earundem vetriculos unâ cum cibo in eis contento, equis asthmaticis devorandos, dari præcipiunt.

ARTICVLVS VI.

De Otide sive Tarda.

Otum & Otidem ex veteribus Aristoteles, Athenæus, Plinius & Oppianus confudere; Starnam & Stardam seu Tardam ex recentioribus Conciliatoribus rapacem Albertus facit, & Bistardam vocat. Tetraoni congenerem non esse, quod ex Plinio Bellonius opinatur, vel peculiaris pedum constitutio, trydactilos enim est, evincit.

Quantum ad *Formam* fidipes est Athenæo, b tribus insitens digitis, magnitudine Gallinacei majoris, capite oblongo, oculis amplis, rostro cuto, linguâ osseâ, gracili collo. Bellonio c & Gesnero, crassior est & validior, gravis, tredecim cum dimidio libras interdum pendit; *Caput* habet inconcinnum, cinerei cum collo, & ad ventriculam usq; procedentis coloris. *Rostrum* robustum valdè, *linguam* ferratam, utrinq; acutam, & in extrema duram. *Meatus* auditorius adeo patulus, ut extremitas digiti immitti possit. Si introspicias duo apparent sub plumis anfractus, unus rostrum versus, alter rectâ ad cerebrum vergens. *Pectus* crassum ac rotundum, cum ventre & cruribus quatenus plumis vestiuntur ad media usque femora albicans. *Dorsum* castaneis ac subnigris maculis respersum. *Alarum* pennas majores candidas, circa finem nigras. Pennarum radices rubras. *Caudam* pennis rufis, cum tenijs quibusdam & maculis nigris superiore interioreque parte albis ornatam. *Tibias* polli-

pollicem crassas, medium pedem longas, squamosas. Pedes admodum crassos, sub quibus talus magnus instar muscoli conspicitur. Digitos pedis utriusque contra reliquarum avium morem ternos tantum. *Interiores partes* si spectes, *d ventriculum* habet magnum, in quo interdum calculi albi inveniuntur, in extrema gula ante stomachum partem capaciorē ex multis rotundis carunculis compactum. *Intestinis* diductis & extensis id quod à fundo ventriculi ad alvum recta procedit, dodrantum est septem cum dimidio: appendices verò duæ ab alvo retrocedunt; quarum altera tenuior est tres dodrantes longa; altera amplior, duos cum dimidio, tres verò isti meatus juxta alvum in unam capacitatem conveniunt.

Locus. Quantum ad *Locum* in Italia non visuntur, e nisi fortè turbine advectæ. Hispaniæ peculiare esse credit *f Plinius*, sed falsò. Nam & in Græcia circa

† *Cephissum* Bœotiæ nascuntur, & in Britannia *g* magno sunt numero, & in Belgium sub autumnum gregatim advolant, ibidemque in agris procul ab urbibus dissitis morantur, nihil de Polonia dicam. Falsum itaque cum coturnicibus quod *h* à Plinio traditur, quæ ab eo tempore Italiam deserunt, avolare. Arboribus nunquam insidēt, nec aquas nisi eas, quas post pluvias in camporum foveis relinquuntur, sitis sedandæ causa, frequentant.

Victus. *Vescitur* frugibus sed & herbis, ut auricula muris; & *i* rapis ventrem implet.

Nidificat in terra, tricenis *k* diebus incubatum absolvit, & parit cum maturatione seges est.

Volatu est propter corporis pondus admodum brevi & tardo, & capitur manu, si quis *l* celerius instet.

Amicitiam cum Equo *m* colit, huic appropinquare & fimum *n* dejicere gaudet, † ita capitur. *Inimicitiam*

verò cū vulpe & cane exercet. A vulpe inversa in terram *o* abjecta, caudamque ut collum avis extendente, capitur.

Humilitatis ob ponderosam *p* corporis molem sibi conscia, simul ac canes latrantes

audiveris. *eis τὰς θάμνας καὶ τὰ ἔλη* con-

fugit. *Vsum* & in *Cibis* & in *Medicina* præbent. In *Cibis* caro Xenophonti apud *q* Athenæum suavis, à Demetrio Constantinopolitano. *r* Accipitrib. *Vsus.* tanquam suavissima præscribitur. Julio Alexandrino *s* quamvis nigra & durior, valenter tamen alit; si vel exquisitam in ventriculo concoctionem adepta fuerit, vel captæ & jugulatæ durities dometur.

In *Medicina.* Nam adeps *t* aptud Phryges & Lycaones mammis puerperio vexatis applicabatur. Fimi usum Avicenna contra impetigines prædicat. Ova eodem teste capillos nigro colore tingunt. Piscatores repræsentatis ex ipsarum pennis muscis, piscibus insidiantur.

ARTICULUS VII.

De Anate Campestri & Ave Stella dicta.

ANas Campestris propter consimilem digitorum numerum Otidi succedit. Bellonio Anas Campestris, Canne Petiere Gallorum: & Tetrax, & Galliæ peculiaris esse creditur; à rusticis Gallis Oliva dicitur. Ex ejusdem descriptione, est Phasiani corpulētia, *Capite*, si crassitiem demas, Coturnicem; *rostro* quod nigrum pullum galinaceum refert. *Dorsum* tribus aut quatuor coloribus, nempe flavo tendente ad rubrum, subcinereo, & rubro intermixto variegatur. Quatuor pennæ alarum in superiori parte in extremitatibus suis nigrescunt. *Pectus* alba torquis juxta ingluviem circumdat. Radices omnium plumarum rubræ sunt & sanguineæ. Tres duntaxat in pedibus *digiti*. Omnia intus in avibus granivoris communia.

Vescitur granis absque discrimine omnibus, nec non formicis, scarabæis & muscis. Quamvis color colli & capitis semper idem non sit, & in hoc maris à femina differentia consistat; dorsum tamen & alæ nunquam colorem mutant.

STELLA tribus quoque digitis incedit.

o Ael. l. 6.
de Animal.

c. 24.
p Idem l. 5.

c. 24.
Vsus.

q Athen.
in Dipnos.

r l. de Accipitribus cura.

s l. 13. de Sabba c. 5.

t Plinius in H. N.

cedit. Totum corpus, si ventrem & caudam & alas majores excipias ex albo, luteo, & nigro ita variegata est, ut qui color superet difficile sit judicare. *Rostrum* est longiusculum, in extremitate parum recurvum, nigricans. Venter & coxæ candicant. *Cauda* maculis nigris plurimis, quarum binæ transversales insigni sunt magnitudine, consperguntur.

ARTICULUS VIII.

De Oedicnemo Bellonii, & ejus congenerè Aldrovandi.

Descriptio.
Bellon. l. 5.
de Avib. c. 5.

Avis, quam Bellonius Oedicnemo à tibiærum infra genu propter os quod valdè crassum est, quæ nota vel sola agnosci potest, singularem crassitiem, vocat; magnitudinem habet Elori, *rostrum* longiusculum; in extremo nigrum & flavum qua capiti jungitur. *Alis* intus albis, extra nigris Otidem, *dorso* Attagenem refert. Coloris enim est fumosi, maculis nigris per longitudinem ductis variegati. *Digitos* habet in pedibus ternos, *tibiæ* uti supra. Tardè parit; & ineptæ ad volandum, sub finem mensis Octobris repertæ sunt. Huic respõdet illa quam sub CHARADRII Aristotelici nomine Gesnerus descripsit. Gallinæ parvæ aut columbæ ei magnitudo. *Rostrum* longiusculum, antè nigricans, postè flavescens, extremis partibus inferiore & superiore leviter decussatis. *Pennæ* in collo, capite, & pectore maculosæ, posteriore colli parte ad fuscum tendente; in dorso & alis fuscae, maculis quibusdam ruffis insignitæ. *Crura* oblonga, coloris sublutei. *Digitus* terni, brevibus interiore parte membranæ juncti. *Ungues* brevissimi & mutili. *Degit* in pratis palustribus; & aliquando in lacu Tugurinensi glacie adstricto manibus se capi permittit.

Gesnerus
in Ornith.

Victus:

Vicitur muribus quos de nocte veniatur.

Vox.

Vocem tanquam fistulæ edit. Domi inclusa subinde ambulat, aliquando

in orbem ad multum tempus, circa columellam aut aliud quidpiam; aliquando recto tramite; & si quid impedimento fuerit, transilit potius, quam à via recta deflectat. Oculos etiam si digitos admoveas, non claudit.

Addit Aldrovandus aliam Oedicnemo congenerem. Crassitie corporis & pedum constitutione Otidem refert. *Rostrum* habet superius & inferius æquè longum, rutilum, rictu amplissimo, naribus valdè, ut in Anserè patulis. Caput, cervicem, dorsum, caudam, & alas, ex flavo & castaneo elegatissimè diluta & maculata. Venter totum, & femora, intus candida. Gulam & pectus albicantia, intercurrentibus maxime in pectore, maculis. Tibias si digitos pedum compares longissimos.

ARTICULUS IX.

De Perdicibus in genere.

Perdix, Græcis πέρδιξ & περδίαν, Cretensibus πέρδιξ, Pergæis σισίλαξ. Helychio κακκίβα dicitur. Quo nomine nostra ætate hæc avis indicetur, non satis est compertum. Perdicem rufum, veterum minorem vulgare Perdicem esse placet Turnero; sed *rostrum* à illius cinnabarinum non admittit. Quidam apud Longolium Otidem cum Perdicibus confundit. Bellonius & ex eo quod Aristotelis Perdicem cum alijs avibus modò magnitudo par sit, coire scribit, Coturno Græcorum, qui cum Gallinis rem habuisse visus est, id nominis imponit. Aldrovandus cui Coturnus & Coturnix, magnitudinem quæ pro diversitate terrarum variat, (sunt in Allobrogibus Perdices mediocri pulso non minores,) si excipias, eadem; Coturnicem, Perdicem rufam esse sentit, & Perdices minores ab Athenæo appellatas, easdem cum Avibus novis Plinij esse, & Starnas tanquam externas vocari contendit; Rusticulam autem Plinij, quam Dalechampius & Suesanus Perdicem minorem esse credit, Gallinagini quam Ascolopa seu Scolopacem Aristoteles vocat, ex descriptionum collatione accenset.

à Athē. l. 9.
b In Dialogo de Avibus
c l. 5. de Avibus. c. 13.

d Scalig. Exerc. 236.
e Athen. Dipn. l. 9.

Genera. Genera ipsarum sunt plurima. **Strabo Geograph.** *bo f* Indicos vulture & Anserem majores tradit. De Græca seu majore ruffa *l. 17.* aliquid diximus. **Aelianus g** Syroperdicem vocat avem, perdice minorem & nigram, rostro ruffo, mansuescere nesciam, quæq; circa Antiochiam Pifidix lapidem exest, & conficit. Idem *h Athen. H. A. l. 4. c. 13.* *i Athen. l. 9. Dipnos. k Nicol. de Nicolais l. 2. Itin. Orient. c. 8. l Scal. Ex. 236. 13.* *b* Perdices Cyrrhæos vocat, qui neq; ad certamina valent, neq; pulchrè cātare sciunt, & *i* allio vescuntur. In Chio insula sunt rubræ, Gallinæ *k* magnitudine. In Ægypto cinereæ, alibi albæ. Apud Troglodytas Gallinæ *l* magnitudine, *l* rostro & cruribus seu fuscis seu luteis. In regno Barnagassi, quædam Caponum magnitudine, pedibus & rostro luteis, minores Gallinis alias pedibus & rostro purpureis, nonnullas rostro & pedibus cinereis. In Hispaniola diversicolores, suavissimi saporis. In continente, si Oviædo credendum, Hispanicarum Gallinarum magnitudine, duplici pulpa, alia alteri substrata, exq; tantæ molis, ut unam ne insignis quidem belluo absumere queat. Colore sunt in pectore, alis & collo cinereo. Ova ponunt ovorum nostratium Gallinarum magnitudine, colore lapidem cæruleum æmulante.

Quantum ad *internam constitutionem* bina habere in Paphlagonia *corda*, falso fortè, prodidit *m* Theophrastus, hybernis mensibus nullos habere *testes* eadem *n* fide alij. In gluvem ventriculo in ipsis præjacere, *o* appendices non supernè ut piscibus, sed infernè ad extrema intestini haberi, cum *p* *o* Arist. H. cœunt turgidos valdè testes obtinere; verissimè Aristoteles prodidit.

p *l. 3. H. A. c. 1.* *Loca* si quæras, In Hibernia & Lemniorum insulis nullæ sunt, si Botero & Liberali credimus, nec minores in Creta, ruffæ in Belgio raræ. A duabus in Anapheu insulam immissis, tanta vis procreata, ut incolæ de loco deserendo cogitarent. Apud Tarnassaros, Æthiopas, Samios, Cretenses & c. eximia ipsarum fœcunditas. In insula Caprea adè pinguescunt, ut adipem eximant incolæ, & in futura convivia fervent. Qui in Bœotia, fines in Atticam non transvolant, si *q* Athenæo fides,

& si fortè aliquo migraverint, voce ab indigenis dignoscuntur.

Vescuntur limacibus runde ibi nulli *Vitus.* ubi Perdices, in Sciatho *s* insula cochleis, allio, quod de Cirrhæis *i* Aelianus prodidit; Sabulo, *u* granis & alijs. Pamphagam esse suspicaris.

Libidinis sunt profusissimæ, unde facilitatis veneræ Symbolum. Sane *u* Mares non tantum vilis fœminis, *u* sed & voce illarum auditâ, semen emittunt, ex animi fortè impressione. Nam & si speculum contra eos posuerimus ad imaginem suam accurrentes idem faciunt. Idem, si Alexandro Myndio credendum, hiantes cœunt, & toto coitus tempore linguâ exertâ volant. *x* nata jam ova, *x* ne circa pullitiei educationem occupatis fœminis, earum societate frustentur, frangunt, in occupantes *y* interdum Veneris impatientiâ ruunt; & capitibus ipsorum infident, si fœminarum copia nō detur, vociferantur & pugnant inter se. Vicitum ajunt Venerem pati, & quidè tam diu donec & ipse alterius victor evaserit, quin in proprios pullos idem scelus committunt, eosdemque simul fermè ac exclusi sunt, subagitant, nec Gallinaceo parcunt generi, ex quorum cum Perdibus congressu, tertium quid progigni *a* Aristoteles reliquit. Nec remissior *Fæmella* talacitas. *b* Si contra mares steterint, ab his flante prægnantes fiunt. Hiantes per tempus exertâ linguâ æstuant, concipiuntque supervolantium afflatu, sæpè voce tantum auditâ masculi. Adeoq; vincit etiam libido fœtus charitatem, ut illa furtim & in occulto incubans, cum sensit fœminam aucupis accedentem ad marem, recanat, revocetq; & ultrò se præbeat libidinis quod tamen Plutarchus inficiatur.

Nidum cæterarum avium more non exstruunt, sed partui vicinè aream seu receptaculum è festucis substernunt, idemq; spinâ & frutice; *c* tum ut contra feras abundè vallentur, tum ne ova à rore decidente vel imbribus & sic infœcunda evadant, afficiantur, muniunt, nec in quo loco peperere incubant. Septem verò diebus nidum contextunt, septem in pariendo contextunt,

q *Athen. l. 9. Dipnos.*

c *Plin. l. c. Aelian. l. 3. c. 16. & l. 10. c. 35.*

e *Ælian. l. 5. de Anim. c. 46.* dam uti; vulneri origanum, *e* man-
f Plin. in H.N. g Ælian. l. 1. de Anim. c. 35. sum imponere; laurifolius *f* annum
fastidium purgare; arundinis lectâ, &
seu comesta, seu in nidum imposita
comâ, oculorum fascinationem *g* a-
vertere, adductorum Authorum fide
refertur.

h Idem l. 4. c. 13. Vfus. *Vfus* Cirrhæarum in cibo nullus *h*
alliis enim vescuntur, nostrates lau-
dem apud omnes, Martialem si exci-
pias, meruerunt, sunt qui pullos vete-
ribus alas reliquis partibus præferunt.
Fuere & exta & ova in usu. Heliogâ-
balus *i* Palatinis ingentes dâpes iis
refertas exhibuit. Sed nec *Medicina*
illis destituitur. Caro Elephantiacis,
lue venerea *k* affectis, fluxu alvi *†*
laborantibus prodest. Medulla & ce-
rebrum cum vino, ictericis; ventricu-
lus *l* ex vino nigro iliatis; jecur aridum
comitiali morbo laborantib. sangui-
nis *m* suffusioni oculorum. fel *n* in
hebetudine visus, & albuginibus cum
melle commistum; pennæ combustæ
ad uteri strangulatum; ova ad *o* lactis
copiam, facere creduntur.

i Lampr. in Heliogab.

k Cardan. in Cōment. in Aphorif. † Hippocr. l. 3. de diet. a Plin. H.N. 30. c. 6. m Idem l. 16. c. 18. n Galen. l. 10. de simplicib.

Dioscorid. l. 2. c. 72. o Plin. l. 30. c. 14.

ARTICULUS X.

De Perdicibus in specie.

PUNCTUM I.

De Perdice Græca Bellonii, Perdice ruffa, Cinerea & Damascena.

a Bellon. l. 5. c. 13. **P**ERDIX GRÆCA crassa quoq;
& Coturnus ex descriptione *a* Bel-
lonii dicitur. Nostratibus duplo cras-
sior est; *rostro* pedibusq; rubris, macu-
lis ad anteriorem ventriculi partem
eisdem quibus rostra resperfa, medio-
cris Gallinæ magnitudine. Frequens
est in rupibus Colmenibus, insulis
Cycladibus & Cretæ maritimis. *Vox*
nostrarum voce major, coitus in pri-
mis & partus tempore. *Nidificant* sub
dio mense Majo. Ova edunt sub ali-
quo magno lapide octodecim, quan-
doque fedecim, ovis Gallinæ similia,
minora, alba, maculis subrubris exi-
guis resperfa, usui peridonea, sed quo-
rum vitellus non congelatur.

PERDIX RUFFA sive major, col-
lumbam exprimit, rostrū habet Cocci
colore, pedes minus rubent. Color
cinereus per dorsum, pectus & caput
decurrit. Oculorum palpebræ in mar-
ginibus rubent, ab iis linea nigra re-
trò per collum tendit, inde reflexa per
pectoris partem supremam sæpè cir-
culum facit: quod intra eam est al-
bicat.

PERDIX CINEREA, seu minor,
Græcis ignota, ex descriptione Ge-
sneri, coloris est varii, nec descriptu
facilis. Rostrum subfuscum. Caput è
ruffo fuscum; synciput, partes circa o-
culos, proram capitis simpliciter ruf-
fa: collum & pectus cinerea, exiguis
maculis nigris quasi per versus, crispis
& undantes, interstincta: Dorsum,
caudam & alas varios colores præ se
ferenda, crura ex fusco albicantia. Gre-
gatim volat, vere verò bimatim.

Perdix quæ sub DAMASCENÆ
nomine Aldrovando transmissa est,
brevitate & crassitie corporis ad Per-
dices accedit, minor tamen est, rostrū
habet prolixius; pedes quodammodo
luteos. Nectamen *†* *Æliani Syro. † Ælian. H.A. l. 16. c. 7.*
perdix est, etsi magnitudo respōdeat.
Nec enim est nigra, neq; rostrum ha-
bet ruffum, imò illa mansuescit, cum
hæc semper in teritate perseveret.

PUNCTUM II.

De Perdice alba, seu de Lagopode.

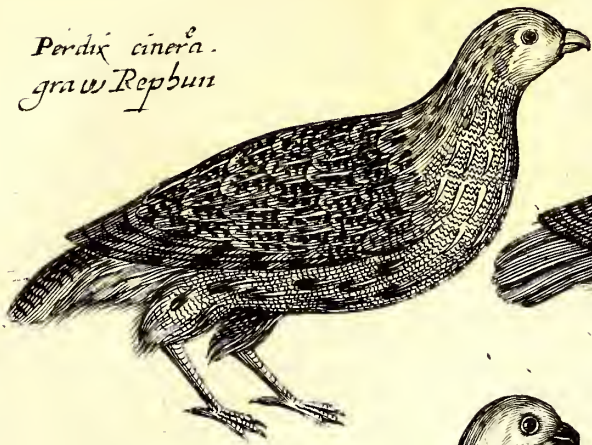
PERDIX alba, Lagopus à pedibus le-
porinis & villosis; *a* Aristoteli, qui *a H. A. l. 3. c. 12.*
nullum animal præter unum leporem
pedes villosos habere scribit, incogni-
ta; Hesychio & Phavorino *λαγώπιδος* *b b l. 2. ser- mone Sa- tyra. 2.*
Horatio Lagois, nisi fortè piscem Ro-
mæ rarum & ideò carum, quod inter-
pretes volunt, intelligat; aliis *c* Per- *c Aldrov. l. 13. Ornith. c. 21.*
dix petrosa dicitur.

Duorum autem sunt *Generum*.

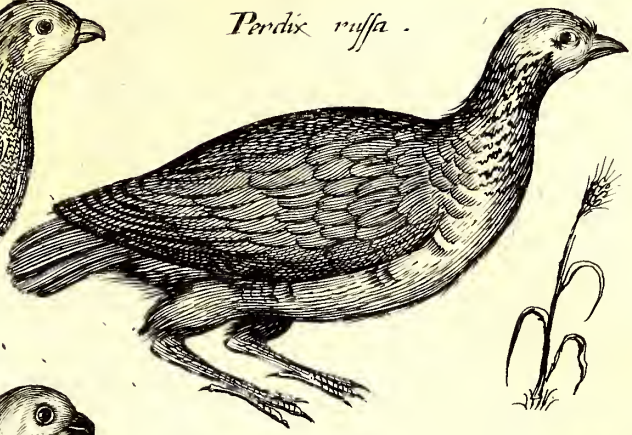
Prius est columbarum *d* magnitu-
dine, tanti candoris, ut à venatoribus
hoc solo, quod nives superat, visu de-
prehendatur, pedes tamen *e* & rostrū
nigricant, supercilia in mare inprimis
rubent: collum maculis quibusdam
nigri-

Perdix cinerea.
graw Reppun

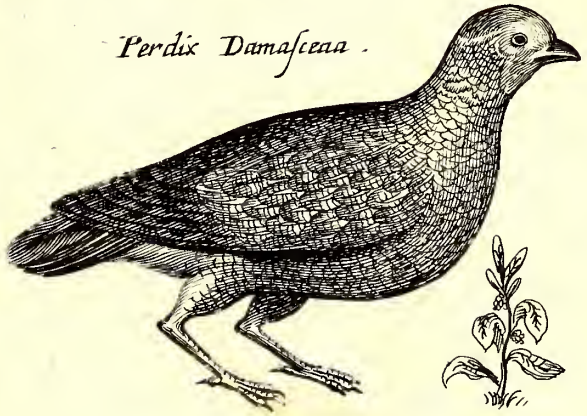
Perdix ruffa.

Lagopus Schneehuhn
Steinhuhn

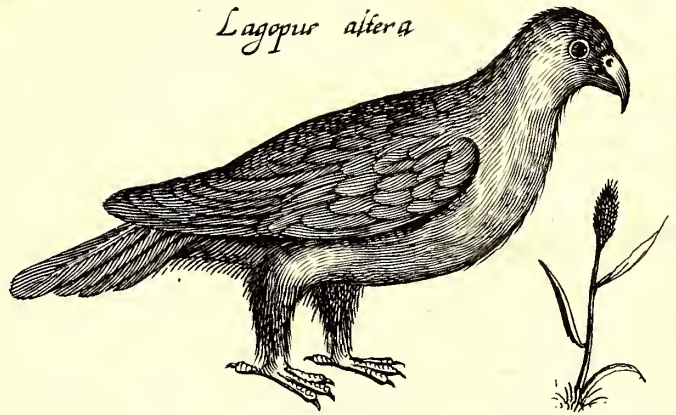
Perdix Damascena.

Coturnix maculosa.

Lagopus altera

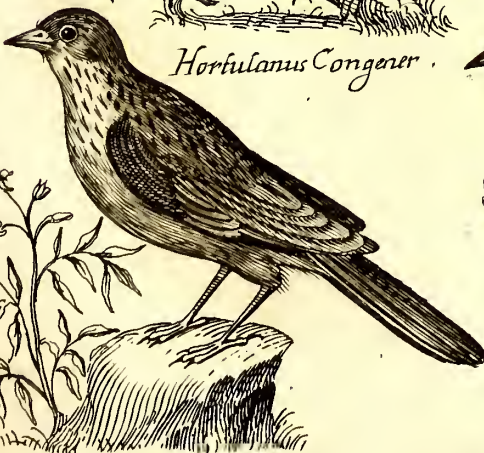
Hortulanus mas.
Brachamsel

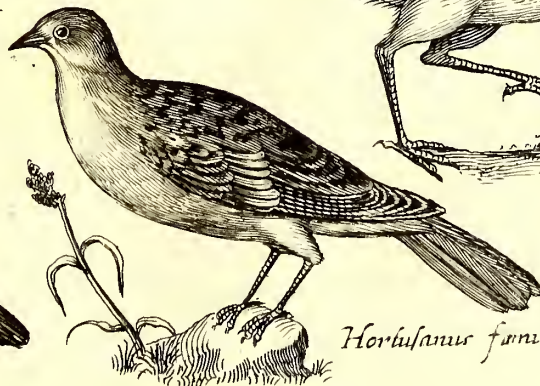
Ortygometra
wachtel König

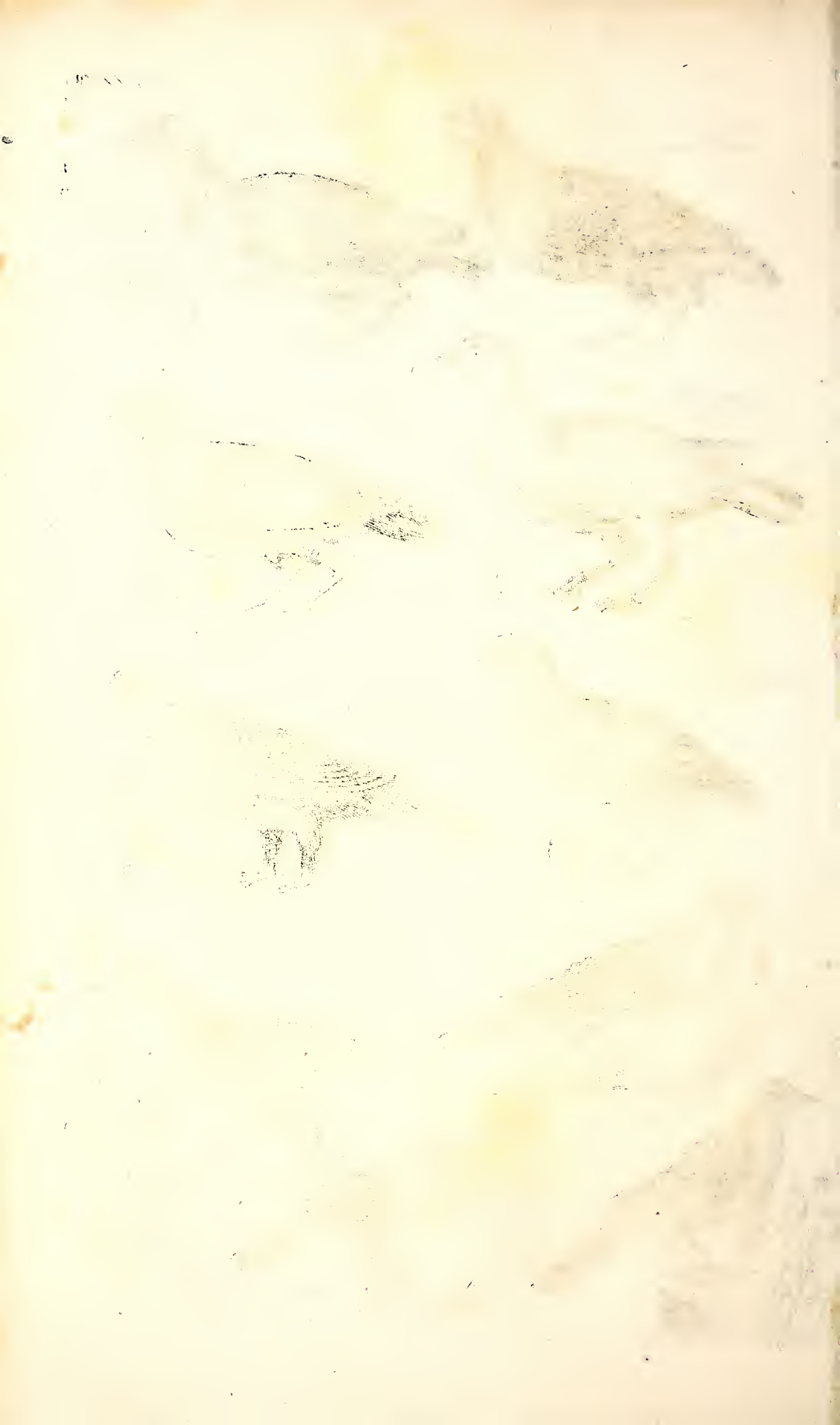

Hortulanus Conger.

Hortulanus femina.

nigricantibus perspergitur, & radices pennarum nigrescunt.

Alterum nomine eodem à coturnicibus magnitudine tantum differens croceo tinctu; quod Aldrovandus Perdicem Bellonij Damascenam, seu Syroperdicem esse credit. Dorsum & colli colore Gallinaginem æmulatur. Alæ quæ corpori junguntur, albas, fuscas & fulvas pennas habent; decem remiges cinereæ sunt; pars interior & venter albert, & torquem in pectore rubro, fulvo, flavoque coloribus constantem habent.

f Gesner. in Ornith. Describit & *f Gesnerus* aliud, quod per æstatem fulvescere, & ne per hyemem quidem albescere dicitur.

Locus. *Reperiuntur* Lagopodes in *g* Alpibus, & Pyrenæis *h* montibus inque *h Scal.l.c.* summis jugis imminentibus ei valli cui nomen Arbuti, quæ fauces aperiunt iter. Ita verò frigore, nive, & glacie delectantur, ut ubi locis inferioribus liquantur nives, altiora & soli averfa prosequantur loca, in quibus nix perennat.

Vox. *Vocem* edebat, quam Gesnerus describit, cervinæ non dissimilem.

Ingeniū. *Naturam* si spectes, non extra *i* terram, in qua nascuntur, ijs vesci facile; quando nec vivæ mansuescunt, & corpus occisurum statim marcescat. Latent quidem homine conspecto; eoq; dissimulato sese motu prodere cavet, tanta iis fallendi similitudine nix fiducia; sed tantæ etiam simplicitatis sunt, ut à venatoribus *k* dispositam lapidum seriem transire non audeant, sed secundum illam, quasi secus murum insuperabilem decurrentes in decipulas incidant.

Vsus. *Vsus* earum & in cibis est. Præcipuo sapore esse Plinius dicit. Saluberrimas teste *l Scaligero* Norici credunt gustu, subamaras Gesnerus reliquit.

NB. *Perdices Indicas* vide in *Mantissa*. Num. 8.

ARTICULUS XI.

De Coturnice Latinorum.

Genera: **C**Oturnix Græcis antiquis *ὄρνις*, modernis *ὄρνις* & *ὄρνις*, Villa-no-

vano. Quisquila, Gasio Quaquila dicitur. Unum duntaxat ipsarum observatum *genus*. Vifa tamen & Alba, si *a* Aristoteli credimus; & in campis *a Arist. l. de colorib.* *b* Russicis & Podolicis virentibus pedibus, quarum usus spasmus inducat, *b Cromerus l. 7. de Polonia.* inveniuntur. Notæ quas suis veteres tribuunt, & in nostris reperiuntur. *c Plin. II. N. l. 10.* Parvæ *c* sunt, pedes *d* fillos, & pinnas *e* duras habet. Theophrasto fortè *Perdices* nanæ dicuntur. *Mas & Fœmina* distinguuntur, quod *Fœminæ* totus color quodammodo testaceus superius ad cervicem, dorsum, caudam & alas ad mētum & pectus subluteus; ad ventrem ferè albus. A rostro ejus supra oculos & aures linea insignis longitudinis alba; circulares aliquot maculas habens excurrit. Cauda proportionem major est. In *Mare* rostrum magis nigricat. Supra illud capilli quidam extant. Collum lineolis albis intercurrentibus rufescit. Pedes minus lutescunt; digiti verò eorum ita constituti sunt, ut medius primò & tertio longè major sit, posterior quem pro calce habet, longè exiguus. In *internis partibus* singulare quid obtinent. *Os* ipsius dura & solida. *f Ingluvies* & gula propè ventriculum ampla & lata. *Cor g* *αἰσθολον*, seu muricis modò in tres cuspides divisum. *Iecur* & fellis conceptaculum intestinis agglutinata. *Fellis* ad intestina labentis canalem vix aspectabilem. *Testes* jecori subditos.

Quantum *ad Locum* Averrhoës in Andalusia, teste *h Galeoto Martio* reperiri negat, in mediterraneis Galliarum tractibus sunt raræ. In Delo, *i* unde nomē Ortygiæ tortita est; ad sinum *k* Arabicum, in superiore Aethyopia, Terra sancta, Madera, Capreis magna ipsarum copia, ad Tænaron, quæ nunc *l* Cerempolista, ut hodiè Porto de Qualeis nominetur. In agrum Neopolitanum tanto numero ex Africa propelluntur, ut glomeratim sæpè in ædes maritimas incidant, & sine ulla difficultate capiuntur. Migratorias esse aves, omnes, Albertū si excipias, concedunt. Adveniendi habent tempora æstate depulsa. Cum maria tranant, impetus differunt, & metu spaciū longioris vires suas nutriunt tarditate.

tate. Ubi terram perfentiscunt, coeunt catervatim, deinde globatae vehementius properant, quae festinatio (sunt verba *m* Solini *n* & Plinij) plerumque exitium portat navigantibus. *m Polyhist. c.18. n H.N.l.10 c.23.* Accidit enim plerumque; noctibus, ut vela incidant, & praeponderatis sinibus alveos invertat. Austro nunquam exeunt, nam metuunt vim flatus tumidioris. Plurimum se Aquilonibus credunt, ut corpora pinguiscula atque eò tarda facilius provehat, ficcior & vehementior spiritus. Ortygometra dicitur quae gregem ducit. Eandem terrae proximantem speculatus Accipiter rapit, ac propterea opera est universis, ut sollicitent ducem generis externi, per quem frustrentur prima discrimina. Quod de tempore dixit erratum est, nisi de terris tepidioribus estate apud eos depulsa intelligantur: quod de continuo volatu cum malis & velis infedisse observavit *o* Bellonius, in Delum saepissime delatas alij; in Ponticis insulis requiescendi causa paucos dies morari *p* Varro; falsum, quod de navigantium exitio vix credibile, nec tantam simul abire multitudinem verisimile, cum nonnullo corporis pondere & vento apto destituta, in locis apricis & tepidioribus remaneant. Austro nunquam exire falsum. Cum & *r* Bellonius à Septentrione in meridiem tendentes, cum è Rhodo Alexandriam Aegypti navigaret, observavit; & Aristoteles Austro tanquam humido & gravi moleste volare prodiderit. Sed nec de Ducibus inter authores convenit. Aristoteles *s* haec loca adeuntes, sine Ducibus pergere; abeuntes. Lingulacam, Otum, Ortygometram, & Cynchramum Duces habere; ab hac nocte etiam revocari, scribit. Plinius id *t* ad ventum transfert, & de Ducibus ita. Glottidem seu Lingulacam initio blablandita peregrinatione avidè profectam, poenitentia in volatu cum labore scilicet subit. Reverti incomitatam piget, & sequi, nec unquam plus uno die pergit. In proximo hospitio deserit. Verum invenitur alia anno intercedente relicta: similimodo in singulos dies. Cynchramus perseveran-

tior festinat etiam pervenire ad expetitas terras.

Victitant granis milij, tritici, & aliarum frugum. In Capreis insulis Acinis herbarum; apud *u* Holandos Bryonia, secundum Portam malo Punico. *victus. u Iunius in Novedalib.* semine cannabis, lolio, & tritico saginantur, sed & Hellebori semen *x* perinde ipsis cibis, ac sturno cicuta, quae hominibus venena esse creduntur; (id eò Plinius *y* veneni semen dixit) seu recuperandae sanitatis causa, cum epilepsia tentantur, quod Aque placet, seu peculiari quadam naturae suae praerogativa, concoctio enim non vitaxat caloris, sed tota ventriculi substantia perficitur; seu, quod, cum perennes habeant ad corda penetrantes meatus, antea devorata cicuta concoquant, quam inde lethale gelu ad praecordia pervenerit, ut Divus Basilii genset. Aquam simul ac bibere, turbant, seu quod tali delectetur, seu quod singularem cum Camelis & Elephantis, quibus idem solenne, amicitiam gerant.

Salacitas ipsis quae *z* Perdicibus, saepius coitum repetunt, & humindulantur. Sunt qui quotannis quater *z* Arist. H. A l. 9. c. 8. Athen. l. 9. prolem edere velint; bis in his quas perunt, bis in his ad quas revertuntur regionibus. Ut sit, quo loco parit non incubant, ne quis locum longioris temporis moram percipiat. Sedecim *ova* cornicis similia, si, Bartholomæo Anglico credendum, excludunt; ex his pulli foeminae, rursus ad decem mense Augusto pariunt. Unde non mirum tantam Coturnicum copiam, & mense Majo incubanti insidiantem, spe centum & amplius perdere.

Volatus sunt modici, Austro praesertim flante, cujus humiditas corporis gravitatem auget, sed defectum cursu compensavit natura, hinc Comestori Currelij dicuntur.

Vocem mari Aristoteles ademit, exitium Albertus credit, foemine crassam. Mensis Aprilis initio canere incipiunt; num subito cum ad nos venerint, dubium. Vox nemini nota non est, & id eò apud Athenarum Pratinæ placuit, ut *αδύφωνον* dixerit. Sapientes olim prognomone utebantur, quod verum cantu

cantu suo horoscopi emerfum signare crediderint; cum in eo certum numerum seruet.

Pugna. *Pugnacitas* quæ avibus † duræ pennis communis, in istis adianthi usu b accenditur, & occasionem, ut c Aristophanes Carcini Poëtæ filios, ἐπιγυαὶς dixerit, & pugnax ἐπιγυαὶς φυχῶν dicatur, dedit, satis olim Athenis & alibi nota fuit; vbi ad certamen tanquam ad gladiatores ludos effusissimè conveniebatur, & Solon pugnantibus spectandis tempus impendere iubebat. Nec ignota Neapolitanis hodiè, aliquoties victrix, duodecim sæpè aureis venditur. Augustus quoq; tanti fecit; ut Erotem Ægypti Præfectum, quod victricem per contumeliam edisset, morte infami multaverit, & A-

reopagitæ d puerum, quod Coturnicibus quas comprehendere posset, oculos erueret, damnaverint. *Antipathia* ipsis cum e Pelicano, sed & cum Luna & Sole exorientibus, si Oro credimus. His visis terram fodiant, pupillasq; identidem conscribillant.

Epilepsia eas laborare, experientia comprobavit, sed solas præter hominem quod f Plinius prodit, falsum cum g Hippocrates, capras & oves, Scaliger h canes, Rhodiginus i felices & arietem, Absyrtus Equos, Brodæus Accipitres & Graculos, eodem morbo vexari scribant. Quæ de

Ingenio ipsarum Oppianus k & l Plinius, nempe adverso flatu pondusculis lapidum appensis aut gutture arenâ repleto stabilitas volare, & cum mare transvolant, singulas ternos ore lapillos ferre, singulos per intervalla dimittere, sic utrum mare tranarint observare, produnt; πειρίων δὲ καὶ πικρῶν esse videntur. Bellonius in naves lapsas aperuit, & milium duntaxat reperit, lapidum non oblitorus, si aliquos invenisset.

Vsus. *Vsus* Coturnicum olim in cibis apud quosdam nullus, m quod veratro vescantur, & comitiali morbo laborent. Galenus n quosdam, qui edissent, in Doride, Bœotia, & Thesalia musculorum distictionibus correptos observavit. Nos nihil tale sentimus, ut nec ex capris vel avib. quicquam, ex mo-

dicò esu assarum inprimis optimum pollicetur sanguinem Aldrovandus, ex immodico, pinguiorum inprimis, putredinalem febrem minatur. *Vsum in Medicinali.* equiras, o cerebrum ex unguento myrteo tritum, & stanneo vase repositum, Epileptico paroxysmo medetur, si faciem eo illeveris. Adeps cum pauco helleboro mēbro pudendi inunctus, venerem auget, cum melle, myrrha, & chalcanto albo oculorum vitia corrigit. Cum Zingibere tritus, Equorum oculos incolumes servat. Caro inveterata porcorum & piscium etæa immiscetur.

NB. *Coturnicis genus exoticum vide in Mantissa. N. 7.*

ARTICULUS XII.

De Ortygometra.

DE Ortygometra quam Plinius & Gaza Matticem, Villanovanus Ethigometram, Scaliger b Coturnicomatrem, & verius vocat; vix, quid certi dicendum sit, habemus. De forma nihil ferè ab Antiquis traditū est. Aristotelem c si excipias, qui palustribus avibus facie similem esse reliquit. Sed nec ex Recentioribus quicquam certi colliges, d Scaliger non absimilem gallinagini, magnitudine parem, colore tamen dilutiore, facie totâ coturnicis, esse, & ab aucupibus matrem Qualearum, ab aliis Rascle dici, scriptit. Bellonius duplicem e ponit. *Vnam* quam Rascle quoq; nuncupat. *Al-* teram quam in genistis degere affirmat, magnitudine Ortygometræ nigræ, quam falsò Rallum nominat, colore præcipuè ruffo, in alarum costis subrubente; in femoribus castaneo, maculis albis interstincto; capite per dici cineræ simili. Aldrovandus, qui aquaticarum hanc ferè speciem esse putat, ut cura habeant oblonga, digitum qui pro calce est per brevè, corpus gracile, plumas plærunque varias, ventrem albicantem, caudam brevem, rostrum longiusculum modicè flexum, avem, quam à Cardinali Paleotto acceperat, quæq; rostrum coturnice majus, caput, collū, dorsum, & ma-

† Arist. in Physiogn. b Dioscor. in l. 4. c. 131 c Aristoph. in pæce.

d Quintil. l. 5. Institut. Orat. c. 9.

e Elian. l. de Animal. c. 49.

Morbi. f Plin. H. N. l. 10. c. 23. g Hippocr. lib. re morbo sacro. h Arist. Comment. in Aristot. in Plantis. i l. 6. Antiq lect. c. 7.

Ingeniū. k In Ixentis. l Plin. H. N. l. 10. c. 29.

Vsus. m Plin. l. 10. H. N. c. 23. n l. 6. Epidem. cōm. 5.

o Galen de Euporist. c. 155.

a Plin. l. 16 in Comment. ad l. 8. Arist. de H. A. c. 15. c l. 8. H. A. c. 12. d loco citato. e l. 4. de Avib. c. 19.

& majorem alarum partem testacei coloris, alas qua ventrem contingebant rufescentes; crura pedesq; pro corporis portione longos, colore inter croceum & viridem medio; obtinebat, pro Ortygometra posuit.

ARTICULUS XIII.

De Cynchramo.

Cynchramus Hesychio Cynchramas, a Aristoteli Cychramus, a *Arist. H. A. l. 8. c. 12.* Cenchramus quoq; dicitur. Quam sit avis inter graviores non convenit, etsi ferè certū est, nec linariam miliariam esse, ut Ruellio placet, & in sequentibus patebit, nec ex cenchritis avibus milio quidem pinguescentibus sed aquaticis, & ex Anserum genere: nec Cenchrin, à varietate punctorum milij instar dictum, ex Accipitrum familia. Gesnerus *b Helvetiis Brachvogel* dictam, ferè esse putat, quæ cruribus est proceris, rostro oblongo; eodemq; modicè inflexo, quæ autumno avolat, & tempore verno cum coturnicibus redit, & palustribus delectatur. Bellonio *c* est Gallorum le Prujer aut Preyer, quæ alaudâ cristatâ est major. *Rostrum* habet breve, crassum, tuberculo conspicuum, ad instar ossis durum, inferius cum superiore junctum, foveam in medio efformans, *ventrem* pallidum & nigris quibusdam maculis distinctum. *Crura* pedesque inter rubrum & castaneum media, posticum *digitum* longum. *Verfatur* in pratis, hordeo & milio *delectatur*, nidus in agris avena & milio confitis exstruit, & sex pullos excludit.

Vox.

Vox ipsi Tirtertirterii.

Volatus.

Cum *volat* crura contra aliarum avium morem pendere sinit.

d Aldrov.

Ornith. l.

13. c. 24.

Aldrovandus *d Hortulanum* omninò esse credit, avem alaudæ magnitudine, at paulò minorem, cui *rostrum*, *crura* tota, pedumq; *digiti* rubescunt. *Caput*, *collum* & *pectus* in mare intercurrentibus punctis croceis, flavi, in fœmina partim flavi, partim viridis sunt coloris, alarum pennæ inter costales in utroque sexu, flavo & nigro colore tinguntur, mas sub oculis ad latera maculam habet rotundam, in-

tense luteam, quæ in fœmina non est.

Reperitur in agro Bononiensi & Florentino, ex milij esu vehementer pinguescit, & magno numero depilata, & scatulis asservata, Romam, transmittitur, ibidemq; caro pretio venditur, sunt verò & alia Hortulanorum genera, *Flavus* nêpè colore propemodum paleari, alarum costis & remigū pennarum extremitatibus albis. *Albus* cygno ipso ferè candidior, & *Hortulano congener*. Caput ipsi ex cinereo ad flavum vergit, collum cinereum nigris maculis punctatim distinguitur. Venter, crura, pedesq; crocea sunt. Cauda tota fusca ad latera latefcens.

Albicilla cujus cauda alba, cætera vulgaribus Hortulanis similia, color duntaxat in omnibus pallidior.

CAPUT II.

De Avibus pulveratricibus domesticis.

ARTICVLVS I.

De Gallo Gallinaceo:

Gallus Gallinaceus, Gr. ὄρνις ἀλεκτρούων, ἀλεκτρον, βρητός, κίικίρι, κροκοβόας ὄρνις, κρότων, κότι, κροκίας, κοπίνας, μηδικός, ὀλόφων, ὄρθοβόας, ὀρθάλιχ, πέρσιος ὄρνις, σέρκ, σέλκ, ὠιδ ὄρνις, Latinis cohortalis avis, lucis, cristati oris, &c. dicitur. Gallinam ἀλεκτρούων, ἀλεκτόριδα, κίικαν, ὀρθάλιδα, Cortis avem, Mylagridam; appellavere. Νέοσαι, νικεραες, ἴπποι; νεοπίδες ὀρθαλαχοί, pullorum sunt nomina.

Differentie ipsarum sunt variæ, quæ *Genera* à *locis*, *voce*, *integumento*, *partu* & *incubatione* sumuntur. *Hadrianarum* Gallinarum Aristoteles *a* mentionem facit, quæ pennæ versicoloris, quotidie pariunt, sed pullos interimunt; quas *b Athenienses* alere studebant, quæq; vel: sunt eadem cum *nanis*, & *pumilionibus* seu *c* Plinij, quibus certa fœcunditas rara, & incubatio ovis noxia, seu *Columellæ*, *d* quæ etsi vetustæ propter infœcunditatem improbantur, pluribus tamen locis fœcundæ reperiuntur, & ova plurima edunt, vel cū Longolij Parturientibus seu Leyhen-

Locus.

a l. 6. H. A.

c. 1.

b Athen.

Dipnos. l. 7.

c. 10. c. 53

56.

d Columel-

la de reru-

stica l.

nen,

nen, quas versicolores, & rostro longiusculo facit. Pumilas enim, quæ passim extant; & claudicando potius, quam incedendo per terram reptant, nemo istis accensuerit. Sunt & Tanagræ, Lydæ, Rhodię, Chalcidicę, Medicæ, & Alexandrinæ. Ex Tanagræis Galli inprimis probabatur; alij *μυζημυζ* seu pugnaces dicti; alij Cossiphi & Merulæ dicti, qui Lydas e magnitudine æquabant, Corvis colore similes, palleariam & cristam instar anemones, nec non candida & exigua in rostro supremo & caudæ extremitate signa, habebant. Cum omnes à prælijs commendentur; & amplitudine pares sint, g facillè ejusdem generis esse suspicaris, fortè & cum Longobardicis, qui pedibus usq; sublatis incedunt, plumis ex auro fulvis teguntur, eosdem. Patavinas Hermolaus, & Longolius dixerunt; sed quia cauda destituuntur, quod veteres in suis non reticuisent, vix est credibile. Sunt & in regno Senegæ, Gallinæ Pharaonis dictæ: in regno Tarnasari nostris triplo majores. In Jamaica insula h Pavonib; nec magnitudine, nec sapore cedunt. Reperitur & propè Thessalonicum i genus quoddam Gallinaceorū perpetuò mutum nunquam familiari his alitibus cantu vocale. Nonnullæ quoque sunt Lanigera: ut in quadam Orientis urbe, & nivei coloris, in regno Mangi pilis more felis nigris vestiuntur. De reliquis suis locis agemus.

Forma. Quantum ad Formam, Gallum galinaceum Alucone scilicet majore minore prodidit k Aristoteles. Soli f. dipedum altitium colores diversi sunt, & nitorem hunc si attendas, majori speciositate quam † Cræsus vestiuntur. l Spectatissimum insignis ipsis, corporeum ferratum, nec carnem id esse, nec cartilaginem, nec callum jure dixerimus, verū peculiare. Cristam Latini φειμυζοφον, κρηβασιαν vel κρηβαβιαν, κορυφήν, & λοιφίον Græci, dixerunt. Semper est exerta & rubens dum integra sanitate fruitur, & mirum de ea. Herbersteinus. m Cum cuidam in Moscovia frigore jam ferè enecto, abscissa fuisset, sibi restitutum, erecto statim collo cantasse. Plicabilem Gallinæ

obtinere, & per medium caput dorsum dependentem. Oculos omnes habent splendidos, salacitatis indicium. Paleæ (Aristoteles κάρδιον ob purpureum floridumq; colorem vocat) ex rutilo albicantes, sub mento & collo, velut incanæ barbæ dependeant. Rostrum robustum, in superiori parte aduncum, coloris plerumq; cornei videntur. Caro quæ rostrum undiq; cingit, nonnullis mentum, Columellæ genæ est. Iuba (sic longiores cæteris plumas Columella dixit) collum & cervicem undiq; ambiunt. Vel pectus vel pars ventris posterior Navis, à qua pullum appetiri jubet n Apicius, vocatur. Candā, quam ὄραων Helychius vocat, maribus major, quam fœminæ, binæ longissimæ incurvi arcus imaginem propter tencritudinem præ se ferentes, in fœminis sunt; quæ capis saginandis sub cauda eveiluntur, pinguefactorias Germani dicunt. Calcaribus quæ πλινκτα, & κέντρα, armantur mares; in que iis in magnam quandoq; molem excrescunt, sed & gallinæ cum mares vicerint, cucuriunt; crista etiam caudaque erigitur, ita ut difficile sit, an sint fœminæ, cognoscere, nonnunquam calcaria parva, et rore nē naturæ an opere ignoto, ijs enascuntur. Plinius o Galinas probat imparib. digitis, aliquando & super quatuor transverso uno, Columella quinq;, ita tamen ne crutibus emineant trāsversa calcaria, sed hæc ad Oeconomiam spectant. Internarum partium ista est ratio. p Ossa habent consistentiam laxam, cavam & levem. Ingluvies, quæ πρὸ τοφ & φ ὄσα ventriculo q præposita est. Appendices habet infra, qua desinunt intestinali, ut verè ultra ventriculum esse Plinius scripserit. Pellicula intra ventriculum stercorei destinata, Echinus, ab aspredine dicitur, Dioscorides κοιλίαν vocavit. Testes gallinaceis sunt sub jecore, fœminæ supra caudam. Uterus ex descriptione M. Antonij Ulmi duplex habet foramen. Infernum per quod ovum ad externa respiciens jam perfectum egreditur: supernum & internum per quod sub septo transverso inchoatum, ad formam perfectam fascipiendam ingreditur. Totus in parte

z Pausanias in Bœoticis.

f Varro de Re rustica. g Columella.

h Petrus Martyr in Decadib. i Elian. de Anim. l. 15. c. 20.

k H. A. l. 9. cap. 8.

† Lært. in Solonē. l Plin. H. N. l. 10. c. 17. Arist. H. A. l. 2. c. 8.

m In itinere Moscovitico.

n l. 6. c. ult.

o Plin. H. N. l. 10. c. 56.

p Galen. l. 11. de usu partium. q Aristot. H. A. l. 3. c. ult. r Plin. H. N. l. 11. c. 37.

sinistra ad spinam situs est, dextram abdominis & centrum, intestina obtinet. Exitum ipsi in superna ad spinam desinente parte dedit natura, quia animalia supergressu coeuntia, instrumenta in proximo habere oportebat, in interiore podicis ad ventrem positus, quia infra illius est officium. Uterque tam proximè cute, quod præputium dixeris, & musculo, sphaericae figurae, ut extensioni magis accomodi essent, obteguntur, ut arctissimè connivètia, sensum ipsū aliquando fallere possent. Uteri substantia membranæ & crassa est, figura concava, trium digitorum longitudine, qua ad exitum pertinet latior. Porrigitur ab infimo abdomine, juxta ipsorum intestinorum exitū, ad locum conceptionis ovorum sub septo transverso, estq; cum extenditur longitudine dodrantali, cujus longitudinis ratione, membranam obtinuit à spina dorsi proportionalem omnino ac persimilem intestinorum mesenterio, quam & venæ frequentes percurrunt, cum ad nutritionem ipsius uteri; tum ad ovi intrinsecus contenti, dum pertransit à loco sub septo transverso, ad ipsius uteri exitum, alitionem. Membrana autem (verba sunt Vlmi) spinæ colligans, eadem profus existit ipsi mesenterio intestinorum, quin imò eadem est & substantiâ, & origine: quapropter consensum habet uterus cum ipsis intestinis. Figura uteri inæqualis, alibi angusta, oblonga, alibi lata, brevis, juxta hanc varietatem, varia quoq; fortiri nomina debet. Nam uteri latitudo infimo abdomini proxima, & in qua ovum jam absolutum continetur, estq; ipsemet uterus, reliquum verò corpus angustum, oblongum, rotundum, quod ad septum transversum extenditur, vel *uteri stomachus*, vel *uterus productus* extensusve, vel *uteri gula*, nuncupari possent. Est autem membranæ & tenuis, admodum diversa à reliquo utero protenso, & à substantia ipsius uteri, qui ad exitum jacet. Nam finis hic membranæ subtilis & pellucidus existit, ac exanguis. *Intestinum* quoque *uteri*, ratione figuræ & quantitatis, cum longitudine rotunditatem cavernosam habeat, me-

ritò diceretur. Cui accedit membranæ occasio hanc uteri extensionem, vel productionem spinæ colligantis, quod *Mesenterium uterinum* appellamus. Intermedia pars uteri, quæ est illius portio ab utero propriè dicto, finem interjacens, crassam obtinet substantiam, albam, lacti similem, & in semetipsam confidentem; cujus mesereō multiplices venas habet. Hujus substantia cocta ovi albuminis gustu saporem exhibet.

De *Victu* non est quod multa dicamus. Præcepta saginandi ad Oeconomiam pertinent. Vvis & ficibus impensè, sed infeliciter vescuntur. Steriles enim evadunt, & pituitosi, si vel semen s cannabis apposueris, numero ovorum partu gaudebunt, si vel hordeum semicoctum, vel Na-

Victus.

Mathioli in Dioscor. l. 3. c. 148.

sturtii semen cum furfure & vino subactum, exhibueris, majora deponent, ad saginandum tum triticum cum aqua coctum, potu interdico, tum Cytisus vehementer laudantur.

Quantum ad *Generationem*, & quæ *Generatio* ei adherent. *Sexus* in hac ave manifestis signis distinxit, & mas erectâ cristâ, iubâ, à cervice per collum dependente, cauda majore, & insigni ad præliandum calcari superbit. *Salacitatis* verò sunt inexhaustæ. Nam etsi peculiare ipsis coeundi tempus, vernum esse, unde majores fortè tum testes, Aristoteles innuere videatur, & ad unum ovum fœcundandum multoties cum eadē gallina gallus coeat, quin & quidam effœminati à primo ortu nascuntur, ut nec cucuriant, neq; fœminas ineant, & *y* Theophrastus agrestes cortalibus ad venerem procliviores dicat: certum tamen simul, singulis diebus quinquagesies & amplius uxores suas Gallum inire, si eas mori contingat, mœrore animi interdum contabescere, si illæ desint, ne à masculino quidem genere sibi temperare, unde lege a vivicomburio damnabatur, aliàs non sui generis volucres, Phasianos nempe & Perdices aggredi, & semen b ad Gallinarum & conspectum & vocem emittere. Quin nunquam c qui in æde Herculis pascabantur ad Gallinas, quæ in Hebes,

s Mathioli in Dioscor. l. 3. c. 148.

Generatio.

u Oppian. in Ixeuticis.

x Arist. l. 9. c. 49. y apud Athen. l. 9.

z Æl. l. 4. a Plut. in l. nū bruta ratione utantur.

b Athen. l. 9. Dipnos. c Ælian. l. 7. c. 46.

inter-

Interfluente utramq; ædem rivo perenni, transvolabant, nisi cum libidinis vexabantur stimulis. Non æquè tamen salaces omnes, lacertosi, rubenti, erectaq; cristâ; rostro, brevi, pleno, acuto, oculis ravis aut nigris, paleâ rubrâ, collo vario, sceminibus pilosis; unguibus longis, cauda magna, frequentibus pinnis, profusissimi in Venerem esse creduntur. *Coitus* tempus mari; statim ac à cubili surgit, sceminæ, progressojam die, superveniente illo, cōfider ista humi. à coitu d inhorrescit, sæpè festuca aliquâ se lustrat, & vapore per libidinem excitato membra extendente, sese excutit. *De partu & ovis* ne hoc caput nimia mole legentes perturbet, in sequentibus separatim dicemus. *Animales actiones* quod spectat, quia Gallinæ unico oculo sursum elevato, rapaces aves observant, *Visu*, quia aridissimum quodq; modò id ore recipere queant, illicò dijudicant, e

d Aristot. H. A. l. 5. c. 2.

e Scalig. Exerc. 266

Vox.

Vox Gallinæ mutabilis. Circa partum *κωνάδες* seu singultit, dum incubat, glocit seu glocitat. Cum iniri debet, mancam & exilem vocē format; in genere gracillare & pipare dicitur. Cantus, pro malo omine accipitur, & inter obstetricum numeratur observata. Galli propè Thessalonicam nullam habent, apud nos graviolem, sed verè *ἀπώδον*, qui nec choro, nec fidibus concordat, *ἀδειν* & cucurrere solent. Vigiles hos nocturnos excitandis in opera mortalibus, *f* rumpendoq; somno natura genuit. Norunt sydera, & ternas distinguunt horas interdum cantu, cum sole eunt cubitum, quartaq; castrensi vigilia ad curas, laborēq; revocāt, nec solis ortum incautis obrepere; diemq; venientem nunciant cantu; ipsum verò cantum plausu laterum, hinc *ἡμέροφον*, & lucis prænūcius dicitur, & veteres gnomonibus horarijs destituti, noctis deliquium & diei accessum eo metiri solebant. Matutinum cantum, quidam alimenti desiderio, (avidè animal calidissimum nutritur;) alij salacitati (inirurus cucurrere incipit) nonnulli auræ mutationibus, quæ ex solis contingunt motibus, multi cum & satur, & à coitu ca-

f Plin. H. N. l. 10. c. 21.

nat, occultæ cum sole amicitia vendicant. Qui profunda nocte validius, manè remissius cantare putant, cantum vento ferri, ventum noctu magis quam sub crepusculū spirare, sic gallum longius audire, opinantur. Muti evadunt, si vel circulum è sarmentis e g Plin. H. callo addideris; vel caput & frontem N. l. 29. c. 4 oleo inunxeris; si Plinio & Alberto credendum.

Singularem ijs inesse *Fastum* tum inde coili i potest, quod imperitant h h Plin. H. suo generi, & regnum in quacunque N. l. c. c. 21. domo sunt exercet: tum quòd nullam i ineundi sui absq; atrocissimo certa i Athen. l. 9 mine copiam faciant, tum quòd ædes † ingressuri, sese, nescilicet crista uspiam offendatur, inclinent. † Ælian. de Animal. l. 4. c. 29. Pugna.

Pugnacitas nulli est ignota. Ejus spectaculum, quo Miltiades Græcos in Persas felicissimo successu animavit, Socrates Iphicrati Ducis animos adjecit, Themistocles exercitum contra Persas ducens instituit; Pergameni quotannis celebrare. Eo Tarnassari Indiæ populi, Ambivariti; k apud k Bécam. in quos per octo dies summo partiū stu- Gortoda- dio in curia quotannis committūtur, nicul. 7. Galli, Angli, hoc tempore delectantur. Accendi, & l allio, unde *εουροδοσι* l Rhodig. *μείροι*, politricho, m trichomarie & a- Ant. Lect. diantho, fortè quod cristam n Galli l. 16. c. 13. quodammodo æmuletur, dicuntur, m Plin. H. apud veteres stimulis ferris æneisque, N. l. 22. c. 1. quos pleetra vocant armabantur, ut n Porta in se facilius tutarentur in pugna. Nec Phitognō. hæccaret singulari artificio. Videre est ibi o intenta projectius capita, in- o August. l. 1. flatas comas, vehementes ictus, cau- i. de ordine tissimas evitationes, & in omni motu Politan. in animalium rationis expertium nihil Rusticis. non decorum. Si ex certamine p vi- p Plin. H. etoriam reportavit, tum beulorum e- N. l. 10. minentia, tum cervice erecta simul & c. 20. cantus contentione insolenter effer- Ælian de tur, & triumphantis similis est; verè Anim. l. 4. c. 29. *Ἀγεως νεοτῆ* Martis pullus;

Victus idcirco non canit; quod ex *Victus*. illa mala pugna spiritus, fracti vocem suppressunt. Cujus offensionis verecundia confusus, in primam quamque latebrâ sese occultat. Ad *Sympathiam* & *Antipathiam*, quæ sequuntur, pertinent. Quod de Gallinis circa præ- *Affectus*,

q Colmella de R.R. sepia q decidit, immistam pabulonecem bobus affert. Porphyronem tanto amore Gallum prosequutum, ut hoc occiso, ille inedia perire voluerit, r Ælian. Aelianus r oculatus testis est. Apes H. A. l. 5. deficiente cibo gallinarum carnibus, c. 28. & uvis passis refocillantur. Leo Gallum, & maximè album, ut Ambrosio s Ambros. s placet, metuit, quem ex cantu à longe, Hexa. l. 6. ex crista propius agnoscit, seu ob Ælian. H. occultam quandam causam, nam à A. l. 8. c. 28. leonibus & Pantheris homines non attingi, qui jure Galli peruncti fuerint, maximè si ei allium admisceatur, t Plin. Hist. t Plinius verè an falso prodit: seu Nat. l. 29. quod sint c. 4.

† Lucret l. 4. de Naturarum.

--- Gallorum in corpore quadam
Semina quæ cum sint oculis immissa
Leonum
Pupillas interfodiunt, &c.

Basiliscum, cum cucurrientem audit u Ælian. adeò tremere dicunt, ut emoriatur. de Animal. Sic in Cyrenensium arenis ab itinerantibus abigitur. Vulpes una nocte quadraginta interdum & amplius aufert. l. 3. c. 31. Voce mustellæ Gallinæ serò exanimantur. Superventu verò eorum, qui serpentis vel canis rabidi morsu læsi fuere, incubitus viriantur. Eo tamen die quo peperere, à serpentibus non læduntur, & caro earum tum à serpentibus mortis remedio est. Florem vitis si comederint maturescentiū uvarum esu abstinent. Ex Sambuco magis canoram buccinam fieri pastor credit, si ibi cædatur, ubi Gallorum cantum frutex ille non exaudiat, seu quod in locis sylvestribus, in quibus Gallorum cantus non auditur, sicciora & solidiora ligna nascantur, ex talibus tibia magis sonora torquetur, seu & ob aliam causam. Nam ob streperam Galli vocem, stridore suo fungosam sambuci materiem convellere, vix verisimile fuerit. Denique taxi baccis quidem z Dioscor. impunè z vescuntur, sed sparti femine, l. 4. c. 75. & hominis qui helleborum bibit excremento, ut Avicenna testatur, a Arist. in intereunt, si cum incubant a tonuerit, ova pereunt, & semiformes pulli interimuntur. Plinius in Auro liquefcenti si H. N. Gallinarum membra misceantur, Columella. cōsumunt id in se, ita hoc venenum auri de R.R.

est, falso scripsit b Plinius, & ab experientia c confutatur. b Plin. l. 29. c. 5. H. N. c Scaliger. Exer. 88.

Morbi Gallis peculiares, Phtiriasis & Pituita. Hac inter messis & d vindex demixæ tempus, & cum ficus ac uva immatura ad satietatem e permessa est, laborant. Aqua in qua origanum maduit, præservantur, restituuntur sanitati, si vel urina rostrum ablueris, membrana qua tum lingua obducitur leviter unguibus avulsa; vel scillam in aqua maceratam cum farina exhibueris. Aphthiriasis maximè dum incubant infestantur, si arena littorali vel saponariorum èlixivio relicto cinere cura mulierum sese pulverent, liberantur. Solent & cum abortu confictari, qui ovi candido affato, cum uvis passis tostis æquo pondere tritis & ante alium cibum exhibitis, præcavetur. Pulli faciliè Podagra tentantur, si sterco pedibus eorum adhæreat: quanquam an Galli quibus calor multus, cibi abstinentia non minor, f ea laborent, dubitetur. f Scaliger. Capis sanè quibus pusillus Exer. 277. calor & edacitas multa familiaris est, s. 2.

Quæ de Ingenio dici poterant superius sunt atacta, singulari familiam amore prosequi, & simul ac aliquid esse nactus est, Galinas & pullos ad vescendum invitare, easdem cōtra Milvos defendere, parientibus g fœminis condolare, & mœrorem exili testari g Porphyr. l. 3. πειρ. voce, Luna ex oriente h letari, & quod Στροχης. summa admiratione dignum est, cum h Ælian. de Animal. sese sanguinis copia aggravari sentit, l. 4. c. 29. unguibus sanguinem ex cristis prolicere, sic plethora levare, helxine se herba i Plin. H. N. purgare, adjecisse sufficiat. l. 8. c. 27.

Nec omittendum, Gallos si tempore pluvix canant serenitatem, si noctu citius, quam solent, aëris mutationem & ventum, si paulo post solis occasum vel à vespertino crepusculo, insolētes in raucisonum cucurritum non sine alarum motu prorumpant, k tempe- k Ælian. statem prædicere. Scilicet, Auster vocalia instrumenta replet, ea sarcina l. 7. c. 7. dum se per motum exonerare volunt, ad cantum insolito modo stimulantur. Sed & Gallinæ, si vel manè exire recusant, vel pediculos querant, & paludes more Anatum alis verberent, vel pe- Aldro. Ornith. l. 14. c. 1. ctora rostro purgent, vel in arena ultra foli-

solitum sese concutiant, vel in principio pluviae locum opertum quaerant, imminentes imbres maximos praefagire, creditum est. Tempestivè serendum esse moneat, si pennas, cum deplumantur, ut ante hyemem solent, à capite amittere coeperint; ferotinè, si à posterioribus.

Vsus. *Vsus* harum avium in cibis frequens & ab omnibus laudatur, signatarum in primis. Ideò hoc primum à antiquis coenarum interdictis exceptum invenio jam lege C. Fannij, annis undecim ante tertium bellum Punicum, ne quid volucrum poneretur, praeter unam Gallinam, quae non esset attilis, quod deinde caput translatum, per omnes leges ambulavit. Inventumque diverticulum est in fraudem earum, Gallinaeos quoque pascendi lacte madidis cibis, multo ita gratiores approbatur.

m Capito- lin. in vita ejus. *n Athē. l. 14* Nec tamen in hoc mangonio quicquam totum placet. Pertinax *m* Imperator lumbos amicis mittebat, & dorso laganis *n* sunt similes. Messalinus Cotta cristas cum palmis pedum & Anseribus torrere, atque patinis condere reperit. Cerebrum assum cum pauco sale & pipere editur. Jecinora inter omnia edulia Cardanus celebrat. Vetriculus si concoquatur, *o* uberrimè nutrit. Intestina quae & Gigleria vocabantur, cum alijs quibusdam rebus incocta edebantur. Testes apud Bononienfes Calend. Augusti comedere solemne est. Uropygium inter militares cibos à Gallis computatur.

o Galen. l. de cib. boni & mali succi. Erant *p* Galeni tempore, qui & sanguinem Gallinarum edebant. Apud Aegyptios *q* nigrae arte certa sagnate in familiari sunt usu. Jus foeminae in balneis potant, sic pingues evadunt.

p Galen. l. 3. de aliment. *q Alpin. l. 3. de Medic.* *Aegypt. c. 16.* *Apparatum* pullorum Conchialatorum, Parthiorum, Oxyzoniorum, laferatorum, cum cucurbitis elixatorum, Varrianorum, Frontonianorum, tractogalatorum, farfilium, leucozoniorum, & his similia, in Apicio vide, ex quo multa Aldrovandus desumpsit.

r Hippocr. l. de morbo sacro. *s Caesar l. 5. de bello Gallico.* Olim tamen qui morbo *r* sacro laborabant, Galli carnibus abstinebant. Britannis *s* olim nefas Gallinam gustare, hodiè in Socotora insula eandem contingere, religio est.

De Vsu in Medicina quis unquam dubitaverit. Inde olim superstitiosè Aesculapio immolabantur, nec quisquam ferè est morbus cui depellendo non adhibeantur. Reperti qui exorbili ovo ter quaterve excreverunt, si Brasavelo fides. Febrientibus albumen ovorum in aqua concussum exhibuit *t Hippocrates*. Testes in hectica *u* commendantur. Cerebrum Gallinarum in tremore & narium fluxu. Melancholicis Gallina nigra per medium dissecta benè supra caput imponitur. Sunt qui Gallinae pennam in aceto intinctam ad somni profunditatem conferre tradunt. Jus Galli veteris Asthmaticis prodest. Stercus album Galli ad occultas anginas commendatur, & certò vomitum educit, nec malè in colica exhibetur, & cum oleo & nitro mixtum clavos pedum sanat. Membrana ventriculo subdita cornu similis trita, stomachicis feliciter exhibetur. Jecur assatum Ilæo resistit. Marcellus denique Empiricus prodidit, officulum extremum ex ala Gallinacea cochleari terebratum, nodisque septem litio ligatum, atque ita brachio vel cruri ejus partis, quae inguina habet suspensum, ijs mirabile remedium exhibere. Pro Colophone notandum est, quod Caelius Aurelianus reliquit, quendam à Gallo pugnante leviter læsum, in rabiem incidisse.

t Hippocr. l. 3. de morbis.
u Trallian. l. 12. c. 5.

AD ARTICULUM Primum.

APPENDIX I.

De Gallinarum ovis.

Dupliciter Gallinam ova concipere, *Per se* nempe & *ex congressu*, constans ferè veterum & recentiorum est sententia. Priori concipiuntur modo, quando mare absente, desiderio ipsius projiciunt intra sese *a semen gal-* *a Aristot. H. A. l. 10.* linæ; sic, tanquam maris initum passæ essent, praegnantibus fiunt. Excitat ingentem in partibus genitalibus pruritus, seminantis materiae abundantia; quam mutua inter se libidinis imaginatio auget, sed & si tempore certo

c Arist. H. suaviter attrahuntur, & idem motis
A. l. 6. c. 2. attractione humoribus faciunt, ut
 haud falsò; etiam pulvere concipere
 Plinius dixerit. Accedit ventorum
 Austrinor. Autumno & vere auxiliù.
 His flantibus, aves multiparæ loca ani-
 per quæ concipiunt, obvertunt, ijs ad
 libidinem concitantur. Continuis
 caudæ ut motus, semen quod copio-
 sum, nec menstruorum discessio ulla,
 ad matricem attrahit. Hinc à vento
 concipi *d* aliquando creditum. Hæc
 ova *οπενήμια* seu subventanea & zephy-
 ria dicta sunt, ut *e* cynosura & urina
 illa, quæ æstate ab humore contento
 inutili generantur. Neq; tamen omni-
 nò inania credas. Omnes enim partes
 habent, minora *γυνήμοις*, liquidiora, mi-
 nus suavia, & infœcunda per se, à su-
 perveniente Gallo fœcundantur. Nec
 obest vel ex luteo in album mutatio,
 ut Aristoteles credidit, vel utriusque
 à membrana ambitus. Ex albumine
 enim pullus generatur; ova piscium
 jam exclusa, post à mare injecto semi-
 ne fœcundantur, & ovum in matrice
 subventaneum, præter testam & pel-
 lem completum, à femine Galli fœ-
 cundari, Albertus M. testatur. Quan-
 to tempore maturescant, incertum:
 tardius propter caloris in semine pe-
 nuriam, verisimile. Reliquias eorum
 quæ è semine generata sunt esse, fal-
 sum. Nam in gallinarum & Anserum
 genere, à novellis sine coitu edita,
 compertum est.

f Arist. l. 6. De Ovis quæ ex congressu sic habe, *f*
H. A. c. 2. Postquam fœmina de superiore loco
Aldrov. Ornith. l. 14. quæ præcincturæ seu septo transverso
c. 1. subest genituram excepit, formantur
 ex ea à facultate formatrice ibidem
 ova, quæ spinæ pedunculis adhærent,
 exiguum tùm primò quiddam ut can-
 didum videtur, & venulis distinctum,
 rubrum dein & sanguineum, luteum,
 & flavum totum tandem. Mox de
 spina; in intestini uterini principium
 decidua & ad primos uteri loculos
 transmissa continuato congressu eo
 citius quo iste frequentior augetur,
 & albugo à croceo secernitur. Tum
 in secundos loculos detrusa, justã mo-
 lem acquirunt, & luteum, albumine
 involvitur. Deveniunt tandem in ter-

tiam cellulam, in qua testæ natura du-
 ritiem largitur, eam tamen, ut mollia
 adhuc exeant, nec nutritio, quæ per
 eadem fit, impediatur. Sic vitello &
 albugini constantia, (gallatura seu
 sperma Galli, si Alberto & Aldrovan-
 do credimus, per totum albumen, us-
 que ad vitellum pertingit, huic ver-
 tus; partem ovi acutiorem infigitur.
 Decimò à coitu die perfecta, trib. tu-
 nicis, quarum una vitellum ambit, al-
 tera tanquam pia mater albumen cõ-
 plectitur, tertia inter quam & illam
 humor crudus nascitur, & dum for-
 matur fœtus excernitur, testæ adhæ-
 rens, duræ meningis locum implet;
 intus instructa, mollia, ne dolorẽ pa-
 riant, latiore parte, ut mollius depo-
 nantur, & quia acutior adhæret, idè
 postrema exit, egrediuntur, acrefri-
 gerata; evaporato humore qui exi-
 guus, relictaq; portione terrea, justam
 duritiem, sed acuta parte, qua pullus
 exit, & ubi grandinem generationi in-
 utilem, qui non cernitur nisi fracto
 putamine, & injecta parte lutei infra;
 Aristoteles ponit, exactiorem, servata
 suâ figura, acquirunt. Poni cõnectâ
 brum àncipiunt. Circa Calendas Ja-
 nuarij etiam locis tepidioribus ac fœ-
 cundissimis. Optima fœtura ante æ-
 quinoctium vernum editur, post sol-
 stitium nata, magnitudinem non im-
 plent, tantoque minus, quanto ferius
 provenere. Parituras se singultu *g g Columel-*
 produnt; eodem, peperisse testantur, *la de R. R.*
 facilius, si festucam ore apprehensam
 dorso imposuerint, si *h* Oppiano cre-
 dendum, libentius, si jam prius ovum *h in Ixent-*
 in nido conspexerint sine dolore, vel *ticus.*
 exinde quòd testa membrana mollis
 fuerit, egresso demum induretur, col-
 ligas.

Numerus pro ætatis ratione variat;
 quæ multa pariunt, bis in die ponunt;
 sed hyperinæ evadunt, & citò cõmo-
 riuntur. Sunt qui quasdam noctu te-
 nera, & nisi ad magnam diei partem,
 dura, eniti credunt, tenera edituras;
 dura, si aliquot horis antelucanis lu-
 men viderint, ut sub ortū solis ponere
 cogantur, & salis supponatur paululū.
Monströsa interdum circa ea accidere
 certum. Vidit Aldrovandus cujus
 puta-

putamen punctis & lineis sanguineis conspersum. Uterum læsum vix dixerim. Sanguinem quo uteri interdum turgent venæ transudasse verisimile est. Vidit & Albertus totum sphaericum, duabus testis inclusum, absq; ullo vitello, cum albumine aquoso tenui, & altero intra anteriorem testam. Dantur & sine testa tam hypenernia quã vera: fortè quòd illa aquosa sint, & exiguo, si humidus Gallinis cibus apponatur, calore dotentur: his propter ictum, vel ex multitudine compressionem tale quid accidat, si Nicãdri opinioni standum est. Nec inter rara trilecitha, id est triplicis vitelli habentur; illaq; plærumque in medio testæ cavitatè habere Elluchasis prodidit. Vidit & Gesnerus aliquando cuius putamen, ab altera parte extrema, in angustum velut collum instar cucurbitæ se colligebat. Unum sphaericum ad columbarum vix accedens: alterum anserino haud minus, plicis rugisq; insigne in Aldrovandi Musæo reservabatur. Cæterum *ponatve & Gallus ova* inter doctos quæritur. Nonnulli decrepitum & ad coitum ineptum, septimo, nono, aut ad summum decimoquarto ætatis anno, pro virium vel imbecillitate vel robore ponere ajunt. Ortum id putrefacto intus semini debet; vel ex humorum colluvio conflatur. Editur sub caniculæ exortum, quod tunc maximè ab ambientis calore expultrix languida in alite decrepitâ juvetur. Visum in Imperati Musæo oblongum, ab Aldrovando rotundum, colore modò luteo, buxæo, flavescente, lurido, sed & quoddam ruptum, vitello omninò carere dixisset. Quin & Lemnius Zirizææ duos annos Gallos non tantum ovis incubasse, sed & ægrè sustibus ab illo opere abigi potuisse, reliquit. Confracta tandem ova, & strangulatus à civibus Gallus, quod, ne Basiliscus excluderetur, metuerent. Et hæc est quorundam opinio. Ovo simile aliquid ex conglobata intus putri cōcrectione, in ultimo senio, cum non amplius coit, concipere, verisimilius est: At ovum cum testa non magis excludere potest, quàm vir foetum, cum pa-

rere non didicerit. Basiliscum ex eo produci inprimis si rubeta incubaverit, nugæ, testâ carere, & ad eò duræ pellis esse, ut fortissimis ictibus resistat, fabulosum.

APPENDIX II.

De Generatione Pullorum.

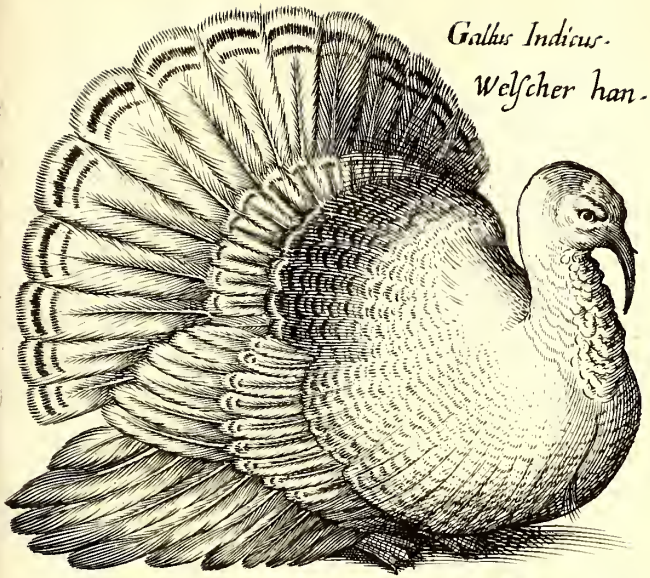
Absolutâ Ovorum historia, de generatione pullorum aliquid nobis dicendum est. Horum verò principium veteres Græci, & inter eos Alcmaeon Crotoniates, & Hippocrates Crous in vitellum; nutrimentum in albumen conjecere. Recentioribus contrarium sentire placuit. Ex albo liquore ovi corporatur animal. vitellus alimento destinatus est, *ὃ τοῖς ἀεισπιναμένοις τῶν μορίων ἐντεῦθεν ἢ αὐξήσις*, inde membris subinde constituendis incrementum administratur. Et certè pullo jam constituto sæpe vitelli pars extat, & cum albumen *πυρέμενος ἰgnitum*, quod incubatione fit & foru, *σέρεον solidum* fiat; luteum *ἐν τοῖς πάροις πήγνυται, θερμαζόμενον ὑγραίνεται, gelu duratur & coit, calore humescit*. Excluduntur incubatu, vel *ἀντόματα* in terra. Nam in Ægypto & defodiuntur in *σῆο* terra obruto, & turmatim fornacibus Cairinis exclusi prodeunt. Syracusis, potatorem quendam ovis sub storea humo stratis tamdiu potare nunquam opera intermissa solitum fuisse dum excluderentur, proditum est. Liviam ovum in sinu exclusisse, apud Plinium legitur; & vas in quo absq; Gallinæ opera excluderentur, à Porta descripsit. Oblonga & acuta excludunt fœminam; obtusa rotundaq; ab ea parte quæ acutior esse solet marem. Incerto id argumento ab Aristotele proditum; contrarium apud Columellam legimus. Dies ter septem exclusioni adscripsit Philosophus, minuuntur, si tepidus aer accesserit, *ἢ πέψις θερμότης πικρῆ*. Concoctio calor quidam est, sed & deperantur aliquando nimio, & utrina evadunt, *ὡσπερ οἱ ὄνοι ἐν τοῖς ἀλσίαις ὀξύωσαι, ἀνητρεπομένης τῆς ἰδνός*, quemadmodum vina fæce subversa in calore accescunt. Formationem,

Arist. l. 3. de Gener. c. 2. Hippocrat. de Natura pueri.

Arist. H. A. l. 6. c. 3.

nem, & quomodo alimentum pullus factus assumat, diligentissimè exposuit Aristoteles; hunc Aldrovandus secutus, sequentia nobis reliquit, quæ ipsius verbis proponemus. *Secundo* inquit ab incubatu die, luteum observavi deferri ad cacumen, aliquo pacto alteratum, & in medio quasi subalbidum: cujus rei in primis Aristoteles non meminit. In aliqua verò parte albuminis, quæ pariter erat alterata, semen Galli apparebat, quod tres illas videbatur obtinere qualitates, quales jam ante diximus. *Tertia* die ablato putamine in parte ovi obtusa, vidi albumen, & reliquam substantiæ ovi partem in superiori putamine separatam. Recefferat autem albumen aliquantulum à putamine, quemadmodum fieri videmus in ovis omnibus, quæ minus recentia sunt. Hinc Plinius ova schista appellat tota lutea, quæ triduo incubatu tolluntur. Vocat autem *schista*, teste Hermolao, quia dividantur, & discedebat vitellus à candido. Videbam item manifestè admodum membranas illas tres quas ovis inesse ex Alberto dixi, & ex Aristotele etiam colligitur: neque verum est, quod secunda earum sit recenter genita. Si enim illud ita esset, minime in ovis nõdum incubatis conspiceretur. Inest autem & his, ut etiam vidi, sed albius in incubatis caloris causa. Eadem die vitellus videbatur versus ovi partem acutam: atque hoc est, quod dicebat Philosophus. Effertur per id tempus luteus humor ad cacumen, ubi est ovi principium, nam ibi est major calor, & vis spermatis. Apparebat etiam in albumine exiguum velut punctum saliens, estque illud quod Philosophus cor statuit. Ex eo vero evidenter admodum videbam enasci venæ trunculum, & ab hoc duos alios ramulos proficisci, qui meatus illi fuerint sanguiferi, quos ad utramque tunicam ambientem vitellum, & albumen protèdi ille dixerat. Sum autem omnino ejus sententiæ, ut ejusmodi vias credam esse venosas, ac pulsatiles, sanguinemque in ijs contineri puriorem, principalium membrorum generationi, jecoris nempe, & pulmonis, si-

miliumque idoneum: adeo ut rectè dixerit Philosophus, tertia die signa apparere, an ova fecunda sint futura: licet ejusmodi observatio in majorum avium, utpote Cycnorum, Anserum, ac id genus aliarum ovis locum minime habeat. In ejusmodi enim, ut idem Philosophus testis est, paulo tardius ea signa apparent. *Quarta* die bina videbantur puncta, & quodlibet eorum sese movebat: quæ haud dubio cor, & jecur fuerint, quæ viscera in ovis triduo incubatis idem dixit. Apparebāt itent duo alia puncta nigricantia, nempe oculi: & jam luteum manifestè ad acutam ovi partem, ubi major calor est, & spermatis vis sese receperat. Trahitur autem à spermate illud pro carnis generatione, ut in omnibus animantibus fit, quæ sibi simile generant. *Quinta* die non amplius punctum illud, quod cor esse diximus, extra videbatur moveri, sed obtegi, ac cooperiri, & duo illi meatus venosi evidentiores conspiciebantur, alter vero major altero: nec verum est, quod Albertus scripsit, apparere in tunica illa, quæ albumen includit: nisi forte id de tertia tunica, seu secundaria dixerit, cui evidenter venæ insunt; nam alioqui in illa nullius venæ vestigium inerat. Harum venarum insita vi reliqua albuminis portio quasi in palearum colorem immutatur. Videbantur etiam ramuli ad locum tendere, in quo caput formatur, eo scilicet puriorem materiã, à qua caput, ac in eo cerebrum fiat, una cum virtute formatrice deferentur: Erat autem capitis fabrica valde rudis adhuc ac informis: oculi vero conspectiores, atque erui quasi magnitudine. *Sequenti dein die* ablato superiori partis obtusæ putamine, ejectisque duabus prioribus tunicis, tertiã evidenter cernebatur venulis referata: de hac locutū fuisse Philosophum arbitror cum inquit: Membrana etiam fibris distincta sanguineis: atque hæc meo judicio secundina dici potest. Dein inter hanc, & quartam membranam, quæ fœtum involvebat, humor erat aquosus: quem autumnosam albuminis partem esse, quæ post natū fœtū superest, tanquam ad generationem

Gallus Indicus.
Welscher han.

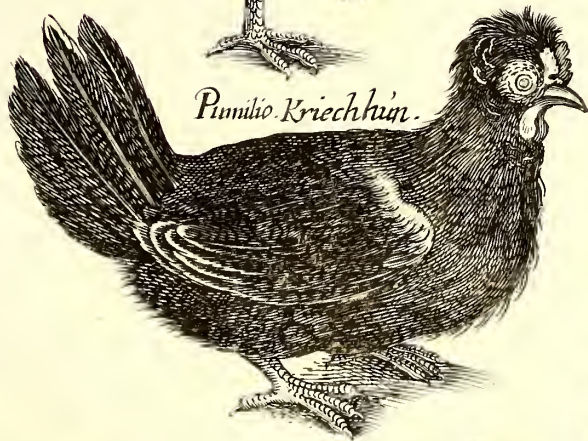
Gallina Patavina.

Gallus Patavinus.

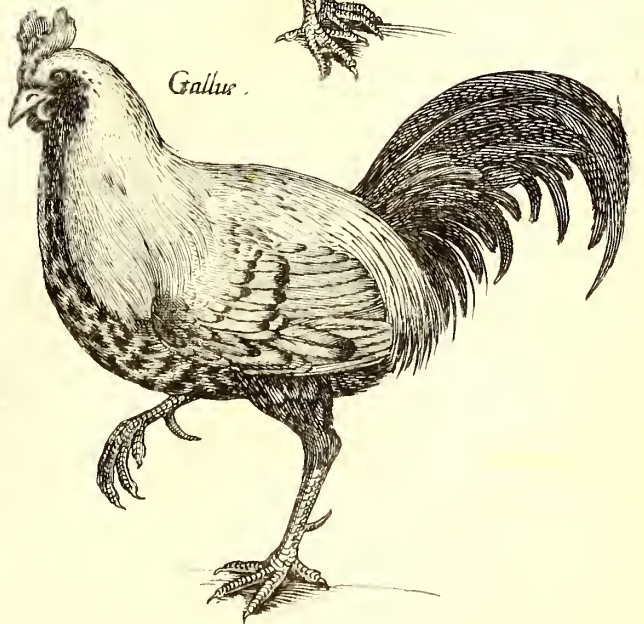
Pimilio Kriechhuhn.

Gallina.
Henne.

Gallus. Han.

Gallus.

Gallus Turcicus.

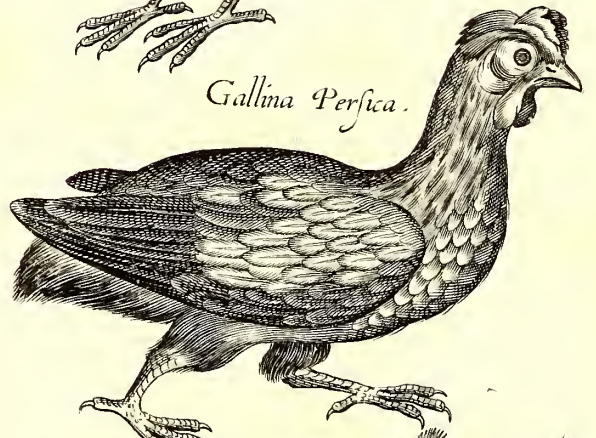
Gallina Turcica.

Gallus Persicus.

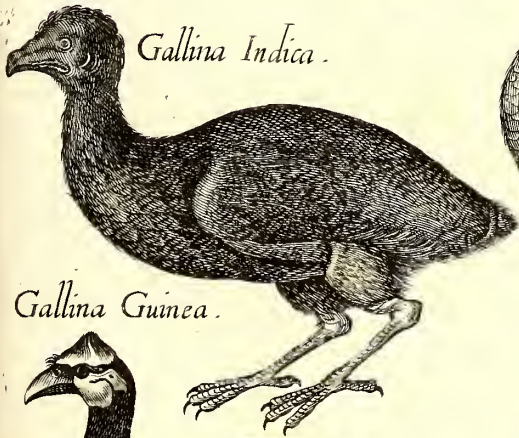
Gallina Persica.

Gallus Indicus.

Gallina Indica.

Gallus Indicus mirabilis.

Gallina Guinea.

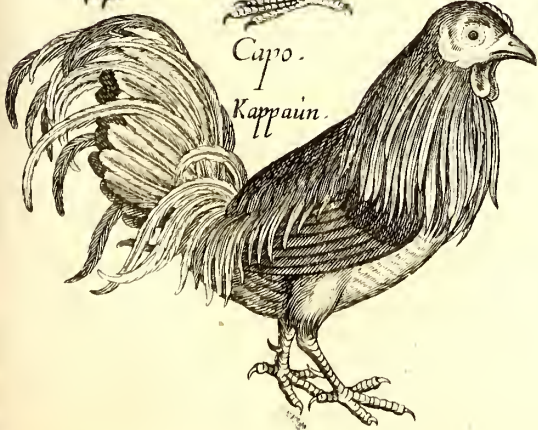
Gallina lanigera.

Gallus palustris murhan.

*Capo.
Kappain.*

nem inepta. Eam vero membranam innuere videtur Aristoteles à meatibus illis venarum ortum ducere, quatenus scilicet vi fibrarum à venoso illo meatu ortarum in palearum, vel sanguineum colorem immutatur. Cernebatur deinde totus fœtus moveri, & oculi jam majores erant, quam in præterita die: at partes inferiores, thorax nempe, venter, & pedes, erant valde imperfectæ, nec discerni adhuc poterant, & rostrum erat mucosum: ut rectè dixerit Aristoteles: pars inferior corporis nullo membro à superiori distingui inter initia cernitur. Caput denique tota inferiori corporis parte majus erat. *Septima die* aperta quarta tunica fœtum conspeximus parvum adhuc, ac indistinctum cum oculis tamen magnis, triplicique in illis humore, crystallino nempe, vitreo & aqueo. Aperto capite jam cerebrum apertè cernebatur, minus verò reliquæ partes. Unde dicebat Philosophus. Paulo post (intelligit meo judicio diem quintam vsq; ad nonam inclusivè) & corpus jam pulli discernitur, exiguum admodum primum, & candidum, conspicuum capite, & maxime oculis inflatis, quibus ita permanet diu, uti nos conspeximus: & sero, inquit, decrescunt oculi, & se ad ratam proportionem contrahunt; quod quidem verissimum est: siquidem in quarta decima, aut quinta decima die aliquantum resident diminuti propter caloris digestionem. *Octava rursus die* oculi majores adhuc videbantur, utpote cicicis fere magnitudine. Totum corpus tunc sese velociter movebat, & jam crura, & alæ distinctè cerni incipiebant. Rostrum tamen interim mucosum adhuc erat. Sed fortè quispiam quærat, cur prius superiores, quam inferiores partes in ejusmodi formatione appareant: cui responsum velim, virtutem, seu facultatem formatricem in superioribus magis quam in inferioribus vigere, quod spiritales sint, & per consequens plus caloris obtineant. Cæterum isthæc omnia, quæ hac die videbam, *sequenti* manifestiora apparebant. *Decima die* non amplius caput toto corpore majus erat, magnum ta-

men, ut in infantibus etiam videmus: magnitudinis autem causa est humidissima cerebri constitutio. Quod vero Aristoteles dicit oculos fabis majores esse, id profecto minime verum est, si de vulgaribus nostris fabis locutus fuerit, cum alioqui ervi, vel cicicis albi, magnitudinem non excederent: atq; hinc etiam nõ absurde quispiam colligat fabas antiquorum fuisse rotundas, quales araci sunt, quem ideo fabam veterum quidam existimant. Neque etiam verum est: quod tradit, tunc scilicet oculos pupillis adhuc carere. Etenim hæc non tantum hac die apparebant, sed duabus etiam præcedentibus, una cum omnibus partibus ac humoribus. Quod vero ait, detracta cute nihil solidi videri, sed humorem tantum candidum, rigidum, & resurgentem ad lucem, nec quicquam aliud, id de crystallino humore mihi dixisse videtur, qui tamen haud solus apparebat, sed vitreus quoq; & albugineus, unde non parum hallucinatus videri potest Philosophus, uti etiam Albertus, qui eo tempore nil duri, & glandulosi in iis reperiri existimat, cum crystallinus humor solidus sit, ac quæ maxime conspicuus. *Eadem item die* vidi omnia viscera, nempe cor, jecur, pulmonem. Cor autem, & jecur erant albicantis coloris: & cordis motus non solum apparebat, antequam fœtum aperirem, sed jam secto etiam thorace moveri videbatur. Erat autem pullus involutus quartæ illi membranæ plurimis venis refertæ, ne in humore iaceret. Cernebam etiam vasa umbilicalia prope anum ad umbilicum deferri, ibique inferi, ut cibum per illum petat fœtus. Vidi denique, quod Aristoteles non advertit, in dorso prope uropygium pēnarum principia nigricantia menti humani cuti non absimilia, cui pili abradi sint. *Die subsequenti* hæc omnia erant manifestiora, & in superioris rostellæ extremitate erat quid albidum: cartilagineum, & subduriusculum, quod rursus die decima tertia magis erat conspicuum. Erat autem rotundum milij grano haud absimile. Sagacissima rerum parens natura id ibi fabricasse videtur, ut im-

pediat, ne rostellum suo vel venulas, vel membranulas, vel alias quascunq; tenerrimas particulas pertundat. Ajunt mulierculæ, pullos iam natos cibum capere non posse nisi prius id auferatur. *Decimaquarta* die pullus iam totus plumefcebat. *Decimaquinta* in digitis unguis albicantes apparebant. *Die vero decimasexta* ovum aperire placuit in opposita parte, ubi nativa tunica, sed unica tantummodo apparebat, eaque alba. Alteram enim quam in altera parte semper videram, hic observare minime datum est. Itaq; dubitabam an ea tantum pro albuminis tutela nata sit, cum scilicet ovum non sit recens, vel ad pulli defensionem in ovo incubato. Nam indies illa magis magisq; decidere videtur, & foetum sequi, qui sui gravitate deorsum decidit. Aristoteles etiam unicam tantum esse eiusmodi tunicam his verbis innuere videtur. Sunt, inquit, quandoq; locata ova hoc ordine, prima postremaq; ad testam ovi membrana posita est, non testæ ipsius nativa, sed altera illi subiecta: liquor in ea candidus est, quasi diceret, omnes partes in ovo locatæ sunt hoc ordine: nempe prima, postremaq; ad testam ovi membrana posita est. Intelligit meo iudicio per primam, & postremam membranam, eas membranas recens in incubato ovo genitas, eas videlicet, quas aliquoties appellavi tertiam secundinam, & quartam, quam involventem foetum dixi. Nam cum dicit testæ nativam non esse, ostendit nec primam, nec secundam esse, quæ ab altera ovi parte reperitur. Videtur igitur excludere hanc nativam sive primam, vel secundam, & intelligere tertiam, quam secundinam sæpe vocavi. Cum verò dicit, sed altera illi subiecta, intelligit eandem, secundinam nempe testæ subiectam, quod vel ex hoc maximè liquet, quod candidum in ea liquorem inesse dicat. Is enim, ut supra ostendi, inter tertiam & quartam continetur. Hinc manifesto errore Sueffanus convincitur, qui ex Ephesio per primam interpretatur eam, quæ testæ adhæret, per postremam vero, quæ albumini. Quæ omnia à nobis observata quotidie in

sequentibus diebus evidentiora, utpote in perfectissimo pullo apparebāt. *Die vero vigesima* pullus putamine à parente Gallina ablato hora vigesima secunda sua sponte exivit. Post exclusionem reperiri in putamine tunicas duas albas nativas una cum duobus aliis in incubatu genitis secundina nempe, & quæ foetum ipsum involverat, in qua excrementum adhuc inerat subalbidum. Evidenter adhuc apparebāt in pullo tria illa *vasa umbilicalia*, duæ scilicet arteriæ, & vena una, & orificium umbilici valde erat contractum. *Vena* vero jecoti per alium rarum, qui rectè ad illud tendebat, inseri videbatur. Mirum autem erat, quod extra id nihil lutei appareret, cum tamen in cavitate abdominis, ubi intestina sunt, prope anum pullus per umbilicum totum fere id absorbuerat, simul cum quinta tunica, quæ id involverat. Tanta autem ibi lutei inerat copia, ut vix duplo plus sit in ovo nondum incubato. Aristoteles etiam scripsit, decima abortu die, si alvus abscindatur, aliquid adhuc lutei in ea conspici. Sed consideratione in primis dignum est, quomodo ejusmodi membrana, quam una cum vitello à pullo absumi diximus, post eiciatur. Videtur autem dicendum, quod per eandem viam, umbilicum videlicet, regredi debeat, vel per anum, quod potius credo. Tunicæ huic duo vasa implantantur, quorum unum arteriam esse, & à corde proficisci, pulsus indicat: alterum vena est, deferturq; ad intestina, lutei videlicet vehiculum: Hepar erat coloris admodum lutei, forte quod ex luteo per venas attracto nutriatur. *Hactenus Aldrovandus.* Auxit naturæ dotes ingenium. Fœminas habebis si lunam plenam nata, eadem supposueris. Eo colore nascentur, quo tincta ova fuerint, pulcherrimi excludentur, si cum Palumbi mare Gallina creverit, & ne de monstris laboremus, à Johanne Baptista Porta absq; causa provisum est. Solent in partu numeroso quod conceptus cohæreant sæpe monstra nasci; nec vel geminas vel quadrupedes pullos, nulla sectis membranæ vitellis, vidisse, rarum est.

Gallina aquatica.

Fulica. Wasserhün.

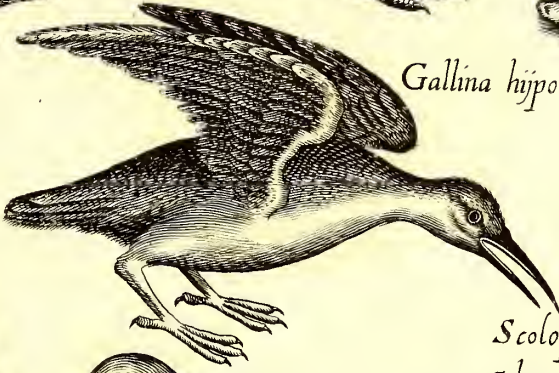
Chloropus Gallinula.

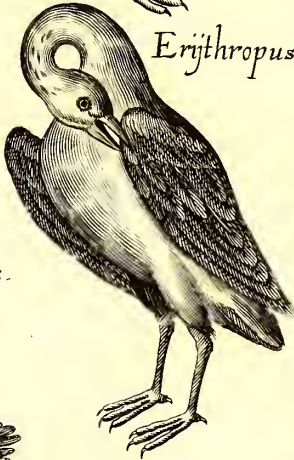
*Isipida.
Eijsvogel.*

Gallina hypoleucos.

Erythropus.

*Scolopax sive Gallinago
Schnepf.*

Erythra.

Gallinula terrestris.

*Rusticula sylvatica.
Walschnepf.*

*Scolopax seu Gallinago minor.
Harschnepf.*

Gallina Ochra.

Gallina Serica.

Gallina Rhodopes.

ARTICULUS II.

De Gallis Gallinaceis & Gallinis in specie.

PUNCTUM I.

De Gallinis Patavinis, Pumlione, & aliis quibusdam monstrosis.

HAtenus de Gallis & Gallinaceis; in specie occurrunt nobis Gallinæ, Pumlilio, Patavinæ, Gallinæ Turcicæ, Persicæ, Galli Scotici sylvestres, Palustres, Galli & Gallinæ Indicæ, Gvineenses, Capi. Gallina PUMILIO seu Nana, quam Aldrovandus describit, erat ferè tota nigra. Majores alarum pennæ in extremitatibus candidabant. Maculis in collo mediam lunam æmulantibus ornabantur. *Oculos* macula sublutefcentis coloris rotunda ambiebat. Caput erat cirratum, Paleæ & crista intensius rubeabant. Ungues impensè candicabant.

Ex PATAVINIS Gallina tota ex nigro virescebat. *Cristam* gerebat exiguâ coloris vix rubri. Pellicula quam propè aurium foramina obtinent, albebat. Mas quinque duntaxat coloribus ornabatur, nigro, albo, viridi rubeo & luteo. Corpore erat ater, caput cirrhatum, cirrhi radices erant albæ, rostro & pedibus luteis. Vifa aliquando Gallina tota candida, cristata, vifa & alia in lapideam substantiam inter parietes cõversa, caudiculis suis absque pennis histricis instar horrida. Dantur & pedibus pennatis seu hirsutis quarum descriptionem apud Aldrovandum vide. *Cristam* Gallus habebat duplicem non admodum magnam. Vifa aliquando & monstrosi. Tacebo gallinam quæ tres pedes, tertium propè anum enascentem habebat, pullum, qui totidem instructus, tertium velut ex Uropygio enatum ostentabat. Nihil vel de eo dicam, cui pes è podice natus, quinque digitis instructus, vifebatur, vel cui seu qua-

*Aldr. l. 14.
Ornit. c. 5.*

tuor, priores imperfecti & pallidi, perfecti & lutei posteriores, seu quinque erant, vel de eo pullo cui quatuor alæ erant: nõ tantum contrarium alarum pennæ situm; sed & cervicis plumulas caput versus cirri instar erectas. *Tagliasterus* Medicus observavit in quodam. At qui in aula Hetruriæ Ducis vifebatur Gallus, habebat caput & paleas ex plumis militum, conos quibus galeas exornant æmulantibus duos in fronte pennarum calamos velut duo cornua surrectos, totidem ab utraque rostri propè nares parte, qui in extremitate plumas tenuissimas fetarum instar edebant, unum in cervice, qui à principio ferè ejusmodi fetis ornabatur. Pennæ veluti squammas toto corpore æmulabantur. Propè Uropygium qua cauda exit tuberculum rotundum & subalbidum vifebatur. Cauda carnosâ, pilis nudâ, in extremitate floccum album habens propendebat. Tibiæ velut ocreis induebantur.

PUNCTUM II.

De Gallinis Turcicis, Persicis, Gallo Scotico Sylvestri & Pallustribus.

TURCICUS Gallus, quem Aldrovandus describit corpore erat candicante. Alis & alvo nigris. Cauda partim viridi partim nigra. Tibiis & pedibus subcæruleis. Toto corpore, modò argenteis, modò aureis lineis variegato. Gallina tota erat alba, maculis ubiq; nigris conspersa, pedibus subcæruleis. Vifa & alia cum pedibus cæruleis ex albo & nigro maculata. Post carneâ cristam, aliam ex pennis albis Alaudæ instar habebat, ut in icone expressum est.

PERSICUS cristam veluti caudam obtinebat, pedes cinereos, ipse totus niger erat. Gallinæ totæ coloris ferruginei vifuntur.

Gallus SCOTICVS sylvestris Phasianus carne ac magnitudine est similis; sed nigrâ plumâ, rubentibus admodum palbebris. Mas collo, pedo-

*Boeth. in
descript.
Scotia.*

asperfus est; fœminam leucophœam, maculæ nigræ variant, supercilia & barbulae in utroq; sexu maculis nigris asperguntur. Similis est huic ille quem Turnerus Mörhenã vocat. Mas enim totus splendescens est nigredinis, eam caudæ partem, quæ podicem tegit, quæq; alba est si exceperis. Caput ruber sed corneus cirrhus tegit, & circa genas duos veluti lobi rubri & carnei. Fœmina tota maculis distincta est, & à Perdice nisi major esset, & ruffa, magis ægrè dignoscitur. Degunt in desertis, & erica confitis locis. Granis, & summis erucæ germinibus, vescuntur.

Gallo PALVSTRI corpus est subrufum aut sufflavum, punctis nigricantibus undiq; distinguitur. An idem sit cum illo qui frumento abstinet, & enascentibus minutisque Cytisi foliis vescitur, ut Boethius prodidit, dubito.

PUNCTUM III.

De Gallinaceis & Gallinis Indicis.

GALLUM INDICVM duplicem nobis Aldrovandus exhibet. *Primus* est auritus, tridactylos, nulli volucrum generi pulchritudine inferior. *Rostrum* illi in superiore parte aduncum, torum rubrum. *Caput, pectus, & venter* integer colore roseo diluto, qui in pectore maculis sub roseis dilutioribus, exiguis, in ventre longè majoribus, quas alba linea transcurrit, insigniuntur. *Cristas* habebat duas, carneam unam, quæ propè rostrum est, inter quam & rostrum superius, macula oblonga cærulea est: alteram pennæ luteis propè primam cristam parvis, mox majoribus, quæ sursum primò ascendunt, mox descendunt deorsum, constantem. *Oculi* eundem ferè qui in homine est præ se ferebant situm, oblongum scilicet, in cuius medio illi positi. *Aures* habebat erectas asininis non absimiles. *Alas* admodum diversi coloris. *Caudam* duplicem. Priorem exiguam, quinque pennis ruberrimis constantem. Aliam novem longissimis, diversum colorem

obtinentibus. De collo superiori & Vropygio pennæ cæruleæ albis calamis ornatae dependent. *Alterum* simpliciter Indicum idem nominat. Coloris toto corpore erat aterrimi. *Rostrum* superiore adunco, utroque caput versus luteo, cætera atro. Vbi foramina narium alijs, ibi rotundum quid & luteum cerasi magnitudine conspiciebatur. *Cristæ* loco cirros gerebat. *Cauda* & calcatibus carebat. *Tibiæ* pedesque tabellis albicantibus præditi erant. *Gallinas INDICAS*, tres idem exhibet. *Primam* colore corporis fuso. *Capite* cirrhato, rostrum in medio tuberoso, albicante, nigris maculis insignito. *Coxis* ex ferrugineo lutescentibus. *Cauda* nulla. Vropygio, simiæ instar, nudo. *Alteram* corpore à rostrum ad caudæ extremitatem exiguo, ad cæruleum vergente, rostrum recurvo & rubicundo. *Cauda* longa, ut in Pica extensa, candida, & lineis nigris conspersa; quæq; in fronte tuberculum magnum, figurâ ficus, coloris ferè cærulei gerebat. *Tertiam* colore fusco, in collo & alis ad cinereum vergente, rostrum rubicundo, sed non adunco, tuberculum simile in fronte gerentem. *Numidica* dicebatur.

PUNCTUM IV.

De Gallinis Gvineis.

GALLINÆ Gvineæ à regione ita dicuntur. *Bellonius l. 5. de Avib.* *Gætæ*, Perdices Terræ novæ quoque dicuntur. Corpulentia vix nostrates Gallinas superant, iisdemque quoad mores & vocem ferè similes sunt. *Peculiare* ipsis acervum quendam pilorum supra caput obtinere, sed qui in anteriori parte reflectuntur, à prima vertebra aut osse colli procedendo per posteriorem capitis partem. Gallum Mauritanum ita Gesnerus ex Cajo descripsit. Pulcherrima inquit avis est, magnitudine corporis figurâ, rostrum & pede Phasianis similis, vertice corneo in apicem corneum à posteriori parte præcipitem, in anteriori leniter acclivem elevato, armatus. Eum natura videtur inferiori capitis partibus veluti laciniis se promittentibus committere atque deligare: inter

ocu-

oculum & aurem utrinque una omnibus ejusdem cum vertice coloris: ita ut insideat capiti eo modo quo Ducalis pileus Duci Veneto, si quod jam aduersum est auersum fieret. Rugosus is est inferius per circuitum; quâ se attollit in directum in summo collo ad occipitium, nascuntur erecti quidam atque nigri pili in contrarium versi. *Oculi* toti nigri, æquè & in orbem palpebræ & cilia. Si maculam in summa & posteriori parte supercilij utriusque demas. *Imum caput* per longitudinem utrinque caro quædam callosa colore sanguineo occupat, quæ ne propendat veluti palea, ut replicaretur, natura voluit, & auerso ductu in duos processus acutos à capite liberos finiret. Ex hac carne attollunt se utrinque carunculae, quibus nares in ambitu vestiuntur, & caput in anteriori parte à cætero rostro pallido separatur. Harum ad rostrum margines inferiores, replicantur leuiter sub vtraque nare. Quod inter verticem & carnem est à dextra & sinistra parte, squamosa duplici incisura notata: in posteriori nulla sed læues, & veluti punctis quibusdam sui coloris respergæ. Color illi in faucibus exquisitè est purpureus: in cætero corpore per summa contuenti, qualis cõsurgit, si album & nigrum pollinem, utcunq; tenuiter tritum, colori fusco rarius aspergas, nec tamen cõmiscens. Tali colori maculae ouales aut rotundæ per totum corpus inesse visuntur, per summa majores per ima minores comprehensæ intervallis linearum, ut apparet in plumarum compositione naturali, qua se mutuo interfecant obliquo hinc inde ductu per summa tantum corporis, non item per ima. Id non ex toto corpore solum deprehendes, sed ex singulis avulsis pennis. Superiores enim obliquis lineis se interfecantibus, aut si mavis, orbiculis quibusdam ex albo & nigro, ut dixi polline confectis, & per extremitatem cõjunctis; ut in favis aut retibus, maculas ouales aut rotundas, in spaciis fuscis comprehendunt, inferiores non item. Vtræque tamen simili lege positæ sunt. Nam in alijs plumis ordine ita junctæ sunt, ut ferè triangulos acutos

faciant; in alijs ut ovalem figuram representent, &c. *Vox* illis divisus sibilus non sonorior, nec voce Coturnicis major. similem Gallinis communibus scribit Bellonius. Fœcundæ sunt, & in nutriendis pullis sedulæ.

ARTICULUS III.

De Capo.

CAPORUM tot sunt genera quot Gallorum, & sola castratione ab his differunt. Capitis tamen juba major est quàm Gallis, caudæ pennæ longiores sunt, & calcaria in majorem mollem excrescunt. *Vox* etiam magis demissa & ratica. Scaliger unum insigni magnitudine, perpetuum convivam habuit, qui cum ater fuisset totus, anno quarto evasit candidus, quanquam erant alij quibus nulla pluma nigra fuerat. Duobus olim *castrabantur* modis, lumbis nempe adultis candente ferro, aut calcariibus ad infima crura usque. Hodie vulnere tanto quantum digito superius lumbos subsepto, ubi testes adhærent immittendo sufficit, inflicto, testiculi per posteriora evelluntur. Mori interdum contingit, si erratum fuerit: & Gallum à castratione ita intumuisse Aldrovandus observavit, ut pellis digitis pulsata, tympani bellici instar sonum ederet. Brevis quidam *pinguescere* scribunt, si cerevisiam aquæ loco apposueris.

Vsus in cibo multus est. Optimum enim sunt nutrimentum & perfectum generant sanguinem, ut omnium avium laudes quatum ad obsonia pertinent, una caro Gallinacea, cujus patina stomachum juvat, pectus lenit, vocem sonoram facit, corpus obefat, Platina comprehendat. Maximè circa sex, septem, vel octo mensium ætatem probantur. In *Medicina* jus caponum ad virium restaurationem commendatur. Quidam ossa crurum medicamentis ad alba mulierum menstrua, immiscent. Alij Fistulæ indolenti pelliculam ventriculi interiori, in sole torrefactam, & in pulverem redactam inspergunt. Græci asserunt, fabæ semina caporum sanguine macerata, ab adversantibus herbis immunia fore;

& si pridie quàm feruntur aquæ simplici infusa fuerint, citius nascituræ; sin nitrata difficilimam coctionem non habituras.

CAPUT III.

De Avibus, quæ se pulverant simul & lavant.

ARTICVLVS I.

De Columbis.

a Varrol. 3.
de rerust.

AVes, quas Latini Columbas, seu quod in culminibus villarum degere soleant; seu quod bibentes rostrum aquæ diutius immergant, ut Hermolao videtur. (*καλυβάν* Vrinare est) seu quod lumbos frequenter colant, ut Alberto M. placet, dicunt, Græcis *περισέρας*, & *περισέροι*, *πέλειαι* aliquando *περηῶνες* *πεληῆρες*, & *εὐριπαι* apud Homerum, Hesychium, Phavorinum & alios dicuntur. Descriptionem non est, quod apponamus. Proprium omnibus utraq; connivere palpebrâ. Aristoteles *k* pedibus & unguibus cucullum repræsentare dixit. *Internas* si spectes *partes l* Ingluviem parvam & ferè rotundam ultra ventriculum, id est geminos sinus habet; unum in quo merguntur recentia, ut guttur: alterum, in quem ex eo dimitunt concoctione maturata. *Ventriculus* ipsis *m* ferventior. *Lien* tam exiguus, ut visum fugiat. *De felle* inter eruditos non constat. Sunt qui habere negant, *n* Galeno ridiculi, sunt qui affirmant, seu in Vropygio vel dorso, quod verisimile non est: seu non eo loco, quo cetera animantia, sed & inter eas alijs ventri alijs intestino jungitur. Cysti carere dum affirmat Galenus, ne decipiatur metuo.

Locus.

Quantum *ad Locum*, ubiq; ferè conspiciuntur. Ingens olim earum in Assyria circa Asealonem quia sacra, *o* & lege edivertitæ; in *p* Cypro, Papho, Cythera, Sicilia, Cnido, quia Veneri dicatæ, copia. Tanta apud Pœonas & Illyrios, ut incolæ militari contra eas ordine exire, Textor *q* nescio cujus fide, prodiderit. Nil de portu, & navali, Thisbæorū, Insula Columbaria *r*

o Euseb.
prepar. Eu-
ang. l. 8.
c. 5.
p Athen.
l. 14.
q in cornu
copia.
r Polyhist.
c. 9.

Solini, quæ in Tyrrheno mari sita est; Lucaiis insulis, in quibus columbis quædoque onerantur naves, regno Pegu, Fessa, & aliis dicam. Amant verè propter innatum pavorem eminentialoca: naturaliter tamen specus & latebras quærunt, quæ de *nidulatione* in arboribus *s* dicuntur, Palumbis potius *s* Horat. l. 1. oda. 2. competunt. *Sexum* difficulter, nisi interiora scrutentur, discernas. Vox tamen exigua fœmellam, gravior marem prodit.

Coituri mutuo se exosculantur, & *Genera-* senior quidem primum congressum *tio*.

ab osculo exorditur, sequentem sine osculo celebrat, *t* at junior quoties libet coire, osculatur, observatum tamen sine osculo marem *u* admitti, si *u* Aldrov. fœmellæ ereptus post triduum eidem restituatur. Si mares defunt, ruunt in mutuos amplexus fœminæ, ita singulis diebus ad octiduum & ultra hypenemium ponitur. *Ovum* quinto à coitu die perficitur: per oblivionem factum, quod *†* Plinius intra decem mature- *†* Plin. H. scere scripsit, & fœmina sæpè ipsâ quâ *N. l. 10. c.* peperit, postridie *x* aliquando, marem repetit, ut fortè ad partum alterius ovi alacrior accedat. Vexata, vel spontè paulò morosior, ovum per tristitiam retinet. Bina ferè *z* ponuntur, *z* Plin. l. 10. ita natura moderante, ut aliis crebrior *c. 52. H. N.* sit fœtus, aliis numerosior. Sed & quia volaces, *a* consumitur volatu materiâ, & in alas pennasque abit. Ex priorum marem, fœminam ex posteriore ediveteribus *b* creditum, visæ tamen binas fœminas aliquando, binos aliquando mares uno exclusisse partu. Bene autem Plinius crebriorem iisdem fœtum innuit, & falsò *δύρονον* appellavit Varinus. Singulis namque seu *c* tricenis, seu quadragenis *d* diebus concipiunt, pariunt, incubant, & pullos enutriunt. Continuatur toto anno fœcunditas, si locum *e* apricum; unde Ægyptiæ *f* duodecies pariunt; & cibum, quem facile acquisitum eximio corporis & ventriculi calore nullo negotio conficiunt; (hæc fœcunditatis causa Aristoteli) habuerint, si horum aliquid deest, à bruma *g* ad æquinoctium hybernium otiantur. Sic duodecim ex eis imo tredecim *h* & quatuor-

t Arist. H.
A. l. c. 2.
u Aldrov.
Ornithol.
l. 11. c. 1.

† Plin. H.
N. l. 10. c.

x Athē. l. 9.

z Plin. l. 10.
c. 52. H. N.

a Arist. de
Anim. Ge-
ner. l. 3. c. 1.

b Arist. 6.

H. A. c. 4.

Plin. H. N.

l. 10. c. 48.

Ælian. l. 1.

var. Histor.

c. 1.

c Arist. H.

A. l. 6. c. 4.

d Varro l. 3

de rerust.

c. 7.

e Idem l. 5.

c. 13.

f Plin l. 10.

c. 53.

g Varro l.

3. de ru-

stic. c. 7.

h Plin. l. 10

H. N. c. 58.

tuor-

tuordecim, haberi possunt paria. Æstate enim binis interdum mensibus terna edunt, sæpè inter pullos ova inveniuntur, & alij provolant, alij erumpunt, hi rursus simul i ac creverunt, & robur habent, cum matribus pariunt, & quanquam k Aristoteles intra annum eos coire, semestres incipere Venerem agnoscere scribat: Plinio tamè quinque mestres fœtificare scribenti, Albertus & experientia subscribunt. Non est ergò mirum quod M. Varronis temporibus, quinq; millia columbarum quandoque in uno peristeroptrophio colebantur, cum vel decem paria paucis annis in talem numerum excrefcere queant. *Incubatio maris & fœminæ l* perficitur opera, hæc noctu, ille interdiu incubat, de tempore inter scriptores non constat. Plinius, æstate octavo decimo die excludere putat, m vicésimo aliàs. Apud n Aristotelem, quod ovum prius editum fuerit, intra vicésimum diem & absolvitur, & excutitur à pullo. Pertundunt ovum pridè quam excludatur pullus. Alberto denique completur septem in utero diebus, fovetur per quatuordecim, postea fisso ovo, pullus exit. Experientia ab Aristotele militat, qui o etiã cœcos & imperfectos, quod, quia pauciparæ sunt, copiam alimenti cum prole parere soleant, pari affirmat. Possunt ab ortu p versicolores haberi; si miscentibus jam oscula maritis,

*Stragula flammæolis oculis rubrosque tapetes
Et vestes ostro perfusas objicit auceps.*

Vitam columbarum octonis annis Plinius q definit; quos etiam alletricibus, excœcatis Aristoteles r tribuit. Albertus domesticis viginti annos adscribit. Athenæus s ad triginta producit, fuit, quæ viginti duos annos vixit, & semper, excepto ultimo generavit.

Vocem per γογγίζου, γογγύειζι, πορροζίζου, & πορροζίζου, quod Latini gemere, murmurare, & meditari dicunt, expreflere Græci.

Volatum quod attinet, nullæ domesticarum neque longius domo, neque diutius abvolant, sed & altè per aera

volitasse, in Paphlagonia Bellonius i t l. 6. de A- observavit, ut conspectum effugerèt, vib. c. 23.

seu ijs cum aère tanta intercedit familiaritas, ut securius in eodem degant: seu alia causa. Celeritatem multè testantur u authores, hujus opera u Virgil. l. uno eodemque † die victoria Tauro- 5. Aeneid. sthenis ex Olympia Æginum parenti † Ælian. ipsius nunciata est. Sucta intecta fi- variat. l. 9. des, ut Hircius & Brutus in x Muti- x Plin. l. 10. nensi obsidione, Leydenfes in sua; Ro- c. 37. mani in Circum vel Theatrum euntes, quæ vellent domum nunciaturi;

* Ægyptij, Cyprij, & Cretenses nau- * Bellon. l. tæ ad terram appropinquantes; Ben- 6. de Avib. fes † Catiæ urbis incolæ eis usi tan- c. 21. quam tabellionibus fuerint; effecit. † Boter. in Frustra vallum & vigil obsidio per cælum eunte nuncio. Duplicatur celeritas, dum se à rapacibus insectari sentiunt. Sed & strepitum in volatu y y Virg. Aequandoq; edunt, quâ ostentatione, ut neid l. 5. vinctæ præbentur Accipitri implicatis strepitu pennis, z qui non nisi ipsis z Plin. H. alarum numeris eliditur. Speculatus N. l. 10. occultus fronde latro, & gaudentem c. 36. in ipsa gloria rapit.

Ad Ingenium & Mores Columbarum pertinet, quod cum bibunt, collum a non resupinant, sed quia breve & amplum, multarumque aquarum capax Plin. H. N. habent, largè jumentorum more bi- l. 10. c. 34. bunt, quod Arist. H. A. l. 9. c. 7.

*— ubi mollia frangunt
Nubila, jam longum cælog, domoq;
gregatæ,
Si junxit pennas, diverfoq; hospita
tractu
Venit avis, cunctæ primum miran-
tur & horrent,
Mox propiusq; volant, socium jamq;
in aere ipso
Paulatim fecere ssum, plausuque se-
cundo
Circumeunt hilares, & ad alta cubi-
lia ducunt.*

quod corpus primò humectant, dein pulvere b sese conspergunt, sic à pu- b Arist. H. licib. & omni sorde mundantur, quòd A. l. 9. c. 49 manè fœminas vagantes in nidum cõpellunt, & incubare cogunt. Sæpè ex hac causa castigatio pigrius intrante fœmina ad pullos, c quod conjugii c Plin. H. fidem non violant, communemque N. l. 10. ser- c. 34.

i Varrol. 3. dererust. c. 7. k H. A. l. 6. c. 4.

l Arb. l. 9. c. 16.

m Plin. H. N. l. 10. c. 58. n Arist. H. A. l. 6. c. 4.

o 4. de Genet. c. 6.

p Oppian. l. 1. de venat.

q Plin. H. N. l. 10. r Arist. H. A. l. 9. c. 7. s Athen. l. 9. Dipnos.

Vox.

Volatus.

u Virgil. l. 5. Aeneid. † Ælian. variat. l. 9.

* Bellon. l. 6. de Avib. c. 21. † Boter. in Relationib.

y y Virg. Aeneid l. 5.

z Plin. H. N. l. 10. c. 36.

Ingeniū a Athen. Dipnos. l. 9. Plin. H. N. l. 10. c. 34. Arist. H. A. l. 9. c. 7.

b Arist. H. A. l. 9. c. 49

c Plin. H. N. l. 10. ser- c. 34.

servant domum. Nisi cœlebs aut vidua nidum non reliquit, & imperiosos mares subinde etiam iniquos ferunt: quippe suspicio est adulterij quamvis natura non sit. Tunc plenum querelaguttur, sæviq; rostri cibus, mox in satisfactione exosculatio, & circa veneris preces pedum orbibus adulatio. Appetunt tamen maribus defunctis, cujuscunq; coloris, non nigræ rātum, quod proditum quibusdam, novas nuptias; & si *d* domini jussu conjugia permulent, pristino domicilio reddita, prioribus spretis, novissimis adhærescunt, quin & nonnullas ex maritalis cum alijs coire Aristoteles dixit: & ut nigrâ apud Ægyptios mulier perpetuo vidua, quod pulla semper incederet significabatur: sic ingrati apud eosdem columba, quod masculus validior factus, patrem rostro incessit, & à matre abigere conatur. Huc etiam pertinet, quod *e* mas adultos pullos, cum ex nido tempus prodeunti est, subigit, quod eis pavore percussis (sunt autem *f* timidissimæ) medæ natiæ partes *g* tremunt, quod, dum etiam sub mensis cum Gallinis conversantur, hominum consuetudine se deletari ostendunt, quod deniq; Aquilam sublimipetam abhumipeta discernere norunt, & si hic invadit, in sublime *i* feruntur, si ille, deorsum versus ruunt. *Arist. H. A. l. 9. c. 36.* Nec tacendum, recens natis pullis vel *k* terram falsuginosam, quam in locis lotio conspergi fueris quærunt; vel salis ipsius *l* grana, seu ut livorem abigant, *m* nefascinantium noceant imprecationes; seu, ut ad recipiendos cibos præparentur; seu, quod verissimilimum, ut eis tam fœcunditatē quam cibi appetentiam ingerant; inspuere, corporis mundicie impensius studentes, nidos à fimo repurgare. *n* Helxine, herbâ ad evacuationem uti, laurinos ramulos tenues primum pro amuleto colligere, deinde ad pullorum custodiam nidis imponere. Colores suos varietatemque dispositam nosse. Memoriâ, ideo temporis, quando fœminæ in cucubitu succedendum est, nunquam mas obliviscitur, † pollere. *† Rhodig. l. 20. c. 10.* Ita denique cicurari, ut & literas ferant, & cibum ex auribus, quib. præ-

stigijs nebulo ille Saracenus Muhamedes usus est, capiant.

De Pugna satis est dixisse, in nidorum vicinia mares pro uxoribus has pro illis pugnare. Antequam coiverint, mares adhuc cœlibes, suas alijs subtrahere conantur. Vidit & Avicenna duas pro fœmina pugnantes; hæc victori adhæsit; quem, pugna repetita, deseruit victum.

Amicitia eis intercedit cum homine. Alliciuntur in columbaria & manent, si vel humano sanguine cum piscis integris in vase figulino circumactis illinantur, & pisa deglutiant; vel cranium hominis senis in iis *q* suspendatur; vel lorum quo homo *r* strangulatus est, deponatur; vel lac mulieris pullam à bimatu lactantis, occultetur. *l. 3. c. 44.* Cum capite capræ, quod excruciatum, cum multo sale, & cumino Romano coctum, ac ibidem depositum, eos retinet. Cum Tinnunculo & vespertilionibus ut suis locis expositum est, deniq; cum vite agresti, peristerione, saliva, carlina, femine viticis, & aliis. Detinentur vel peregrinas adducunt, si aliquid horum vel in columbario sparseris, vel suspenderis in nido.

Inimicitias autem exercent, cum *Inimicis* circo, ad cujus vocem perhorrescunt, quod vociferans invadat; *s* Milvo, *t* s Hont. *l. E. pod. ed. 16.* Aquilis, marinis imprimis; Bubone, qui ova exforbet. Noctua, corvino genere, vulpibus, catis, Mustellis, *u* helleboro albo, & dentibus humanis, *x* quibus virus quoddam inest, quod & fœtus implumes necat, taceo de aliis. *l. 4. de Merthodo c. 114 x] Plin. H. N. l. 11. c. 37*

Affectus ipsorum sunt, Pulices & pediculi, quibus nisi mudentur, macilentæ evadunt; varioli circa oculos, qui mense Augusto in primis infestant; & vitiligo ac lepra ob quam à Persis pulsas apud Herodotum *z* legimus. *l. 9. c. 90. z Herodot. l. 1.*

De Usu columbarum in Medicina multa prodita sunt. Ventriculo quia sunt ferventiore, lapillos comesos conficiunt, Margaritas eis exhibitæ poliri a Cardanus prodidit. Pestiferis hæc corripit morbis, qui carne assidue in cibo uti fuere, ex Aegyptiorum accepimus arcanis. Odor etiam sylvestrium in aërem resolutus, ab Epilepsia & Paraly-

d Aldrov. Ornithol. l. 15. c. 1.

e Arist. H. A. l. 9. c. 7.

f Ezechiel. c. 7.

g Tzeket Chilia. 12. 433.

i Ælian. H. A. l. 3. c. 45.

Arist. H. A. l. 9. c. 36.

k Arist. H. A. l. 9. c. 24.

Æliæ. H. A. l. 3. c. 45.

l Gomefius l. 1. de Sale.

m Athen. Dipnos. l. 9.

n Ælian. H. A. l. 1. c. 35.

† Rhodig. l. 20. c. 10.

† Rhodig. l. 20. c. 10.

† Rhodig. l. 20. c. 10.

† Rhodig. l. 20. c. 10.

† Rhodig. l. 20. c. 10.

† Rhodig. l. 20. c. 10.

† Rhodig. l. 20. c. 10.

† Rhodig. l. 20. c. 10.

† Rhodig. l. 20. c. 10.

† Rhodig. l. 20. c. 10.

Amicitia

p Gesnerus de colubis.

q Albertus de Avib.

r Palladius l. 3. c. 44.

Inimicitias

s Milvo, t s Hont. l. E. pod. ed. 16.

t Ælian. l. 3. de Ani-

mal. c. 45.

x u Serapio. l. 4. de Me-

l. 4. de Me-

l. 4. de Me-

l. 4. de Me-

l. 4. de Me-

l. 4. de Me-

l. 4. de Me-

l. 4. de Me-

l. 4. de Me-

l. 4. de Me-

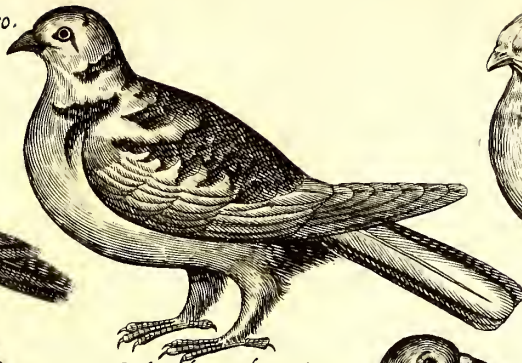
l. 4. de Me-

l. 4. de Me-

l. 4. de Me-

l. 4. de Me-

Columba Indica rostro.

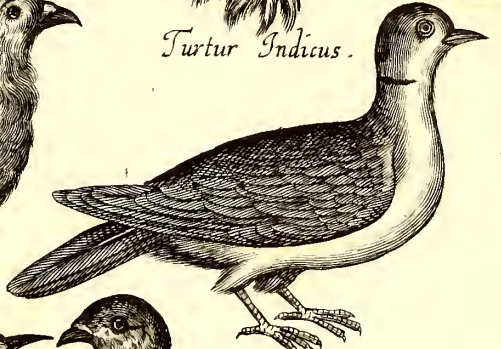
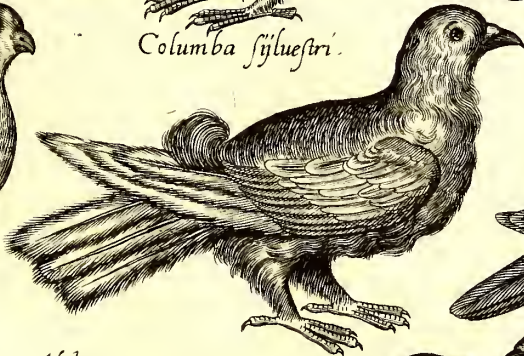
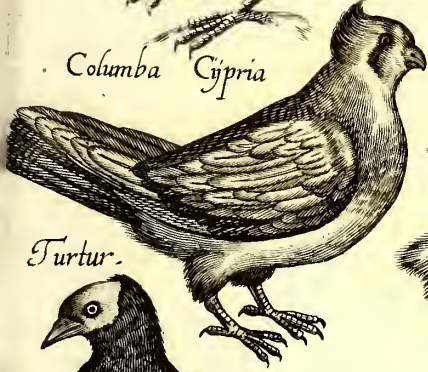
Columbus.

Columba Cypria

Columba sylvestri.

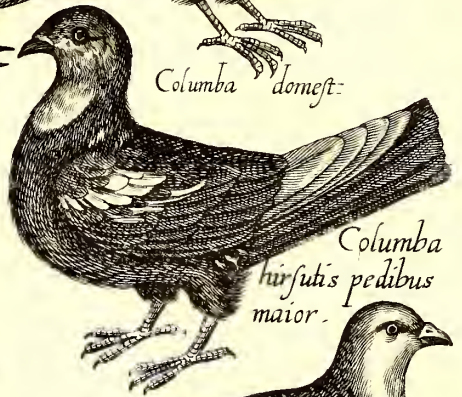
Turtur Indicus.

Turtur.

Alchata siue Filacotona.

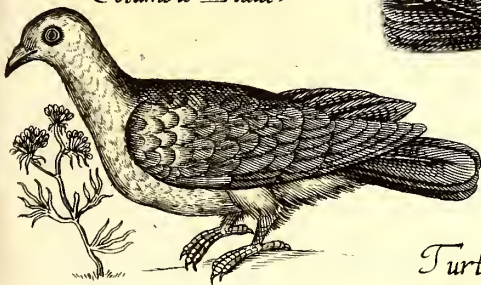
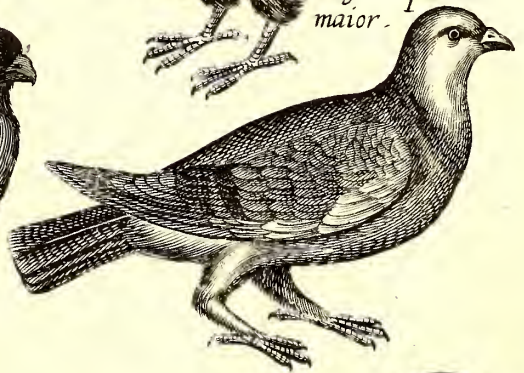
Columba domest.

Columba hirsutis pedibus maior.

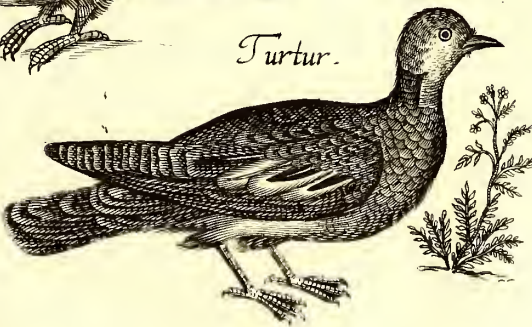
Columba Cypria.

Columba Liuia.

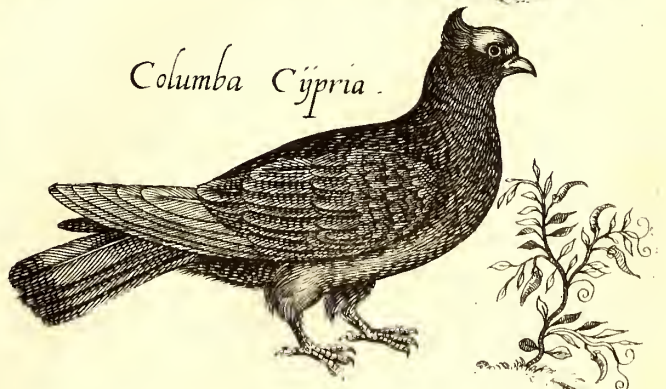
Oncas Seu Vmago.

Turtur.

Columba domestica Varijs coloris.

Columba Cypria.

raiyfi, si Villanovano & Abenzoari credimus, præservat. Cerebella cœcitatē inducendi proprietatem habere, metuo ne falsò, dicuntur, medicamentis venerem promoventib. rectè præscribi, certum. Sanguis *b* cruorem membranis cerebri emanantem cohibet, & oculis *c* suffusis eximie prodest. Lusciosis benè illinitur. In masculis efficaciori Hierocles eundem medicamento ad stranguriam Equi admiscet. Adeps ad dysuriam cõmendatur. Pennæ primum enatæ & cum urtica ustæ podagræ dolores leniunt, ut Marcellus author est. Ovis rectè condyloma fovetur; sed desiderē ante æger in aqua debet, in qua verberna decocta est. Fimus tanti est fervoris, ut ignem sæpè concipiat, & in

nimio usu gignere, Siueon Sethi; Cynanchen inducere Rhafis, meminere. Quod verò *q* Varronis tempore, singulorum pullorū paria ducentis nummis, & si eximia essent, singulis millib. sestertiorum vendebantur, quòd *r r de Re Rū-* Columellæ diebus sunt inventi, qui *stic.* quaternis millibus nummum binā paria mercabantur: quod deniq; *s Pli-* s *sPlin.H.N.* nius L. Axium Equitem Romanum *L.10.c.37.* ante bellum civile Pompejanum denarijs quadringentis singula paria venditasse scribit, luxuriæ potius & delicijs quam usui adscribendum est.

ARTICULUS II.

De Columbis Domesticis.

GENERA columbarum tria Varro *b Genera.* *b l.3. de re* posuit. *rust.c.7.* *Unum* agreste, seu saxatile, quod in turribus & culminibus vil- *lae* habetur, quod falsò Perottus *περεια-* *das* esse credidit, quidam malè cum illo saxatili, quod in agro Bononiensi capitur, prorsus ferum, saxatilibus Varronis majus, coloris lividi, rostro rubicundo, conferunt, quodq; *c Ga-* *leno* *νίμας & βόμας*, dicitur. *Alterum* elegantius, quod cibo domestico contentum, intra limina januæ solet pasci, *c l.10. de* *Compos.* *simp. Me-* *dicament.* *Κατωιδος* seu Domesticum Galeno. *Tertium* ex his stirpib. Miscellum fructus causa. Aristoteli sex sunt species, nempe, *Columba*, *Oenas*, *Gazæ* *vinago*, *Phabs*, *Phassa*, *Pelejas*, & *Turtur*. Aldrovando verò ex magnitudinis ordine, *Phassa* primum, *Phabs* secundum, *Oenas* tertium, *Columba* quartum, *Livia* seu *Pelias* sextum, *Turtur* postremum locum occupat. Palumbum Pyralidem, *Columbam*, & *Turturem*, nihil inter se similitudinis habere falsò à Callimacho *f* dictum, in sequentibus *f Eliã.l.1.* *varia.hist.* *c.15.* exponetur. In Sylvestres & Domesticas commodissimè distinguuntur. Et Domesticæ quidem, si Differentias attendas coloris, magnitudinis partium, & coitus, ratione variant: Fuere in insula Capitis viridis & Madera sylvestres adeò mites, ut domesticarum more se capi manibus paterentur. In Therapne maximas nasci ait Perottus, Spoleti perexiguas. Tantum duo-

b Diosco-
rides.
c Galen.de
Simp. Me-
dic.c.3.

d Galen.l.
9. de Tem-
pore.

e Gesnerus
de Colum-
bis.

p Libro de
interm.af-
fectib.

q de Re Rū-
stic.l.

g Athen.
Dipnos. l.
9. c. 16.

h Aelian. l.
4. de Ani-
mal. c. 2.
i Scaliger.
exerc. 231.
c. 7.

d Plin. l. 10
H. N. c. 17.

decim passuum millia efficiunt discrimen. Habentur in Norvegia totæ albæ, quas & alibi vulgatissimas conspicias. In g Græcia eo primum tempore visæ sunt, quo Persicus exercitus circa Athon montem interit. In Eryce h Sicilia ingens numerus unum rubrum tanquam Ducem sequitur. In Persia i deniq; Columbi si qui sunt, oblongo & anserino illi sunt collo. Genera tam indigenarum quam Exoticarum plurima apud nos sunt, quæ an veteribus cognita fuerint, jure dubitari potest, etiam si Romanos Columbarum amore infaniisse d Plinius prodiderit. Sunt *Gutturosa* vulgaribus domesticis duplo ferè majores, pedibus hirsutis, quæ inter volandum, & dum murmurant, fauces in ingentem tumorem inducunt, Plinij Campanas dixeris. Aliæ *Cypriae*, seu ut Gesnerus nominat, *Rusticae*, Anglicæ, *Monachicæ*, seu *Ferrariensis*, ex quib. quædam *Cucullata*, cristam gerunt, & pedes vel pennis ornatos vel nudos habent; quædam crista carentes, rostro sunt admodum exiguo, & pedibus nudis. Aliæ *Turcica* & *Persica* colore toto pullo seu betico, præter oculos, qui miniaci, pedes qui pallidè rubent, & rostrum, quod lutescit. Aliæ *Indica* rostro Anatidis, nihil præter pedes, & magnitudinem cum columbis commune gerentes, quarum illa quam Aldrovandus Vienna acceperat, rostro albicabat, circa nares rubescebat, postremò serpentum instar subcæruleis & nigris maculis, quæ per totum ferè verticem producebatur, variegatum erat. Sub oculis macula longa alba totum caput tanquam torquis ambiebat. Aliæ, quæ, quod in honorem fœmellæ, vel suæ vel aliarum post longa murmura à terra sese elevent, & ultra illas volando alas quatiunt, Belgis *Overlagers* dicuntur. Aliæ *Gyratrices*, quæ, dum in orbem supra fœmellas maximè obvolitant, tam fortiter alas quatiunt, ut duorum asserum simul collisorum sonitum superent. Unde remiges earum pennæ semper ferinæ fractæ conspiciuntur. Aliæ *Galeata*, quarum caput, cauda, remiges, semper alius coloris sunt, quàm reliquum corpus. Ta-

ceo hic *monstrosas*, quarum una in Germania propè pagum Rikenhoven capta, præter quatuor pedes, duplicem alvum habebat; altera duplici quoque alvo Bononiæ nata est; tertia bicorpor quodammodo erat, ex uno nimirum corpore, alterum par pedum remittens, cum reliqui duo alteri corpori perfectè inessent.

ARTICULUS III.

De Columbis Sylvestribus.

PUNCTUM I.

De Palumbis.

Sylvestres columbæ quæ sint, præterito ex Aristotele articulo recensuimus. Primus ex illis *Palumbus*, qui vel *Major*, vel *Minor*. Hic Phabe Philosopho dictus, à nemine hætenus descriptus est. An ille sit, qui in Matchia Anconitana Palumbo vocatur, incertum.

Maiorem Græci *Φάσαυ*, Attici *Φάσαν*, *Nomen*. moderni *Φάσαυ*, Niphus Torquatum, Servius, Titum vel Titium; sed per hos fortè vultures intellexit Persius ut Aldrovandus opinatur; Villanovanus Cadonem vocant. An *Generis* diversitatem admittat, nondum liquet. Hispani *a* in quadam novi orbis insula a *Martyr*. grandiores nostris. Gustu & sapore *Decad. Oceani l. 10.* meliores Perdibus qui aromaticum spirabant, odorem, & quarum dissecta ingluviis floribus plena deprehensa, invenerunt.

Corporis crassitie ad Gallinas prope- *Descri-* modum accedunt, magnitudine haud *ptio.* multo minores. Color est cinereus, *caput* ex rubro & cæruleo mixtum, alæ in lateribus maculis albis insigniuntur, torquis coloris est à capitis, dorsumque colore diversi. Ingluviem *b* ventriculo præpositam habent. Ideo bene *b Arist. H. A. l. 2. c. ult.* Plinius, Aves quædam sinum unum habent, quo merguntur recentia, ut guttur alterum, in quem ex eo demittunt, coctione maturata, ut Palumbes. *Testes*, cum Venerem exercent, insigni magnitudine augentur; hybernis menses, ne ullos quidem habere arbitrantur nonnulli.

Locum

fabasumptus resistit. Lapilli in ventriculis inventi, contriti, potioni contra eosdem insperguntur.

PUNCTUM II.

De Oenade seu Vinagine, Alchata seu Filacotoa Arabum & Columba Livia.

Oenas Tzetzi O'vnið, non tam *ἀπὸ τῶν* *ivōv* à fibris carnis, quæ dura, & nisi terg^o detraxeris esui inepta est; quàm, vel à colore uvarum nigrarum maturarum, quas *ὄνωπον* Græci vocant; vel à vindemiæ tempore, quo & conspicitur & capitur; unde Lycophroni *ὄνωπος* *οαψ*, dicitur. Gaza vinaginem, Josephus Scaliger Vinitorculum, alij vini-feram, Julius Scaliger Rupicolam, vocavit. Major est columba. *Rostrum* habet, si Oenas est quam Aldrovãdus exhibet, cinnaberinum, longum, in extremo acutum. *Caput* totum ventrem & alarum pennis cinerea. *Remiges* notabilis magnitudinis & nigricantes. *Cervicem*, intercurrentibus plumis nigris viridem. *Caudam* versus Vropygium cineream cætero nigram. *Pedes* rubros.

ALCHATÆ quam cum Filacotona eandem Aldrovãdus facit, alæ sunt oblongæ, pennæ & plumæ coloris coturnicum, cutis extrema dura, in Syria pedes nigri & breves. Ad eam proxime accedit illa, quæ nomine Angeli Monspeffulani venit, quamq; Perdici persimilem, rostro & pedibus nigris, plumis ex fusco colore in nigrum vergentibus, & luteis in ruffum, esse Rondetius ad Gesnerum scribit.

COLUMBA LIVIA Alberto Cavernalis, Græcis *πέλειας*, ex descriptione Gesneri, est columbâ domesticâ minor. *Rostrum* ipsi albicat, & circa nates parû purpurei habet. *Collum* pronum ad latera habet pro diverso ad lucem posita variè splendens, in se partim subviride partim purpureum. *Supinum* ex cinereo tale. *Plumas* ubiq; cinereas, alarum pēnas quatuor longio-

res cinereas, medias, partim cinereas, partim ad extrema nigricantes, ultimas dorsum versus subruffas. *Pedes* rubros.

Vescitur glandibus & granis. *Nidificat* in arborum cavis & templorum muris. Migrat, & in cibo, palumbo tantum tenerior, præfertur. In India, prode Aeliano, virides pennas habēt, Plittaco simillima: Cruribus & rostro Græcam refert Perdicem.

PUNCTUM III.

De Turture

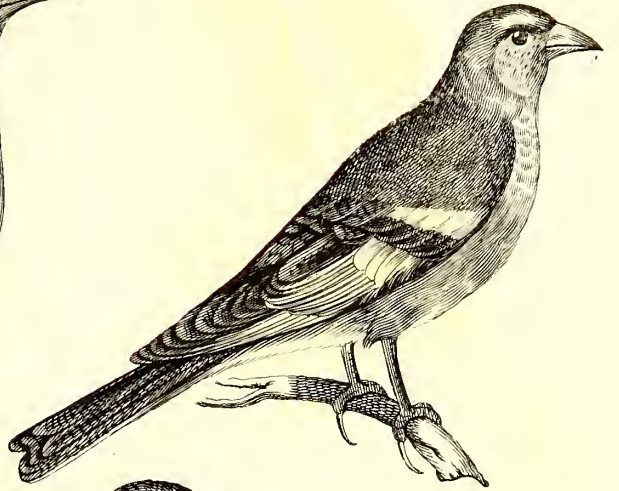
Turtur in Columbaceo genere ultimo loco ponitur. Tria aut quatuor earum in Hispaniola observata genera. *Visæ* in locis frigidioribus, & nivosis candidæ & in Aquitania duas ejusmodi se vidisse testatur ^{a Scalig.} *Scaliger*. *Turcarum* verò Imperator, parari & peculiaris generis Hérico Galliarum Regi transmisit. Ex Alexandria diversi à nostratibus adferuntur coloris. *Observatum* & nostro ævo quoddam genus, cujus fœmella candicat naturaliter; mas coloris est cinerei ad subruffum vergentis, habetque torquem nigrum. ^{Exerc. 19.}

In *Descriptione* non est quod immoremur. Falsò Orus Apollo soli inter omnes volucres dentes & mammas tribuit. falsò ^{b Ovid. in Epistol.} *Ovidius* nigrum dixit. *Collum* torquis ambit lōgè aterrimus, viridibus maculis conspersus, ante vix conspicuus. *Alæ* sunt versicolores. *Dorso* & pectori vicinæ elegantissimo colore ruffescunt, nigris, quarum extremâ viridia, intercurrentibus. Hinc virides cum ruffis marginibus sequuntur. *Remiges* sunt atræ; si albi aliquid occurrit, in extremitate illud est. *Fœmina* ^{c Arist. H. A. l. 9. c. 7.} *c* nisi interiorum aspectu difficulter cognoscitur. Ex *Indicis* fœmina, pedibus exceptis, qui rubri, & rostro quod nigricans, tota est candida. *Mari* caput, collum, pectus alæ ad remiges, dorsum ad Vropygium dilutè ruffescit, nec ulla macula respergitur. *Iris* in oculis miniaceo colore resplendet. *Torquis* tenuis & nigra circum quoque collum ambit. *Venter* propè anum

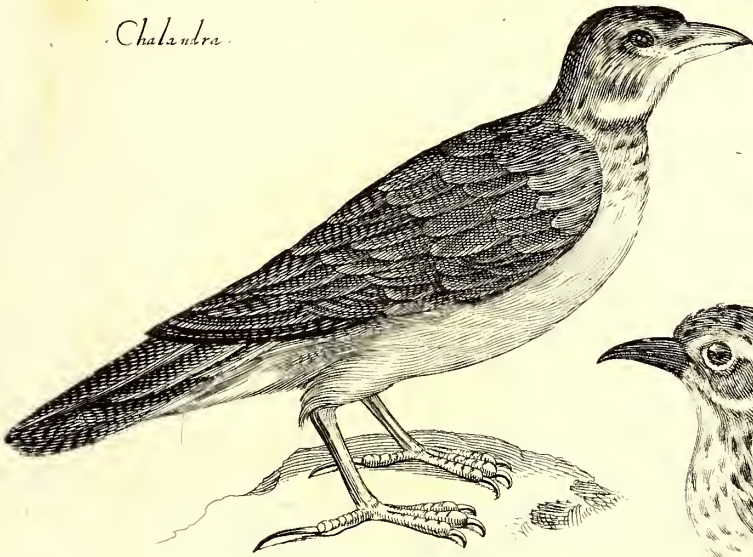
Turtur

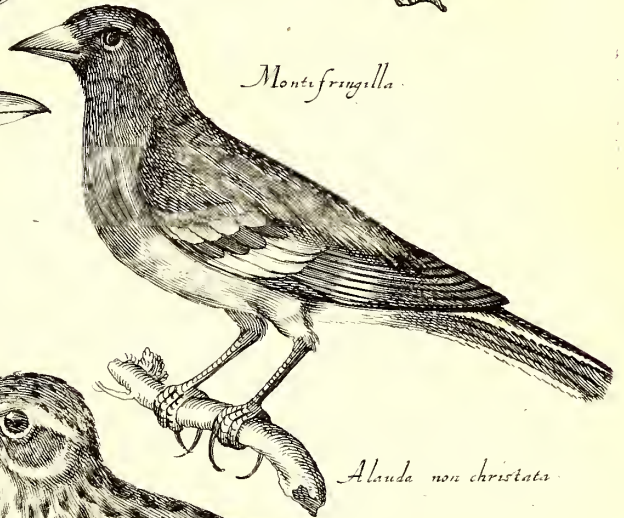
Fringilla

Chalandra

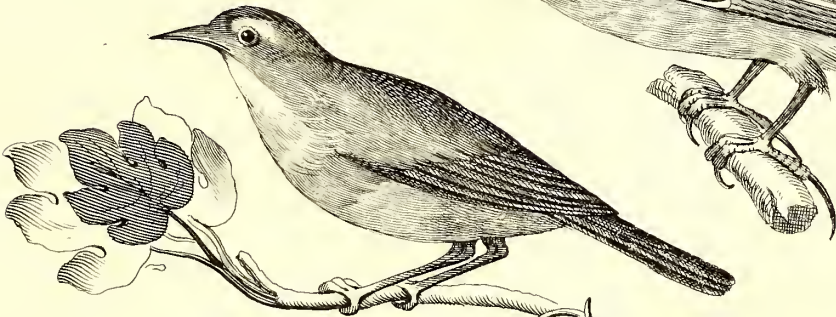
Montifringilla

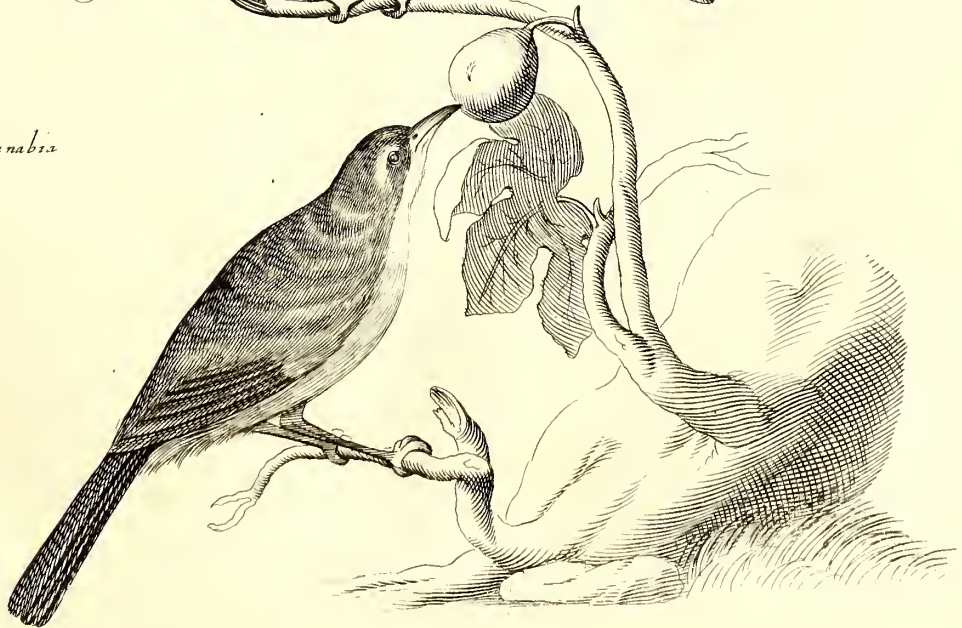
Alauda non cristata

Ficedula

Ficedula Canabiz

anum lutescit. Pedes rubei tabellis albicantibus ornantur.

Locus.

Nullibi ferè non visuntur, rarius alicubi vel frequentius. In Æthiopia tanto numero per aëra volare traduntur, ut nebulas effundant, & solis radios impediant. Apud Tartaros quia in cibis prohibita, abundant. Sed & Peru numerosè eas alit. Morantur ferè semper vel in montium jugis vel ulmi aut aliarum arborum cacuminibus Hyeme vel latent, vel tepidiora loca petunt. Unde Trimestres, quod totidem mensibus nobiscum agant. Plinio. Cum ad Italiam d veniunt, in Pontijs insulis, primâ volaturâ quiescendi causa paucos dies morantur. Redeunt ad nos adventantis veris nunciæ, cum jam prolem fecerunt.

d Varro de Re rust. l. 3. c. 5.

Nutri-

vescuntur e frugibus, glandibus & olivis. Milio vehementer delectantur. e Arist. H. f. Æstate sua sponte dummodo sit facultas cibi, hyeme offâ panis vino madesacta pinguescunt, & si novella sunt ætate, in tantum, ut g pinguedine suffocati intereant, tanquam nimio infartu elisis faucibus.

mentum. e Arist. H. f. A. l. 8. c. 3. f Columella, de Re R. g Scalig. in Theophr. l. 5 c. 20.

Genera-

De Generatione eadem ferè quæ in Palumbis occurrunt. Bis anno pariunt, & trimestres fœtificans. Mas & fœmina vicissim incubant. Nidus inter densos arborum ramos ex duris & nodosis lignis construitur. Indicè quotiescunq; ova rumperentur, nova pariebât; fortè non facturæ, si illa exclusissent. Proprium omnibus crepitus ventris; & cum vocem edunt, novissima pars alvi vehementer citatur.

Ætas. h l. 3. de propr. Animal. c. 34.

Octonis annis vivere, reliquit Aristoteles; quindecim iisdem cubare b Bartholomæus Anglicus.

Vox.

Gemere Latinis dicuntur; Græcis τούζεν, quibusdam sénev. Tum volatu, tum pedibus plurimum valent.

Amici-

Amicitiam colunt cum Psittaco, i Merula, Pavonibus,

tia. i Scalig. in Theophr. l. 3. c. 16.

Inimicitiam k cum corvo, & chloreo exercent. Helleboro, quo columbæ intereunt, propter peculiare temperamentum impunè vescuntur; malo punico trito perimuntur.

Inimicitia.

Ad Ingenium pertinet, quod si mori alterutrum contingat, l à secundis nuptijs abstinere, soli volare, nec ra-

k Ælian. H. A. l. 6. c. 46.

Ingeniū.

mis frondentibus insidere, nec limpidaquam bibere, nido suo contra lupi incurfus, m squillæ folia, quæ isti fugere consueverunt, superjacere, & gladiolum seu tanquam fascinationis amuletum comedere, seu nido imponere, qua fide non addo, prodatur.

l. Mantuâ. l. 2. Part. Mar. m Ambr. 6. Hexam. 4.

Vsum quod spectat Aegyptij ijs, n Vsum.

quod Accipitris sacri sibi alitis unguis aliquando evaderent, abstinebant. Martialis, n cuius ævo capita Tur- n Porphyri turibus amputabantur, clunes laudat. l. 4. de Ab- stinent. l. Vulgus pingiores commendat. In Me- 7. Epigr. dicina idem quod Palumbes præstant; Fimus albugines extenuat. Facilitatur partus, si tribus juniperi septem lauribaccis, cum cinnamoni drachma, & corticis cassiæ drachma una & semis farta assata & pinguedine Gallinæ ad ignem inuncta, vesperi bis in hebdomada sumatur. Non tangi veneris, qui in corio lupi cor Turturis delatum gustavit, falsò à Mizaldo proditum est.

ARTICVLVS IV.

De Passeribus in genere.

PAsseres, Græcis σπυροὶ, δὴνζες, δὴνζες, Nomen. δὴνζες, Macedonibus δρῆες, Eleis, ἀ ἀ Athen. δειπῖται, alijs ἐλλόποδες & ἔπροι, ut apud He- dipnos. l. 3. sychium extat, dicuntur. Eidem σπυροῦ δὴνζ passerculus est.

Aristoteles vix alios præter domesticos novit: ideò omnia quæ de illis scripsit, hisce conveniunt. Athenæo ex Alexandro Myndio, alij sunt sylvestres, quorum fœminæ corpore sunt debiliores, rostri colore magis testaceo, facie id est anteriore partè, nec nigra, nec valdè alba; Hollandorum fortè lignipetæ: alij Domestici, qui σπυροῦ περῆται b Galeno, ἀσπεργίτης modernis Græ- b l. 3. de A- cis. Alberto sunt quidam in vertice ment. rubei, in cavis arboribus nidulantes. Visuntur & albi, & semper, si c Pseu- c insectis do Aristoteli credimus, tempestatem secret. nunciant conspecti. Sunt in insula S. Thomæ virides, d canori. Meminit d Scalig. Avicenna e cujusdam, qui quindecim diebus continuis in principio ve- 236 h. 2. ris suavissimè cantillet, post colorem cl. 8. de A- nimal. c. 7.

immutet, mutescat, & sese abscondat. Est in India *Passer Nocturnus*, qui noctu volat, interdium quiescit. Hirundinibus est alis & volatu similis, ex cinereo niger, nisi quod in medijs alis albam habeat fasciam. Noctuam odio ingente

f H. A. l. 9. c. 1. *prosequitur. Fortè Aristotelis f Colaris, quem ab ulula capi affirmat, vel Actuarii Passer sylvestris magnus, in summis fruticum furculis desidens, colore & magnitudine Alaudæ, voce garrula, hyeme latens, quiq; à Noctua capitur. Sunt ibidem & Turdo minores, velocissimi volatu, qui aquas sequuntur, & natant. Sunt & alij de quibus inferius dicitur.*

Descriptio.

Descriptionem non est, quod quis à nobis postulet. Pennæ quoties acriora urgent frigora abeunt in albas. Non est ipsis gula, nec ingluvies, sed ventriculus longior. g Adimum intestinum pauca appendices visuntur. Fel alis ventri, alijs intestinis jungitur. Nullibi non inveniuntur. In Media h tanta aliquando eorū copia, ut incolæ, quia femina terris concredita absumberāt, aliò commigrare coacti fuerint. Delphis in Hollandia, sæpè una die in uno cerevisiariorum granario aliquot ceturix capiuntur. Migratorios esse vel sese occultare, Hieronimus innuere videtur. Athenæus mares hyeme latere, fœminas permanere, ex eo quod color in ipsis mutetur, collegit. Aldrovandus inter migratorias vel latentes poni credit; quod, mares vere, calore tam interno quam externo accrescente, quādo iterum calor accrescit, conjuges suas ad sobolis propagationem adhortari incipiant.

Nutritio. *Victitant granis jactis in terram seminibus milio, muscis, formicis, grillis, scarabæis, vespis, apibus delectatur & hordeo, cujus corticem celeriter à grano separant. Sed nec grana sambucirejiciunt. Erhyosciami semina absque ullo detrimento, seu propter venarum exilitatem seu causam de Coturnice redditam, devorant.*

Generatio. *Generationem quod attinet, salacissimi esse comperiuntur. Vidit i unum Scaliger in cavum quoddam plus decies ad fœmellam quam iniret, ex adverso muro, pusillis interpositis mo-*

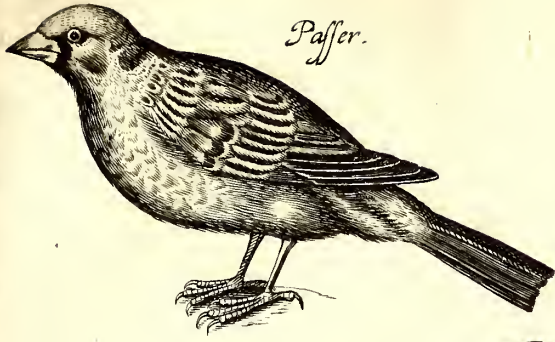
mentis advolasse. Vidit k Aldrovandus alterū, qui longè minori quam horæ spacio, vigesies fœminam inivit, pluries initurus, nisi ista locum mutasset. *Nidulantur vel sub tegulis testorum, vel in foraminibus parietum, & ut pulli mollius cubent in fœno & plumis. Occupant & hirundinum aliquando nidos. Unde apud Ægyptum ob limum, quem invehit Nilus, cum hirundinibus artem parietum è luto construendorum invenisse, creduntur. Pariunt cœcos & imperfectos l pullos: bis terve quotannis, octo ad summum, quatuor ad minimum, ut plurimum septem.*

*Aetas passerum diversimodè definitur. Mares negantur anno diutius vivere, argumento, quia nulla veris initio appareat nigrigudo in rostro, quæ ab æstate incipit. Fœminis longiusculum spacium, ait, Plinius. m Albertus id à tempore coitus computat. Scaliger n nullum excedere bimatu, verisimile esse credit. Ex illis, inquit, parum captatur, minimum capitur; fœcundissimi sunt, frequentia nō magna. Aldrovandus eam ad quadriennium extendit, quod columbæ etiam salacissime, decimum sextum imò plures attingant. Cognoscitur ætas ex rostro, cinereum hoc, & circa fauces croceum juvenibus, nigrum ac durum proventis. Vox eorum apud Græcos est *εγχιζεν*, quod stridere vertitur. Apud Homerum *εχιζεν*, apud authorem Philomelo pipere. Rhadivus cantillare dixit. Cum gradiuntur, saliant.*

Ingenium si attendas, ita sunt timidi ut sæpè à somno excitentur, ad dormorum fastigia concurrunt, ut à spectis casibus reddantur alieni, qui multis periculis probantur obnoxij. Visus p qui ab Accipitre impetus in Xenocratis sinum confugit. Taprobanenses q in alto mari emissos, terram peturi, sequuntur. Evadunt interdum ita domestici, ut ad puerorum manus vocati advolent. Ad Noctuam confugere, dum aucupis artes effugere conantur, quod Orus Apollo prodidit, falsum. Quid ijs cum nocturnis avibus?

Gerunt & Inimicitias cum Vulture, Inimicitia.

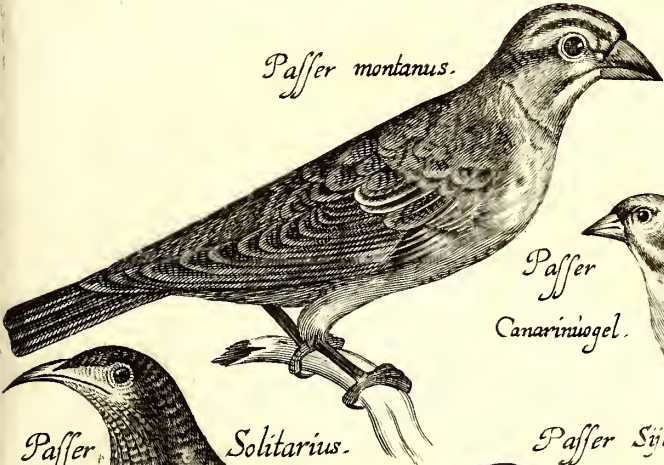
Passer.

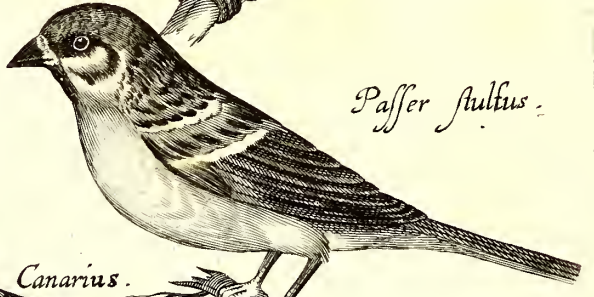
Passer.

Passer montanus.

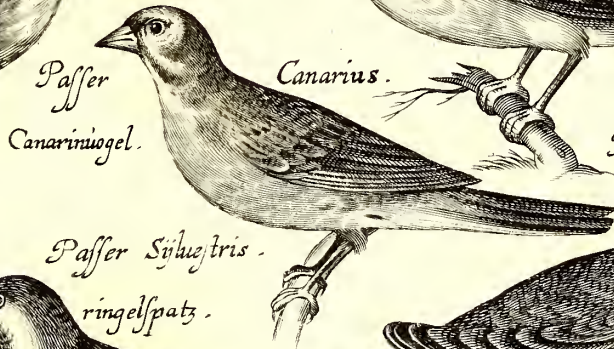

Passer stultus.

*Passer
Canariinogel.*

Canarius.

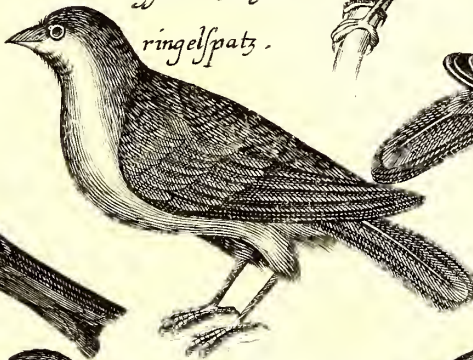
Passer domesticus.

Solitarius.

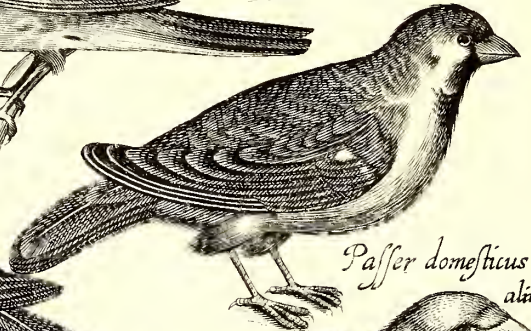
*Passer Sylvesteris -
ringelspatz.*

*Passer
memlus
Steinamsel.*

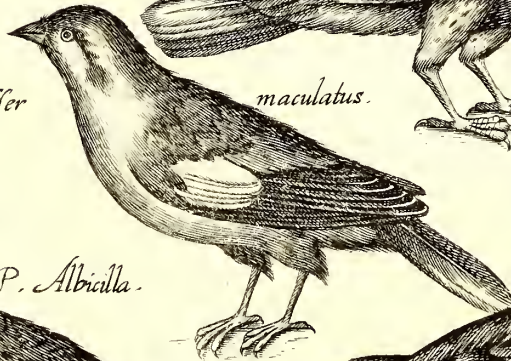
*Passer domesticus.
albus*

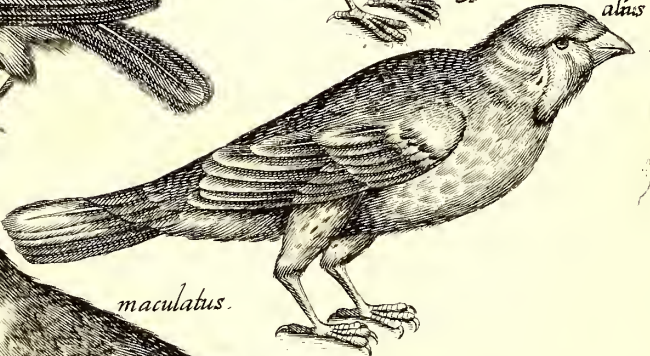
Passer fáluis.

Passer

maculatus.

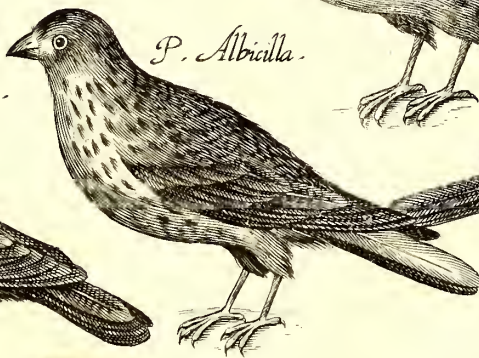

*Passer montanus.
albus.*

Passer albus.

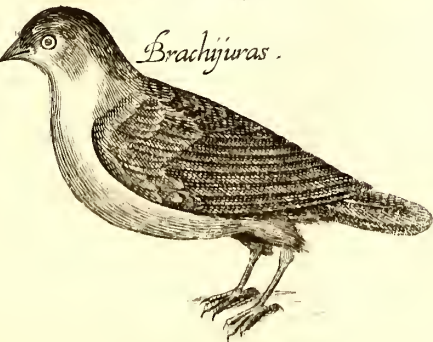
P. Albicilla.

Passeris species.

Passerculus

Brachyiras.

r Barthol. Angl. l. 12. c. 33. s. Æl. H. A. l. 6. c. 46. *r* Mustela & alijs. Calamodyles, qui ex Passerum genere esse videtur, folio cedri perit. Pestem à milio atq; panico, Sturnorum, Passerumve agmina, scio abigi herba, cujus nomen est ignotum, in quatuor angulis segetis defossa: mirum dictu, ut omninò nulla avis intret, inquit Plinius: Eodem referente *u* multi ad remedia ejusdem segetis rubetam noctu arvo circumferri jubent, priusquam sarriatur, defodiq; in medio inclusam vase fictili: ita nec Passerem, nec vermem nocere; sed eruendam priusquam metatur, alàs amarum fieri.

v vsus. *v* vsus Passerum in cibis rarus. Galenus tamen eos alibi cum columbis, Perdiciibus, & Phasianis inter cibos attenuantes numerat. Alibi autumnò maximè laudabilem carnem habere testatur; & Suidas in delicijs habitas pròdit. At Platina *x* ob nimiam caliditatem malè alere, difficulter concoqui, & libidinem excitare ponit. Invenere & in *Remedijs* locum. Caro

z Plin. H. N. l. 30. c. 15. a Galen. l. 6. de sanitate tuenda. c. 2. b Portal. 5. Phytognom. c. 16. *z* venerem *z* excitat; & ritè Epilepticis, Tympaniticis, renum *a* calculo, vel articulorum vitio laborantib. præscribitur. Idem de cerebellis & ovis prodidere scriptores. Adeps Nicolai ad tophos Emplastro inseritur. Fimus, faciem purgat; quæ facultas ex maribus agnoscitur, *b* quòd guttatim albis, & nigris punctulis distinguantur. Idem cum vino potus virgam erigit. Cum sputo hominis illitus, varices extirpat, cum adipe porcino inunctus alopeciam sanat. Stomachum exsolutum & nauseabudum *c* inspersus corrigit. Cum oleo calefacto proximæ *d* auriculæ infusus, dolorem dentium pellit. Cinis denique pullorum utiliter ad eundem infricatur.

c Archigen. apud Galen. l. 8. sec. loca c. 4. d Plin. H. N. l. 30. c. 3.
De Passeribus in Specie.

PUNCTUM I.
De Passere albo, Flavo, Maculato, Albicilla, & Montano.

Passer *Albus* totus est candidus, rostrum, pedesq; quæ partes flavæ

sunt, si excipias. Oculorum etiam nigram pupillam lutea iris ambit.

Flavus ad Aldrovandum delatus, totus erat flavus, præter oculos, qui nigri. supra per dorsum, caput, alas, & caudam ad castaneum vergebat colorem. Quali etiam femora, tibiæ, & pedes tegebantur.

Maculatus qui dicitur, albo, nigro, & subflavo constabat colore. Caput totum, ac collum alba, intercurrentibus maculis subluteis. Rostrum erat flavescens in superiori parte, in inferiore omninò flavum. Alæ tribus prædictis coloribus ornabantur. Oculorum iris candida. Cauda tota penè flava erat.

Albicilla rostrum & cauda ex cinereo candicat. Caput & omnes inferiores partes ex alba lutescunt. Dorsum maculæ coloris ferruginei ample, lineolis admodum candidis, exiguis decoratæ, percurrunt. Pennæ alarum castanæ sunt, circumcirca luteæ, tibiæ pedesque fuscæ.

Montanus est omnium Passerum nostratum pulcherrimus. Vertex capitis est coloris ferè puniceæ, vel potius castanei. Mentum, ut vulgaribus atrum; inter quod & verticem color albus est, qui descendens totum ventrem occupat. Ad oculos latera maculæ sunt binæ, una altera major, utraq; nigra. Dorsum atq; alæ partim flavæ, partim nigræ. Alæ, qua ventrem contingunt, modo ferrugineæ, modo atræ, modo albæ. Cauda tota ex luteo fuscescit. In fœmina sunt omnia pallidiora, & mentum eam maculam non habet.

PUNCTUM II.
De Passere Sylvestri, Torquato, Pusillo in juglandibus degente, stulto Bononiensium, & Illyrico.

Passer *Sylvestris* verticem capitis habet ferrugineum ad cinnabarinum vergentem. Oculorum ambitum album, iridem flavam. A mento ad podicem cinereus est, sed plumarum extremi-

remitates ad subruffum inclinant. Mentum & collum inferius lineæ admodum continuæ, transversales. Nigriusculæ percurrunt; cum aliàs in omnibus Passeribus maribus totum atrum statuendum sit. Dorsum, cauda, & pedes ex ferrugineo fufcescant, nisi quòd pennæ in extremitatib. sris omninò sint luteæ. Alæ eundem colorem exhibent, sed pennæ primæ costas obtegentes, in notabilem desinunt candorem.

Idem lib. c.
c. 18.
Bellon. l. 7.
de Avibus
c. 20.

Torquatum Bellonius ab albo torque oculos sub supercilio ambiente vocat. Macula ei lutea est. Dorsum & alæ cinerea. Habitat in sylvis, in cavis arborum nidulatur, vocem edit magnam, & aliter se & pullos, quàm is, qui in urbe degit, alit.

Passer in juglandibus degens omnium est minimus. Rostrum admodum brevi, nigro, crasso; pedibus, cruribus, capite, alis, Passeri murali similis.

Idem. c. 20.

Passer stultus Rononiensium, est avicula habitu Passeribus similis, sed colore diversissima. Totus namq; flavescit, maculis ubiq; ferrugineis, aut potius ruffis, oblongis, sed per dorsum multò longioribus & crassioribus, ubiq; dorsum descendentibus. conspersus. Rostrum ipsi est ruffum, crassum, curtum. Oculi majusculi, quorum pupillam lutea iris ambit. Cauda & alæ ad nigrum vergunt; extremitates tamen pennarum minorum in alis candidæ sunt, pedes toti ex luteo ruffescunt.

Idem c. 21.

Illyricus nostratibus major est, colore ferè similis. Pronus enim planè candicat. Supinus pallidè ruffescit, nullo intercurrente alio colore. Oculi & rostrum, quod cādicat, pro corporis proportionem sunt magni. Cauda bifurcata, pedes lutei, lineis transversalibus coloris penè carnei ornati.

His adde *Passerculum Brachyurum nostratam*, cui cauda admodum brevis. Totum corpus flavescit. Pectus & venter magis albicant, Rostrum intensius luteum est.

Idem c. 17.

Sed & avicula *Passeribus congener* huc referatur, cui rostrum, ut in domesticis, candicat, totum corpus maculis subruffis, oblongis, dorsum descendentibus tingitur. Venter ac femo-

ra albescunt. Tibiæ, pedesque subflavi sunt.

PUNCTUM III.

De Passeribus Indicis.

Passeres Indici sunt varij, sed præcipua ipsorum genera sunt quatuor. Aldr. Ornith. l. 15. c. 22. *Vnus est macrourus, & hic duplex. Alius rostrum miniaceo* magnitudine domesticis, caudam si excipias par, rostro brevi, crasso, & prædicti coloris. Capite plano propè cervicem elevato, intercurrente sub viridi ad cæruleum vergente colore, subnigrum. Guttur, collo inferiore, pectore & ventre candicantibus. Alis subviridi ad cæruleum vergente, albo, nigro, & lutescente colore tinctis. Cauda duplici minore nēpe, alba, quæ majoris fulcrum; & majore quatuor pennis longitudine dorantale angustissimis constante a terima. Tibiis & pedibus ex nigro & albo maculatis, unguibus nigris & acutissimo hamo armatis.

Alius rostrum cæruleo, cui caput ut in illo planum, sed in cervice magis elevatum totum nigrum. Oculi nigri, circulo albo circumdante, & inde lutescente. Collum & pectus coloris coccinei; venter & coxæ candicant. Alæ, tergus, & caudæ nigricant. Caudæ longiores pennas, quæ sunt binæ longissimæ quinq; nimirum palmorum, & latissimæ, tertia primum etiam lata, sed in exilia admodum filamenta definens, minores alæ sustinent.

Alter est Brachyurus superioribus omninò dissimilis, minor nempe, & præter pedes & rostrum, quæ carnei coloris, totus niger. Cauda brevior. Oculis nigris, albo circulo cinctis.

Tertius est sine Vropygio, & hic vel *Erythromelanus*, in quo totum corpus pronè & supinè, item alarum principia coccineo colore splendēt. Reliquum alarum atrum est. Rostrum pro corporis proportionem exiguum, & domesticorum rostro minus, colore quæ capitū jungitur albo, cætera nigro, acutum & exile. Uropygium nullum. Inde ex ejus pennis opera plumaria Idem c. 27.

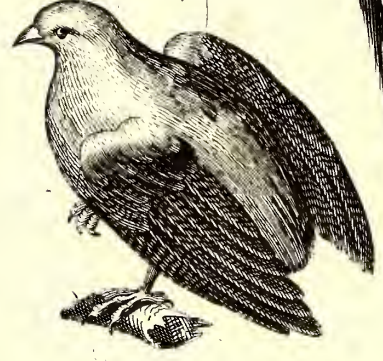
perio-

Passeres Indici.
Indianische Sperlinge.

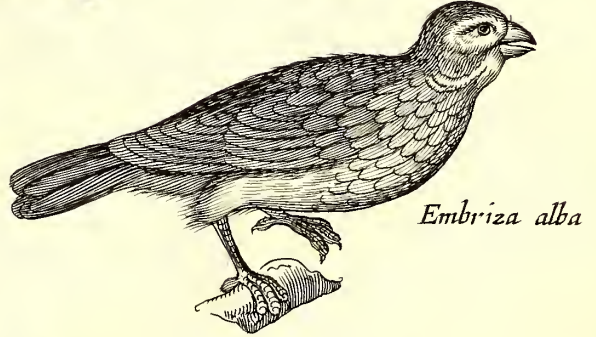
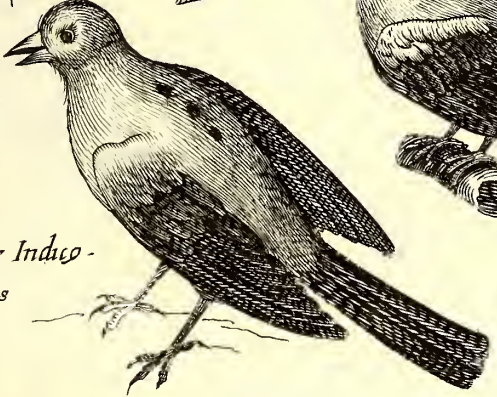

Erithra indica Indica.

Passer Indico.

Passer Indico-
alms

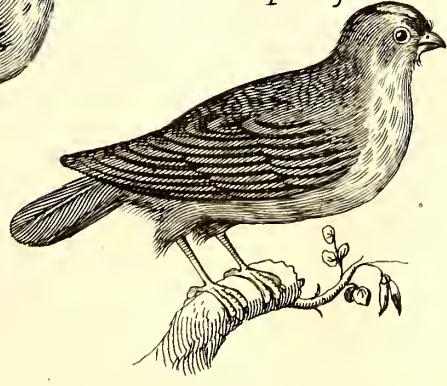

Embriza alba

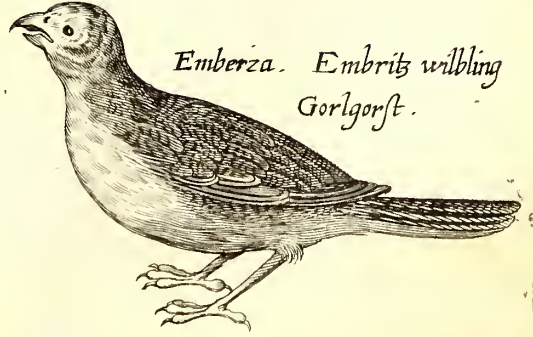
Embriza pratens. femina.

Embriza pratensis mas

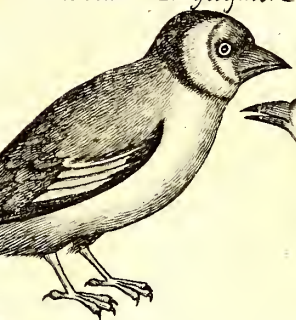

Embriza. Embritz wilbling
Gorlgorst.

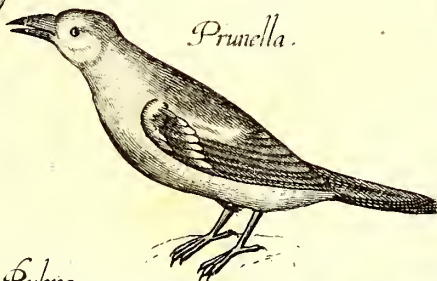

Emberiza pratensis.
Wisemmertz.

Prunella.

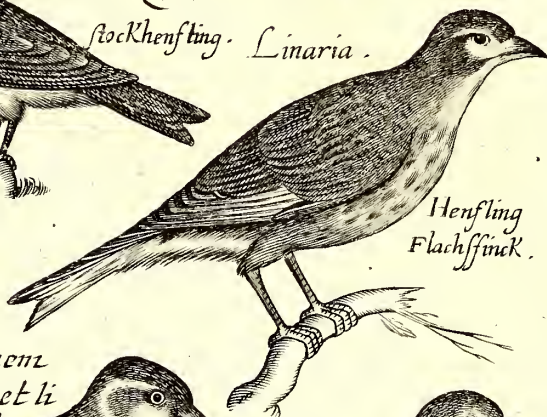

Fringilla. Finck.

Linaria Rubra.

Stoekhenfing. Linaria.

Henfing
Flachffinck.

Fringilla montana.

Acanthurus quem
Gaza Spinum et li
gurinum vocat.
Zeisel.

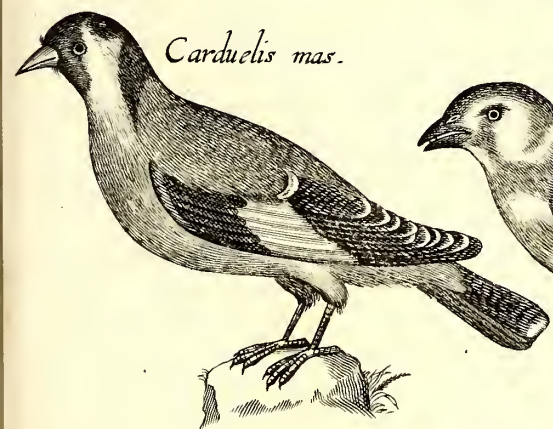

Citrinella.

Citrinle.

Carduelis mas.

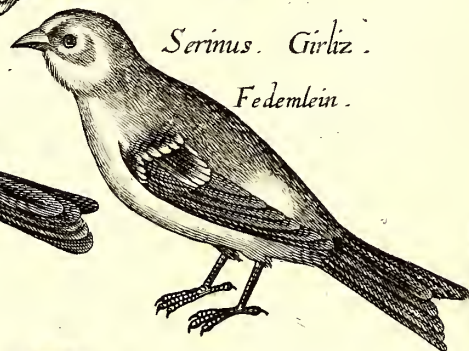
Chloris.

Grünfinck.

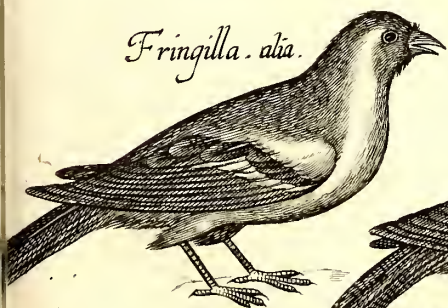

Serinus. Girtiz.

Fedemlein.

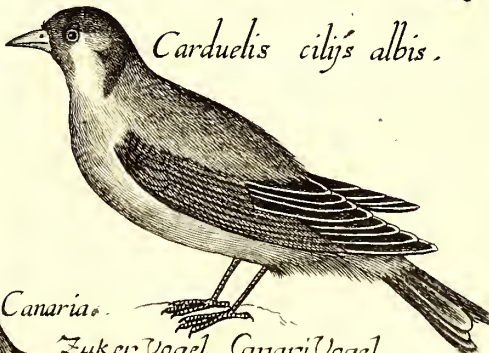
Fringilla. alia.

Ligurinus alius

Carduelis cilijs albis.

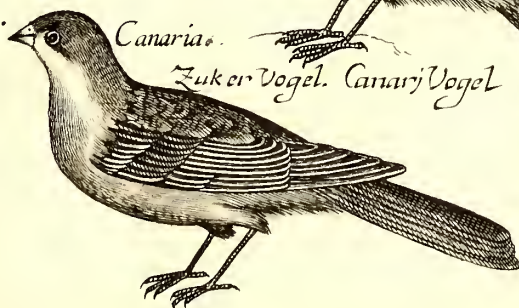

Fringilla
subluta.

Canaria.

Zucker Vogel. Canarij Vogel

riori longior, rubri, cyanei, & nigri coloris; quiq; habet caput, collum, pectus & inferiora omnia coloris rubri saturati: ad colli latera maculas binas, contiguas, semilunares, magnas cæruleas, rostrum parvum, recurvum, nigrum, propè frontem album; alas admodum longas, nigras, ad latera cæruleas; pedes breves & nigras.

idem c. 28. *Quartus Porphymelanus*, cui, caput, dorsum, Uropygium coloris sunt purpurei saturati. Rostrum collurionis æmulum, superius nigrum, qua capiti adhæret album. Remiges alarum nigræ. Cauda quinq; digitos longa, decem pennis nigerrimis constans.

PUNCTUM IV.

De Embriza Alba & Pratenfi.

Gesner. in Ornithol. **H**Æ Passerini etiam generis esse videntur. *Albam* ita Gesnerus describit. *Emberiza alba*, quæ mihi demonstrata est media hyeme apud nos capta, major est flava, *rostro* brevi, latiusculo, flavi nihil habet. *Colore* similis *Alaudæ*, alioqui dissimilis, ventre albicante, à quo etiam *Albam* cognominavimus. In superiore rostri parte retò mucronem, tuberculum intus cōspicitur. Digiti fusci sunt; crura album & puniceum colorem præ se ferunt.

De *Pratenfi* sic idem, *Emberizam pratensem* voco quam aucupes nostri *Wise Emberitz à pratis* in quibus versari solet appellant. Hæc, ut pictura indicat, colore est testaceo, seu figlino, cruribus, pectore, ventre, alis & cauda mediâ. Vtrinque enim in ea nigræ sunt pennæ, *Dorsum* quoque nigricat, & in alis superius maculæ nigræ sunt subrotundæ: inferius verò marginis *pennarum* secundum longitudinem nigrificant. *Rostrum* fuscum, *vertex* niger, infra quem utrinque macula albicans retorsum tendit: tum rursus alæ duæ nigræ & albicantes per intervalla sequuntur. Hanc avem circa lacum *Verbanum Cepapa* vocant.

TITVLVS II.

De Avibus Granivoris Canoris.

CAPUT I.

De Carduele, Spino & Passere Canario.

CARDVELIS *Carduelus*, & *Cardelus* *Gazæ* *Hermolao* & *Gesnero* *Thraupis*; *Aldrovando* ab aurea in alis vitta, *Chrysomitres*, *Aurivittes*, *Kiranidi* *Jena*, & *Avis Jovis*; alijs *Corydalis*, *Græcis* ἀκανθίς, ἀσπυγαλίη, τσαγωδίη, ποικιλίς, γαρδύλι etiam dicitur.

Avis est parva, cui *dorsum* cinereum & fuscum, *Ala* croceo colore, nigroq; mixtim & alternatim variatæ, albisq; notatæ maculis; *vertex* nigricans; *rostrum* acutum subrubens apice fusco. *Oculi* ambitus exterior niger, hunc miniatum, miniatum, miniatum cæsius circumdat. Nec tamen hæc colorum pictura in omnibus apparet. *Fœmina* alas habet cinereas, guttur album, *Visa* nondum adulta ubiq; unicolor, ex cinereo ad ruffum tendens. *Visæ* & *aliæ*, quarum quædam in anteriori capitis parte & in mento aliquid rubri obtinent, dorso, pectore, ventre, & reliquis capitis partibus albescunt: quædam totè prorsus albæ sunt, capitis partem rubram si demas, & aliquot lutescentes in alis pennas.

Sexus facillè cognoscitur, si coloris, ut supra attigi, vocis & plumarum habeatur ratio. *Vox* fœminis exilior, nec diuturnus cantus. *Plumæ* costas obvestientes cineræ aut fuscæ, maribus aterrimæ.

Vitiat feminibus lapparum, papa veris, rutæ, diplaci. *Cannabino* adeo pinguescit, ut cantandi alacritatem amittat. Quæcunq; verò edit, *rostro* decorticat, ut pura medulla vescatur.

Nidum in truncis arborum & spinis construit, ter in anno, Majo nempe Junio & Augusto. Aliquando & in hypocaustis pullitiam educit. Septē sepe

ova, octo interdum, quinque aliquando ponit. Præstant cæteris, qui mense Augusto excluduntur. In dumetis nascuntur, atriores sunt, & prunis aut malis aurantijs potius quam alijs arboribus insident.

Vox. *Canunt* omni tempore, sed maximè, cum alias è suo genere adventare cognoscunt.

Volatus. *Volant* gregatim, & ad duo millia quandoque.

Ætas. *Ætatem* ad XX. annos producunt. Visa Moguncix viginti tres egressa, cui singulis annis rostrum ac unguis præcidebantur, ut cibum potumque capere posset. Depositis geminis pennis canax, quo locabatur vel prona vel supina jacebat. Plus voce quam patinâ hominem delectat. Haud mali tamen sunt alimenti, si pingues, & non nidificant, Assas iliatis & colicis prodesse Kiramides auctor est.

Descriptio. SPINVS seu Ligurinus avicula est, pectore luteo, rostro mediocri, tenui & acuto. Duas habet maculas nigras. Alteram in fronte, alteram sub mento. Mari capitis macula multo nigrior; idem toto corpore magis quam fœmina lutescit.

Locus. In frigidioribus regionibus vel nunquam vel rarè apparet, nec in Italia quotannis cernitur.

Victus. Iisdem quibus Carduelis vescitur, nasci in primis & comizæ semine.

Generatio. *Nidulatur* in montium sylvis. *Ova* secundum nonnullos duodecim, secundum alios quatuor aut quinque ponit. Amænissimè cantat; & non tantum Carduelis, sed & aliarum avium aliquando vocem imitatur.

Vox. *Aldro. Ornith. l. 18. c. 4.* *Volatus.* *Volant* gregatim, & toto agmine facillimè autumno capiuntur. Sanguis ejus cum sali sanguine non coit. Alino verò, quod spinas tempore verno depascens, nidum dejiciat, infensus est.

Descriptio. PASSER CANARIVS ab insulis Canarijs, unde adfertur, ita dictus, avis est vulgaris Pari magnitudine; rostro albo parvo & in acutum tendente; alarum & caudæ pennis totis viridi colore. Mari pectus, venter, & pars superior capitis, quæ rostro adjacet magis lutea sunt, quàm fœminæ.

Victus. *Pascitur* Phalaridis semine, sacca-

ro, & auricula muris, quæ ad cantum excitatur.

Concentu est valdè amœno & acuto, quem spiritu diu non interrupto nunc in longum, nunc in altum varia vocis inflexione extendit.

Præferendi quibus cauda longior, corporis magnitudo minor.

CAPUT II.

De Fringilla, Montifringilla, & Linaria.

FRINGILLA, seu quod frigus præ-nunciet, seu quod plures in frigore convolent, ita dicta, Spiza est Aristoteli, modernis Græcis Fringillaro. In ea capitis & colli pars prona ad subcæruleum vergit; quod hinc ad Vropygium subvirescit. Pectus & venter inter rubrum & spadiceum ambigunt. *Fœmina* minus vegetis ornatur coloribus; pectus & venter ex ruffo albescunt. Visa toto corpore candida. Visa & ex albido flavescens.

Locus. *Arist. H. A. l. 9. c. 7.* *Locis* gaudent hyeme moderatè frigidis, æstate tepidis. Nam in Helvetia fœminæ per hyemem recedunt, & valido frigore ita offenduntur, ut volare nequeant, & manibus capiuntur.

In infimis arborum, & summis fruticum ramis *nidulantur*. Nidus intus ex lana & araneorum telis, extus ex musco constructur. Quinq; aut sex ponere *ova* aucupes referunt.

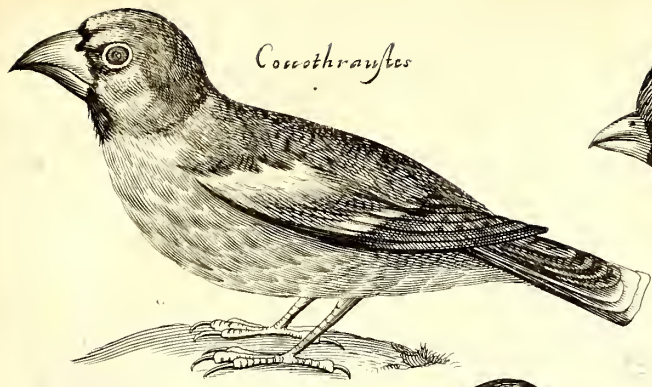
Non uno eodemque modo *canunt*. Quædam concisè quasi quærantur, quædam in longum trahunt. Marius vox alta est & plena. Fœminis exilis & submissior. Fringutire vel frigere auctores dicunt, si suavius ut canat volueris, locustam mandendam appone.

Difficulter ob astutiam capiuntur; facilius vel zephyro flante, vel sudo. Nam & demissius tum volant, & melius alleetricum voces audiunt. Quædam nunquam mansuescunt, & inedia consumptæ commoriuntur. Omnes primis captivitatis mensibus præmestitia obmutescunt; nec nisi blanditijs exhilarantur. Manè si canant, tempestatem præfagiunt.

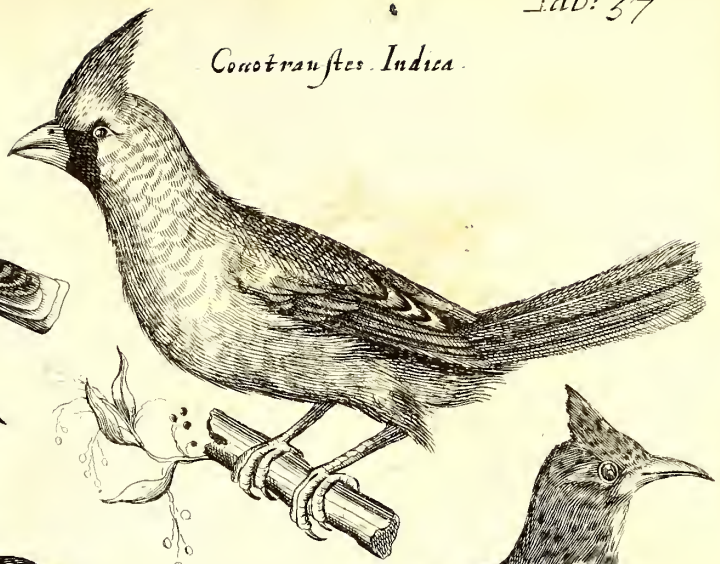
MON-

Theophr. design. rēpest.

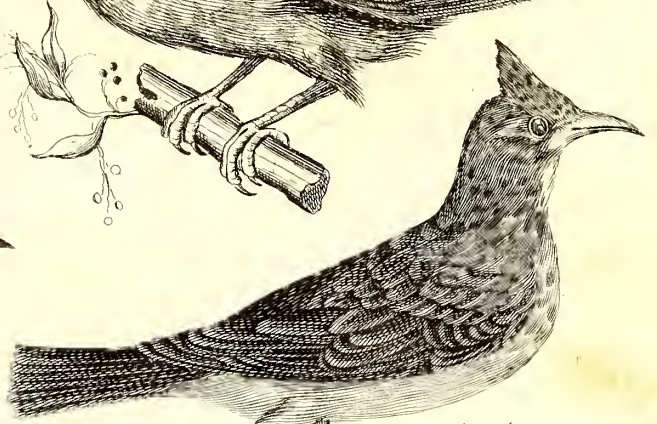
Coccothraustes

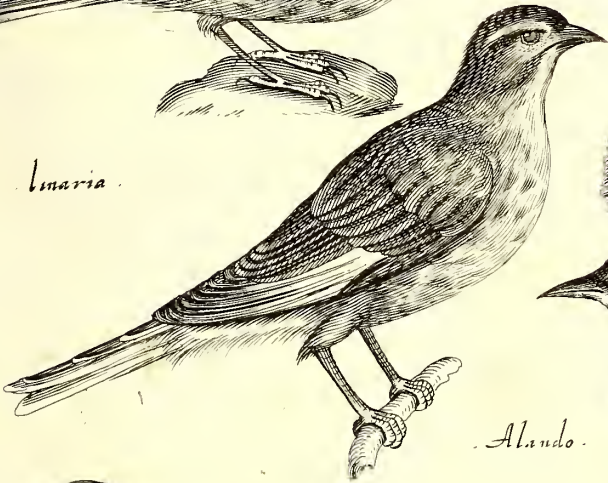
Coccothraustes Indica

Linaria himfling flaxfink

Alauda Cristata Lerche

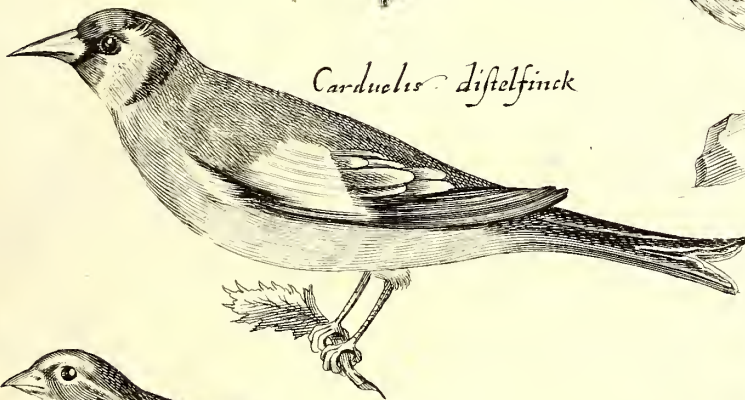

Linaria

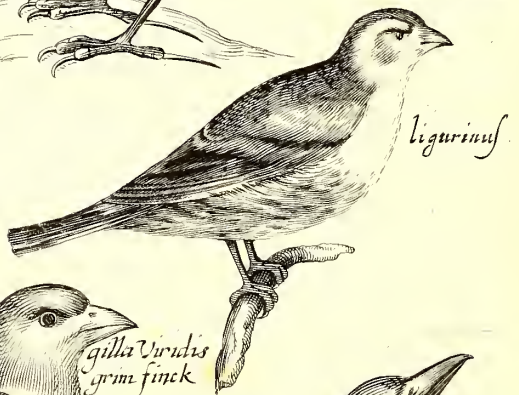
Alauda

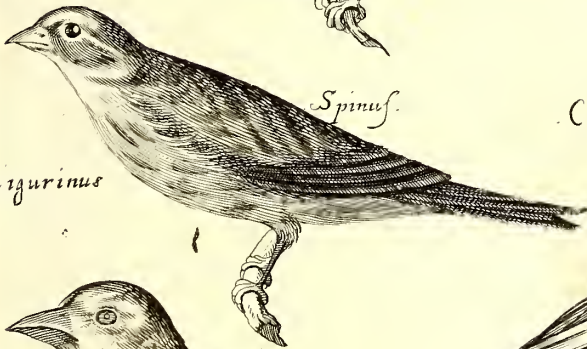
Lerche

Carduelis distelfinck

Ligurinus

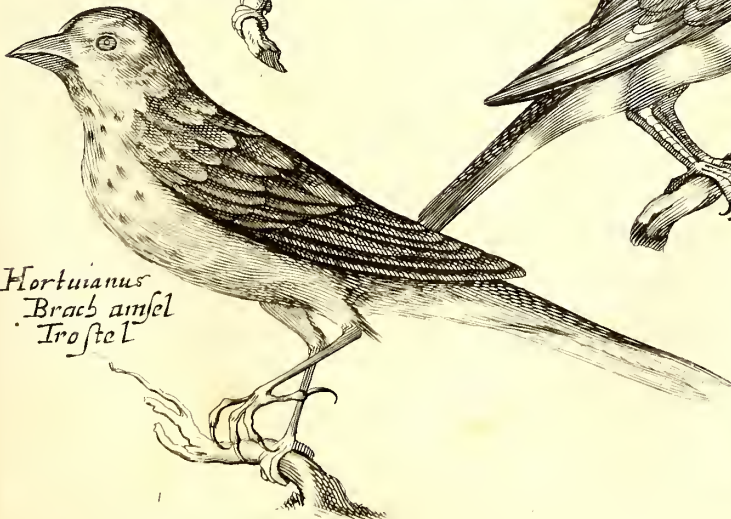

Spinus

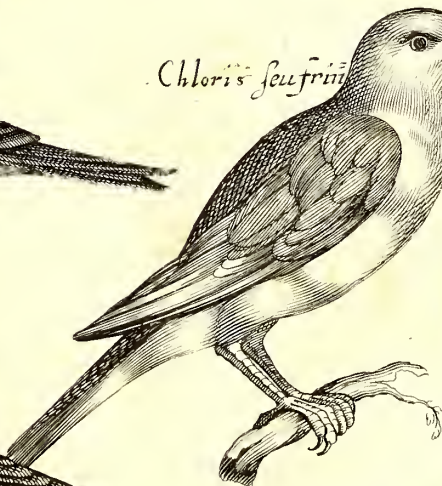
Chloris scelerata

Gilla Viridis grm finck

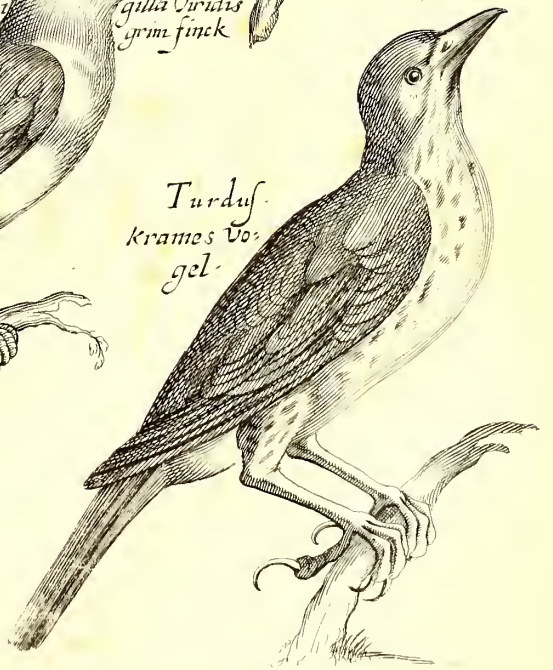
Ligurinus

Hortuianus Brach amsel Trostel

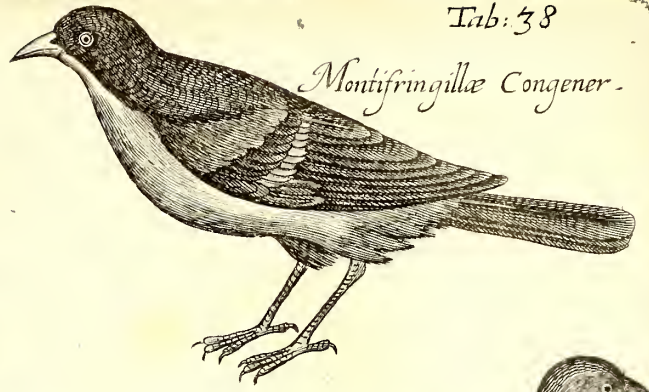
Turdus kramers Vogel

Montifringilla mas.

Montifringillæ Congener.

Linaria marina.

Linaria rubra.

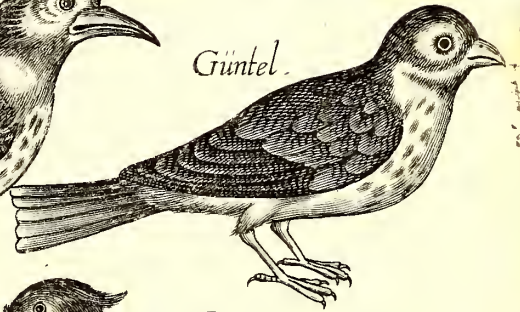
Linaria alba

Alauda.

Alauda Cristata.

Güntel.

Lerche.

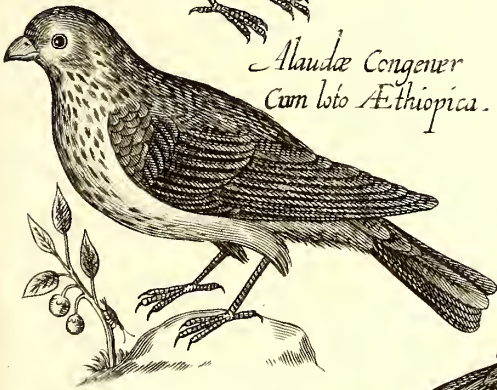
Alauda pratorum.

Alauda Cristata.

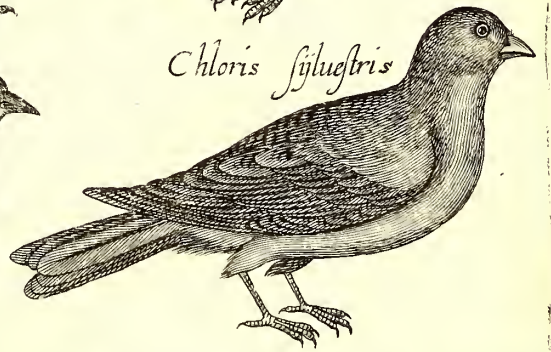
Alauda Cristata Senex.

*Alaudæ Congener
Cum loto Æthiopica.*

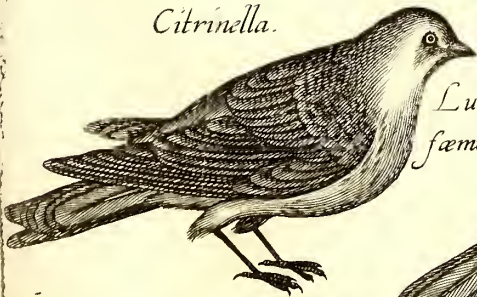

*Calandra.
alaudæ maxim^a
Calander*

Chloris sylvestris

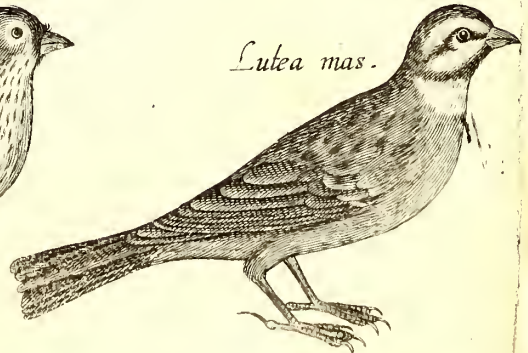
Citrinella.

*Lutea seu Cirulus
fæmina.*

Lutea mas.

Descri-
ptio.

MONTIFRINGILLA magnitudine fringillam excedit. Color in capite, dorso & cauda nigrior quam Fringillæ. Supina pars albicat. Pectus cum gutture nonnihil ruboris habet. Alæ duabus transversis lineis ex ruffo flavescens distinguuntur, media linea interjecta. In fœmina, vertex, cervix & dorsum plus habent ferruginei: alarum linea superior adeò est angusta & brevis, ut ferè delitescat. Non adeò suave canunt, & caveis inclusæ aliarum alitum Passerum in primis voces imitantur.

Descri-
ptio.

LINARIA Passeris est magnitudine, specie admodum similis, colore testaceo seu ferrugineo ad cinereum vergente, eoq; in mare intensiore. Idem in pectore maculis respergitur ruffis, fœmina fuscis & majoribus. Alarum rectrices pennæ nigricant, sed ad latera & in extremitatibus suis candicant.

Nutri-
mentum.

Cibus ipsi Phalaridis, lini, cannabis, raparum, & caulium semen, panicum, avena fracta &c.

Morbus.

Laborat interdum morbo, quem subtilem dicunt, in quo mœsta silet, pennæ obrigent, venter solito tumidior venis rubris conspergitur, pectus ex carne apparet.

Vox.

Ex oriente caniculâ obmutescit, ac plumas vellicando circa medium excutit; sic certum canicularis syderis exortum indicat. Celebris est apud Italos ejus astutia. Unde proverbium *egli è un Fanello*.

Gesner. in
Ornithol.

Huc pertinet *Linaria Rubra* Gesnero à coccineo verticis colore dicta, sive illa *Aster Oppiani*, sive aliud quid. Advolant aliquando turmatim, & ferè pestilentiam brevi futuram circa Norimbergam indicare putantur.

Aldrov. l.
18. r. 9.

Nec non *Linaria marina* Aldrovandi, quæ rostro lutea, vertice miniacea, pectore & ventre candicans. Collo & dorso ex luteo fusca est. Alteri quam exhibet per tergus & superiora profusus leucophææ, percurrentibus strijs deorsum vergentibus, color miniaceus magis splendet, alæ sunt longè pallidiores; Gula & pectus leviter lutescunt; retro oculos macula fusca, rotunda data est.

Quæ circa Argentinam *Gyntel* nominatur, per caput dorsum & caudam fusca est, pectore ruffo, fuscis distincto maculis, cruribus rubicundis, ventre inferiore albicante. feminibus papaveris & alijs vesur; & gregatim volat.

CAPUT III.

De Alauda in genere, & in specie.

ALAVDA, seu *Callita* & *Galerita*, *Nomen*.

quæ tamè cristatis vocabula propriè conveniunt, Græcis veteribus *κόρις, κορυδαλός, κόρυδα, πικύξ*, ut apud *Hesychium* lego; modernis *Cuzula*, *πελίνας*, & in *Creta*, teste *Bellonio*, *Chamæchilados* nuncupatur. *Cirim* non esse, tum *cirri* seu *innulæ* oblongæ pulcherrimæ, tum *pedes rubri*, qui in *alauda* non sunt, *Scaligero* agente, evincunt. *Formam* non describam, obvia omnibus est *avicula*. In posteriore digito pedis longissimum habet unguem.

In *Andalusia* non reperiri, *Averroës* tradit; nunquam arboribus insidere *Aristoteles*. *Visæ* tamen in illis cristatæ, si rugosum nec levem habuerit corticem. In angustiis montium hyeme alicubi conduntur: in *Italia* & *Gallia* omnia eas videbis tempore.

Vescuntur granis, sed & vermes deglutiant, atque laborumque ex genere locustarum ova diligenter perquirunt: ideo à Lemniis coluntur.

Nidum ex ficcarum herbarum radicibus humiter in anno, nempe citè *Calend. Maij*, *Junij*, & paulo post *Idus Julias* construunt, eundemque auræ obversum ita in segetibus & gramine recondunt, ut prætereuntium & *Accipitrum* minimè obvius sit oculis. Ova quinque pariunt, quæ à *bufonibus* foveri fasum; quia auræ exponuntur. Superincidentes solis radij parentum defectum supplere videtur. Pulli exclusi implumes adhuc deducuntur ad pastum, ut prædantium eripiantur injuriis.

Quantum ad *Cantum* mira alacritate pennis exercitis in aëre vocis modula-

dulatione, lætæ serenitati temporis, quasi applaudit. Nam nubilo pluviove cœlo, vix aut unquam canit, ut neque humi, sed inter ascendendum. Ascendit autem paulatim, subito verò & instar lapidis descendens cantillat. Matutino verò potissimum audiuntur, meridiano silent.

Inimicitia.

Arist. l. 9.
H. A. c. 1.

Ant. Myzald. cit.

Aldrov.

Ælian H. A. l. 6. c. 46

Inimicitias exercent cum Pella ex ardearum genere, cujus ova diripiunt, ut Aristoteles vult; cum Acanthyllide, ut Philes & Aelianus; cum corvis, quod ab ijs devorentur; cum Accipitribus Alaudariis, à quibus adeò expavescunt, ut in hominum sinus confugiant; cum Arcturo sydere, quia in ipsius cum sole exortu, obmutescere incipiunt, ægrotant, & plumas vellendo excipiunt. Denique cum sinapis femine, quod nulli non innocuum, alaudas conficit.

Morbi.

Laborant morbo comitali, & alterius oculi cœcitate, idq; nono accidere anno Albertus experientiâ propriâ nixus testatur.

Vsus.

De usu in cibis taceo. Juniores & pinguiusculas nemo non appetit.

Species.

Species Alaudarum sunt, CRISTATA & NON CRISTATA. Illa est vel *Major* vel *Minor*; quarum hæc Aristoteli incognita, Schvvenkfeldio *Arborea*, *Fera*, ἀνώριμα, apicem pro corporis magnitudine longiusculum, & pedes rubros habet. Cum frigus intensum est, & nix agros regit in sterquilinijs & propè horrea *versatur*, per æquinoctium avolat, si Longolio credendum; nidum in fossis lenticosis sternit; nullam particularem cantunculam habet; sed ineptè aliarum quibus cum vicinat vocem refert: Congener est ipsi *Alauda Sylvatica*, quam Germani *Waldsches* vocant, parte imprimis prona albicantior.

Major rostrum habet cavum; cristâ, cujus radices inter utrumque oculum situantur, aliquantulum nigricantem. Dorsum cinereum albo maculatum. Ventrem albicantem, pectus cinereum albis maculis conspersum. Gaudet plumas nigras. *Linguam* exiguam ferè furcatam, quia ramis rarò insidet; unguis longiusculos. *Habitat* in agris, circa flumina, & lacus; hyemis tempo-

Bellon. l. 5.
de Avibus
c. 22.

re ad vias. Non volat aliarum more, sed vento cogente, nunc ima nunc summa petit.

Non cristata suavius canit.

Laudatur ad colicos dolores, † seu *vsus.* cocta seu asia. Quidam cor alligari † *Galen. de* femori jubent: alij recens tepensque *simpl. Me-* devorant. Consularis Asprenatum *dic. facult.* domus est, inquit Plinius, in qua alter *l. 11.* è fratribus colo liberatus est ave hac *Dioscorides* in cibo sumpta, & corde ejus armillâ *l. 2. c. 48.* aureâ incluso; alter sacrificio quodam crudis laterculis incluso corde, ad formam camini, atq; ut sacrum peractum erat, obstructo sacello. Thraces vivente adhuc Alauda cor exemptum sinistro femori pellendæ colicæ ergò circumdabant, ut Alexander Trallianus scribit. Porta causam in loquacitatem conjicit. Nimia enim garrulitate, flatus, ex quo morbus sæpè exoritur, eximitur.

Non CRISTATA, Hermolao, Si-pontino, & Grapaldo Terraneola, Nipho falsò Aristotelis Tetrax, colore similis est cristatæ, sed magnitudine minor. *Caput* habet nigrius fulvo colore intermixtum. *Dorsum* spadiceum, cinereum, & subnigrum. *Pectus* pluribus *Arist. H. A.* maculis distinctum. *Ventrem* subalbidum. Posticos digitos & ungues ejusdem magnitudinis cujus & posteriores. *Degit* in planis locis, erica & Junipero conistis. Hyeme gregatim volant, æstate binæ. Alta petunt volatu, *Bellon. H.* diutius in aère hærent, & majora spacia conficiunt. Amœnitate *Avium. l. 5.* vocis inter omnes excellunt. Galli ex uno temperamento in alterum faciliè transire, & pro ventorum diversitate, diversimodè etiam immutari, tradunt. Flante Austro macrescunt, Aquilone pinguescunt. Captura hyeme largissima, nisi nives diutinæ sedeant, & maxima sit frigoris inclementia.

Ad hanc *Calandra*, *Alauda pratorum*, & *Alauda congener* spectat.

Calandra Græcis χαλαρίδες & χαλαρίδρος fortè τὸ ἰσχυρὸν καλῶς ἄδεν, seu suavitate cantus; alijs, sed falsò *Acredula*, *Charadrios*, *Gurgulio*, ad *Sturni* magnitudinem accedit. *Alaudæ* de cætero in omnibus similis. Collum qua jubæ Capiti connectuntur gracile habet, & ro-

& rostrum crassius. Viſtat duriuſcu-
lis granis. Vocis modulatione audien-
tes mirificè oblectat, ac omnes avium
voces expreſſimè imitatur. Capta,
vix unam diei horam ſine cantu præ-
terit.

Bellon. H.
Avium. l. 5.
c. 24. *Alauda Pratorum* Alaudis eſt minor.

Roſtrum habet tenue, & longiuſcu-
lum. Plumas cutem contegentes o-
mninò nigras. Caudæ, in extremo al-
bicanter. Humi dormit. In prætiſ ni-
dificat. Difficiliter educatur, ſed edu-
cata ſuaviſſimè canit. Cum Accipi-
trem ſupervenientem adſpicit, in ar-
borum ramis latitat.

Alauda congener illa Aldrovando
dicitur, quæ Bononiæ Petrone, Genuæ
Petronella & Chiapparone dicitur.
Cristatæ majoris magnitudinè æquat,
vel ſuperat. Eidemque colore ferè ſi-
milis eſt. Peſtoris & totius ventris co-
lor magis ad ſubſlavum vergit. Un-
gues in tantam longitudinem non ex-
creſcunt. Tibiæ & pedes albicantiora
ſunt. Humi ſepè quietiſcit vel curſirat;
in arboribus verò & fruticibus ſumma
ſemper cacumina petit, quibus diu
immobilis inſidens, ſuaviſſimas canti-
lenas modulatur.

C A P. IV.

*De Chloride, Citrinella & Ser-
no Gefneri, & Luteis ea-
rumq; congeneris.*

*Descri-
ptio.* **C**HLORES Germanis *Grünſinck* /
ſeu Fringilla viridis, magnitudine
eſt alaudæ, aliquando tota viridis, ali-
quando valdè lutea. *Mas* à fœmina in
hoc differt, quod hæc ſpadiceo par-
tim, partim cinereo ubique coloratur;
minusq; multo lutei coloris, imò mo-
dicum admodum habet. Pedes ei &
crura mollicula, carnea ferè ſubſtãtia
& colore. Gula, venter, peſtus, uro-
pygium, & alarum ſuprema ora, pul-
cherrimo ochræ colore flavescit.

Victus.
Ariſt. H. A.
l. 8. c. 3. Ariſtoteles vermiculis *viſitare* ſcri-
bit. Verum paſcitur quoq; ſeminibus,
Carduorum majorum, Lapparum, ra-
porum, & phalaridis. Ad eò aliquoties
cicuratur, ut una manu detecta, cibum

altera porrectum, capere non recuſet. *Ariſt. H. A.*
Nidum ex hympãito ſtirpitis evulſo
facit. Sed ſtragulum ex lana & villo
ſubjicit. Quatuor aut quinque ova
parit.

*Genera-
tio.*
Alian. H.
A. l. 4. c. 47
Aldrovãd.
Ornith. l.
18. c. 18. *Congener eſt* huic illa, quam Aldro-
vando *Chloridem Indicam* vocat, quæ
que pronò, ventre nimirum & peſtore
eſt candidiſſima, roſtro ſubviridi ad
fulcum vergente, capite toto dorſo &
Uropygio viridibus; pennis, alarum
remigibus & tota cauda cæruleis, ſca-
pis albis, pedibus nigris.

CITRINELLAM Gefneri, quam
Galli *Tarin* vocant, *Thracipedem* A-
riſtoreliſ *Bellonius* eſſe opinatur. Co-
lor capitis dorſi caudæ intenſior eſt
quàm in *Ligurino*, ideo ob flavedinem
magis fulca videtur. *Mas* plus flavi
coloris in toto corpore & præſertim in
peſtore & circa nates habet, quam fœ-
mina. *Vefcitur* iisdem ſeminibus, qui-
bus aliæ canoræ. Rarò plures quàm
ſeptem, aut octo uno incubitu exclu-
dit, & in cantu omnibus hujus generis
excellit.

SERINVS Gefneri *Ligurinum*
magnitudine & colore refert; peſtore
& ventre ex viridi flavescens; parte ſu-
periore, partim ejuſdem coloris par-
tim fulca. *Congener eſt* illa, quam Ger-
mani *Hirngrylle* vocant, magnitudine
Ligurini, ſed magis lutea. Capitur in
Helvetiæ montibus. *Auceps* cum ſe-
xum utrumq; domi aleret, ita ut aliqua
volandi libertas eſſet, pullos etiam ex
eis habuit. Sed cum aliquãdo pro ma-
re *Gryllo* marem *Ligurinum* adhibuiſ-
ſet, ova quidem nata ſunt, ſed ex qui-
bus foris nihil provenit. Suaviſſimè
cantillat.

LVT EARVM duo ſunt genera;
Vnum, quod *Ciam* ſimpliciter Itali
vocant; *Alterum*, quod à colore palea-
ri, *Ciam Pagliariã*, ſeu *Pagliaricciam*,
Angli *Gelgorſtam* dicunt. Capiuntur
facillimè omni aucupij genere. *Vefcun-
tur* granis hordei triticeo pane; hyeme
alimentum in equinis ſtercorib. quæ-
runt. Captæ per duos vel tres meſes
merum *Cici* ingeminat; ſervitutis ob-
litæ ad ſuos modulos revertuntur. In
caveis ſæpè cum morbo comitiali con-
ſiſtantur. Mediã hyeme magno nu-

mero in Italia apparent, & in pratis ingentes earum catervæ conspiciuntur. Quæ de harum *congenere* addit Aldrovandus vide si libet capite vigesimo primo, libri decimi octavi.

TITULUS III.

De Avibus Baccivoris.

CAPUT I.

De Turdis in genere.

Avis Latinis, seu per Onomatopœiam, seu à colore, Turdus dicta, à Græcis veterib. *κίχλη, κίχλα, ήχλα;* à modernis a Schynopoullus, ac silentiscinanas aves diceret, vocatur. *Genera* ipsorum tria prodidit Aristoteles. *Viscivorum* seu *ξοβόρον* picæ magnitudine. *Τειχάδα* à stridore dictum, quâritate Merulæ; & *Ilias*, omnibus minus, minusq; maculis distinctum, c quod gregatim volat. & nidos è luto hirundinum more construit, & apud Gallos † non extare putatur. Recentiores plura enumeratis annumerant. Nam & *Turdela* Hermolao est genus Turdi alterum, quod in Veneta provincia Drexanos vulgò vocant, major Turdo, penna subfusca, varia; & Turnero illa, quæ Saxonice *Brachvogel* / (commune hoc ferè illis nomen, quæ in novalibus & quiescentibus agris immorantur) colore fusco, terreo, obscuro, ut humi sedens agnosci vix possit, ex Turdorum est genere. Idem Germanorum *Trostel* / Turdum pilarem esse putabat. Scaliger † secundi apud Aristotelem † l. Com- generis, duas species facit; quarum una *Trida* à Vasconibus, altera *Turdus* dicitur, figurâ & facie adeò dissimiles, ut nonnunquam in agnoscendo fallantur. Saxonum *Ziepdtschel* colore Iliaco similis, quæq; circa rubos versatur, & fructibus eorum victitat, minimum Turdi genus, & *βανς* Aristotelis quibusdâ, Germanorum verè *Klein Zimmer* / Merulâ minor, rostro acuto, brevib. pedibus, ejusdem nonnullis Cyanus. Helvetij habent Turdum sylvestrem. Carinthiorum avis dicta *Leimtrostel* / pedibus albis, Turdis minori-

bus annumeratur. De *Albis*, qui in Septentrione, non est quod aliquid dicam.

Forma si spectetur, cinereus color *Forma*. eis ferè peculiaris est, huic quàm illi remissior vel intensior. Omnes per collum inferius, pectus & ventrem maculis æstate consperguntur, d quas d *Arist. H.* per hyemem deponunt. Unde *Pli. A.l.9.c.49* *nus, e Turdis color æstate circa collum e H.N.l. varius, hyeme concolor.* Visus tamen vi- 10.c.29. scivorus, nescio quo anni tempore captus, qui ita plumbei coloris evaserat, ut quodammodo ad amethystinum accederet. Visus & Turdus vul. ò dictus, tribus diversis coloribus diversis nimirum temporibus captus. *Rostrum* omnib. est longiusculum, crassiusculum, rectum. *Lingua* lata, & ad imitandum humanum sermonem parata. *Pedes* figurâ similes, & colore non in omnibus eodem. *Intestinum* appendices nō habet, nec gula versus stomachum dilatatur, nec superius ingluviem habet. Nullib. non sunt obvii. *Daphnios*, seu à Laureto illo Alexandrino, ubi baccis vesci poterant; seu à *Daphne* delitioso quodam Syriæ suburbano ita dictos, *Clemens Alexandrinus* celebrat. Advenas esse, & quotannis in Italiam circiter æquinoctium autumnale transmare verno revolare, *Author* est *f Varro*. Unde trimestres *f de Re Rust.* *Plinius* dixit; per hyemem latere scri- l.3. psit *g Aristoteles*: nec tamen omnes, *g H.A.l.8.* vel ex eo evidens, quod in *b Helvetia* c.3. circa *Tigurum* per hyemem abundet, h *Gesn. in Ornithol.* hyeme in Italia loca maritima juniperis & myrtis confita, frequentent. Ab *i Ambrosio* inter eas quæ sub hyemis i l.5. *He-* initium ad nos accedunt, numeretur; *xam.c.14.* *Bononiæ* deniq; *Martio* *k* etiam men- k *Aldrov. Ornithol.* secopiosè habeantur.

Quantum ad *Victum* delectantur l.16.c.1. *Victus.* baccis myrti, juniperi, sambuci, hederæ; nec nō olivis, ut est apud *Calphurnium Poëtam*. Vnde *Olivariorum* nomen; fagiglandibus, insectis, lumbricis & culicibus. Ex semine ab ipsis excreto provenire viscum *Theophrastus* l. *Theophr.* & *Plinius* *m* prodidit, tã falsò quam *de Caus.* *Satyria* & *Orchides* ex eorum genitu- *Plant.l.2.* ra nasci, falsum est. Quot enim in ar- c.23. boribus *Turdus stercus* excernit, & m *H.N.l.* 16.c.94. tamen

a *Bellon. Obser.l.1. c.10.*

c *Athen. Dipsos.l.2. † Scali.g in H. A. Arist.l.9. c.26.*

Genera. † l. Com- mēt. ci- tato.

Turdus Viscivorus.
Trostel.

Turdus simpliciter.
Krametvogel.

Turdus leucocephalos.

Merula.
Stein Amsel.

Merula mas.

Merula femina.

Merula alba et nigra.

Passer solitarius mas.
merulius

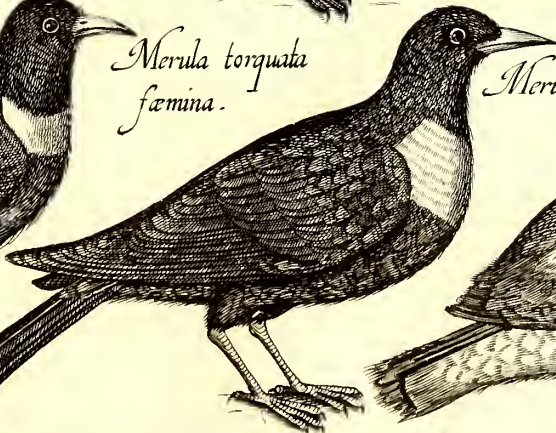
Passer solitarius
femina.

Merula torquata mas.

Merula torquata
femina.

Merulae Congener.

tamen viscum non generatur? Quot in regionibus Turdi non sunt, ubi viscum nascitur? Concoquitur in Turdi

n Scalig. in ventriculo granum, *n* cum labrusca. *Exerc. 168.* rum longè duriora & majora concoquantur gigarta: & exhibitis uni visci baccis, nulla in excrementis reperta est species. De saginatione videantur *Oeconomica.*

Genera- In cacuminibus arborum *nidifican-*
tio. tes, penè contextim in successu, generant. Ova, decem à conceptu diebus pariunt & fovent. Increbuit alicubi mos, ut vasa ibidem collocentur.

Vox. *Vox* eorum trutillare, ut Philome'æ
o Scalig. author inquit. Sermoni afluenti, *o* tan-
Exerc. 237. quam è modulis fermocinantur. Habuit Agrippina, qui omnium sermone

p Plin. H. nes *p* imitabatur. Et mirum est adeò
N. l. 10. surdos dici, ut vitium in proverbium
c. 42. cesserit. Invenere & in

Vfus. *Medicina Vsum.* Myrtorum baccis
farti & alli ventris profluvio laboran-
q Plin. H. tibus *q* exhibentur. Tempore pestis
N. l. 30. c. 7 in cibo, macerati, laudantur.

Bellon. l. 6. *Quid de usu in cibis dicam?* Duriores
de Avib. quidem concoctu, Perdicibus, Atta-
c. 31. genis, Phasianis & Gallinis, Galenus facit: sed quia idem Phasianos Gallinis concoctione & nutriendi vi pares, edendi suavitate superiores *r* alibi scribit; alibi *h* laudatis cibarijs, quæ neq; tenuem neq; crassum succum gignunt annumerat, vel locus prior mendosus est, vel sibi ipsi contradicens, fallitur.

t Alex. ab Græci *t* sanè ova cum Turdis, lepori-
Alex. l. 5. nis carnibus, ac mellitis placentis secundæ mensæ frequentius inferebant.
Genial. *dier. c. 26.* Isdem Turdorum turmæ in propomatibus seu primis *n* cœnæ ferculis in usu. Eorundem pectora in patinam Apicianam conjiciebantur. Et quantus circa eos Romanorum luxus, sive copiam, sive pretia spectes. Tanta

x Plin. H. Turdorum *x* aliquando fuere avia-
N. l. 17. c. 9 ria, ut ex ijs stercorearentur agri. Lucull^o *y* alios videbat Turdos in mazo-
y Varro. de mo positos coctos, alios volitare circa
R. R. l. 3. fenestras captos. Ex uno Ornithone quinq; millia scio vænisse Turdorum denarijs ternis (id est computâte. Budæo denis solidis Turonicis & semisse) ut H. S. sexaginta millia ea pars villæ reddiderit eo anno, inquit *z* Varro.

z l. 3. de Re R. c. 2.

At nunc ætatis nostræ luxuries quotidiana fecit hæc pretia, &c. Nostra ætate quoquo modo capti eduntur. Quibusdam jecur ovis integrum cum medulla panis contunditur, & per linteum transmittitur. Hinc aromatibus ad saporem coloremq; commendandum inspersis ferverescit. Turdi in jure carniū elixi, & modicè frixi imponuntur.

CAPUT II.

De Turdis in specie.

ARTICVLVS I.

De Turdo Viscivoro & Trichade.

Turdus Viscivorus, Aristoteli ἰζοβίγος, Athenæo ἰζοφάγος dicitur. *a a Gesner. in Ornith.* Major est cæteris Turdis, & paulò infra columbam. Capite, alis, & ventre fuscus; plumis tamen juxta caudam aliquid flavi admixtum apparet. Cuius intra rostrum pallidus & subruber colores mixti tingunt. Collum parte pronâ, venterq; totus nigris punctis in albicantibus plumis, & alicubi flavis variant. Pedes digitique, posteriore præsertim tibiæ nervo, flavescunt. *b Aldrovandus* semel unum *b L16. Ornith. c. 2.* adeò, in cauda maximè, & alarum remigibus albescentem observavit, ut penè albesceret; capite verò, tergore, & supernis alis omninò cinereus esset. Nullo non tempore apud nos visuntur. *Cibus* ipsis abietis viscum & resinas ætate in primis; hyeme fructiferarum arborum semina. Sed & baccis arborum, Juniperi præsertim & Ligustri, inhiant. Dum singuli singulas visciferas arbores occupant, & propè eas morantes, alios persequuntur, facilius capi, prodidere nonnulli. Observata in ijs à rusticis & prælagia. Diu nempe duraturæ hyemis, si circa hujus finem in cacumine arboris cantillent. Futuræ ætatis, si in ejus medio confideant.

TRICHAS, qui Pilaris perperam *Gesner. in Ornithol.* dicitur, & à stridore nomen sortitus est, totus ferè magnitudine & figura est Merulæ. Rostrum habet sub-
vum

vum in extremo nigricans. Os & linguam flavo colore tineta. Collum pronum cinereum maculis nigris aspersum. Dorsum charopum, & per medias pennulas nigricans. Pars circa Uropygium cinereis plumis obtectitur. Caudam nigræ pennæ constituunt. Collum supinum & pectus varia sunt. Pennæ alarum partim nigricant, partim ruffo colore tinguntur, &c. Nunquam aut rarò in æstate in Anglia *visitur*, hyeme tanta illorum multitudo, ut nullius avis major. Vescitur baccis juniperi, Aquifoliæ, & sorbi minimæ. Apud Helvetios postremò advenit. Acutè *c* sonat, & quamvis colorem mutet: vocem tamen non variat. Volat gregatim, & inter volandum obstreperus est.

c Arist. H. Al. 9. c. 20

ARTICULUS II.

De Turdo Illade, & simpliciter dicto.

Turdus Illas, Tyllas Alexandro, Myndio dicitur. Fuscus est per totum dorsum. Pectus est varij coloris, medius venter albicat; utrinque rubet. Eodem colore pars sub alis tingitur. Interiora oris penitus flavescunt. *Nidificant* in Bohemia vel Hungaria. Gregatim plarumque in dumetis *degunt*. Initio hyemis per quatuordecim ferè dies ante Pilares in Helvetiam advolant, circa Pascha recedunt. Racenis *victitant*, vineisq; multum damni inferunt. Ideò tempore vindemiarum capiuntur. Gesnerus in dissecti ventriculo mense Novembri baccas spinæ albæ quam Oxyacantham dicimus, reperit.

Quem Aldrovandus *Turdum simpliciter dictum* vocat, is Bellonio *Turdus primus Aristotelis*, & *Turdus visci vorus minor* dicitur. Crura in eo ex descriptione Gesneri albicant. Pectus, ventrem, & latera puncta nigra insigniunt; illud sub flavo & ruffo colore in unum commixtis insignitur. Idem sub alis color merus. Tota ferè pars prona fuscescit. Alæ fusco ruffum miscuerunt, & maculas subflavas habent. Venter candidus est. Crura albicant. Pro-

prium illis esse apparet, ut circum oculos maculentur. Sexum solo cantu discerni posse dicunt.

NB. *Genus Turdorum exoticum*
Vide in Mantissa. N. 9.

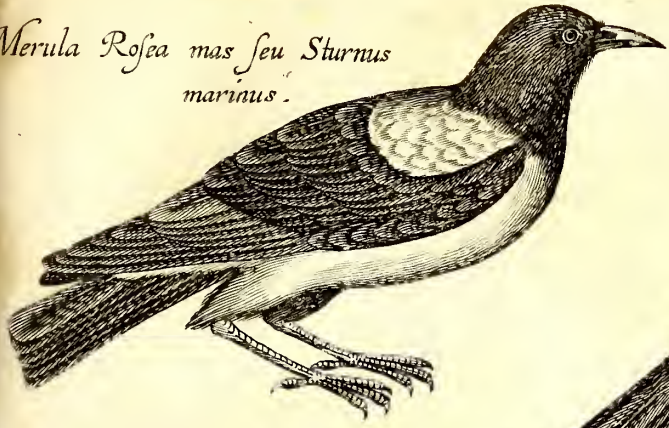
CAPUT III.

De Merulis.

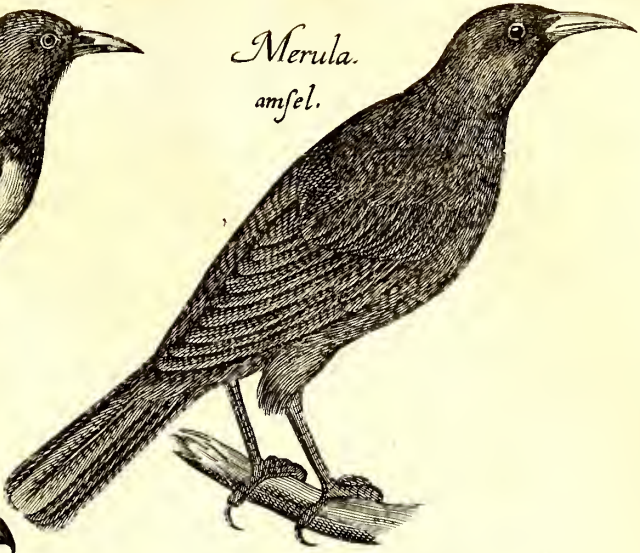
Merula, Græcis *κόρυθος*, *κόρυθος* & *κόρυθος*, quibusdam à nigro colore Nigretta; Latinis quod solivaga sit & sola pascatur, *Merula* dicitur. Duo ipsarum *Genera* Aristoteles *a* ponit, *Vulgare* seu nigrum, & *candidum*, quod tantum circa Cyllenam Arcadiæ nasci *c. 19.* scribit: nos & in Norvegia, & in novo orbe inveniri scimus. Varro *b* inter *b de R. R. 1. 3. c. 9.* res inusitatas reponit. Addit & *tertium* fusco colore, & minoris magnitudinis, quod Passerem solitarium vel Merulam montanam quidam esse judicant. Vidit Aldrovandus totam ex flavo ad castaneum vergentem, mutato fortè priore colore. Magnitudinem ei Turdi Trichadis Aristoteles tribuit citante Athenæo, colorem nigrum, rostrum puniceum verè aut falsò nescio. Albertus rostrum & pedes crocea. Sed ut plumarum colorem pro temporis diversitate mutant: ita & rostrum idem non servat. Nam id anniculis, teste Plinio, in ebur transfiguratur, at maribus duntaxat. Scaliger *†* pullos nigrum habere, anniculos *† In Aristotelis H. Al. 9. c. 5.* buxum affirmat. *Sexus* optimè discernitur. Fœmina namque fusca est, rostro inferius tantum lutescente, supra planè fuscido. Gula pectusq; totum ex albicante & fuscescènte colorib. maculantur. Nominat Aldrovandus *c* quædam *Leucophalum*, cujus caput præter *c Ornith. 1. 16. c. 6.* tres maculas oblongas nigras, quæ retrò oculos conspiciabantur, profus candidum erat, rostrum & oculorum iris lutea, pedes fuscescebant. Cauda & venter aterrimi coloris. Alæ albo maculabantur. Apponit & *candidam* totam, rostro duntaxat rutilo, & pedibus lutescentibus. Aliæ ex albo & nigro sunt maculatæ, mas minus quàm tœmina, caudâ nigrâ, rostro & pedibus intensè in mare rutilus, pallidè in fœmina flavescens.

Quant

*Merula Rosea mas seu Sturnus
marinus.*

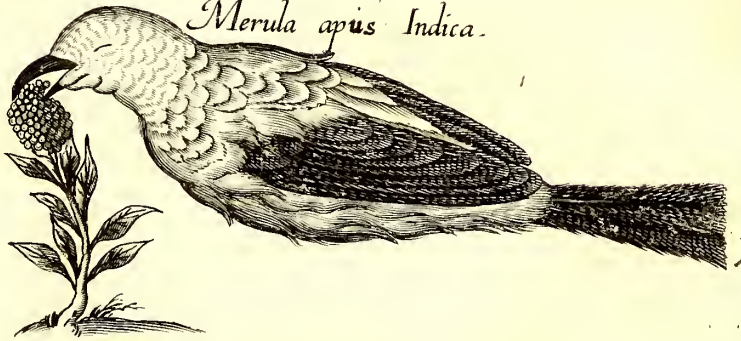
*Merula
amsel.*

Merula Brasiliica.

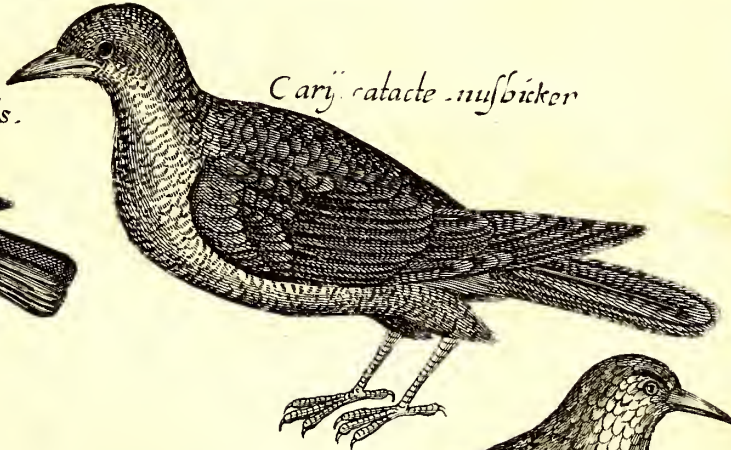
Merula apis Indica.

Sturnus iulgaris.

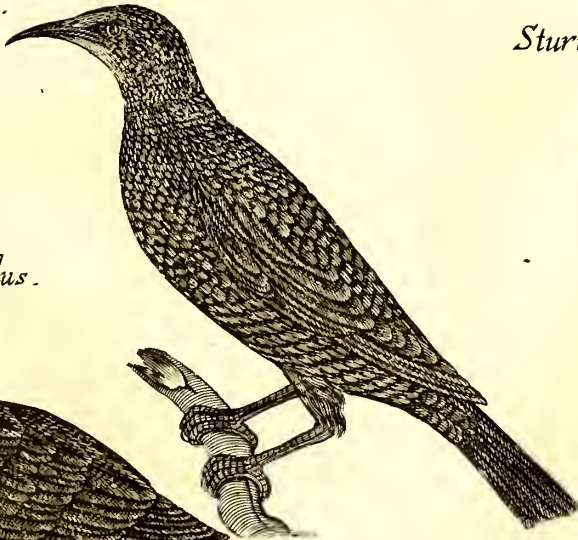

Carij. catacte. nussbicker

Sturnus.

Staer.

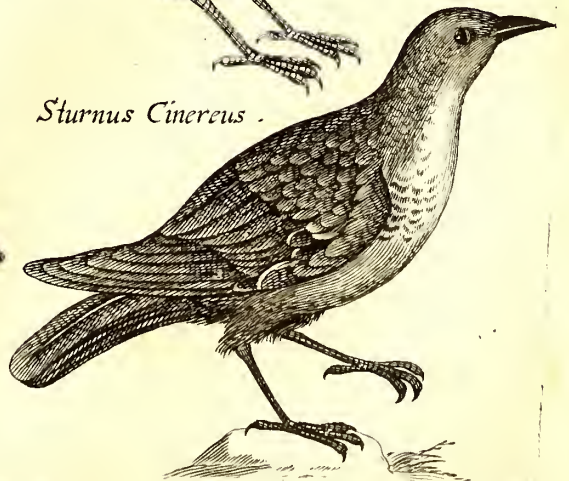
Sturnus Capite albo.

Sturnus pullus.

Sturnus Cinereus.

Locus. Quantum ad *Locum*, versantur in locis densis confitis arboribus, spinetis, angustis montium angulis, & lapidum fissuris. Mutant ut Turdi d locum, & hyeme in viciniam demigrant aprica. Parasitus tamen apud Athænam, si algor sub dio perpetiendus sit, se Merulam esse profiteretur.

Victus. *Vesuntur* iisdem quibus Turdi. Sed & pomis forborum, ornibus sambucique acinis. Caveis inclusæ etiam carnibus. Plantæ ex quibus præcipuè cibum decerpunt, sunt Oxycedrus Dalechampi, Ilex Aquifolia ejusdem, Myrtacantha, philyrea angustifolia, myrtus laurea maxima, myrtus exotica Plinij, & area Theophrasti effigie ælني.

Generatio. *Nidos* figurâ hæmisphæricâ oblongiusculâ, admodum scutellæ cavos, ex furculis ramulisque exilibus, & fibrosis radiculis luto inter se contextis, substrata molliore materia construunt. Bis anno, omnium avium primæ, ante exactam hyemem, in Helvetia mense Martio vel Aprili pariunt. Numerum pullorum nemo exponit. Nido Aldrovando allato quinque inerant. Persarum Magos ex salvia sub ficu putrefacta, dum sol & Luna secundam solis faciem occupant, avem Merulæ similem procreasse, cujus adustæ cinere lampadi insperso domus serpentibus repleta videbatur, author est e Langius.

Vox. De earum *Voce* fringulicire quidam usurpat. Veteres ejus non exprimunt proprium, sed inter canoras ponunt. Quandam adeo in novem vocum modis exprimendis excelluisse, ut nullus hominum perfecte eam imitari potuerit, Albertus author est. Incipiunt autem vere canere, continuant per æstatem. Hyeme cohibendo vocem, fustrepunt & tumultuosè vocalantur. Plinius hyeme balbutire, circa solstitium mutas esse g ait.

Amicitia Amicitiam eum ea Rubecula colit. Sequitur enim eam, & noctu, vel juxta ipsam, vel in proxima arbore conquiescit. Ipsas Noctuæ ita infensas quidam volunt, ut quotiescunq; clamantem audiverint, tanquam injuriam vindicaturæ, advolent. Ma-

li Punici grano perire Aelianus h author est.

Ingenium respicit, quod i humanum sermonem, quamvis linguam strictâ, i rostrum rectum, & angustum habeat, imitatur: & quod Laurifolio ænium fastidium purgant.

De Vsu in cibis, hæc pauca dixisse sufficiat. In pectore ipsarum k adusto k haud parvam collocasse voluptatem Romanos. Inter popinæ verò professores l clunesne tergoribus sint præferendæ, disceptatum. Tardè tamen concoquantur, parumque alunt, si Platina credimus; inter laudatas ceteri debent, si Salernitanis. Nonnulli à Noctua captas præferunt. Alij pingues & retibus vel laqueis captas eligunt.

Quantum ad *Medicinam*, benè illis qui laxa sunt alvo præscribuntur. Plinius in assatas cum myrti bacci dysentericis mederi scribit, Porta n Melancholiæ. Fimus ex aceto mistus, si orizama avis comederit, extirpat lentiginos. Caput ad brachium sinistrum, cum leporis pedibus portatum, audaces facere, mendacium est.

C A P V T IV.

De Merulis in specie.

ARTICVLVS I.

De Passere solitario & ejus congeneribus.

Passer Solitarius, quod cum nullo sui generis unquam, nisi tempore generationis versetur vulgò dictus, quæ tertiam Aristotelis Merulam esse Generis, Niphus, & Aldrovandus afferunt, Merulus Solitarius circa Tridætum, Merulus stercoreosus, quod in latinis habitare credatur Romanis, si Alberto credendum; Merula saxatilis Placentiæ dicitur. Avis est Merula paulò minor, tota nigra, rostro longiusculo, parumper arcuato, capite pro corporis proportionem parvo, superius plano, nigroque ad latera, nempe circum oculos, aures, & in collo inferiore cæruleo. Fœmina tota fusca est, & pectore maculis lutescentibus variegatur,

d Arist. H. A. l. 9. c. 16.
g Plin. H. N. l. 10.
f Arist. H. A. l. 9. c. 49.
e Epist. Medic. 38.

h Æl. H. A. l. 6. c. 46.
Ingeniū. Philostr. l. 7. in vita Apollon.
Vsus. Horat. l. 2. sermon.
l Plin. H. N. l. 10. c. 50.
m m Platina l. 5. de tuè da sanit.
n l. 3. Phys. rogn. c. 11.
Gesner in Ornithol.

gatur, mari planè diffimilis. In faxis & testis (non tectis, a *νεγέμιον*, namque textus habet) diverforium habere Aristoteles dixit. In parietibus alijs Passeribus cōjungi, & cum eis ad partum volare Albertus. In dumosis rupibus circa Larium lacum nidulari, neque cum alijs avibus degere, Gesnerus affirmat. Canorus est, & Mediolani ac Genevæ magno propter cantum precio venditur. Quem Bellonius descripsit, & Charadrium esse primo aspectu putabat, Turdi Iliaci est crassitie, Luscinia morib. præditus. *Rostrum* habet rotundum, acutum, subalbum, in extremo nigrum. *Pennis* sub pectore & duabus costis colore dactylorum, maculis interstincto. *Dorsum* cinereum, fulvo maculatum. *Pedes* Turdosimiles, *Caudam* ut in Luscinia ruffam, quam mox ut è nido eximitur, immutat. *Mas* quia pulchrior, coloris elegantia à fœmina distinguitur.

Forma. In rupibus solitarijs nidificat, & raro in plano aut per valles cernitur. Certo anni tempore sub regulis seu imbribus *degit*. Canit noctu æquè ac interdiu ad lumen candelæ maximè: Franciscus Gallorum Rex tanti ejus cantum fecit, ut nullam præter hanc audire dignaretur.

Generatio. PASSERI SOLITARIO *congener* est illa avis, quam quidam Petrocos scyphum, Germani *Steinrotele* & *Blauvogel* vocant, Bellonius *b* Cyaneum Aristotelis, sed falsò (Ex Picorum enim genere est, rostro etiam ad faxa durissimo; & quis Merulam totam cæruleam vidit) dixit. Magnitudine est Sturni, pectore, cervice, & lumbis Cyanea: dorso & alis nonnihil nigricans. *Rostrum* ei sesquidigiti longitudine subter nares fuscum, imo aculeatum, superiore parte adunca, inferiorem ut plurimum contegente.

Locus. *Degit* in altissimis, præruptis, & nivosis scopulis, in Creta, Citharea, Corcyra, Zacyntho, Eubæa, & circa fluvium Athesin.

Generatio. *Nidificat* in deviis solitudinibus, pullosq; quos ternos aut quaternos excludit, ut à rupicapris etiam tuti sint, in cavernas deorsum condit.

Vox. *Vox* ipsi articulata, amœna & varia.

Mediâ & intempestâ nocte expergefacta, ad astantis provocationem claro spiritu canit. Ante tempus autumnicum colore etiam vocem mutat, ac alis expansis novos, secum continuo murmurans, excogitat cantus, nec veteris obliviscitur.

Color sub hyemem niger è cæruleo evadit. Circa veris initium, in pristinum commutatur. Adulta vel è nido semel egressa & volatui adsueta, nullis astutis capitur. Moris denique ei, oculos hominum aliorum alitum more adpetere. Tamq; diligenter res observare, ut plæraque, vocis aliquo articulo indicet.

ARTICULUS II.

De Merula Montana, Germanorum Torquata, Bicolore, & Saxatili.

MERULA Germanorum MONTANA, avis est paulò infra Turdum majorem. *Caput*, dorsum & alæ, ruffo quodam modicè admisto nigricant. *Pectus* est, ex plumis partim subfulvis, partim nigricantibus obscurè maculofum. *Os* interius & lingua lutei seu melini coloris. Ventrís color ex nigro & cinereo mistis; crura ex glauco nigricante, & ruffo, constant. *Cauda* est atra.

TORQUATA, quæ & Montana, Saxatilis, & Equina, quod in sylvis vermiculos in fimo equino quærat, avis est barbatula, magnitudine ferè & colore Turdi. Parte pronâ inter colulum habet albas duorum digitorum latitudine plumas, reliquâ maculosas, nigris in medio pennis, ambitu albis, superiore fuscas, alarum pennis, margine extrinseco albicantibus. *Fœmina*, quam Aldrovandus descripsit, erat corpore toto subnigro; rostro circa nares, & in apice nigro, ad latera flannascente, pennis remigibus alarum nec non ventris, extimis oris, nonnihil albicantibus, cæterâ candicantibus. In ultimo gutture seu pectoris principio macula albissima pollicè lata ad humeros pertingente, vel torque candido, ornabatur.

Meru-

Merula BICOLOR quod duobus potissimum coloribus fusco aut subnigro, & luteo rubescente variet, dicta, est avis Merulâ paulò minor, capite fusco, lineolis candicantibus variegato, rostro in luteo rubescente, qui etiam color in tergore & cauda intensior; in pectore & ventre remissior, videtur. Alarum remigibus fuscis, in extremis oris albis, pedibus breviusculis, digitis pro proportione longis luteis, unguibus rubicundis.

SAXATILIS, quam Turnerus ex Graculorum genere facit, quidam Cyanon Aristotelis credunt, nonnulli Rubiculam Saxatilem, Nucifragâ, Merulam Alpinam vocant, avis est cum *Caryocatactæ* Gesneri eadem, merula major. Sturniferè instar maculata, supra nigricans, minus tamen in capite & dorso, quàm in alis, maculis ubiq; distincta semilunaribus, quæ pariter per tergus & alas majores sunt quam per caput. Pronè à rostro ad anum usque lutea maculis ferrugineis albisq;, quæ & ipsæ magnitudine variant, percurrentibus. Alarum pennas majores habet nigras, & in extremis oris candicantes. Caudam supinè nigram, pronè ferrugineam, pedes fuscus. Vaga est, nec inveniusta.

ARTICULUS III.

De Merula Rosea, Exoticis, & Merula congenera.

Merula ROSEA, ab aucupibus, Italis Sturnus martinus vocatur. Est merulâ paulò minor; tergore, pectore, & alis supernis roseis seu carneis, capite cirrhato, rostro qua capite jungitur nigro, cætera carneo, alis & cauda nigris, remigibus ferè sub castaneis. In *femina*, color est dilutior, caput si excipias. Reliqua enim pars colli, alæ & cauda minus quàm in mare nigrescunt. Plurimum adipis corpori adjiciunt, & in cibo maxime commendantur.

EXOTICA est duplex, *Brasilica*, & *Indica* Apos. BRASILICA ut à Bellonio describitur, differt magnitudine à Merula. Rostrum illi breve. Color

totius corporis, si caudam & alas, quæ atræ sunt, ad eò intensè rubet, ut nullus intensior rubor possit excogitari. Cauda oblōga est, crura nigra. Illius, *Ornith. l. 16. c. 16.* quam Aldrovandus exhibet, pennæ superius omnes ad scapulas rubent, dein nigræ succedunt, has rubræ rursus excipiunt. Rostrum est insigniter recurvum, intus luteum. Pedes, qui pro tiliarum proportione majusculi ex cinereo leviter fuscescunt. APOS monstrosa fortè est. Rostrum habet Merulæ in extremitate nigrum & recurvum, infra qua capiti jungitur candicans. Caput, venter, dorsum, colore coccineo intenso & vegeto, alæ & cauda nigro, unde *Porphyromelanos* dici posset, tinguntur.

CONGENER Merulæ est duplex. *Vna* rostro, propè quod linea rubra conspicitur, nigro; capite, dorso, & cauda, ad subcastaneum vergentibus, extremis oris albicantibus. Pronè pectore, ventreque toto & cauda, lineis quibusdam cinereis per transversum ductis albicat. *Alterâ* Merulis erat minor, Passeribus major, capite cinereo, oculis nigris aureo circulo circumductis, rostro pro corporis proportione robusto, luteo, crassiusculo, in extremitate nigro & acuto. Dorso ad caudam castaneo obscuro, pennis alarum quæ dorso junguntur albis. Quæ ventri nigris. Remigibus in extremis oris cinereis. Similis Collurioni cinereo videbatur.

CAPUT V.

De Sturno.

Sturnus, Græcis *ψάριψάρι*, *βύρα*, *βύρα* *Genera* *θ*, & *ρόλις*, quod apud Hesychium & Phavorinum leges, dicitur. Avis est ob colorum varietatem, & conspersas per corpus maculas, elegans, & benè, picturata à Poetis dicitur. Non tantum autem albis maculis tingitur; sed rubescit quoq;, lutea aliquando; in alis, propè oculos, & in infimo tergore viridescit. Rostrum habet Picorum non absimile, in fine fuscum. Caudam brevem & nigram. Pedes ferè croceos. Aristoteles a solum vulgare genus, quod super tecta cantu suo aures

Aldr. Ornith. l. 16. c. 15.

Bellon. l. 6. de Avibus c. 27.

a H. A. l. 8. c. 16.

b Ornith. fatigat, agnovisse videtur. *b* Aldrovandus tres exhibet, *Vnum* totum, album, rostro quod ex luteo rubescit, & pedibus, qui leviter carnei exceptis. *Alteri* caput, collum, & rostrum erant alba; Maculæ supra oculos binæ nigrae: venter candidus, alarum principia maculis subcæruleis varia. Remiges alarum & cauda ut in Sturno vulgari. Pedes lutei. *Tertii* totum corpus ex cinereo lutescebat. Pectus pūctulis conspergebatur. Rostrum & pedes nigri coloris erant.

Locus & Vicus. *Locum* si attendas, nullibi non inveniuntur. Avenis, pratis aquosis, ubi armenta pascuntur, & agris gaudent. Turribus in primis & tectis hyeme latent. Si *victum* pamphagi sunt. Nam præter baccas & uvas, quibus impensè delectantur, & pinguescunt; milium quoq; panicum, cicutam, stercora, & lumbricos, imo suspensorum cadavera, ideò ab eorum esu Belgæ abstinent, depascuntur.

Generatio. *Nidulantur* iisdem ferè locis, eodemq; penè modo, ut Passeres. Ter anno *parere* dicuntur; & uno tempore septem vel octo *ova* ponunt. Græcis dicuntur *μυζιζεν*; authori Philomelæ pifitare. Summo mane maximè sunt obstreperi, nocte silent. Visi qui omnium avium voces imitabantur. Et

c Brujer l. 15. de recibar. c. 42. d Plin. H. N. l. 10. c. 24. in Galliæ urbibus habentur, qui sermonem explanatè, longiori etiã contextu, expriment. Habebant & *d Cæsar* es juvenes ejusdem peritiæ unum.

Proprium ipsis catervatim *volare*; & quodam pilæ orbe circumagi, omnibus in medium agmen tendentibus. Vespere potissimum aggregantur, & tanta multitudine atq; impetu quandoq; volant, ut nubem facere, & tempestatis modo sonare videantur. Dicuntur sibi ipsis medicinam facere. Atterebat *f* pedi luxato ova formicarum, comminuta, & sub alis calefacta, unus. Sic integer intra paucos dies evasit. *Metuunt* Accipitrem, eundemq; supernè vel à latere accedentem, alis eventant, subtus volantem stercorebus opprimunt. Semine alii intereunt; & à canibus metuuntur.

Vsus. Galenus *g* eos inter *cibos* attenuantes & boni succi refert; quod vel de juveni.

venculis, vel de illis, qui in montibus degunt sumendum est. Vindemiæ *h h Alex. l. 13. salub.* tempore pabuli melioris copiâ non improbantur. Suaviores evadere, si *c. 8.* mox captis capita amputentur, *i Car-danus* author est. Stercus oryza pistorum ad faciem exornandam *k k Aegineta l. 28. c. 8.* facit.

NB. *Sturni genus Indicum vide in Mantissa. Num. 6.*

C A P. VI.

De Coccothraustis.

Duplicem Coccothrausten Aldrovandus exhibet, *vulgarem* Germani, & *Indicam cristatam*. Illa ita dicta, quod rostro suo coccos & interiora cerasorum grana confringere soleat. Circa Verbanum Lacum Fringilla Montana, Bellonio, à rostri magnitudine Grosbec dicitur. Putabat hanc esse Aristotelis Pardalus quiddam. Falsò, ex collatione utriusq; patebit. Pardalus enim colore toto cinereus est, magnitudine par Sturno. Coccothraustes autem est, si Bellonij descriptionem sequemur, sturno paulò minor, rostro duro, & magnitudine pro corporis proportione insignis. Capite superiore mali aurantij colore, cum macula sub gutture nigra, collo cinereo, dorso fulvo, alarum extremitatibus ex viridi lutescentibus sicuti torques Palumbis, caudæ extremitate albâ subtus fulvâ. Ventre, pectore & gutture ejusdem coloris. Gesnerus ei tribuit, Alaudæ aut Loxiæ magnitudinem. *Rostrum* durum, validum, breve, latum, quod inferius à pennis nigris ambitur. Colorem capitis, in fœmina, charopum, vel ex flavo ruffum; in pectore & ventre ex cinereo rubicundum. Pennas alarum superius nigricantes, in medio albentes, in imo coloris ferè cærulei seu Indici. Collum pronum, & utrinque ad latera plumis cineris vestitum. Dorsum ex fusco nigricans.

Æstate in sylvis capitur, & tum in Italia in montib. agit. Sub Octobrem ad plana descendit. In Germania æstate rarius, hyeme frequentius cernitur.

Nidi-

Descriptio.
Arist. H. A. l. 9. c. 23.
Bellon. de Avib. l. 7. c. 30.

Victus. Nidificat in arborum cavis. *Victitat* nucleis ceraforū, quæ rostro confringit; nec non olivis, & alijs baccis. Non servat accrescēte ætate colorem. Caveq̄ inclusa, non solum rarò cantillat, sed ne institutionem quidem admittit.

INDICA incolis capitis viridis apud quos repentur, dicitur Fruso, Lufitanis Cardinalitius, quod galerum purpureum gestare videatur. Habet cirros in capite figurâ trigonâ coccineos, quo colore pariter, collum, pectus & venter refulgent. Alarū extremitates dilutè purpurascētes. Caudam pro corporis proportione, lon-

giusculam, digitum auricularem latam, aliquantulum sursectam. Tibias breves & albicantes, ungues robustos & non nihil recurvos. *Victitat* panico, amygdalis, & alsine herba, & cibum è manibus accipit. *Voces* avium, luscinix maximè imitatur. Sæpè se aquæ immergit, unde temperiei calidissimè esse putatur. Visa icone sua in speculo, mirabilibus modis sibilos edendo, cristam deponendo, Caudam more Pavonum erigendo, alas motitando, gesticulatur, & speculum impetit.

* * *

HISTORIÆ NATURALIS

DE

AVIBUS:

LIBER III.

De Avibus Insectivoris.

TITULUS I.

De Insectivoris non Canoris,

CAPUT PRIMUM.

De Picis Martiis.

Descriptio.

Picus Martius q̄ Marti facer sit dictus, δρυόκολαψ Helychio, δενδροκολάπις, ξυλοκόπῃ, & δρυκόπῃ Aristoteli, δρυτόμοσ Aristophani, κολάφῃ

Miletio, recentioribus Græcis κερκισ-
a l. 9. H. A. νις vocatur. Genera ipsorum tria a Aristoteles recenset; nos de pluribus inferius dicemus. An verò vel illa quæ occidentalibus Indis Alcatran teste Cardano dicitur, rostri & corporis magnitudine celebris, cinerea croceave pluma distincta, rostro duorum

palmorum, in acutum tendente, vel Picutus dicta, cui rostrum toto corpore majus, ubi capiti jungitur tribus digitis latū, aduncum, quo & arbores terebrat, & à parvis simiis se defendit, quæq̄ linguam loco pennæ habere dicitur, ad Picos pertineat, penes eruditos sit judicium. *Formam* ipsorum si attendamus, habent omnes *rostrum* rectum, durum, rotundum, & ad pertundendas arbores percommo-
dum. *Linguam* ijs Aristoteles tribuit πλατεῖον καὶ μεγάλην. Aldrovandus lon-
gam

gam quidem in omnibus & ad occiput usq; extendi, & super totum capitis verticem ceu in glomum convolvi, adeo ut cum exoritur, tanquam è multis involucris in longum admodum extendatur, observavit; latam minimè; quin est acutissima, & in extremitate quodammodo cartilaginea. Anatomem vide apud Aldrovandum. *Crura* quoque omnibus sunt breviuscula, at admodum robusta. Digni pedum ante bini, totidem retrò, ijque valdè conjuncti, ut arborem quam scandunt firmiter apprehendat. Cauda rigida, & duriuscula, cujus penne in extremitatibus ferme nude, quibus haud aliter quàm pedibus interpendum innituntur.

Locus. *Locum* si spectes, in quibusvis reperuntur regionibus, rarò in Belgio, in Tarentino agro negari scribit *b Plin. H. N. l. 10. c. 29.* *c Ornith. l. 12. c. 30.*

Victus. *Vicitant* vermibus, culicibus nempe formicis, quas exprorecta lingua velut in veru infigunt, & latitantibus sublignorum corticibus, & medulla cossis. Ideò arbores tundunt, quarum percussi corticis sono pabulum subesse intelligunt, & tam vehementer eas interdum excavant, ut ipsas sternant. Quidam apud Aristotelem, *e amygdalum* tertio ictu pertudit, & nucleum comedit.

Generatio. *Nidiscant* in cavis arborum, olearum inprimis. Tanto artificio nidum exstruunt, & excavant, ut admoro circino rotundius reddi foramen à perfectissimo Geometra non posset; & ligna quibus inter se confertis cõstat, facilius manibus separentur, quàm ferro dissecentur. *Pullos* septem vel octo educant, quos exire ex ovo à cauda Hylas, referente Plinio, tradidit. Quoniam pondere capitum perversa ova posteriorem partem corporum fovendam matri applicat. Nunquam humi consistunt, vel in saxis consistent, ne aciem unguium obtundant. Scandunt verò per arbores omnibus annis *κατὰ πέρσ' ὁ ἀσκαλαβῶται* tanquã stelliones, seu ut Plinius vertit, feles, non modo sursum per arborem reptando,

sed deorsum etiam & sub ipsis ramis, pedibus & ventre sursum, tergo re deorsum terram versus converso; quod Aristoteli est *ὑπὸ τῶν καὶ ὑπὸ τῶν πτερύγων.*

Humano ipsos *sermoni* assuescere *Vox.* Scaliger *d* author est: sed minus aptè, *d Exerci- & rariora & pauciora quàm Picam* *tat. 237.* reddere, addit. Albertus *e* perfecte *e l. 23. de Animal.* aliquando loqui scribit. Validius quàm soleret stridens pluviam præfagire credebatur. Hinc ei pluvix avis apud veteres nomen.

Vsus ipsorum & in *cibo*; ideo tota febre hyeme & autumno Bononiæ in foro venduntur; & in *Medicina.* Nam cum sale torrefactum quidam ad internas ani eminentias applicant. *Asfatum* vel elixum incantatione ligatos solvere; oculos, gestantibus visum acuere; rostrum è collo suspensum, dentium, uvulæ & tonsillarum dolorem curare; Kirandis sunt deliramenta. Idem ferentes ab apibus etiam si mella earum eximant, non feriri, Plinij. Clavum & cuneum arbori, in qua nidificant infixum, diu non hære. *ff Plin. H. N. l. 10. c. 18.* Foramen verò nidi lapide vel ligno obstructum, herbâ appositâ, seu illa *Æl. H. A. l. 1. c. 45.* linaria major, seu æthiopis, eundem aperire, pari fide affirmatur.

C A P. II.

De Picis in specie.

ARTICULUS I.

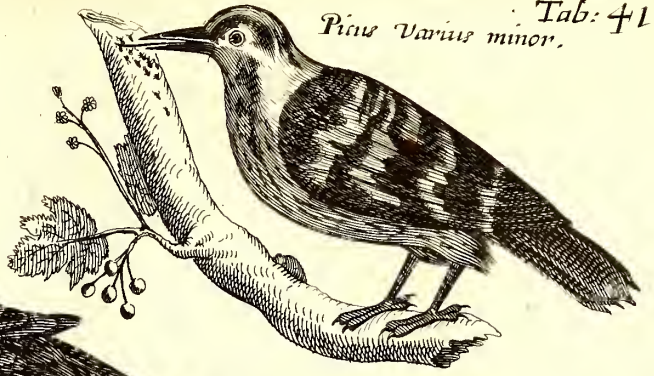
De Pico Maximo, Majore, Variore minore Viridi nostrate, Picoluteo Cyanopide, Viridi majore, & Murario.

PICUS MAXIMUS, est omnium longè maximus, cornicis interdum magnitudine, infra gallinam aliquid, & excepto capitis vertice *totus niger.* Plumæ tamen in vertice coccineo vel flammeo colore egregiè micant, & velut cirrhum efficiunt. *Rostrum* habet longum, robustum, digitum parvum, longum, cujus superior pars, quæ juxta caput lata eminet, & duas strias, ut fo-

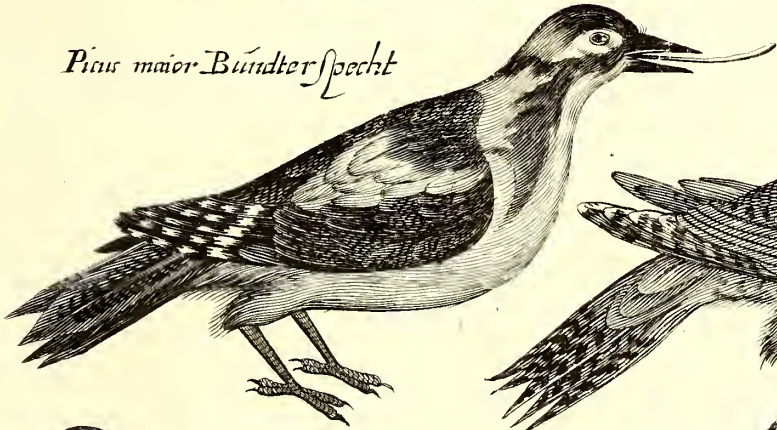
Picus maximus niger.
Großer Schwarzer Specht.

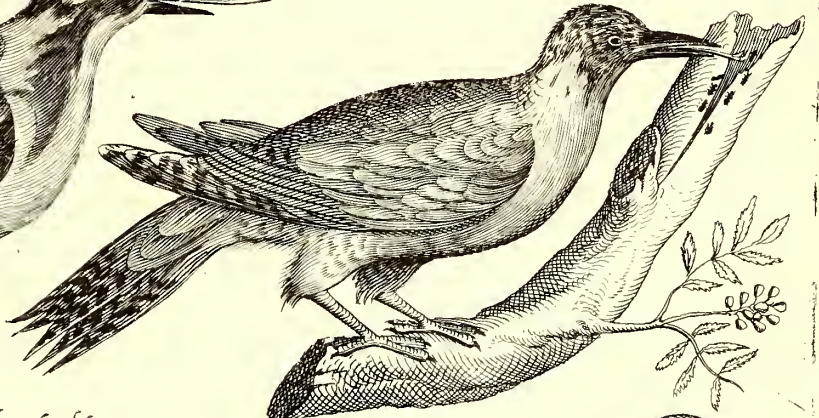
Picus Varius minor.

Picus maior Bündter Specht

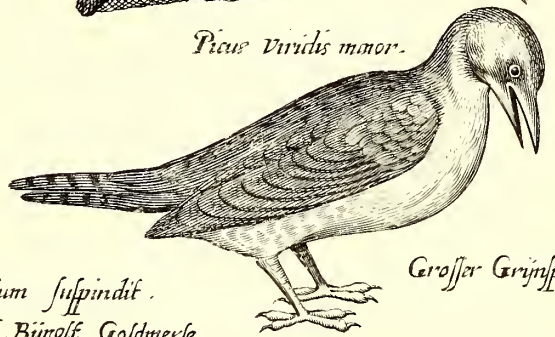
Picus viridis, Grünspecht

Picus murarius, Mauspecht.

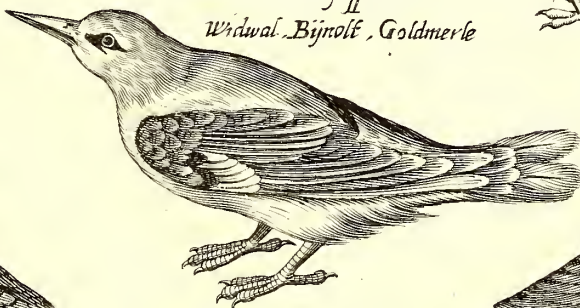
Picus viridis minor.

Picus Luteus Cyanopus.

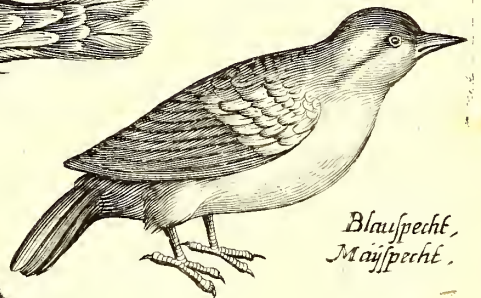

Picus nidum suspindit.
Widwal, Bijrook, Goldmerle

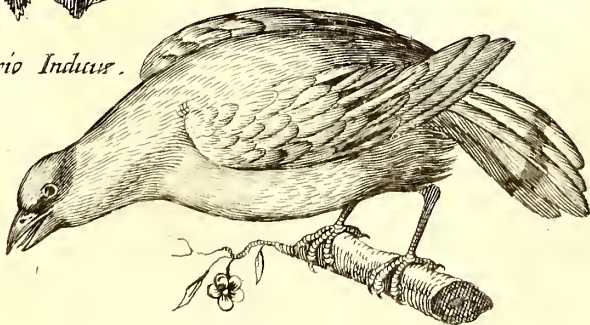
Großer Grünspecht.

Picus cinereus.

Blauspecht,
Maisspecht.

Picus Chlorio Indicus.

Picus varius, Eßspecht.
Grasspecht.

ut folium Cyperi, obtinet. *Linguam* oblongam duram & in extremitate asperam. *Digitos* binos ante & totidem retrò. Ungues recurvos.

PICUM MAJOREM *πίπεον* Aristoteles vocat. Magnitudine merulam vincit, scribente Aristotele. Is quem Aldrovandus depingit, *rostrum* habet canaliculatum, *linguam* longissimam, musculosam, extremo apice duro nervo aculeatam. *Caudam* robustam, & ob superiores reliquas cooperientes plenas duro calamo donatas & inflexu difficillimas, renitentē. In tota ave triplex color conspicitur. *Plumæ* medio vertice rubicundæ, & saturo cocci colore conspicuæ sunt, quæ in fœmella mari alioquin per omnia simili desiderantur. In oculorum ambitu, ventre toto, & alis internis insigni macula albicat. In alis & cauda nigri aliquid conspicitur.

PICVS VARIVS MINOR majori per omnia simillimus est, & profus videretur idem. Nisi rubræ illæ maculæ in vertice & Uropygio deessent. *Dorsum* ejus versus lumbos magis quàm superioris varium. Et ex albo nigroq; promiscuè maculatum, lineis interim obscuris transversalibus quæ alarum notis respondere videntur, conspersum est.

PICVS VIRIDIS *καλιός* est Aristotelis, inter Picos quidem eidē non recensitus, inter Picos tamen vel ob solam pedum & Caudæ dispositionem (duobus digitis ante & totidem retrò insignitur, & caudam rigidam habet) numerandus. Turturem magnitudine æquat. *Rostrum* habet nigrum, durum, robustum, acutum duos digitos longum. *Caput* crassiusculum in superiori parte ex maculis partim niaceis, partim nigricantibus variegatum. *Oculos* alia quædam macula nigra ambit, sub qua rubræ illæ maculæ superioribus correspondentes pallidiores sunt. *Dorsum* & *ala* virides cum luteo tamen intermixto. *Mentum*, *pectus*, *venter*, *crura* pallidè virescunt, ad eò ut ex albo & viridi permisceri videantur. Aestate cum filere ajunt. Ideò cum mense Aprili quidam clamitantem audivisset, hycem adhuc

metuendam prædixit. Altitimas arbores volatu trajicit.

Ossa ipsius tosta in pollinem redacta, & in vino epota validum sunt contra calculum remedium.

PICVS LVTEVS CYANOPVS ex Persia adfertur. Magnitudine à superiore nihil differt; caput tamen & collum crassius, & rostrum prolixius obtinet; Pennæ à medio vertice ad extremum *caudæ* usq; aliquid ferruginei habent, *rostrum* vero omnino ferrugineum. *Pedes* subcærulei, *ungues* nigri, cætera lutea, nisi quod *alarum pennæ* omnes in extremo quodammo do ferrugineæ sint.

PICO VIRIDI MAJORI seu *Aldrovãd. Ornith. l. 12. c. 35.*

Maximo, Rostrum, quod in omni Picosum genere rectum est, incurvum, pedes ad similitudinem aliorum, varias maculas in alis, tribuit Bellonius, *Bellon. l. 6. de Avib. c. 15.*

PICVS MVRARIVS muris turrium maximè adhæret, & vermiculos in eorum rimis inquirat. Passere domestico paulò major est, sturni ferè crassitie. Rostrum habet oblongum, tenue, nigrum. Caput, collum, dorsum cinerea. Pectus albicans. Alas partim cineras, partim rubeas. Caudam brevem. Digitos pedum longos, tres ante, unum pro calce. Alas *in volatu* semper motitat, nec uno loco insidere novit. In foraminibus parietum *nidulatur*. Suavem *vocem* edit.

ARTICULUS II.

De Pico Cinereo seu Sitta, Piconidum suspendente, Chlorione Indico & Picis congeneres.

PICUS CINEREUS Aristoteli *σίππη* seu *σίπη*; aliis *ύλοπερυσσα* quasi materiam contundens, nomine omnib; communi; quibusdam *συσπηγής* & *κινιάδης*, quòd Uropygium motitet; modernis Græcis *καρκενισής* dicitur. Annumeratur Picis, quia eorum more super arbores reptat. Caput ei parvum; Oculi exigui; Rostrum longiusculum, nigrum; rotundum Collum, dorsum, *alæ*,

alę, nec **S**on & cauda superius è plumbeo ad **S**ereum vergunt: sub collo verò & ventre è castaneo ad rufum. Cervix ad latera lutescit. Quâ parte inter rostri principium & retrò oculos macula oblonga nigerrima insignitur. *Vivit* maceriem contundens. In foraminibus arborum, quas terra & limo artificiosissimè claudit, angusto aditu sibi relicto, *nidulatur*, & prolem numerosam progignit. Frangit Aquilæ ova. Res malefica ei tribuitur, quasi rerum cognitione calleat.

PICVS NIDVM SVSPENDENS

Arist. H. A. l. 9. c. 17. Idem l. 9. c. cū Oriolo, Alberti, Aristotelis Chloreo, & Plinij Chlorione, Galbula seu Galgulo, Ictero, & Bononiensium Regalbula idem esse ab Aldrovando creditur. Modernis Græcis *ουκοδύο* dicitur.

Plin. H. N. l. 37. c. 10. Aldrov. Orn. l. 1. 12. c. 39. Chloreum & Chlorionem Aristoteles & Plinius appellavere, ut luteum & viridem in ea reperiri colorem innuerent. Junior virescit; adultior aut saltem annua facta alis tantummodo exceptis tota evadit lutea. Magnitudine est par Turturi; colore pro ratione ætatis variat. In juniore rostrum est subfuscum. Adulta inter rostrum & oculos maculam habet nigram. Junior minimè. Illa alas habet nigerrimas, quarum penne & remiges maximè in extremitatibus suis albescunt: junior superiores pallidas, inferiores nigricantes.

Locus. *Locum* si attendas Germaniæ esse peregrinam Gesnerus reliquit. Migratoria verò est. Plinius & Aelianus hyeme eam videri negant; æstivo tempore in conspectum venire, ex ortu arcturi syderis discedere, & pullis editis Italiam relinquere, adjiciunt. In Helvetia mense Majo apparere incipit, in quibusdam Galliæ locis Martio. Dependens pedibus somnum capit, quia se tutiorem sperat, si Plinio creditur.

Victus. Vermibus more picorum *vescitur*, sed & ficibus. Vnde ipsi *ουκοδύο* nomen.

Generatio. Proprium ipsi *nidum* in arboribus suspendere. Constat ille ex musco & lanugine quandoq; ex fœno & culmis nonnunquam, ex cannabe & festucis interdum. Forma ipsi corbis

vel calathificarij è juncis intexti; viridula de quibus pendet sunt, culmi, junci, fila è lino, serico, setæ equinæ & cætera. Iconem in Aldrovando vide.

Cum *cantillat* orio vel loriot sonat, *Vox.* imminente pluvia fistulæ instar canit.

Vsus ipsius in cibo est & *Medicina.* *Vsus.* Pinguescit mirum in modum. Emoritur si ab icterico conspicitur æger, *Plin. H. N. l. 30. c. 11.* ipsa evadit. Ad Germanos accedens, non amplius nascituras pruinas promittit.

CHLORIO INDICVS maxima sui parte, quin toto corpore luteus est; si coronam verticis & caudæ alarumq; maculas cæruleas, & rostrum pedesq; quæ insigniter rubent excipias.

PICIS CONGENEREM Aldrovandus Marchioni Fachineto debet. Erat, quantum ex pictura conjicere licebat, Coccothraustis magnitudine, rostro luteo, acuto, Picorum haud absimili; vertice, cervice & toto dorso viridi, Vropygio albo, pennis alarum vestitricibus viridibus, remigum superiorib. albis, inferioribus, & cauda cæruleis. Prona pars à rostri initio ad anum usq; coloris cinnaberis erat.

NB. *Picarum genera exotica vide in Mantissa. N. 5.*

CAPUT III.

De lynge seu Torquilla, lyngi congenerem, & Certhia.

PROPTER rostri & linguæ constitutionem, Picis Jynx subjungitur, quam Galenus & Suidas *κιναιδον* Tetztes *σεισπογγιον* & Cinclida, Athi montis incolæ teste Bellonio Alcionem, Theocriti interpret *σεισρίαν*, alij Turbinem, Gaza Torquillam vocat. Vincit magnitudine fringillam, Rostrum habet firmum ex plumbeo & nigro permixtum. *Lingua* aculeum tam acutum & validum, ut humanam cutim haud aliter ac acicula penetret. Ea infra arteriæ summum subit, & supra cranium reflexa, propè nares inferitur. Est autem gemina ubi ab occipitio reflecti incipit, & in syncipite rursus

CAP. IV.

De Merope.

rurfus utræq; partes conveniunt. *Dig-
gitos* pedum utrinq; duos habet. *Digi-
torum* utrobiqu; longior alter, cum al-
tero brevior conjungitur. Conspi-
citur in quavis regione circa arbores.

Victus. *Vescitur* formicis, easq; exertâ lin-
guâ velociffimè aculeo transfixas ve-
nari & devorare solet; nec unquam
roftro attingit. Dicitur *κίξεν*, id est
stridere. Sed *Ælianus* obliquam ti-
biam voce sua æmulati ait.

*Genera-
tio.* *Nidulatur* in arborum foraminibus,
villis & domibus. Octo vel novem *ova*
uno partu excludit. *Ægerrimè* cicu-
ratur. Si manu teneatur, caput in u-
tramq; partem circumagit. Apud *Ge-
fnerum* enutrita, accessum hominis
ægrè ferebat, collum in sublime eri-
gebat, rostrum sine morfu modo ex-
tendebat, modo retrahebat. Plumæ
capitis rigeant Caudam erigebat &
dilatabat. *Vfus* ipsius est in cibis.

*Aldrov. l.
12 Ornith.
c. 43.* **JYNGI CONGENER**, quem *Al-
drovandus* describit, magnitudine e-
rat par *Jyngis*; colore capitis, dorsi,
alarum, & totius caudæ ferrugineo;
maculis luteis transversalibus distin-
cto, pectore & ventre albicantibus, &
lineis luteis per longitudinem exor-
natis. Tibijs luteis; digitis picorum
more oblongis.

CERTHIA, *Aristoteli κέρθιον*, vel
ut *Robertus Constantinus* opinatur
ab actu *κέρθιον* dicta, avicula est exigua,
Regulo paulò minor. Rostrum habet
arcuatum, in superiori parte longius
& crassius. Guttur & pectus candi-
cans; dorsum & alas fulvescentia, ni-
gris maculis ubiq; distincta. Caudam
brevem, rigidam, & in extremitate a-
cutam. Ungues valdè aduncos. *Victi-
tat* insectis minoribus. In cavis arbo-
rum *nidificat*, & viginti quandoq; *ova*
ponit. *Vocem* ipsi claram tribuit *Ari-
stoteles*. Perpetuò ferè nunc in hanc
nunc in illam partem volitat. Toto
anno eandem patriam incolit. Arbo-
rum ramis fringillaginis instar sese
annectit, & Picorum more arbores

perrepat. Sagax ipsi in vitæ offi-
ciji ingenium *Aristoteles*
adscript.

* * *

Meropis nomen *Albertus Pico vi-
ridi*, *Niphus Grallo suo*, alij *Paro*
majori, sed malè impofuere. Conve-
nit illi aviculæ, cujus vox multiplicem
partitionem capit, ideò à *μεγιστὸν ἰσὺς*
a dicta est; quæque *Cretensibus* b *με-* a *Prob. in*
λίσσος φωνή, seu *Apiaster*, *Rasi Alkenius*, l. 4. *Georg.*
vel *Alkerius*; *Alberto Muscipula*, alijs b *Ecllon. l.*
Riparia, *Parra*, & *Gangrena* teste *Ki-* de *Avibus*
ranidis interprete dicitur. Magnitu- c. 27.

dine sturnum superat, *Merulis* par est.
Aristoteles c hoc tantum de illa ha- c *H. A. l. 9.*
bet. Pennas ejus inferiores pallidas c. 13.

esse, superiores caruleas, ut *Halcyo-
nis*, postremas pinnulas rubras. *Pli-
nius* d *Aristotelem* secutus, pallido
intus colore pennarum, supernè *Cya-
neo*, priori subrutilo esse dixit. *Aldro-
vandus* & *maris* & *fœminæ* descriptio-
nem tradit. *Mari* rostrum est longum,
durū, ad instar *falcis* *messioræ* arcua-
tum, & quasi triangulum *Iris* ita rube-
fcit, ut aliam omnem rubedinem su-
peret. *Fæminæ* color ubicunq; minus
intensus. Tergus quodammodo vi-
rescens. Linguam habet sublongam
& gracilem: oris rictum tam amplum,
referente *Alberto*, ut multas muscas
in os ejus humoris insidentes capiat.
Vesiculam fellis amplam humore *vi-
ridi* *smaragdi* instar refertam.

In *Creta* insula tam vulgaris est, ut
nusquam non in ea conspiciatur: re-
peritur & in *Italia*. *Græcis* per con-
tinentem, incognitam scribit *Bello-
nius*.

Victitat e apibus; ideò f *Virgilius* *Victus*.
Meropis nidum propè *alvearia* prohi- c *Arist. H.*
bet, & *cicadis*. Sed nec *lampæ*, cau- A. l. 9. c. 40
calidis, & *raparum* seminibus, vel tri- f *Georg. l. 1.*
tico abstinet. *Nidificat* in g cavernis, g *Arist. H.*
interdum h ad sex pedum altitudi- A. l. 8. c. 1.
nem, interdum ad quatuor cubitos, h *Plin. H.*
defossis. Et sex i aut septem pullos N. l. 10.
parit. c. 33.

Volat gregatim, circa montes qui
thymum ferunt frequenter; & cum
reliquæ aves quasi sursum ad oculos
versus volitent, ille retrorsum cau-
dam versum eum exercet.

P *Vocem*

a *Prob. in*
l. 4. *Georg.*
b *Ecllon. l.*
de *Avibus*
c. 27.

c *H. A. l. 9.*
c. 13.

*Descri-
ptio.*
d *H. N. l.*

Locus.

c *Arist. H.*
A. l. 9. c. 40
f *Georg. l. 1.*

g *Arist. H.*
A. l. 8. c. 1.
h *Plin. H.*
N. l. 10.
c. 33.

i *Arist. H.*
A. l. 9. c. 13.
Volatus.

Vox.

Vocem instar hominis quodammodo edit, qui ore in rotundum clauso sonet grulgruru, urubul, & longè auditur. *Ingenium & Mores* si spectes, migratoria est. Pullos ne facillè capiatur de loco ad locum transfert, & author est Aristoteles esse qui confirmant, Meropes parentibus senescentibus vicem reddere; imò eosdè quam primum facultas datur, liberorum operà ali.

Vfus.

Vfus ejus in *Medicina* aliquis. Fel si cum gallis & oleo omphacino miscetur, firmam capillis nigredinem inducit. Frixæ in oleo manus ab apum punctiõibus immunes reddit, si credere fas est. Est & alius *Merops* quem Germani *Hirundinem marinam* vocant. Est superiore paulò longior, & crassior. Rostrum habet nigrum, longum, acutum, & proprius ad falcem messoriam, quàm in illa accedens. A rostro maculam nigram, quæ per oculos retrò ad colli initium usque defertur. Alarum pennæ, variis coloribus insigniuntur. Primæ caruleæ sunt. Secundæ ex caruleo & flavo mixtæ, Tertiæ omninò flavæ, remiges nigrae & in extremitatibus rubrae.

CAPUT V.

De Regulo.

Regulus, Græcis Trochilus, Orchilus, Tyrannus, *αλπηγνίς, βασιλίσκος, ῥόβιδος, & πικρα, & κόρταλ, & βασιλίσκος*, & Tettigon, in Creta imprimis, alijs Rex Senator, Parra, Bitricus, & Acalanthis dicitur, quæ omnia nomina Passeri Troglodyti communiter tribuuntur. Aristoteles a ipsi corpus non amplius tribuit quàm Locustæ, & cristam è pluma elatiuscula rutilam. Quem Aldrovandus describit, à capite ad extremitatem caudæ mensuratus, vix palmum exsuperabat. *Cristam* in fronte erectam colore ferè aureo gerebat, quæ in mortuis non conspicitur. Caput, collum, dorsum, & mediæ alæ ex viridi lutescebant. Remiges nigricabant, & ad latera flavescebant. Propè earum exortum notabilis viscebatur macula. Guttur & pectus ex albo flavescebant, venter candicabat. *Fæ-*

a H.A. l. 8.

c. 3.

mellæ pallidioribus capitis sunt conspicuæ. Minores etiam ipsis cristâ penulæ, quarum caput linea crassa fatis velut corona eleganter ambit. In alis duas habent albas maculas, parvam unam, longam alteram, cum mas hæc solam habeat.

Hyeme *degunt* in urbibus & foraminibus, reliquo tempore in sylvis, inter fruteta & juniperos. *Locus.*

Vescuntur b vermiculis, quorum nomine muscæ, formicæ, colli, & similia insecta intelliguntur. Muscis adeò ingurgitari quidam dicunt, ut aliquando de vita periclitentur. *Viētus.* b *Arist. H. A. l. 8. c. 3.*

Bis anno *pariunt* & ova septem aut sex pisorum ponunt magnitudine. *Genera- tio.* *Volant* solitariæ; & aliqui post migratices recedunt.

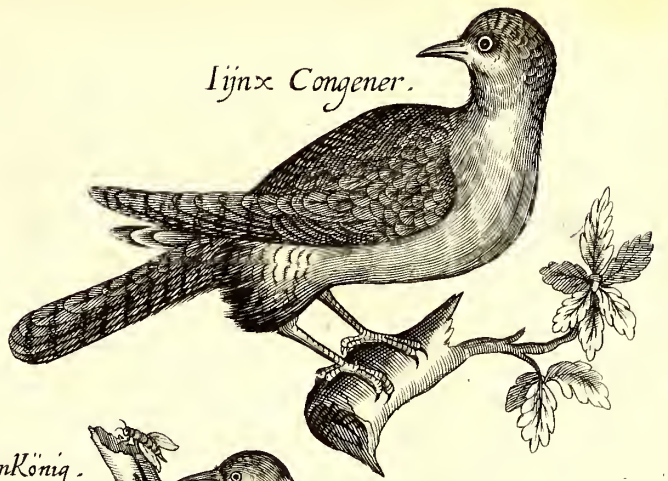
Vox ipsorum zinzulare, ut Authori Philomelæ placet. Magni & sicci in hyeme frigoris tempore, præcipuè cantant. Parvitatem corporis ingenij solertiæ in ipsis natura pensavit. Ausu enim magno contra Aquilam pugitare conantur. Cum se proximè quasi manu capiendas obtulerint, calido hominis conatu profugiunt. Multi uno specu in hyeme conduntur, ut parvus in tam minimis corporib. calor, societate augeatur. Cum in veruculo igni apponuntur, tametsi nemo vertat, tamen per se convertuntur: scilicet, ubi ea pars, quæ igni obversa fuit, assata est; altera, quæ non est assata, quia gravior, descendit. Motu insolito & cantu quamvis suavi gestientes, quia ariduli vaporosum aërè plausibiliter excipiunt, & adventantem humiditatem, quæ refocillentur implorant, pluvias affuturas denotant. Eadem ingruunt, Arato teste, si cava terræ subierint. Vnde floricomis hyemæ infestus dixit Avienus, quia isti sereno cælo gaudent. *Aratus in Phænomenis.*

Datur & alius REGVLVS NON CRISTATVS, qui quandoq; in agro Bononiensi capitur. Similis hic, cristam si excipias, superiori Regulo. Rostrum ei gracile, oblongiusculum, saturrimo atro colore resplendens, interna capacitate, & utraq; mandibula, unà cum linguis rubicundis. Vertex, collum, Dorsum colore betico ad flavum

Lynx seu Troguilla.
Windhals Krimz.

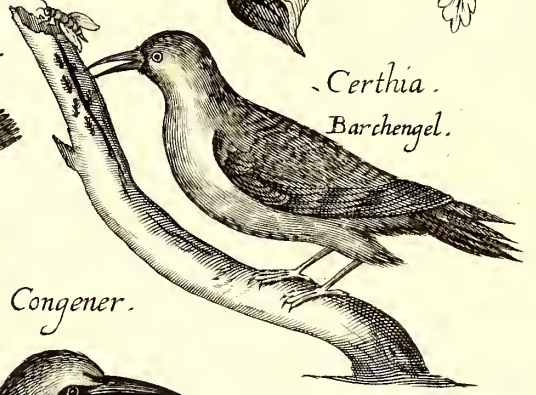
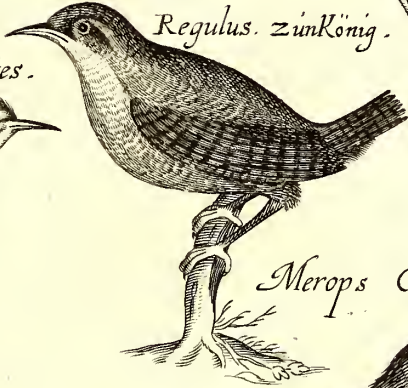
Lynx Congener.

Passerculus Troglodytes.
Zinschlupffle.

Regulus. Zinkönig.

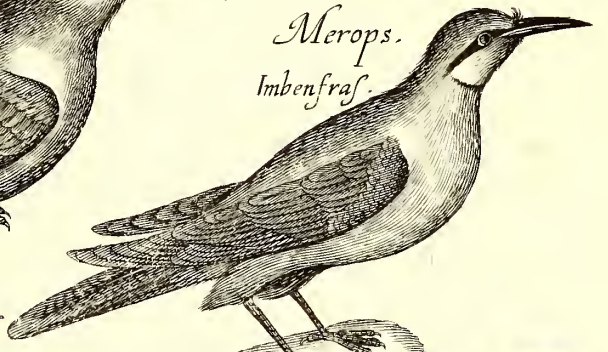
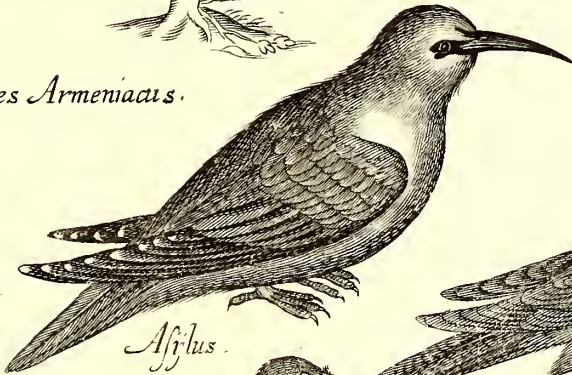
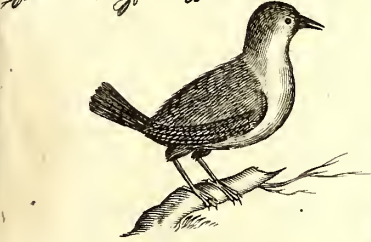
Certhia.
Barchengel.

Merops Congener.

Passer Troglodytes Armeniaicus.

Merops.
Imbenfras.

Asylus.

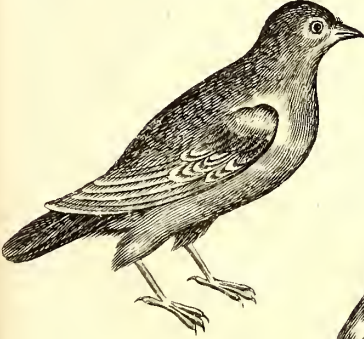
Hyrundo riparia.
Wasserschwalb spjyr.

Hyrundo agrestis.
spjyr schwalb.

Passer Troglodytes Bellonij.

Hyrundo.
Haüschwalb.

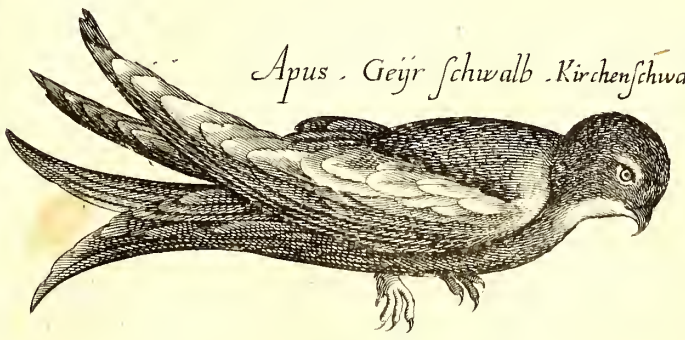

Vpupa.

Widhopf.

Apus. Gejyr schwalb. Kirchenschwalb.

flavum non nihil vergente. Oculi nigrescentes, quos plumæ cineræ ambiunt. Alæ & cauda exteriori superna superficie ex fusco ad spadiceum vergunt. Pectus, alæ internæ ac supremæ, caudæq; inferioris initiū sunt flava. Postici digiti unguiculus omnium est maximus; digitus à medio anticorum magnitudine secundus, duo cæteri antici minores & æquales inter se sunt. Mascula alba, quam cristatus habet, in hoc non conspicitur.

CAPUT VI.

De Passere Troglodyte, & Asilo ave.

Passer Troglodytes, quem Aetius *σιλιπιδά* vocat, etsi multò minor Regulo, quod hic pluribus pennis vestitur, appareat: duplo tamen plus carnis possidet. *Rostrum* habet longiusculum, acutum, supernè fuscum, infernè albidum; *lingulam* admodum exilem, bifidam, continens. Ventrem, collum, ac dorsum ex fusco ad spadiceum inclinante vestitum. Pectus cinereum; Caudam semper subrectam & albo colore interpunctam. *Vicitat* vermiculis. *Nidum* sapius in sylvis, aliquando in posticis edibus, & stabulis stramine tectis; juxta parietes domuum, & sepes, ex musco foris, ex plumis intus construit. Ovi is erecti, & in altero suo fine consistentis formam habet; in medio latere ostiolum. Per hoc ingreditur, & regreditur. Bis anno parit, & ova novem, uno tempore deponit. *Volat* solus, nonnunquam gregatim, semper breviter; & quoties aliam sui generis offendit, eam aggreditur. Mira ipsi *Cantus* imprimis si cicuratur, (cicuratur difficulter) suavitas, quem Majo præsertim, sæpè hyeme exercet. In festo trium Regum, cum omnibus, quos eo anno educavit pullis cantillare Galli fabulantur. Cinis in pulverem exusti, & ex vino bibiti, calculosis opitulatur. Cerebellum in Diastyrion recipitur.

Quem Bellonius pro *Passere Troglodyte* quemq; Galli Favette ronse a co-

lore fulvo vocant, ponit; Ruticillæ admodum est similis, paulò verò minor, corpore oblongiusculo, rostro gracili & oblongiusculo. *Mas* magis quàm fœmina rubet. Vix plus carnis obtinet, quàm digiti extremum. Unus tantum in eo color, qualis in Luscinia cauda. Hyeme non videtur. *Nidulatur*, sæpè inter dumos hortorum, & in ramis cicutæ; aliquando retrò parietes in urbibus & pagis. *Nidum* ingeniosè intus ex fetis equinis cõstruit. Quinq; plærumq; ova edit, eaque cinerei coloris, nigro maculati.

ASILUS seu *ἄσιλος* inter aviculas vermivoras ab Aristotele numeratur; quanquam hoc nomen & insecto volatili, quod Equos infestat, tribuatur. Si ea est, quam Bellonius ob parvitatē Philosopho ita vocari scribit, & depingit; habet cristam capitis flavā, rostrum nigrescens, sed in his extremitatibus aliquando luteum, longiusculum, & debile: Caudā, tergus, alarum plicas & extremitates, luteas; crura, pedes, & ungues nigra. *Degit* in umbrosis nemorum locis. *Vicitat* bestiolis vivis & grana averfatur. *Semper canit.*

CAPUT VII.

De Hirundinibus in genere.

Hirundo, seu à voce sua, ut Varro credit; seu ab hærendo, quod tectis ædium, vel trabibus, ubi nidificat, adhæreat, dicta, à Græcis *χελιδών, χελιδώ, κολλιη, κεκρότις, πωτιδῶ, ἀτικός, ἀδωνίς, κρίς, & ὀλουρόνα* vocatur. Vagam volucrem Ovidius, Daulidem avem Plutarchus, Bistonis alitem Seneca, Pandione natam alij dixerunt. *De Generibus Hirundinum* non conveniunt auctores. Aristoteles, a *Domesticas, Apodes, & Falcas* agnoscit. Plinius, b *Domesticas, Rusticas, Apodes, & Riparias*. Gesnerus, c *Domesticas, Sylvestres & Riparias*. Scaliger, d *vulgares nigras. Subsulvas*, simili formā in ripis nidificantes. Quater illis grādiore, toto corpore atras, fœdissima facie, crurib. brevissimis, crassissimis,

Bellonius l. 7. de Avib. c. 4.

a Plin. in H.A. b H.N.l. 10. c. 33. c in Ornith. d Ex. 228.

hirtis; & *Buteonis* magnitudine, sed facie nullo modo ab his dissimili. Dantur & albæ, seu quod præ nimio e frigore albescant; seu quod canescant ante tempus, f ut alia quædam animalia, seu quod artificio tales evadât. Si quis albas, inquit Aldrovandus, g desideret, ova earum dum cubant, olivâ illinat.

Descriptione longa opus nō est. Formæ est gratæ, nigredinis decentissimæ, modicæ carnis, plumarum multarum. Albedo totum cingit ventrē; hinc *πικίλη* Aristophani. Color caruleus, ad latera per caput alasq; refulget, unde Cyanea Simonidi. Rubedo sub gutture potissimum & pectore emicat. Unde Ovidius.

— *Neg; adhuc de pectore cadis
Excessere notæ, signataq; sanguine pluma est.*

Oculi eruti h renascuntur, seu quod pullorum acu puncti visum recipiant, quod Aelianus i de alba in Samo nascente ab Aristotele proditum ait; seu quod laceratis eorum oculis, alij subnascantur, ut nonnulli prodidere. *Cauda* est bifurcata, & longa. *Pedes* breves nigri & debiles. *In-ternasi* spectentur, k *fel* alijs ventri, alijs intestino adhaeret. *Ventriculus* iplis longior. In dissectis pullorum qui primo partu exclusi sunt, ventriculis lunâ crescente, lapilli, chelidonij dicti, magicis narrati artibus reperiuntur. De colore non constat. Nigrum

& album Trallianus, l candidum & rubenticolore m Plinius, varium & parvum n Dioscorides, prodidere. Aldrovandus, unum intus albicatem, extra melinum, alterum subrubentem habuit.

Locus. In nulla non regione inveniuntur. *A* Thebarum o duntaxat, quod urbs illa sæpius capta sit, & Bizix in Thracia, propter Therei scelera, abhorrent. In Ægypto perennant, nostræ hyeme mente Septembre seu Octobre vel conduntur, vel in vicina tepidiora p loca abeunt. Inventæ multæ in apricis montium recessibus nudæ atque deplumes. In quadam Germaniæ superioris sylva, incisa quercus putrida, plena Hirundinibus inventa

est. In Septentrionalibus locis inter cannas descenduræ, sese colligant, & sæpissimè in modum conglomeratæ massæ, à piscatoribus extrahuntur, & in æstuaria deportatæ, caloris accessu resolutæ, volare incipiunt, sed exiguo tempore durant. Redcunt sub veris initium: ideò à Rhodijs sub hyemis finem invitantur. Et Calpurnius illis visis oves ab hybernis stabulis educi jubet. Easdem redire indicio observatum. Migraturæ † cum rubro filo † *Vossius de Idolo* l. 3. c. 82. lerereduces.

Vicitant insectis, ut cicadis, ideò *Victus*. eas in edibus haberi vetabat q Pythagoras; apibus, unde nidos earum alveis propinquos tolli, Aristoteles r r jubet; muscis, culicibus, papilionibus, & aliis. Carne vesci, credidit s Aristoteles, an granis dubitatur. s H. A. l. 8. c. 3.

De artificiosa *Nidorum* structura, *Genera* in sequentibus dicemus. Quantum *ad coitum* t cum cæteræ aves in eo à t H. Aelian. matibus conscendantur, Hirundines, H. A. l. 2. c. 3. contrario quàm aliæ modo miscetur, averis nempe. Bis anno, u quinq; semel ova, magnitudine olivæ, ferrugineis maculis conspersa pariunt, nec plura utero gerunt. Primi partus, injuria frigoris (prima namq; parit) corrumpuntur; posteriore pullos, sed cæcos proferunt. *Fætus educatio* summâ peragitur à mare & foemina æquitate. x Alterant cibum, z & à primo natu, x Plin. H. finitur in ultimo. a Nil amplius, qui A. l. 10. accepto cibo locum mutavit, accipit, c. 33. donec in pristinum redierit. Heliodus citante Æliano, dimidium tantummodo somnum perficere ait. z Ælian. H. A. l. 3. c. 25.

Vox ipsarum per fritinnire, thrinsare vel drinzare, zinzilulare, minurizare, à latinis; per ψιπιζεν, πιπιζεν, & πιπίζεν à Græcis, exprimitur. Canunt stantes; aliquando in volatu clamant breve & abruptum quiddam. Manè & tempore coitus magis strepunt.

Rarissimè propter pedum debilitatem & breviter incedunt. Volucrum b verò solis, flexuosi volatus, b Plin. H. velox celeritas, quibus ex causis neq; N. l. 10. rapinæ cæterarum avium obnoxix c. 33. sunt.

Ingenium & in eo qui quidem quod *Ingeniū*. cicu-

cicurari nequeant pullis Chelidonia applicata, visum restituant, blattas ovis infestas apio fugent, & postquam pullos à serpente laniatos † animad-
 verterint, circa ejus maxillas se tam-
 diu, donec conficiantur, volvant; re-
 stantur; sed in Nidorum structura ma-
 ximè. c Hos luto construunt, stramento roborant. Si quando inopia est luti, madefactis multâ aquâ pen-
 nis, pulverem spargunt. Ipsum verò nidum mollibus plumis floccisq; consternunt, tepesfaciendis ovis, simul ne durus sit infantibus pullis.

† Oppian. Halieut. l. 5.

c Plin. H. N. l. 10. c. 33.

Præfagiū

Putantur pluvias præfagire, cum circa lacus ita proximè volitât, ut etiam ventre contingant; vel hac & illac volantes parietibus subinde hærent; vel usque adeò humiles feruntur, ut pedibus humum verrere videantur; seu quòd tum muscas & alia animalia veniunt; seu quòd commotam sursum auram perhorrescentes deorsum pavitent.

Affectus.

Quantum ad Sympathiam vel Antipathiam, vix aliquos videntur, vel amicos vel hostes habere. Cum passeribus tamen, qui initio veris earum præoccupare nidos conantur, pugnant, & observatum Coloniae, Hirundinem cum Passerem ejicere non posset, stridore suo multas convocasse. Hæ cum impetu ad volâtes, luto, quod ore singularæ gerebant, nidi foramen obstruere. Passer inclusus suffocatus est.

Vsus.

Vsus ipsarum pullorum in primis sylvestrium in Medicina maximus. Cor cum melle devorât, quartanas pellit. Lapilli, croceolinteo involuti, li-
 noq; ad collum suspensi, easdem tollunt. Caput matutino pascenti præcisum, & lunâ plenâ lineo panno adalligatum; capitis medetur doloribus. Idem lapilli si manu singuli teneantur, faciunt, si Marcello credimus. Aqua hirundinum destillata Epilepticos sublevat. Lapilli ad brachia alligati, si Sexto credimus, eosdem sonât. Nec malè simus cum aceto & castoreo à quibusdam iisdem exhibetur. Stercus cum felle taurino inunctum capillos denigrat. Fel & sanguis mirè caliginibus profunt. Idem, si tepidò applicetur, oculum ictu læsum resti-

tuit. Celebris nidorum in angina usus, sed & crematarum cinis eandem discutit.

C A P. VIII.

De Hirundinibus in specie.

ARTICULUS I.

De Hirundine Agresti, & Riparia.

Hirundo agrestis, quam Plinius Rusticam vocat, in capite, collo & dorso, hirundinis domesticæ est colore. Sub rostro, gutture, & toto ventre ad caudam usque candicat. Pedes habet pennis obsitos. Sed & maculam propè caudam albam tantè magnitudinis, ut dū volat, nihil in ea nigredinis, caudæ extremitates, caput, alas, & dorsum si excipias, appareat. His notis à domesticâ distinguitur. Caudam quidem etiam bifurcatâ habet, sed longissimis illis, quæ in domestica visuntur, destituitur. Raræ sunt in domibus. Diversos figurâ, sed eadem materia confingunt nidos. Totos supinos, faucibus porrectis in angustum, utero capaci; mirum qua peritia, & occultandis habiles pullis, & substerrendis molles. In Ægypti Heracleotico ostio molem continuatione nidorum evaganti Nilo inexpugnabilem opponunt; stadij ferè unius spacio; quod humano opere perfici non posset. In eadem juxta oppidum Coptom insula est sacra Isidi, quam ne laceret amnis idem, muniunt opere, incipientibus diebus vernis palea & stramento, rostrum ejus firmantes, continuatis per triduum noctibus, tanto labore, ut multas in opere emori constet. Ea militia illis cum anno reddit semper.

Plin. H. N. l. 10. c. 33.

Idem ibid.

RIPARIA Marcello Empirico Ripatiola, Gazæ Falcula, Græcis Drepanis dicitur. Fœmina pronè præterpectus candicat, supinè fusca est: mas verò magis nigricat, collo toto, præterquam sub rostro, ubi macula est, lutescens. Hoc tantum cum Hirundinibus omnibus commune habet,

quòd pedibus sit curtis, multum vollet, & insecta in volatu capiat. *Nidos* non faciunt. Ripas excavant, atq; ita internidificant. Aldrovandus illatis tantum plumis & stramentis nidulari audivit. Aestate tantum apparent, mense Augusto cum Sole sit in Leone, & cum imber incessit. Eo tempore pariunt, cumq; pulli convaluerint, moriuntur. Plinius, migrare multis diebus antequam futurum est, ut amnis auctus attingat ejus nidum, author est. Huc refer Hirundinem *MARINAM* aucupibus Italis dictam, quæ corpore est major, pedibus longioribus, ventre toto ad pectus usq; candidante, capite, alis, & dorso fuscescentibus, Rostrum robusto, nigro; Rictu maximo coq; coccineo. Caudâ bifurcata, pedibus aterrimis. A rostrum per oculos ad pectus ferè usque notabilis linea atra defertur, & velut torquem propè pectus constituit.

NB. De Hirundine exotica vide *Mantissam*. Num. II.

ARTICULUS II.

De Apode.

APos, alijs *κῶψελ*, nonnullis *Hirundo marina* vocatur. Est toto corpore plumis egregiè munita, unius coloris, qualis in murium pilis, conspicitur. Caput habet supra admodum latum; collum brevissimum, rictum adeò amplum, ut integros scarabeos deglutiatur, rostrum exiguum, nigrum, alas longas, caudam bifurcatam, crura brevifcula, ad digitos usque pennis obsita, ad rependum potiùs quam insistendum facta. Digitos utrinque binos, ut in Picis Martiis, unguibus acutis armatos, quibus quòd rapuit adeò constringit, ut id pertodiat.

Vicitat insectis per aëra volantibus, eaque nisi volans capit & edit. *Oculorū* verò acie ita valet, ut per mille passus muscam observet, & subito insequatur. *Volant*, lurimum, & gregatim, arcus tenè figura, sæpè alas non movendo. Hæ sunt quæ toto mari cernuntur, nec unquam tam longo naves tamq; continuo cursu recedunt

Plin. H.N. l. 10. c. 39.

à terra, ut non circumvolitent eas Apodes. Cætera genera resident, & insistent: his quies nisi in nido nulla, aut pendent aut jacent. Nidificant in foraminibus turrium. Visæ & in speculis & abruptis fluminum littoribus. Fœtus earum Bononiæ magno vœneunt.

CAPUT IX.

De *Urupa*.

UPupam avem, quæ Græcis communiter *επιψ*, Orus Cucupham, alijs *σῆτην*, *ἀλεκτρῶνα*, *γέλασον*, *κικύφαν*. *Phylincopteron*, *Agriopetinon*, & *ἀγρειόκορον* appellant. Magnitudine a paululum *Coturnicem* excedit. Color in ea cinereus albus & nigricans, quem mutat autumno in primis. Unde apud *Aeschylum* *δύο μορφῆς φάειν* dicitur. *Rostrum* ei nigrum, rotundiusculum, falcatum, parumper à lateribus depressum. *Capiti* *plicatilem* b *cristam*, b *Plin. H. περιόφιν* Græci dicunt, ex viginti sex *N. l. 10. plumis* constantem, *dedi* natura, quæ *c. 24. per medium caput à rostrum* residet, & per capitis longitudinem pro avis arbitrio, *furrigitur* & *contrahitur*. Hinc *μακροσκέρον* & *κορυθαίκα* poetis cognominatur. Fit id beneficio *c* musculi, qui inter verticem capitis & rostri initium in quodam cavo locatus, *L. 17. c. 11. totus cōtinuus*, à verticis extremo, & frontis carnosiore initio nascitur, & utrinq; supra nares, infima parte carnosior, & rubundus, extrema & suprema, cui *cristæ plumulæ* profundè implantantur, membranofus magis, ac curaneus, desinit. *Lingua* ipsi parva, trigona, initio lata, extremo, instar æqualium laterum trianguli acuta, in profundo latitat. *Aspera arteria* initio divaricationum, quibus in pulmones utrosque finitur, duo velut oscula, extrinsecus laryngis vicem supplentia exhibet, quibus pellicula tenuissima prætenditur. Annuli semicirculares in utrumque latus terminati, nequaquam internâ parte coeunt, sed tota interior facies hiat, subtilissimâ membrana obtenta tātummodò coperta, quæ aëre & spiritu copioso, vocis efformandæ ac edendæ gratia,

ria, concepto, in amplum distendi potest.

Locus. Montes & sylvas incolere Aristoteles d testatur. In sepulchris, & humano stercore commorari Ildorus. Rarius arboribus insidere, sæpius in terra, maximè ubi immundities est, experientia. Plurimo anni tempore, in montium angustis, & arborum cavis locis latitat. Ideò verno tempore depumis solet conspici.

Victus. Vescitur myrti baccis, vermibus, formicis, muscis. Uvis sæpè tam immodicè, ut ebria evadat. De Nido non convenit inter Authores, nec sibi constat Aristoteles. Gesnerus sub stipitibus arborum. Olaus M. e in paludum tuberibus nidificari tradit. Hic f modo nidum luti vice stercore humano, seu ut intolerabili odore fæditate homines ab eodem fuget; seu ne venenata ad eundem animalia accedant, circumlinire; modò, stipites arborum subire, & sine ullo instrumento in cavis parere, scribit. Terna ova Perdicum similia, g sed minora, duriora, aspectu deformiora, & odoratu graviora, parit.

Volatus. Lentè admodum volat.

Vox. Vox ipsi per ætatem alia, alia per hyemem, si Alberto credendum; si h l. 5. c. 13. Polluci h *πρωϊζα* semper, si poëtis, *πρ̄ πρ̄* semper clamitat. Si gemit, pluviam indicat. Si clamat, vulpem in vepretis hædere innuit. Si ante vitium tempus canit, insignem vini copiam prænunciat.

Ingeniũ. Ingenio non destitui certum, si ex uvarum esu ebria adiantum herbam ori inferere; & circumambulando sibi mederi, gramen adversus *βασανταν* edere; clausum nidum, herba quadam, prodente i Æliano aperire, verum est. Senescentes, inter pullos jam adultos plumas deponunt, & visum amittunt. Ab iisdem, donec vires recuperent, pascuntur. Visus admota herba, restituitur.

Vsus. Invenit & in Medicina usum. Cor in lateris doloribus laudatur. Mira in somnijs videbis, si sanguine tempora illeveris. Lingua oblivioso suspensa prodest. Pennarum suffitus vermes expellit. Corium capiti impositum

dolorem sedat. Ala dextra cum dente hominis ad caput dormientis suspensa, non expergisci, donec auferatur, fabulam esse credo.

C A P. X.

De Paris in genere, & in specie.

PARUS, Aegithalus, Parix, & Parula dicitur. Tria ejus Genera agnoscit Aristoteles; plura adjiciunt alij. Omnibus juxta oculos maculae albae sunt. Unguibus etiam omnes reptare, & facillè, ubi volant, adhærere possunt, ita ut nucem è filo illis suspensam adhærerentes comedant.

Semper ferè in arboribus degunt; Locus. rarò terram petunt. Ad Belgas & Anglos quotannis sub initium Octobris accedunt.

Vescuntur muribus cute tantum de. Victus. tracta. Objectis, vermibus, apibus, & Vox. nucibus, canabino semine, quod dum rostro perforant, sonum fabri malleum in aërem adigentis excitant, Sebum eis exhibetur, ut lentore fauces demulceantur, & suavius canant.

Nidificant in cavis arborum quidam, Genera. nonnullæ nidos de arborum ramis tío. miro artificio suspendunt. Ova plurima edere scripsit Aristoteles. Grega. Arist. H.A. tim & impetuosè volant. Tinnire per l. 9. c. 15. noctem author Philomelè scribit. Veniunt apud Helvetios in cibum, & regium morbum, patientis aspectu in se, si nonnullis credimus recipiunt.

Species Parorum sunt, Major, Palustris, Sylvaticus, Ater, Cæruleus, Caudatus, & Cristatus.

PARVS major Aristoteli *αϊγίθων* & Aldrov. l. *πρωϊζος*, Turnero & Longolio Parus 17. Ornith. Carbonarius, Gazæ Fringillago vocatur. Coloribus quinque; viridi, luteo, albo, nigro, & cæruleo elegantissimè variat. Caput integit vitta, præ intenso nigrore instar corvi resplendens. Tempora & oculorum ambitus albè. Lingua extrema in duas partes fissa est, quarum utraq; denuò in exigua quasi capillamenta subdividitur. Cauda est bifida, partim cinerea, partim nigra, cujus extremae utrinque pennae duae, exte-

exteriori parte candent. Propter cantus suavitatem alitur, eumque per totum continuat. Pulverizatus colicos & nephriticos cruciatus tollit.

PARVS INDICVS tribus potissimum coloribus, oculos si excipias, cæruleo, albo, & nigro constabat. Guttur, pectus, & totus venter candebat. Vertex capitis & collum coloris erant cærulei diluti Pedes nigerimi.

PARUS PALUSTRIS in agro Bononiensi Paronzino, Bellonio, quartum Pari genus, Turnero Schæniclos Aristotelis dicitur. Capite est profusus nigro, ut à Gesnero describitur; pectore & ventre albicat. Dorso & cauda frigescit, crura sunt rosea.

SYLVATICVS macula per medium verticem rubente est conspicuus, partibus utrinque, nigris, cruribus fuscis, alis nigricantibus, reliquo corpore viridis, ventre dilutius.

ATER qui & *Carbonarius*, albam maculam infra oculos habet, aliam in occipitio, caput nigrum, ventrem luteum, crura fusca.

CAERVLEVS ab Aristotele tertio loco, & absque nomine peculiari positus, quod solus cæruleo capite sit insignis, ita dicitur.

CAVDATVS Aristoteli *ὄρνις*, Bellonio Monticola, alijs, sed male *ἀνώγειον* vocatur. Niger est, parte pronâ, albus supina, in medijs alis rubet, circaimum ventrem dilutius. Vertex ei albus, rostrum fuscum, cauda bifurcata, & tantæ longitudinis, ut retrò per tergus super caput posita, hoc longitudine sua vincat. In fœmina omnia sunt pallidiora, & color tergoris in mare castaneus, in hac fermè fuscescit. *Incolit* montes & sylvas, & raro, nisi frigido tempore invenitur. *Vescitur* vermibus, araneis, & similibus animalculis. Sed & arborum germina principio veris amputat. Nidum struit inter frutices, duos ferè palmos cum dimidio longum, ex musco & araneorum filis compositum, aditu semper angusto.

Species quæ *Mourier* Gallis audit, rotundum aditu gemino ad arboris alicujus truncum suspendit, &

multa ova parit. Visus ex lanugine illa, quæ in salice vetusta & populo, extra ex lino aut cannabe extractus. Quæ Aldrovandus à Presbytero quodam Coloniensi descriptum exhibet, avicula est Wyntepfker, quasi vini promum Colonienses dicunt.

Volant Pari caudati invicem, & modò hæc, modò illam petunt arborem. *Vox* ipsis non ita incondita; altum verò veris inprimis tempore clamant. *CRISTATO* magnitudo est Paro majore minor, montano par. Caput cum paucis punctis albis nigrum, cristâ retrò extensa, corpus pronum fuscum, pectus album, crura cinerea. Degit circa abietes & Juniperos.

CAPUT XI.

De Motacillis, & Muscicapis.

MOtacilla, Hesychio *ἄλλοζ* & *οὐρα* Aldrovand. *οὐρα*, à motitatione caudæ dicta, à quibusdam cauda tremula vocatur. Commune omnibus muscis vesci; & circa aquas & pecora, ideò versari: combustarum pulverem contra lapidem vesicæ vehementer laudari Faventinus & Massa reliquere. Species ipsarum sunt *Alba* & *Flava*, ad quas *Spipola*, *Spardæ*, & aliæ *Muscicape* referri possunt.

ALBA, quæ & communis Gaze Albicula, Bellonio Aristotelis *Cnipologus*, sed fortè malè, avicula est oblonga, vertice, collo superiore & pectore nigris, dorso cinereo, rostro longiusculo, tenui, nigro, gula candida, ventre toto candido. Fœmella vertice est cinereo, gula lutescente, cætera mari similis. Versatur circa aquas: sæpè & aratrum vermium causa sequitur.

FLAVA duplex est. *Alteri* caput proportionè parvum, fuscum: rostrum longiusculum, nigricans. Cranium mollissimum, alæ breves, venter cum paucissimo luteo albicans, qui color initio caudæ inferius intensior est. Pennæ in alis nigricantes, in medio per transversum albidæ, extremæ totè nigre, cauda bifurcata, reliquo corpore longior. Ab Accipitre persequen-

Arist. H. A. l. 7. c. 23.
Bellon. l. 7. c. 25.

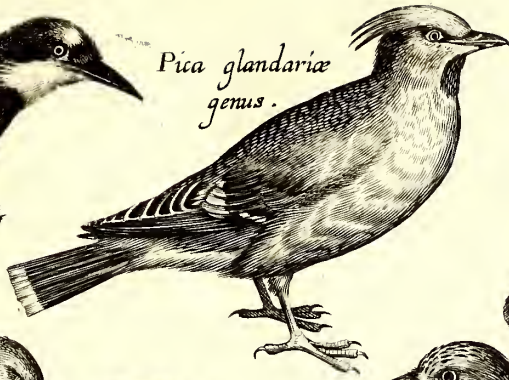
Aldrovand.

Ornithol.

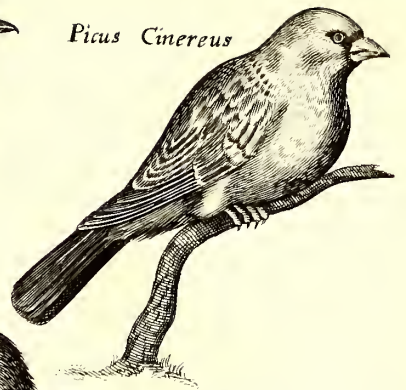
l. 18. c. 22.

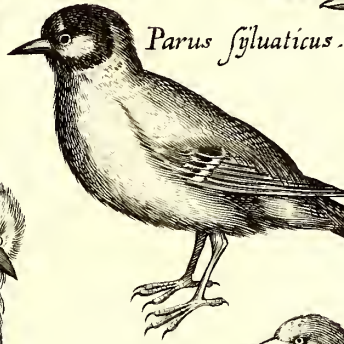
Acanthis.

Pica glandaria
genus.

Picus Cincereus

Parus sylvaticus.

Pica glandaria.
Häher.

Aurantiis.
Carduelis Speciosus
gold finck

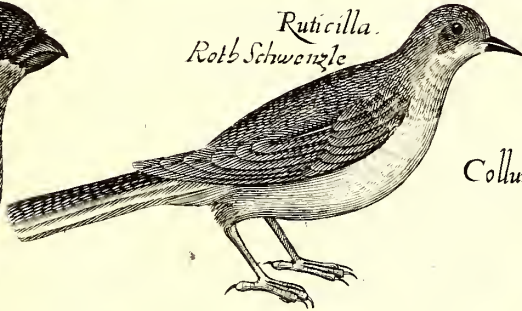

Rubecula.
Rotb käliben
Rotbrustle

Rubicilla.
pirriula blut fink

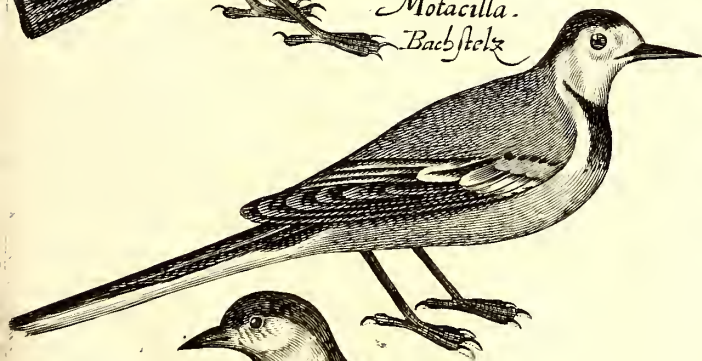
Rubicilla.
Rotb Schwenzle

Collurio seu Lanarius.

Motacilla.
Bauchstelz

Pica Glandaria. alia
Heer.

Parus maior.
Grose meÿse.

quente si evaserit, egregiè cantare dicitur. *Alteri* rostrum gracile, atrum, in extremoparum recurvum, flavedo à gula ad podicem ut que præcedente intensior. Caput & dorsum ferruginei fermè coloris, mentum albicante macula velut barba canâ vestitum.

SPIPOLARUM, ut aucupes Bononienfes appellant, tres describit Aldrovandus species. *Vna* habebat caput leucophæum, albam sub mento maculam, pectus rubicundum. Dorsum cinereum, ventrem ex rubicundo & albo varium. *Alterà* pectus maculis fuscis deorsum descendentibus interstinctum, ventrem albescentem, maculam retrò ad oculos majusculam ad ferrugineum accedentem. *Tertia* cui & Boarinæ nomen, tota erat ex albo lutescens, rostro & pedibus fuscescentibus.

STOPAROLAS idem exhibet binas; unam pectore & ventre ferè candido; Capite, quod maculis nigris in vertice, conspergitur, collo, tergo ore, cauda subfuscis: *alteram* rostro oblongo, recto, supra tamen parumper declivi, superius nigro, inferius corneo: collo, pectore, & ventre pallidis, oculis exiguis.

MUSCICAPARUM, quæ fortè Oppiano, quòd circa boves volitent βεδύραι, plures exponuntur ab eodem species, ex quibus illa quam Pigliamosche aucupibus Italis vocari scribit, in collo maculam albam velut torquem habet, in medio alarum aliam: *Alterà*, Magnanima quasi munus fabri obiès dicitur, fortè quod rostro sonore tundat, dum Muscas capit. *Tertia* quæ Gesnero Glarea, cruribus roseis, & ante hyemem avolat. *Quarta* quam Germani Todtenvogel vocant, fortè quod imminente pestilentia sint frequentiores, solitaria est, & per arbores irrequieta volitat. *Quinta* Gallis Mouchetolle dicta, quæ passerii adeò similis est, ut non nisi moribus dum vivit, & rostro cum mortua est ab eo distinguatur. In sylvis & dumetis latitat, & crura habet rosacea. Quidam Linarijs eas comparant. Gesnerus eandem cum sua Prunella es-

se conjicit,

CAPUT XII.

De Rubetra, Rubecula, Pyrrhula, & Phænicro.

QUÆ Aristoteli Græcè βυρίς, illam *Gaza* Latinè RUBETRAM, Scalliger Rubicolam transtulit. Non convenit de ea inter Authores. Niphus Italorum Baradâ esse opinatur. Germani quidam Turdorum minimum genus quod rubi fructu victitat: Longolius Linariam seu Miliariam; Turnerus Anglorum Moretteram, aut Stonchatteram; Bellonius Gallorum Traquetum, quod continuò a as motitet. Si hunc sequimur, fringillâ paulò minor est. Capite supremo nigricat, unde Melanocephalos Cretenfisibus dicitur. Collum & dorsum habet cinerea. *Mas* à fœmina discrepat, quoniam ventre candicat, dorso, capite, & collo albicat, gerit & albam per alas lineam. In Græcia, Creta & Gallia continuò, migratoria enim non est, visitur, & semper dumetorum cacuminibus insidet. Undè fortè ei apud Græcos nomen, nec ad pagos vel viicos propius accedit. Solitudine gaudet, & gregatim duntaxat, dum soboli intenta est, volare conspicitur. *Nidum* tantâ struit industria, ut difficulter quo intret vel exeat invenias.

RUBECVLA, quæ Græcis ἐγίθαιος, *Hesych & Phavorin. Lex.* ἐγίθαιος, ἐγίθαιος, ἐγίθαιος, & δένδρον, *Gazæ* etiam Sylvia, pectore est aurantio ad ferrugineum accedente, lingua bifida, cauda duodecim pennis instructa, quam sæpè motitat, postquam submisserit absque tremore statim erigit, & sic ejus pulli à Phænicro, seu Rutcillæ fœmina, & pullis, quibus ita similes sunt, ut vix ab oculatissimo dignosci possint, quæ simul atque caudam moverint non cessant, donec ter aut quater simul moverint, dignoscuntur. Aestate cum prole ad desertissima quæque loca secedit, cum Rutcilla cõparet. In fine Autumni perfectam in pectora rubedinem nacta, ad oppida & pagos confugit, quo tempore

Ruti-

l. 18. Ornithol. cap. 26. 27.

l. 18. Ornithol. c. 28.

Ruticilla delitescit. Nunquam ferè in eodem saltu nisi una reperitur; unde Phavorino *ἀρετὴ μόνῃ καὶ μόνῳ τόφῳ*, & natum inde illud, una arbor non capit duos Erithacos. *Voce* homines imitari, prodidit Porphyrius. Sic cava terræ subierit, pluviā prædicit. Merulam amore tanto prosequitur, ut noctu ferè in proxima arbore propè eam quiescat. Dicitur & morbo comitiali esse obnoxia.

Aldrov. ad. Ornith. l. 17. c. 31. 32. Scalig. ad l. 8.

Arist. H. A.

PYRRHVLA seu Rubicilla, Scalligero Byrriola passeris est magnitudine; gula, pectore & ventre, miniaceis seu purpureis (fœminæ pectus totum castaneo cinereo colore diluitur) rostro brevi ac lato, bituminis instar splendente, trigono ferme. Linguâ pro corporis magnitudine latiore & crassiore; cuius pars extrema quæ palatum tangit, & sapes dijudicat carnea est & nuda, reliquæ corneâ pellucula obteguntur. Degit æstate in montibus & sylvis; sub hyemem ad plana descendit, & facillimè capitur. Colorem per totum annum servat. *Vescitur* vermiculis; sed in primis semine cannabino, & primis illis arborum mali præsertim & pyri gemmis, quæ ante folia & flores crumpunt. Sed & nucibus ac acinis rubentibus sambuci aquatici, & solani perpetui, delectatur. *Nidulatur* in sepibus & quatuor ova excludit. *Voce* fistulam imitatur etiam fœmina, & omnes cantus avium canendo & sibilando exprimit: fortè & humanum sermonem.

Arist. l. 9.

H. A. c. 49.

PHOENICVRI seu Ruticillæ, quæ Aristoteles & Plinius cum Erithaco confundunt, plura fortassis sunt genera. Turnerus enim caput scribit ei esse nigrum, Gesnerus macula alba insigni. Aldrovandus quatuor diversas observavit, binas iisdem ex Gesnero adjecit. Tota æstate nobiscum degit, hyeme avolat, aut se abscondit. *Vescitur* muscis, nucleis juglandium concisis, ovis formicarum & araneis. *Nidulatur* in arborum, murorum, & posticarum ædium, ubi hominum minor frequentia, cavis. Bina aut terna ova parit. Cuculi pullum, qui aliquando in ejus repertus fuit nido, alit. In sublimi aliquo ædificio, primo, in primis dilu-

culo, idque veris tempore, canit. Hyeme & pullis exclusis fileat. Inter incubandum prætereunte aliquo clamat.

CAPVT XIII.

De Antho, Cannevarola Bononiensium, Oenante, & Lusciniola.

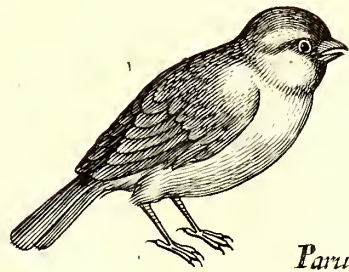
ANTHI avis, quem Florum Gazavertit, facit mentionem Aristoteles, eidemque fringillæ magnitudinem, pedes filios, pulchrum colorem, domicilium circa aquas & pecudes; victum ex herbis & vermiculis facilem, oculorum imbecillitatem, hinnitus equorum, quem herbæ pabulo, adventu ipsorum pulsa imitatur, adhuc modum se ulciscēs, odium cum Spino & Aegitho tantum, ut sanguinem eorum credant non coire, multisque ob id veneficijs infament, tribuit. Quænam illa hodiè sit avis, non convenit inter scriptores. Bellonius illam quæ Gallis Bruant dicitur, esse credit, illamque fringilla esse majorem, mares ferè lutescere, cauda flavescere, cruribus & pedibus non nihil rubescere, circa altas & proceras arbores procul à pratis dissitas versari, plerumque canabino semine vesci, ad minimum quinque pullos excludere, dum volat strepitum edere, scribit. Aldrovandus, qui modo descriptam avem Chloridem esse putat, spopolam esse judicat, cum & pulchra sit, & omnia ferè ea, quæ Antho Aristoteles adscribit, admittat. Circa amnes, inquit, & prata uliginosa degit, & si ab equis ibi pascentibus pellatur, aufugit quodam cum garritu, quo, hinnitus equi quodammodo imitari videtur. Gesnerus denique illam Aviculam quam circa Argentoratum *Gaulamner* vocant, Aristotelis Anthum esse conjicit.

Plin. H. N. l. 10. c. 41.

74.

Aldrov. l. 17. c. 33.

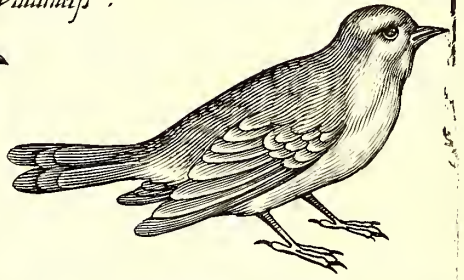
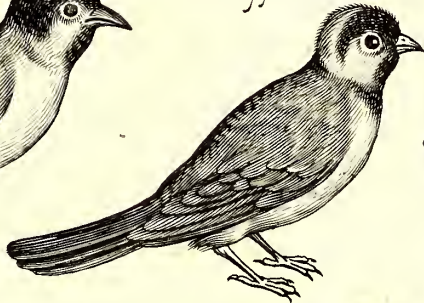
CANNEVAROLA Bononiensium, quod in viridi crescenteque cannabe & niduletur, & degat sic dicta, Germanorum, Grasmuicho, & Anglorum Titlingæ, si Aldrovando credimus, per omnia similis est. Lusciniâ tam

Parus ater. Kohlemafs.

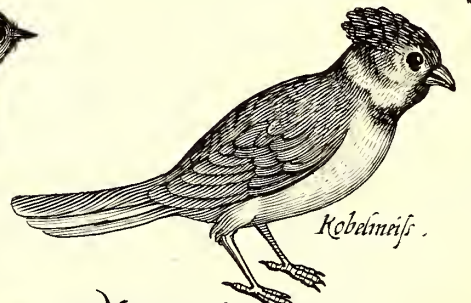
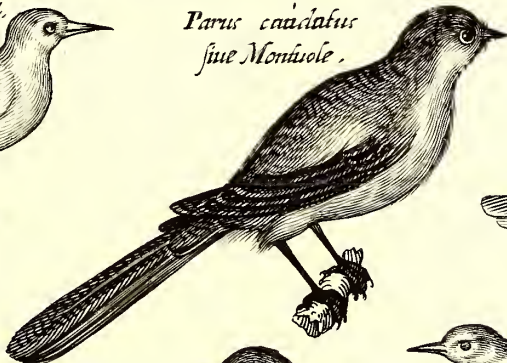
Parus sibilatrix. Waldmafs.

Parus cristatus.

Parus caudatus
sive Moniole.

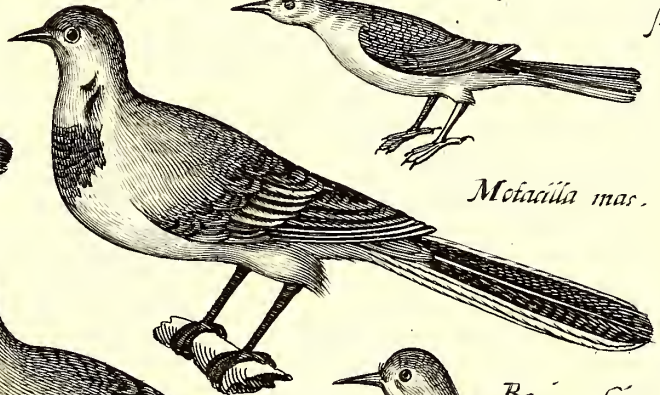
Kohlemafs.

Spizolla.

Motacilla flava. Gelber Wasserstelz.

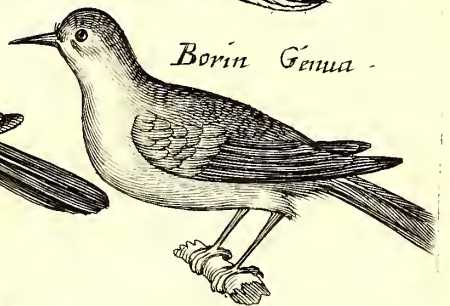
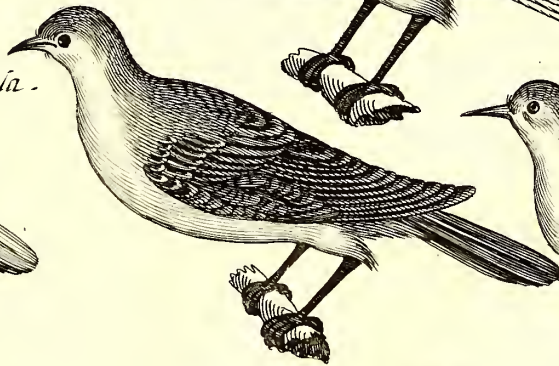

Motacilla mar.

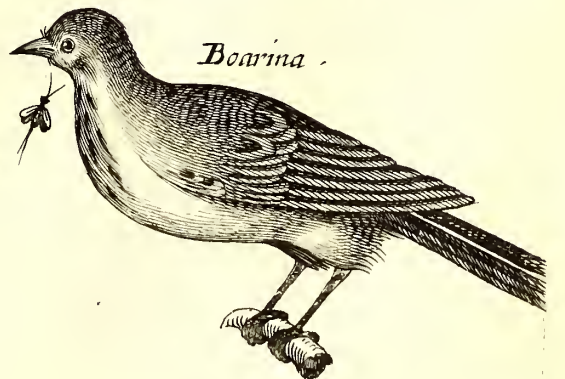
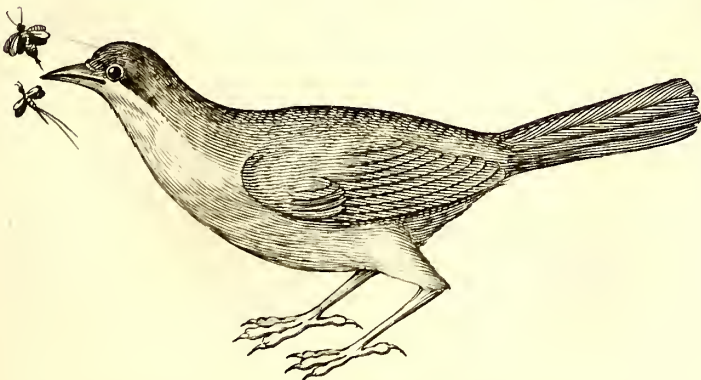
Stoparola.

Borin Gemma.

Stoparola.

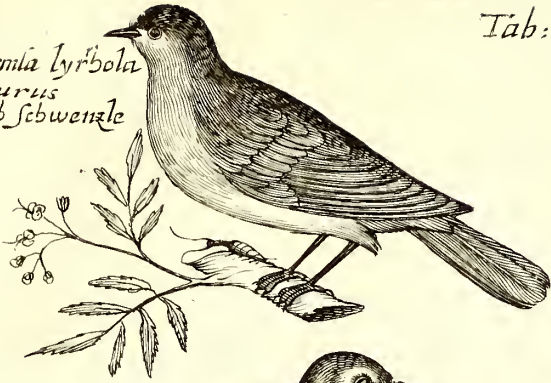
Boarina.

Rubemlia lyrbola
Phænicurus
Rotb Schwenzle

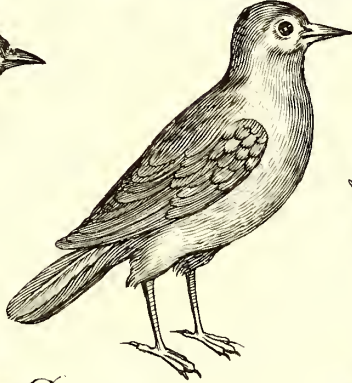
Muscipela.

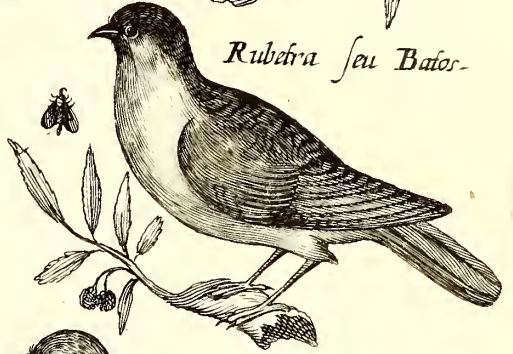
Pyrrohulas.
Roßschwanzlein.

Rubetra Bellonij.

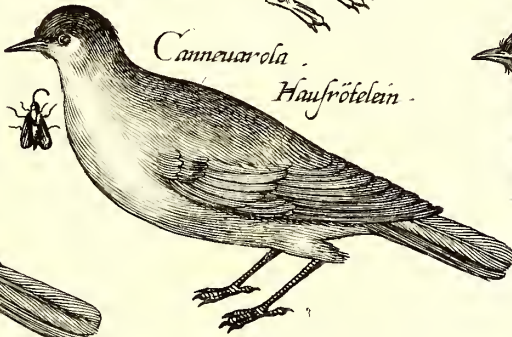
Rubetra seu Bator.

Rubecula seu
Phamcurus. rotzägel
rotschwenzlein.

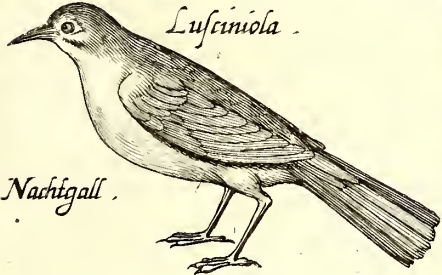
Cannearola.
Haufrötlein.

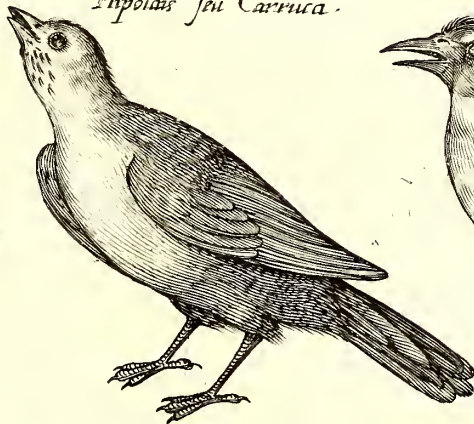
Anthus.

Luscinola.

Hiponais seu Carruca.

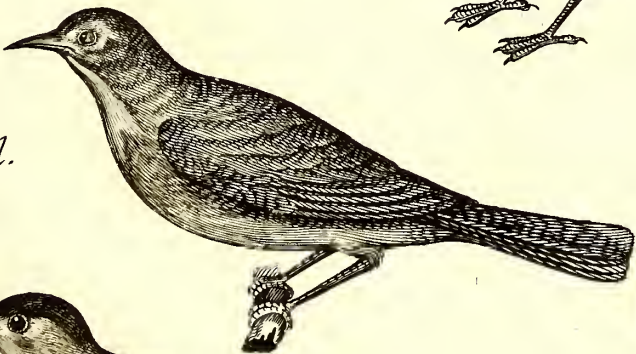

Phoenicurus. aller.

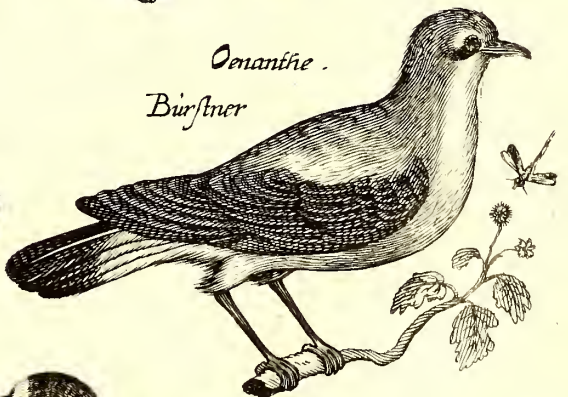

Nachtigall.

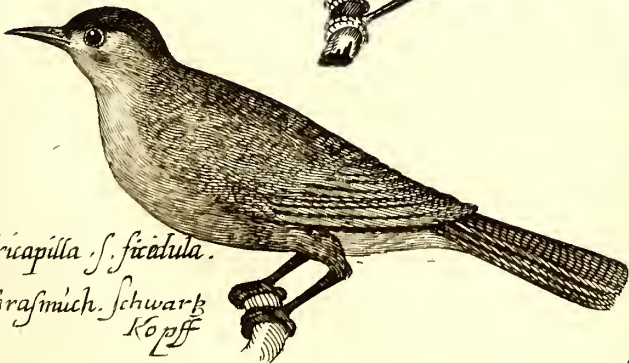
Luscinia.
Nachtigal.

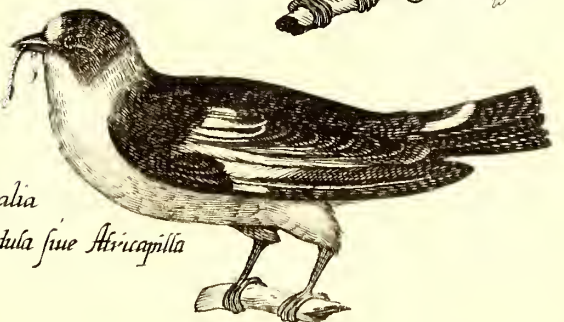
Oenanthe.
Birstner

Atricapilla s. ficedula.
Crasmüch. schwarzk
Köpf

alia
Ficedula sive Atricapilla

tam exactè corporis figurâ exprimit, ut nisi paulò esset minor, ne tam rufesceret, prorsus eadem videretur. Tota parte pronâ, gula nempè, pectore, & ventre ex albo flavescit, supinè capite, collo, dorso, & alis ex luteo fuscescit. Rostrum habet lutescens longiusculum. Caput planum. Caudam breviusculam infra lutescentem, supra ad ferrugineum vergentem.

Arist. H. A. l. 9. c. 49. OENANTHE Aristoteli & Plinio memorata, Gazæ vitiflora seu vitifera, vel à colore simili uvis germinantibus; vel quòd vini tempore appareat, vel quòd uvis delectetur, ita dicitur. Abdit se sub caniculæ exortum, eadem occidente conspicitur. Vitat interdum frigus interdum æstû. Quænam sit avicula ambigitur. Bellonius illam esse credit, quæ Gallis, Culblâc, Italis Culo bianco dicitur. Avis est Sittæ magnitudine; rostro, alis, cruribus, & caudæ extremitate nigris; dorso cinereo; linguâ oblonga ac plana, pedib. parvis: cruribus oblongiusculis. Quia quicquid sub ventre, infra, & supra Vropygium, & anteriorem partem caudæ album est, Cul blanc vulgo vocatur. *Versatur* in parvis dumetis, neque in *volutu* perseverat. *Nidulatur* in foraminibus veteris macerix, quandoque etiam in lapidicinis, quin & in terra, ubi bos aut aliquod jumentum vestigium impressit. *Vesitur* erucis & vermibus terræ. Plures Couliblanci descriptiones apud Aldrovandum vide.

Aldro. Ornith. l. 17. c. 38.

Quam Bellonius LVSCINIO-LAM appellat, avis non est obvia. Pectore, capite, dorso, & collo pectoris est cinerei. Pennæ alarum, & caudæ fuscæ; rostrum acutum, subnigrum, gracile, in extremo & intus aureum, celeriter per terram cursitat. Numerosè quando æstus ingravescit, & potandi gratia in palustria sese conferunt, capiuntur. Huc refer illam, quam aucupes Itali *Giarolam* vocant, magnitudine alaude. Rostrum habet fragile, intus rubicundum. *Rictum* admodum amplum. Verticem, collum, dorsum, & alas coloris varij. *Linguam* bifidam, *Caudam* ad eò brevem, ut vix ulla appareat, illamque bifidam, variam, an-

gustissimis plumulis compositam. In pedibus posticus digitus admodum longus, paris longitudinis unguem annexum habet, ita ut ambo pollicem expleant, isque primum rectus ferè totus, extremo tantum, admodum exiguo unco modicè inflexo, armatur.

TITVLVS II.

De Insectivoris Canoris.

CAPUT I.

De Luscinia.

Inter Insectivoras Canoras primum *Nomen.* Luscinia, alterum *Hypolaidi*, tertium *Atricapillæ* locum tradimus. Causa in voce patebit. Illa Græcis Ἀνδών & Ἀνδῶν: Latinis, seu quod in lucis canat, seu quod ante lucem, seu quod lugens Luscinia; sed & Acredula, volucris Attica, Ales Daulia, Pandionia &c. dicitur.

Formam non est quod describam, cum ubique sint obvia. *Lingua* summo acumine caret, nec tenuitatem illam *Descriptio.* primam habet, quam cæteræ aves, atque hocilli cum *Atricapilla* commu- *Arist. H. A. l. 9. c. 15.* ne intercedit. *Mari* fœmina corporis habitu similis, aliquando tamen ad cinereum vergens, quod & junioribus competit. Illa quam *Schwenkfeldius* majorem vocat, tota ferè cinerea est, & parum rubedinis obtinet. *Sexum* malè ex corpore coloris, mole, oculo dextro, qui marimajor dicitur, collegeris: *Mares* adulti vere capti, quod tum in venerem ruentibus genitalia turgeant sese produnt; extra id tempus, quæ frequentes, & modulatos edit cantus, qui continuo spiritu in longum trahuntur; quæ unico sæpè insistit pedi, & diu immobilis permanet, mas est. *Cursitat* per caveam fœmina, & cantum brevem concisum ac intermissum promit.

Plin. H. N. l. 10. c. 29.

Locus. *Locus* ipsis diversus. In sylvis quædam vitam agunt, quæ majores sunt fortè, quia se in his tutiores à serpentibus credunt, in sepibus quædam, nonnullæ montana loca amant, palustria nonnulla; plana aliæ. Hybernia ijs caret

caret si Botero credendum; Batavia si alijs; imò mori illatæ dicuntur. Athenis tanta ipsarum copia, ut Philomelam Atticam Poëtæ finxerint. Sunt & propè Arduennam sylvam plurimæ. Æstate adulta non diu apparent, & sub aurumno usque ad dies vernos conduntur. Máximi vaneunt, quæ in caveis hyemem pertulere. *Cibus* eis vermiculi, sed in primis formicæ, & illarum ova. In caveis duris ovis & mica panis vescuntur.

Partus. *Nidum* vere mense Majo, vel etiam prima æstate, quandoque humi sub sepibus, & arborum truncis, aliquando in ipsis fruticibus viridibus, & densis, ex folijs arborum, paleis, & musco oblongiusculum construunt. Cum plurimum fena ova pariunt; & dum incubant, à cætu, si Aristotelem sequimur, cessant; si Albertum & alios, Luscinia pervigil custos, cum ova quodam sinu corporis & gremio fovet, insomnem longæ noctis laborem (solam ex omnibus somnum negligere, καὶ διὰ τὸ λυγρὸν αἴματιν)

Æliæ. var. γερμένον Heliodus apud Aelianum author est) cantilenæ suavitate solatur; quo possit non minus dulcibus modulis quam fotu corporis, ova animare.

Vox. Cantum & vocem earum, quam Sidon. E. *ἐνσώμειν* Pollux vocat, Sidonius sibilare dicit, Plinij verbis explico. Luscinij inquit ille diebus ac noctibus cōtinuis xv. garrulus sine intermissu cantus. Denfante se frondium germinæ, non in novissimum digna miratu ave. Primum tanta vox tanto in corpusculo, tam pertinax spiritus. Deinde in una perfecta Musicæ scientia modulatus editur sonus: & nunc continuo spiritu trahitur in longum, nunc variatur inflexo, nunc distinguitur conciso, copulatur intorto; promittitur revocato, infuscatur ex inopinato. Interdum & secum ipse murmurat: plenus, gravis, acutus, creber, extētus, ubi visum est vibrans, summus, medius, imus, breviterque omnia tam parvulis in faucibus, qui tot exquisitis tibiærum tormentis ars hominum excogitavit: ut non sit dubium hanc suavitatem præmonstratam efficaci auspicio, cum in ore Stesichori cecinit infantis. Va-

riant tamen. Nam in palustribus, relaxante instrumenta vocis humiditate nimia, tam sonoræ non sunt. In Hispaniola & Insula S. Johannis, Martyre teste, nunquam à cantu cessant. In Scotia non tam suaviter ac in Italia canunt; & circa Orphei † sepulchrum, vocaliores à Thracibus credebantur.

Amicitiam & cum Phænicuris colunt, cum quibus etiam coire creduntur, & cum aviculis mollioris rostri, ad quas caveis inclusas advolitant. *Inimicitiam*, cum collusione qui visco implicatas capit; Accipitre qui eisdem insidiatur; & vipera, à cujus suppositæ oculorum fulgore in certissima perniciem trahuntur, descendentes enim paulatim ex arbore in prædam ipsi cedunt, ut Merula scribit; quod tamen Cardanus negare videtur, exercent. Inter *affectus* corporis præcipua pinguedo. Sæpè adipis mole obrutæ extinguuntur. Si aliquo alio liberos corripere contingat, formicarum ovis sibi ipsis medentur.

Ingenium singularis in herum cicuratarum fides; sæpè emissa, (tale Alcon Donaci se dono dedisse canit)

Scit rursus remeare domum tectum.

que subire

Viminis, & caveam totis præponere sylvæ;

imò multæ venditæ vel dono datæ alijs prioris domini desiderio contabescentes commoriuntur; & obstinatus libertatis amor, (si adultæ caveæ includantur, cantus & cibi abstinentia, pro servitute venatorem teste Aeliano, silentio ulciscuntur) testantur: Cantus maximè, & Docilitas. Simplex ille, si in solitudinibus degunt; varius & multo apparatu compositus, si in auditores inciderint. Non duntaxat, sed & φιλοδόξος cum Charmide Atheniensi agnoscas τὸ κερῶς ἐλίπιδ τὸ μέλι. Nec minor posteritatis cura. Meditantur aliæ juniores: versusque quos incitentur accipiunt. Audit discipula intentione magna & reddit, vicibusque reticent. Intelligitur emendatæ correctio, & in docete quædam reprehensio. *Docilitas* mira. Cæsares juvenes habuere Luscinias Græco atq;

Martyr. in Histor. Occid. Ind. Pausan. in Bæotic.

Affectus.

Merula in Mirabil. Cardan. l. de var. rer.

Ingeniū. Apud Nemesian. Ecloga. 2.

Aelian. in variis.

Plin. H. N. l. 10. c. 42. atque Latino sermone dociles; præterea meditantés in diem & assidue novaloquentes, longiore etiam contentu. Visum jam sæpè iussas canere cœpisse, & cum Symphonia alternasse: sicut homines repertos, qui sonum earum, addita in transversas harundines aquâ foramen inspirantes, linguæ parva aliqua opposita mora, indiscreta redderent similitudine. *Gesner. in Ornithol.* Fuere tres Ratisbonæ, Anno M. D. XLVI. quæ, intra noctis silentiû, quicquid interdum ab hospitibus colloquentibus inaudierant, Germanico sermone, ita promere solebant, ut ab audientibus optimè intelligerentur.

Vsus. De ipsarum in *cibou su* non est quod multum dicam. Plumis nudata vox est prætereaque nihil, ut Lacon ille apud Plutarchum dixit. Appositam fuisse in centenaria illa Æsopi Tragicici, cui quendam civem Romanum donatione unica x m. aureorum dedisse legimus. Patina, vel exinde colligas, quod centum aviculis, quæ cantu aliquo excellerent, constaret. Arrij etiam filios magno cœmptas estimasse Horatius testis est. *Medicinam* si spectes. Cancrorum oculi cum Luscinix carnibus in cervina pelle alligati vigiliam præstant fugato somno. *Horat. l. 2. Serm. Satyra. 3.* *Plin. H. N. l. 32. c. 10.* Fel cum melle illitum visum perfectè *Alian. l. 1. H. A. c. 43.* acuit, ut vult Kiranides.

Horat. l. 2. Serm. Satyra. 3. *Plin. H. N. l. 32. c. 10.* *Alian. l. 1. H. A. c. 43.*

C A P. II.

De Hypolaidæ & Attricapilla.

Arist. H. A. l. 8. c. 3. **H**YPOLAIDEM seu Currucam Aristoteli debemus; qui quidem Cuculum in ejus nido parere scripsit; sed cum corporis formam non addiderit, par ferè de ea ac Antho inter scriptores concertatio. Niphus cantu & magnitudine Philomelam imitari, & quod in oculi Equi mortui cœcavitate nidificet, Hyppolaida vocari scribit. Bellonius Luscinix in cantu similem, Gallis Fanette brunc, facit. Turnerus, Titingam seu Lingettam Anglorum, quæ Luscinia minor est, colore subviridi. Culices & vermiculos in ramis arborum sectatur; raro

humi consistit; hyeme non cernitur, cuculi pullum pro suo educat, & sequitur, esse; & Germanis Passerem gramineum *Grasmusche seu Grasmûz* esse vocari reliquit. Gesnerus dictionem Germanicam *Grasmusche* per metatesin à Latinorum *curruca* factam esse conijcit, & quatuor ejus generas facit. *Majores* vel colore sunt fusco præ cæteris canoræ. Circa lacum Verbanum *Piccasfigas*, id est, *Ficedulas*, vocant, vel pectore albo, capite cinereo. Ex Lino nidum struunt. *Attricapillis*, maribus caput prima ætate rubet, deinde nigrescit, fœminis semper rubet. *Minores* ventrem albû, oculos albicantes habent, inter sepes ferè degunt, & hyeme discedunt. *Eliota* Anglus Passerem sepium esse putat, quem Turnerus Passerem *Trogodytem* interpretatur, Germanis *Zaunschlipffe*. Aldrovandus nullam observavit, cui propriè illud nomen convenire existimaret. *Shwenkfeldius*, *Ἰπυλαΐδα*, Græcis, *Andothiam* Alberto dici opinatur, & supina parte totam cineream, pronâ albidam, partim dilutè cinereo colore respergam, vertice punctulis nigris maculato, describit. Secundum eundem, *nidum* inter gramina rotundum suspendit. *Ova* Majo plærumque quinque, aliquando septem, subviridia, punctis minutissimis varia, parit; eaque si digitis tangantur, non amplius fovet, sed relinquit.

ATRICAPILLA *μελαγκόρουφ* & *μελανοκέφαλος* Græcis, falsò Gallinago ab Alberto M., ab aliis Guger Germanorum, qui capite quidem atro est, sed pectore rubet; à nonnullis avis Phœnicuro adeò similis, ut nisi cauda differrent, quæ illi rubea, huic cinerea est, vix digni possent, esse putatur. Quam verè Aristoteli & Plinio cum *Sycalide*, seu *Ficedula*, vel ut Scalige- *Arist. H. A. l. 9. c. 49.* ro placet *Ficula* & *Ficilla* eadem sit, *Plin. l. 10. H. N. c. 29.* & incunte quidem autumno *Ficedula*, ab autumno protinus *Attricapilla* *Scalig. ad H. A. Arist. l. 9.* evadat, putetur; cum *Schwëkfeldius* *Attricapillam* verè & Autumno deprehenderit, judicandum relinquo. *Schvvenkfeld. in A. icones. Vna* capite, dorso, cauda, & *viar. Siles.*

remigibus alarum pennis tota nigra erat. *Alterius* vertex colorem castaneum gerebat. *Tertia* notabili macula supra rostrum in fronte notabatur. *Quarta* tota ex albo & nigro variabat. *Schwenkfeldius* Passere paulò minore, vertice nigerrimo, collo dilutè cæruleo, ventre albicante, podice subflavo, pedibus glaucis, unguiculis fuscis, esse scribit, & summæ linguæ acumine carere addit. In Anglia non habentur, si *Turnero* credimus. *Nidificant* in caveis arborū, & plura quam viginti ova ponunt, sed numero semper impari. Non tantum vermiculis,

sed & forbi Alpinae bacculis, vescuntur; imò & uvis inhiant. Unde *Ampelides* vocantur. *Pullos* tanta sedulitate alunt, ut in nido etiam pinguissimi existant. *Optimæ* sunt in cibo autumnino, propter alimentum tum in *ijs* abundans. *Phavorini* tempore negabant ullam avem præter ficcedulam totam comedi oportere. *Dioscorides* frequenter in cibo sumptas, visum acuere testatur.

* *

*
(o) *
*

HISTORIÆ NATURALIS

DE

A V I B U S:

L I B E R I V.

De Avibus Aquaticis. Palmipedibus.

TITULUS I.

De Palmipedibus Piscivoris.

CAPUT I.

*De Onocrotalo seu Pelicano, & Ave
Diomedea.*

*Aldrovan.
Ornithol.
l.19. c.2.*

Onocrotalus, qui nō nullis falsò *Avis* *Diomedea*, *Catharacta* *Jubæ*, *Butaurus* seu *Ardea stellaris*, *Porphyrio* dicitur; quæque diversum à *Pellecano* *Aristotelis* *Gesnerus* facit, *Alberto* *Osina*, *Kirani* *Ramphius*, *Verrio* *Flacco* *Truo*, *Isidoro* *Canopus* *Ægyptius*, *Aldrovandus* *Pelecanus* *Aristotelis*, & *Oppiani* *Pellicinus* vocatur; & nomen hoc quod collum mergens & spirans quasi

ruditum asini edat, sortitus est. Duo ipsius *Genera* *Albertus* facit, *sylvestre* nempe & *Aquaticum*; ex quibus hoc duntaxat doctissimi agnoscunt. Videntur tamen & in provincia *Manzi* in *India Orientali* esse toti albi, cum osse supra caput, colore sanguineo, nisi nos *Odoricus* de *Foro Julij* fallit; imò & *avis*, quam *Ælianus* *Indis* *Celam* appellari scribit, quæ est magnitudine triplo major *Otide*, ore permagno, ingluvie maxima, longis cruribus, summis alis pallidis, cæteris pen-

*Æliã.H.A.
l.16. c.4.*

pennis cinericijs, Onocrotalus Indicus dici potest.

Descriptio.

Quantum ad *Magnitudinem* visus Rhodi paulò minor cygno, multò anferere; visus, cujus longitudo ab initio rostri ad pedes ultimos extensæ, hominis proceritatem æquabat ab Aldrovando emprus hominem justę staturæ non adæquabat tantum, sed vincebatur etiam: ideò quorundam pòdus ad XXIV. libras duodecim unciarum accedit. *Corpus* habet album. *Rostrum* coloris fuscii, rubrum interdum, ut in Machliniensis Onocrotalo visebatur, validissimum ac planè ossileum; cujus superior mandibula, ut Aldrovandus in Ferrariâ allato observavit, tres digitos lata, duas Spithamas longa. Inferior palmi longitudine superiorem excedit, cum ab interiori parte capitis ortum ducat; superior in curvum quandam hamum crocei ferè coloris desinit; & intus plantaginis angustii foliæ pentapleuri figuram exactè exprimit, extuberantibus. per ejus longitudinem quinque lineis asperis, & ob longa tubercula referentibus. Sub hac insigni quoddam capacissimum membranosum, rugosum, & omni fibrarum genere præditum, coloris ferè crocei percurrentibus ubiq; maculis nigris, & facile dilatatu, dependet ceu uter quidam, receptaculum. Ingentis staturæ hominem ocreatum pedem usq; ad genu immittit in fauces & educere potuisse vidit Perottus; parvulum Æthiopem in eodem inventum scribit Sanctus. Crura ipsi Anserina, præ tãti corporis proportione breviuscula. Capitis plumæ albæ, mollesq; in radicibus suis nigræ, in occipitio longiores. *Interiora*, si spectes, in eo, quem Aldrovandus describit, quam fœminam esse ova ciceris magnitudine ad septem conspecta ostendere; *lien* erat rotundus, nucis avellanæ magnitudine, aliquanto crassior. *Ventriculus* ex membranis crassioribus constabat, digitos decem longus, duos latus, materiâ chylosâ luteâ cum quibusdã quisquilis & capillis, refertus (Gesnerus succum quandam viridem vermiculis scatentem in suo invenit.) *Vesicula fellis* in concavo jecoris hærebat, & ab

ea meatus velut canalis ad intestinum duodenum porrigebatur. *Intestina* sex ulnas longa appendices duorum digitorum longitudinis habebant. *Gula* erat longa, crassiuscula, carnosâ, quæ subinde latior evadens, ubi ad ventriculum pervenisset, comprimebatur. *Cor* maximum, ossa levia, alba, pellucida & sine medulla. *Vlnæ* alarum membrana quadam tegebantur insigni, ex qua tendones viginti quatuor oriebantur, tam tenuiter in eas inserti, ut nullo pacto separari possent.

Verfatur in aquis piscosis & diffusioribus. Visus in Ægypto à Septentrione versus meridiem tendere. Observatæ & circa Gazanum Ægypti civitatem greges, quæ versus mare volitabant. Mititur & à Gallia Septentrionali; & Marcellus Onocrotalum Ravennatem cognominat. Reperitur etiam in Herruriæ maritimis, circa Herodis portum, & Orbitelli stagnum. Circa Lusannam in lacu Lemano semel tantum anno apparere creditur. Gesnerus in lacu ad Tugium captum commemorat.

Vicitur in primis piscibus, eosque dum venatur, non toto corpore mergitur, sed collum subinde demittit. Cicuri si libræ (quinque librarum piscis hæc magna ipsi esca est) exhiberis, ita invertit, ut rostro præmissò deglutiat. Devorat & cum testis conchas, easq; calore interno intra ingluviem apertas, revomit, & hiantibus jam testis carnem ab ocreis seligit. Solum scilicet visceris habet ductum; qui ab introitu oris ad naturæ secreta pertingit. Visus dimidiam endromedem, quam miles unus tegebatur, in se projectam absorpsisse integram, quæ ex gutture interfecta sine jactura ducta est.

Nidum ex ramulis ad ripam fluminis alicujus vel stagni ponit; ibiq; tot ova Anserinis similia, quot cygnus sollet, edit, fœtusq; enutrit.

Volant nonnunquam soli, nonnunquam gregatim; & cum volant sonum alarum cient.

Vox ipsi ruditiu Asini similis: sonum cum edit rostrum in aquam vel terræ lutum insigit, si Alberto credendum.

Dicun-

Dicuntur (Bartholomæus Anglicus ex Isidoro author est) erecto ad cœlum rostro, Accipitrum metu, sed fortè falsò, dormire; & in Lycia ad flumen Xanthum, quotannis cum corvis, cornicibus, & alijs carnivoris prælium committere. Si vicerint, abundantiam frugum sibi promittunt incolæ; si vincantur, ovium, boum, & aliarum quadrupedum fœcundum proventum.

Præfagiū

Vfus.

Ingluvie ea parte qua capiti adhæsit colligata, ad quam eijciendam, Ægyptij piscatores utuntur: qui humiditate corrumpi nequit, multo tempore utilis est.

AVIS DIOMEDEA ab insulis Diomedis sic dicta, de qua multa veteres fabulati sunt, Servio, Stephano Grammatico & Isidoro Ardeæ genus est: quibus Salmasius accedit. A Plinio & Solino cum Fulicis comparatur. Aldrovandus Artennam hodiè nuncupari, & in insula Sanctæ Mariæ de Tremiti duntaxat inveniri, credit. Cui Dalechampius adstipulatur. Hoc an verum sit ex comparatione colligi poterit. *Magnitudine* ista est Gallinæ satis corpulentæ. Color ei fuscus seu cinereus obscurus. Tota ferè pronè candicat. *Rostrum* est luteum prædurum & aduncum. *Oculi* ignei. *Degit* in cavis ut lucem solis declinet; noctu circa scopulos non longè super aquam *volitat*. Piscibus *viçtitat*, quos noctu tantum venatur. In cavernis scopulorum & terra *nidulatur*, & vocem vagitui infantium similem promitt. De Diomedeis verò ita Plinius. Nec Diomedes præteribo aves: Juba Catuructas vocat, eis esse dentes oculosque igneo colore, cætero candidis tradens. Duo semper ijs duces: alterum ducere agmen, alterum cogere. Scrobes excavare rostro, inde crate consternere, & operire terra, quæ ante fuerit egesta. In his fœtificare. Fores binas omnium scrobibus. Orientem spectare quibus exeant in pascua. Occasum quibus redeant. Alvum exoneraturas subvolare semper, & contrario flatu. Uno hoc in loco totius orbis visuntur, in insula, quam diximus nobilem Diomedis tumulo

Aldro. Ornith. l. 19. c. 3.

Salmas. ad Solin. c. 2.

Plin. H. N. l. 10. c. 44. Solin. Polybist. c. 2.

atque delubro, contra Apuliæ oram, fulicarum similes. Advenas barbaros clangore infestant, Græcis tantum adulantur. Miro discrimine, veluti generi Diomedis hoc tribuentes. Ædemque eam quotidie pleno gutture madentibus pennis perlucent atque purificant. Unde origo fabulæ, Diomedis socios in earum effigies mutatos.

CAPUT II.

De Laris in genere & in specie de Laro albo.

Larus, quem Augustinus Fulicam, Aldro. Ornith. l. 19. & alij apud Græcos κέρκον, quidam etiam Gaviam vocant; ab Aldrovando describitur, quod sit avis à rostri alicie ad alarum ferè finem duas spithamas longa, capite maximo & crasso, ex albo & cinereo variegato; pectore ejusdem ferè coloris, illoque amplo, rostro crasso lutescente, in extremo nigricante & insigniter acuto; in cujus superiore parte narium sunt foramina oblonga, rictu amplissimo. Oculi iridem auri instar splendidam niger ambit circulus, hunc albus, album cinereus. Ala ex albo cinereo, & ad castaneorum colorem simul commistis tendente constant, & caudam palmi longitudine excedunt. Cauda cinerea tota. Pedes lutei; posterior digitus satis conspicuus, ungue etiam armatus. Corpore est levissimo, & multis ac densis plumis induitur.

Frequentes in locis maritimis stagnis & fluminibus cum ingens aliqua tempestas coorta est *conspiciuntur*.

Præter pisces lumbricis etiam, cochleis, quas sursum raptas, ad saxa demissas contringunt, Locustis & Phalangijs à quibus Tarentinos agros purgant, *vescuntur*. Delphinos etiam in littora dejectos devorant. Olivis denique in Liguria perniciem adferunt.

Nidulantur in faxis maritimis, à quibus potabilis aqua manat, & bina ternave ova æstate pariunt. *Volant præcipites* & faciles leves quippe. Hinc Laro apud Homerum Mercurius confertur. Sed & pennæ per se aliarum avium

Æliæ. H. A. l. 3. c. 20.

Locus.

Viçtus.

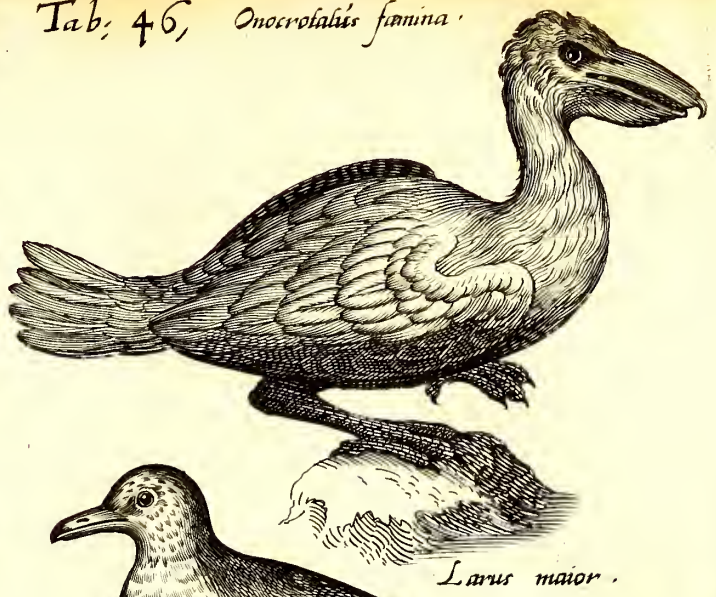
Geneva. tio.

Arist. H. A. l. 5. c. 9.

avium

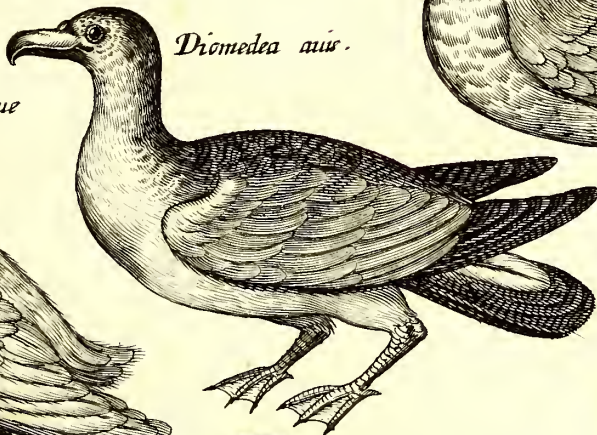

Kropfgans.

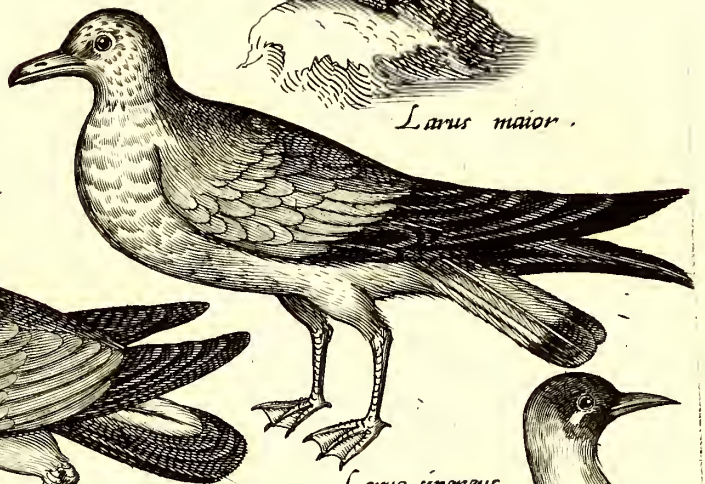

Pelecanus siue Platea.

Diomedea auis.

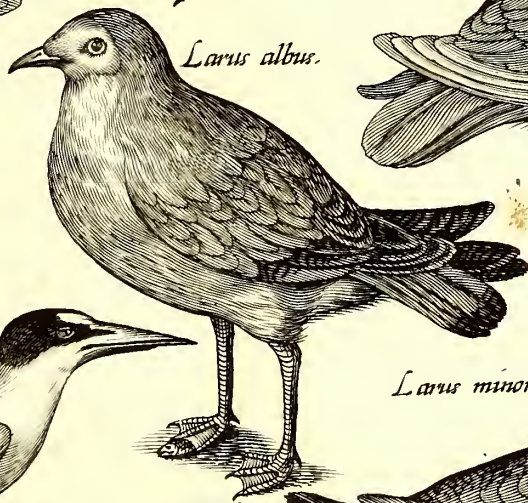
Larus maior.

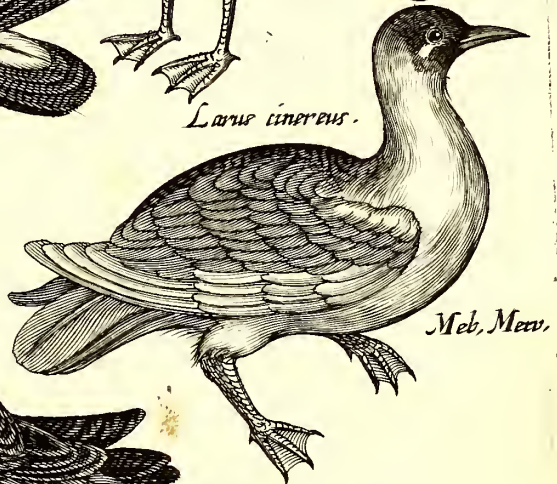
Larus cinereus.

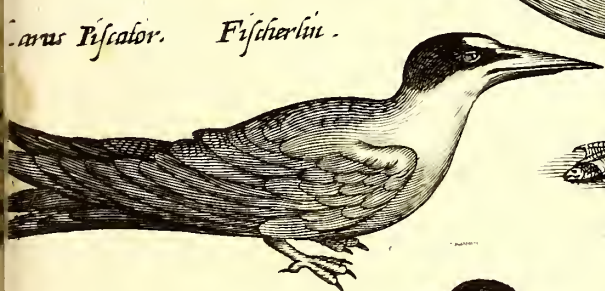
Halgans.

Larus albus.

Meb, Mecv.

Larus Piscator. Fischerii.

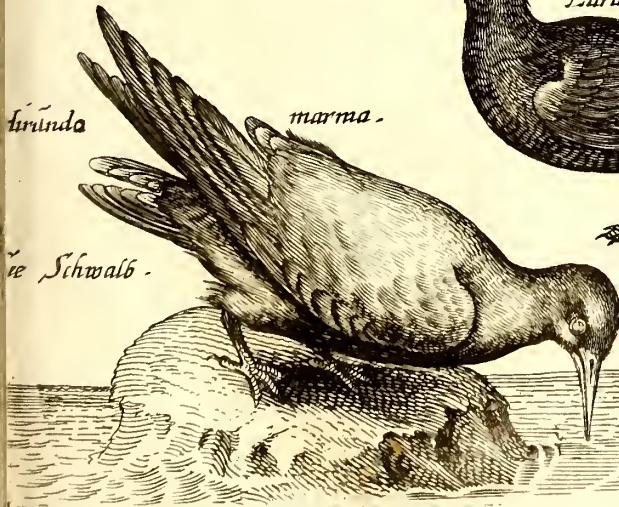
Larus minor Sterna.

Stein Spyrer Schmirring.

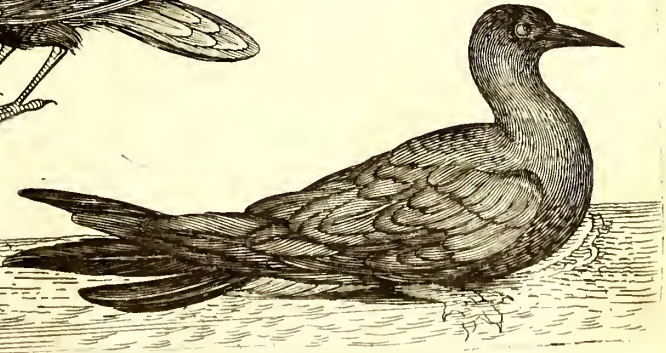
Larus Fidper.

Larus niger. Brandvogel.

hirinda marna.

ie Schwalb.

avium leviores putantur. Has enim pelamydum piscatores, teste Aeliano, ad hamum lineæ alligant, ut propter earum levitatem ab occurrente aqua sensim ac leviter agitentur.

Affectus. Amicitiam cum homine utilitatis gratia, quia piscibus vescuntur, & Monedula, ut Aelianus prodit, colunt.

Ælian.H. A.l.6.c.6. Malo punico interimuntur. Imminētibus ventis sublimes in aëre volitant, & vento sese obvertunt. Copiæ piscium capiendæ augurium, si ad piscatores retibus piscantes advolarint, facere creduntur.

Vsus. Cerebrum Lari siccatum & concisum infantibus Epilepticis odorādum quidam commendant. Pennæ proprietate quadam occultâ, simul atque mare intumescit, in pulvinaribus etiam eriguntur, & decumbentem sublevant.

Inter species Larorum, est primus Larus ALBUS fortè Gavia peralba Apuleij, quæ superfluctus marinos natat, demergit se propè ad Oceani fundum & gremium. Duo ipsius sunt genera prodente Bellomo, *Majus* & *Minor*. Ille minor est cinereo, pulchritudine corporis ad columbam accedit, quanquam male hanc vincere videatur. Nivis instar candidus est. *Rostrum* habet teres, acutum, rubicundum, cujus coloris & cauda est. Recta cruribus insistit, posteriora corporis magis elevata gestans, ita ut inferiora in arcum quasi curvari videantur. *Minor* summitatem *capitis* nigram habet; statim atque friora ingruere incipiunt, in mediterraneis locis supra flumina volitans apparet, & cæteris in volando diutius perseverat. Captus intra biduum ferè cicuratur; facileque nutritur, intestinis nempe, carne & piscibus. Adeò clamorosus est, ut aërem clamore suo percellat. Videtur esse Turneri & Gesneri Cephphus, qui ex illius descriptione, est avis marina, magnitudine Monedulæ, sed alis acutioribus, & longioribus, colore tota albo, excepto nigro quem in capite gerit cirro: rostro etiam & pedibus puniceis. Diutino clangore defatigata tandem

In Aviario Silesia. keph profert. Schvvenkfeld. Lari albi facit mentionem, cum capite rubeo.

CAPUT III.

De Laris Cinereis, Piscatore, Nigro, Sterna & Fidi-pedibus.

LARORUM CINEREORUM Ltria ponit inprimis Aldrovandus genera.

Primum columbam magnitudine parum superat, colore undique est albo, in dorso tantum & alis cinereo. *Caput* supremum, macula nigra utrinque ad extremum oculi angulum insignne omninò candicat. *Rostrum* habet longiusculum, & aliquantulum velut armatum, introrsum ad instar thecæ ejus, in qua novacula reconditur cavum, colore corneo. Os interiorius totum, & linguam cujus extremitas bifida, rubentia. Ora extrema Palpebrarum rubra instar circuli oculos exornat. *Crura* interdum rubent, interdum fuscescunt. *Digiti* membranibus rubris sepiuntur. Posterior *pedis* digitus aciculæ caput non excedit. Credunt quidam pennas capitis à Martio mense per trimestre quo tempore soboli dāt operam nigrescere. Reliquis novem mensibus candidas esse. *Interiora* si spectentur, *Gula* amplissima, ventriculo longiusculo, crassiusculo, cujus interior tunica crassa rubra est, præponitur. *Hepar* maximum flavicans bilobium, *ventriculum* infra amplexatur, supra *cor* mucrone recipit. *Lien* est longiusculus sanguinei coloris; *Fel* viride. *Vesicula* in hepate continetur, & intestino ramulo jungitur. Ad intestinum rectum appendiculæ binę graciles, & tenues antrorsum reflexæ spectantur. *Vescitur* piscibus, insectis palustribus, muscis & conchulis. *Nidulatur* in densis piscinarum & lacuum arundinetis; Maio & Junio mē-sibus *ova* quinque columbinis paulo majora parit.

Alteri quod vix spithamam excedit, dorsum & alæ sunt coloris leucophæi ad cæruleum quodammodo vergētis. *Rostrum* pro proportionem corporis exilius, arcuatum, nigrum, pedes,

R des,

Schvvenkfeld. in Aviario Silesia.

des, tibiæ membranaque digitos intersepiens coloris crocei.

Tertium est capite nigro, rostro recto, & in fine acuto, coloris miniacei; oculis & pedibus ejusdem coloris; costis alarum & remigibus albis, dorso & in reliqua parte cinereis.

Larus PISCATOR, circa Argentinam privatim *Fischerlin* dictus, circa Oppenheimium Fel, minor est, Laro cinereo, vertice nigro, rostro & cruribus è fusco pallidis, totus albicans. *Volatus* est celerrimi, & dum pisces captat, etiam in aquam se mergit.

Larus NIGER, à colore sic dicitur. Quamvis enim sit alis cinereis ultra caudam extensis, cruribus levi rubore notatis; oculis ex fusco purpurascens, rostro tamen capite, collo, pectore, & ventre nigrescit. *Schwenkfeldius* ipsi crura & pedes latiusculos rubentes, nigricantibus transversim anterieus maculis adscribit: & nidum in arundinibus piscinarum suspendere, ac mense Majo parere, addit.

Quam *Turnerus* STERNAM appellat, marinis Laris ita similem esse, ut sola magnitudine & colore ab illis differre videatur, minorem dumtaxat & paulò nigriorem adjicit. Tempore quo parturit improbè clamosa est. Apud *Frisios* dicitur esse vertice nigro, rostro & cruribus rubidis.

Larorum FIDIPEDUM duo sunt genera. *Vnum* alis longis, utpote quæ trium ferè digitorum lōgitudine caudam exuperant. Cui oculi, caput, collum, rostrum sunt nigerrima: Pedum digiti insignibus mucronibus armantur. *Alterum* brevibus, cui magnitudo *Merulæ*, caput nigrum, Alarum costæ albescentes, Pennæ sub cauda candicantes, pedes rubescentes, digiti, membranulæ quodam rudimento interjecto, quatuor:

CAPUT IV.

De Catharracta & Ceppho.

Catharracta, Aristotelis & Oppiani; ex eo quod cum impetu ad prædam capiendam decidat, ex hujus descriptione avis est instar Lari minoris,

sed robustior, colore candido, & Accipitri Palumbario similis; ex Aristotele, Accipitre minor, gula ampla, & lata. Aldrovandus avem rostro acuto, crasso, supra non modicè adunco, pronè per alas, dorsum, betico, albo, & luteo mixtis variegatam; supinè totam albam maculis beticis distinctā; tibijs, pedibus, & membrana eos intersepiens cinereis, ponit. In mari viçitat; sed & scopulis, littoribus, & petris, quas chærades vocant, supra aquam eminentibus insidet. Pisces captat exiguos. Ubi verò natantes conspexerit (perspicacissima enim est, & vel ad fundum usq; maris) altius subvolat, & contractis omnibus pennis; quovis telo celerius delapsa, ad cubiti spacium immergitur, & piscem extrahit; nec diutius manet, quàm jugeri spacium transierit. Mirus *incubandi* mos ovis, si Oppiano credimus. Fucum aut algam ijs super petram insternunt, sic ventis exposita relinquunt. Mas illa unde marem procreandum conjicit, fœmina unde fœminam in sublime per aliquot dies sublata, in pelagus mittit; motu concalectis ovis, pulli excluduntur. Pullis luce aspecta, nulla in nidis mora; parentes volatu sequi conantur: à parentibus suscepti, in mare demittuntur, mox extrahuntur. Acie oculorum in senio obtusa, dum ad prædam se ferri arbitrantur, præcipitijs illusi intereunt.

CEPPHUS Aristotelis, Fulicæ est quibusdam, Aldrovando, avis; habes rostrum colore corneo, ad mandibularum latera ruffo; in extremo quod aduncum est, nigro; oculos exiguos ruffos. Caput, collum, pectus, ventrem, coxas, ex albis & fuscis, intercurrente etiã colore betico & luteo; maculis variegata. Crura & tibijs viridescentes. Pedes & membranam digitos secantem fusca. An sit Cepphus veterum; ignoratur. Nam de hoc, si foramen corporis spectas, id dumtaxat habemus; Laro esse similem; cum quo descripta parum habet similitudinis, plumis abundare, sed carnis esse exiguæ, idèò facilè vento impelli: De cetero, apud mare viçitant, cuius

Arist. H. A. l. 9. c. 12.

Aldrovand. Ornith. l. 19. c. 12.

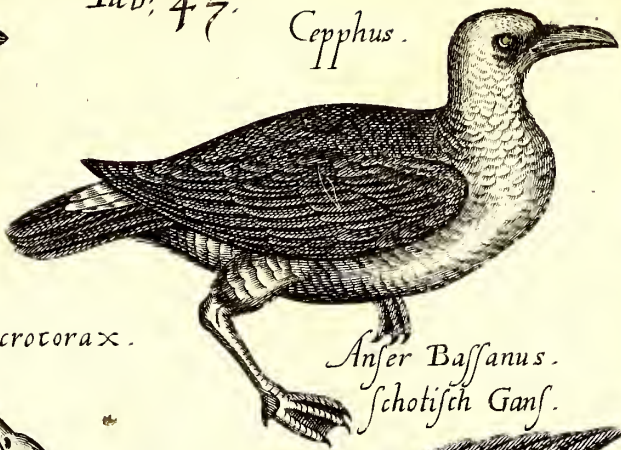
Oppian. & spu-

Schvvëckfeld. in Aviario Silesia.

Catharacta.

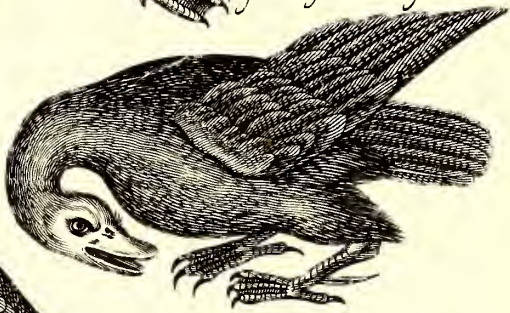
Cephus.

Phalacrocorax.

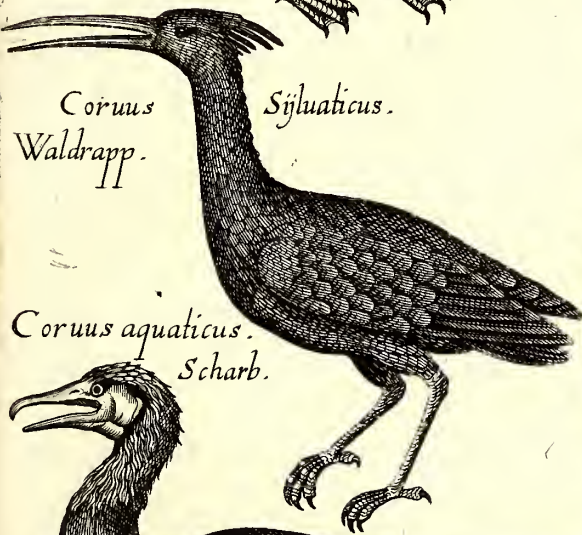

Anser Bassanus.
Schotisch Gans.

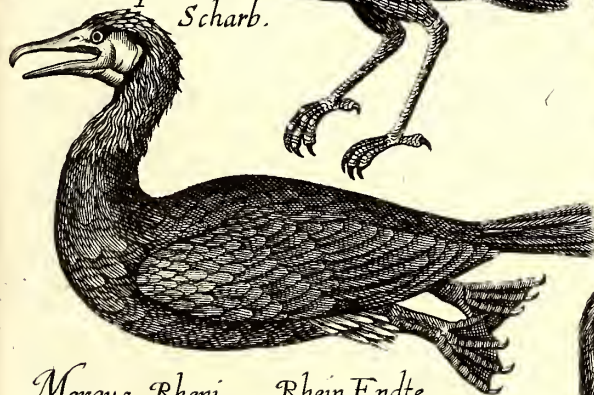
Corvus
Waldrapp.

Sylvaticus.

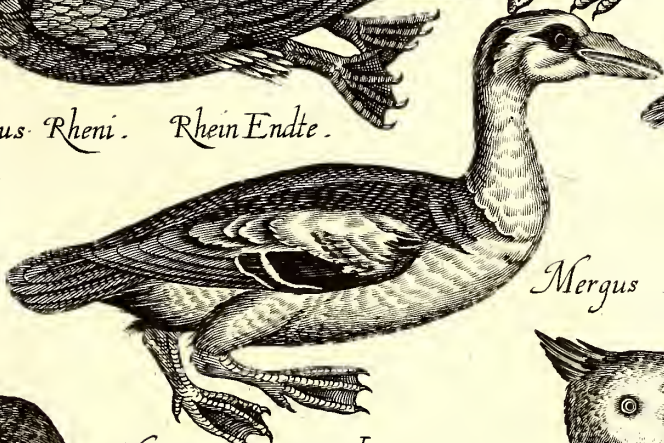

Graculus palmipes.

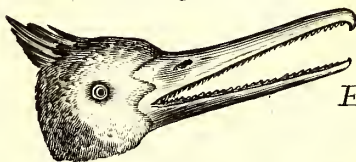
Corvus aquaticus.
Scharb.

Mergus Rheni. Rhein Endte.

Mergus Longirostrus.

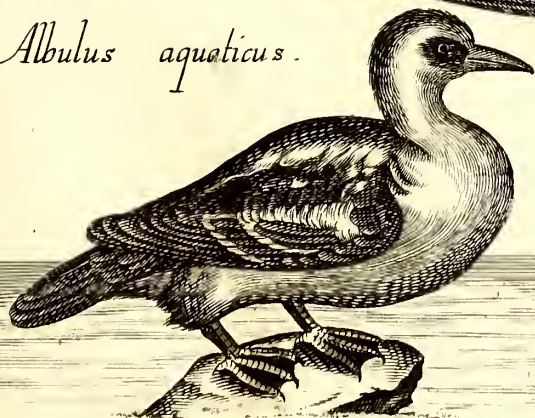

Mergus glacialis.
Eijs Endte.

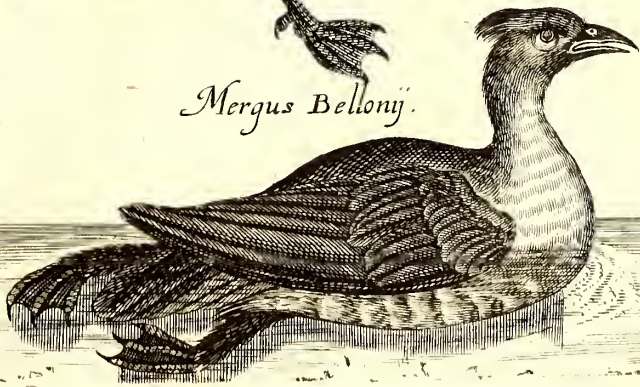
Meerganser Seefluder.

Albus aquaticus.

Mergus Bellonij.

& spumam vorant. Thunnos, propter pisciculos, quos dentibus suis discernunt, sequitur. Ad tonitrua adeò perhorrescit, ut sonitu exaudito ex aëre in mare decidat. Spuma insperfa alliciuntur, capiuntur allecti. Cum relicto mari gregatim in terram aduerso vento revolant, imminentis ventii indicium præbent. Carnem habent probi odoris, partem posteriorem, quæ sola limum olet, si excipias.

CAPUT V.

De Anserè Bassano, Phalacrocorace, Corvo Sylvatico, Nycti-
corace Gesneri, & Graculo palmipede.

ANSER BASSANUS seu Scoticus, incolis Solendguse dictus, avis est domestico Anserè longior, sed minus lata, Anserem tamen & forma & voce per omnia referens. Nullibi quam circa Castellum Bas, virib. humanis inexpugnabile reperitur, ad quod incipiente vere appellunt. Tres vel quatuor primo tanquam speculatores advolant; has aliquot post dieb. reliqua multitudo insequitur, quod egregiorum virorum relationi debemus. *Nidulantur* in castri prædicti rupibus; & construendis nidis tantam lignorum copiam comportant, ut auferentibus, qui illic habitant, abundè in annum ex ea parte prospectum sit. *Ova* in rupibus deposita, superposito pede altero, unde forte nomen à solea acceperè, excludunt. Pullos delicatissimis piscibus nutricant. Quod si avolantes novum videre, illo abjecto, iterum se magno impetu immergunt. Tanta autem piscium ab ipsis evomitur copia, ut & præsidarijs arcis in cibum cedant. Habent intestinū quoddam parvum, oleo singularis virtutis refertum. Ischiadem & arthritim sanare creditur. Pulli capti & assi hælécis nidorem emittunt. Caro est durior, & vinum exigens, quod aliquoties experti sumus cum Anno MDCXXIII. in Scotia ageremus.

Ex adipe Unguentum fit, quod cum

Comageno Plinij de bonitate certat.

PHALACROCORAX, quem cum corvo Aquatico Plinij eundem esse vel exinde conjici potest, quod calveat, quænam avis sit inter Historicos Naturales non convenit. Gesnerus an sit illa, quæ in Burgundia Crottescherot seu Corvus Piscator, cui unus pes est ad natandum palmipes, alter ad rapinam uncis unguibus armatur; sic cum piscè in aqua arripuit, nec facilè propter pondus volare potest, piscem altero pede retinens, altero ad ripam navigat; dubitat. Alij Corvum aquaticum Plinij, Phalacrocoracem, Corvum Sylvaticū, & Graculum palmipedem, easdem esse opinantur. Bellonius quidem simillimam avem cum ea, cujus hic pro Phalacrocorace ex Aldrovando iconem dedimus, exhibet: sed corvum aquaticum, Cornicem marinam easdem Aristoteli aves esse, & Phalacrocoracem, innuit. Gallis dicitur Cormorant, quo nomine Angli avem insigniunt, quæ anguillas integras edit, per intestina elapas rursus devorat, & vel novies aliquando unam absorbet, priusquam retinuerit. Aldrovandus Phalacrocoracem scribit esse capi *magnitudine*, rostro longo acuto & rubescente. *Capite* ferè plumis nudo & cute tecto, quæ carnem substantia & colore emulatur. Ex collo velut jubæ dependent, quales in capis cernuntur. In pedibus plumas quasdam aureas gestat. Solus inter palmipedes Fibro excepto in arboribus sedet, in ijsq; nidulatur, æquè in aqua marina atq; dulci degit. Magnum stagnis damnum quod pisces devoret, adfert, interdum Anguillam mediocris magnitudinis ex aqua abrepta in aërem defert, & antequam devoret, diu cum illa colluctatur.

CORVVM SYLVATICVM hisce adjicio, non quod sit vel palmipes, vel aquatilis, sed quod ab aliquibus cum Phalacrocorace confundatur. Magnitudo ipsi est Gallinæ; color toto corpore niger, si eminus videas; sin propius ad solem præfertim, cum viridi permixtus videtur. *Rostrum* rubicundum, oblongum, & angustis terræ vel arborum foran. inibus inferi

Aratus in Phœnomen.

Gesner. in Ornithol. Hector Boetius in descript. Scotia.

aptum. A capite crista retrò tendit, haud scitur an in omnibus aut semper. *Pedes* habet, ut Gallinæ longiores; *crura* oblonga obscure rubentia. *Digiti* fillos. *Vescitur* piscibus, ranis, locustis, gryllis. In rupibus, turribus desertis & pylis, unde *Claustrapp* Germanis, *nidulatur*. Bina aut terna ova parit. Altissimè *volat*, & primus ferè omnium, circa initium Junij ni fallor, migrat. Pulli diebus aliquot antequam volare possunt, nidis exenti ita facile cicurantur, ut in agros evolent, & subinde revertantur. In Istria circa promontorium Polæ homine per funem demisso eximuntur, & inter mēfarum delicias habentur. Aucupes in singulis nidis, singulos relinquere solent, ut anno sequente libentius redeant.

Huc pertinet & NYCTICORAX Gesneri quamvis palmipes non sit, qui juxta aquas & inter arundines versari dicitur. *Vescitur* pisciculis. *Nidulatur* in altis arboribus, ita vel quaterina ova parit. Inter arundineta absona voce vomiturientis instar clamitat.

Sed nec GRACVLI PALMIPE-
DIS Aristotelis, seu Corvi Aquatici minoris, hic obliviscendum, quem alij Phalacrocoracem, alij Corvum Sylvaticum vel Mergum manu nigrum esse judicant. Colore in toto corpore est subnigro, collum si excipias, ubi non nihil rufi admisceri videtur. Rostrum aduncum acutum, propè frontem subalbicans, cætero subnigrum. Crura, pedes, & membrana, fusca sunt.

C A P. VI.

De Mergis in genere.

Mergum, quem Græci Poëtæ Dyp-
pten, Poingam & Bungam dicunt, *Aristoteli* veterum esse, vel ex eo colligitur, quod omnes eadem avem esse tradiderint, & plæraq; de Æthiā à Græcis tradita, Plinius de Mergo interpretatus sit. Bellonius tamen Æthiā veterum quandam MERGI MARINI speciem, quæ Cretensibus Vultamaria & Calicatizu dicitur, esse judicat.

Bellonius
observ. l. i.
c. ii.

Magnitudine est Querquedula, albo ventre, capite & dorso nigro, itemque alis & cauda. Pluma ei instar lanuginis, validè cuti inhærens. Rostrum marginibus acutis cavum & planè ferè, lanuginosis plumis bona sui parte obducitur, nigrum superiore, album inferiore parte vertice lato. Frons tuberositate quadam verrucatur, cui floccus plumarum niger innascitur. Digito pedum posteriore sola inter palmipedes caret. Vt sit, certè & Salmasium hic consentientem habemus; hoc solo dissentit, quod Mergum & Fulicam easdem esse contendat. *Formam* si spectes, de ea quidem Ovidius

*Fecit amor maciem, longa internodia
crurum*

*Longa manet cervix. Caput est à ter-
gore longè:*

sed quis ille sit, unusquisque conjicere tentet. Nostri contra omne genus avium pedes habent in cauda, ita ut in terra stantes instar hominis corpus erectum proferant, ut author de natura rerum scribit. Ab Anatibus dentibus & cruribus discrevit Gesnerus. Magis enim duri ac rigidi, utrinque tantum in marginibus, rostri, cæteris, quibus rostrum latum non est, sed in acutum desinit, nulli. Crura vel non æquè absoluta habent, vel breviora, vel non eodem situ, vel posterius, quam obrem incommodè ingrediuntur.

Versantur plærumque in mari, † flu-
minibus, stagnis & paludibus: amant
tamen & aprica * loca, ut siccescant.
Diuissimè in aquis, dū se immergunt,
morantur, & summa ac ab Homero
allatanatandi pollutent peritia. Alam
namque alteram sæpius ad ventum e-
rigunt, & ejusdem tanquam veli ad-
miniculo navigant, quod Pighius pro-
didit. Soli inter amphibias inter vo-
landum piscantur.

Congros, Angvillas, & alios lubri-
cos pisces deglutiunt, ingestos, inter-
dum etiam vivos, mox alvo, quod eis
à ventre mox recto intestino cibi trās-
eant, egerunt; quod Oppianus & Pli-
nius observaverunt. Schwenkfeldius in
omnium quas secuit ventriculis, plu-
mas avicularum copiosissimas, quasi
cūm

Descri-
ptio.

Salmas. in
Solin. c. 2.

Ovid. Me-
tam. l. 12.

Locus.

† Arist. H.

A. l. i. c. i.

† l. 8. c. 3.

† Virgilius

Æneid. l. 5.

Homer. O-

dys. l. 5.

Pighius in

Hercule

Prodic.

Victus.

Oppian. in

Ixeuticis

eum pisciculis, & avena compactas invenit.

Partus. *Nidiscant* à bruma ineunte vere. † *Arist. H.* Sæpè in maritimis † saxis, in arboribus * interdum. Vtrumque se juxta * *Plin. H.* ostium Thinxæ fluvij, & in Nortfolcia observasse Anglus quidam scribit. *Ova* ut plurimum bitua te nave ponūt. Pullos ab ovis exclusos si matrem perdidierint, adeo validos esse ajunt, ut ipsi cibum sibi comparent.

Nullam eas *vocem* emittere, arbitrati sunt quidam. Lucretius de ijs.

— *Mergij, marini*
Fluctibus in salso victum, vitamque
petentes
Longe alias alto jaciunt in tempore
voces.

Ingeniū. Cicurari posse, tum ille qui Venetij ab hero è cymba emissus, non sine spectatorum & voluptate & admiratione sub aquis sibi cibum capiebat, satur redibat ad herum ostendit; tum illi in Oriente, qui ab hero, postquam eis guttur filo, ne pisces captos devorarent, ligasset, dimissi, & pisces capiebant, & in cistas huic negotio destinatas injiciebant. Piscacione heri peracta, soluto gutture, sibi piscabantur, palti ad herum redibant, testantur.

Odoricus è Foro Julii in itinere. Alij tempestatem præfagire, cum maria fugiunt, & clamorem ad littora ferunt, dicunt; seu quod dimisso in profundum capite autarum signa sub fluctibus colligant: seu quod vapores ab aquis ad imbriferam nubem erigendam sursum attolli sagaciter subodorantur; seu quod pisces pleræque per eum cæli statum, è mediis aquis ad littora enatare soleant. Alij cum in mare frequenter sese immergunt, seu propter aliam aliquam causam, seu quod tranquillo mari metu belluarum progredi non audeant; in altum sub tempestate regressis, audacter progrediuntur. Plinius pennas rostro purgantes ventum indicare alicubi

Aelian. H. A. l. 7. c. 7. inquit. Aelianus gestu alarum exultatites, idem facere tradit. Huic & Aratus accedit, dum eas εν χειρω τευδαειδου λέγειν, in sicco alis plaudere ac ludere, scribit.

Vsus illorum in cibo nullus: quantum ad *Medicinam*, Magi contra quar-

tanus devorari jubent cor Mergimari sine ferro exemptum; inveteratumque; conteri, & in aqua calida bibi. Ventriculum in cibo sumptum stomacho mederi falsissimum comperit Galenus. Fel cum cedria inunctum evulsos palpebrarum pilos renasci non patitur. Jecur sale asservatum ex hydromelite duobus cochlearibus potum, secundinas pellere scripsit Dioscorides.

Galen. de simpl. l. 11.

CAPUT VII.

De Variis Mergorum generibus.

Mergorum varia sunt genera. Mergus RHENANVS, quibusdam Monialis alba appellatur, qui omnium Mergorum Anatiformis maximè est, corpore undique albo atro colore distincto, prona colli & pectoris parte cum ventre candida, sed passim cinereis punctis aut maculis distincta. Frequens est apud Sueffiones & Bellovacos; MAJOR, qui rostrum denticulatum angustius, è fusco ad caruleum dilutum vergens; extremitate deorsum incurvata; pectus, collum, & ventrem tota alba: in dorso supremo egregias quasdam plumas alternatim albas nigrasque; inde etiam ad latera versus pectus rænias similiter discoloris utrinque; procedentes habet; & gobiis inprimis atque troctis vescitur.

Gesner. id Ornithol.

GLACIALIS, quod per summa frigora in aquis capiatur ita dictus, cui magnitudo Querquedula, collum digitos octonos longum; Dorsum undique nigrum, alæ nigræ sed albo distinctæ, crura brevia fusca, membranis inter digitos nigris; qui per hylæmem apud Helvetios, non minus quam Añas fera laudatur.

LONGIROSTRVS, cui rostrum non nihil rotundum, digiti longitudine; caput cristatum, collum subtrabrum, corpus præter alas totum nigrum. Pedes crocei, membranæ luteæ.

RAVCEDVLVS, cui corpus & alæ cinereæ, gula & venter alba, pedes nigri.

RUBER cui pars superior capitis & colli rubescit. NIGER cui rostrum nigrum, collum spadiceo colore, corpus ut in Fuligula, alæ cum transversa linea alba nigra.

ALBUS, cui rostrum rufum, caput cum collo nigrum, viridibus aliquot punctis respersum. Crura rubicunda.

CIRRHATUS qui habet caput rufum vel testacei coloris cirrho retrorsum eminente. Dentes ferratos, duros, retrorsum flexos; Crura & digitos pedum, interjectis membranis ex ruffo fuscis, rubentes. Rostrum tres digitos longum, infernè rubicundum, supernè nigricans. Duobus foraminibus odoratus causa pervium. Bellonius Fibrum seu Castorè vocat. Asperam arteriam ab aliis aquatilibus diversam habet. Nec enim est rotunda, sed compressa & inæqualis, modo crassior, modo angustior, & in medio duobus velut nodis extruberans. Cum ad ventriculi regionem pervenit, in cavitatem quandam ex membranis & osse grandiusculo inæquali constructam dilatatur. Semper in aquis manet, & in iis se diutissimè omnium cōtinet. Vrinando ad quadraginta aut quinquaginta pedes procedit. Caput inter natandum sublime attollit; & inter arundines nidulatur.

MERGANSER denique ut Gesnerus vocat, cui caput cum tertia colli parte ex viridi nigricat. Collum reliquum cum aliquo pallore album est. Inferior colli pars nigrescit. Plumæ vētris & supinæ caudæ gilvæ sunt. Crura & pedes cum membranis inter digitos nini coloris habent. *Ventriculus* est corneus id est firmissimus. Pondere interdum ad libras duodecim accedit.

Huc pertinet *Mergus* ille, quem Bellonius Gallicè HERLE vocat, anatem magis quam anserem referens, rostro longo, terete, & mucrone reflexo, colore subrubro.

Item GVLO Germanis *Seesluder* / magnitudine Anseris, colore gilvo, gregaria, mensis lautioribus contenta.

Necnon SCHELADRACHVS Anate major, variis rostro lato, adun-

co, dentibus acutissimis pleno, ex gilvo subrubro.

MORFEX, deniq; tota nigra, rostro ferrato & valido, quæ sub aqua mergitur, & anguillas capit. Eadem que si se gravari senserit, evomit. Gregatim in arboribus juxta aquas nidificat. Volatura caudam diu in aqua trahit. Saturata ad solem ut siccentur, expandit. Fimus siccat arborum ramos in quos inciderit.

NB. *De mergis exoticis vide Mantissam.* Num. II.

C A P. VIII.

De Colymbis in genere & in specie.

AVIS quæ Græcis Colymbus, Colymbis, & Colymbas; Latinis Vrinatrix dicitur. Vnum tantum illius genus Aristoteles commemorat; alij plura; Turnerus tria vidit. *Primum* totum nigrum, si cirrum quem in capite gerit, exceperis; Mergo, quo tamen triplo minus est, quo ad corporis effigiem non dissimile. Angli Doukeram vocant. *Alterum* Turdo non majus, Anati colore & corporis effigie simile. Anglis media Vrinatrix dicitur. *Tertium* adè nuper ab ovo exclusum refert Anserculum, ut nisi Rostrum hujus paulo tenuius esset, ægrè alterum ab altero discerneres. Non enim pennas, sed lanuginem quãdam earum loco obtinet.

Gesnerus, Colymbos facit *Maximos. Majores & Minores. Maximus* qui in Acronio lacuraro capitur, ab inepto per aquæ superficiem motu Fluder dictus, Anser major est. Rostro oblongo, angusto, acuto. Neq; volare potest rectè, neq; ingredi commodè, nisi simul pedibus alisq; nitatur. Tam profundè urinari dicitur, ut orgiarum viginti spacio, quandoq; reti aut mucrone ferreo sub aqua capiatur. *Major* duorum est generum. *Primus* Anser paulo minor, collo est oblongo, dorso nigro, collo inferiore & ventre albo, plumis ferè niveis. Digitos pedum habet ternos, adhærentib. membranis

branis latos, sed aliquo usque divisos. Ungues latiusculos præfertim mediū, teretes & in mucronem attenuatos. Crura juxta anum ferè retrorsum porrecta, natationi potius quàm ingressui apta, femora in ventre condita, inæqualem interdum tibiaram situm. *Alter* cristatus seu cornutus est, plumis circa verticem, & collum supremum eminentibus, superius nigris, ad latera ruffis. Aliquot ejus sunt descriptiones. *Minor* Germanis Succheln, ut major Succhel, magnitudine est columbæ, digitis latis, adhærentibus membranis fuscis, non continuis tamèn sed trifariam disiectis. Inferiore rostri parte tota sanguine colore rubente. In femore multa ossicula tenuia, circa articulum agglutinata, dimidia ossis femoris magnitudine, ab una tantum parte habet.

Bellonius etiam *Majorem* sub nomine *Vriæ* veterum describit, Anatis magnitudine, rostro longo, rubicundo, ac serrato. Cristam habere videtur. Nam cum nigro sit vertice, plumæ oblongæ ab occipite pendent, quas cum ex candescit, aut exhilaratur, attollit aut demittit. Voce est horrida, sed ad sui tutelam utili. Idem nec *Minoris* obliviscitur, qui ad eod aquæ familiaris est, ut ei per terram gradi posse, propter femora in ventre ita recondita, ut nullo modo appareant, & crura, quæ extrorsum protenduntur, ut omninò è lumbis censeripossit, natura negasse videatur. Caudam habet nullam, nullumque Vropygium. Alas pro corporis proportionem exiguas. Plumas lanuginosas. Digitos ab invicem separatos, latos tamèn. Rostrum rotundum exiguum, rubicundum. Crura parte posteriore ferræ instar crenatæ. Jecur tenellum; intestina à reliquarum avium intestinis diversa, gracilia & tenuia si in pauca aqua deprehendatur, vix se in aërem attollere potest. Propè terram in cespite aliquo palustri nidificat. Addit & Aldrovandus suas descriptiones, quas hic adferre non est necesse. Addidisse sufficiat, *Colymbos* Athenæo inter omnes Aquaticas aves minimos esse, atro & sordido colore tingi, & acuto

rostro instrui; Oppiano *Colymbos* Oppian. Ixcutic. l. 2. cct. Aldrovando. semper natare, & ne somni quidem vel cibi gratia in continentem exire, nisi partus tempore; eosdem adversis ventis natare, ne illorum vi aliquando inviti in terram extrudantur. Circa medium Augustum propter pennarum mutationem volare non possunt. Et tam celerrimè merguntur, ut bombardæ etiam ictum effugiant. Refertur ad colymbos potest, avis Anglis Cootæ dicta, forma & colore Fulicæ similis, paulò minor, in cujus rostro parvum tuberculum rubeum eminet, quæ subinde ad fundum usque urinatur. Non piscibus tantum, sed alga, lineo, gramine, parvisq; cochleis victitat. Et vulgò fertur, non posse diutius volare, quam pedis cavo arreptam aquam retineat.

Huc pertinet *VRIA* Anate multo minor, rostro longiore ac tenui, colore sordido testaceo. Gesnerus colore tantum, & magnitudine à *Colymbis* differre putat. Athenæus l. 9. Dipn.

C A P. IX.

De Brentho, Phalaride, Avosetta Italarum & Trochilo.

BRENTHVS quænam sit avis dubitatur. Niphus monticolam esse credit, generis unci. Plinius pro eo Anatem vertit, quod & Gaza securus est. Albertus Merguli pisces venantis speciem interpretatur. Et fortè est, quia piscibus vivere Aristoteles reliquit. Arist. H. A. l. 9. c. 1.

Nec magis notum, quænam sit PHALARIS; Bellonius pro ea Mergum varium majorem substituit. Gesnerus Folagam Italarum eam esse credit. Apud Athenæum habet rostrum angustum; corpus aspectu magis teres quam Anas, colorem in alvo & dorso cinereum. Athen. Di. pnos. l. 9.

AVOSETTA Italarum, quam Lucarni circa lacum Verbanum Spinza go d' aqua vocant, Recurvirostram verè dixeris, avis est magnitudine columbæ aut paulò gracilior, rostro nigro,

gro, sursum tendente, in extremo acuto, quinque; digitorum ferè longitudine. Corpore supino toto albo; capite & cervice superius ex fusco nigricate, pedibus coloris cyanei diluti, digitis membranis junctis. Cruribus longis, acideo posteriore digito, qui pro calce est, minuto.

Vox ejus est Crex. Crex.

Aelian. H. A. l. 3. c. 11. & l. 8. c. 25. Arist. H. A. l. 9. c. 6. TROCHILVS juxta ripas fluviorum oberrat, & tanta sæpius celeritate discurret, ut cursus volatu ejus velocior sit, Obvia quæque depascitur, hirudines etiam quæ faucibus Crocodili inhærent, Cladorynchos seu potius *κλαδαρυγχος* imprimis, legit. Mira de illis Oppianus, nimirum, mares à fœminis, fœminas à maribus pasci. Ineunte vere priores fœminas, sollicitare cantu vel stridore potius peculiari, masculos ad coitum. Fœtu procreato separari, & ad sua pascua redire. Tunc mares omnem fœturæ & Veneris curam relinquere, fœminis laborem solum incumbere, eumque eas inter se partiri. Alias ova in nidis fovere, alias foventibus cibum congerere. Pullos adultos ad littus ubi mares versari solent perducere. Ibi fœmelas cum suo sexu remanere, masculos ultrò separari. Gesnerus esse putat generis Gallinularum Aquaticarum; Aldrovandus Corriram seu Tabellariam vulgò dictam. Avis hæc est varia, rostro recto, luteo, in fine nigro. Rictu magno. Oculis nigris albo circulo circumdatis, quem rursus alio spadicæo ambit. Cruribus longis, coxis brevibus, digitis membrana junctis. Si Corrira Trochilus non est, Celeris est.

TITVLVS II.

De Avibus Palmipedibus Herbivoris.

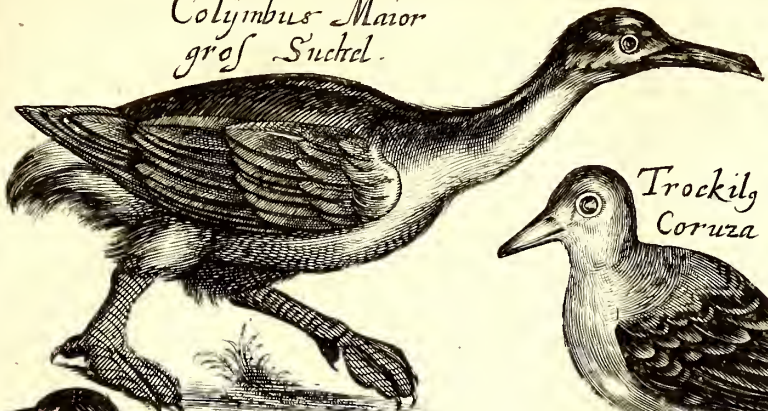
CAPUT I.

De Cygno.

CYGNUS, qui & *Olor* quasi *ὄλος ἑραῖος*, totus candidus, Græcis modernis Cyprinus, veteribus *κύβη* & *κύβη* seu

κύβη & *κύβη* τὴν ἰλὸν, quod cibi causâ cœcè nū scrutetur, & turbet, seu quasi *κλύκος* quod sit clamorosus; seu quod teres collum habeat, dicitur. Totus est candidus. Horatius purpureum, & pulchrum & splendentem, poëtica licentiâ nominasse creditur *Rostrum* habet parvum turbinatum, in extremitate obtusum, ferratum & falcis instar detatum, colore ruffo; in cujus summa parte qua capiti committitur, tuberculum rotundum, nigerrimum, & rostrum in se inflectens visitur. *Collum* longissimum, viginti octo vertebra constans, unde *δελιχόδειρε* Homero & Euripidi dicitur. Et *Lineæ* velut piscatoriæ usum in aqua portatum præbet. *Pedes* nigris notis partim cæruleis partim rubicundis & albis distinctos. *Membranas* digitis interjectas squamulis minimis rotundis inæquales. *Digitos* verò veluti annuli quidam in latum interfecant; eorum medius omnium & crassissimus & maximus est, longus digitos decem, internus novem, externus septem. Vno pede pro remo, altero pro corporis sui gubernaculo utitur. *Linguam* mediam, quod superius ponendum erat, sulcus denticulis palatum medium secantibus respondens dividit, & ipse propè radicem scaber. *Interna* si spectes, *Intestina* omnia quatuor dodrantes, & palmum longa, multoq; adipe, qui vicem emeriti obit intesta, in illo quem Aldrovandus secari curavit, erant; & cum simplici tantum in semedia spira revolutione inflectantur, ne aliquid non planè distributi alimenti præterlaberetur, natura, cœca duo dodrantis spacio inter anum & ipso initium interjecto, recto intestino appendit. *Arteria aspera* admirandæ planè est structuræ. Nam Oesophagum subjectum comitata, ad jugulum descendens cum pervenit, non recta, ut in cæteris animantibus, ad pulmones tendit, sed supra claviculas elevata, in costam ossis pectoris seu sterni, quæ ex duobus lateralibus ossibus, & tertio superno his pro operculo incumbente fabricata, vaginæ seu thecæ figuram & usum præbet. Ad huius finem postquam pervenit arteria, in-

Colymbus Maior
groß Suchtel.

Colymb. Maior. Tab 48
Bellor.

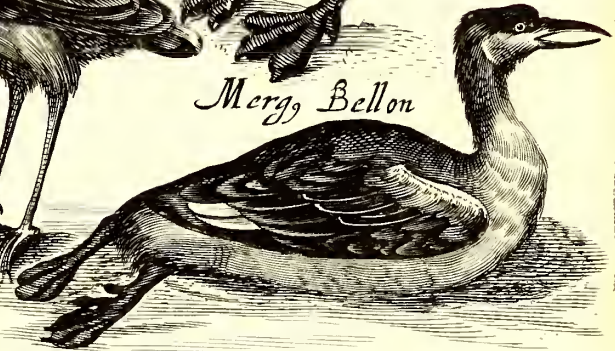
Trochilus
Coruza

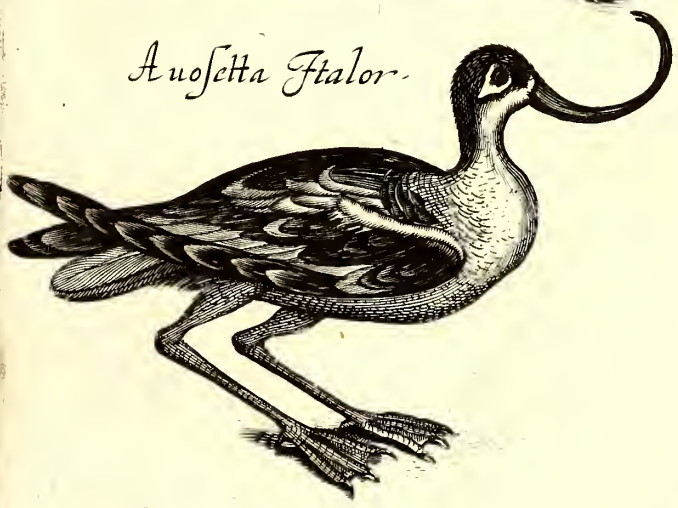
Colymb. Minor

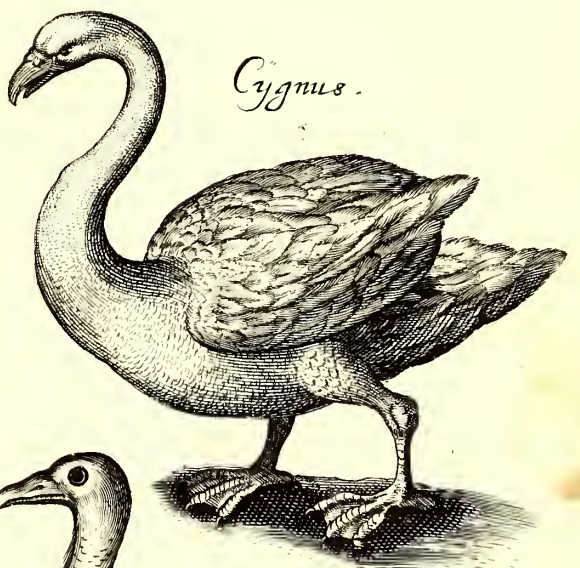
Merg. Bellon

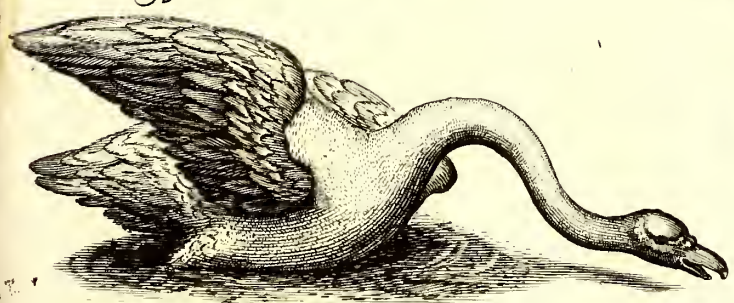
Anosetta Italor.

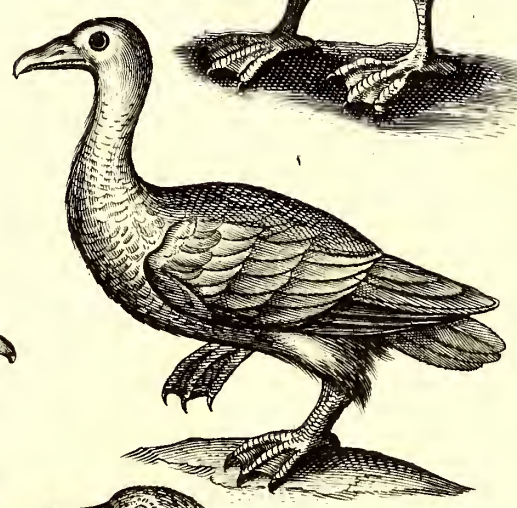
Cygnus.

Cygnus.

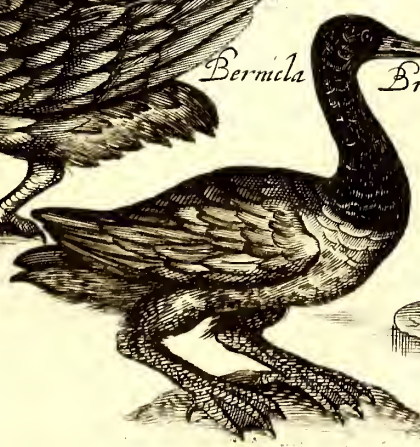

Capricalea.

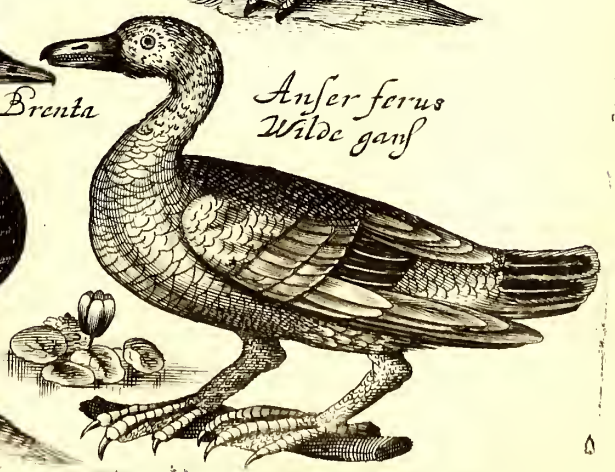

Bemula

Brenta

Anser ferus
Wilde gans

ria, infernè in se instar serpentis reflectitur, & S. literam exprimit; moxque sub priore jam dicta portione ipsi superposita, hanc capsulam denuò egreditur, & claviculis mediis conscēsis, harum jugo tanquam fulcro innititur; atque ita sustentata, denuò in morem tubæ revolvitur, thoracisque cavum subiens, antequam ad pulmones fertur, prius quasi laryngem alteram efformat, transversim secta, ossiculoq; quantum i. sa lata est longo, & quod tenui membrana obtenditur, hiulcam fistulam, seu siringem organorum musicorum, quæ inferiore sui parte simili fissum patulæ sunt, figuram repræsentat. Sub hac larynge arteria in duas canales divaricatur; quorum singuli in medio ampliori capacitate protuberantes, recta in pulmones exiguos costis retro totos affixos abeuntes, distribuuntur. Talem structuram & cantus, de quo postea, & respiratio reposcebat. Ne enim, dum aliquando horæ dimidiæ spacio toto capite & collo pronis, vado alimoniam haustus immergitur, periculum suffocationis incurrat; ex ea arteriæ, quæ pectoris dictæ vaginæ reclusa est, portione, spiritus quantum satis suppeditatur.

Locus.

Locum si attendas, est avis amphibia Maximè tamen aquis delectatur. *Ælianus* greges eorum in Afro mari apparere prodidit. In fluvijs Caystro, Istro, Tanai, Strymone, Mæandro, Eridano, Mintio, Tamesi & quidem magna copia degere, apud *Ovidium*, *Senecam* *Tragædum*, *Theocritum*, *Lucianum*, *Stadium* *Papinium*. *Mantuanum*, *Polydorum* *Virgilium*, & alios invenies. Innumeris in agro Engolismensi; *Francisci* primi opera, in fonte Tenario educatos *Brugerinus* testis est: sed stagna vehementer appetunt; seu quod quietiora nec natatum impediunt, quod *Æliano* visum, seu quod in illis major herbarum suppetat copia.

Ælian. H. A. l. 10. c. 36.
Ovid. Metam. l. 2. c. 5.
Seneca in Agamem. Theocrit. Etyl. 19. Stat. l. 14. Theb. Polyd. l. 1. H. Anglor. Æliã. H. A. 17. c. 24. l. 15. dere c. 61.

Fus.

Cibus ipsi herbæ at segetum grana, ova piscium. Rostro cribrat cœnum, & algam inprimis quærit. In Scotia lacu Spina, herbæ cujusdam semine, quæ ab iisdem nomen sortita est, dele-

ctatur. Eâ autem natura est, ut agris injecta nunquam putrescat.

Tempore *libidinis* blandientes inter se mas & fœmina, alternatim capita cum suis collis inflectunt, velut amplexandi gratia; colla mares applicant fœminis, deinde mas fœminam conscendit. Vbi coierint, mas conscius læsam à se fœminam fugit, illa impatiens fugientem insequitur. At non diutina hæc est eis discordia, noxa cessante reconciliantur; & fœmina maris persecutione relicta, post coitum frequenti caudæ motu, rostrum in aquis mergens, se purificat. Semel tantum anno initio veris pariunt. Quia plures & speciosos fœtus producant *καλλιπαίδες* & *πολύπαίδες* dicuntur. *Aristoteles* *εὐτέκνης* dicit. Patiunt ova tertio anno, illaque magna, oblonga, testâ durâ obrecta.

Probè natant, velociter sylvestres, tardè ob corporis pondus domesticæ. *Aristoteles* longius in pelagus efferri scripsit. Et *Hesiodus* *κύκνης ἀεγ- σιπότης* nuncupat.

Cantum quod attinet, scinduntur in sententias Authores, *κύκνη τῷ ὄρνιθι μουσαῖος εἶναι δόξαν*, prodidit *Pausanias*, cum eo *Socrates* apud *Platonem*, *Aristoteles*, *Cicero*, & *Philosophis*, ex *Poetis* *Callimachus*, *Aeschylus*, *Theocritus*, *Antipater*, *Euripides*, *Lucretius*, *Virgilius*, *Seneca*, *Ovidius*, *Martialis*, sentiunt. Diluculo ante solis ortum tanquam in aère vacuo per id tempus audiendi clarius, in maris littoribus, nisi tempestas dissuadeat canere; nec cantus in senecta morti vicinus (remissioris tum) oblivisci. Favonium vel canendum observare, fati certos, ne à quoquam interpellentur secedere, apud *Oppianum* legitur. *Fabulosum* id, apud *Lucianum*, *Plinium*, *Alexandrum Myndium* & *Scaliger* invenies. *Aelianus* vacillat, & modò his ad stipulari, modò in illos propendere viderur. An fineris sui cantator sit, quod & *Brasavolus* observasse dicitur, nescio. De *Elephanto* sanè id proditum. Cantare, nullum ferè dubium. *Audivit* in lacu *Mantuan*o cantantes *Pendafius*, *Propè Londinum* in *Tamesi* festivis cantib. sub-

Partus.
Hesiod. Boetius in descriptione Scot.
Volatus.
Hesiod. in scuto Hierocul.
Vox.
Pausan.
Arist. H. A. l. 9. c. 12.
Cicero l. 3. de Orat.
Ovid. l. 5. Trist. Eleg. 1.
Seneca in Hyppol.
Martial. in Xenis.
Oppian. in Isentric. Aldrovando.
Lucian. in Elethro. Plin. H. N. l. 10. c. 23.
Myndius apud Athē. l. 9.
Scalig. Ex. 232.

Aeliã. H. A. cunctes classes excipiunt. Canorum
l. 20. c. 30. quiddam lamentantium in morem
l. 11. c. 1. quovis tempore obstrepere, observa-
Idem var. vit Aldrovandus. In hoc deniq; du-
l. 1. plex ille flexus, qui ossis pectoris pri-
 mum capsulæ inseritur, deinde altera
 revolutione in furculam inclinata re-
 cumbens, in pulmones decidit, factus
 videtur, ut vox in ipso revolutæ arte-
 riæ angulo, percussio, majori cum
 clangore erumperet, ac veluti moru-
 læ exiguæ in eo anfractu quiete re-
 creata, vires acquireret eundo.

Ingenium in volatu potissimum o-
Plin. H. N. stendunt. Liburnicarum more rostra-
l. 10. c. 23. to impetu feruntur, facilius ita findē-
 tes aëra, quam si recta fronte incede-
 rent. A tergo sensim dilatante se cu-
 neo, porriitur agmen, largeq; impel-
 lenti præbetur auræ. Colla imponunt
 præcedentibus, fessos duces ad terga
 recipiunt.

Aetas. Quod de *atate* apud Aelianum le-
 gitur ducentimum nempe attinge-
 re annum incredibile videtur.

Aeliã. H. A. *Inimicitias* interdum tantas inter se
l. 14. c. 13. alunt, ut alter alterū † devoret, vel, ut
 † *Stattius.* Aelianus, perimat. Nec pullis, vel o-
Homerus vis parcitur. Ab Aquila † sibi metuāt.
Iliad. o. Attracti, non iniquo Marte repugnāt:
 sed nec cum fulgure, serpentib. & dra-
 conibus ipsis convenit. Cicutâ inter-
 iisse non mirum, cum & porcellius e-
 su perisse visi sint.

Præsigniū *Pluvias* expectabis, si rorem aquæ
 inspergunt; si profundos eidē immer-
 gunt humeros, serenitatem. Apud
 Helvetios ingens frigus metuitur, si
 hyeme in quodam lacu apparuerint.

Vsus. *Vsus* in *cibus* laudatus apud veteres.
 Alexandrides inter aves lautas nu-
 merat, & Dipnosophistis apponuntur;
 nec minore quam Anseres habitos,
 precio ex Plutarcho potest colligi.

Plut. l. de *esfu carnis.* Recentiores nigram, & duram, forte
 quia annosi adferuntur, carnem accu-
 sant. Moscovitarum tamen Duces,
 quoties carne vescuntur, assios hospiti-
 bus apponunt. In *Medicina*, faciem
 purgat, & erugat adeps. Ova ad ignem
 sacrum celebrantur. Pellis ventricu-
 lo apposita, concoctionem vi pe-
 culiari juvare creditur.

* *
 *

CAPVT II.

De Anserē.

ARTICVLVS I.

De Anserē domestico.

ANser, Plinio alicubi Ganza, Græ- *Plin. H. N.*
 cis veteribus *χλω, χίνα* modernis, *10. c. 22.*
 avis est vulgo tam nota, ut descriptio-
 ne non indigeat. Inferum & domesti-
 cum distinguitur, quorum ille minor
 Aristoteli, varius esse à Columella
 manifesto errore proditur, cum apud
 nos varij candidos numero exsuperēt.
 In regno Senegæ colore & pennis
 multijugis variantur. In Hispania no-
 va capite rubeo, olores candicie su-
 perant.

Visus cum duobus capitibus, toti- *Descri-*
 demque linguis, collo unico, quatuor *ptio.*

pedibus, quorum unum par alarum
 locum occupabat, alterum circa po-
 dicem. Alæ duæ circa collum pande-
 bantur. Proditus ab Alberto & alter,
 dupli collo, quaternis pedibus, &
 totidem alis, dorso uno, adeo ut duæ
 aves, altera alterā ferens, viderentur.
 Frequentissima scilicet in illis ob hu-
 morem & stoliditatem monstrā sunt.
Interiora si spectes, testes sub diaphrag- *Arist. H. A.*
 mate lumbis annectuntur, hisce
 duo ex vena cava rami insident. Duo
 vasa ex infima utriusq; parte emer-
 sa, & deorsum per lumborum regionem
 rectò delata, prope os sacrum, coeunt,
 & canalem teretem, qui in plures or-
 bes circumvolvitur, & cuius pars su-
 perior, tota carnea, inferior intus car-
 tilaginea conspicitur, efformant. Pe-
 nis loco extremam portionem datam,
 quæ in coitu arrigatur, haud malè
 conjeceris.

Locus ipsis ferè ubiq; eam Arabiæ *Locus:*
 partem quæ Austrum versus assurgit,
 si excipias. In Bœlia agro aquarum
 ferè experte greges copiosi spectātur,
 magnumque ex his plumæ pretium.
 De *victu* non est quòd dicam. Tenel-
 la arborum germina absomit, virida-
 riorum herbas penitus depascitur, &
 vitium pampinos rodit. Trifolio, fœ-
 nugræco, lactuca, & aliis delectatur.

Quas

Partus. Quantum ad *Generationem* in a-
 qua † cœunt, nec humi insistentes; †
 † *Varr. l. 8. c. 3.* a coitu * aquis sese ingurgitant. Sin-
 † *Re R. l. 8. c. 3.* gulis maribus tres olim † destina-
 * *Arist. H. A. l. 6. c. 2.* bantur fœminæ, sex hodiè. Tempus
 admittendi aptissimum à bruma, pa-
 † *Columel. l. 8. c. 13.* riunt & * juvenes absque coitu, sed
 † *Arist. H. A. l. 5. c. 33.* hypenemia. Coitus expertæ si absque
 † *l. 6. c. 2. H. lib. 2. c. 1.* eo posuerint, plura quidem, sed steri-
 † *l. 6. c. 2. H. lib. 2. c. 1.* lia, minora, & minus jucundi, quam
 † *l. 6. c. 2. H. lib. 2. c. 1.* fœcunda saporis erunt. De numero &
 † *l. 6. c. 2. H. lib. 2. c. 1.* *partus* & ovorum inter scriptores non
 cœvenit. Ter parere scribit Columel-
 † *Plin. l. H. N. l. 10. c. 59.* la si fœtus non excludunt. Bis Plinius,
 si primum fœtum gallinæ excludant.
 Ova plurima sedecim, paucissima se-
 ptem, huic pariunt. Si quis furripiat,
 patiunt, dum rumpantur. Illi singulis
 fœtibus pariunt, primò quina, sequenti
 quaterna, novissimo terna. Quintilius
 ad duodecim, & ultra procedere ait.
 Carolus Stephanus, si non incubent
 duodecim, & singulis fœtationibus
 plura. Recentiorum quidam ad cen-
 tum & ducenta ascendunt. Tempus
 pariendi ab his à Calend. Martijs ad
 solstitium: si bruma coiverint, Plinio
 post solstitium XL. propè diebus pa-
 riunt. Si appropinquant partus, digi-
 to tanguntur ova, quæ sunt prima par-
 te locorum genitalium. Incubatus à
 fœmina duntaxat absolvitur, nec re-
 cedit, donec pullos excusserit. Com-
 modissimè à Calendis Martijs ad sol-
 stitium exercetur secundum Palladiũ;
 à principio Novembris ad Decẽbrem
 exactum secundum recentiores. Pulli
 intra triginta dierum spaciũ exclu-
 duntur, † intra viginti quinq; si dies
 † *Arist. H. A. l. 6. c. 6.* repidiores sunt. *

† *Arist. H. A. l. 6. c. 6.* *Vocem* si attendas, *παπύξεν* & *πλατυγι-
 ξεν* Græcis; Aratus *πλαγυριδον* adverbio
 † *Plin. H. N. l. 10. c. 59.* de eadem usus est. Gratitare, gigitare,
 † *Vox.* strepere, clangere, Latinis dicuntur.

Volatus. Rarò *volatum* domesticæ exercent,
 sed pedibus valent. Mirum in hoc ali-
 † *Plin. H. N. l. 10. c. 22.* te, inquit Plinius, à Morinis usque Ro-
 mam pedibus venire. Fessi proferun-
 tur ad primos, ita ceteri stipatione na-
 turali eos propellunt.

Affectus De *Affectibus corporis* pauca occur-
 runt. Solus ex pedestribus à cane ra-
 bido morsus, rabie non corripitur, si
 Nipho credendum. Laborat pituita

& phtiriâsi; illam pimpinellâ quæ in
 pratis nascitur avertit. Huic frequen-
 ti ablutione & sidentidis usu occurrit.
 Pullis eorum urtica contacta morti-
 † *Plin. H. N. l. 10. c. 59.* fera; nec minus aviditas, nunc satie-
 tate nimia, nunc suamet vi; quando
 apprehensa radice, morsu sepè conan-
 tes evellere, ante colla sua abrumpit.
 Discordia cum Aquila, ne morte qui-
 dem interrumpitur, pennæ commixtæ
 certent, & Anserinæ ab Aquilinis ab-
 sumuntur.

Aetas sexaginta annos attingit, si
 Alberto credendum. Non dedisset
 † *Aeth. l. A. l. 5. c. 29.* fidem Cardanus, nisi carduelem tre-
 decim annis in cavea educatam sci-
 vissset, & sylvestris anseris tam duram
 carnem, ut ne triduum quidem cocta
 emolliri posset.

Quod folia lauri ne in extrema qui-
 dem fame attingunt; rhododaphnes
 † *Ingeniũ. Mizald. de Anim. l. 5. c. 29.* ne coacti quidem edunt; quòd huma-
 num longè præsentiant odorem, &
 † *l. 5. c. 29.* auditu cum apro certant; quod se ab
 Anseris dejectum Falconem vidisse
 Scaliger scribit; vigil, cura Capitolio
 testata defenso, per id tempus canum
 silentio proditis rebus, & fama amo-
 ris, † Argis dilecta forma pueri no-
 † *Plin. H. N. l. 10. c. 22.* mine Oleni & Glaucis Prosomæo
 Regi cithara canentis, quam eodem
 tempore & aries adamasse creditur,
 † *ingenio* debetur. Potest & sapientiæ
 videri intellectus iis esse. Ita comes
 perpetuò adhæsisse Lacydi Philoso-
 pho dicitur, nusquam ab eo non in pu-
 blico, non in balneis, non noctu non
 interdia digressus. Quod semper vo-
 ciferatur, improbum dixit Virgilius.
 Si dum ad pastum festinant, jugi cla-
 † *Theophr. de signis Tempest.* more obstrepunt, tempestas immine-
 re dicenda est.

Reperere olim in *cibis* æstivium: *vsus.*
 Regum Ægypti mensis solus cum vi-
 tulo apponebatur. Alexander Seve-
 rus festis tantum diebus ad cœviviũ
 recipiebat. Ab Annibale Numidicis
 Gallinis præferebantur. Quod si je-
 cur respicias, Romani eos ejusdem
 bonitate novere inquit Plinius. Far-
 tilib. in magnam amplitudinem cre-
 scit: exemptum quoque lacte mulso au-
 getur. Nec sine causa in quæstione
 est, quis primus tantum bonum inve-
 nerit,

nerit, Scipio Metellus vir Consularis, an M. Sestius eadem ætate Eques Romanus. Hodie in Gallia non minoris fit Anser altilis, quam Romæ olim Lupus scarus, aut Mulus. Est & Judæis ubiq; terrarū in delicijs. Nec damnosi interdum, hyeme & juniores in cibum cedant. Aliorum excrementitia & concoctu difficilis caro est. Tenerefcunt tamen, si collo per triduum suspendantur, gravi lapide pedibus alligato. Septentrionales sale conditis, & vento siccatis, tum coctis, post æstivale solstitium vescuntur. Messalinus Cotta, quod constat, Messalæ Oratoris F. palmas pedum ex his torrere, atque patinis cum gallinaceorum cristis condire reperit.

Plin. H. A.
l. 10. c. 27.

Schvveck-
fel. in The-
ritroph. Si-
les.

Quantum ad *Medicinam*, Plumæ ex ventre tritæ & inspersæ, sanguinem sistunt. Lingua peculiariter ad vesicæ vitia & involuntariam mictionem facit. Sanguis utilissimè inter Antitoda miscetur. Fel contusis oculis prodest, si hyssopo postea & melle inungatur. De Adipis usu vide multa in Aldrovando. Puerperæ in Bohemia butyro in cibis præparant, si aqua aurem intraverit, præcipuum est remedium. Cum iridis nostratis pulvere permixtus, & umbilico in testa nucis juglandis inditus, alvum infantibus solvit. Aliud reperit Syriæ pars quæ Comagena vocatur; adipem eorum in vase æreo cū cinnamomo nive multa obrutum ac rigore gelido maceratum, ad usum præclari medicaminis, quod ab gente dicitur Comagenum. Dioscorides Commagenes non meminit. De plumarum olim usu ita Plinius. Candidorum alterum vestigal in plumâ. Velluntur quibusdam locis bis anno. Rursus plumigeri vestiuntur, molliorque quæ corpori quam proxima, & è Germania laudatissima. Pretium plumæ eorum in libras denarij quini. Et inde crimina plerumque auxiliorum præfectis, à vigili statione adhæc aucupia dimissis cohortibus totis. Eoq; delicia processere, ut sine hoc instrumento durare, jam ne virorum quidem cervices possint.

ARTICULUS II.

De Anseris Fero in genere, de Vulpanseris, & Bornicla ave.

ANseris sylvestris plures sunt differentia. Plin. *Chenolopes*, & quibus lautiores epulas Britannia nō novit, *Chenerotes* ponit. Apud Albertum *cinereos*, qui propter corporis levitatem altius volant. *Grandinosos*, seu ob candorem niveos. Qui præter extremas quinque remiges penas albi sunt. Æstate nusquam conspicuntur; hyeme ingruente sublimes volatu gregatim migrant: *Arborum* qui ex arboribus nasci creduntur, quibus color capitis ut Pavoni, absque crista tamen, invenies. Schwenckfeldius eos in arborum cavis, cornicum & ciconiarum nidis, ova tredecim vel quatuordecim, illaq; flaventia parere scribit. Apud Oppianum *Linurgi* & *Cenchrita* reperiuntur. Gesnerus Anseris *stellati*, quem Itali Ciccum vel Ocam Sternam vocant, cui magnitudo inter Anatem & Anserem, pondus leve, pectus maculis aspersum, dorsum & alæ cinerea, meminit. Scaliger in Oceano *Basilix marinos*, à colore atro, qui nunquam evolent, esse prodit. De *Bassano* seu Scotico superius egimus. Descriptionem non morabimur. *Caput* ferè Anatinum magis quam Anserinum. *Utraque mandibula* intus oras ferratas loco dentium obtinet. *Palatum* quibusdam denticulis acutis instar limæ est scabrum & asperrimum. *Membrana* quæ digitos connectunt in extremo ferræ instar denticulatæ videntur.

Locus ipsis maximè circa paludes. In Æthiopia adeò frequentibus agminibus grassantur, ut tum morsu, tum stercore omnino demoliantur. In Septentrione cubationis tempore, quo à meridionalibus plagis redeunt, copiosissimè visuntur, circa Aprilis initiū. In Bataviam, Hannoniam, Ar- Carol. Ste-
tesiam migrationis tempore copiosif- phan. de R.
simi confluunt. Novam Hispaniam R. l. 1. c. 15.
mense Decembri prætervolant. In
India

Indiapulcherrimi conspiciuntur. Totum ipsis corpus, præter pectus & ventrem, nigrum. Oculos circulus coralli æmulus ambit. Ex minore oculorum Cantha linea ejusdem substantiæ & coloris extuberat, versusque collum deducitur. Inde sex septemve ramuli exigui utrinque ad medium colli usque; descendentes, devaricantur.

Partus. Coire post hyemale solstitium incipiunt, initio veris ova ad summum fœdecim ponunt. Steriles evadunt, si mites redditæ fuerint.

Volatus. Migratoriæ sunt aves. Migraturæ vociferantur altè volando, fortè ne qua earum remaneat. Meridiem petunt cum Septentrio propellit; istum cum Auster, nec cessant, nisi esurie coacti. Ordo ut Gruum cum silentio literatus; nec clangunt nisi rupto ordine. Vide quæ de domesticis ex Plinio diximus. Oppianus nec Ducibus, nec somni tempore custodibus destitui scribit. Taurum montem superaturi Aquilarum metu lapillos rostris ad coercendam linguam ferunt. Cili-
Author de Natura rerum.

cibus id quidem tatum attribuit Plutarchus: sed feris adscribi apud Aelianum & Marcellinum legimus. Tardius adveniunt quàm Grues. Vidit aliquando Gesnerus sexto Octobris permultas avolantium turbas, quæ ab Oriente in Galliam & Occidentem versus per turmas triangulas volabant.
Oppian. Ixent. l. 2. c. Aldrov.

Vsus. Quantum ad usum, caro propter exercitationem minus est excrementitia. Cruda adhuc suaviter olet. Linguae asæ benè à calculosis in cibo sumuntur.
Aeliã H. A. l. 5. c. 29.

ARTICVLVS IV.

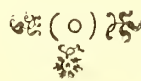
De Vulpansere, Capricalca, & Bernicla ave.

AD Feros Anseres referri debet *Vulpanser, Capricalca, & Branta.*

VULPANSER seu Chenalopex quibusdã, est avis pectore rufescens, aquatica, in cuniculorum foveis, interdum & rupium cavernis nidificans, quam Angli Bergandram vocant. Ge-

snerus an Anser Stellatus sit Chenalopex considerandum reliquit. Aldrovandus nihil certi proferre potest. Inter palmipedes quæ circa aquas versantur, ab Aristotele numeratur. Ova hypenemia quandoque parit. In pul-
Arist. H. A. l. 8. c. 3.
lis tuendis eandem quam perdix operam collocat. Et ab Aquilæ, felis & cæterorum hostium injuriis sese defendit. In Cupedijs olim apud Britannos fuisse ex Plinio superius diximus.
Aelian. H. A. l. 5. 30. l. 19. c. 16. l. 11. r. 38.

De CAPRICALCA occurrit. Corvo paulò majorem esse ac in delicijs haberi. Taniis transversis fuscis per collum pectus & ventrem distinguui, caudam nullam habere. BRANTA seu Bernicla & Bernichia, Scotis Clakguse, Gallis Crauant, & Oye Nonnere, Isidoro Barliata, Alberto Barbates, Hollandis Rogansen dicitur. Bellonius Chenalopecem veterum esse putat. Minor est fero Anser, Monacharum ornatui, quæ colorem album atro superimponunt, similis. Alis & dorso coloris plumbei, cauda brevi & nigra. Anserum ferarum more volat, strepit, paludes frequentat, & segetem depopulatur. De ortu magna est inter doctos controversia. Quidam coire volunt: alij ex putridis navium ruderibus; nonnulli ex pomis cujusdam arboris in insula Pomonia nascentibus corruptis; alij ex fructu folijs conglomeratis simili, qui cum opportuno tempore decidit in subjectam aquam, reviviscit; convertiturque in vivam, ortiri existimant. Isidorus, Alexander ab Alexandro, Olaus Magnus, Hector Boëthius, Scaliger, Mejerus, Gesnerus, & alij, communi famæ adstipulantur. Batavi ex propria inspectione in Grônlandia Barniclas, quæ ovis incubarent, pullosque educarent sese invenisse affirmant.

CAP. III.

De Anate.

ARTICVLVS I.

De Anate in genere.

Descri-
ptio.

ANas, Græcis antiquis *νίσα* vel *νίττα*, recentiorib. *χλωα*, vel *παμίτζα*, vel Pappos, avis est apud nos notissima. Dorsum ipsi & rostrum lata, pedes cartilaginosis membranis intersepiantibus, ampli; crura brevia crassa, & retroversus disposita, ut in natatione valentius instantes; aquas propellere possent. Gulam habent amplam; linguam plæræq; interius asperiusculis utrinque eminentijs dentatam & quasi plumatam: Musculos circa corporis superficiem separatos, interiores albidos: quod si exteriores liveant, quod vi frigoris fieri videtur, bonam fecuturam æstatem rustici apud Helvetios conjiciunt.

Locus.

Aquis tum ut earum frigiditate cõgenitam intemperiem, quæ calida est, contemperent; tum ut pabulũ quoq; naturæ suæ & palato conveniens, illic quærissent, gaudent, inq; ijs maximam temporis partem versantur.

Viçtus.

In *cibo* herbarum aquaticarum radicibus & seminibus, vermibus, & animalium aquaticorum ovis, lenticulã in primis palustri, quam Crescentientis Anatinam, alij Pavarinam vocant, delectantur. Sunt qui pisciculis & limo vesci, nec à venenatis abstinere, quod Scaligero placet, volunt.

Scalig. in
Theophr. de
caus. plantar.
l. 2.
Partus.

Quantum ad *Generationem* tantæ sunt, Authori de natura rerum, salacitatis, ut plures mares solam tæminam certatim coeundo, occidant. Mense Martio & in sequente concumbunt. *Pariunt* juxta aquas & rigas; pulli exclusi statim reconditã quadam naturã aquam prosequuntur; & mox ut ovum exeunt, tanta agilitate vigent, ut etiamsi matrem mori vel alienari contigerit, sine nutrice vivant. Super omnia autem est earum ovis subditis Gallinæ atque exclusis admiratio; pri-

mò non planè agnoscentis fœtum, mox incertos incubitus sollicitè convocantis; postremò lamenta circa piscinæ stagna, mergentibus se pullis natura duce.

Vocem Anatum author philomelæ per tetrinire exprimit. Scaliger quiritatricem appellat. Fœminæ crassior est, maris acutior.

Lentè obcruum brevitatem *ince- Incessus.*
dunt, ad natandum potius apti.

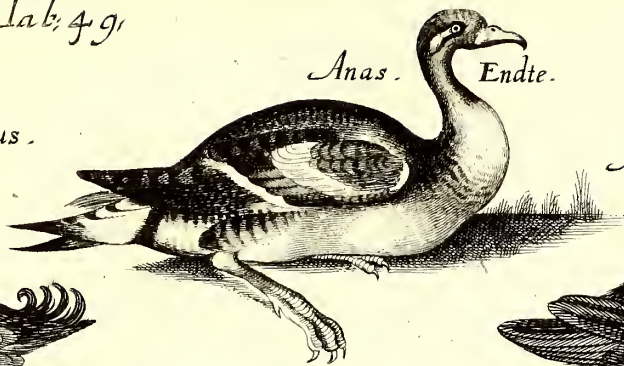
Ingenium ipsis cum Anseribus fere commune, Aquilarum quomodo declinare soleant ictus Aelianus describit. Merguntur dum involant, & sub aquis natando, ex alio loco extra aquam eminent. Cum sese aquis mergunt, plumas; cum pennas rostro purgant, diuq; & multum alas excutiunt, ventos spondere Theophrastus, Aelianus, & Plinius tradunt. Ventris & intestinarum in bubus dolorem, visu

natantium Anatum levari, easdem majore profectu mulos & equinum genus conspectu suo sanare, Columellæ & Vegetio placet.

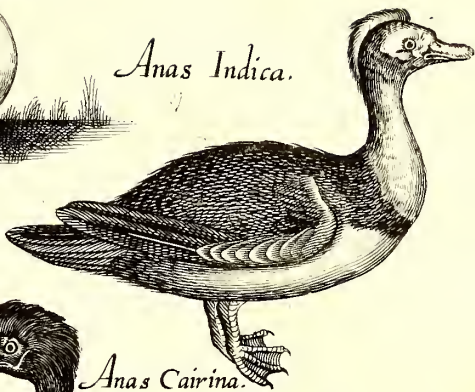
Vsus in cibo notus est. Cato Censorinus ægrotis etiam teste Plutarcho prescribi jussit duram, concoctu difficilem, nec laudati succi esse, apud Hippocratem, Galenum, & alios legere est. Alij Anserinæ præferunt. Alexãder Benedictus in peste damnavit. Fracastorius lue venerea laborantibus prohibuit. Pectus & cervicem laudat Martialis, cætera danda coquo.

Usum in Medicina superius etiam attigimus. Mithridates Ponti Rex solitus earum sanguinem miscere medicamentis quæ digerendis venenis valent; ipse talium medelarum usu ab intestinis epularum insidiis cavebat. Idem, sanguinem à cerebro defluentem infusus † sistit. Adeps per Clysterem injectus dolorem sedat colicum, & emplastro ad pleuritidem apud Myrepsum immiscetur. Fimum, Villanovanus utiliter morsibus venenatis imponi scribit. Chineses adeo numerosa agmina alunt, ut sæpe xxm. excedant, his in evellendis noxiis oryza herbis utuntur. Quæ Campo-fulgus, de Anate cū tredecim pullis, men-

Anas. Endte.

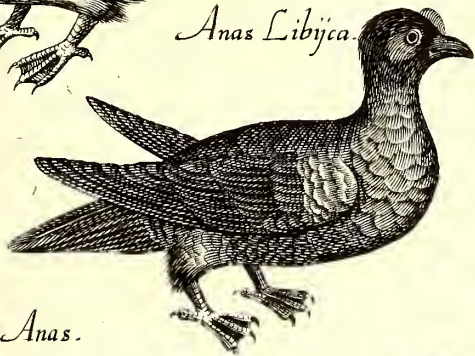
Anas Indica.

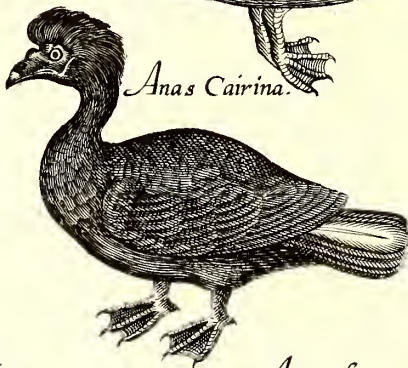
Anas domesticus.
Zäme Endte.

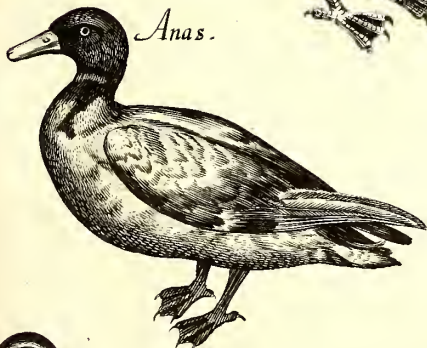
Anas Libijca.

Anas Cairina.

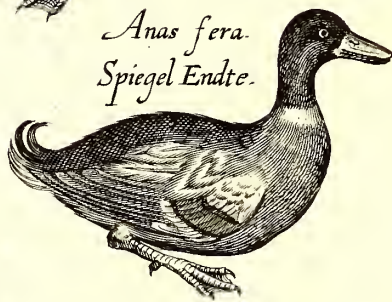
Anas.

Anas marina.
Meer Endte.

Anas fera.
Spiegel Endte.

Querquedula.
Klein Endtlein.

Glaucion.

Boscas maior.

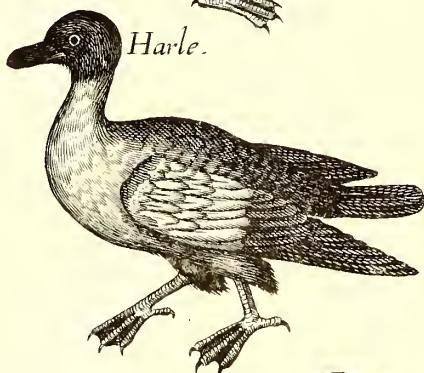
Anas fusca fera.

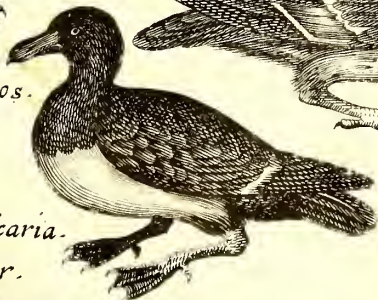
Anas Platyrinchos.

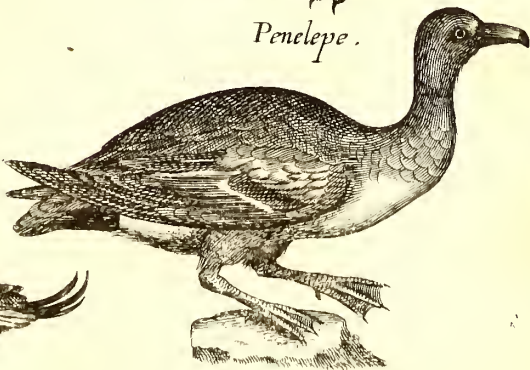
Harle.

Anas Plyrinchos.

Penelope.

Anas muscaria.
Ein Leiner.

Anas fera.
Seevogel.

in mense Decembri, festo Nicolai, in Gallia propè urbem Redonensem, templum tempore Missæ ingrediente, & aram circumeunte, ac unum pulum ibidem relinquente (nescitur quo is se recipiat,) scribit, an fidem mereantur, penes Lectorem iudicium esto.

ARTICULUS II.

De Anate Domestica, Indica, Lybica, & Cairina.

ANAS DOMESTICA Græcis *ἄνα* *ἀνασπίς*, Arato *μαροῖδι*, interdum alba, aliquando cinerea, sæpè compositi ex utrisque coloris invenitur. Inter marem & fœminam hoc est discriminis, quòd ille plumas in Uropygio versus caput surrectas habeat. Quod tam acutam & magnam vocem edit, & tam diu caput sub aqua tenet, asperæ arteriæ debetur, qua bifariam in pulmones devaricatur, vesicam quandam duram & concavam, quæ ubi major apparet, dextrorsum vergit, habet. Famis aliquando & pestis prælagæ domesticæ, mansuetudinis oblitæ, Sylvas cum Gallinis, Anseribus, & Pavonibus petiisse dicuntur.

ANATIS INDICÆ tres descriptiones habentur. *Primæ* caput quod auctum plumis, in summitate cristam plumeam candidam per totam colli longitudinem, quam cum excandescit, erigit, gerit, sanguinis instar rubeat. Totum *collum*, callosa & incisuris distincta caro est. *Rostrum* totum cæruleum. *Collum*, qua corpori jungitur, circulo plumeo nigro, rara pluma alba, maculosa, per ima angustiore, per summa latiore, nitescit: *Extremæ* alæ atque *cæuda* cum splendore ut in Cantharidibus vilescunt. *Fœmina* nõ ita variegatur, mari alioquin similis. *Alterius* caput albicabat. *Rostrum*, *crura*, *cauda*, & *alarum* longissimæ pennæ atrii coloris erant. *Collum* supremum angusta lineâ nigra ambiebat. In *Tertia* nihil singulare

apparet, tuberculum rubrum rotundum si exceperis, quod posteriori rostri parti & cruribus insidet. Id ipsi cum Anate maritima Rondeletij; cuius rostrum & crura rosæ sylvestris colore rubent, caput non sine viridibus maculis, nigricat; commune est.

NB. De anatibus Indicis vide etiam Mantissam. Num. 10.

LYBICA ut à Bellonio describitur, media est inter Anatem & Anserem magnitudine. *Rostrum* habet breve, latum, & in extremo aduncum. In capite inter duo nasi foramina *tuberculum* cerasi instar rubidum. Tempora sine plumis, cute corium rubrum præ se ferente. Genitale sanguinis instar rubrum, tam magnum, ut digiti unius crassitiem, quatuor vel quinque longitudinem æquet. Vocem inter ruptam tanquam malè affectos pulmones haberet. Quam Aldrovandus describit, rostrum denticulatum habebat, toto corpore nigrescens, pectore duntaxat paulò albicante, Scaliger Indicam vocat; & nullam emittere vocem; ova, quæ unicoloria, fusca, rotunda penè sunt, si ad solem despicias, eandem in summo nigredinem, quæ in earum rostris est, habere, adjicit. Si duas nostrates singulis maribus destinaveris, magnum numerum ovorum pariunt. Sed pulli geniti nullam sobolem procreabunt, si Augustino Gallo credimus.

Anatem **CAIRINAM** & marem & fœminam descripsit Aldrovandus, Mas qui fœmellæ major, habet rostrum qua capiti conjungitur valdè crassum & tuberosum, in hamum tandem acutum & curvum desinens, nigricans ferè, sed propè finem rubidum; caput atrum & cirratum; guttur sub rostro punctulis sub candidis interstitum; Corpus totum ferè atrum. Crura breviter sed robusta. Fœminæ rostrum erat minus tuberosum, qua capite connectitur, linea partim alba, partim rubra satis lata distinctum. Macula illa, quæ in maris rostro rubra, cinerei coloris erat, cui non nihil rubri admixtum, &c.

* *

ARTICULUS III.

De Anatibus feris in genere, &
in specie de Querquedulais.Martyr. de
ut. Occani
l.r.

ANatum Ferarum multæ sunt differentia. Nam ut de illis taceam, de quibus auctori fumus, sunt in Insula S. Johannis in America albissima, capite rubeo. In Ancyra aliæ quæ voce cornuum sonitum imitantur, libertatis ita amantes, ut per totum etiam triennium in corte nutritæ, si occasio detur, erumpant. Cæterum latirostris omnibus corneus quasi in extremitate unguis est, quo cibos apprehendunt; dentium loco striæ circa rostrum asperiusculæ, membrana pedum in extremo serratæ.

Locus.
Olaus Magnus H.
Sept. l. 19.
c. 6.

Videbis ipsas passim; in septentrionalibus tanta copia, ut ferè cunctas aquas operire videantur: in ijs tamen imprimis, quibus subterraneæ venæ calidam exhalationem subministrant, quæ apertas circulari & obliquo natu servare conantur; si vehementia frigoris vincantur, vastum mare profestatione petunt. Migratorias esse, & ad Xanthum fluvium adversus corvos pugnare, quidam credunt. Hyemis tempore aut in ripis fluviorum aut piscinarum aggeribus, aut paludum frutetis latere, aut sylvarum propinqua, hortorumque præsidia petere, verisimilius esse existimo. Sanè omni alicubi tempore conspiciuntur. Quæ in Tugurino lacu versantur, sæpe ad vicinum fluvium Silum transvolant. Quia minus ibidem à lupis & vulpibus læduntur.

Præfagiū

Si frequentes & conglobatas ferri animadverteris, quanquam cælo sereno, imminentem expectabis pluviam; si alas in continente cōcutiunt, ventum instare existimes.

Præcipuæ ex illis sunt QUERQUEDULÆ, quæ *Boscades* & *Phascades* dicuntur, quæque in Minores & Majores dividuntur. MINORES quæ Querquedulae propriè dicuntur, Anatibus sunt minores, rostro, pedibus, & cætera similes. Gula ipsis alba atris

notata punctis; venter candidus, alæ in cæsis viridantes; pedes cum membranis nigris cinerei. Vivas ventre depumato in colica malum ad se trahere Abdomini appositas, experientia docuit. Species plures apud Aldrovandum inventes, ex quibus *Iaponicæ* priores quæ ad scapulam sunt pennæ, rosei obsoleti coloris, sed maculis semilunaribus nigris notatæ erant. Sequentes partim albæ partim virides conspiciebantur; omnium longissimæ caruleo vegetissimo decorabantur colore.

Schvveckfeld in Avenario Siles.

Ad has ANAS *Circia*, Kernell circa Argentoratum dicta, *Querquedula cristata*, referuntur. *Circia* mergulo paulò major est, corpore fusco, rostro latiusculo. Calculis & seminibus herbarum aquaticarum victitat. Kernell, habet Rostrum Indici coloris, caput ruffum, punctis albis respersum, verticem nigrum, gulam albam, alas cinereas transversis duabus lineis albis distinctas. Pectus ruffum, crura fusca. *Cristata* quam Bellonius Colymbim vocat, corpus est rotundum viriditate gemans; occiput Onocrotali instar cristatum, oculi ære polito splendidiores; sub quibus juxta rictum lata utrinque visitur macula. Crura brevia, pedes lati, pectus cum capite & collo nigrum, venter plumbens.

Bellon. in Hist. Avi.

BOSCADES MAJORES sunt aspectu cinereæ: Mas in collo radiantibus quasi Pavonis pennas colore ex viridi & caruleo composito habet, torquem circa collum album, & in alis versus ventrè colore splendente sunt, vel *Minores*, quib. caput viride, rostrum subflavum, venter ex albo cinereus & variè maculosus, crura rubentia, Aristophani fortè περιεξοσμέναι dictæ: vel *Majores*, quæ coloribus cum illis magna ex parte conveniunt, & Stertentem quod rostro fundum fodientes victum perscrutantur, dicuntur. Amant glandes & avenam. Congeneres ipsis *Anates* à victu *Gramineæ* seu Junceæ, Schmitentem dictæ, rostro & pedibus nigris, corporis colore dilutiore. Quæ Bellonius *Anatem Torquatam* esse credit, & περιεξοσμέναι Aristophanis, media est inter Anserem & Anatem magnitu-

gnitudinis, moribus Anserinis, sed voce magis obscura, quæ ex ovis à rusticis inventis & Gallinæ subjectis prodijt, dicit; illam Gesnerus Picam marinam esse, pedibus palmatis subfescētibus, & ad posteriora magis positis quàm cæteris palmipedibus; rostro, tenuiore magis latitudine se demittente, quàm longiore processu se extendente, quatuor incisuris rubris à summa, duabus ab ima parte sulcata, in colore pallentis ochræ, esse asserit.

ARTICULUS IV.

De aliis Anatum ferarum speciebus.

PRÆter Boscades, sunt & inter Anatum ferarum genera, *Glaucius, Anas fusca, Muscaria, Platyrynchos, Fistularis, Caudacuta, Nigra, Herle Tadorne, Puffinus & Penelope avis*, de iis quorum Aldrovandus lib. xix. cap. 45. mentionem facit, taceo.

Pro GLAUCIO, quem Athenæus ab oculorum colore ita dicit, & Anatem minorem esse scribit, Morillonem nobis Gallicum Bellonius obtrudit. Cujus *rostrum* in margine ferræ instar incisum est. *Collum* circulus quidam coloris albicantis cingit. *Caput* totum ad mediam colli regionem ferrugineo saturato ornatur. *Linguam* habet adeò carnosam, ut propè radicem gemina videatur. Nullum fel, jecur in duos distinctum lobos, quorum unus ventriculo incumbit, intestinis alter. *Vivit* at seminiibus herbarum, quæ in ripis nascuntur, astacis tenellis, limacibus, millepedibus aquaticis & alijs. Congenerè ipsi eam, quæ Gallis un Tiers, dicit, medio inter Morillonem & Anatem marem colore.

FUSCA à colore dicitur. A media magnitudine, quidam *MEDIAM* dixere. Gesnerus eandem cum Rothalza, unde Erythrocephali quoque nomen meruit, & veterum Penelope, quod similiter *φοινικόλεον*, & *ποικιλόλεον* sit, hoc est collo puniceo & vario, facit. Triplicem ejus descriptionem apud Aldrovandum invenies. Fœminæ ca-

put non rubet, sed maculas aliquas flavas habet.

MUSCARIARUM (dicuntur ita quod muscas capiant) tria sunt genera. *Unum* quod laminam rostri superiorem habet planè croceam, dentes utrinque serratos, membranaceos flexiles, eminentes. Colorem plumarum per totum corpus varium. Helvetijs Muggrate. *Alterum* corpore magno, coloris elegantissimi in lacu Podamico circa Constantiam visitur. Murente & Mossente à palustri cœno vocatur. *Tertium* Miscenis Pillente dicitur, rostro longo, molli & cinereo. Musci sufficis suspensio gradu ingrediens insidiatur, & vocem noctu lamentati similem edit.

PLATYRYNCHI (seu Lati rostre) in plura genera disperguntur. Sunt qui rostrum clypeorum instar convexum & longum nigricans habent. Et quia inter volandum alis suis ita perstrepunt, ut sonus crepitaculorum representetur, *Schelenten* dicuntur. Quibusdam qui *Taschenmaul* Helvetis, inferiorem rostri laminam superiorem ita ut tota intra eam includatur, subire, dentes ab utraque rostri parte molles, flexiles, rectos, & omnium longissimos esse, adjicit Gesnerus, sunt quibus idem duplo ferè quàm in cæteris latius habetur: idque in mare nigrum, in fœmella modò flavescens modò maculis varium visitur. Dantur & *platyrynchi pedibus rubris: & alii rostro nigro & plano*, quorum descriptiones apud Aldrovandum habentur. Pertinet ad eos, *Clangula* cujus mas secundum oculos, qui pulchri sunt, utrinque maculam albam, caput magnum, & in nigro viridans habet; fœmina & virore & macula destituitur. *Fuligula* à fuligineo totius corporis colore ita dicta, cujus rostrum breviusculum latumque, linea alba, alas propè finem transversim fecat. *Cirrhata*, Volente à corpulentia, gallinæ magnitudine, cujus mas apicem in vertice gerit nigris pennarum cirrhis conditum, prope quem pennæ utrinque ex nigro virent.

FISTULARIS, à sono acutiore quem fistulæ modo emittit denomi-

T nata,

Gesner. in Ornithol.

Bellon. a-
pud Aldrov.
Ornith. l.
19. c. 38.

nata, rostrum habet colore isatidis, circa unguē ductus quasi fila nigros, collum nigro rubroq; varium, tergum partim plumeum, partim rubris nigrisq; pennis temperatum. In Fœmellis nihil tale cernitur.

CAVDA CVTAE rostrum supernè nigrum, à lateribus isatidis dilutè imitatur colorem. In fœmella cum maculis nigris cinereum. in alis penne infimæ transversim albæ; mediæ in nigro gemmantes, viridi, & damasceno, extremæ nonnullæ flavicantes, quæ fœmellæ denegata sunt.

NIGRA à corporis colore ita dicitur. Linea alba per ejus alarum longitudinem excurrit. Rostrum nigro luteo & rubro distinguitur. Pedes rubescunt.

HERLE, ut Galli vocant, rostrum habet rotundum & in extremo recurvum, rubrum, utrinq; striatum, colorem mali aurantij, Linguam ferratam, alas candidas, pedes rubeos. Gesnerus eum inter Mergos relegat.

LA TARDONE corpus totum esset candidum, nisi alæ superius nigrescerent, ubi & linea rubra utrinq; conspicitur. Rostrum habet breve, in superna parte rubicundum, à lateribus utrinq; versus narium foramina macula nigra notatum, extremitate in aliam unguis instar desinens. Crura paulò altiora. Torquem, qui pectus ambit rubrum, cum tota ventriculi regio candidet.

PUFFINUS avis est marina, colore fusca; pennis caret, sed plumis tantum ceu lanugine quadam vestitur. Itaq; subvolare non potest. Si quando ocyus locus mutare instituit, alarum, pedumq; extremitate nixus, aquas celeriter quasi prorepens præterlegit. Alga & cochleis victitat. Sale conditur & tempore quadragesimæ editur in Anglia.

PENELOPEN avem Anati similem, magnitudine columbæ, scholiastes Aristophanis facit. *Jon* φινικόλερον, id est, phœnicei coloris collum habentem ponit. Gesnerus illam esse putat, quam Germani *Kotthals*; Bellonius Canne à la teste rousse vocat. Capite est rubro, gutture & pectore

nigro, reliquo corporis colore plumbeo; rostro, cruribus & pedibus fuscis. Marem descripsit Aldrovandus exactè, quem vide.

CAPUT IV.

De Fulica, Cotta, & Rallo
Italarum.

FULICA, quam quidam Phœnen, quæ ossifraga est esse credunt; quidam ex veteribus, ut Cicero, Erodion, nonnulli Cephphum Aristotelis; alij nec forrè malè *αἰβυαν*, cum à fuligine ita dicatur, putant, quæque Kiranidi Phalaris, Alberto Mergus niger, & pullus aquaticus dicitur, avis est magnitudine Gallinæ; colore per totum corpus nigro, in collo & capite nigerimo, collo oblongo, syncipite glabro figura ovali, alba pellicula, figura cristæ gallinacæ respondente, intacto, specie calvitij. Digitis pedum membranæ nigræ latæ, sed divulsæ adherent, & utrinque aut ab altera saltem parte secantur. Internodia membranarum semicirculos ferè constituunt. Recta pedibus incedit, velociterque currit. Lingua quàm Gallinæ mollior, unguis grandiusculi ac nigri. Alæ ad reliqui corporis convexum incurvatæ. Ventriculo *lien* adhæret, una ex parte gracilis & tenuis, altera verò in extremo crassior, atque soleæ equi instar inflexus, dimidiæ juglandis latitudine. Lobo *hepatis* dextro folliculus fellis auricularis digiti magnitudine annectitur. *Pulmones* costis adhærent. *Intestinum* rectum appendicibus utrinq; sinuulis palmi longitudine, extremo sursum reflexo, instructum invenies, si illud in superna parte aspexeris. Ova intus formata & lumbis annexa jam inde ab hyeme etiam obtinent. Nullum *sexus* discernimè, ut in cæteris avibus agnoscitur. Sunt tamen aliæ alijs interdum in ventre colore magis spadiceo.

Locus palustribus & stagnantibus delectatur, Maro marinas appellavit. *Herbis* & quovis feminum genere vescitur.

Nidus

De la Cerda super Virgil. Georgic. l. 1. Descriptio.

Bellonius apud Aldrov. l. 19. c. 13.

Locus & victus.

Partus.

Arat. in Phenom.

Virgil. Ge.

org. l. 1.

Cicero in

Progn.

Nidulatur humi, & ova magnitudine ovorum Gallinaceorum æstate ponit. Cum per serenitatem relictis paludibus in sicco ludunt, vapores ab aquis ad imbriferam nubem erigendam, sursum attolli sagaciter odorantur, & ventos præfagiunt, ut apud Virgilium legimus. Procellas voce testari, Cicero author est. Obscurus quidam, dum alas quatiunt aquam; dum se submergunt, simulq; alas quatiunt, ventum prædicare tradidit.

Genus illud quod *Marcol* Frisiis audit, cadaveribus pascitur. Ova inter arundines parit, quib. ab incolis, uno relicto ablatis, & nido perforato, reversa alia & alia, fraudes nescia ponit, donec effæta exhauriatur.

Quam Parisienses *Diabolum marinum* vocant, colore est rã exquisitè nigro, ut penicillo inductus esse videatur, albam capitis maculam latiorè quàm Fulica habet, crura ad se attrahit.

COTTA Anglorum avis est. Fulica paulò minor, forma & colore similis. Rostrum tuberculo quodã rubeo insignitur, crura rubent, nulla syncipitis conspicitur macula. Urinando ad maris usq; fundum, alga, limo, gramine, parvisq; cochleis nutritur: piscibus abstinet. Negant eam diutius posse volare, quam pedis cavo hausta, priusquam volet, aqua, retineatur.

RALLUS Italorum in eo à Fulica differt, quod rostrum habeat nigrum, plus albi in alis & circa oculos coloris, crura subviridia, calvitium nullū, membranas inter digitos non ita dissectas. Mœstris rure non procul Venetiis distante magnis capitur expensis. A famulis, qui venaticorum canum vice cothurnis induti per aquas errant, fustibus exturbantur. Hinc præda Falconum insidiis fiunt.

HISTORIÆ NATVRALIS
DE

AVIBUS:

LIBER V.

De Avibus Aquaticis, Fissipedibus.

TITULUS I.

De Aquaticis Fissipedibus Carnivoris.

CAPUT I.

De Ciconia.

Descriptio.

Ciconia Græcis *πελαγίς*, & *πελαγός*, quibusdam *κίκνυς*, & *κικνιάς*, avis est apud nos notissima, pennis albis & nigris, cruribus albis, rostro Gruino subrubro & crasso. Tempore

Plinij affirmabatur linguam non habere, habere, illaq; sub rubram & brevissimam notum est. Degebant quoq; olim in Italia, nunc nullas esse opinatur Aldrovandus.

In Fiderate agro, nec nidum fecisse apud Pliniū legimus; qui pariter easdem

Plin. H. N. l. 10. c. 23.

Aldro. Ornith. l. 20. c. 1.

Locus,

dem amœnum arbuſto locū in Transpadana Italia non permeare, ſicuti nec octavum citra lapidem ab eo, refert. Sed & in Britannia ignotas eſſe audivimus, creditumque vulgo non niſi in liberis regnis verſari. Migratoriam eſſe avem certum eſt, ſed quonam è loco venirent, aut quo ſe referrent, in compertum antiquis erat. Ex longinquo venire non dubium, eodem quo Grues modo, illas hyemis, has æſtatis advenas. Extractus ex quodam propè Merim in Lotharingia lacu junctarum globus; quæ thermis excalefactæ revixerunt, ſi Campoſulgoſo credimus. Sed & ex Lario lacu eductas (ſimul roſtra in ano inſerta habebant) & rite eodem reſtitutas modo, Gaudentius Merula author eſt. Bellonius in Ægyptum in Æthiopiam avolare ſcribit. Septembrique & Octobri menſe totam Ægypti planiciem occupare, oculatus teſtis affirmat. (Cum circa Abydum inquit eſſem, vicifimo quarto die Auguſti, ingentem ciconiarum vim conſpexi, quæ ad tria vel quatuor millia accedere videbantur. Volabāt illæ à Ruſſia & Tartaria, & Hellespontum agmine decuſſato tranſverſum trajiciebant. Et cum ſupra Tenedum inſulam eſſent. Longo per anfractus tractu ſe convertebant, donec in circulum omnes collegerentur. Inde priuſquam longius à faucibus Propōtidis pergerent, in minores aliquot turmas ſupra viginti ſe diſtribuebant, & ſe invicem verſus meridiem ſequebantur) Abituræ congregantur in loco certo, comitatæque ſic, ut nulla ſui generis relinquatur, niſi captiva aut ſerva, ceu lege, prædicta die recedunt.

Plin. H.N. l. 10. c. 23.

Nemo vidit agmen diſcedentiū, cum diſceſſurum appareat: nec venire, ſed veniſſe. (De incolis ubi moraturæ ſunt, intellige) utrumque nocturnis ſit temporibus. Et quamvis ultra citra ve provolent, nunquam tamen adveniſſe uſquam niſi noctu exiſtimantur. Pythomes comen vocant in Aſia patentibus campis, ubi congregatæ inter ſe commurmurant: eam quæ noviffimo advenit lacerant, atque ita abeunt. Notatum poſt Idus Auguſti non temerè viſas ibi.

Campoſulg.
Memorab.
l. 1.

Vesuntur ranis, anguib. & piſcibus, *Victus.*
bis in ejus ventriculo diſſecto aviculæ oſſa reperit Schwenkfeldius. Bufonem non niſi ſumma fame guſtant. Hinc nocere ijs, omnibus quidem locis nefas ducunt, ſed in Theſſalia vel maximè, ubi ſerpentium immanis copia eſt, quos dum eſcandi gratia inſectantur, regionibus Theſſalibus plurimum mali detrahunt. Capitale itaque occidiſſe, eademque legibus præna quæ in homicidam.

Plin. H.N. l. 10. c. 22.

Nidulari in agro Varro innuit. In ſummis urbium tectis, iſiſis etiam ſumariis, certum eſt, nec dubium aridarum aliquando arborum ſummitates ſectari. Primo adventu veteres nidos reperunt, ſalvos à ſordibus repurgant, tempeſtate læſos inſtaurant & conſtabiliunt. In ijs duntaxat Veneri indulgent. *Ova*, triginta non amplius diebus, ſcæminam quatuor Anſerinorum tum magnitudine tum colore ſimiles ponere, eaque quamprimum variatis utrumque plumis fovere Encomiaſtes author eſt. Incubatus ſpatio menſis tempeſtate benignâ abſolvitur, & tam impenſè nidos fovent, ut incubitus aſſiduitate plumas exuant. Tam flagranti amore fœtus proſequuntur, ut in incendio Deſenſi, cum ſubtrahere non poſſent, cum iisdem alis conrectis interire, quàm deſerere maluerint.

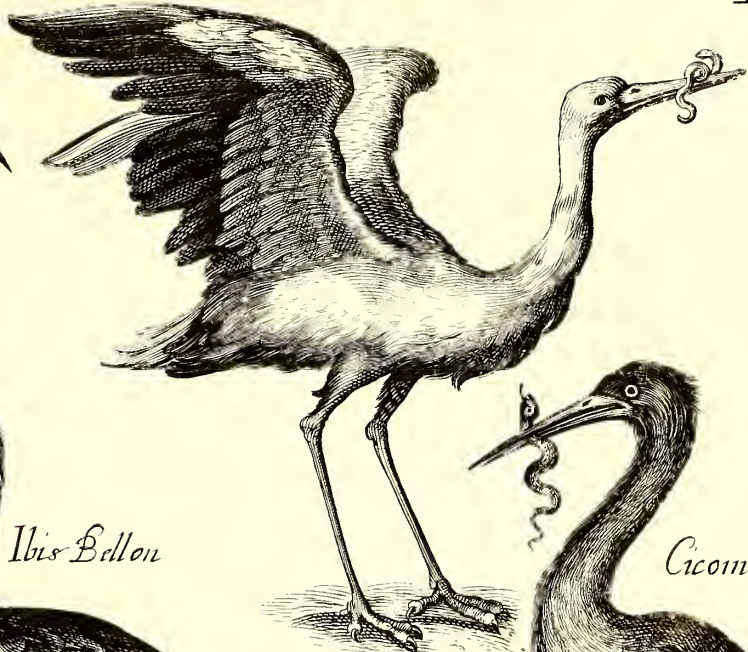
Partus.
Solin. c. 41

Vox earum eſt apud quosdam *glotterare*. Quia ſonus ille ex duabus roſtri partibus ad inſtar crotali vel crepitaculi, quod ex duplici ærea lamina, vel duobus oſſiculis ſe invicem collidentibus inter ſe colliſis ſit, Crotaliſtria à P. Syro vocatur.

Vox.

Nunquam Auſtro flante volant, *Volatus.*
dum feruntur, pedibus curſum moderantur, porrectisque in caudam quæ brevior illis contigit pedibus, per æra contendunt. *Dormientes* uni tantum pedi innituntur, & caput humero alteri imponunt.

Cum Cornicibus, Aquilis, Mergis & Veſpertilionibus inimicitias gerere & Ingeproditum à quibusdam. Præſagam eſſe avem docuere exempla. Preſſa aeliæ. H. A. Paul. Diacon.
obſidione ab Atrila Aquileja, urbem cum pullis deſeruit. Inde augurium ab oppugnante ſumptum eſt, & urbs in po-

Ibis Bellon

Ciconia nigra.

Ardea mi
nor.

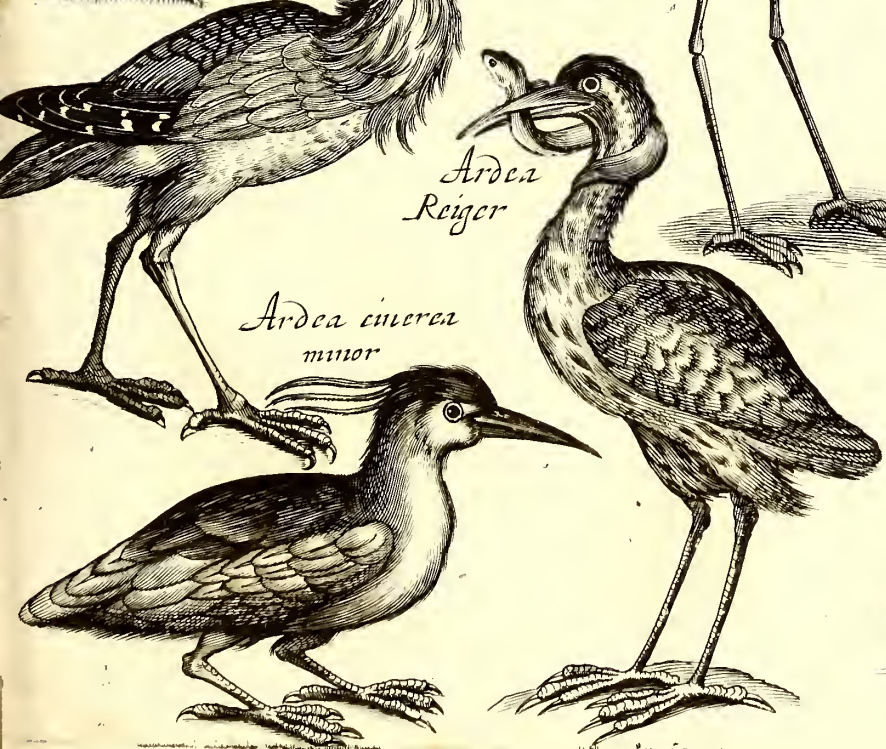
Phalaropus.

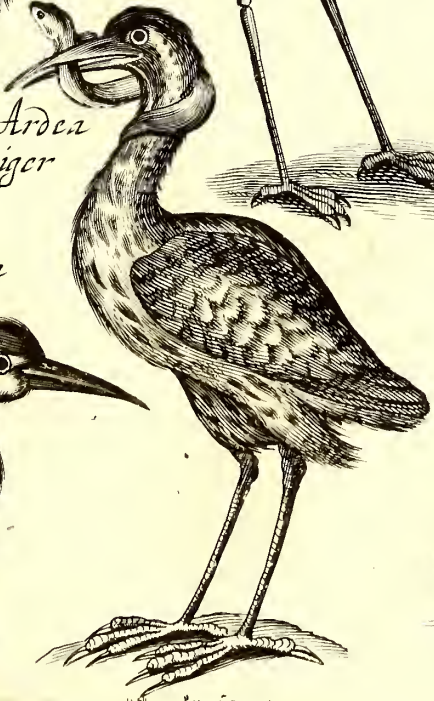
Ardea
emerea
alia

Ardea cinerea
maior.

Ardea cinerea
minor

Ardea
Reiger

In potestatem redacta. Cum tempestas imminet, utroque pede innixa, pennas tristior infundit, rostrum in pectus condit, & vultum eo unde tempestas ingruit, obvertit. Ex earum cum carnivoris in Lycia conflictu de proventu judicatur annuo. Si pennis has victoria, pecora feliciter succedunt. Si illam palmam abstulere, frugum fertilitas praesagitur. Quod vulnera origano sanant, & Platoni folijs vesperiliones a nidis arcent; quod rostro cum alvus non dedit, excrementa ejiciunt; quod denique lapidem lychniten, serpentum averruncam nido imponunt, ut apud Philostratum legitur; ingenio debetur. Lapis in mulieris Tarentinae sinum conjectus, quod ex Aeliano & Oppiano habemus; & recens Zingiberis radix Vesaliensi hospiti allata, in gratitudinis exempla ibunt. Ciconiam foemina adulterij, postquam hospes prohibuisset aquam, compertam, a maritis alijs disceptam: Alcinoen in Cranone Thesaliae foemina, quae thorum Domini absentis polluerat, excoecatam, tanquam castitatis testimonia legitur. Ciconiarum legum apud Aristophanem nomen, inde originem traxit, quod in senectute parentes & alunt, & humeris gestant.

Aelia. H. A. l. 6. c. 47.

Philostr. t. in vit. Apollon.

Ael. H. A. l. 8. c. 22.

Gesner. in Ornithol.

Aelia. H. A. l. 8. c. 20.

Vsus.

Edebantur ante Plinij ævum; id Scipronius Rufus, quem Horatius tangit, instituisse creditur. Nemo jam attingisse velit, seu quod venenatis vescatur, seu quod flavam duram, & mali succi carnem habeat.

Vsum in Medicina si attendas, Asiam si semel anno edatur ab arthritidie preservare nugatur Kiranides. Nec capras, nec oves peste infici quidam scribunt, si ex ventriculo aqua intrito singulis cochleare unum infuderis. Fimum ex aqua haustum nonnullorum fide comitialibus prodesse prodidit Dioscorides, refutavit Galenus, cum adipe suillo in Emplastrum formam mixtam inveteratam podagram tollere, apud Aetium & Myrcesum invenies.

Dioscorid. Parab. l. 1. Galen. simp. l. 10. c. 17.

Aetius l. 12. c. 44.

Datur & Ciconia, quae quod dorsum totum nigrum si eminus spectetur, habeat, NIGRA dicitur. Reperti-

tur in montanis & sylvosis Helvetiae locis. Forma & magnitudine a Ciconiis proprie dictis non differt, quae parte alae junguntur corpori, oblonga cavitas retrorsum extensa cernitur. Intestina sunt involuta. In femore dissecto nervi quatuordecim magnitudine differentes, quorum duo latissimi in genu partem cartilagineam se inferebant utrinque. Vescitur scarabeis & locustis. Nidulatur in abietibus. In cibo ferinum & piscosum praese fert odorem. Infestatur pediculis.

Gesner. in Ornithol.

CAPUT II.

De Ibide & Phænicoptero.

IBIS in multis cum ciconia convenit, verè πελαγονίδες ὄρνεις. In duplici autem sunt apud Aegyptios differentia. Candida, quae ad Pelusium tantum non sunt, cum in tota habeantur Aegypto; & Nigra, quas Pelusium duntaxat alit, tota Aegyptus abhorret. Capite ista est corvi aquatici, rostro mucronato, incurvo, fornicato, rubente, & qua capiti jungitur, pollicis crassitiem superante. Abdito in pennas quae sub pectore capite & collo, cordis signaturam exprimit. Simul ac nata est, duas aequè drachmas ponderat, ut Plutarchus prodidit. Majus pro corporis proportionem cor habere, Gaudentius Merula auctor est. Intestinum. Nonaginta sex cubitorum, ex aliena fide apud Aelianum legitur. Comprimitur id defectione lunae, donec aucto rursus splendore fulgeat.

Descriptio.

Plin. H. N. l. 10. c. 30. Arist. H. A. l. 9. c. 27.

Merula. l. 3. Memorab. c. 50. Aelian. H. A. l. 10. c. 29.

Locus. Aelia. l. c.

Aegypto est peculiaris, mortem sibi fame exportata consciscit. Nullum non Alexandriae trivium iis plenum est. Dicuntur tamen & circa Licham in extrema Aphrica, ubi lacus quidam dulcis est conspici. Quam se in Alpibus vidisse referente Plinio. M. Egnatius Calvinus prodidit, Nigram fuisse suspicamur.

Victus. Cicero. l. 1. de Nat.

Vescuntur serpentibus, bruchis, & locustis. Illos volucres ex vastitate Lybiae vento Aphrico invecetas interficiunt atque consumunt. Nec hoc intra Aegypti fines tantum. Sagacitate

Duorum. Aelian. l. 10. c. 29. Ammian. Marcellin.

*Mela in
descript.
orbis.
Ioseph. l. 2.
Antiq. c. 10
Arist. l. 3. de
Gener. c. 6.*

enim excitatæ, venturis in proci-
ctum eunt universæ, & priusquam ter-
minos proprios externum malum vas-
tet, in aëre occurrant catervis pesti-
lentibus. Ibi agmen devorant univer-
sum. Moses in Æthiopas per loca ser-
pentibus infesta iturus, papyraceis in-
clusas secum tulit.

Partus.

Quantum ad *Generationem*, Ægy-
ptij ore coire & parere nugabantur.
Nidificant in palmis metu felium.
Ex ovo Basiliscus nasci putatur, trans-
lato ex venenatis cibus in illud semi-
nio. Vita ipsis longissima adeo ut Her-
mopolis sacerdotes immortalem ja-
ctaverint. Pennâ, Crocodilus, scri-
bente Aeliano, & Ovo immobilis red-
ditur; sed omne serpentum genus ad
ejus cōtactum rigere, Philes tradidit.
More lautarum mulierum tardo &
molli gradu ingreditur; cubile peti-
tura se purgat. Rostro aduncitate per eâ
partem se prodiit (salsugine autem uti-
tur) qua reddi ciborum onera maxi-
mè salubre est.

*Plin. H. N.
l. 8. c. 27.*

PHÆNICOPTERUM qui à co-
lore ita dicitur, Lingulacam seu Glot-
tidè Aristotelis esse credit Bellonius,
si Scaligeri descriptionem sequimur.
Rostrum neque rectum planè, sed ne-
que aduncum habet. Scythici arcus
potius partem imitatur. Cinereum
colorem nobilem alarum puniceæ
pennæ; à quibus & nomen. Earum
quoque non nihil ad caudam, quam
huius generis longi cruris levibus bre-
vissimam habet, ac veluti præcisam.
Sub rostri initium ad colli commissu-
ram sinus turgidus est qualis in Ar-
deola. Crura pedesque alis habet con-
colores, sed adeo breves, ut cum in
homine Galenus agnoverit longissi-
mos, huic omnium quæ nota sunt no-
bis animalium, brevissimos attribue-
re potuerit. Magnitudo ei Ardeæ, Flā-
mant nomen in Provincia. Habet
& alterius iconem Aldrovandus, qui
ex cinereo phænico & albo mistis co-
loribus spectabatur. Superior mandibula,
in medio notabili extuberantia
insignis, inferiore longior erat, & in a-
cutissimam aciem desinebat.

Locus.

De loco nihil ferè certi. Nil avem
Heliod. l. 6. disertissimè facit Heliodorus, ex Flan-

dria hyeme ad Narbonensis Galliæ
provinciam volare scribit Gesnerus;
in mediis stagnis marinis degere; pi-
scibus & cochleis vesci, reliquit Ron-
deletius.

Apitium linguam Phœnicopteri *Vfus.*
præcipui esse saporis pronunciasse,
Plinius auctor est. Heliogabalum ve-
rò palatinis suis ingentes dapes extis
& cerebellis illorum refertas exhi-
buisse, tradidit Lampridius.

*Lamprid.
in Helio-
gab.*

C A P. III.

De Ardeis in genere.

QUAM Latini Ardeam seu ab ar-
dendo, quod simus ejus exurat,
seu quasi arduam propter arduos vo-
latus vocant, illam Græci ἐρωδιον, seu
quod ἐαγ ἰδποι, id est sanguinem in coi-
tu exudet; seu quasi ἐρωδιον avem A-
mori & Veneri propriam, dixerunt.

Genera ipsarum tria Aristoteles & *Genera.*
Plinius faciunt, *Leucum, Pellum, & A-*
steriam; Scaliger album, nigrum & sub-
fulvum, quod Pigrum Valconia vo-
cat. Aldrovandus innumera observa-
vit. Corpus ipsis leve, exile, macilentum.
Collum longum. Rostrum lon-
gum, crassiusculum, robustum, intus
cavum, in extremo acutum. Digni
pedum terni longi, membranis modi-
cè juncti. Quartus retrò pro calce si-
militer longus est.

Degunt numerosæ circa paludes & *Locus.*
stagna in Bononiensi, Ferrariensi, Mā-
tuano, & Ravennate agro; reperiun-
tur & in Anglia, quod ibi capitale sit
eas occidere. In Gallia Ardearia
instituta habentur. Pulli volandi cō-
potes ultro citroque comitant, de-
inde domicilia repetunt. In Insulis
novi orbis quæ Ardearum dicuntur,
tantam ovorum Hispani invenerunt
copiam, ut multos ijs currus oneraret.
Ab Agricola inter eas aves numeran-
tur, quæ calidiora loca quærent. Con-
fecta hyeme ad solita revertuntur.

Vescuntur piscibus & ostreis. Illos *Victus.*
dum capiunt, solis radios ita excipiunt,
ut visa ipsorum umbra refugiant. Hos
cum testis devorant, quas à colore in-
terno apertas, revomunt. Anguillas
quoque

quoque integras deglutiunt. Ad pedem tanquam ad illicium concurrere pisces creduntur. Si oleo ex ipsis per descensum destillato inungantur manus, pisces ita advolabunt, ut sponte capi possint. Piscatores Hirschbergenses illicium ex farina hordei, carnis cācrorum ex chelis & caudis, plantæ lini expresso oleo parte unā, vitellis ovorum tribus, pinguedine Ardeæ & olei laurini ana unc. 111. cum petrolei & Camphoræ ana drachmis duabus conficiunt. Mirificè pisces illiciuntur.

Schvveckfeld in Aviar. Siles.

Partus.

In coitu angī, mares etiam cū vociferatu sanguinem ex oculis profunderē, nec minus ægrè parere gravidas, Aristoteles, sed falsò prodidit. Vidit sæpè coeūntes Albertus, cruribus super dorsum fœminæ flexis, ita ut pedes maris ad caput fœminæ sint, & genua versus excrementi sedem super dorsum. Motu alarum se sustinent & semen infundunt. *Nidificant* in sylvis, locis paludosis, alnis & falicibus confitis ac ferè inaccessis gregatim. Sic & ab aucupibus, & à rapacibus immunes se putant. Cancros ceu fascinationis amuletum nidis suis imponunt, si Aeliano credimus. Carvo adversus infestinantia nidos suos animantia se munire, prodidere nonnulli.

Aeliā. H. A. l. A. c. 35.

Volatus. Arist. l. de incessu Animal.

Volant extensis retrò pedibus. Ideò illis Uropygium inutile; collo contracto; tam altè, ut supra nubes transcendant, maximè cum jam futuræ imminēt pluvix.

Affectus Aelian. H. A. l. 5. c. 35.

Inimicitias cum Alauda, ovorum suorum hoste, vu pibus, cochleis & Rapacibus exercent. Sæpè cochleæ è nativis egressæ testis, in magna securitate pascuntur; Ardeæ in vacuas involant. A Falcone depressa, rostro subalis condito ac sursum elato, irruentem excipit. Sæpè ambæ elisis interaneis humi affliguntur enectæ. Accipitrem excrementis suis, quæ penas ejus & pedes faciunt, & exurunt, repellunt. Fertur Falcones, quod Crescentius prodidit, si sanguinem Ardeæ gustaverint, omne desiderium capiendi Grues amittere; si carnem absq; sanguine, videri non teneri.

Crescent. de Agricul. l. 10. c. 15.

De *Præsagiis* hoc sufficiat. Ventum vel pluvias innuere, vel cum caput pettori imponit; vel cum notas paludes deserit, & supra nubes attollitur; vel cum terra relicta multo cum clāgore † adfestinat; vel cum obstrepero clāgore à mari ad terram volat; vel cum in mediis arenis tristis residet.

Præsagiis Oppian. in Ixentic. Aratus in Phœnom. Plin. H. N. l. 18. c. 31. † Aelian. H. A. l. 7. c. 7.

Mensis in Gallia expetuntur. Sed cum caro illarum pisculentum quidam redoleat, & fibrosa sit, salubris esse non potest. Quæ de rostri seu in pelle asinina frōti alligati ad somnum conciliandum, seu cum cancri felle in eadem ad vigilantis collum suspensi, ad vigilias inducendas Plinius vel Kiranides prodire, inter fabulosa reputo.

c. 7. *Vsus.* Plin. H. N. l. 30. c. 15.

CAPUT IV.

De Ardeis in specie.

ARTICVLVS I.

De Ardea Cinerea.

ARDEA cinereæ tria sunt genera, Major, nempè, Minor, & Congener.

ARDEA CINEREA MAJOR quæ Aristoteli Pella, seu pulla & fusca, cui superius dicta omnia ferè congruunt, Rostrium habet longum, propè frontem crassum, quod ita tenuè pedetentim evadit, ut tandem velut in acum aliquam magnam desinat. Capiti cinereus, cirrhus ex tenerioribus pennis insidet, qui à syncipite incipiens sursum supra oculos per verticem erigitur. Digitus posticus longiusculus est, & ferè anticis longitudine æqualis.

Nidulantur in excelsis arborib. noñ procul à fluminibus, tam apud Anglos quàm Gallos. Quia piscibus pullos nutriunt, & multi, cum ori inseruntur, in terram decidunt, idem cum pluvia à multis decidisse putantur. Franciscus I. Rex Gallorum tam cicures reddidit, ut à pastu redeuntes ad Ardearia sese reciperent.

MINOR prout à Bellonio describitur, rostrum habet nigrum, concavum;

vum;

vum, Lineam in fronte ab uno oculo ad alterum candidam. In capite & dorso pennas coloratas. Alas cinereas inter pennas verticis nigras exoriuntur candidę, exiles, aspectu jucundissime. Nidificat in rupibus.

CONGENER, Ardea, rostrum habet pollicis crassitudine, digiti minimi juxta nares latitudine, intus canaliculatum, infernè corneum & roseum. Plumas capitis, colli, dorfi, & superiorum alarum ex cinereo fuscescentes, extremas omnes macula rufafanotatas. Ventrem ferè ex cinereo album. Crura subvitidia, & pedes in digitos fillos, quos tamen divaricationis initio breviuscula membra cōjungit. Ad hanc refer, quam Gesnerus describit, cui rostrum est subflavi coloris, marginibus acutis, & parte anteriore leviter dentium loco exasperatis, ferratisve. Caput & collum candida. Crista capitis è plumis nigris retrorsum tendit. Dorsum & alas cinereas. Unguem medij digiti ab altera parte denticulatum.

ARTICULUS II.

De Ardea Alba.

Descriptio.
Plin. H. N. l. 10. c. 40.
Cic. l. 2 de Nat. Deor.

Ardea alba, Græcis λευκορόδιον, Ciceroni Platelea, Plinio Platea, Alberto Cochlearia dicitur. Corpus habet instar cygni candidum. Rostrum nigrum pauculis notis ferrugineis superiori parte respersum, substantiæ coriaceæ duræ, cochlear referens. In quibusdam ad carneum colorem proximè accedit. Fœminæ superius maculis rubeis conspergitur. In maris verò rostri medio, linea quædam qualis etiam in circumferentia conspicitur, à fronte ad rostri apicem usq; conspicua est; propè oculos macula cærulea, quæ in fœmina lutea est, visitur. Quædam maculis in collo & dorso pulcherrimis, colore coccineo consperguntur. Interiora si spectes in disiecta apud Aldrovandum fœmella, Lien erat exiguus, nigricans, rotundus, dextra parte, propè folliculum bilis non procul à ventriculo. Intestina sinuosa, uniformia, novem spirithamas

longa. Cor nullo pericardio vestitum. Ventriculus lævis, intus & simplex. Ingluviei loco pars ventriculi superiori orificio imminens, amplā capacitas. Aspera arteria cygneæ valdè similis, licet contrario modo sita. Nam quemadmodum in Cygno ad sternum ascendens post descendit; ita hæc ad pulmones recta percurrens, suos flexus agit invicem oppositos. Ossa tibiæ aperta, medulla rubrâ erant plena. Reperitur in Gallia, Anglia, Bohemia, nō tantum marinis locis, sed & palustribus. In Holandia non longè à Lugduno infinitos earum nidos vidimus.

Vescuntur piscibus, ranis & serpentibus, ut quidam produnt. Nec vel herbas aquaticas virides, & ramenta radicum geniculata arundinum, vel intestina Gallinarum aspernantur. Facile cœunt, in arboribus nidulantur, & pariunt, ad quatuor fœtus alunt, qui à ferri saporis cultoribus commendantur. Gesnerus sibi gustanti Anseri non dissimilem visam ait; & apud Anglos in deliciis habetur.

Huc plurimæ aliæ Ardeæ referuntur.

I. GARLETTA Itolorum, ut Gesnerus vocat, avis cum Ardea per omnia, colore excepto, congruens. Quam Gesnerus Ferrariæ vidit, rostrum habebat longum acutum; in crista capitis dorsum versus pennæ oblongæ ad duos cum dimidio dodrantes, circiter sex nascebantur, quæ aliquando magno vendebantur precio. Pedes nigricabāt: inferius tamen subito in medio cruris, niger color desinebat, & viridis è glauculo suberat ad extremos usque unguis. Minimus pedis digitus binis articulis constabat; proximus ab eo ternis, medius quaternis, ultimus quinis. Cum hac eandem illam Aldrovandus facit, quæ habebat rostrum supra nigrum, infra cæruleum, oblongum; caudam brevem, rariores aliquot in dorso illasque oblongas pennas, quibus pileos & galeas proceres exornant, tres in capite pinas, breviores & coloris albi, quæ cristam efficiebant.

II. EGRETTA Gallorum, quæ & Hæmatopus, Phœnicopus, & Cirris Vir-

Arist. H. A. l. 9. c. 18.

Gesner. in Ornithol.

Aldro. Ornith. l. 20.

c. 14.

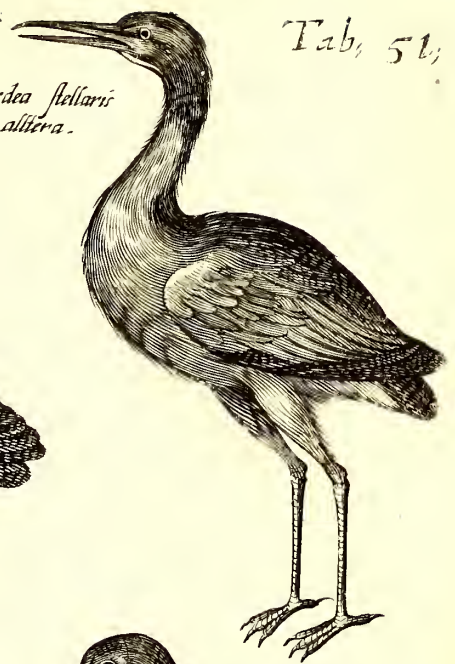

Ardea Quaiotia.

Ardea stellaris maior.

Ardea stellaris allera.

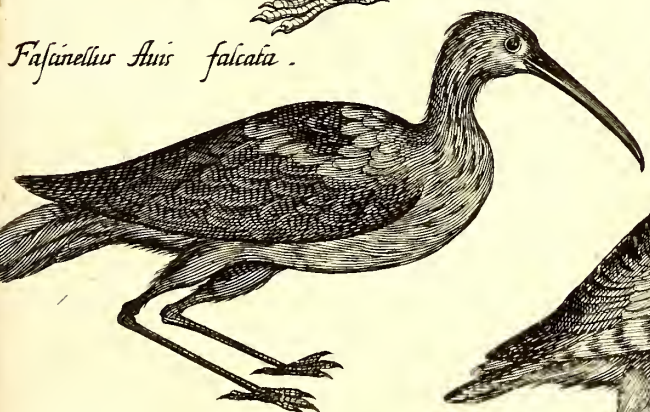

Ardea nigra.
Schwartzter Reiher.

Fajanelus Sichter.

Ardea alba.
Wasser Reiher.

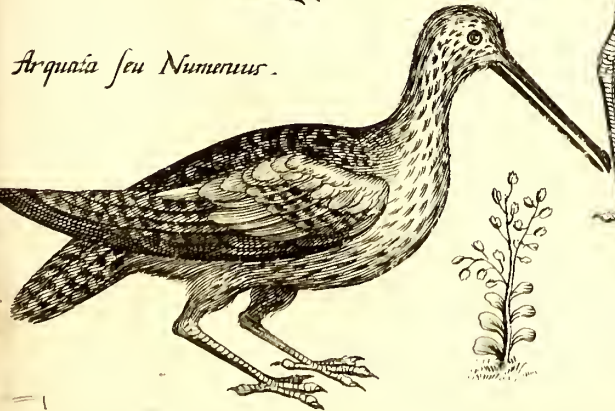

Fajanelus Anis falcata.

Anis pugnax.

Anis pugnax.

Arquaia seu Numenius.

Virgilij, ut Scaligeri pater & filius adstruunt, dicitur. Omnibus ferè Ardeis minor est, tota ferè ex croceo, ad colorem castaneæ vergens, pronè intensius, supinè & super alis remissius. *Collo* brevi; *rostro* robusto, longo, acuto, bicolore; qua caput tangit viridi, vel ex viridi ad cæruleum inclinante; *cruribus* & pedibus, rubri saturati coloris; *cauda* tam exigua, ut ea pro fus carere videatur.

III. SQVAIOTTA Itatorum. *Cauda* brevi, *pedibus* viridibus, *rostro* luteo in extremo nigricante. Apex *capitis* triginta plumis constat, quarum medix albæ sunt, extremæ nigræ, in tergore pinnæ elegantes coloris rubicundi in suis radicibus albæ.

Congener ipsi est & ista *rostro* maxime arcuato, colore prorsus leucophæo. Avis est aspectu non inuenta. Pronè ad collum & pectus, quod nigris maculis, ut in Ardea deorsum descendentibus conspersum cernitur, albicat. Cetera tota est leucophæi coloris, pronè remissioris, supinè intensioris. *Femora* in ea, contra ac in reliquis pennis vestiuntur.

Ex Ardeis quoq; albis sunt, tum ea, quæ *Garzetta bianca* dicitur, *rostro* longo gracili, acutissimo, digitis postico omnium minimo, anteriorum medio longissimo, inter oculos & rostrum maculata, tum ea quæ vertice est croceo, pedibus pro proportione corporis longissimis, fuscis, albicantibus annulis circumdatis. Ungue medij digiti cæteris longiore, serrato.

ARTICULUS III.

De Ardea Asteria sive stellari.

Descriptio.

Ardeæ stellaris triplex genus est, *Minus*, *Majus* & *cristatum*. MINUS ὀρνὸς Aristoteli, Taurus, Plinio, Botaurus, Butorius & Buttora alijs, dicitur, & quibusdam Ornocrotalus esse putatur. *Collo* est longo & mire plumoso. *Capite* nigro, corpore reliquo fusco & pallido maculis nigris densissimè asperso. *Pedes* habet lon-

gissimos & inter extremos ungues medij digiti pedis unius & calcis ejusdem, spithamæ longitudo intercedit; *ungues* longissimos; & ille qui calcis vicem in avibus gerit longitudine sesquiunciam superat. Medius digitus utriusque pedis qui cæteris longior dentatus & ferratus est. *Cauda* illi brevissima; *stomachus*, quo ingluviei loco utitur, capacissimus, canino similis. *Arteria aspera* in eo tota continua est, larynx nulla, nec quod huic analogia quadam respondeat. Damnum hoc compensare voluisse Natura videtur, *canalium duorum* hinc inde in pulmones utrosque abeuntium structura. Ita enim fabricati sunt, ut annuli cartilaginei minimè totum absolvât circulum, sed exteriori duntaxat parte medium; interiori, ubi alijs avibus hi circuli fissura tantummodo in longum dissecantur, membrana quædam tenuissima, alteram canalis devaricati exactè medietatem absolvens, plana & æquabilis obtenditur; quin & hemicycli latus exterius componentes rari admodum, interjectis subtilissimis membranis sive tunicis, ad faciliorem & majorem distentionem facti sunt, quo nempe largissimus, & hoc facili tumescere meatu conceptus aër, *rostro* in aquam inserto aliquandiu retentus, tandem per apertum & extractum, qua data porta, maximo impetu erumperet. Prolobo caret, at ejus loco amplissimum œsophagum habet.

Vivitat ranis & piscibus, in primis *Vicinus* anguillis.

Nidum ex arundinibus intertextum *Partus* cum *ovis* duodecim in lacu quodam se vidisse, ipsamque avem colore ita ad arundinem accedere, ut inter arundines sedens vix deprehendatur, reliquit Gesnerus. At eundem ex surculis in celsarum arborum ramis struere, & ita aut quatuor ova excludere, reliquit Bellonius.

De *Voce* diximus, cui similes illi soni dicuntur, quos *Βρυμὸς* Aristoteles *Aristot. in appellavit*. Dicitur in *Ægypto* man- *Problem.* suescere, & adeò præclare humanam *f. x.* vocem intelligere, ut si quis eam servum appellaverit, vel pigrum (nugantur olim

olim è seruo in avem tranfisse) indigetur. Non facilè hominem refugit; eo proximo, aut arundinibus fe abdit, aut aquæ immergitur.

Volatus.

Non citius *evolat*, quàm prius falierit. Vbi pifces frequentes novit, ad eò quieta cõfiftit, ut planè videatur mortua: & ne colli longitudine fe prodar, breve id incurvando facit. Capta ftat immobilis, & venatorem apprehenfurum incautum vulnerat.

MAJOR ex Pella & Stellari prognata effe creditur. Illam enim capite, pectoris maculis, alarum colore, ipfa denique magnitudine refert. Reliquarum partium colore Stellarem minorem, maculas fi excipias, quæ in ea non funt: imò pedibus ad eò eãdem exprimit, ut fimul pofitas vix peritiffimus etiam auceps difcernat. Apicem quoque in vertice habet, ex quo duæ longiufculæ pennæ exorientes, totum caput velut galeam, colore nigro exornant. Genus *Elaphin* Oppiani effe conjicit, quæ pennas in dorfo varias & maculofas hinnulorum inftar habet, & linguam longiffimam, quâ in aquam protensâ, fenfim ad fauces, pifces ad confpectum adnatantes folet attrahere. Hanc Aldrovandus & CRISTATAM feu Cirrhatam effe opinatur.

Congener effe hifce, quam idem *Ardeam Nigram* vocat, colore per totum, collo excepto, quod albo torque circumdatur, & *roftro* quod luteum effe, nigricante, collo longo, longis *cruribus*, digitis pedum longiffimis, unguibus acutis, & *cauda* brevi.

CAPUT V.

De quibusdam Avibus ad Ardeas relatis.

AD Ardeas refero Falcinellum five Falcatam, & Pugnaces, quas Belgæ Kemperkens vocant. FALCINELLVS avis effe magnitudine, & tota corporis fpecie Ardeam referens, eleganti colore, viridi ferè, alicubi puniceo admixto, capite & collo fufco. Superior pars *colli* anterius albicat, maculis nigris intercurrentibus. *Ro-*

strum ei oblongum tenue & anterius falcatum. *Crura* oblonga, pedes fifsi. Nulla magis ad ibidem accedit. PVGNACES quotannis immenfo numero, ex Septentrione in Belgium, verno tempore fub Majum advolant, plures mares quam fœminæ. Hinc inter mares tanta contentio, ut fe fe mutuo occidant, donec cum fœminis numero pares evaferint. Exclufis educatisque fœtibus, una cum his unde venerant, revolant.

Octo ipforum genera, feu formas potius defcripfit, & depingi curavit Aldrovandus.

Prima Perdici inftar toto corpore maculis refpergitur. Caput Galeritæ velut apice in figne effe. *Roftro* exile, in extremo non nihil recurvum. Lingua longa, acuta, fubatra. Caput, cervix, dorfum, alæ, venter, & femora ex luteo ad caftanæ ferè colorem tendunt, & maculis, quæ in capite ad eò exiguæ funt, ut exigua punctula potius videantur, refperguntur. *Altera* criftam quoque in vertice gerit. Ventre nigricat, candicat pectore. Mentum macula nigricans ceu barba quædam exornat. In fronte albicat; in occipite, & in reliquis partibus ex albo ad fufcum vergit.

Tertia tota ferè effe ruffa, nigris maculis lunam æmulantibus undiq; excepta cervice infperfa, apice caret. Femora & infernum Vropygium colore funt bætico. Alarum pennæ majores nigræ, in fine, & ad latera ferè crocæ.

Quarta colore ferè cum ifta convenit, nifi quod venter fit fufcus, podex albicans, alas fubalbicantes maculæ multæ, magnæ, transversales, tortuofæ tranfcurrunt. Caput nigrum magnæ pennæ velut galeam eleganter exornant, quas proculdubio dimicatura erigit.

Quinta ejuſdem ferè effe coloris, fed pennas eas, quas erigit dimicatura majores, candidas, & in extremitatibus fuis nigras habet.

Sexta pennæ illæ funt candidæ, color plurimum diverfus. Toto enim corpore fufca effe exceptis femoribus. & cauda, quæ funt colore bætico. Ante albas

Auis pugnax.

Auis pugnax.

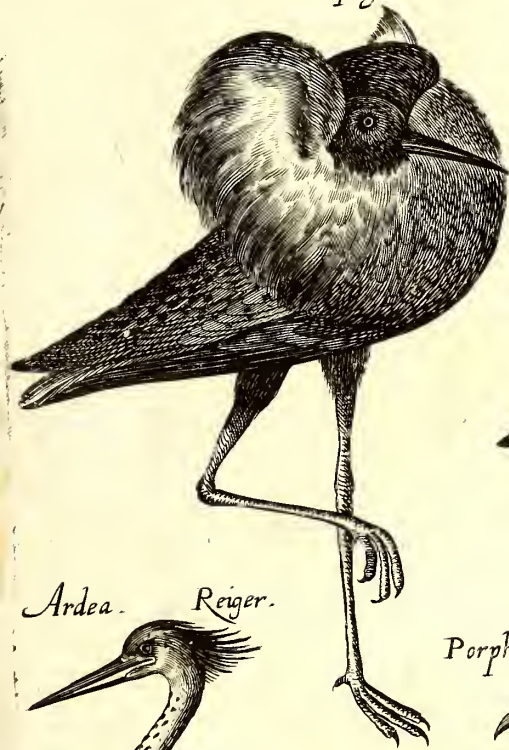

Auis pugnax.

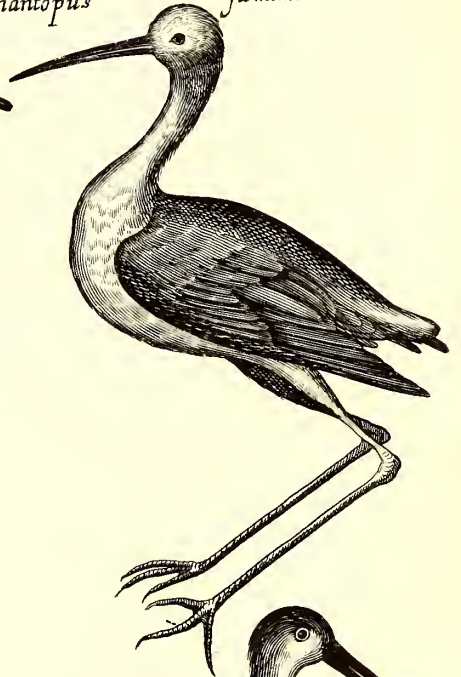

Auis pugnax.

Hæmantopus femina.

Toranus. meerhûn.

Ardea. Reiger.

Porphyrion.

Hæmantopus mas.

Alcedo Vocalis.

albas illas in collo surrectas, alias habet in vertice quæ minores sunt, & nigra. Caput ex cinereo flavescit.

Septima pennis omnibus variat, viridibus, albis, rubris, amethysticis, luteis, & quod observatu dignum est, nulla earum alterius colore permiscetur.

Octavam auritam Natura fecit. Rostro est gracili & oblongo, à capite per collum pennæ undiquaque pendent, magnitudine æquales, sed in quibus varios cernere est colores, qui velut varios torques formant, modo ferrugineos, modo rubros, modo albos. Collum habet longum, valdè gracile, tenue, ad latera candicans, cætera lutescens, lineolis longis undiquaque conspersum. Caput ad latera maculam miniaceam magnam habet, in qua oculi siti sunt. Aures afininis non dissimiles, crura duplo quàm præcedentibus breviora. Digitum posticum admodum brevem.

CAP. VI.

De Porphyryone, & Horione.

Dipnos. l. 9. Descriptio. **P**orphyryon, à colore ita dicta, quam Callimachus apud Athenæum à Porphyride diversam facit, quæque in agro Patavino Telamon vocatur, avis est secundum Athenæum Galli magnitudine, colore cæruleo, rostro ad caput vehementius obstricto, phœniceo, longis *cruribus*, fissis pedibus, in quibus quinque digitos habet, & maximum illum, qui medius est. Oppianus ei *cristam* in capite qualem sagittarij Persæ gestant, tribuit. Isidorus pedem unum latum ad natandum, alterum fissum ad ambulandum addit. Apud Aldrovandum duplex ejus exhibetur Jcon. *Prior* habet rostrum crassum, acutum, purpureum, à fronte ad verticem ferè usque macula ejusdem coloris extenditur. Pars capitis quæ hujusmodi maculæ subjacet, & collum pronum virescunt. Ex remigibus alarum pennis, quædam in extremo albicant, quædam sunt fuscæ. Reliquum totum corpus, cæruleo vegeto

colore insignitur. Cauda ferè caret. Digitis tantum quatuor ex purpureo subalbescens insistit. *Alter* rostro, cruribus, pedibus, & oculis descripto est similis, nisi quod unguis habet fuscus, & macula in fronte purpurea ornatur; & quod in illius capite & collo viride erat, in hac cæruleum apparet. Cæruleæ pariter sunt alæ. Reliquum caput, cervix, dorsum, pectus, vertex, & femora nigricabant. Laudatissimi sunt in Comagene. Nobiliorem verò Baleares insulæ mittunt. Fert eas & ultima Syria, ut Diodorus prodidit. Athenæus avem Lybicam, Dijs ejus regionis sacram indigitat.

Vescitur piscibus, & in occulto quidem, ne à quo quam videatur. Non prius autem cibum capit, quam se lavaverit; nec prius se vel in pulverem vel in lavationem dat, quam in ambulationem veniens certa spacia confecerit. Sola hæc mesu bibit, ex proprio genere omnem cibum aqua subindetingers, deinde pede ad rostrum veluti manu afferens. Polemon apud Athenæum de cibo quem apprehendit, paucas buccellas decerpere, scribit, si τρυπένας ita sumendum est. Alvi excrementum, ut & reliquæ aves longi augustique colli, humidius, quam cæteræ solent; rejicere, Aristoteles autor est.

Ad *volatum* dirigendum loco Uropygij, quod parum latum habet, pedes protendit; & quia spectaculo saltationis adeò delectatur, ut & ipsa ad saltandum membra componat, haud difficulter eo modo capitur, si Oppiano credimus.

Incredibilia ferè de ejus castitate Authores. Nunquam in conspectu hominum conjugii misceri, & ne virum quidem uxori concumbentem videri posse, retulit Oppianus. Tantum sensum obtinere stupri, ut si id deprehenderit, vitam seu laqueo seu inedia finiat, apud Ælianum; Athenæum, & Tzetzem legimus. Quædam cum Gallo tantam societatem contraxerat, ut cum iste occideretur, cōvictore privata, inedia sibi mortem conscisceret.

Nunquam cibi gratia apposita esse

Plin. H. N. l. 10. c. 47.

Athen. Dipnos. l. 9.

Victus.

Athen. Dipnos. l. 9.

Plin. H. N. l. 10. c. 46.

Arist. H. A. l. 8. c. 6.

Volatus.

Oppian. in Ixentic.

Affectus.

Aeliæ. H. A. l. 5. c. 28.

Athen. Dipnos. l. 9.

Tzet. Chil. 9.

Vsus,

videtur. Magnificis ædibus, ut Aelianus habet, pro ludicra est delectatione.

Æliã.H.A. Cognata est ipsi HORION, avis
l.17.c.22. amatorio affectu flagrans, magnitudine Herodij, cruribus rubris, oculis cæruleis, sic à Musica instructa, ut nature munere suavissimè canat.

CAPUT VII.

*De Helorio, Limosa Venetorum,
Barge Gallorum, & Hæmatopode Bellonii.*

Athen.l.9. **H**ELORIUS Creci, de quo postea, similis esse traditur. Clearchus eum apud Athenæum cum Trochilo & Carulo inter *παρευδέσας*, seu aves, quæ cælo sereno in littore pasci solent, meminit.

LIMOSA Venetorum, quæ ad lacum Verbanū Giraldel, circa Neapolim Leverina, Germanis, *ein Meerhuhn* dicitur, Arquatæ majori, de qua in sequentibus, per dorsum est similis, maculis varia, tota parte prona: capite & collo præsertim.

BARGE Gallorum, quam Ægocephalum Bellonius facit, minor est Helorio, colore verò non absimilis, rostro brevior, recto. *Liene* omninò caret. *Fel* jecori simul & ventri adhærere conspectum est, quod de Ægocephalo Aristoteles scripsit. *Victum*
Arist.H.A. in saluginosis paludibus frequenter
l.2.c.15. rarius in remotis à mari, ubiq; noctu, quæritat. *Vocem* hircorum & caprarum edit. Homini accessum non fert. Et apud Gallos in delicijs habetur.

Bellon.in **HÆMATOPUS** Bellonij, rara
obs.l.1.c.11 est in Gallicis littoribus avis. *Corpore* Ardeolæ, *alis* Lari, *capite*, collo, & cauda extrema nigris. Interiore alarum parte & ventre albis. *Gula* magna admodum ampla & robusta. Binos habet *digitos* simul cohærentes; interior verò ab alijs sejunctus est. *Calcar* in pedis calce, ut reliquæ aquaticæ aves, non habet. *Pedes* sunt molles & delicatuli. *Digiti* breves, unguæ ut in Tardis formicæ.

CAP. VIII.

De Alcyone.

HAlcyon & Alcedo *παρα τὸ ἐν ἄλκι*
κύνειν sic dicta, Avis Possideonis nonnullis, Ceycis quibusdam, modernis Græcis *φασίδωνες*, mas, κ'ὐξ, κηρύλα, & *κύνειν* dicitur. Paucissimis, inter mediterraneos imprimis, nota est. Omnium rarissimum est, inquit Aristoteles, vidisse Alcyonem, & ferè circa Vergiliarum occasum, brumamq; apparet, & ubi primum per portum non plus quàm navem circumvolant, statim abit, & nusquam præterea visitur. Duo hujus Avis genera, *Mutum*, & *Vocale*, ex Aristotele quidam faciunt, sed falsò. *χελιδόνες* enim apud eum sunt intelligendæ. Turnerus & illam inter Alcyones reposuit, quæ Sturno paulò minor, corpus totum nigrum habet, ventrem album, caudam breviusculam, rostrum alcedone paulò brevius; quæque ante volatum, Alcedonis more nutat, in volatu gemit. *Alcatraces* quoque, quæ in Peruvia marinis lupis, carabis, piscibusq; insidiantur; & quia cadaveribus delectantur, adè sunt lethales, ut ad earum usum necessitate redacti, non secus quàm a conito toxicove victi intereant, inter earundem referuntur genera.

Formam si attendas, non multò am- *Forma.*
pior est Passere, colore cæruleo & lu- *Arist.H.A.*
teo, & subpurpureo mixto insignis. *l.9.c.14.*
Tale corpus totum & alæ. Tum *colli* apud *Scapartes* non seorsum positis coloribus. *lig.c.21.*
Rostrum subluteum, longum, tenue. Mari adè delectatur, ut pectus aquis aspergat, caudam in terra sicca imposita: non spernit tamen & aquas dulces.

Victitat piscibus, quos ex alto se in *Victus.*
mare recta immittens capit.

Quantum ad Generationem senes in *Partus.*
coitu extingui creduntur. Aliæ, ut apud Plinium legimus, sceticant bru- *Plin.H.N.*
ma, pariunt ova quinq; qui dies Al- *l.10.c.32.*
cyonides vocantur, placido mari per *Lycophron.*
eos & navigabili, Siculo maximè: *in Cassandra.*
(hinc Siculi maris cives Scaliger vocavit) In reliquis partibus est quidem *Plin.l.c.*
mitius pelagus, Siculum utique tra- *Arist.H.A.*
ctabile. Faciunt autem septem ante *l.5.c.8.*
bru-

brumam diebus, totidemque postea sternitur mare Halcyonum fœtura, unde nomen hi dies traxere. Nectamen de tempore omnes assentiuntur. Columella enim in octavum Calêdas Martij, quibus in Atlantico mari summa notatur tranquillitas eos conjicit. Sed & in numero dierum dissentitur. Quinque statuit Simonides & Aristoteles; septem Samius Demagoras, novem Philochorus, quatuordecim alij. De maris tum temporis tranquillitate, & ventorum quicte mo liore cœlo, apud Theocritum, Ovidium, Plautum, Plutarchum, Ælianum, & alios passim invenies. *Nidi* locum Ambrosius arenam; alij lictus, quidam undas ipsas, hinc Statio, domus fluctivaga; Silio Italico nidus natans dicitur, ponunt. Saxo cuidam proximè aquam, ita ut aquæ ἐποχέειν videatur, agglutinari, credibilius est. Rostro autem suo nec alio nidum fingit Halcedo, imò navis instar fabricat, opus everti mergique fluctibus nescium. Componit devincitque conferens invicem acus pisciculi spinas, ac rectis alijs ceu stamini transversas alias veluti subtegmen implicat; mox confertum recurvat, & in orbem reducit; sic cooptat denique, ut opus navigij specie turbinatum, ac qualo propemodum piscatorio simile evadat. Perfectum littori, quo fluctus extremi pertingunt, applicat. Hic unda molliter feriens, nondum firma satis hiantiaque, procellarum verberere deprehensa, sarcite docet. Solidè verò & jam cohærentia constringit, figitq; adeò, ut nec saxo, nec ferro dissolvi diffringive facile queant. Magna comprimis admirationè ostiolum dignum est, sic modificatum figuratumq;, ut hanc unam subeuntem recipiat, cæcum cæteris & abditum, & aliud prorsus nihil admittens, ne undarum quidem quicquam.

Mores.
Plutar. l. c. Mores ejus exinde metiare, quod maritum adeò diligit, ut non uno aliquo stato tempore, sed per totum annum consuetudine ejus utatur; senem & ad sectandum tardum, gestat & nutrit, nunquam relinquens solum. Cum ad tepidum solem pennas in littore

expendunt, pluviam denotare dicuntur. Virgilius hoc inter cætera fœritatis signa numerat. *Virgil. Georg. l. 5.*

CAPUT IX.

De Ispida, & Rousserolle Gallorum.

Ispida, quam nonnulli Alcyonem veterum vel simpliciter vel fluviale esse putant, Genuæ Martinus piscator, à nonnullis alijs Italis Avis Paradysi, sed & Piscator Regis dicitur. *Rostrum* ei est nigrum, rectum, in summo acutum, tres digitos longum. *Caput* pronum cum cervice viridis coloris transversis lineis ex albo cæruleis distinctum. Virent & *ala*, sed interior pars plumarum ad purpureum ferè violaceo dilutum colorem tedit, asperguntur lucidis aliquot punctis. Per medium dorsum à principio usq; ad finem caudæ, plumæ sunt cærulei coloris diluti, & ad album inclinantis adeò splendida, ut oculos etiam visu immorantes offendant. *Pedes* breves, rubicundi, in quibus duo longiores digiti ad mediam usque partem connexi, postea funduntur. *Lingua* perbrevis est latiuscula ac subrubens. *Oesophagus* valdè oblongus. *Ventriculus* in imo corpore juxta anum. *Adeps* ruffa.

Descriptio.

Est & aliud Ispidæ genus, quod ex India adfertur. Regulum magnitudine vix superans. Rostro oblongo, tenui, nigro, reliquo corpore ad caudam cæruleo viridi & nigro. Cauda pro corporis proportione longiuscula tota ferè nigra. Pedum constitutione cum superiore eadem. Solitaria est, & in agro Bononiensi, Helvetia, & alibi media hyeme circa ripas glacie concretas reperitur.

In arena vel scopulo aliquo juxta aquam *nidificat*. Nidum forma rotundum, eminente in angulum foramine exiguo, ex floribus arundinum, mollem construere ajunt. Pullos interdum novem in nido uno reperiri.

Pellis ejus cum pennis asservata peculiari vi adversus *tineas* pollere creditur. Non tangi fulgure domum,

in qua ejus nidus suspensus fuerit, nungantur quidam. Moschi instar cum pullis suis suaviter olere, Tragus prodidit. Suspensam pennas quotannis tanquam in vivo corpore mutare, falsum comperit Aldrovandus.

ROUSSEROLLE seu Roucherolle Gallorum, Alcyone vocalis est Bellonio. Rostrum habet ferratum Picæ Græcæ seu Collurioni simile. Plumæ capitis longiores cristæ quondam speciem præse ferunt. *Nidum* si quis inversum aspiciat ad arcem primo intuitu referre videtur. Sena ut plurimum ova parit, & quinque sexve excludit pullos. *Cantu* adeò valet, ut omnibus canorus à Bellonio præferatur, tamque in eo indefessa, ut dies & noctes absumat; tam seria, ut vacillet, totoque corpore tremat. Inter reliquas voces has in primis proferre videtur Toro tret, fuis, huy, tret. Aristophanes ejus cantum expressisse creditur.

TITVLVS II.

De Aquaticis fissipedibus Insectivoris.

CAPUT I.

De Arquata, Crece & Totano.

Arq^uatam ab arcuato rostro sic dictam, Numenium veterum, qui fortè à Neomenia quod rostri figura arcum lunæ recens à novilunio crescentis in cornua repræsentet, ita dicitur, esse Gesnerus credit; Bellonius Elorium Aristotelis conjicit. *Rostrum* habet circiter octo digitos longum, post tres digitos flecti deorsum incipiens, nigrum. *Pennas* coloris fusci varias & maculosas, ex quibus maxime fulgent instar ferici villosi, quæ inter alas & dorsum sunt, in medio nigræ, in circuitu per interstitia subrufæ. *Digiti* sunt fissi, sed aliquatenus membrana conjuncti; quæ etiam utrinque juxta digitos descendit, & inferiorem digitorum partem dilatat.

Lingua pro tanta rostri longitudine brevissima est, & sagittæ effigiem repræsentat. *Fæmina* est aliquanto minor, & maculæ illæ, quibus totum ferè corpus respergitur, in hac magis fuscæ sunt. Omnium vermium genere *vescitur*, eosque in plantis quibusque quærit. Turmatim *volant*, ova *pariunt* quanta Gallinæ, quaterna, pallida, mense Aprili. Carnem habent siccam, solidam, leporinæ similem. In Gallia in delicijs habentur.

CREX, quæ & κρηός, quænam sit avis, vix à recentioribus observatum est. Athenæus Helorio similem esse dicit; Aristoteles verò crura alba habere, & posteriorem digitum qui pro calce est minutum asserit. Herodotus ei Ibis nigræ magnitudinem; Scholiastes Aristophanis rostrum acutum & ferratum assignat. Bellonius avem circa Nilum visam, cruribus longis, *rostro* longo & nigro, nigris quoque tibijs & toto capite: *collo* tergo & pectore candidis, quæ è terra *victum* petit, & in muscas debacchatur; & cum *volat* magnum edit strepitum, Crecem veterum esse opinatur. Pugnat cum Galgulo, & Merula, & Vireone, eorumque pullis nocet. *Βεῖδονίερος*, esse Arist. l. 9. c. 1.

TOTANUS avis est aquatica, capite nigricante, præsertim antè; posterius enim & magis anteriori parte rufum est. Vertex cinereus, ut & reliqua pars prona. Alarum ima pars alba, extima nigra est, reliquæ plumæ in ambitu variæ (σικταί) sunt & albicantes. *Cauda* palmi longitudine transversis lineis albis, nigrisque depicta, ut etiam limosæ. *Penna* super caudam ad medium dorsum usque albicant. Pars omnis supina alba est: in collo tamen, & superiore alarum ambitu nigricantes maculæ visuntur. Totius avis longitudo ab extremo (rostro) ad pedis extremum extensæ, dodrantem cum duobus palmis æquat. Rostrum longitudo circiter tres digitos, collitotidem. Fidipes est, verum duo majores digiti pedis aliquousque membrana junguntur ut & limosæ. Pedes duos palmos longi ex pallido rubent, unguiculis muniti nigris. Corpus avis
ea fe-

ea fere crassitie est, qua Mergulus no-
ster rostri aucti.

C A P U T II.

*De Calidri Bellonij, Nigra,
& Himantopode
Plinij.*

C*alidris* Bellonij avicula est colum-
bæ magnitudine, *cruribus* proce-
ris adeo, ut equo insidere videatur,
unde Chevalier, id est; equitem no-
minarunt. Plumis optimè instructa
est, ideoque longe minus carnis obti-
net, quam appareat. *Rostrum* & crura
rubra, longa, manifesto sane argumē-
to aquaticam esse volucrem. Superior
rostri pars nigricat, venter albus est:
caput, collum, & pennæ sub alis, & u-
ropygio cinereæ: quare Aristoteli Ca-
lidrim dici arbitramur, cujus meminit
his verbis: Quin etiam *Calidris*, cui ci-
nereus color distinctus variè. Radi-
ces plumarum sicut in Bistarda, & la
Cane petiere (Tetracem interpreta-
tur) rubent, sic in hac nigrae sunt. In
temporibus utrinque maculae sunt bi-
nae, nigrae, quæ ceu umbram præbent
supercilijs, quæ & ipsa alba macula in-
signia sunt. Priores digitos membra-
na conjungit, ut in pica marina, (Pie
de mer) Digitus posticus admodum
exiguus. Alæ, ut in pluvialium corpo-
ri junguntur, magnitudine corpori
respondent. Tam parva itaque ales
proceris cruribus insitens, alacriter,
hilariterque incedit, prata, stagnaque
& ripas frequentat, & plerumque a-
quam ingreditur ad femora usq;: Ca-
ro nihil ferinum redolet, sed delica-
tum quid, & aromaticum. In sui gene-
ris avibus, in delicijs habetur.

NIGRAM à rubra differre cer-
tum est. Nigrae enim ab ipso ortu cru-
ra & rostrum atra sunt, excepta supe-
riori rostri parte, quæ subrubra est.
Color item huic nigrior: quin ampu-
tatis capite, cruribus, atque alis, reli-
quis corporis partibus Palumbis co-
lorem inter cinereum, & nigrum vi-
debitur referre. Sin sermo sit de Ca-
lidribus, quæ jam pennas mutarunt,

distinguendusque color ab ijs, quæ
prioribus etiamnum vestiuntur, asse-
remus nos Pluvialem aliquando ob-
servasse in autumno nigram, adeo ut
post mutationem plumarum eum non
agnosceremus: nihilominus tã huic,
quam alteri pedes nigri sunt. Fœtus
earum mense Aprili prostant, maculis
undiq; Ortygometræ instar (d' un Ras-
le) conspersi, cum alioqui hyceme tan-
tū appareant. Ad hanc reducit Aldro-
vandus *Gambettam* Italis dictam: Quæ
est capite, collo & pectore cinereis &
maculis fuscis plurimis, undiquaque
respersa. Alarum pennæ rectrices
nigricant, corporis cinereæ sunt, in
dorso & alis ad rufum vergentes, ven-
ter candidus est. Rostrum nigrum: o-
culorum iridem ex luteo subviridem
niger circulus ambit. Pedes ex luteo
rutili, quo colore potissimum à nigra
Calidri Bellonij discrepat. HIMAN-
TOPUS à flexitate crurum ita dicta,
quam alij Hæmotopoda, à rubedine
pedum vocant, à Gesnero ita descri-
bitur. *Rostrum* digitos fere quatuor
longum est, *caput* parvum, *collum* digi-
torum quinque, reliquum corpus,
quod leve, & gracile est, instar avium
palustrium fere, quas Gallinulas a-
quaticas vocamus, digitorum sex, cau-
da quatuor, crura quindecim. Color
rostri nigricat, in capite, & collo pro-
no fuscus: dorso, & alis niger, pauco
subviridi admixto, si diligentius in-
tuearis, cauda cinerea. Partes prone
omnes, & latera quoque albi coloris
sunt. *Crura* sanguinea digitis duntaxat
ternis, sicut in Bistarda, Oenade Ron-
deletij, Morinello Gaii, Struthioca-
melo, Pluviali, & Cane Petiere Bel-
lonij, ejusdemque Pica marina: quo-
rum medius longiusculus, brevissimus
interior: jungitur autem medius cum
exteriore brevissima membranula,
tanquam palmipedum. Poplitum ca-
vitas insignis est, articulo tam flexili,
ut in sceleto etiam tibia ad femur to-
ta reflectatur. Videtur sane non cur-
su tantum valere, sed etiam volatu
hæc avis: quoniam oblongæ ejus alæ
sunt, ita ut longissimæ earum pennæ
caudam, seu uropygium, duobus, aut
amplius digitis excedant. Oppianus
hoc

hoc novum in eis, quod maxilla inferiore fixa, superior solum in ipsis moveatur notavit; sed in descripto, nihil ab aliarum avium natura variat.

CAP. III.

De Gallinulis Aquaticis in genere & in specie, de quibusdam.

GAllinulæ aquaticæ hoc commune habent, quod eis sit corpus gracile & adductum. *Caput* parvum, pennæ variæ. *Rostrum* longum, modicè inflexum, nigricans. *Ventrem* & supinam eam capitis partem, quæ inter rostrum & collum est candida. *Crura* oblonga, *digitum*, qui pro calce est admodum brevem; quædam etiam eo carent. *Plumas* ad media tantum crura descendentes. Vermiculis potius quàm piscibus vescuntur; quamvis & ex his minimos comedant. Circa initia autumnii in Helvetiam adveniunt; hyemis exitu denuò avolant. *Aucupium* earum manè ante solis exortum fit; aut vespere, quo incipiente tam sublimes volatu evehuntur, ut non amplius appareant. Ob carnem suavem & teneram, in delicijs mensarum habentur. *Species* ipsarum sunt *Chloropus*, *Erythropus*, *Ralla Anglorum*, *Rhodopus*, *Phæopus*, *Ochropus*, *Melampus*, *Poliopterus*, *Erythra*, *Ochra*, *Hypoleucus*, *Gallinula serica*, & *Scolopax*.

CHLOROPUS est triplex *Major* quarum altera Fulicam & magnitudine & corporis figura refert, tota rostro longiusculo, sursum parumper elevato; altera *Italica*, *Porzana* dicta, collo & capite nigricantibus. Dorso cum superiore alarum parte castaneo; inferiore ventre toto albido, femoribus plumis cinereis usque ad genua coopertis. *Tertia* Gesneri, quam Glottidem Aristotelis esse credit, colore est fusco, cruribus viridibus. Vocem instar fistulæ argutam edit. Germanis *Blutt* dicitur. Prælongam exerit linguam unde ei nomen. Hanc initio blandita peregrinatione (cum Coturnicibus) avidè profectam, pœnitentia

in volatu cum labore scilicet subit. Reverti inconcitatam piget, & sequi nec unquam plus uno die pergit, in proximo hospitio deserit.

ERYTHROPUS vel est *Major*, vel *Minor*, de utraq; nihil singulare occurrit. **RALLAM** Anglorum aquaticam intellige, cujus rostrum & crura sunt rubra; plumæ undiq; magis cineræ, quamque malè volare, sed egregiè pugnacem esse, Bellonius prodidit. *Montana* & sylvestris in Ericeto degere solet. Ortygemetram esse credidit Bellonius; Perdicem rusticam Gesnerus.

RHODOPUS nihil habet singulare. Sed ne de alijs præter descriptionem, quam apud Aldrovandum & Gesnerum invenies, quicquam. In *Ochropode* *major* septem distincti colores apparent, nec digitus posterior pedis visitur. Medio lingua in oblongum mucronem desinit. *Minori* collum est quàm cæteris altius.

ERYTHRA, quam Germani *Mattferca* vocant, vocem & clamorem edit, quo sonus fullonum lanas ferientium repræsentatur.

OCHRA à totius ferè corporis colore subviridi, sed fordido & obscuro sic dicta est.

De **HYPOLEUCO**, quam Germani *Systerlin* appellant, nihil habeo quod dicam.

SERICA idè dicitur, quòd color ater in ea holoserici instar splendet.

CAPUT IV.

De Scolopace seu Perdice rustica, Rusticula sylvatica, & Scolopace seu Gallinagine minori.

SCOLOPAX avis, à rostri figura, quod instar pali longum & rectum habet ita dicta (palum Græcè σκόλοπα dicunt) Volaterrano Aristotelis Alectoris, sed falsò; vulgò Græcorum εὐλόγως, Herodiano Sylvestris Perdix, Martiali Perdix rustica, nonnullis Rusticula major, Alberto quod suavis & pin-

pinguis sit Ficedula, plerisque popu-
lis Beccassa, Germanis *Schnepf* &
Nietschnepf dicitur. Similes ipsi quas-
dam in Frisia aves facit Gesnerus. Ea,
quæ Vulpnominatur vulpo, rostro &
pennis colore illi confertur, sed ma-
gnitudine vincit. Item Grutte dicta
rostro. Magnitudine est Gallinæ, co-
lore Artagenis, ut Aristoteles prodi-
dit. *Rostri*, quod longum, anterius as-
periusculum, pars superior ultra in-
feriorem extenditur. *Linguam* habet
gracilem, oblongam, nervosam. *Crura*
ferè rosei coloris. *Felle* carere vulgo
creditur, quod apud Bellonium le-
gimus.

Arist. H.A.
l.9.c.26.

Locus.

Nullibi non *invenitur*, in Gallia,
Suecia, Helvetia. Non ubique tamen
iisdem in locis, nec semper Æstate in
altis Pyrenæi, Helvetiæ, Sabaudia &
Arvernæ montiū jugis degit. Hyeme
cibi gratia ad campos & sylvas cæduas
descendit. Circa Brixiam principio
Autumni, in Helvetia mense Octobri
capitur. A Germania inferiore æstate
recedit, in fine Autumni redit. Aquas
in primis tepidas, loca pulverulenta &
humida, sepes, & hortos amat. *Cibus*
ipsi vermes. Spiritu in cava immisso,
unde sonus etiam procul audiatur,
eos extrahere, proditum à nonnullis.
Visi, qui ex farina fagotritici cum ari-
dis ficibus pascebantur. *Volatus* debi-
litate cursus velocitate naturam cõ-
pensant. Cum proximam sibi aucu-
pes existimant, longè recessisse inve-
niunt. *Oculis* est obtusioribus, quam-
vis grandes habeat; *odoratu* potius ci-
bum quærere creditur. Homine de-
lectari ab Aristotele relictum.

Arist. H.A.
l.9.c.26.

Gesner. in
Ornithol.

Habetur inter ciborum delicias,
sed postponitur Perdici. Aliqui de-
plumatum exenteratumq; in furno
torrent & cremant, remedio calcu-
losis futurum.

RUSTICULA SYLVATICA,
Rusticula palustri majore, major est.
Gallinam enim ferè æquat. Colore
saturiore, rostro minus longo, ventre
albicante, cruribus cinereis. Tendi-
culis seu laqueis capitur.

SCOLOPAX seu Gallinago mi-
nor, & Scolopax minor, Molliceps A-
ristotelis quibusdam, dorsum habet

ejusdem ferè cum Alauda coloris.
Rostrum canaliculatum, maculosum,
in extremo nigrum, quatuor digitos
æquat longitudine. *Alæ* extensæ ma-
culam albam in extremitatibus ostē-
dunt. Quæ ab Aldrovando exhibe-
tur, *rostrum* habebat palmi longitudi-
ne canaliculatum, latiusculum, ni-
grum, tuberculis quibusdam aspe-
rum, in extremo acutum, cujus supe-
rior pars inferiorem aliquantulum
longitudine excedebat. *Lingua* lon-
gitudine rostro ferè par erat canicu-
lata, in extremo cuspide acus instar
acuminata.

Frequentem in locis mediterraneis
Gallia videt, nec Batavi eadem
carent. In Germaniam circa æqui-
noctium vernalis venit, si Longolio
credimus. Nec à marginibus stagno-
rum & lacuum *recedere* idem affirmat.
Migratoriam inde colligas. In disiecte
ventriculo initio Decembris, scara-
bæos, & vermes albicantes, tenues,
oblongos, quales farinarios appellat,
invenit Gesnerus. Neq; in caveis, ne-
que in aviario vivere dignatur. *Vocem*
auditam (hæc talis est, ut si quis cul-
trum per ferram ducat) pluviae pro-
nosticon quidam faciunt.

CAPUT V.

De Gallinula terrestri, & a-
lia Chloropode.

Hæc & Gallinulam terrestrem & aliam
Chloropodem Fulicæ similem Bel-
lonij refero. Illa circa Verbanum la-
cum Polle, à Germanis aucupibus
Hoggeschar quod turmatim juxta se-
pes decurrant, dicitur. Gesnerus Ral-
lum terrenum, seu Trochilum terre-
stem dicit. *Corpore* est brevi, crasso.
Digitis pro sua magnitudine longissi-
mis. Postremus ad anteriores circiter
dimidiam longitudinem obtinet. *Vo-
cem* ejus dicunt asperam ger, ger, ger
serpentum instar. Capta sciuri vo-
cem, si fides referentibus imitatur,
Angli ceu lautissimam inter segetes
capiunt.

De GALLINULA CHLORO-
PODE alia, ita Bellonius. Necessariò

planè Gallinulam aquaticam. (la Poulette d' eau) à Fulica , & Fulica majori (de la Porle , & Macroule) separavimus: quoniam aquæ non innatat, nec palmipes est. Pullettæ autem aquaticæ, sive Gallinulæ nomen à similitudine cum jam dicta impositum est, etsi multo minor sit, major tamen Ralla, adeo ut de utraque hac particeps esse videatur. Aucupes, quibus ostendimus, cum Fulicæ similem esse cernerent, magnitudine tantum differre aiebant, hancque ad perfectam necdum ætatem pervenisse. Unde nos diligentius peculiare aliquas notas discriminantes investigavimus. In quibus ea præcipuè fere est, quòd hæc Gallinula pedibus sit viridibus, & non absimilibus Botauri, neque etiam ita planis, nec denique lata membrana conjunctis, ut in Fulica. Cauda etiam Gallinulæ longior est. Macula frontis item minor. Colore Rallo similis quidem, sed ad Fulicæ colorem tendit: quare ex primo aspectu Rallum esse putabam, sed cum diligentius inspicerem, animadverti, palpebras oculorum candidas esse, quod Rallo non convenit, sed neque Fulicæ. *Cauda* binæ pennæ albæ sunt, utrinque nempe una. Sub pectore non nihil ad cyaneum, sive cæruleum vergit. *Dorsum* colore est castaneæ intenso. Aliæ item aliis nigriores sunt, & alarum plicas albas habent, & aliam insuper albam lineam in minori ala, quam primæ plumæ ejus per calami longitudinem constituunt. Idem cibus reperitur in ejus ventriculo, qui in Rallo, & Fulica. *Osterni* & *ischion*, sive os coxendicis ab aliis avibus habet diversa, etiam à Fulica. Caro Gallinulæ coctu facilis, ac tenera est, ossa fractu facilia, ingluës ampla, jecur quoque fragile, cæterum intestina, & reliquæ partes internæ, ut in Fulica. Añsa ejusdem cum Fulica saporis est. Nidificat, & pullos alit, & educat, ut Rallus.

Huc pertinet illa quam **CORRI-RAM** vocant, avis rostro pro corporis proportionem crasso, pectore, & alis supernis albicantibus, cætera nigra.

Nec **PORZANA MINOR**, quæ Mediolani Girardina à Gallinularum

aquaticarum censu eximenda est. Rostrum habet breve, qua caput tangit flavum, & in extremitate nigrum, pedes atros, ventrem album, pectus, dorsum, alas, colore fumido, albis maculis consperso, alarum pennas majores nigras, &c.

CAPUT VI.

De Trynga.

DE Trynga, Juncone, & Cinclo hoc duntaxat Aristoteles prodidit, quòd caudam motitent, lacus & flumina petant. *Trynga* Turdo æquiparetur, Cinculus & Junco minores sint. Hinc factum, ut diversæ Aves pro iis ab Authoribus obtrudantur, haud paucæ tanquam congeneres referantur ad easdem. Turnerus eam totam pullam, ea parte, quæ podicem regit, quæque candida est, exceptâ, facit. Breves volatus facere, in stagnis quæ nobilium ædes obducunt, & in piscinis, apud Anglos plærunque degere, si quando periclitatur, ad arundineta densiora confugere, adiicit. Germani quidam Tryngam nigram totam, sive pedem, candido vertice ad rostrum usque demisso, pedibus altis, & nigris, caudam continuè motitantem, & loca aquosa incolentem ponunt, ad eandem Gesnerus avem quæ *Claronæ Wasser Trostla* id est, Turdus aquaticus nominatur, rostro brevi, cruribus altis, sive pedem, refert. Aldrovandus aliquot ad Tryngam reducit, quas alij ad Cinculum retulere.

Prima ei ex illis quas *Giarolos* & *Giaroncellos* in Italia vocant, Turdo magnitudine par. Rostro duos digitos longo, nigro, in extremo non nihil recurvo. Lingua acuta paris ferè longitudinis. Capite superno, collo, dorso, & alis fuscis ad colorem castaneæ non nihil vergentibus, oculorum ambitu, mento, pectore, ventre, & Vropygio albicantibus. Digitis tribus anterioribus ad medium ferè palmum exporrectis, posteriore brevissimo. Inter anticorum extimum & medium membranula est divaricationis initio, quæ inter alios desideratur.

Albe-

Alter Pinarolo dicta, huic ferè per omnia similis, nisi quod rostrum habeat nigrius, aliquando brevius, cujus superna pars infernam longitudine nonnihil excedit.

Tertiam Bellonius ad Gallinagem minorem refert, Gesnerus Samethünle esse putat, uterque Cinclum Aristotelis esse opinatur. Corpulentia est ferè eadem cum Scolopace minore simpliciter dicto: plumarum tamen colore differunt, & rostro, quod utrinque quidem tenue, longum & acutum est; præcedentis tamen in extremo maculatum est, & crassiusculum. Maculis albis in capite & universo collo maculatur. Pectus verò, totusque venter, femora & plumæ sub cauda nivem candore æquant. Ripas potissimum & loca, quæ bono aliquo odore recreant, & moschum redolent, frequentat.

Quartum inter cinclos reposuit Turnerus. Alauda est major, colore in tergo nigro, ventre albo, tibiis longis. Vere circa fluminum ripas *clamosa* est Breves & crebros facit volatus. Anglis Hirundo Aquatica dicitur.

Quinta ex Motacillis credita, *Wilwendingen* / & *Wilwegichen* Germanis in Misnia vocatur. Palmipes quidem non est, sed rostrum longum, molle, cinereum: crura alta habet. Duo ipsius sunt genera, *Majus* & *Minus*. Hoc magnitudine Merulæ, tergo cinereo, ventre albo.

Locus. Flumina colit, & in ripis vagatur. In arenis nidificat & incubat, interdum inter saxa ova ponit. Supra octo pullos uno tempore non excludit.

Victus. Muscis, vermibus, & pisciculis vescitur. Domi, pane & malorum vescitur putaminibus. Singulati in muscis capiendis arte pollet. Lento enim suspensoque gradu accedens, rostro elevato primum designat, tum captam prædam deglutit. Mansuefacta conclavia ab araneis purgat.

Ingressus.

Vox. Vocem noctu lacrymantis instar edit.

Quarta congenerem Merulam aquaticam Gesnerus facit, quam Germani *Bachamsel* / Lucarni & circa Verbanum lacum Folot vel Folum d'

acqua nominant: nec non cornicem aquaticam, Sturno paulò minorem, quam in Alcyone describit.

CAPUT VII.

De Iuncone & Cinclo.

Junco *χωνίον* & *χώνικλον*, quod in Juncis libenter degat, quæ Græci *σχίνος* nominant, ita dicitur. Aristoteles Tryngâ minorem, Alaudæ amicam facit. Addit, fluvios & lacus petere, ac caudam motitare, Bellonius pro ea quandam ostendit, quæ Gallis Alovette de mer, seu Alauda marina dicitur. Est quidem hæc ejusdem cum Alauda magnitudinis, rostro oblongiusculo; *cruribus* nigris gracilibus & oblongiusculis, *linguâ* nigra universum rostrum longitudine æquante; linea alba sub alis insignitur, & dum volat ejusdem ferè est cum Galerita coloris: sed quia maritima est, nescio an pro Iuncone sumi vel possit, vel debeat. Aldrovandus aviculam, quæ Passere d'acqua vocatur pro Iuncone ponit. Passeris est magnitudine, rostro nigro candiculato, satis duro & in extremo adunco. Lingua candiculatâ, & qua desinit bifida & duriuscula. Cauda tres digitos longa denis pennis constante. *Mas* à fœmina hoc solum differt, quòd in hac colores sint magis obsoletis; in illo magis vegeti.

Congenerem facit eam, cui eadem species, rostri pedumque conformatio, & colore tantum variat. Collum pronum, & pectus albicant, sed venter totus ex cinereo ad fuscum vergit. Cætera fusca est. Turnerus dum Parum sylvestrem pro Iuncone obtrudit, vehementer fallitur.

CINCLUS Græcis *κινκλόν*, Suidæ nisi loca sint corrupta, *κινκλός* & *κινκίλον*, *βενεγλίον* Hesychio & Varino, quod armenta sequatur, tertia est ex illis avibus, quæ caudam motitant, & circa stagna & flumina versantur. Caudam motitare præter Aristotelem, Aristophanes in Tympanistis prodidit. Volaterranus palmipedem esse scripsit, sed falsò. Suidas gracilem & nullo fermè corpore scribit. Gesnerus cum

rostro recto nigro & longiusculo, ventre albo, pectore cinereo, cauda brevi ita ut eadem alarum longitudo sit, alis, dorsoque fuscis, cruribus ex ruffo ferè luteis facit. Bellonius secundam Gallinaginis minoris speciem Cinclum Aristotelis esse putat. Idem Gallinaginum minimum genus, Cinclum minorem appellat. *Tertia* inquit Gallinaginis minoris species primo generi magis quam secundo similis est. Rostrum enim sicut Scolopax major, crassiusculum habet, & in extremo maculatum. Dorsum Sturno simile. Aliquibus Deix pour un appellatur. Duæ enim hujus generis, precio unius majoris vaneunt. Aldrovandus de ea quam exhibet, an apud mare etiam degat dubitat. Magnitudine inquit Motacillam aliquanto superat. Color totius ferè corporis inter fuscum & cinereum ambigit, sed alarum pennæ majores subnigricant. Venter & femora albicant. Rostrum nigrum tenue, & longiusculum. Crura nigra, brevia & exilia.

Aldro. Ornith. l. 20. c. 56.

Congeneres ipsi duas alias facit, quarum quoque Icones exhibet. *Prior* sub Cincli minoris nomine describitur. *Alter* iisdem quidem est coloribus, sed caudam albam & lineis nigris transversim secantibus ornatam habet. Rostrum quoque quæ capiti jungitur crassiusculum, & sensim deinde magis magisque attenuatum. Quia posteriore sui parte debilis est, suapte & per se nidum non construit, sed in alienis parit. Apud homines vivere non dedignatur. Captam maxime mitescere tradit Philolophus. Videtur in Cotyis Thracum Regis convivio apud Athenæum apposita, κίμλος quidem ibi extat, seu κίμλος legendum esse censetur.

C A P. VIII.

De Vannello & Cercione

Ave Indica.

VANNELLUS seu quod alis instar vanni aut ventilabri commotis strepitum exciter, seu aliã ob causam ita dictus, Fulica quibusdam,

Stymphalis veterum aliis, sed falsò; quibusdam à voce, *Αἴξ*, sive Capella, Bellonio Parrus, Parus, vel Parcus de quo apud Plinium, dicitur. Alcyoni congenerem. Gelenius facit, Pluviali Gesnerus. Candidos reperiri audivit idem, nisi Lari fuerint. Sine crista, iique aliquando colore fusco, & maculis variis observari alibi. An Tremulus avis in provincia Salernitana dicta, quæ minor est Gallinã, coloris fusci, altè clamans, & velocissimè volans, quæque propè mare teste Villanova versatur, & cum super terra incedit, cauda tremit, unde ipsi nomen, sit ejusdem generis, disquirendum cum Gesnero relinquo. Exactissimè à Bellonio describitur. Magnitudine inquit Plaridem vix excedit. Densus admodum plumis contegitur, quæ in radicibus suis quæ corpus attigunt, omninò nigricant. Color enim alius est in parte exteriori. Avis inversa, supinaque collocata, & alis ejus extrèsis magna plumarum pars in ventre, & in femoribus nivei sunt candoris. *Ale* in superiori quoque parte niveæ, in inferiori nigricant. &c. *Hepar* habet magnum, in duas partes utrinque divisum. *Fel* in ea reperire Bellonius non potuit. *Intestinum* appendices habet.

Bellon. de Avib. l. 4. c. 17. Plin. H. N. l. 11. c. 37.

Circa lacus & amnes versatur: aquas tamen non ingreditur, sed in planis & erica consitis, ut plurimum degit.

Vermibus, muscis, cicadis, bruchis, *Victus*. scarabæis & alijs vescitur. Albos lapillos deglutire, certum est. Æstate sola volat, hyeme gregatim, & tam frequentissimo numero, ut prata etiam si amplissima vix totum agmen capiant. Alis est obtusioribus, & inter volandum magnum strepitum edit.

Vocem videntur Germani & Galli *Vox*. per nomen ipsi inditum expressisse. Illi *Rivis* hi Dixhuiet vocant.

Dum pullos fovet, ad hominẽ à quo *Partus*. nidum inquiri suspicatur proximè accedit, & velut deditionem simulat, donec à nido abduxerit, sæpè multæ unum hominem ita persequuntur, ut eo facilius à nidis abducant.

Haberur in ciborum in Gallia de *Vfus*. licijs, & eodem quo lepus precio venditur.

ditur. Adeò pinguescit, ut faginata videatur. Gesnerus boni saporis & probi, sed levis & tenuis alimenti esse comperit.

De CERCIONE quam Capellæ seu Vannello præmittere debuit, caudam enim motat ita Ælianus. In India avis ad Sturni magnitudinem accedens, varijs colorib. picta nascitur, quæ & humanam vocem effingit, & Psittacis vocalior, & majore est docilitate ac ingenio: non tamen humanum victum æquo animo sustinet, sed libertatis desiderio famem potius quàm servitutem deliciis ciborum refertam amplectitur. Urbes, quas Alexander in India excitavit, & Macedonibus incolendas dedit, ut Bucephala cum adjacente agro, & Cyropolis, aliæque ideo Cercionem appellant, quod similiter caudam, atq; Cinclus movet.

C A P U T IX.

De Pluviali & Charadrio.

PLUVIALIS, Rhintace fortè Plutarchi, quia nihil in ejus intestinis excrementi reperitur, in agro Bononiensi Pivier, Gallis Pluvier, Germanis *Pulver & Pulross* audit. Quomodo antiquis vocetur, ignorare se fateatur Bellonius.

Genera. Duo ejus genera, *flavescens* unum, *cinereum* alterum, quod Itali montanum vocant. *Pulli* Guillemot privatum vocantur. *Illud* Palumbi est magnitudine. Rostro brevi, rotundo, nigro, acuto, & in extremo nonnihil adunco, *lingua* triquetra, totam inferioris rostri canalem implente, prona parte ferè cornea retusa. Pennæ supernè fusco albo luteoque colore ita distinguuntur, ut ferratæ appareant; cauda quoque lineis fuscis luteis intersecatur. Postico digito caret. Inter anticos tres membranula interjicitur, major inter medium & extremum, minor inter eundem & internū. Bellonius plumas ejus lutescere scribit, seu maculis luteis respergi.

Locus. Frequens est in Gallia, in Helvetia

rarissima. Bononiæ non rarò in foro venditur.

Rore *victitare* prodidere quidam, *victus.* quod in ventribus earum nihil invenitur. Nihil falsius. Ex humidis campis vermes eruit. Scarabæos in dissecta. Invenit Bellonius. Lumbricos edere asserit idem, quia solum *intestinum jejunum* habet. Idcò in eo nihil invenitur. *Migratoria* est. Aestate nulla in Gallia cernitur, vere paucè. Non minore numero, quam quinquagenario volant. *Volatura* ventum sequuntur, rarò adverso tendunt, ut Bellonius prodidit.

Vox ipsis huit, huit sibilu qui porre- *Vox.* ctis labijs edi solet similis. Noctu sola degunt; summo mane diversis in locis sparsæ conspiciuntur, quartamque aut dimidiam milliarij partem occupant. Imminente die, ut simul conveniant, sibilum, sese mutuo vocantes emittunt. Vni in toto grege tanquam Regi obeditur. Huic vox maximè sonora. Ad auditum undiq; confluitur. Aucupes *Appellatorem* vocant. Inter Cupedias in Gallia ponuntur. Ita ut in hominem delicati cibi nimium appetentem, ne Pluviali quidem opposita contentum fore, alicubi tanquam proverbio dicatur. Apparanda non exenteratur.

Pluvialem Cineream Aristotelis Pardalum esse credit Aldrovandus, tum *Aldro. Ornith. l. 20. c. 65.* quod tota ferè sit cinerea, quod de Pardalo prodidit Aristoteles; tū quod maculata, unde Pardalo nomen. Pluviali simpliciter dicta est aliquāto major. Rostro paulò crassiori & longiori, postico digito admodum exiguo. Tota ferè cinerei est coloris, & multis undique respergitur maculis, quæ inter cinereum, & castaneæ colorem ambigunt. Alæ caudam quæ brevis est, excedunt. Magna ex parte gregatim *volat*, nec singularem videris, quod apud Aristotelem legimus. *Vocem* frequentem nec gravem emittit.

Huc refer illam, quæ *Pluvialis Major* Aldrovando. Rostro est procero, supina parte per pectus, ventremque candicat. Majores alarum pennæ nigricant, pedes sunt longi, & ad cæruleū vergunt. Digito posteriore ferè caret.

CHARADRIUS Gazæ Hiaticula, quòd circa fluminum alveum & rivorum hiatus versetur, qualis Aristoteli avis sit, ignoratur. Nam colore & voce pravum esse, noctu apparere, interdium aufugere, quod de suo Philosophus reliquit, multis avibus competit.

Arist. H.A. l.9.c.11. Et cum Aristoteles Icterū Chloream seu Galgulum vocet, haud verisimile videretur, eam avem Charadrium esse, quam in Perside & rarò quidem reperiri; atrijs regum requiri, quod multi ei propter auxilium quod ictericis præstare creditur, Albertus ex Heliodoro, Aeliano & alijs asserit. Aldrovandus pro Charadrio aviculam exhibet corpore toto ex cinereo fuscâ, Rostro brevi, si cum aquaticis, longo, si cum alijs conferas. Capite toto nigra vitta cinctam, cruribus oblongis & gracilibus, colore ad rutilum accedente, fronte & collo candicantibus, pedore nigrescente. Quia interdium later, noctu progreditur, dedit proverbio locum. *χαράδριον μυσμύρον*, qui rem utilem occultat, dicitur. Ictericos solo aspectu sanare multi prodūt. Philes Rubetam spectantem ictericiâ affici, rursus Charadriion, liberari nungatur.

Heliodor. l.3. Histor. Aethiop.

TITVLVS III.

De Avibus Fissipedibus Herbivoris.

CAPVT VNICVM

De Gruæ.

Martialis. **A**vis quam Gruem Latini à gruedo, Poëtæ Palamedis avem, quòd is Trojano bello, quatuor literas φ ξ χ & θ, ordinem aciei, & tesseras à Gruibus didicisse dicatur, vocant, Græcis communiter γέγραυός, quod colore cinereo & quasi cano tanquam γέγραυον appareat; Tyrrenis Tiris, & σαρδινός, Polyrrenis σέγρις appellatur. Genera ipsarum apud Tartaros plura Venetus observavit. Sunt quædam alis nigris: aliæ candida, pennas oculis aurei coloris plenas habentes. Nonnullæ parvæ, pennis longis rubro nigroque co-

Venet. Rerum Orient. l.1. c.64.

lore perunctis instructæ; quædam denique magnæ, grisei cinerei coloris, oculos rubros & nigros habentes. In Cuba duplo nostris sunt grandiores. In alia Americæ parte rubras colore coccineo Columbus observavit.

De descriptione non est quod simus Descrip-
solliciti. Collum ipsi duos dodrantes longum, quod Philoxenus seu os Eurixidis F. seu Cytherius, gulæ circa pifces mancipium, sibi optabat. Anterior ejus pars ad latera nigricat, prona albet. Vertex cum macula rubente niger. Omnia reliqua cinerea præter majores alarum pennas. In alis retrò versus caudam pulvæ & crispæ sunt, quas auro & argento ornatas juvenes pilis affigere solent. Arteria aspera penitus in carnem ad os sternon inferitur. Ideò non mirum ex tam longinquo audiri.

Nulla non in orbis parte visuntur, universum enim ferè, caloris amicæ, peragunt. Circa Hebrum, Strymonem & Cnistrum magna ipsarum copia. Ex Thracia, ubi æstate vivunt, hyeme ingruente trajiciunt in Lybiâ: ibi in Ægypto & in Æthiopia hyemem transigere Aelianus prodidit. De Tartaria superius diximus, quæ verò de Pygmæis Plinius habet, fabulosa sunt. Cibis ipsis fruges, & herbæ.

Illud & Suidas innuit, cum dicit, γέγραυοι γέγραυος κατένευον τὸ χῶρον ἑσπαρμένον, νεωσι πωρίτω σίτω Grues agricolæ depascabantur agrum noviter tritico satum; & Mantuanus cum scribit.

Strymonia de more Gruis, qua semina campi

Iacta legens aqua tepido sub sydere libra.

Hoc apud Claudianum legitur.

E Nilo Pygmaa Grues post bella remenso

Ore legunt rubri germina caramaris.

Putantur tamen & serpentibus interdum vesci.

Moventur in Venerem cum obvio vento ad occidentem fugiunt. Fœmina stante ut Passeres, non sedente ut Gallinæ, coeunt. Ova bina, inter quæ lapidem fortuito etiam inventum deponere solitas, Albertus Coloniae per annos

Mantuan. l.1. de colum. temp.

Aelian. H. A. l.3. c.13. Plin. H.N. l.4. c.11.

Partus. Aelian. H. A. l.5. c.2.

annos aliquot observavit, nec plura pariunt. Quomodo *excludant*, à nemine quantum sciam hætenus proditum est.

Vox. Vocem ipsarum Græci per κλαγγά-
Virgil. Æ-ζεν vel κλάζεν; Latini per clangere &
neid. l. 10. clamare expriment, quod intento &
Lucret. l. 4 magno cum impetu prolata vocife-
Aristoph. in rentur. Aristophanes γέροντι κρωζέουσι
Avib. nuncupat. Q. Calaber πρυφθόγγυς, id
est longum & protensum sonum e-
dentes dicit.

Ætas. Ætatem earum diversi diversimo-
dè definiunt. Honorius anno octavo
senescere tradit. Leonicus Tomæus
quadraginta continuis annis unam
Arist. l. 5. domi aluit. Aristoteles pēnas Gruum
de gen. c. 5. in senectute nigrescere tradit. Seu
quod pennarum earum natura albi-
cet, plusque humoris senescentibus
ijs constituatur, quam ut facilè putre-
dini pateant: seu quod terrestris hu-
midi ipsarum natura à calore immi-
nente non satis concoquatur. Solinus
fulvas reddi scribit. Ingrediendo
pedes ante se jaciunt, & implumes
tam celeriter aliquando currunt, ut
cursu hominem vincant.

Volatus. Nec minor Volatus velocitas. Cy-
rus per intervalla locorum suos tabel-
larios ita disposuisse legitur, ut fatiga-
tis recentes & nocturni diurnis succederent;
sic volantes Grues superarentur.

Plutar. in De Migratione mira ab Autoribus
Aristotele. produntur. Ex Græcia Mæmaeterio-
Ælian. H. ne in quem Æquinoctium incidit, di-
A. l. 2. c. 1. scedere notavit Plutarchus; ex Helve-
Tzetzes. tia XI. Septembr. audivit Gesnerus.
Thraciam relictam ad Hebrum flu-
vium conveniunt, & in turmas dispo-
nuntur. Maxima nata lustrato ter ex-
ercitu, corruit; sepultâ ad iter in Ægy-
ptum accinguntur. Volant altè, seu
ad prospiciendum, quod Plinio & Isi-
doro placuit, seu ut, cōspectis in tem-
pestatem nubibus in terram sese refe-
rant. Exactè secundum ventum ser-
vant, rarè contra impetum nisi fugiè-
do nituntur. Et in tergo præter volan-
tium colla & capita reponunt. In vo-
latu trianguli formam efficere anim-
adversum ab Aristotele. Ejus autem
summo angulo aër ab iis adversus pel-

litur: deinde sensim ab utroque la-
tere, tanquam remis ita pennis cursus
avium levatur. Basis trianguli tãquam
à puppi ventis adjuvatur. Tempesta-
te motâ, vel in triquetram figuram
conducto agmine cuspide ejus cir-
cumfluum aëra scindunt, vel immi-
xtæ glomerantur in orbis, vel con-
tentæ in sinum falcataeque feruntur.
Literam ypsilon quibusdam expri-
mere; A vel Λ alijs creduntur. Unam
sequi ordine literato, & pennarum
notis inscribi aëra, certum est. Du-
cem quem sequantur ex robustis & fe-
nioribus eligunt. Ubi eum defatiga-
tio, quia non habet, ubi nitatur, cœperit,
proximam ijs quæ acquieverunt sub-
stituunt; eaque vicissitudo in omni
cursu servatur. In extremo agmine
per vices qui acclament, dispositos
habent, & qui gregem voce conti-
neant. *Excubias* habent nocturnis tē-
poribus, lapillum pede sustinentes;
qui laxatus somno & decidens indili-
gentiam coarguit. Cæteræ dormiunt
capite subter alam condito, alternis
pedibus insistentes, Dux cum alijs e-
recto providet collo ac prædicit. La-
pidem decessuras deglutire auri indi-
cem postquam deciderit utilem, seu
ut ita facilius ventorum turbini pon-
dere resistatur, quod Ælianus voluit;
seu ut de via fessæ, & quietem paran-
tes, jactu terram & aquas explorent,
quod Aristophanes Byzantius credi-
dit, prodidere quidam. Rostro eū su-
scipere, ne in volatu navis instar flui-
tent, Maximus Tyrius scripsit; ut vo-
cem Taurū montem Aquilis plenum
cohibeant, alij: Falsum id Aristote-
les reliquit: lapides pedibus comple-
cti, cum digitis ijs incurvantur ex Al-
berto habemus. Certum est, inquit
Plinius, Pontum transvolaturas, pri-
mum omnium angustias petere, inter
duo promontoria Criu metopon &
Carambim; mox saburrâ (sed non ut
alantur, quod Ælianus fabulatur) sta-
biliri. Cum medium transierint, ab-
jici lapillos è pedibus, cum attigerint
continentem è gutture & arenam.
Cum ab Aegypto in Europam avo-
lant. Duces non adhibent.

De Antipathia hoc duntaxat occur-
rit,

Cicer. 4 de
Nat. Deor.
l. 2.
Plutarch.
l. c.
Lucan. l. 5.

Arist. H. A.
l. 9. c. 10.

Plin. H. N.
l. 10. c. 23.
Solin. Po-
lybist. c. 10.

Affectus.

rit, ab Aquila infestari. Ita inter se interdum ira exardescere, ut dimicantes capiantur. Visus aliquando mas fœminæ ad internecionem usque undecim vulnera infixisse, quod pullos quominus se sequerentur, abstraxisset, si Alberto fides est. Quæ de *Pygmaeorum* cum Gruibus pugna ab Aristotele, Philostrato, Menecle & alijs produntur, fabulosa esse ex Strabone cognosces. Adventus earum, Arationis tempus indicat. Si vel vociferantur, vel per apertum sponte trepidant; nec sese audacius æthræ committunt, vel vespere, & ad multum tempus volant, tempestatem minantur. Si manè & gregatim volent, serenitatem promittunt.

Arist. H. A. l. 8. c. 12.
Strabo. l. 1. Geogr.
Hesiod. in Die.
Theophr. l. de signis tempest.

Vsus.

Vsus earum olim in cibis expetitus. Indi ovis vescabantur, ut Strabo habet. Varro Grues Melicas apud Gellium inter *ἰδιόματα* reposuit. Grues oculis confutis in tenebris faginos Plutarchus testis est. De suis temporibus *Plinius*. Cornelius Nepos qui Divi Augusti principatu obiit, cum scriberet turdos paulo ante faginari captos, addidit, ciconias magis placere, quàm grues: cum hæc ales inter primas expetatur: illam nemo velit attigisse. Sed & hodie hybernos apud Gallos cibos nobilitat. In assant caryophilis per fossas & pipere. Tenerescunt, si ex ficu suspendantur. Galenus, Aegineta, & alij carnem earum inter fibrosas & duras reposuere. Anaxandrides, cum Iphicratis nuptiarum cum Thraciæ Regis filia convivium ridet, Gruem ibi fuisse, quæ frontem distenderet. Hiante podice, discissis lateribus, dicit.

Plin. l. c.

Bruier. l. 15. de re cib. c. 59.

Athē. l. 12.

Quantum ad Medicinam, Torminosis in cibo profunt. Jus vocem clarificat, & sperma auget. Caput, oculi,

ventriculus exusta in pulverem fistulis & varicosis ulceribus insperguntur. *Adeps* omnes duritias cum Anserino dissolvit. Pulmonis vultutini dextræ partes venerem excitant viris ad alligatæ gruis pelle. Penna serpentes stupidos reddit.

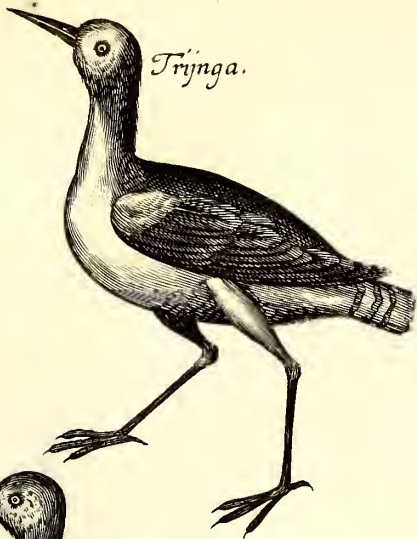
Et hæc de Grue in genere sufficiant. *Speciem* quod attinet, quia BALEARICAM Plinius Cirrhos in capite more Pavonis gerere scribit, Aldrovandus eam substituit, quam Bellonius cuidam Ardeæ generi adscribit. Vulgaris est Gruis magnitudine, & eodem planè corporis habitu, rostro è cinereo fusco, vertice nigro, in quo cirrhus erectus nascitur, plurimis tenuibus & subtilibus aurei coloris pennis. Vtrinque in temporibus maculam habet oblongam, candidam, ex cuius inferna parte utrinque oriuntur palearia rosei carneive coloris. Collum, pectus, venter, cruraque tota ex cinereo fusca sunt. Circa caput viride invenitur. Alas erigit, & quandoque velocissimè currit. *Vescitur* herbis viridibus, quandoque turfuribus & hordeo. Sub noctem altos parietes aut arbores more Pavonum quærit.

Plin. H. N. l. 30. c. 15.

De JAPPONENSI nihil singulare occurrit. Tota ferè candicat, rostro, collo inferiori, pedibus & alis internis exceptis. Vertex capitis insigniter rubet, ac nigris maculis respergitur. Media pars colli inferior nigricat. Sub alis pennæ dependent satis magnæ, multis insignitæ appendicibus, nigræ; cætera tota avis nigricat.

* * *

☉ (o) ☽
☼

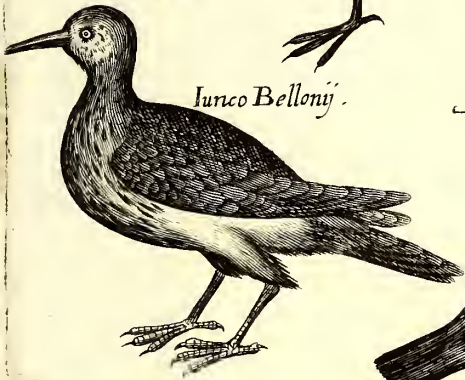
Frijnga.

Frijnga alia.

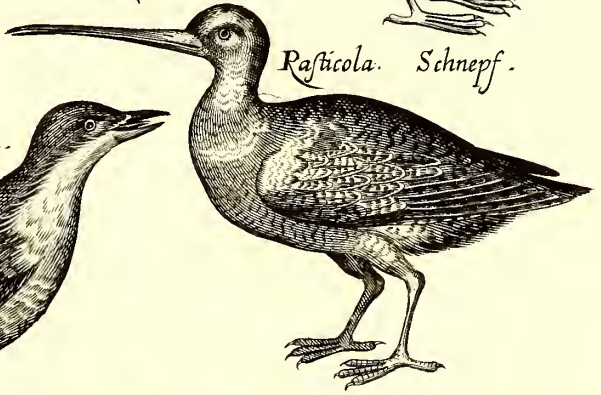
Gallinula serica
Samethünlein.

Iurco Bellonij.

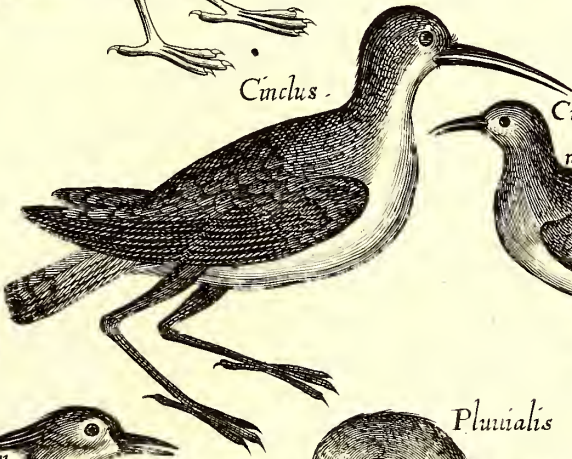
Merula aquatica.
Wasseramsel.

Rasticola. Schnepf.

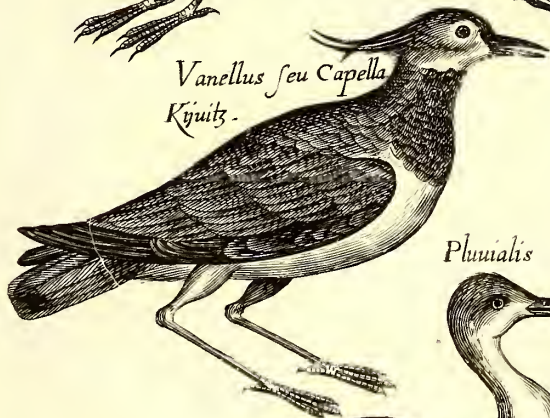
Cincli.

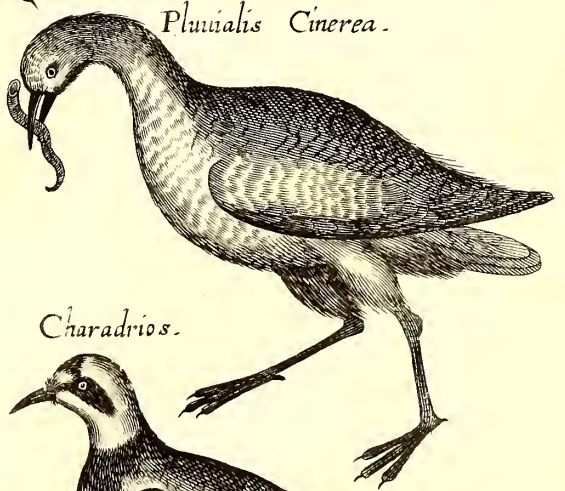
Cinclus.

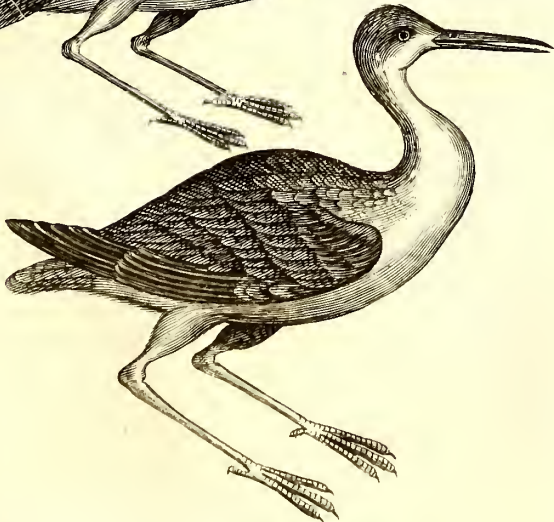
Cinclus Gallinago
minima Bellonij.

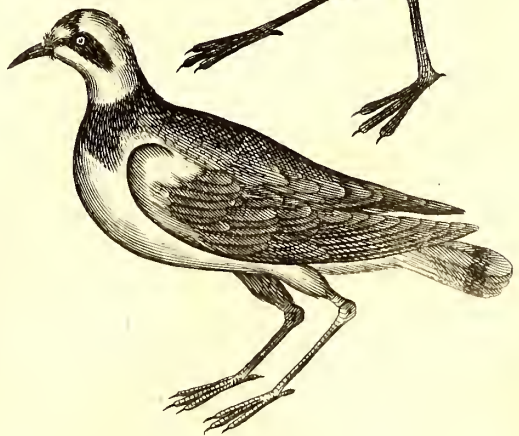
Vanellus seu Capella
Kyuitz.

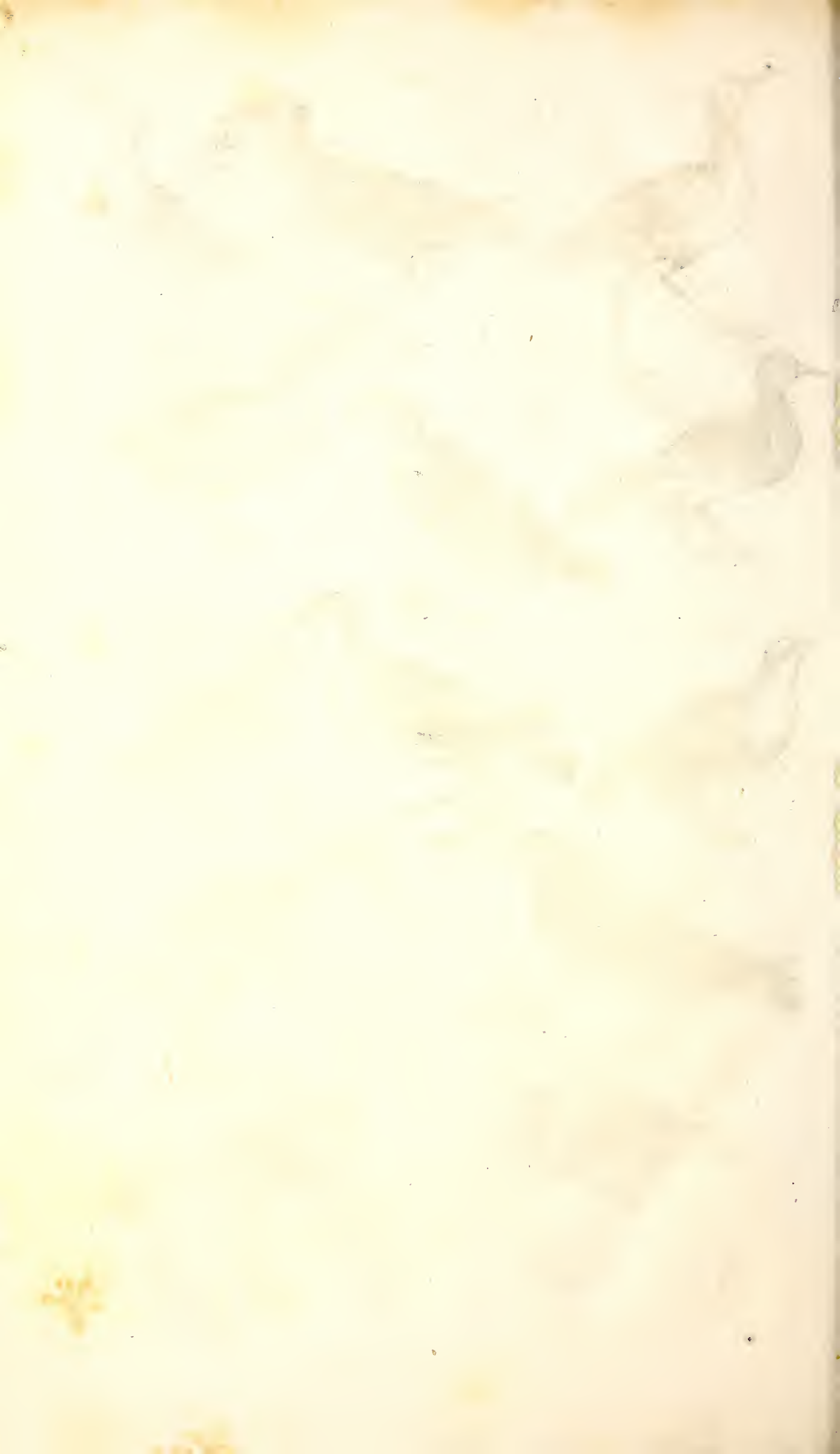
Pluvialis Cinerea.

Pluvialis maior.

Charadrius.

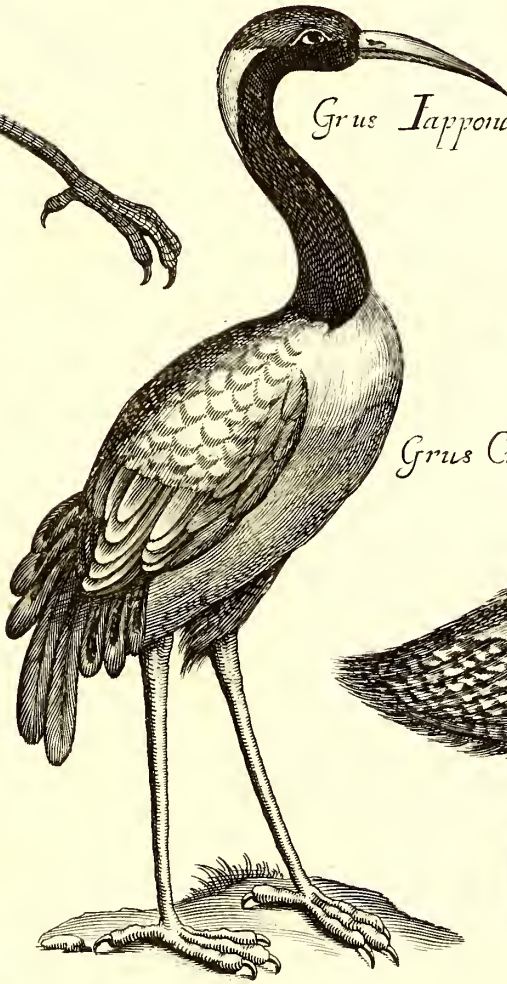
Grus: Krauch
Pluimas

Grus Balcarica

Grus Japonensis

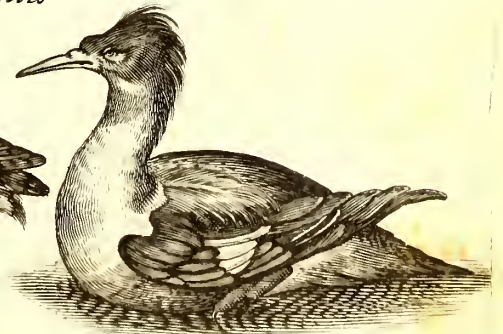
Grus Crispa

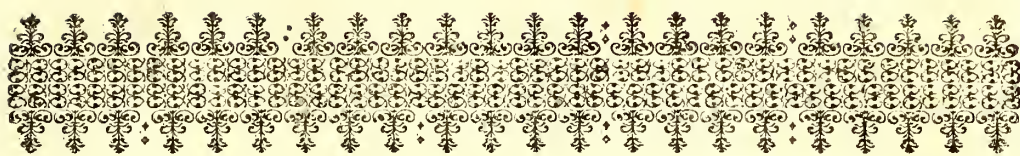
Grus Balcarica
feemina

Auofelte Species

HISTORIÆ NATVRALIS
DE

AVIBUS:

LIBER VI.

De Avibus Exoticis, Americanis in-
primis.

TITULUS I.

De Avibus Exoticis Terrestribus,

CAPUT I.

De Manucodiatis in genere & in specie.

DOterant & istæ superioribus inferi, nisi accuratâ, plerarumq; descriptionem Authores nobis invidissent. Hæc quia destituimur, dicendū promiscuè de illis erit, ne aliquid in historia Aviū scitu dignum omisisse videamur. Si quid occurreret, quod superioribus annecti possit, Additamētis DEO volente inferetur. Incipiemus à MANVCODIATIS sive avibus Dei ut Moluccani vocant. Hæc alijs interdum! Apodes Indicæ: interdum Aves Paradyfi, seu ob corporis speciem, seu quod ubi locorum nascatur, unde veniant, quo sese recipiant, ignoretur, vocantur; quamvis & ad Physonem fluvium quædam observatæ sint, quibus idem, ob miram corporis speciem, & plurimam colorum diversitatem, nomen inditum erat, & in Ægypto fuscæ & subrutilæ Moneculis minores, sub eodem nomine videantur. Magnitudo certa non potest illis adscribi, quædam hirundine paulò majores visæ sunt. In Java columbarum magnitudine observari, à se Pi-

ca maxima non minorem visam, Scalliger reliquit. Omnibus peculiare est, ut pedibus careant (quamvis Aristoteles nullam absq; pedibus avem dari asserit, & Pigaffetta pedes illis palmum unum longos assignet) & in cauda veluti fila quædam vel nervos obtineant. *Caput* ipsis non rotundum, sed pressum, nucis juglandis fermè magnitudine. *Rostrum* non omnibus æquè magnum, neque ejusdem etiam coloris. *Alæ* & cauda expansæ Accipitrinis Milvinisque magnitudine respondent. *Pennæ* sunt tenuissimæ, & præter tenuitatem pennis Pavonum fœminarum ex toto persimiles. *Alæ* in arctum contrahi, vel in latum diffundi pro animantis lubitu nequeunt, sed naturaliter uno tantum eodemq; modo perpetuè consistunt. *Dorso* fila gemina annectuntur, tres & amplius palmos longa, neque exactè rotunda, neq; perfectè angulata, sed figurâ inter quadratum & rotundum media. Intus continuata ac perpetuâ, pinguedine totæ expletæ sunt. Falsò perpetuum *volatum* exercere, quod non nisi mortuè in terra vel mari inveniuntur;

Scalliger
Exerc. l.
228. l. 2.

traduntur; nec verius affirmatur roreduntaxat *passi*, & *ova* in masculorum dorfi cavitate incubari & excludi. Sanè quiete necessàrio indigent, & filis illis in cauda facilè ramis arborum annectuntur, nulla hæctenùs in visarum dorfi observata cavitas; & cum tum altè volent, tum animalia sint perfecta, quomodo rure, qui propè terram nascitur, nec solidum alimentum supeditat, illas ali dixeris? Magni à Mollucarum Regulis fiunt, qui se, si illarum pennas portent, in prælio vulnerari non posse, etiamsi in prima acie collocati fuerint, credunt.

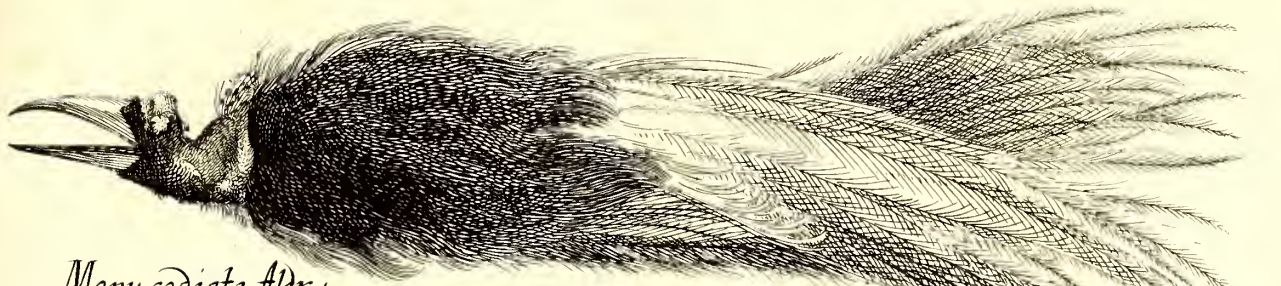
Species.

Species ipsarum quinque describit Aldrovandus. *Prima* hirundinem magnitudine, & forma, si corpus spectes, pene æquat. Pennarum ambitus discolor est, sed admodum venustus, & visu undique jucundissimus. *Caput* quale Hirundinis, & pro corpore parvitate majusculum: cujus plumæ, quæ superiorem partem à prima cervicis vertebra ad rostri usque initium exornant, breves sunt, crassæ, duræ, spissæ, colore luteo egregiè micantes, & ad instar purissimi auri, radiorumque solarium more respondentem: reliquæ, quæ mentum contegunt, molliores, tenuiores, & ex cyaneo mire virides, ut in Anatum masculorum capitibus, dum lucidissimo sideri obvertuntur, conspicimus. *Rostrum* quam Hirundini prolixius. Alarum pennæ forma Ardearum similes sunt, sed tenuiores tantum, ac longiores; fuscæ, inter nigrum, & ruffum fulgentes: quæ una cum cauda in orbem expansæ, rotæ similitudinem exhibent. Etenim planè immobiles sunt, & veluti infixa quædam spicula cuti adhærent. Cæterum minores quoque aliæ pennulæ, eæque profecto haud paucæ juxta singulas majorum pennarum, quæ alas constituunt, origines, exoriuntur, quæ supra majorum principia extensæ, ea obtegunt, dimidio quisquiliatæ, ruffæ, coccineæve, cætera crocæ, & fulvo auri colore splendidæ, multū mehercule gratiæ ac venustatis aviculæ ob eximiam illam & singularem colorum disparitatem conciliant. Corporis reliqua moles tota pennis fulvis

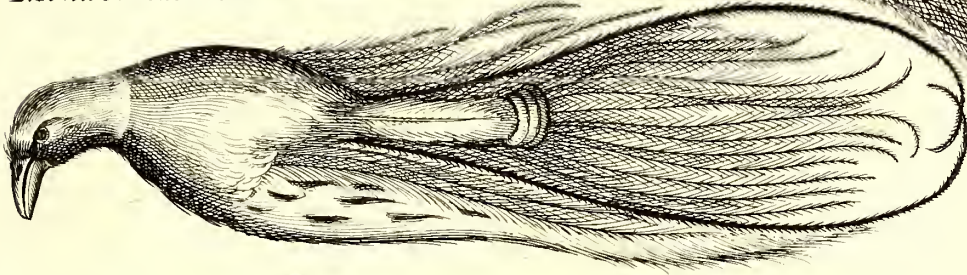
in ruffum vergentibus obducitur, ita tamen ut aliquid adhuc inter eas discriminis advertas. Nam quæ in pectore & ventre collocantur, & frequentissimæ sunt, & pariter latissimæ duorum triumve digitorum amplitudine fulvo sunt colore, & eo quidem nitidissimo, haud sanè alio quam jecur ipsum splendentes. Quæ verò dorso infiguntur, rariores, neque ita frequentes sunt, atque insuper amplis divisuris pennarum omninò Ardearum tergo adhærentium similitudine hiant: neque etiam ad tam insignem latitudinem accedunt: aut præstâtem illum hepatis colorem adæquant, quinimo puniceo potius colore, carni æmulo, obscuriore etiamnum relucet. Fila illa gemina quæ dorso annectuntur, quodammodo nigra sunt.

Altera caput habebat album ferè, maculis luteis, aureisque perfusum, oculos pariter luteos, cilia rubicunda, rostrum inter luteum, & viride medium, duos digitos longum, in supina parte quammodo recurvum; *linguam* rubicundam, longiusculam, acutam, Picorum haud planè dissimilem ad lancinanda animalcula perquam idoneam. In pectore aliquo pacto rufescebat. Venter, dorsum, & alæ candidabant, hæ tamen superius ubique, & in fine erant ferruginæ. Dorsum primo ad flavum quodammodo tendere videbatur; posteaquam vero uropygium attingit, ad rubicundum, seu ferrugineum colorem vergebat. Alarum longitudine, utpote, quæ quinque palmos adæquant, primam speciem superabat. Caudæ pennæ, ubi dorso inseruntur, candidabant: cætera ferruginæ erant. Ejus duæ pennæ reliquas duorum palmorum longitudine vincebant, & reliquæ etiã quam in prima longiores aderant. Carebat hæc avis geminis illis filis, quæ omnibus è dorso enasci supra dixi: quare vel itineris longitudine, vel temporis vetustate decidisse ea judicandum est, non autem fœminam ideo dicendam, ut perperam vulgus hæctenus sibi persuasit. Duarum vero longissimarum illarum pennarum fortassis ad velociorem motum usus fuerit.

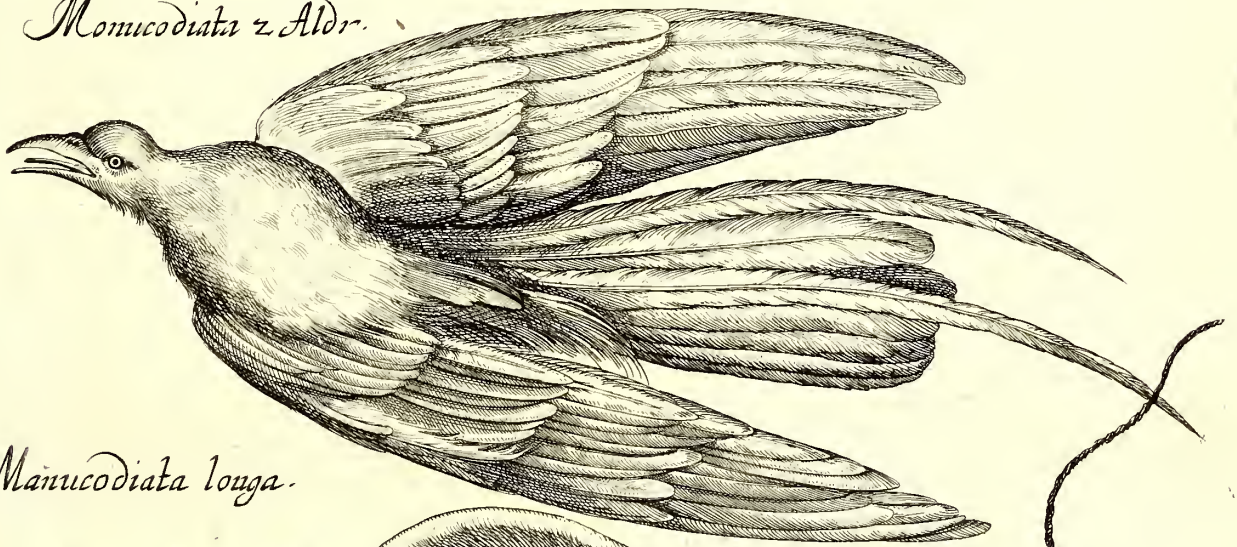
Ter-

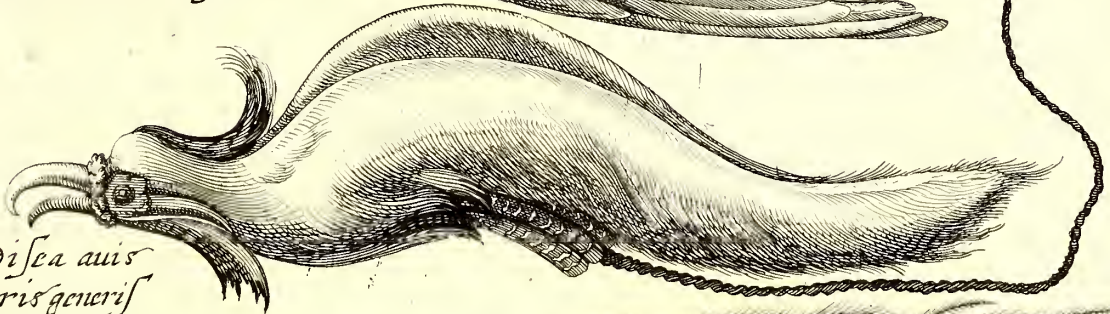
Manucodiata Aldr.

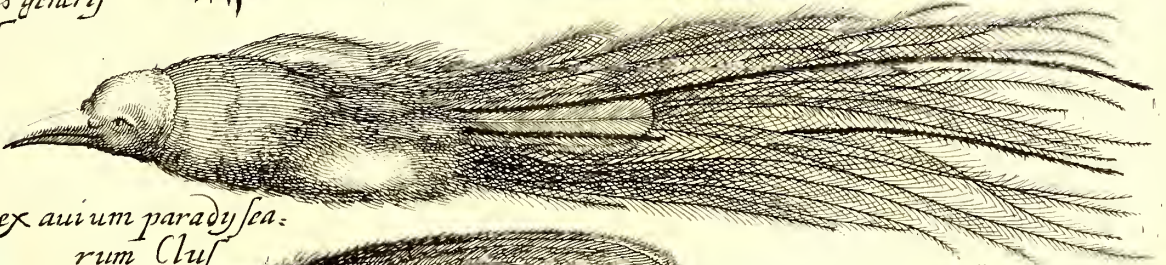
Manucodiata z. Aldr.

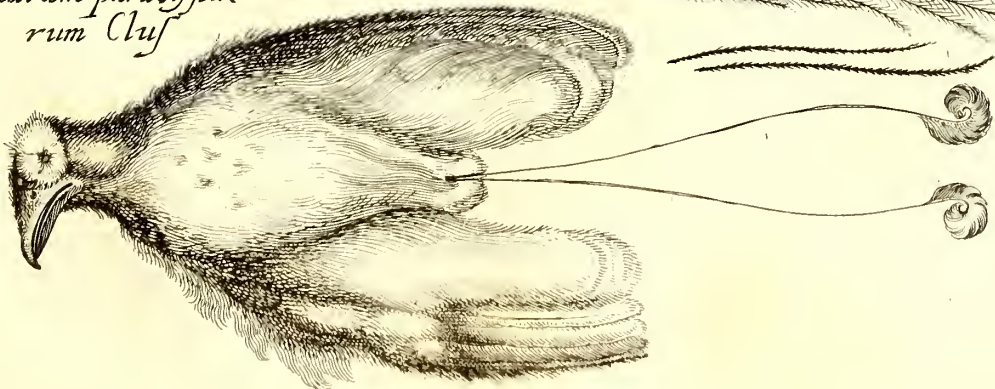
Manucodiata longa.

*Paradisea auis
Maioris generis
Clus*

*Rex auium paradysea-
rum Clus*

Tertiam ob corporis longitudinem *Hippomanucodiatam*, quoniam longiorem videre mihi nunquam contigit, appellare placuit, quæ videlicet à principio rostri ad caudæ, & alarum extremitatem tres dodrantes longa erat; & ad duos palmos, cum alæ complicatæ sunt, lata. Rostrum erat fati aduncum, in supina maxima parte, tres digitos longum, in inferna vero paulo brevius. Tota vero avis erat alba præter nempe collum, & ventrem, quorum color est castaneus. Superior capitis pars ferruginea, quem colorem flavus excipit, ut hunc viridis. Propè dorsum pennæ admodum prominebant longitudine duorum, vel trium digitorum. Erat præterea unicum duntaxat *Avi* filium, idque asperiusculum, & admodum flexibile, quare alterum casu quodam amissum fuisse existimare debemus.

Quarta à rostri principio ad alarum extremitatem usque commensurata duos dodrantes explebat. Rostrum pro corporis exiguitate longissimum, nigrum, & quodammodo aduncum. Capitis, colli, & alarum pennæ nigrescebant, ubi tamen rostro adnectebantur, flavescebant. Cirrhum propè cervicem tres propemodum digitos altum habebat, rigidum, coloris flavi, quiq; ex fetis potius, quam pennis constare videbatur, atque eo maxime à subsequenti *Manucodiata* differebat.

Ultima magnitudine est *Turdæ*, miræ levitatis, alis oblongis prædita, teneris & visui perviis, & pennis (si pennæ dici possunt potius quam setæ: deplumes enim sunt) duarum longis, angustis, nigris, duritie corneæ; pedes nulli, perpetuo volat, nec usquã quiescit, nisi in arbore aliqua, longis illis fetis ramo implicata pendens. Nulla navis tam celeriter pergit, & tam procul à continente, quam non circumvolet.

Huc *RHYNTACE* Ctesie pertingere videtur, quæ ovi magnitudine, gallinacei fortè, in Persis nascitur. *Hesycho* & *Phavorino* avis est quam *ἡλικὸν περιεργὰ* id est columbæ magnitudine. Nonnullis *Pluvialis* avis dicitur, nec solido cibo vescitur.

CAPUT II.

De *Avibus Daje, Guitguit, Maja, Xochitenacatl, & Iauhquitototl.* &c.

Americanis nominibus utimur, quia de Exoticis nos acturos recepimus. Possent & Latina imponi; quod *Nieremberg* fecit; sed metumus, ne *Lectoris* iudicium turberetur. Unicuique ad sua genera unamquemque revocare licebit. Avis *DAIE* columbam non excebit. Nidum quatuor spithamas altum, locis sabulosis, cauda ac pedibus excavat. In eo ova per imbres anserinis majora, & pugnū ferè lata, quinquagena plurave, citra ullum albumen, crassæ & pinguis substantiæ, ponit. Excluduntur hæc citra incubantis parentis opem atque teporem. Exclusi pulli statim evolant. Avis est commodè edulis. Ova assa coctaque boni & pinguis sunt alimenti; trixa mali & concœctu difficilis.

QUIT QUIT minima est avicula, *Regulo* similis, viridi colore, & suavi nutrimento. Ea est naturæ rerum Nieremb. Nature Exot. l. 10. c. 6. ut hæc tanta avis ac ferè nulla, audeat persequi corvorum examina, eosque cogat ubilibet latitare, & se adversus illam in arundinetis tueri. *Corripetam* *Nieremberg* dixit.

MAIÆ colore fulvus est, & in colli postica parte caput (dictu admirandum, & nulli alii animali concessum) ventriculus, primumque nutrimenti receptaculum, si *Authoribus* credendum. Gregatim in *Cuba* volant, & Idem lib. c. 7. *Oryzæ* cuius maximus apud eas gentes proventus, fata devastant. Cedunt mensis, & grati multique nutrimenti esse dicuntur.

XOCHITENACATL columbæ est par, rostro crasso acuminato & nigro, *Oculis* nigris, iride luteâ, alis caudaque albo & nigro colore variatis, tæniâ nigrâ à rostro ad dextrum usque pectoris procedente, alis verò circa priores partes etiam luteis, ac universim reliquo corpore pallenti, si de mas

pedes & crura quæ fusca sunt, & ungues ipsos, qui ex albo non nihil pallescunt. *Vivit* juxta arbores floridas, quarum melligine *visitat*. Educat sobolem, habeturque à Tototepocensibus apud quos est frequens, maximi.

Idem l. c.
c. 10.

JAIAUQUITOTOTL corpusculo sturnum æquat. Viridi, cyaneo, fulvo & cinereo variegatur. Dum illi ab extrema cauda pennæ prodeunt reliquis longiores, priori parte depiles, in extremitate cyaneis ac nigris ornata pilis. Videtur ad Passeres Indicos referri posse.

C A P. III.

De Avibus Tuputa, Tentzon tototl, Tritono, & Hoactzin.

Nieremb.
Hist. Nat.
Exot. l. 10.
c. 14.

INsolens in TVPVT A natura. Viva tota vermibus farcitur. Hos pro carne habet, his singula membra imbuta: præter hos & pellem nihil carneum. Cutem non perforant densis exornatam pennis. In carectosis & herbosis locis versatur, ad proceras arbores nauscat. Hæc ab Hernando habemus, si eximiæ fidei is author est.

QVAPACHTOTOTL octo uncias longa est, ac totidem cauda; Rostrum è cyaneo nigrum, longiusculum incurvumque, oculi nigri, iris alba; pectus cinereum, ac inde ad caudam usque venter niger, cauda ex nigro fulvescens, alæ verò collum atque caput fulva. Ritus humani est emula, hinc Ridibunda quibusdam. Et propterea inauspicati ominis infamia Indis erat infensa.

TENTZON TOTOTL appellatur avicula Passere minor, colore fusca, pilis quibusdam ad rostri radicem circumcirca propendentibus, barbæ instar. Inde nomen usurpavit.

Nieremb.
l. 10. H. N.
E. c. 34.

TRITONVS pulcherrima, & mirifico colorum ornatu variegata proditur, Patria ipsi Hispaniola. Tribus vocibus canit. Scilicet pænè indivisibilibus modulis variat cantum, ab avita voco in alias subitu dilapsa, ut videatur unà omnes edere, unoque spi-

ritu multos formare tonos, tanquam si à tribus gutturibus fabricarentur.

HOACTZIN Gallinæ Indicæ ferè est magnitudine, rostro incurvo, pectore candido in luteum inclinante, alis caudaque maculatis per intervalla pollicis, colore candido & pallenti, dorso ac suprema parte colli fulvis, sed utrisque in fuscum colorem inclinantibus, præterea etiam & temporibus usque ad rostrum & oculos. Vnguibus nigris, ac fuscis cruribus. Gestat cristam è plumis è candido in pallidum colorem vergentibus, sed dorso earum nigro. *Vescitur* anguibus. *Vivit* in calidis regionibus, qualis est Yautepecensis, magna que ex parte arboribus juxta flumina consitis insidet. Apparet Autumno. *Vox* ei magna, & ululatum quendam repræsentans. Inauspicata ab incolis habetur. *Vsum* in *Medicina* invenit. Ossa dolorem cuiusvis particulæ humani corporis lincinatione sedant. Suffitus quoque plumarum, mentem restituit his è morbo aliquo eâ parum constantes evasere. Pénarum cinis intra corpus sumptus, morbo Gallico affectis operâ mirabili medetur.

CAPUT IV.

De Ave Emeu.

AVem Emeu seu Eme Clusij potius verbis, qui eam accuratissimè descripsit, quam meis depingere malo. Hæc, inquit iste, dum surrecto capite incedebat, quatuor pedum, & aliquot unciam altitudinem excedebat: nam collum à summo capite ad dorsum initium tredecim pænè uncias erat longum, ipsum corpus binos pedes latum, femora cum cruribus usque ad pedum inflexionem decem & septem uncias longa; corporis autem ipsius longitudo à pectore ad Vropygium trium pedum fermè erat. *Penna* seu veriùs plumæ totum avis corpus cum infima parte colli, dorso & pectori proximâ, atque femora tegentes, perpetuò erant geminæ, ex eodem parvo brevique tubulo prodeuntes, & sibi invicem incumbentes; superâ quidem paullò crassior, inferâ verò tenuior,

nuior, & delicatior, illæque variæ longitudinis, ut in similis avis exuvio, quod Christianus Porretus Leydenfis pharmacopæus diligentissimus, habebat, observabam. Quæ enim in infimâ colli parte breviores erant, quæ in medio corpore & lateribus longiores, sex videlicet aut septem unciarû, quæ autem in extremo corpore circa oropygium (nam caudâ carebat) novem uncias longæ, & reliquis duriores. Quamquam omnes duræ aut rigidæ, attamen non latæ, sed angustæ, & rarioribus lateralibus pilis ex adverfo fitis præditæ, nigri coloris, quæ tamen circum femora ad cinereum ferè tendētis, nigro permanente nervo, ut in reliquis: eam verò formam, & situm habebant illæ plumæ, ut à procul aspicientibus non plumis sed villis duntaxat tectum ejus avis corium existimari possit, quale urfinum est, & alis carere, tamen si alas haberet, sed sub plumis latera tegentibus latentes, & quatuor majoribus pennis nigris præditas, ut in exuvio observabam, tamen si illæ abruptæ essent, nec de illarum longitudine certi aliquid pronuntiare possim; caules tamen contracti satis crassi, durique & solidi erant, atque in extimam alæ partem altè penetra-
bant. *Alæ* verò pars superiori corpori contigua pennas sive plumas vestitricas, illis similes, quæ adhuc in pectore retinebat; ad hoc enim datas hujusmodi alas censendum, ut currentem adjuvent, quia hanc avem non esse volucrem, nec à terrâ tolli posse arbitror. *Cruræ* in ambitu quinque unciarum crassitudinem superabant, crebrisque corticibus seu squamis latis tectæ erant, præsertim supra pedis inflexionem. *Pedes* habebat crassos, duros, tribus crassis digitis præditos, pronâ parte velut squamis tectos, supinâ prorsus callosos: quorum medius, qui reliquis longior, tribus articulis constabat, interior uno, exterior binis. Omnium *ungues* valdè magni, binas pænè uncias longi, crassi, duri & cornei: Ejus *caput* exiguum pro avis magnitudine & ferè glabrum, coloris ex atro cærulei cum colli supremâ parte, in quo apparebāt

rari pili nigri: oculi paullo supra rostri fissuram magni, ardentis & truces, leonis oculis pænè similes, quos cingebant nigri pili, quemadmodum & meatus illos aurium parvos & detectos, quos pænè oculos habebat. *Rostrum* pronâ pars quemadmodum arcuata erat, paulloque supra mucronem binis foraminibus, narium usum præbentibus, prædita: à cujus medio ad capitis usque verticem porrectum diadema assurgebat corneæ substantiæ, tres ferè uncias altum, coloris ex flavo fusci, quod cum plumario defluvio cadere, & cum plumæ renascuntur, novum crescere intelligebam. Supina rostri pars, ab ejus scissurâ ad extremum mucronem quinque uncias longa. Anterior colli pars quatuor pænè uncias infra rostrum, bina velut membranacea palearia, seu barbula, propendentia habebat duas uncias longa, coloris rubri miniati. Postea similiter colli pars deplumis, à capite secundum longitudinem rubri miniati coloris erat; deinde infirma ejus pars aliquot rubris plumulis, quibus nigræ intermixtæ tectæ. Cæterum tamen si hæc avis aliquas notas habere videatur cum struthiocamelo communes, velut exiguum caput, naturâ pænè calvum, quodque sine delectu vorat quidquid obicitur. *Pedes* tamen bisulcos non habet, sed tribus digitis præditos, ut antè diximus, sine calcari, otidis sive tardæ pedum modo: ideoque adeò firmos & robustos, ut in illustrissimi Comitum horto, (quæ cum ipso Comite ingressus eram ut avem conspicerem) arborem humani femoris crassitudinem equatam prorsus contusam viderim, & ejus corticem sublatum ab hujus avis, comite, id asserente, pedibus & unguibus: etenim non rostro antrorsum, sed oblique se convertens, averfis retrorsum pedibus, eos, cum quibus pugnabat, impetere solebat.

Licet verò quæcumque objiciebantur voraret, ut aurantia mala integra, & similia: ordinarius tamen ejus *cibus* erat similagineus, sive primarius panis, quem in magna crassaque fragmenta divisum, objectum vorabat, maxime

enim recentibus gallinarum ovis delectari intelligebam, quæ integra cum ipsa testa glutiebat, si autem parum firma esset valetudine, illa ipsa integra per anum rejiciebat, deinde rursus ea vorans retinebat & concoquebat. Mihi autem affirmabant, hanc avem fuisse marem, & ex posticâ parte penem, cameli instar, interdû exere esse conspectum. Audio porrò, illas aves quæ anno à Christi natiuitate millesimo sexcentesimo tertio ex Moluccis in Hollandiam redibant, binos simul aves quidem attulisse, sed in itinere mortuas projecisse; tamen earum exuviæ sive coria, ob raritatem, conservari potuissent: illius avis aliquot ova nihilominus relata certè terna aut quaterna eodem anno Amstelredami conspiciebam à mercatoribus redempta, & paullò etiam antè unum Leydæ apud Porretum videram, omnium, mea opinione, maximum & pulcherrimum: dimensi enim per longitudinem ambitus, quindecim unciarum erat; per transversum autem, duodecim, aut paullò amplior, ut propter amplitudinè pro quodam vase non minùs haberi posset, quàm struthiocameli ova, quibus, teste Plinio, veteres nonnunquam utebantur, & adhuc nostra ætas ejus rei gratia usurpat; nam non semel videri memini struthiocameli ova argento excepta & inclusa, poculorum vicem præbere. Hujus tamen avis *ovi* testa non erat valdè densa, nec alba veluti ovorum struthiocameli, sed extrema parte virescentis ex cinericio coloris, & perpetuis, saltem creberrimis, quasi tuberculis satura viriditate præditis ornata: illorum autem qua Amstelredami conspiciebam, unum ejusdem pænè erat cum illo magnitudinis, formæ & coloris, quædam verò magis orbiculata, aliqua minora, nonnullorum etiam color dilutior, & minus elegans. Porrò mihi relatum, hujusmodi aves Moluccarum insularum non esse peculiare, sed etiam in Sumatra sive Taprobana, vicinoq; illis insulis continente reperiri.

* *

*

CAPVT V.

*De Avibus, Xochitotl,**& Auris.*

XOCHITOTOTL, forma æmulatur passerem nostrum, multicolor est penna, pallet, nigrescit, candet: partim quoque est fusca. Ubique incolæ. Vermiculis & exiguis seminibus vescitur. Ex arborum ramis nidum construit pendulum. Ibi incubat ovis.

AURA aliis Gallinassa aut Gallinasso, in maritimis locis Zamuro, Peruianis Suguntus, Mexicanis Tropiclotl, dicitur. Corvinum est genus, & ad magnitudinem Aquilæ accedit, quibus vix Gallinas superat. Color illi niger, Rostrû Psitraci instar. Frons depilis plicatili cute obtegitur, circumstant pilari & nigri similes Æthiopum. Crus habet fuscum. Aduncum unguem & arum. Hornandes incertæ originis esse credit, nec sciri ubi nidificent & educunt prolem. Frequentissimas omnibus Hispaniæ novæ angulis hodiè scimus. *Pernoctant* in arboribus & rupibus, manè advolant ad urbes, & ab editioribus locis plateas sculantur.

Quicquid immundum est aut exanime devorant, nec à stercore humano abstinent, fœda in gluvie famosæ.

Pullos A costa albos esse scribit; adolecentes in corvinam nigredinem degenerant.

Gregatim volant, & sublimipetæ sunt. Nec clamant, nec canunt raro murmure contentæ. Ingratus ab eis odor. Si quis insequatur, exonerant se ut leviores volatui sint, pari festinatione evomendo quicquid glutierunt.

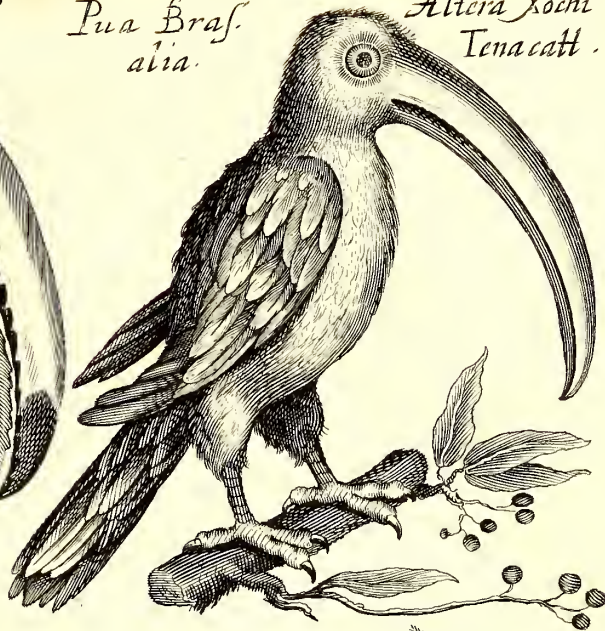
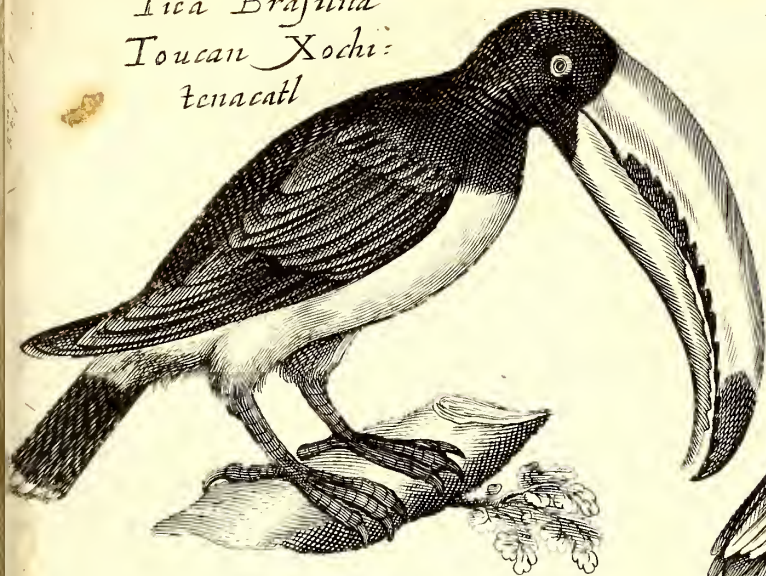
Vsum invenere in Medicina. Caro si edatur, Gallicum morbum juvat. Pennæ exustæ cinis vetat pilos nasci, æquè ac sterco formicarum, vulnera quoque medicatur. Stercus drachmæ unius mensura potatum prodest melancholicis. Cor sole exsiccatum impensè odorum est. In aliquibus Provinciis lege lata pœna infligitur occidenti has aves. Reginam Aurarum.

COZ.

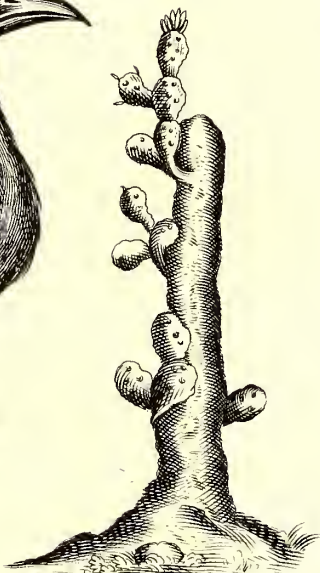
Pica Brasilia
Toucan Xochi:
Tenacatl

Pua Bras.
alia.

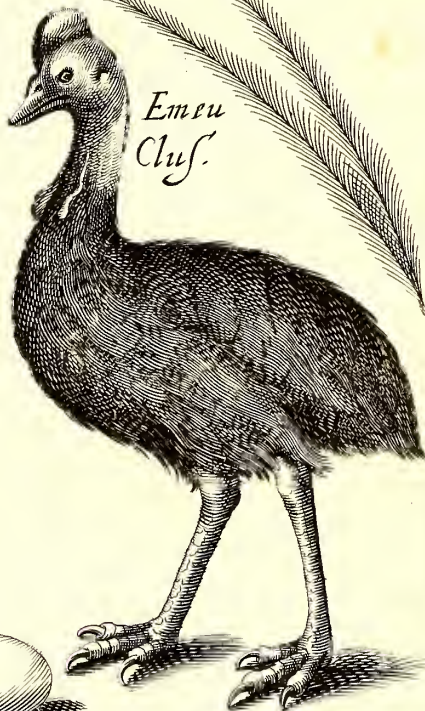
Altera Xochi
Tenacatl.

Emeu Nierenb.

Emeu
Clus.

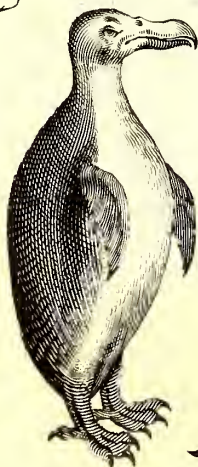

Anser Magella.
nicus

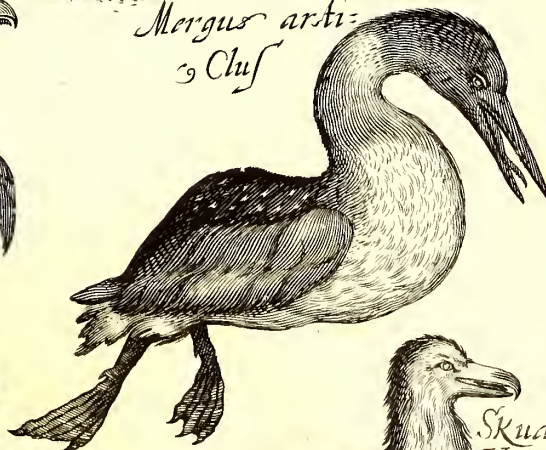

Gall, peragru,
Clu.

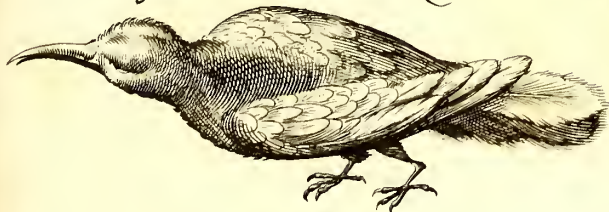
Cygn Cucu.
lato, Nieren,
berg.

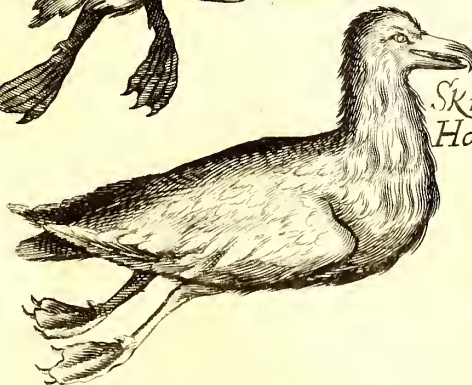
Mergus arti.
Clus

Ourisia S. Tomincio. Nierenb.

Skua
Hoicri.

COZQUAUKTLI Indi vocant.

De Laet. l. 5. India Occid. c. 4. Accedit magnitudine gnefiis Aquilis, alii gallinæ Ægyptiæ parem faciunt. Corpus universum præter collum & eas partes quæ juxta pectus sunt, ex nigro purpurescens, fulvum est ac pullum. Alæ circa exortum nigræ, cætera cinerea; desuper verò mixtim fulvæ nigræ, & nonnihil in purpureum vergentes. Rostri extrema (quæ Psittaci esse judices, tam est indistincta similitudo) alba sunt. Cætera sanguineo colore tincta. Amplum est narium foramen, oculi nigri, iris fulva, rubæ palpebræ, frons sanguineo colore perfusa, ac plicatilibus rugis torva, quas tamen nonnunquam explicat, qua in re vocatos Gallo-pavos æmulari videtur, & pilis quibusdam veluti retorridis rarisque. Æthiopum pilis haud absimilibus. Cauda est Aquilæ, infernè cinerea, foris verò nigra. Crura rubra, ungues unci.

Locus & Viæus. Volatus. Indigena est Mexicanæ provinciæ. Anguibus, muribus, lacertis, sed morticinis maximè & humano stercore *vicitat.* Sublime *volat* & nimium extensis panis que alis, vix volatum intermittens. Vi incredibili obstitit ventis, contra nititurque adversantibus, eisdem sedibus perstans immobilis. Unde ipsi apud Mexicanos nomen.

Vsus. Caro est inutilis, nutrimento, quantum compertum est, à nomine, nisi *Medicina* gratia degustato. Audio, inquit Author noster, hujus avis plumis ad motis mederi Indos ulceribus, carnibusque elixis durante affectu devoratis; quas etiam ajunt morbo Gallico præsentaneo quodam remedio mederi.

CAP. VI.

De Avibus Garagay, & Quetzaltototl.

Nieremb. H. Ex. l. 10. c. 57. GARAGAY quæ dicitur, avis est Grapax, Milvi magnitudine, capite ex extremitate alarum albo. Crocodilorum & testudinum ovis insensa est. Odoratur illa sub arena in ripis fluminum condita, cruit & vorat. So-

livaga est, nisi quòd Auræ aves eam sequantur, ut potiantur furto, auro enim scalpere terram nesciunt, ut effodiant ova.

QUETZALTOTOTL, cristata est picæ columbæve magnitudine, pavoninis magna ex parte plumis ornata, rostro incurvo & luteo, & pedibus nonnihil luteis, caudâ tzanatl plumis prælongis vestita, atque virentib. nitidisque pavonini coloris, iridis foliis formâ similibus, opertisque, alis supernè nigricantibus, infernè verò, & quâ parte pavoninas attingunt, quæ in medio sunt, inclinantibus in virorum, quasi cavente natura meliorum pulchritudini. Crista constat plumis splendentibus pulcherrimis, pectus collumque infernè rubris & micantibus, ac pavoninis supernè, qualibus etiam tegitur dorsum, nec non eque partes quæ subter alas sunt, interque crura, sed dilutis exilibus, & mollibus. Plumæ alarum prælongæ sunt, virore tinctæ diluto, & in acumen desinentes. Pennæ tegentes humeros virescunt, sed subter sunt nigræ, quæ verò alas interstant, nonnihil incurvæ ac unguium colore.

Vivunt in provincia Tecolotlan ultra Quauhtemalan versus Honduras. Loca aprica amant, nec compertum cicurari vel ali in domibus voluisse.

Vescuntur vermiculis, pineisq; quibusdam sylvestribus, ex his quas Mexicani matzatl vocare consueverunt. Arbores excavare, & in earum cavitatibus sobolem educare dicuntur. *Sonitum* proferunt Psittacis non admodum dissimilem: verum sibi edunt alacria, ter de die, manè, meridie, & sub occasum Solis cecinisse observatum est.

Agminatim *volant*, & visco hærentes ne plumis detrimento sint, non contorquentur, quasi naturæ dux divitiarum suarum cognitionem haberent.

Et sanè maximi plumæ apud indigenas habentur, & aurum precio superant. Longiores ad cristas & cætera corporis ornamenta, cæteræ ad textilia opera usurpantur. Plumis captas exuere, nudas dimittere dominis, quibus

Descriptio.

Locus. Hernandez in Parali-pom. Viæus.

Volatus.

Vsus.

quibus loco prædiorum sunt, & ad hæredes transeunt, licet, ne quisquam occidat, caveretur. Verè Reginam plumarum dixeris.

CAPUT VII.

De Avibus Tzinitzian, Tòtoquestal, Avemontana, & Longa.

Nierberg. H. Exot. l. 10. c. 65. **T**ZINITZIAN parva est avis, columbæ pænè par. Rostrum habet breve incurvum & pallidum. Columbinum caput & collum, sed quæ plumis virentibus ac nitidis vestiuntur, pectus & ventrem rubeæ, præter partem caudæ proximam, quæ cyaneo candentique colore promiscuè tingitur. Caudam supernè virentem, infernè nigram Alas partim albas partim sub nigro-atras. Crura ac pedes cinereos. Vivit in calidis juxta Oceanum Australem, vescitur fructibus. Alitur in caveis. Ex plumis miræ subtilitatis imagines intexunt indigenæ.

De Lact. Ind. Occid. l. 7. c. 4. **TOTOQUESTAL** columbina magnitudine minor est, viridis omnino. Caudæ pennæ longissimæ sunt, magno pretio habitæ & receptæ in commerciis. Depilata dimittebatur. Capitis reus erat qui occidebat.

Avis **MONTANA** Indis Tepetototl, & Tecneholi, Hispanis Phasianus, anseris est magnitudine, colore nigro splendenti, plumis tamen nonnullis infernè candentibus, circa caudam in postremis alis, cruribus pedibusque cinereis. Rostro incurvo partim cinereo partim luteo, ac circum radicem velut tumentis, plicatili cristis, oculis nigris, sed iride pallenti.

Alitur frumentaceis frugibus aliisque similibus. Mite animal. Nam apprehenso domesticorum pallio cibum exigit, & clausam januam ubi aliquo intrare opus sit, pulsat. Horum si liberum sequitur, reducem cum applausu excipit.

Eduis est ac pinguis caro, nec diffimilis illi chortalium Indicarum.

Avè **LONGAM** Indi Hoitlallotl dicunt. A rostri acumine ad caudæ us-

que exortum, quæ spithamam quoque longa est, dodrantem prolixa conspicitur. Rostrum desuper nigrum, subter verò cinereum, quadrantem longum ac mediocriter crassum. Cauda virens sed pavonino splendore. Plumæ totius corporis ex albo fulvescunt, fulvescuntque propè caudam è nigro sed quæ corporis vestiunt superiora, nigræ sunt maculis candicantibus conspersæ. Calidis regionibus vivit. Humiliter est, ac modici volatus, sed adeo pernicipi cursu, ut equorum velocissimorum agilitatem longè excedat.

CAP. VIII.

De Cygno Cucullato Clusii, seu Dodone Lusitanorum.

CYGNUM Cucullatum, seu Gallum gallinaceum peregrinum Clusij. *Clusius Exot.* (Hollandi *Walghvogel* seu nauseam moventem avem vocant) Mauritii insulæ, quam Lusitani Ilha de Cirne dixerunt, debemus. Magnitudine cygnum superat aut æquat. Caput habet magnum, membrana cucillum referente tectum. Rostrum crassum, oblongum, parte capiti proxima subflavum, extremo mucrone nigrum. Prona pars adunca est & curva, in supina quæ subcærulea, macula mediam partem inter flavam & nigram occupat. Raris & brevibus pennis tegitur. Alarum loco quaternas & quinas duntaxat longiusculas nigras pennas habet, posteriore corporis parte, quæ præpinguis & valdè crassa, pro cauda quaternæ aut quinæ crispæ convolutæque pennulæ cineracei coloris conspiciuntur. Crurum quæ crassa potius quàm longa, superna pars genu tenus nigris pennulis tegitur, inferior cum pedibus subflavi est coloris. Pedes in quatuor digitos dividuntur. Terni longiores antrorsum spectant, quartus brevior retrorsum conversus est. Omnes instruuntur unguibus. De Cruce ejus genu tenus rescisso, ita Clusius. Erat, inquit, non valdè longum, sed à genu usque ad pedis inflexionem paulo

paulò plus quam quatuor uncias superabat: ejus verò crassitudo magna, ut cujus ambitus ferè quatuor uncias æquabat, crebrisque corticibus seu squammis tectum erat, pronà quidem parte latioribus & flavescens, verò supina minoribus & fuscis. Pedis etiam digitorum prona pars singularibus iisque latis squammis prædita, supina autem tota callosa. Digiti satis breves pro tam crasso crure. Nam maximi sive medii ad unguem usque longitudo uncias binas non admodum superabat, aliorum duorum illi proximorum vix binas uncias æquabat, posterioris sescunciam: omnium verò ungues crassi, duri, nigri, minus uncia longi, sed posterioris digiti longior reliquis, & unciam superans. In unius ventriculo lapilli inventi sunt, unus planus & orbicularis uncialis magnitudinis, alter inæqualis & angulosus, in maris littore lectos & devoratos verisimile est. Herbertus cū Lusitanis Dodonem vocat, & unam capitatis medietatem ferruginei coloris plumis tegi, alteram nudam esse, addit.

Herbert.
in Itinera-
rio.

CAPUT IX.

De Avibus Ceoan, Cenotzqui
& Pauxi.

Ceoan seu avis nivea turdo viscivoro paulò major est. Circa pectus ventrem atque alarum exortum fulvescit, permixtis ad caudam cinereis plumis. Alarum extrema caudaque ipsa cinerea sunt, supernè verò universum corpus è fusco nigrescit. Rostrum quod parvum est atque exile, cruraq; fulvescunt. Mentum candet, insertis tamen aliquot nigris pennis. Sermonem humanum æmulatur, veluti irridens transeuntes, quos tamen ubi licet, insequitur.

Avi CENOTZQUI seu evocatri-
ci nivium dictæ color illustris variegatione. Pectore fulvus, crure pallidus, ungue niger, ventre notis candidis & atris permixtus, sub finem albis notis conspersus, cauda subtus niger & candidus, super fulvo nigrore ma-

culatus. Caput nigrum est fasciâ cinetum cinerea. Rostrum parvum cinereum supernè atque infernè, sed supernè juxta exortum linea ambitur lutea. Quo vis cælo gaudet, montana colit, & totis tempore sobolem educat. Antequam ningat clamitat, postea silet. Ita convolvit huc & illuc caput, contorto in varias partes collo, ut eodem situ immota peritans, cuncta circumspiciat.

PAUXI gallinaceum æquat aut superat. Nigra est, maculis nonnullis albis & nigris perspersa, collo nonnihil proveccto, capite amplo, quod aliis cristatum, aliis pro plumea crista lapis aut globus insurgit, (lapidem vocant, licet non nimis durus) ovo similis aut major, ferruceo colore, Hernandus tumorem quondam radici rostri affigi, qua parte est tenuior, pici firma, lapidis duritia, & caruleo colore, scribit. Alitur frumentaceis seminibus & libenter mansuefit.

Nieremb.
l.c. cap. 75.

Huc pertinet alia Avis Ciconiæ magnitudine, colore cinereo. Cristam gestat uncias octo longam, è multis subjectis aggeratam plumis ejusdem coloris, & in amplitudinem orbicularem, præcipuè circa summum dilatatis atque excrecentibus. Visam in horto Hispaniarum Regis descripsit Hernandus.

CAPUT X.

De Avibus Picicitli, Polyglotta, & Chicuatli.

Picicitli avis est parva. Cinerea tota nisi capite & collo, quorum utrumque nigrum; solum oculos nigros candens ambit macula. Est ignobilitatè quadam originis nobilis. Nesciunt adhuc Tetzcoquenses ubi fatificet. Muta est. Educat domi, brevi perit. Palato & stomacho est acceptabilis.

POLYGLOTTA quam Indi Cō-
contlatolli seu quadringentas linguas vocant, sturnum non superat. Subtus albescit, superiore parte fusca, pullis & candentibus intermixtis pennis, maximè ad caudam & caput, quod imagine quadam coronæ argenteæ re-

dimitur. In cavéis ad blanditias auditus, ad ostentum naturæ servatur. Vincit omnes aves suavitate & arbitrio gutturis, nullius non imitatur, nullius non superat. Calidas regiones amat, temperatas tolerat. Contenta est quovis cibo. Similis ei est Tzapan. Aliqui suspicantur fœminam esse ejusdem speciei, paribus magnitudine, cantu, formâ, nisi quod plumæ infernè albæ sint, cinereæ & nigræ: supernè, pullæ, nigræ, albæ.

CHICUATLI nostratem rusticulam exæquat. Rostro est longo, tenui, & pullo, ac tæniis juxta utrumque oculum luteis & incurvis. Inferiora corporis pallida sunt, nigris quibusdam plumis circa collum interfertis. Iris lutea, ac nigri oculi. Cætera ex fulvo, fusco, & cinereo permixta. In montibus versatur. Calidis frigidisque regionibus capitur. Pane & vermiculis alitur. Humipeta est, & in vimineum alteriusve materiæ conjecta carcerem, haud vulgariter garrit. Pingue & non omninò aspernandum præbet alimentum.

C A P U T XI.

De Avicula Tominejo.

Gomara Hist. general. Indiar. c. 194. Ovicus Histor. general. l. 14. c. 4. Augustin. Cerato Histor. Peruanæ l. 1. c. 5. Larius in Historia Brasiliæ. Thevet. singul. Franc. Ant. ar. c. 48. Joseph. A. costa Hist. Natur. & Mor. Ind. l. 4. c. 37.

MIRA sunt, quæ de Avicula, quam Hispani Tominejum, Indi Huitziltotl, ut Hernandes scribit, Huitzitzil ut Ximenes, Vicicilin ut Gomara, Quenti ut de Laet, Brasilienses Gvonambuah, ut Larius & Thevetus testantur. Ovicus Passerem mosquitum vocant, produntur. Tam parva est, ut quidam ei magnitudinem crabronis, alii cicadæ, nonnulli extremi pollicis articuli, & evulsis pennis vix dimidiæ ejus partis, alii scarabei Lucani assignent. Ovicus in monetaria trutina qua aurum appendi solet cum nidulo suo positam, bina tantum pondera. A costa unum duntaxat dicit, Hispanis Tominos dicta, id est XXIV. grana, unde Tomineii nomen, pependisse vidit. *Capitis* & colli plumæ miram elegantissimorum colorum quocunque obvertas varietatem repræsentant. *Pectus* igneum quen-

dam auro splendidiorem inprimis. Reliquum corpus sub cinericium est. Ovicus nigerrimum colorem tribuit. *Rostrum* habet oblongum, illudque acus quæ vestes sarcuntur, exilitate. *Linguam* rostro duplo longiorem. *Pedum* & *unguium* exilitate, cum illarum avicularum pictura, quæ ornatus gratia in librorum marginibus interdum adjici solet, comparari potest.

Invenitur in Peruanis montibus & *Locus.* Brasilia. Melle, rore, & florum succo *alitur.* Rosæ tamen non insistit, at in præalto milio quod Auati ab incolis dicitur, & aliis similis magnitudinis plantis insidet.

Duplex earum proditur *origo.* Nam *Origo.* aliæ quidem ex ovis excluduntur uti reliquæ volucres. (Construunt autem è xyli flocco nidos) aliæ, quod haud dubio fabulosum, ex muscis transformari vulgò creduntur. Sunt qui dicunt visam esse partim muscam partim avem: primum ejus colorem nigrum, mox cineraceum, deinde roseum, tandem rubentem. Nullus Hispanorum cantus mentionem facit. Soli Levius & Theretus Galli valde canoram esse, & in cantu adeò assiduum ut nemo qui non audiret & cõspiceret, ex tantillo corpusculo tam suavem & sublimem cantum prodire posse sibi persuaderet.

Volat celerrimè, editq; inter volandum quendam instar apiculæ strepitum, ut apis magis quàm avis videatur. Non diutius, quod maximè *Volatus.* vivit, quàm flores herbarum durant superstites, postquam marcuerunt, ad pinus aliasve arbores, quadam naturæ providentia sese confert, eiq; se rostro affixo servat appensam, donec sex plus minus quam transactis mensibus, ac decidentibus jam pluviis, vernantibus agris, denuò revirescat, similes vices pluries subitura. Gomara exspirare mense Octobri, pedibus ex aliquo ramo appensam aprico loco; renasci autem Aprili scribit. Hinc *Renati* nomen. Servata est sæpius avis affixa stipiti intra cubiculum, & cum sex menses exanimis jacuisset, quo tempore natura sibi comparatum est, *revi-*

revixit, ac dimissa in agros volitarit.

Quam Clusius describit, & Uru-
siam ac Tominejum vocat, an eadem
cum jam descripta sit, ignoro. Erat,
inquit, hæc avicula, ut ex pictura ob-
servabam, à rostri mucrone ad pennarum
caudæ extremitatem tres uncias
longa. Caput verò cum integro ro-
stro uncialis cum semisse erant longi-
tudinis: alæ ad extremam ferè cau-
dam porrectæ, parem habebant longi-
tudinem: dorsum vix unciam latum
erat, ejus & alarum color ex cinera-
ceo fuscus, ventris cineraceus. Pennæ
quæ in cauda obscurè rubescentes, ea-
rum extrema pars nigra. Capitis, colli
gutturis plumæ elegantissimi coloris
ex auro rubro & flavo mixti, quæ Soli
expositæ, admirabilem varietatem,
prout obvertebatur caput, ostende-
bant: rostellum nigrum tenuissimum
& maximè acutum, pedes valdè exi-
les, nigri, quatuor digitis ut reliqua-
rum avicularum præditi, quorum tres
in anteriorem partem porrecti, quar-
tus in posteriorem. &c. Videtur tam-
men esse ex istis. Diversæ enim speciei
sunt istæ parvule aviculæ, & promiscua
nomina communicantur invicem. U-
rusia Solis radium significat.

Ajunt pulverem ejus intra corpus
sumptum epilepsiæ mederi. Pennæ
præsertim quæ in collo & pectore na-
scuntur, aureis staminibus à phrygio-
nibus intexuntur.

CAPUT XII.

De Avibus Cuntur, & aliis
quibusdam Insula Ma-
ragana.

Cuntur avis est mole vasta. Visa
quæ expansa alis xv. aut xvi. pe-
des occuparent. Pedes habet gallinis
similes, caret ad uncias unguibus. Ro-
stro tam valido instruitur, ut eo vac-
cinum tergus perforet. Plumis albis ni-
grisque mixtis ornatur. Cristam pa-
rilem instar novaculæ, & non serva-
tam instar gallinæ. Inter Carnivo-
ras censerī debent. Duæ illarum vac-
cam occidere & comedere valent,

nec ab hominibus abstinent. Non
modò ovem dilaniant, sed & juven-
cam. Pauciores sunt. Plures si reperir-
entur, pecus universum in Peruvia
destruerent. In Insula Maragnana
quatuor in primis occurrunt.

Prima quam Ouyra Ovaßion (obser-
va, barberos Toupinambautios uni-
versas aves uno & communi nomine
appellare Ouyra five Ouyra) vocant.
Aquila est pænè duplo major. Plumis
vestitos elegantissimis, Rostro valido,
Unguibus in primis acutis. Visa pen-
na ex alis hujus avis extracta, quæ ul-
nam nostratam longè superabat, ele-
gantissimo colore, & rotundis macu-
lis distincta, instar Gallinarum quæ
ex Africa advehuntur. Tanti est ro-
boris, ut ovem integram abripiat at-
que dilaniet, homines facillè proster-
nat, & nec à cervis absteineat.

Altera est Moyton seu Mouton pavo-
nis nostratis magnitudine aut paulò
major, præaltâ crista spectabilis, & per
universum ferè corpus nigris albisque
plumis eleganter variegata. Carnes
illarum cibo sunt opportunæ, & mul-
tæ ejus visuntur species.

Huic Toucan accédât, palumbi ma-
gnitudine; rostro oblongo atque lato,
ingluvie sub pectore tres quatuorve
digitos transversos lata, crocei colo-
ris elegantissimi & miniatis plumis
circa oras distincta, pectore candido,
dorso exquisitè rubente; alis atque cau-
dâ nigris, pulchra aspectu & carne pa-
lato admodum grata. Hujus & alia
species appellatur à barbaris Ouy-
cho, cui rostrum est paulò diversum
& è rubro flavescens.

Quartum, locum avi Ouyru dictæ da-
mus, perdicis quidem magnitudine,
sed galli gallinæ in modum crista-
ta; plumis rubris, nigris atque candi-
dis insigni varietate. Sunt ibidem &
plures ejusmodi rapaces aves Aquil-
lis aut majores aut paulò minores,
singularis adhæc formæ, & plumis va-
riorum colorum eleganter distinctæ.

Sunt & quædam Perdicum forma,
sed majores paulò, cæruleis plumis
ornatæ, & cærulea ova ponentes. Ta-
ta Ouyra Ovaßion, & Tata Ouyra mi-
ri, itemque Arou mara singula sunt

Vjus.

Johan. de
Laet. India
Occid. l. 10.
c. 5.

De Laet.
Ind. Occid.
l. 16. c. 13.

Lerius in
Histor. Bras.
fil.

columbarum nostrarum magnitudine, sed singulari plumarum varietate & elegantia.

Iandou struthiocamelorum est species. Proceritate staturam humanam superans. *Salian* denique Turcici Galli magnitudine, rostro & cruribus ciconiæ, licet volare nesciat: tamen tam pertinaciter currit, ut venaticos canes effugiat.

CAPUT XIII.

De quibusdam Brasiliæ Avibus.

INter cæteras Brasiliæ aves, quarum alibi mentio facta & adhuc fiet, censentur *Guranhæ-engeræ*, *Tangara*, *Quereiva*, *Tucana*, *Guirapanga*, *Macucagua*, & *Mutu*.

de Laet. India Occid. l. 15. c. 7.

GURANHÆ-ENGERA magnitudine est Fringillæ, tergo & alis cæruleis, pectore & ventre flavo, diadematè supra caput flavo. Cæterarum ferè omnium cantum imitatur, & mille modis vocem flectit & mutat. Variæ ejus reperiuntur species, quæ omnes aviariis inclusæ summoperè delectant.

TANGARA Passeris est magnitudine, colore nigro, capite subflavo, non canit. Epilepsiæ quia obnoxia creditur, idè illius carnibus abstinēt barbari. Narrant iidem aviculas hæc inter se choreas ducere, & una mortuæ instar humi procumbente, in conditum murmur & strepitum edere. Hac consurgente, & eundem strepitum edente, omnes una avolare.

QUEREIVÆ totum pectus, pulcherrimo colore rubro tectum est, alè nigro, reliquum corpus cyaneo. Propter exquisitam plumarum elegantiam maximi fit à barbaris.

TUCANA, quam *Lerius* & *Thevetus* vocant *Toucan*, picæ magnitudine, flavo pectore, reliquo corpore nigro. Rostro ingenti & minimum palmum longo, extus flavo, intus lætè rubente. Cicuratur ita ut sub tecto pullos suos excludat.

QUIRAPANGA est tota alba, & cum modicæ sit magnitudinis, stentoream

habet vocem, & quæ instar tintinnabuli, ad dimidiam panè leucam exaudiatur.

MAGUCAGUA phasianæ avi non absimilis, Gallinas Europæas magnitudine superat, & triplici cute munita est. Ova quotannis bis tredecim aut quindecim ponit. Graditur quidem humi, sed perit ad conspectum hominum arbores. Largam delicatamque carnem habet. Multæ illius species reperiuntur, quæ capiuntur facilè.

MUTU Gallinæ est species admodum domestica. Cristam instar galli, nigris atque albis punctulis interstinctam gerit. Ova illius sunt grandia, alba, & ita dura, ut inter se collisa instar ferri tinniant. Quare barbari *Maracas* suas ex illis conficiunt. *Ossa* illarum canibus sunt lethalia, hominibus nihil nocent. An eadem sit cum *Moutone* de qua superiore capite actum est, ex comparatione liquebit.

Huc pertinet *quædam ex rapacibus* magnæ molis & tam clamosa, ut ad dimidiam leucam audiatur, tota nigra, pulchris oculis, rostro galli gallinacei, cui cornu impositum palmi panè longitudine, quod iis qui linguæ vitio laborant, ad collum appensum occulta quadam naturæ vi mederi, experientia comprobatur volunt. *Coronidis* loco hisce *Bambiayæ* in *Cuba* insula frequentes accedunt. *de Laet. India Occid. l. 1. c. 9.* *Paullum* supra solum feruntur magis quàm volant, ita ut incolæ ferarum instar illas venentur. Carnes coctæ jus croceo colore inficiunt, saporis alioquin pergrati, & phasianarum avium æmuli.

TITVLVS II.

De Avibus Exoticis Aquaticis.

CAPUT I.

De Passere stulto, & Ansere Magellanico.

Passer stultus nomen ex eo accepit, *Nieremb. Hist. Exot. l. 10. c. 4.* quòd manus apprehendentium nec fugiat.

fugiat nec timeat, admiratur solū aut stupet. Præter frontis partem rostro adjacentem, quæ cinerea est, palmipes, rostro tres uncias longo, tenui, obrotundo rectoque, sed propè extrema nonnihil incurvo, pedib. quoque qui ceterorum palmipedum sunt, & cruribus nigris, pupillâ etiam nigrâ, & membrana oculos tegente in ambitu cinerea.

Vescitur pisciculis. Voce imitatur graculum. Magnitudine picam, formâ Larum. Nobilis est avium insulæ Mauritii mansuetudo. Appellentibus nautis perinde insident ac arboribus. Eadem securitas venatus est. Accedunt ac subeunt manus.

ANSER MAGELLANICUS à loco ita dicitur. Batavi fortè à pinguedine Penguinem vocant. Describam eum verbis Clusij. Marina est hæc avis, inquit, & ex Anserum genere, tamen si rostro dissimilis. In mari videtur: pinguis oppidò est, prærandis anseris magnitudine; nam adultiores in eo genere tredecim, quatuordecim etiam, sedecim interdum, juniores verò octo, decem & duodecim libras pendere observantur. Pronâ parte, nigris pennis tectæ erant. Supinâ & in ventre albis. *Collum*, quod crassum & breve habebant nonnullæ, albis pennis tamquam torque cinctum. Earum *cutis* crassa & densa inter suillæ. *Alarum* erant expertes, sed earum loco binas parvas coriaceas pinnas habebant, & latera tanquam parva brachia propendentes, pronâ parte brevibus, angustis & rigidis pennis confertim tectas, supinâ autem minoribus & rigidioribus, iisque albis, quibus nonnullis locis intermixtæ nigre; minimè quidem aptas ad volandum, sed quarum adminiculo velociter natarent. Maximâ enim ex parte in aqua *versari* intelligebam, & terram duntaxat petere fœtificationis vel pullationis tempore, & plerunque quaternas aut quinas in una scrobe latere. *Rostrum* corvino majus habent, non adeò tamen elatum, & valdè brevem caudam, pedes nigros, planos anserinorum pedum formâ, non adeò tamen latos. *Erectæ* & sub-

limi capite incedunt, demissis in latera pinnis, tanquam brachiis, sic ut procul intuentibus homunculi aut pygmæi appareant. Piscibus duntaxat *vesci*, referebant Diarix; non ingrati tamen saporis esse illarum carnem, nec piscem sapere: scrobes verò valdè profundas in littore fodere, cuniculorum instar; totum solum adeò cavum interdum efficientes, ut per illud gradientes nautæ, sæpiusculè genutenus in eas scrobes inciderent. Hi sunt fortasse anseres, quos Gomara ait sine pluma esse, nunquam è pelago prodire, plumæque loco villo longo protegi.

CAPUT II.

De Avibus Iochualcuachili,
Xochitenacatl, & Tlauquechul.

Avis quam Chillenses Iochualcuachili seu caput nocturnum appellant admirandi est opificii. Assurgit illi à rostri exortu corona quædam, aut orbis in tres divisus cuspides, superiori parte mediocriter crassus, & è luteo rubescens: ab anteriori alarum bini aculei contorti exeruntur. His armis avicula imbellis adversus fortiores defenditur. Nullius vitam natura contempsit. Avis est littoris Oceani Septentrionalis alumna, salforum velacuum, è quibus victum sumit. Inventa apud flumen Tuspe, vix æquat sturni nostratis magnitudinem, sed collo constat tenui & longo, capite parvo, & in longum producto, prolixo rostro luteoque, prolixisque cruribus, & pedum digitis atque unguibus: ungues autem lutei sunt, digiti & crura cinerea cum inferiorum femorum parte, nam superior fulva est cum anteriori alarum parte, quarum posterior cyanea est. Reliquum corpus nigrum, quibusdam tamen fulvis circa ventrem permixtis pennis.

XOCHITENACATL, est colymbæ magnitudine, rostro præ corpore mole maximo, superiori parte luteo, inferiori verò subnigro, & in

Clus. Exot.

Nierberg. Hist. Exot. l. 10. c. 16.

Nieremb. l. 10. c. 9.

purpureum colorem vergente, oculis nigris, sed iride rubescente ex luteo, ac reliquo corpore cæruleo cinereoque. Vivit circa litora Oceani Australis; piscibus, quos rapit, vesci solet.

TLAUHQUECHIL dicitur avis peregrinæ gulæ: vivis dumtaxat piscibus vescitur, mortuos non attingit; raptu gaudet, specie similis est plateæ aut pellicano, sed coccineo pulcherrimoque universi ferè corporis colore, aut ex albo rubescenti, lato atque obrotundo circa finem rostro, cinereoque pupilla nigra, iride rubrà rugosâ, fronte galli pavonis, auræve, depili pænè capite, candentique cum universo ferè collo, & parte pectoris, & fasciâ nigrâ latiusculâ, caput à collo distinguente. Circa littora maris aut fluminum vivit.

C A P. III.

De Avibus Acolin, Quachiltone, & Acacalotl.

Nieremb. Hist. Exot. l. 10. c. 22. 28. 24. **A**colin, Coturnicis est magnitudinis fusca, proluxo rostro & curvo in inferiora, pedibus longis: juxta aquarum summitatem curritat celerimè, nunquam ferè volat. Versatur in lacu Mexicano. Vescitur pisciculis & ipsa esca vulgò. Benè Coturnicem aquaticam dixeris.

QUACHILTONEM, seu *Avem filiquastrini capitis*, aliqui Jacacintli vocant. Color illi purpureus, ex nigro interfertis pennis. *Rostrum* initio pallet. Adolescentibus rubet calvities juxta rostri exortum. Fulicam imitatur. Lutea crura in virorem a surgunt, in quatuor desinètia digitos pallidos, citra ullam membranam. Oculi nigri, iris fulva.

Lacustris avis est. Piscibus vescitur, ipsaque non ingrata palato. Intempestando nocte, & sub primo mane gallinaceorum ritu canit. |

ACACALOTL mas seu corvus aquaticus à cauda extrema ad rostri usque acumen quatuor ferè spithamas

longâ, & mediocris amplitudinis; crura selsquispithamea, *rostrum* arcus instar incurvum, duos palmos longum, ac mediocre tenue: pedes in quaternos finduntur digitos nigerrimis munitos unguibus: crura minus nigrescunt digitis, *rostrum* cyaneum est, ac caput exiguum. Plumæ internæ fuscæ insertis rubris, superiores verò promiscuè purpureæ, subnigræ, virides atque splendentes: *cervix* est septem digitos longa. Caput collumque pennis fuscis, albis & viridibus teguntur ac paulisper fulvescentibus. *Oculi* sunt nigri, iris verò sanguineo tegitur colore. Ceterum ab externis oculorum angulis usque ad rostrum, unciæ unius intervallo deplumis & glabra est, pellicula rubescensque in albo. Alæ viridi splendentisque subtus pellucet colore, & qui pro variis solis percussibus evariet atque mutetur; supernæ verò prope exortum passæ sunt, deinde verò viridi atque pavonino spectabiles colores. *Indigena* Mexicanae plagæ avis est: versatur circa lacus, ac piscibus victitat. Masculus fortassis est ejus avis, quam recentiores vocant Arcuatam, aut illi saltem congener. *Educat* filios veris tempore juxta lacustrina loca.

Bonum præstat alimentum, nec valdè injucundum, crassum tamen, atque (ut lacustris aves decet) pisciosi odoris.

CAPUT IV.

De Avibus Xomotl, Acototloquichitl, & Acacahoactli.

Xomotl palmipes est, dorso & alis desuper nigris, pectore fusco. *Cri-* statam iracundia facit. Pennas inter- Nieremb. l. 10. c. 47. 35-36. xebant Indi suis vestibus.

ACOTOTLOQUICHITL seu *Passer aquaticus mas*, passerem similitudine & forma simulat. *Rostrum* tamen nigrum, crura & pedes fulvi, inferiora corporis plærumque candida. Cætera fulva, candore aliquo & nigrore variegata. *Reperitur* in Mexicanis pla-

nis plagis. Juncetis & carectis infidet, ibique *nidificat*. Non minus occidit quàm Sol pergit. Ab ejus exortu ad occasum contumaci garrir sonitū mures imitante.

ACA CAHOATLI seu *Avis aquaticarum sonans*. Halcyonum species illa est inquit Nierembergii, quam nostri marinetum Piscatorem vocare solent, circa aquarum fluentia victus gratiâ congenita quadam versantem naturâ. Anate ferâ paullo minor est, colloque & rostro spithameo: hoc tres digitos latos prominet, medio, cum sortitur crassitudinem, in aciem definit, ac morsu est per opportunum. Supernè verò nigrum est, infernè album, & pallescens circa latera. *Oculi* nigri sunt, iris rubra prope pupillam, deinde pallida, ac demum candens. Ab oculis ad rostri usq; exortum fascia procedit viridi pallescens. *Crura* pedesq; in digitos fissi virescunt, extrinsecus, intrinsecus verò inclinât ad pallorem, color totius corporis magna ex parte albus est, fulvis penis insectis, verum superna magis fusca sunt, inferna verò candida. *Ala* infernæ cineræ, ac desuper circa extrema nigræ, mox è fulvo rubescentes, deinde pallescentes ex fulvo, ac demum fulvescentes ex fulvo, ac demum fulvescentes circa dorsum. Piscibus *vicitat*: mitescit minimo negotio, nec est *cantu* insuavis, indulgenter tamen ac blandè vermiculis & aliis animalibus exiguis, quæ in paludibus gignuntur, est alenda. Carne etiam vescitur, & aliis non paucis, ubi fieri aliter non possit. Crassi est nutrimenti, neq; dissimile ei, quod anates feræ præsentare solent. *Indigena* est Mexicanæ plagæ, & verè educat inter juncta sobolem: Mirum est, cum sit cervix pro ratione reliqui coloris longissima, in quam brevitatem illâ. Cum libet contrahat, quod frequentius facere solet. *Cauda* pusilla est, nigraque, & nihil præ se ferens splendoris, quæ in majorem procedit amplitudinem. Patrio nomine appellant *tolcomotli*. Similis omnino esset hæc avis compatri, nisi rostrum desuper nigricaret, subtus rubesceret, velut pedes & cru-

ra, nec per universum corpus fulvum, nigrumq; promiscuè cerneretur.

CAPUT V.

De Avibus lacacintli, Xlepapantototl, & Hoactli.

J *Acacintli* seu *rostium spica mayzii*, tres Nieremb. H Exot. l. panè spithamas est longa, virentibus cruribus, capite ventreque cyaneis, 10. c. 43: sed in purpureum vergentibus, alis 44-45: promiscuè fulvis nigrisque, luscis oculis ac rostro, sed in coccineum prope exortum vergente, quod tres panè digitos latas longum est, anteriori parte capitis depili & calva. Piscibus juxta lacus & flumina vivit. Edulis est ejus caro, sed nec bono, nec grato alimento.

XLEPAPANTOTOTL Anatis ferè species est, importuna Mexicanæ paludi, *rostrum* tamen in acutum finit: nullus illi negatus color. Pulchritudinem varietas dedit, pulchritudò nomen.

Nec contemnendi spectaculi est **HOACTLI**, sive **IOBACTLI**, id est, *avis sicca*, lacus Mexicani alumna, ternas spithamas à rostri ipsius acumine ad caudam postremam longa, ac gallinæ nostræ magnitudine. *Crura* prolixa, pedem, *rostrum* cum uncia trientem, crassitudine verò pollicem æquans. Superne id nigrum est, lateribus autem pallens, ac infernè nigrum & subfuscum. *Oculi* sunt magni, iris lutea, & palpebræ rubæ: vertex plumis nigris tegitur, itemque crista insigni, similiter nigra: *collum*, *venter*, corpusque universum candet: sed *cauda* cinerea est, velut & desuper alæ, nam infernæ sunt albidiores, superiores alarum partes virore quodam splendent. *Dorsum*; etsi candidis tegatur plumis, penhis tamen nigris in virentem splendorem inclinantibus vestiti solet. *Pedes* qui in digitos fissi sunt, & crura quoque, pallescunt. Alba fascia circumcingitur caput, à rostri exortu ad oculos usque procedente Lacus Mexicani advena est, vocaturque ab Hispa-

Hispanis indigenis, velut & quædam alia aves, martinete piscador, ob piscium quibus alitur capturam. Arundinetis educat sobolem, gravem infert morsum, ac gravem similiter vocem edit.

CAP. VI.

De Avibus Heatototl, Achalalactli, & Amalozque.

Nieremb.
H.E. l. 10.
c. 47. 48.

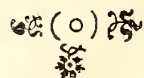
IDoneum quoq; conspectum HEATOTOTL, seu avis venti exhibet. Magna crista exornatur, orbiculari, ac coronæ modo eminenti, & paulisper candida. *Pectus* è fusco vergit in cinereum: venter albus est, ac pedes plani: crura fulva, & pennæ circa ea ortæ: cauda orbicularis, & variata infernè candido, pulloque colore, supernè verò fusca. *Alæ* subdus candentes, cinereæ ac pullæ sunt, desuper nigræ, candidis tamen quibusdam insertis pennis; reliqua verò eademque aquaticis est natura.

Similis alteri HEATOTOTL, quæ anate domestica paulò minor est, *rostrum* atro, tenui, obrotundo, ac prope extrema contorto, plumis infernè candidis, supernè verò juxta femora fulvis, lineis tamen nigris intercurfantibus; circa residuum verò, & caudam fulvis. *Alæ* sunt subtus cinereæ; supernæ verò fuscæ, nigræ atque albæ. *Caput* est nigrum cristatumque, sed ab occipite teniæ albæ utrimque procedunt ad oculos, qui atrii sunt, & lutea constant iride, cum cætera sint similes avibus incolentibus paludes.

Suus quoque torques argenteus honestat ACHALALACTLI, seu avem piscium vibraticem. Alij vocant Michalacti. Columbina est magnitudine, & forma, *rostrum* nigro acuminato, tres digitos longo, & pro corporis proportionem crasso; *caput* crista ornatur è colore cyaneo in nigrum tendente, longaque. *Venter* candidis tegitur plumis, & collum torque candenti insignitur: *alæ* infernè albescunt, sed postremis partibus videntur fuscæ, &

candicantibus maculis interstinctæ, supernè verò sicut reliquum corpus sunt cyanæ, extremis partibus nigræ, & albis undique respersæ maculis. *Cauda* partim nigra, partim cyanea est, sed maculis albis per intervalla quoque variata. *Crura* rubea sunt, *pedes* diversi in digitos, in atros ungues desinentes; *oculi* nigri, & iris candescens. Advena avis est huic Mexicanæ regioni, versaturque juxta fontes & flumina, pisciculis & aliis aquarilibus victitans edulis, sed reliquarum avium palustrium sapore atque nutrimento.

Neque exiguus decor est AMALOZQUE, seu avi rubescentis colli. Palustris ea est, nostrati turturi magnitudine par, *cruribus pedibusque* in digitos fissis, atque ex albo rubescentibus, nigris unguibus, *rostrum* medio circiter longo, exili & nigro, atris oculis, & iride rubra, pectoris & ventris, & alarum inferna alba sunt; sed cauda, quæ mediocrem magnitudinem nanciscitur, fulvo & nigro colore est inspersa: at collum pectusque torques bini, minimi ferè digiti distantes intervallo, nigrique cingunt, quorum anterior undiquaque circuit, posterior superna deficit ac disparet parte. Ex utroque latere maculæ binæ candentes, pari amplitudine, supra oculos versus collum, illud ferè attingentes, discurrunt. Superna corporis, adeoque ipsa cauda, albo, nigro, fulvoque sunt colore; alæ verò desuper fulvo & fusco. Indigena est avis, lacus Mexicani alumna, ac veris tempore educans, sobolem. *Estur* caro, quæ eodem quo cæterarum aquaricarum est nutrimento. *Vescitur* ipsa culicibus, pisciculisque & vermibus lacustribus: vehementius *perstrepit* quam pro corporis ratione, nec tamen potest garulis avibus adnumerari.

CAPVT VII.

De Avibus Farren-
sibus.

Infulæ Farræ à plumarum copia no-
men adeptæ videntur. Cum enim
avium sint fœtura fœlices, non mirum
& plumarum abundare copiâ. Cæte-
rum aves quæ ibidem reperiuntur, in

Hojerus in
Epist. ad
Clusum.

aliquot distinxit classes Hojerus.
In prima CLASSE *Lundam, Alkam,*
& *Lomviam* invenies. Illa mole cor-
poris Anate est inferior, rostro ruben-
te & latiusculo, pectus candida, tem-
pus & alas nigra, pedes rubra. Rever-
titur primo vere. In præcipitibus cel-
sarum rupium cavernis nidificat. Ova
gallinaceis tum colore tum magnitu-
dine paria edit. Quo sub autumnum
abeat ignotum.

Alka illa aliquanto major est, ro-
stro lato & nigro, itemque corpore,
nisi quod sub pectore & extremis alis
albicat. Pedes nigri, caput deniq; fu-
scum, nisi linea alba ab utroque oculo
ad rostri partem proximam ducetur.
Nidificat in editissimis scopulis.
Ova ex albo & nigro maculata ponit.

Lomviam quæ illa major, corpus to-
tum est nigrum excepto pectore quod
albet. Pedes nigri, rostrum nigrum a-
cutum, oblongumque. Ova in edi-
tioribus scopulorum marginibus ex-
cludit, cyanei quidem coloris, sed li-
neamentis undique diversorum co-
lorum mirè variegata ac velut picta.

In altera CLASSE, duas diversâs
species ponit, quæ quod pedes ad in-
cedendum inutiles habeant, nūquam
terram ingrediuntur, & mole corpo-
ris minorem æquant Anserem. Prior
Idbrimel vocatur. Caput ejus fuscum,
sub collo circulus albus, pectus can-
didum. Tergum & alæ nigricant, ma-
culata passim punctis albis, pedes ni-
gri. Fortè est mergus Farrensis maxi-
mus Clusii. Creditur in undis marinis
Alcyonis more fœtum producere.

Clus. Exot.
l. 5. c. 6.

Altera est *Goisugel* rostro admo-
dum lato & incurvo. Capite oblongo
atque nigro. Alis exiguis, pedibus ni-
gris ad incedendum ineptis. Oculo-

rum margines candido circulo tin-
guntur. Rarissimè & non nisi aliqui-
bus annis visitur, nec ubi fœturæ ope-
ram det, ignotum.

Tertiam CLASSEM tres species
forma discrepantur, tempestatum
prænunciæ, & quæ in alto tantum O-
ceano versantur, constituunt. Prima
est *Hafflert* seu Equus marinus, ut in-
convenienter appellant, quæ magni-
tudine gallinam mediocrem, forma
falconem utcunque æquat. Cineri-
cio est colore, maculis albis passim in-
terstincta, rostro incurvo velut falco-
nis sed brevior. Adejus conspectum
exhorrescere & littora legere pesca-
tores solent. Certi tempestatem in
propinquo esse noxiam.

Altera dicitur *Stormsnick* passere
paulo major. Tota est grisea, sive ma-
aculis, rostro admodū exili. Pegalum
præ superiore rectius dixeris. Siquidè
super ipsos fluctus incredibili pedum
velocitate transcurrere, ac nimbis in-
star ferri solet. Videtur illi cognata
quam Ovidus Patines à Nautis vo-
cari reliquit. Catervatim si navigan-
tibus appropinquet, deponenda esse
subitò vela innuit.

Ovid. l. 14
Hist. Ind.

c. 1.

Tertiæ nomen est *Barnfiard*. Magni-
tudine hæc Passeri par, sub pectore
candicans, collo dorsoque nigricans,
rostro nigro & nonnihil latiore, pedi-
bus rubris. Tam velocem se natando
præstat, quàm Stormfinka currendo.

In quarta CLASSE duæ diversæ
Anserum species censentur. Prior
Helsingegans capite & collo nigro, cir-
culo albo cincto, pectore albo, alis
gryseis, tergo cyanei coloris, pedibus
rubris, magnitudine Anati respon-
dens dici

Altera *Erandgans* anseris sylvestri
pænè minor, capite & pectore griseis,
collo rubro circulo cincto, alis, collo,
pedibus rubris. Rarissime in Farris
conspiciuntur, neque ibi fœtificant.
Unde veniant, & quo nigrèt, memini
cognitum. Mutationem magistratus
ubi apparuerunt imminere, supersti-
tio ex longa experientia credidit.

Ultimum locum sibi *Skua* vendicat,
avis aquilino generi & corporis mole
& rapacitate respondens. Rostrum

Aa habet

habet curvum. Sed non admodum latum, pennas corpus tegentes griseas, sola alarum extremitate albicante, pedes griseos. Pisce vescitur, sed & in omne genus avium grassatur. Fœtum negligenter ex ovis griseis, grandioribus, anatinis similibus, quæ exilibus nigris maculis notata sunt, in apertis campis producit. Aliter eam describit Clusius, & eandem ferè cum vulture aquatico Oviedi existimat.

Clusius Exoticor.

CAPUT VIII.

De Avibus Lomsbay, Vulturibus aquaticis, Flamencos dictis, & aliis quibusdam.

Navigat. Holland.

AVES LOMSBAY ab Hollandis dictæ, corpore sunt magno, alis parvis, ut mirum sit, tam gravia corpora attollere posse. Frequentes circa portum Lomsbay in insula Aurangia, volant, unde & nomen invenere. Nidulantur in præruptis montium locis. Unicum duntaxat ovum pariunt. Ab hominibus nihil metuunt, etiam si in suis nidis comprehendantur.

Nieemb. H. Exot. l. 10. c. 82.

VULTURES AQUATICOS facit Oviedus mole tam grædes quàm magnus Larus est. Rostrum habent Larorum, sed magis mucronatum. Pedes diversi generis, sinistrum anatum & anserum instar planum, dextrum curvis unguibus instructum. Vescuntur piscibus & avibus, iidemque cum illis qui Astures aquatiles ab Hispanis vocantur, de quibus Hernandez in Paralipomenis agit, esse putantur. Frequentes sunt in Hispaniola & insula quæ à Divo Johanne nomen accepit.

Avis quàm Hispani FLAMENCO vocant, grui est formâ non absimilis. Juniores habent plumas candidas, ubi adoleverunt, mirâ elegantissimorum colorum varietate distinguuntur. Gregatim volant, sed haud altè. Juxta littora insulæ Cubæ atque in ipsis marinis fluctibus victum quærunt, falsis undis ita assuetæ, ut quum ab Indis domi aluntur, (nam & cicurantur)

De Laet. India Oc. id. l. 1. c. 11

sal potui earum necessariò admisceatur. Habent & insulæ Bermude maritimas, quæ in subterraneis cavernis cuniculorum instar, nidulantur & ova sua ponunt, magnitudine & colore gallinarum ovis paria, ipsæ carne sunt obesæ, & grati nutrimenti.

Idem l. 1. c. 20.

Colophonem isti de Exoticis Avibus promiscuæ historiæ imponant illæ in Peruano ciconiis majores. Plumis sine ulla mixtura candidissimis, cruribus altis. Rariores sunt. Binæ ut plurimum incedunt. Et piscibus victitant. De reliquis quæ ad sua genera referri poterant, vide Notas.

Idem l. 10. c. 5.

TITULUS III.

DE AVIBVS BRASILIANSIS:

Ex Georgii Marcgravij Historia Naturali Brasiliæ.

De Avib. Brasilianis in genere notetur: Vix ullibi elegantiores Aves reperiri quàm in Brasilia, si varietatem plumarum & colorum spectes; verum nulla ferè suave canit, ita ut cantu longè à nostratibus superentur.

CAPUT PRIMUM.

Nhandugvacu. Iacana, varietatis ejus species. Curicaca.

NHANDUGVACU Brasiliensibus, EMA Lusitanis; Struthio avis. Ingentes hic reperiuntur, minores tamen aliquanto Africanis. Longa illi crura, inferiora sesquipedem, superiora pedem circiter longa. Tres habent in pedibus digitos anterieus versos, unguibus nigris, crassis, haud acutis præditos; posterius unum digitum, sed rotundum, grossum, unde difficulter in arena levi aut tabulato possunt incedere, sed facilè labuntur. Collum gestat incurvatum, ut Cygnus vel Ciconia; Longitudine circiter duorum pedum: Caput anserinum, oculos

culos nigros habent pulchros; rostrum compressum, non admodum latum, duos & semis digitos longum. Alas habent parvas, & ad volandum ineptas, quarum tamen unam instar vel erigentes citissimè cursum promouent, ut vix, ac ne vix quidè à cane venatico superari possint. Plumashabet gryseas per totum corpus, ut grus, in dorso longiores & elegantiores, & corpus plumis tectum fere rotundum apparet. Caudam non habet ejusmodi cristis præditam, ut vulgo pingitur, sed plumæ sunt per dorsum expansæ ad anum usque.

Tesseras lusorias, aliaque ferramenta lubenter deglutit, sed non concoquit, at integra per anum reddit: Vescitur fructibus & carne.

Frequens in Capitaniæ Serigippo campis, itemque in Capitania Rio Grande. In Pernambuco non visitur. Caro illius bona ad comedendum.

IACANA Brasiliensibus, gallina aquatica, *Waterhun* / diversæ reperiuntur illius species, colore differentes. Hæc elegantissima, magnitudine Columbæ, sed cruribus multo longioribus, flavi coloris, cui viriditas immixta. *Crura* inferiora plus quàm duos digitos longa, superiora (maximam partem nuda ut aquaticis) paulò minus: quatuor habet in pedibus digitos, quorum medius è tribus antrorsum versis, duos digitos longus, reliqui duo paulò breviores, quartus retrorsum versus, pedem, aut etiam amplius longo: omnes autem unguibus semidigitum longis & flavis armantur. *Cauda* brevis, ut gallinæ sylvestris; *penna* in dorso, alis & ventre ex viridi & nigro mixtæ, sub cauda albæ; versus collum, & in toto collo & pectore ejusdem coloris cum plumis quæ in collo pavonum aut columbarum quorundam visuntur. *Caput* habet parvum, ut gallina sylvestris, quod tegitur membranaceo quodam tegumento rotundo, coloris ut gēma Turcois. *Rostrum* rectum gallinacè, plus uno digito longum; ab initio ad medietatem egregij miniatu coloris, reliqua pars eximij flavi, cui aliquid viriditatis admixtum. Frequentissima in

palustribus Brasiliæ locis ubiq; *Caro* illarum edulis, sed haud magni pretij, sunt enim plerumque macræ.

Alia species appellatur à Brasiliensibus *Agvapecaca*, priori figura & magnitudine par; verùm colore diversâ & inferior. *Penna* illius sunt ut in dorso prioris, *ala* magis brunefcentes: Carent autem mitella, at in qualibet ala interius habent corniculū directum, quibus se defendunt.

Tertia species prioribus figura & magnitudine æqualis, colore autem differens, totum *caput*, *collum*, *dorsum*, *cauda*, nigri sunt coloris, initium alarum brunni: reliqua viridis; extremitates remigum brunni: *pectus* & infimus *venter* itidem brunni coloris, uti & crurum superiorum medietas superior. *Rostrum* rectum, crocei coloris, cum cuticula ruffa in exortu illius & parte capitis anteriori. *Crura* nuda, *pedes* cinerei. In qualibet *ala*, antica parte habet corniculum simile flavū.

Quarta species itidem figuræ est ut reliquæ. *Rostrum* illi flavum, mitella cutacea in initio capitis propè rostri exortum rubens, processus habens ad latera extensos more gallinarum Numidicarum. Totum *caput*, *collum*, *pectus* & infimus *venter* plumis vestiuntur nigri coloris, *dorsum*, *cauda*, & initium alarum ruffum, seu dilutè brunnum; remiges alarum *pennæ thalassici* coloris cum extremitatibus nigris. Sed hæ remiges teguntur ruffis illis in exortu alarum, nec videri possunt nisi cum avis volat. *Crura* longa, digiti pedum longi, quilibet quatuor internodiis, cinerei coloris. Quælibet *ala* in anteriori parte habet corniculum acutissimum coloris crocei.

CURICACA Brasiliensibus à clamore dicta, *Masarino* Lusitanis, avis Numerio, judicio Clusij, similis: magnitudo illi mediocris Anseris: *capitis* autem magnitudo ut Anatis: *collum* sex digitos longum, tres crassum, aut paulò plus: *Rostrum* sex digitos longum, incurvum planè ut ensis Hungaricus, coloris ex igneo fusci. *Corporis* longitudo à collo ad podicem undecim digitorum, *caudæ* novem, desinentis cum fine alarum. *Crura*

octo digitos longa, pedes duos & femis; rubri instar anatis sed non plani, quatuor digitis & unguibus nigris, tribus anterioribus, uno posteriori verso. *Caput & collum* habet plumas albas flavo mixtas, & in superiore parte paulum oblongas: *Oculi* illi sunt nigri, circulo ruffo. Circa oculos & sub origine gutturis cutis nigra. Totum corpus nigris pennis vestitum, excepto dorso, capite & ventre, ubi cineræ obscuræ, & in medio alarum albæ, cano mixtæ, ut in ciconijs. Reliquæ pennæ corporis, initij & finis alarum, & totius caudæ nigre. *Tibia* superiores ad medietatem usque carent pennis, nam aquatica est avis.

Carnem bonam habet; quam sæpè comedi coctam & frixam butyro.

Alia species reperitur huic similis, sed multo minor, & magnitudine ferè gallinæ, quæ vocatur *matui tui*.

Frequens est ad Flumen S. Francisci, in Itapuama & alibi.

C A P U T II.

Tiepiranga. Iacapu. Iambu. Gallina Africana. Gviratangeima. Iupujuba, Sayacu.

Ani. Gvira guainumbi.

TIEPIRANGA Brasiliensibus, Avis alaudæ magnitudinem paululum superat, & cantum passeris nostratis æmulatur. Totum corpus, collum & caput egregiè rubicundi seu sanguinei est coloris: *ala* verò & *cauda* splendide nigri; præterquam in initio alarum, ubi aliquid rubicundi admixtum est. *Crura* nigra, inferiora quidem nuda, superiora autem nigris penis vestita. *Rostrum* instar passeris, superiori parte nigrum, inferiori versus acumen nigrum, reliqua versus caput album. *Pennæ* in capite breviores, quas crispare interdum solet more Passerum. Omnes pennæ totius corporis interius sunt nigre, exterius rubre, ita tamen complicatæ, ut exterius totæ rubre appareant. *Cauda*

longitudine ferè tres digitos equat. Digiti pedum quatuor & ut in plerisque avibus dispositi.

Alia hujus species reperitur passeris magnitudine; quæ pennis per totum corpus vestitur ex cinereo cærulescentibus; alæ tamen quodammodo ad thalassinum colorem accedunt. In ventre & inferiori parte colli seu gutture albicat, vel potius argenteo colore nitet. *Crura* cinerei coloris, ut & *rostrum*, quod ipsi simile Fringillæ. Digiti pedum quatuor secundum communem avium modum.

J A C A P U, Brasiliensibus; Avis magnitudine Alaudæ, cauda extensa, alis brevioribus: cruribus brevibus & nigris; unguibus acutis ad quatuor digitos: rostro paulum incurvato & nigro, semidigitum longo. Totum corpus vestitur pennis nigris splendentibus; sub gutture tamen nigredini illi maculæ coloris cinnabrij sunt admixtæ.

J A M B U Brasiliensibus dicta avis est perdix, nostratibus quidem, magnitudine par, uti & figura. *Pennæ* autem per totum corpus obscure flavescens, verum fusco mixtæ atque maculatæ.

GALLINA Africana ex Insula do Major, magnitudine nostratium gallinarum, figura corporis ferè ut perdix: *collum* item coronatum portans, & *caudam* perdicis habens inferius dimissam: *pedes* gallinacos: *rostrum* flavum: & in capite mitellam cutaeeam fuscam: ad latera porrò capitis *alba*, ut & ad quodlibet latus propè rostrum cristam rubram ad latus protensam. Totum corpus vestitur pennis nigris, quæ elegantissimis maculis albis variegatæ sunt, in alis quidem oblongis, in reliquis autem partibus rotundis; suntque in dorso minores, quàm in reliquis partibus. Huic similes vidi è Sierra Lyona advectas, sed eorum collum circumligatum seu circumvolutum, quasi linteamine membranaceo coloris cinerei cærulescentis. *Caput* tegit crista obrotunda, multiplex, constans pennis eleganter nigris. *Punctula* albicantia per totius corporis ambitum,

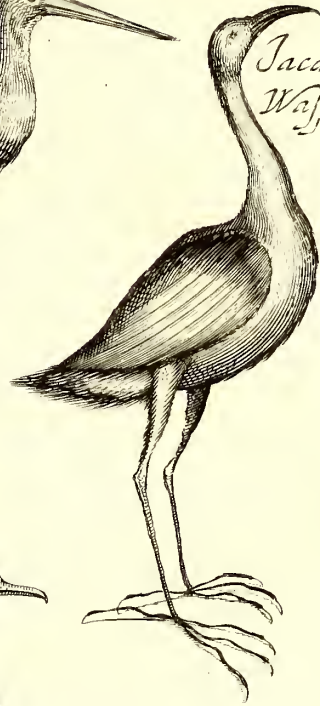
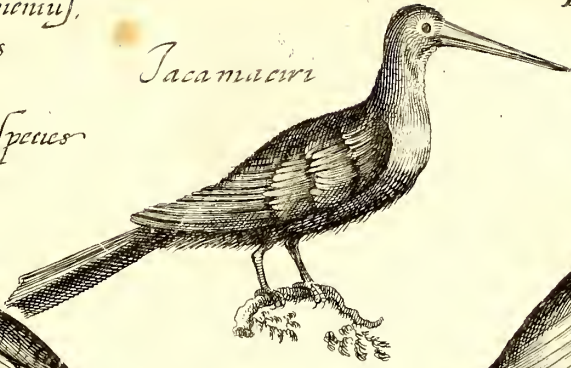
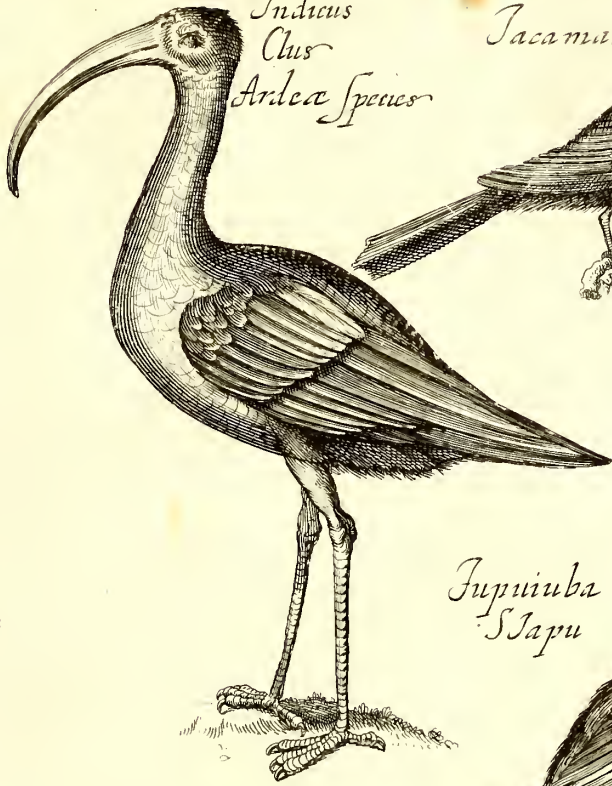
Curicaca

Numenius
Indicus
Clus
Ardea species

Tab 57

Jacamariri

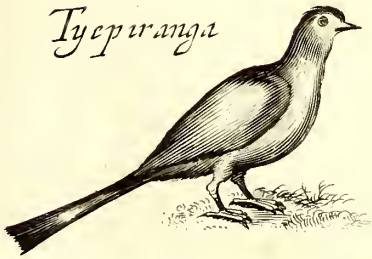
Jacana
Wasserhuhn.

Jupuiuba
Sapu

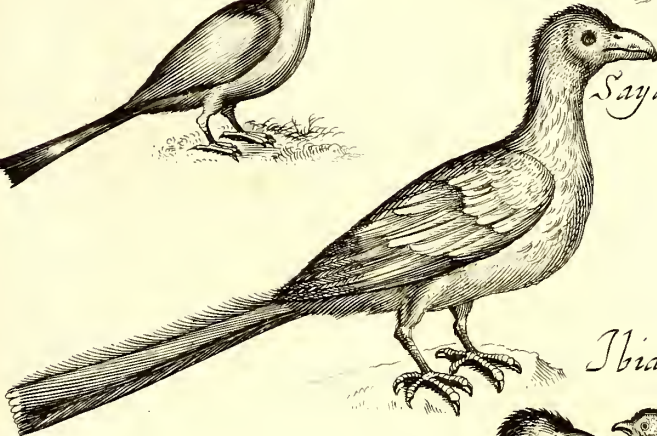
Tyepiranga

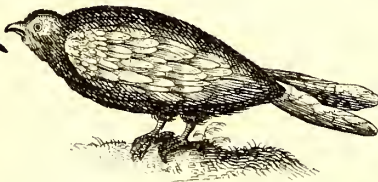
Gallina Afucana.

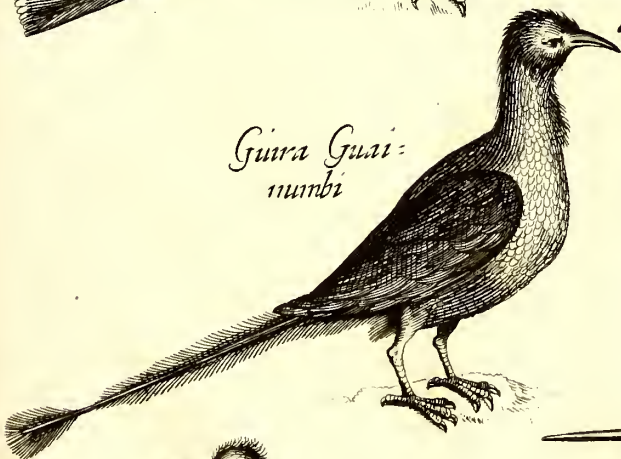
Sayacu

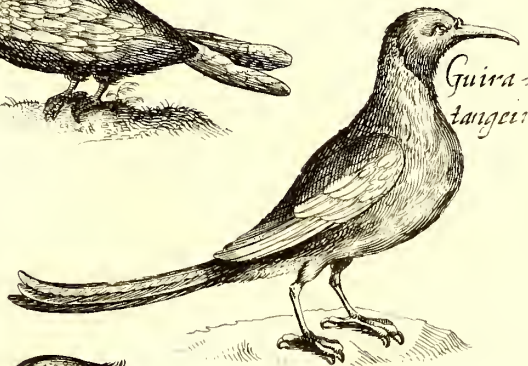
Ibiou Noitibo

Guira Guai-
numbi

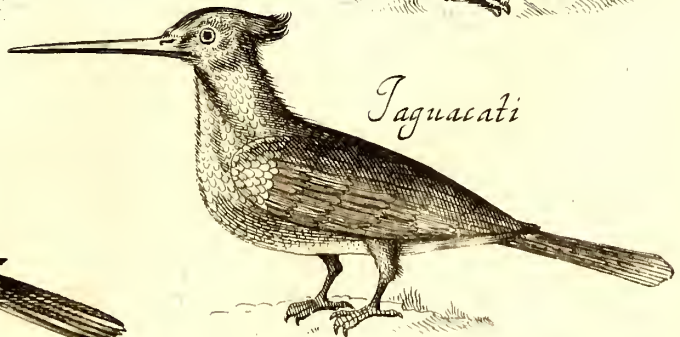
Guira-
tangerina

Mituporanga

Jaguacati

bitum, quasi umbra thalassina variegantur.

Congenibus hæc avis dicitur *Quelele*.

QUIRATANGEIMA Brasiliensibus; Avis paulò major Alauda, Picæ variæ æqualis. *Corpus* habet circiter tres digitos longum, *collum* sesquidigitum: *Caput* parvum, *rostrum* rectum, acutum, digitum longum, crura pedesque, ut reliquæ aves communiter: *Caudam* longam, rectam, quatuor digitos longam: *Color rostri* niger, excepta inferiori parte, ubi inferitur quæ aliquid fusci habet: *Caput* nigerrimum & collum usque ad initium pectoris. Colli superior pars à capite ferè ad initium dorsi uranica est: per initium dorsi transversam habet maculam nigram usque ad alas extensam: *ale* autem sunt nigerrimi coloris, verùm in medio secundum longitudinem habent maculam albam sesquidigitum longam: *Cauda* quoque tota nigra: reliquum corpus coloris uranici: *Crura* subcærulea. *Oculorum* pupilla subnigra, albo subflavo.

Nidificat in altis arboribus *Acaya*, idque libenter propè ædes. Nidos egregios exstruunt hæc aves, cylindraceæ figuræ, & appendunt magno numero extremitatibus ramorum; qui constant è virgultis. Clamant ferè ut picæ variæ nostrates.

JUPIUBA seu **JABU** Brasiliensibus, ejusdem formæ cum præcedenti, & eodem modo in eadem arbore nidificans (una est fœmina, alter mas) cauda paulum breviori. *Corpus* habet totum nigerrimis pennis vestitum: in utriusque alæ medio maculam flavam digitum longam; in extremitate dorsi, & propè anum tota est flava (vidi quoque totaliter nigras, dorso sanguinei coloris) cauda inferiorius ab exortu ad medietatem flava, reliqua medietas nigra, superius nigra in totum, solum in ea ad latera utraque usque ad medium pennam habens flavam. *Crura* nigra & pedes. *Rostrum* sulphurei coloris: *Oculi* Saphyrini, pupilla nigra: *linguam* cæruleam habet anteriorius fissam seu duplicatam.

Propè ædes domini Ingenij *Tupucuraj* arbor *Vti* sita, in qua plus quàm quadringenti nidi harum avium pendent, maximoque numero sunt hæc aves, quæ ter quotannis ibi pullos excludunt: nidus autem quilibet ex arido gramine, & pilis equinis aut fuillis mixtis est compositus, coloris fusci, figura cucurbitæ angustæ cum suo alembico, longus in totum sesquipedem circiter, & ab infimo ad unum pedem altus, cavus ut bursa, reliquum superius ad semipedem simplum est, & sua extremitate pendet à ramulo extremo: omnes autem nidi ex ramulis minimis extremis arborum pendent.

SAYACU Brasiliensibus, Avis Fringillæ magnitudine: totum *corpus* vestitur pennis, coloris è cinereo & thalassino mixti, in alis autem & dorso thalassinum admiscetur, ita ut Sole illustratæ egtegiè splendeant; *rostrillum* nigrum, *oculi* quoque nigri in totum.

ANI Brasiliensibus; Avis Turdelæ magnitudine, totaliter nigra, pennis, rostro, oculis, pedibus *Caudam* longam erectam habet, sex digitos longam: *Rostrum* altum, latum, digitum aut paulò plus longum: inferior pars directa ferè, superior alta, lata, semilunaris figuræ, & compressæ, ita ut acumen ferè superius habeat. *Crura* & *pedes* satis exiles, & in ijs quatuor digiti, duo anteriorius, duo posteriorius versi, more psittacorum. Clamat elata voce *yiiiij* uno tono, in medio elevatiori.

Frequentes sunt in sylvis omnibus, verùm cibo inutiles.

GUIRA GUAINUMBI Brasiliensibus *Tupinambis*; avis magnitudine Columbæ ad visum, quia plurimas p'umas habet, sed revera corpus non superat magnitudinem Turdelæ. *Caput* paulò majus habet quàm Turdela: *rostrum* nigrum, duos circiter digitos longum, cujus superior pars paulò longior inferiore. Est autem *rostrum* superius & inferius in latere ferratum inftar ferræ, inservitque dentium loco. *Crura* habet brevissima, haud multum digitum excedentia, nigra; quatuor in

pedibus digitos, quorum unus retrorsum vergit, tres antrorsum, sed primus versus interiorem pedis partem brevior, medius longissimus, & tertius iterum brevis, sed non æqualis cum reliquis exortus: primi enim exortus est ad pedem, secundi itidem, tertij verò propè tertium articulum medij, habetque primus tres, secundus quatuor, tertius ibidem tres articulationes, qui retrorsum vergit duas. *Vngues nigri* deorsum incurvati. *Cauda* longissima, directa pennis paucis rectis, digitum circiter lata, sed decem longa: & quidem duæ tantum pennæ extremam caudam constituunt, quæ ad duos digitos plumis carent, in extremitatibus autem rursus plumas habent ad duos digitos. *Corpus* totum sex circiter digitos longum est. *Penna* elegantissimæ: nimirum in capite quasi mitram gerit ex pennis Sapphyrinis, quæ propè exortum rostri Turcoidis colorem referunt: in medio autem hujus mitræ macula visitur nigra magnitudine grossi Misnici. Infra oculos (qui flavi sunt, pupilla nigra) etiam nigras pennas habet Sapphyrinis mixtas: guttur inferius, totum pectus & totus venter obscure luteum habet colorem; superior colli pars, totum dorsum, alæ & cauda viridis seu graminei est coloris, sed cui (præsertim in alis & cauda) thalassinus admixtus, ut in collis anatum & pavonum; à genibus ad ventrem crura superiora pennis virentibus sunt prædita. In medio collo inferius quasi pro insigni gerit tres vel quatuor pennulas nigras, & circum eas Sapphyrinas, quæ maculam quandam seu notam constituunt.

C A P. III.

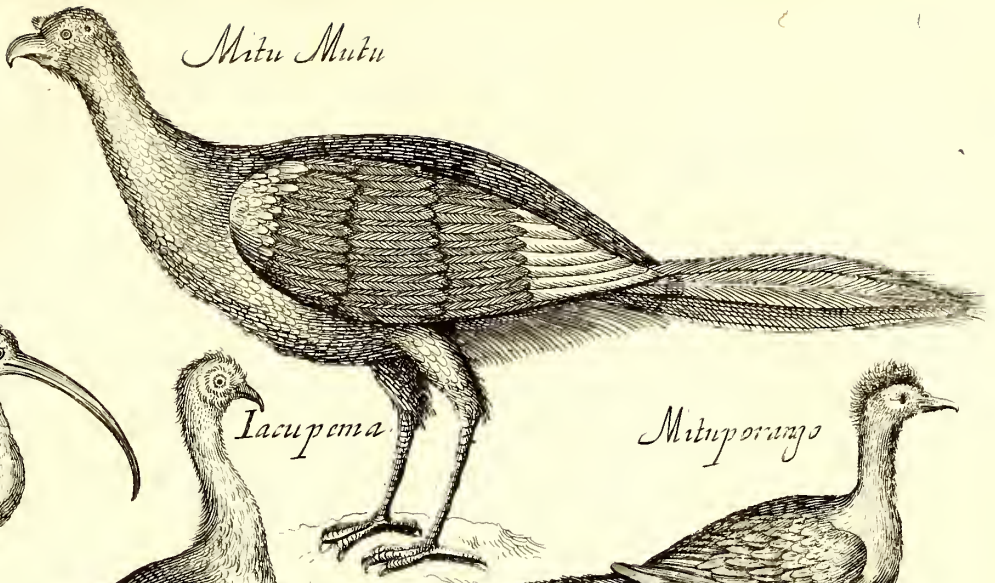
Iaguacati gvacu. Mitu. Mituporanga. Ibijau.

IAGUACATI GVACU Brasiliensibus, *Papa Peixe* Lusitanis, nam piscibus victitat. Avis Turdelæ magnitudinem æquat; figura corporis ut *Picus* major. *Rostrum* habet nigrum, rectum, & in extremitate acutum,

tres fermè digitos longum: *Oculos* nigras & *crura* brevissima nigra: superiora crura ex parte carent plumis; in pedibus digitos quatuor, (unum retrorsum) inæqualis longitudinis, duo enim versus exteriora pedis breves sunt, tertius interior longè brevissimus & remotior. *Vngues nigri. Cauda* duos digitos longa, excedens alarum fines. *Penna* totius corporis superiores, nimirum in capite, collo, alis, cauda sunt ferruginei coloris & splendentis: Circa collum transversim, anulum habet ex albissimis plumis; guttur, inferius collum, pectus, & totus venter pennis vestiuntur albis, propè utrumque oculus etiam maculam habet ex albis pennis: in cauda autem albæ pennæ interferuntur guttatum, ut & in alis, sed quæ vix videntur, nisi cum alas explicant & volant.

MITV vel MYTV Brasiliensibus dicta avis ex Phasianorum est genere, major gallo gallinaceo. *Corporis* longitudo à collo ad exortum caudæ est decem digitorum; colli longitudo sex digitorum, totaliter nigris pennis est vestita, excepto ventre & sub ano, ubi brunni coloris est, ferè ut perdix. Tenuiores sunt pennæ ad collum, caput, & in pectore, & holosericum villosum nigrum pulchritudine æquant. In summo capite habet pennas nigras complicatas in planissimam quasi mitellam, ut nesciens vix possit agnoscere, quas irascens, aut etiam aliàs in cristam erigit. *Rostrum* habet insigni, non crassum, incurvatum, sesquidigitum ferè longum; inferior pars ejus parva, superior fermè quadruplo major. *Rostrum* autem coloris est egregij incarnati, versus acumen tamen albicat. *Crura* habet galinacea decem digitos longa, nimirum quatuor à pedibus ad genua, & sex superius, atque hæc vestita pennis nigris: digitos item quatuor galinaceos, qui in exortu usque ad primam juncturam cuticula sibi invicem annectuntur, ut in alijs quibusdam avibus. *Caudam* habet pedem longam, instar gallo-pavi, quam semper in latum movet, *Kit, Kit*, clamando, ut il-

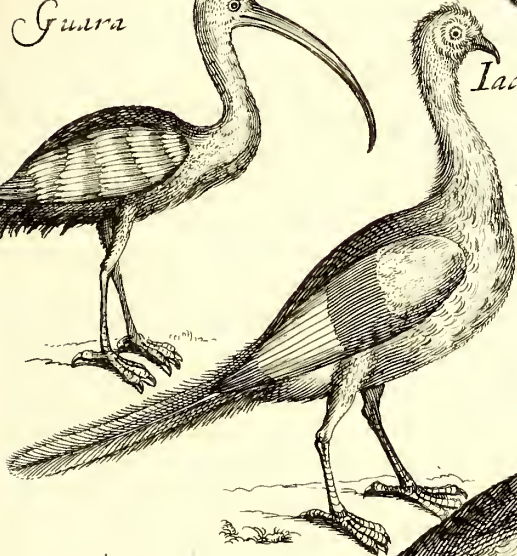
Mitu Mutu

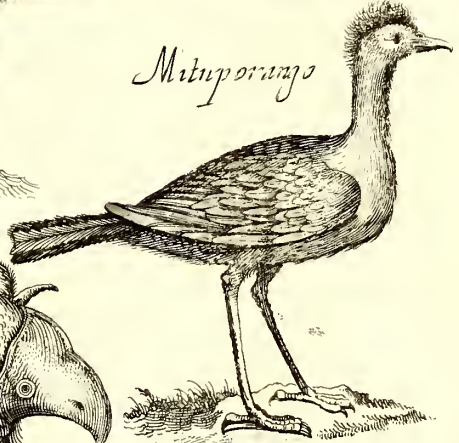
Guira

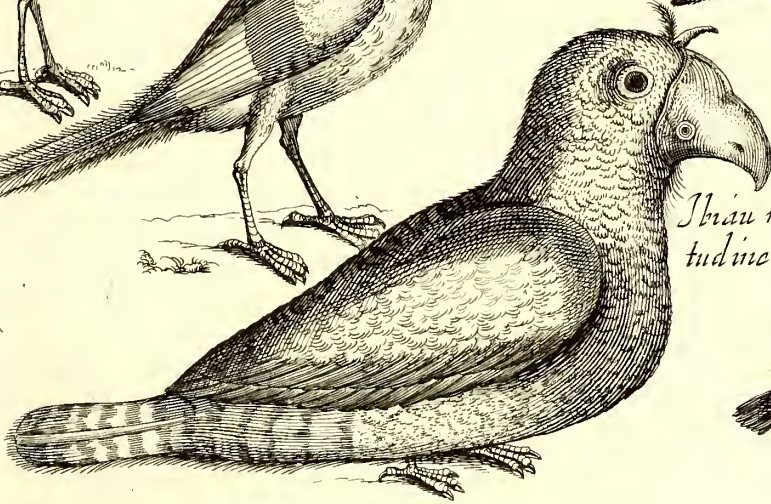
Iacupema

Mituporango

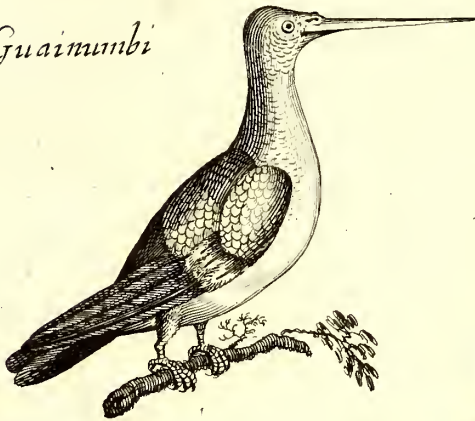
Ibiau magnitudine noctue

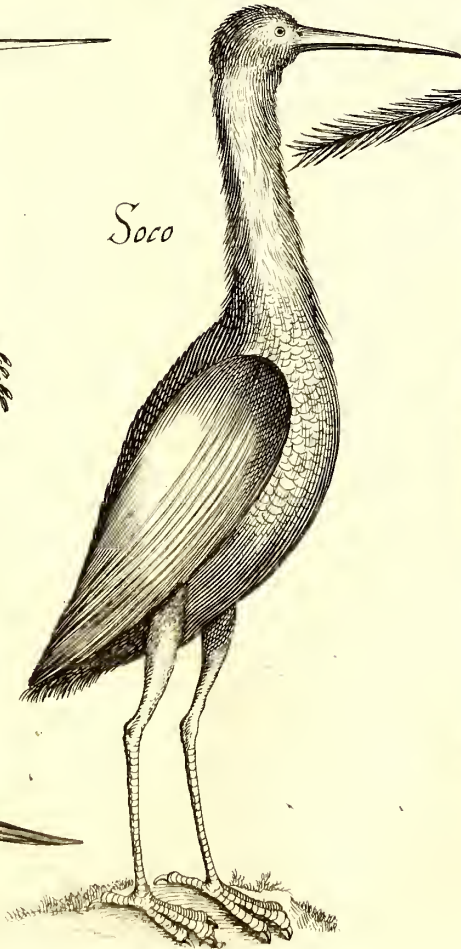
Matuitui

Guaimunbi

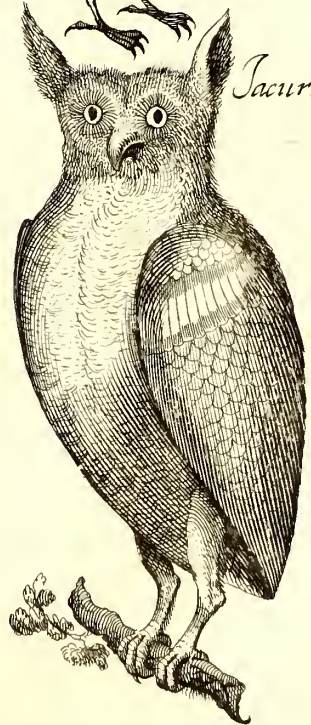
Soco

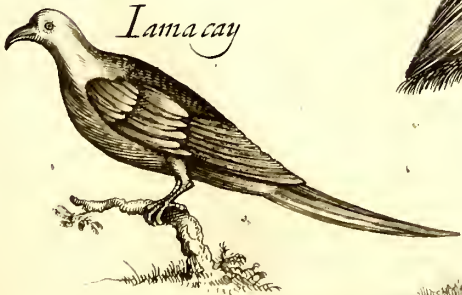
Guira querca

Iacurutu

Lamacay

utilli. *Caput* bene formatum, anserini magnitudine: *Collum* sex circiter digitos longum: *Oculos* habet magnos, egregios, nigros, & ponè aures maculam cutaceam albescentem ut gallinæ. Mansuefcit facile. Lubenter in alto sedet ut gallo-pavi, scanditque arbores, ut illi. *Carnem* denique habet admodum bonam. *Reperitur* & alia ejusdem species, quam *Mituporanga* vocant Brasilienses, solo rostro & pennis capitis differens, hæc *rostrum* habet haud longum, satis crassum, non tamen ita altum ut *Mitu*, neque sic lunatum: ejus extremitas utrobique nigra, reliquum totum crocea cute vestitum, qualem & circa oculos habet. *Oculi* nigri egressi: collum & caput nigerrimas habet plumas instar holoserici; & in summitate capitis crispates atque cochleatim tortas habet pennas usque ad initium colli; has erigere in cristam crispam potest. Reliquum totius avis nigrum, cui nigredini hinc inde aliquid viridis transplendet. Circa anum albas obtinet pennas. *Crura* cinerea, figura ut *Mitu*. *Cauda* nigra, sed extremitates illius pennarum albæ. Et hæc quoque avis optimè mansuefcit.

IBIIAUI Brasiliensibus, *Noitibo* Lusitanis: *Avicula* Hirundinis magnitudine: *Caput* habet latum & compressum: *oculos* magnos, elegantes, nigricantes, pupilla atra splendente ellipticæ figuræ, exterius autem oculos ambit circulus ex albo flavescens. *Rostrillum* minimum habet, quod non excedit crassitiem dentis aranei, nec tam est longum: nares tamen patentes in rostro: *Os* amplissimum, quod clausum non potest videri, at quando rostrillum aperit, os ad oculos diducere potest, ita ut digitum ferè sit amplum; *Linguam* habet minimam. *Crura* alba, & secundum corporis molem parvula, vix semidigitum longa; quatuor in pedibus digitos, tres antierius, quartum retrorsum versus, unguibus incurvatis nigricantibus. Secundum longitudinem in unguiculo digiti medij cujuslibet pedis versus interiora habet pinnam quasi multipliciter sectam, seu dentatam, videturque un-

guiculus quasi plumatus versus interiora, sed non sunt plumæ, verùm cutacea materia & aspera. *Caudam* habet elegantem, quam in latum potest explicare, duos digitos longam, cum ejus extremitate etiam alæ desinunt. *Pennas* in toto inferiori corpore habet ex albis & nigrix mixtas, ut Nisus: In capite, dorso, alis & cauda nigricant, & albedo insperfa grata varietate: nonnihil quoque flavedinis albedini admixtum: uno verbo, nigra est & punctulata subtiliter hinc inde.

Reperitur & species hujus magnitudine Noctuæ, ejusdem coloris & conformationis. *Os* quando aperit, pugnum humanum facilè admittit.

CAPUT IV.

Guainumbi varia species.

GVAINVMBI quæ & *Guinambi*, item *Aratica* & *Arataratagvacu* vocatur à Brasiliensibus, à Lusitanis *Pegafrol*, à nostratibus potest appellari *Blocmen* *Specht*. Hujus autem multæ hic reperiuntur species.

Prima: Totius corporis aviculæ longitudo ab initio capitis (ubi rostrum est insertum) ad exortum caudæ, duorum digitorum. *Capitis* magnitudo unâ cum pennis magnitudinem cerasi dulcis mediocris æquat. *Colli* longitudo tres quartas partes digiti, corporis longitudo unius digiti est & quadrantis. Magnitudo autem corporis cum pennis olivam grandem vix æquat. *Rostellum* habet sesquidigitum longum, subrotundum, æquale, tenuè, & valdè acuminatum, rectum, paululùm tamen versus extremitatem dorsum versus; color hujus niger, excepta inferiori parte prope exortum, ubi rufescit. *Linguam* habet duplicatam, seu bisectam, tenuissimam instar serici fili tenuissima, albam, longam, ita ut illam longè extra rostellum possit exferere: *Ocellos* parvos nigros. *Crura* & *pedes* minimos brevesque, nigri coloris; in pedibus quatuor digitos, tres antierius, unum

poste-

posteriorius versus, longis, semilunari-
bus, acutissimisque unguiculis nigris
præditos. *Caudam* habet directam, di-
gitum longam, quatuor ut plurimum
pennis constantem. *Alæ* autem quæ
duorum digitorum longitudinem ha-
bent, ad extremitatem caudæ ferè
pertingunt, pennæ singulari arte à
natura sunt cõpositæ. Ab exortu enim
alarum ad tres quartas partes digiti cir-
citer duplex ordo pennarum est, unus
longior altero, & superpositæ sunt si-
bi invicem pennæ, quasi alæ breves
super longas. Hinc post has pennas,
alæ pennæ (quarum circiter decem
sunt) sequens interior semper longior
fit antecedente exteriori, ita ut inti-
ma sit omnium longissima finem alæ
definiens. His alis expansis volare
diu potest, ac in aëre quasi pendula
manere; inter volandum strepitum
edit instar *bruchi*, seu rectius *hur, hur,*
hur, instar rotæ linteariorum quæ cir-
cumvolvitur: admodumque tenues
apparent & transparentes pennæ a-
larum expansarum. *Color* plumarum
aviculæ per totum caput, collum su-
perius & ad latera, per dorsum totum
& initio alarum est resplendens miri-
ficè, nec à pictore bene exprimi po-
test; nam viriditati, qualis in Pavonum
& Anatum collo, aureus, igneus, fla-
vus mirè admixtus est, ita ut Sole illu-
strante mirificè splendeant. In gut-
ture, inferiori collo, pectore & toto
infimo ventre, cruribusque superio-
ribus albæ sunt pennæ, quibus in collo
inferiori eximij coloris simul sparsim
admixtæ, in ventre albis subjacent ni-
græ. *Alarum* initium miro colore
constare dixi, reliqua pars tota brun-
na est, seu spadicei coloris splenden-
tis. *Cauda* pennis constat coloris in-
star chalybis politæ cæruleo-æ. *Vi-
vit* floribus solum, idèò capta viva
detineri non potest, sed moritur. Fre-
quentes autem in floribus arboris,
quæ Mense Januario potissimum flo-
ret, & potest aliquis vel sexaginta uno
die sclopeto figere. Inveniuntur &
super alijs arboribus varijs. Toto au-
tem anno, magno numero in silvis in-
veniuntur, & præsertim matutino
tempore ingentem strepitum exci-

tant. Non autem canunt, sed cla-
mant, *Screp, Screp, Screp*, uno sono &
continenter, ferè ut passeris. *Volantes*
velociter alas movent, & cum vix vi-
deantur, & per longum temporis spa-
tium in aëre velut quietæ, vel se mo-
ventes hæere possunt alarum ope.
Flores rostellis carpunt inter volan-
dum. *Nidum* faciunt in ramis arbo-
rum solidi Hollandici magnitudine.
Ova ponunt albissima testa, duo ut
plurimum, ovalis figuræ, pisco haud
majora.

Secunda: Pulchrior priori, ejusdem
magnitudinis & figuræ. *Rostellum* ta-
men brevius, nimirum duas tertias
partes digiti longum, ejusdem figuræ
& coloris cum priore; *Lingua* eadem,
ut & ocelli, crura, pedes, cauda & a-
larum figura. Plumarum color in ca-
pite, collo superiori, dorso, alis, cau-
da similis priori; at in gutture, seu col-
lo inferiore, toto pectore & infimo
ventre usque ad extremum corporis,
tam eleganti & splendente viriditate
cum aureo colore transplendente sunt
plumæ, & mirè resplendeant. Propè
anum macula est satis magna (res-
pectu aviculæ) constans plumis candi-
dissimis.

Tertia, minor reliquis omnibus. Ab
initio capitis, seu exortu rostri ad ex-
ortum caudæ duos & semis digitos
longa. *Collum* unum ferè digitum lon-
gum: *Caput* haud magnum. *Corpus*
tesquidigitum longum. *Rostellum* pau-
lò plus digito longum, nigrum, sub-
rotundum, acutum ac ferè rectum.
Crura & pedes, ut reliquarum. *Penna-
rum* corporis & alarum etiam eadem
dispositio, sed color diversus. *Caudam*
longiorem habet reliquis omnibus,
paulò plus tribus digitis longam, pen-
nis constantem, quarum ea quæ exor-
tui ejus viciniore, brevior, secunda sem-
per longior; estque cauda furcata, &
avicula volans eam in duo amplissima
cornua expandit, ita ut extremitates
cornuum tesquidigitum à se invicem
distent. Totum *Caput* & collum hu-
jus aviculæ ex nigro serico colore ele-
gantissimè cæruleum transplendet,
ut in collo Anatum. Totum *dorsum* &
pectus viride, aureum, & thalassino
tran-

transplendens, ut in secunda specie, atque etiam propè anum talis macula est è plumulis albis. *Alarum* color epaticus est. *Cauda* ex nigricante cœrulenti instar polito ferri cœruleo imbuti.

Quarta, paulò minor tertia: Corporis figura & plumarum dispositio eadem, sed alio colore, nec non differens rostro, & crurum colore. *Rostellum* sesquidigitum longum, deorsum incurvatum instar ensis Polonici, subrotundum, ubique æqualis crassitiei, & in extremitate acuminatum. Superior ejus pars nigra est, inferior flava, excepta extremitate quæ etiam nigricat. *Caput* superius, collum superiori parte, ut & alæ, colore sunt, ut prima species, guttur, collum inferius, totum pectus & infimus venter ex albo rufescentis sunt coloris. *Caudam* habet plus digito longam, desinentem cum fine alarum, constatque pennis ex nigricante virescentibus, quæ in Extremitatibus albæ. *Crura* eodem modo disposita habet, ut cæteræ species, sed haud nigra, verùm alba seu flavescens, similibus digitis, & unguiculis semilunaribus, acutis, & nigris.

Quinta, magnitudine par tertiæ speciei: *Rostello* nigro, paulò plus quàm digito longo, & paulùm deorsum incurvato, *ocellis* nigris, uti & cruribus & pedibus. *Guttur*, collum inferius, & totus venter nigris holosericis vestiuntur pennis, cui nigredini quasi paulùm cœrulei transplendet. Propè anum macula est albis plumulis. Extremitates autem nigri, nimirum ad latera colli, pectoris & ventris mirè thalassino, aureo & viridi mixti resplendent. Totum *caput* superius, collum superius, & totum dorsum ornantur pennis, aureo, igneo & viridi mixtis, ut & initium alarum. Reliquum alarum ferreum est, seu fuscum. *Cauda* paulò plus digito longa, eleganter brunnis, cui cœruleus transplendet, pennis constat, circa oras autem pennæ illæ habent colorem, qualem chalybs politus cœrulescens.

Sexta, quintæ magnitudine par. *Rostellum* habet paulum curvatum, di-

gitum longum, inferius album, superius nigrum. Totum *caput*, collum, dorsum & venter, ac initium alarum insignis coloris resplendentis pennis vestiuntur, nimirum plurimo aureo, dimidio ferè igneo, & minimo viridi mixto. In summa, splendet ut Sol. In ventre pennæ albæ paucae mixtæ. *Crura* nigra sunt. *Alæ* nigricantes. *Cauda* sesquidigitum ferè longa, elegans & lata, constans pennis quibusdam insignis illius coloris, quo reliquum corpus, quædam ex viridi & aureo mixti coloris, & per oras albæ, quædam in uno latere, seu medietate albæ, altero virides, cui transplendet aureus

Septima, paulò minor quinta & sexta specie. *Rostellum* habet non omninò digitum longum, coloris per totum corpus cinerei ferè, ut passer, cui hinc inde mirè resplendens rubrum instar Rubini perlucet.

Octava: omnium elegantissima. *Rostellum* rectum, nigrum habet, semidigitum longum; *Linguam* longam duplicatam: magnitudo & conformatio est ut secundæ speciei. Totum *caput* superius & collum superius miro rubini colore fulgent, ac si rubinus radius solis illustraretur. *Guttur* autem & *collum* inferius merum aurum Hungaricum politum, & radius solis illustratum exhibent, ita ut impossibile sit perfectè similitudinem horum colorum reddere, multò minus à pictore repræsentari. Initium *dorsæ* holoserica nigredine tectum est, reliquum fuscois pennis, quibus tamen aliquid obscuræ viriditatis admixtum. Totus infimus *venter* ejusdem cum dorso coloris pennis vestitur; *Alæ* fusco ut in reliquis speciebus: prope anum maculam habet albam. *Crura* exilia nigra. *Cauda* digitum, & paulò plus longa pennis constat brunnis rufescentibus (*sculemort*) quæ in extremitatibus per oras fuscescunt. *Cauda* lata, quam intervalandum egregiè explicat. *Alarum* extremitas cum cauda desinit.

Nona, figura & magnitudine, ut prima. *Rostellum* superius nigrum, subtus rufum. Totum *corpus*, exceptis alis, insigni illa splendet viriditate

cum aureo transplendente, quali secunda species in ventre. *Ale* fusca. *Cauda* digitum longa, latiuscula, pennis constans coloris, ut ferrum politum cœrulescens.

Sortitur autem avis hæc varia apud Brasilienses nomina, præter generale *Guainumbi*, ut *Guaracyaba*, id est, radius Solis, & *Gvaracigaba*, id est, capillus Solis. Fr. Ximenes scribit à Mexicanis appellari *Huitzitzil*. Avicula est, inquit, quæ habet plumas pictas variis coloribus, è quibus mixtis & compositis cum artificio, & admirabili industria faciunt Barbari imagines Sanctorum & aliarum rerum, atque ita conjungunt, ut optimè similitudinem repræsentent. Hujus aviculæ ea natura est & proprietas, quòd non diutius vivat, quàm flores plantarum durant, cujus melle victitat, quibus decidens, rostello suo se affigit arborum truncis, & sex mēsis ita immota manet, donec flores renascantur: quod tam multis testimonijs confirmatur, ut de eo dubitari non debeat. Ajunt pulverem hujus aviculæ haustum, curare arthritidem coralloidè. Hæc ille. Vidimus plures ejusmodi icones artificiosè ex hujus aviculæ plumis concinnatas ita dextrè, ut coloribus pictæ viderentur; si autem Soli obvertas, mirabiliter splendent.

CAPUT V.

Iacupema. Iacamacaj. Iacurutu. Soco. Matuitui.

JACUPEMA Brasiliensibus. Phasiani est species; paulò major gallina minore domestica nostrate. *Caput* illi gallinaceum haud magnum; *Rostrum* gallinaceum: *Oculi* nigrescentes, *collum* septem circiter digitos longum; *corporis* autem longitudo ab exortu colli, ad exortum caudæ novem circiter digitorum. *Caudam* habet longam & latam, longam nimirum pedem. *Crura* longa, superiora plumis vestita & quinque digitos longa, inferiora tres, aut paulò plus. In pedibus quatuor digitos gallinaceos,

quorum medius è tribus anterioribus duos digitos longus. *Plumis* tota avis vestitur nigris, quibus brunni aliquid mixtum. Ac capitis quidem plumas in cristam erigere potest. Cingunturque illæ nigræ alijs albis in ambitu. *Guttur* sub capite, & ad sesquidigiti longitudinem, in collo plumis nudum est, & rubra cute tectum. *Collum* totum inferius plumulis albis in nigris dispersis est variegatum; ut & totus infimus *venter*, ac alarum medietas posterior: superiora crura & cauda solis nigris constant, cui aliquid brunni mixtum. *Crura* inferiora & *pedes* elegantis rubri coloris. Cicurantur. *Carnem* habet bonam. Hæc avis à clamore suo nomen accepit, clamat enim *Iacu, Iacu, Iacu.*

JAMACAI, Brasiliensibus. Avicula Alaudæ magnitudine. *Corpus* tres digitos longum, *collum* plus digito, *crura* duos digitos, *cauda* ferè quatuor. *Caput* habet parvum: *Rostrum* digitum longum, directum, paulum deorsum inclinatum, acutum, nigrum quidem, at inferius prope exortum paululum cœrulescens. *Caput* nigris vestitur pennis, uti & *collum* inferius, superius luteis: totum *dorsum*, *pectus*, & infimus *venter* luteis, *ale* nigris, in quorum medietate albæ insertæ, quæ maculas albas faciunt, in qualibet alâ unam: ad exortum alarum transversim per dorsum tendit nigra macula: *Cauda* etiam nigra. *Crura* & *pedes* fusci. Elegans est avis.

JACURUTU Brasiliensibus. *Bufo* Lusitanis. Noctua est, magnitudine æquat Anseres: *Caput* habet rotundum instar telis. *Rostrum* aduncum, nigrum, superiori parte longius. *Oculos* magnos, elatos, rotundos, & splendentes instar Crystalli; in quibus interius circulus flavus versus extrema apparet. Latitudo oculorum aliquantò major grosso Misnico. Propè aurium foramina plumas habet duos digitos longas, quæ instar aurium in acutum desinunt & attolluntur. *Cauda* lata est; neque alæ pertingunt ad illius extremitatem. *Crura* pennis vestita usque ad pedes: in quibus quatuor digiti, tres antè, unus postè versus

sus, atque in quolibet unguis incurvatus niger, plus quam digitum longus, & acutissimus. *Penna* totius corporis variegatae flavo, albo & nigricante pereleganter.

SOCO Brasiliensibus, avis Aquatica, cujus multae hic observari possent species; haec cujus Iconem addimus, magnitudinem habebat Ardeae minoris. *Rostrum* obtinet rectum, nigrum, & in extremitate acutum, duos & senis digitos crassum, ubi crassissimum. *Caput* illi instar Ardeae, uti & *collum* pedem longum. *Oculi* nigri circulo aureo. *Alae* & *cauda* simul desinunt: *Cauda* enim brevis, nec supra quinque digitos longa. *Crura* satis longa, superiora quippe quatuor, & inferiora totidem digitos: in pedibus porro quatuor digitos, videlicet tres anterior, unum posterior versus. *Crura* autem superiora ad medietatem sunt nuda peninis: caetera fusca cute recta. *Caput* & *collum* brunnis quidem peninis, sed quae punctulis nigris variegatae sunt, vestiuntur. Per totum *collum* inferius ad pectus usque tendit linea plumis albis, nigris & brunis mixta. *Dorsum* & *Alae* nigris quidem, sed quae minutissimis punctulis flavescens variegatae sunt, vestiuntur; *Venter* quoque ad eundem modum: sub alis denique nigrae, & albo maculatae sunt peninae.

MATUITUI Brasiliensibus. Avis Alaudae magnitudine. *Rostrum* habet rectum, nigrum quidem, at in exortu inferius croceum *Oculos* elegantes nigros. Totum *Caput* superius, *collum*, *dorsum*, *alae* & *cauda* superius coloris sunt obscure gryseae, & *remiges* alarum nigricantes. *Caput* inferius, *guttur*, *pectus*, & *infimus venter* albicant, ut & *crura* superiora, quae mediam partem peninis vestita, more avium aquaticarum. Supra exortum rostri in fronte maculam habet albam, & annulum album circa *collum*, & inferius semiannulum obscure gryseum, huic contiguum: nam *guttur* totum album est, *collum* superius totum obscure gryseum. *Crura* sunt subluteola; *digiti* autem *pedum* aliquid fusci admixtum habent. Tres solum-

modo digitos habet in pedibus, omnes anterior versus, qui in exortu cute ex parte junguntur: Unguiculi nigri.

Avis haec ad littora maris & ripas falforum fluminum discurrit.

CAPUT VI.

Iabiru. Iabirugvacu. Manucodiata.

IABIRU Brasiliensibus, Belgis vulgo Negro. Avis haec magnitudine superat cygnum. *Corpus* illius quatuordecim digitos longum: *Collum* totidem, & brachij humani habens crassitiem. *Caput* satis magnum, *Oculi* nigri, *Rostrum* nigrum directe extensum, & superius versus extremitatem paulum incurvatum; undecim digitos longum, duos & semis latum; versus exteriora acuminatum; estque superior rostri pars paulo altior, & major inferiori. Caret lingua, & sub gutture ingluviem habet mediocris magnitudinis. *Crura* longissima, duos nimirum pedes: superiora enim unum pedem & digitum longa, & mediam partem peninis nuda; inferiora undecim digitos. Sunt autem *crura* recta, nigricantia, & quasi squamata, *digitum* medium crassa. In pedibus *digiti* quatuor, tres anterior, unus posterior versus; quorum medius quatuor digitos longus, caeteri paulo breviores. Tota avis vestitur albis peninis instar cygni aut anseris. *Collum* fere totum, nimirum octo digitorum, longitudine a capite numerando, caret peninis; ac hujus medietas cum capite tegitur nigra cute, reliqua alba cute. Sed puto in cute haesisse pinnulas albas, & fuisse abreptas. *Cauda* lata desinit cum extremitate alarum.

IABIRU GUACU Petigvaribus, *Nhandu apoa* Tupinambis: Belgis *Dourvogel*. *Rostrum* habet magnum, septem & semis digitos longum, in extremitate teres, & inferius incurvatum; caret lingua, & *rostrum* inferius canum est. In summitate capitis mitram offeam coloris albi, & cinerei mixti gerit. *Oculi* nigri, & pone eos aurium fo-

ramina ampia. *Collum* decem digitos longum, cuius medietas, uti & caput, plumis, ac cute squamosa cinerea est tecta, cuius squamæ albicant. *Corpore* æquat Ciconiam; *Caudam* habet brevem & nigram, cum qua alæ desinunt. *Crura* superiora ex parte albis vestita pennis, cætera tota cinerea, & quidem superiora crura longa sunt digitos octo, inferiora sex, aut paulò plus: digitipedum quatuor, ut in priore. Totum *corpus* & collum albis vestitur pennis, & à collo longiusculæ pennæ propendent & circum. *Alæ* albæ, remigesillarum pennæ nigræ, rubini colore transplendente in nigro. *Pellis* detrahitur huic avi, ac caro ejus cocta comeditur; pinguis est & sicca, boni saporis, præsertim si cocta butyro frixetur. Comedi sæpissimè.

MANUCODIATA, & quidem Rex creditus; ad aspectum Columbam, sed revera hirundinem æquabat. *Caput* habet parvum, *Oculos* parvos, rostrum rectum, satis crassum, acuminatum, sesquidigitum longum: *Collum* digitum longum; *Corporis* autem longitudo à collo ad caudæ exortum vix trium digitorum & semis. *Alæ* supra septem longæ; *Cauda* lata & sex digitos longa. *Crura* duo habet, quodlibet inferius duos digitos longum; quatuor digitos in pedibus, tres antrorsum, unum retrorsum versum, more communi; medius anteriorum paulò longior cæteris; posterior etiam satis longus; quilibet ungue lunato, seu adunco accipitrino forti præditus. Suntque crura & pedes satis crassi, ac ad rapinam comparati. *Alæ* & cauda pennas habent latas & fortes digiti latitudine. Totum *dorsum*, infimus venter, alæ, cauda elegantis sunt brunni coloris; superius ad rostrum penulas habet holosericum leve referentes, viridi & fusco mixtas; inferius ad rostrum similes nigri coloris. *Collum* superius flavi, seu aurei est coloris, inferius viridis cum aureo transplendente. *Pectus* saturatè brunnum; sub alis in lateribus inter alas & crura, exoriuntur multæ pennæ, pedem plus, vel minus longæ, elegantis structuræ, quæ supra caudam longè ex-

tenduntur: sunt autem propè exortum flavi, seu aurei coloris, reliqua ex albo flavescens, brunno umbratæ, seu dilutè intermixtæ: inter has pennas duo quasi fila extenduntur; quodlibet longum duos pedes & amplius, ac versùs extremum incurvata, obscurè brunni coloris. *Crura* fusca sunt, unguibus magis albicantibus. *Rostrum* coloris est ex viridi & cæruleo mixti, versùs acumen tamen albicans.

Hæc est illa avis, quam alii Paradiseam vocant: cuius aliquod reperiuntur species.

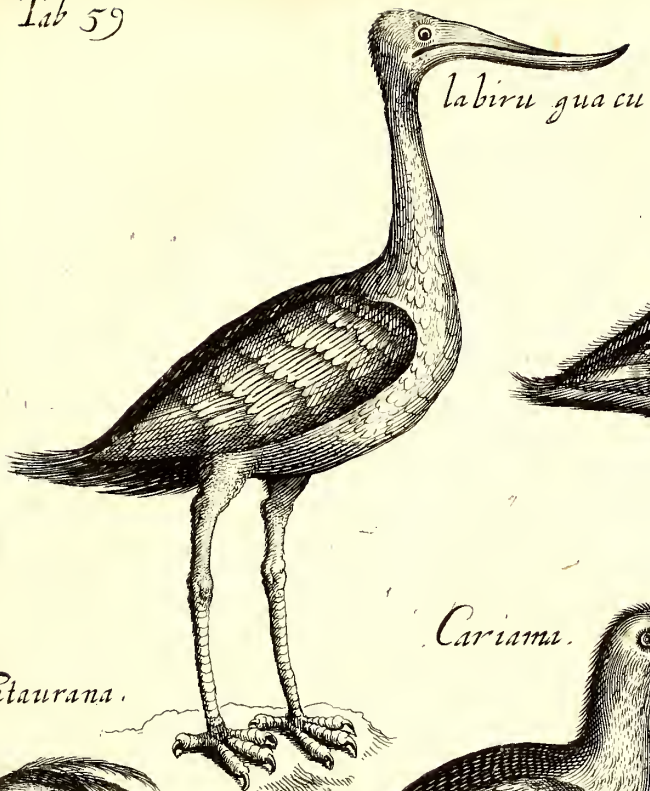
CAPUT VII.

Guirapunga utraque. Guiraguereæ. Iacamaçiri.

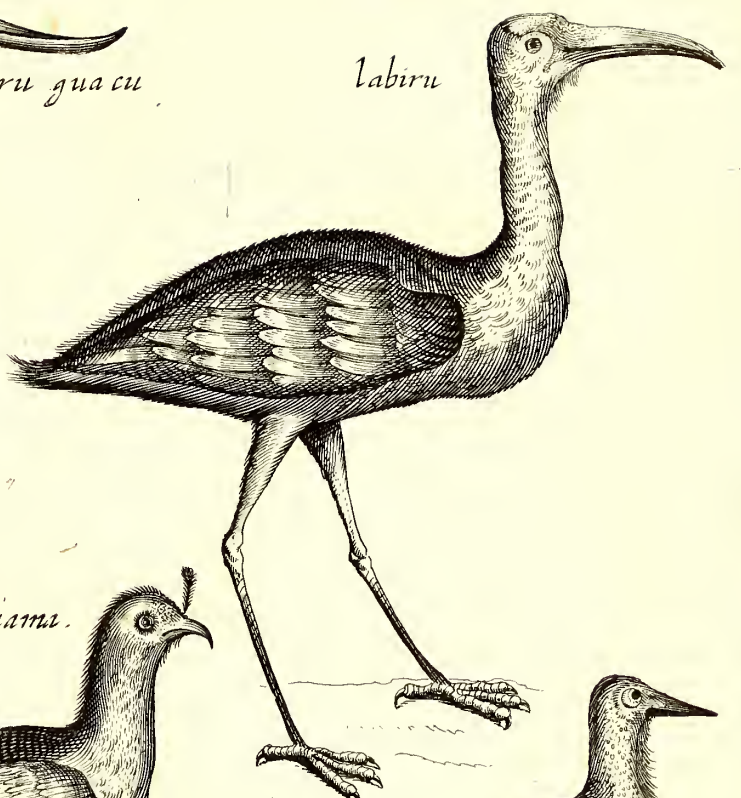
Cariama.

GUIRAPUNGA Brasiliensibus; Avis cuius sonus longè auditur; Turdelæ majoris magnitudinem superat, & columbæ ferè æquat. Rostrum habet digitum longum & latum, anterius acutum, cuius superior pars paulum prominet super inferiorem, ac deorsum est incurvatum, nigrum, naribus patentibus. Os illi amplum, quod aperire potest usque sub oculos, ita ut oris apertura cum rostro triangulum formet. *Linguam* habet brevem. *Oculos* è nigro cærulescentes. Sub gutture autem, quod latum habet, & in collo inferiori, multas digitorum longas propendentes particulas carneas nigras habet, figura spiculi hastæ, vel quasi ligulæ. *Caput* obscurè brunnis pennis vestitur. Totum *collum*, pectus, venter, dorsum & crura superiora leucopæis teguntur pennis, (quibus potissimum in dorso) nigricantes admixtæ, ac versùs caudam etiam virescentes. *Caudam* habet tres digitos longam, leucopæis ac nigricantibus pennis paucâ viriditate admixta. *Ala* (non multum post exortum caudæ desinens) in initio sunt nigræ, reliquam partem nigricantes, quibus obscurè virescentes pennæ admiscentur. *Crura* inferiora nigricant, suntque plus digito longa; digitos qua-

tuor

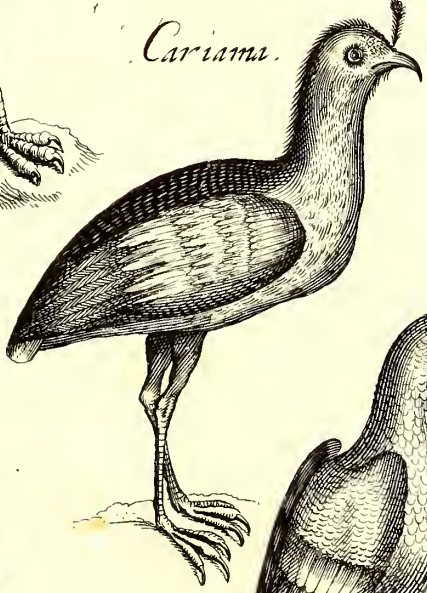
labiru gua cu

labiru

Vrutaurana.

Cariama.

Guirapunga

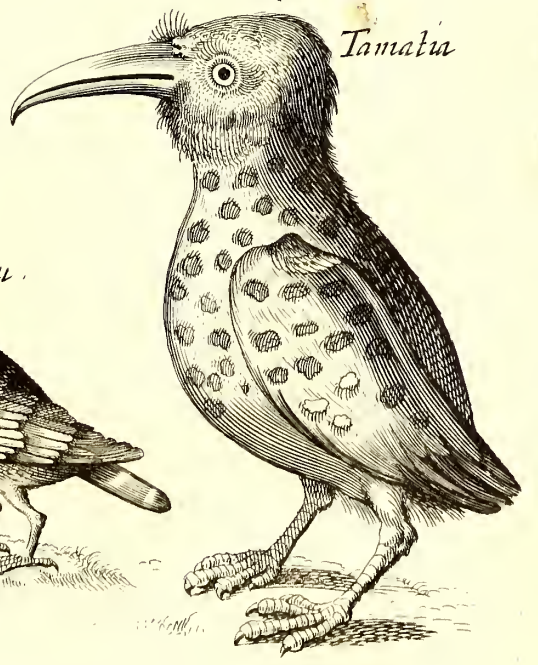
Anaracanga

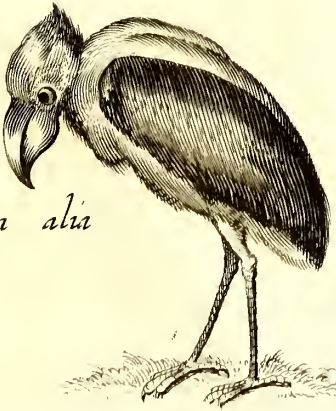
Guara

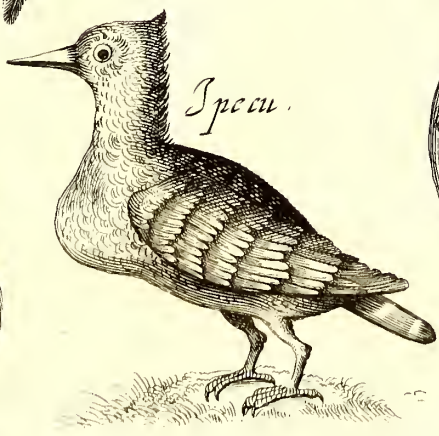
Guirary. nheengets

Tamatia

Tamatia alia

Ipecu.

tuor habet cum cæteris communes, nigris unguibus: *Pectus* bifidum est, seu convallem habet per medium secundum longitudinem; tracheam amplam, unde etiam fortem clamorem potest edere. Duplicem autem sonum edit promiscuè, una vice quasi securi percuteret cuneum ferreum, in silva (*cock, cick*) altera autem quasi quis campanam filam tangeret *Kur, Kur, Kur, &c.* Clamat autem solum media ætate, Decembris & Januarii initio per quinque; aut sex septimanas; reliquis mensibus non auditur; unde Lusitanis *Ave de Verano* vocatur.

GUIRA PUNGA, fœmina; Turdelæ nostræ majoris magnitudine est & figura, & eodem modo carnosa. *Caput* habet latiusculum, *rostrum* quoque latum, haud longum, *oris* hiatus amplius quando aperitur. *Rostrum* nigrum. *Oculi* satis magni. *Cauda* tres digitos aut paulò plus longa, nec alæ ad illius finem pertingunt. Tota avis vestitur pennis nigricantibus, quibus fuscæ & dilutè virentes sunt mixtæ: magis tamen fuscus est in dorso color, in gutture, pectore, & ventre magis dilutè virens, & mixtus ut nostræ turdelæ, Avis est pinguis & copiosæ carnis. *Crurâ* & pedes nigricant, cætera nihil differunt à communi norma.

QUIRAQUEREA Brasiliensibus; Avis Alaudæ, magnitudine, sed quia longas alas, & caudam habet multo longiorem, videtur major. *Caput* latum, compressum, ac satis magnum habet. *Oculos* magnos & nigricantes; *rostellum* parvum, triangulare, compressum, & superiore parte aduncum. *Os* amplum, longè amplius rostro, quod apertum triangulum efformat. Ad utramque autem extremitatem rostri superioris ad latera digiti ferè longitudine, in quolibet decem, aut duodecim circiter setas crassas suillas habet protensas antè & ad latus. *Corpus* haud longum, sed rotundum ferè est. *Pedes* quatuor digitis more communi constant; quorum medius longior reliquis; & unguiculo suo (quos omnes habet nigros) pectine corneo subtiliter serrato do-

ratus est. *Alas* longas habet, nimirum semipedem. *Cauda* octo digitos longa, constans in extremitate duabus pennis longioribus reliquis. Tota avis ex fusco cinerei coloris cum maculis obscure flavis aut albicantibus mixtis, more Nisi. Circa totum collum autem penè caput annulum habet obscure aureum. *Crura* cinerea seu fusca. *Digiti* exigua pellicula connectuntur; non ita lata, ut in anatibus, nam non est avis aquatica.

JACAMACIRI Brasiliensibus, Avis Alaudæ magnitudine. *Rostrum* rectum, acutum, nigrum habet, duos digitos ferè longum. *Linguam* brevem. *Oculos* cœruleos. *Alas* breves; quæ paulò post exortum caudæ desinunt. *Cauda* autem tres & semis digitos ferè longa; recta, septem aut octo pennis constans. *Crura* superiora pennis vestita, inferiora nuda, cute flava & viridi mixta. *Pedes* itidem. In quolibet pede quatuor habet digitos, duos antè, duos postèrè versos; estque uterque, interior, tam antèrè, quam postèrè, dimidiam tantum partem longus præ exterioribus. *Virgiculi* nigri.

Totum caput, collum superius, totum dorsum, alæ, cauda superius coloris sunt viridis cum aureo & igneo mixti, ita ut mirificè resplendeat; eisdem coloris annulus etiam circumdat collum. Sub gutture autem, in pectore & infimo ventre, & sub cauda obscure flavi coloris est, ut cera vetusta.

CARIAMA Brasiliensibus, Avis Ardeæ majoris magnitudine; ex aquaticarum est genere: In capite super exortu rostri cristam plumatam gerit nigram cinereo mixtam, erectam. *Rostrum* breve, superius paulò aduncum, ex obscuro flavo fuscum. *Oculos* habet elegantes aureos, pupilla nigra, longis supercilijs nigris. *Ala* desinunt paulò post exortum caudæ. *Crurâ* habet longa, superius mediam partem pennis vestita, cætera nuda & obscure flava; *digitos* tres in pedibus, medium longissimum, exteriori brevior, interiori adhuc brevior. Suntque digiti ad partem cute connexi. In po-

stica parte pedis dig. tum parvum habet, altiori loco positum, & calcaneum rotundum, more Struthionis. *Unques* digitorum breviusculi, lunati, fuscis. Totum *corpus* pennis vestitur gryseis, seu cinereis fusco undatis, ut in falconibus, & obscurè flavo mixto: extremitas alarum & caudæ fusca est, obscurè flavo, & gryseo undata: in pectore & inferiore ventre plus habet grysei. *Caudam* demissam, collum erectum gerit. *Clamor* ejus instar gallopavi fœminæ, & longè auditur. *Carne* est valde probata.

CAPUT VIII.

Guara. Urutaurana. Maguari. Guaranna. Ajaja. Picui pinima. Pica Cureba. Tuidara. Guacaguacu. Tapera.

GUARA Brasiliensibus (in Marahoon frequentissima, & Rio de Ieneiro) avis est aquatica & terrestris, Albar dcolæ magnitudine. *Rostrum* habet ensis Polonici figura, longum, ex albo subcinerefcens. *Oculos* nigros. *Collum* & *corpus* instar Albar dcolæ. *Alæ* desinunt cum cauda, quæ brevis & demissa. *Crura* longa, quorum superior medietas pennis vestita, reliqua nuda. *Digitum* pedum quatuor communi modo, longiusculi, brevibus unguibus, prope exortum cute inter se connexi: crura autem nuda cum pedibus coloris ex albo grysei, uti & rostrum.

Tota avis vestitur pennis elegantis coloris coccinei; remiges tantum alarum nigras habent extremitates. Hac avis primùm exclusa coloris est nigricantis, hinc evadit cinerei, deinceps albi, sensim autem rubescere incipit, & secundo ætatis anno coloris est in totum, quem *Columbin* vocant, quoque magis senescit, elegantissimum illum colorem coccineum acquirit. *Vicitat* piscibus, carne, adjuncta semper aqua.

Brasiliiani è plumis hujus avis varia componunt corporis ornamenta.

URUTAURANA Brasiliensibus, & *Vrutani cuquichu Caririri*, Avis Aquilæ magnitudine. *Rostrum* habet nigrum, cujus superior pars adunca, propè exortum tamen flavum; *Oculos* eleganter aureos, pupilla nigra, quos cuticula cinerea obducere potest, licet palpebras non claudat. *Caput* aquilinum quidem sed superius compressum, seu planum, in cujus summitate duas habent pennas nigras, duos circiter digitos longas, cum duabus parvulis ad latus quodlibet: illas autem quando vult, in altum surrigit, atque iterum componit. *Alæ* paulò post exortum caudæ desinunt. *Cauda* ei lata instar Aquilæ. *caput* superius fuscis tegitur pennis, quarum oræ subflavescent. Totum *collum* superius, & ad latera brunnis (ut perdix:) totum *guttur* cum collo inferiori est album, ita tamen, ut albedo ad latera pennis nigris sit variegata. Totum *pectus* & infimus *venter*, crura superiora & inferiora usq; ad pedes pennis vestiuntur albis, quibus nigræ squamatum admixtæ sunt. *Alæ* & *cauda* fusci sunt coloris cum umbra mixti, atque oras habent subtiles albicantes. Remigès alarum pennæ sunt fuscæ & nigris undis variegatæ. In pedibus digitos habet quatuor flavos, unguibus lunatis fuscis. Clamat *Geb, Geb*, ut pullus gallinaceus qui matrem perdidit. Rapax avis, crudam comedens carnem. Projeçtam sibi avem, sive vivam, sive mortuam, unguibus arripit, & rostro egregiè deplumat, dein dilacerat, & carnem ossaque deglutit; unam harum diu vivam alui in munimento Mauritij ad Flumen S. Francisci.

ANNOTATIO. Icon hujus avis haud malè convenit cum Leone Nycticoracis Gesneri; non tamen Nycticoracis veterum, sed vulgo sic dicti circa Argentinam, & alibi circa Rhenum, avis piscatoriæ) nisi quod in Capite tres pennas habeat.

MAGUARI Brasiliensibus; Avis Ciconiæ similis figura & magnitudine, atque etiam ex parte colore. *Collum* habet pedem longum. *Rostrum* rectum, acutum, novem digitos longum. *Crura* longa & nuda, ut ciconia.

Caudam brevem, cum qua alæ desinunt. *Rostrum* in exortu ad medietatem usque ex viridi flavescens, reliqua medietas extrema ex cæruleo cinerea. *Oculos* habet parvos, argenteos, pupilla nigra, & circa eos cutem cinnabriam, ac similem etiam inferius prope exortum rostri, seu inter rostrum, & guttur: quam more *Senembi*, irascens dependere finit sub guttore.

Totum *Caput*, collum, & totum *corpus* albissimis vestitur plumis; ac inferiori parte colli pennæ albæ illæ sunt longiusculæ. *Cauda* autem quoque alba, at superius nigris aliquot pennis tegitur. *Alæ* in exortu albis teguntur pennis, sed propè dorsum nigris: nigredini autem persplendet viriditas. *Crura* sunt rubra, ut & pedes, quos cū *Ciconia* communes habet. *Rostrum* crepitat, ut *ciconia* nostras. *Caro* illius edulis.

GUARAUNA Brasiliensibus, Rusticola aquatica, magnitudine *Iacu*. *Rostrum* habet teres, paulò deorsum inclinatum, flavum, at in extremitate fuscum, quatuor & semis digitos longum; *corporis* autem illius longitudo est totidem. *Crura* superiora mediam partem pennis vestita, sex digitos longa: *Digitum* pedum quatuor ita dispositi, ut communiter; quorum medius tres digitos longus, cæteri breviores.

Tota avis vestitur pennis fuscis, multa umbra mixtis. *Caput* autem & collum totum ejusdem coloris, & præterea albo punctulatum, ut in *Iacu*.

Carnem habet satis bonam, quam sæpius comedi.

AIAIA Brasiliensibus, Colherado Lusitanis, Belgis *Leptacra*. Avis figura conveniens cum Europæis, solo colore differens. Anseris magnitudine. *Rostrum* instar cochlearis lato, albo: *Collum* longo, pedibus latis. Tota alba est, sed in dorso & alis dilutè incarnati coloris persplendentis. *Caro* illius edulis, & sæpè comedi. Frequens est ad Flumen Sancti Francisci, & alibi passim in locis palustribus.

PICUI PINIMA. Brasiliensibus. *Columbæ* silvestris species, paulò major *Alauda*; *Rostrum* habet columbinum, fuscum. *Ocellos* nigras, circel-

lo aureo. Totum *caput*, collum superius & ad latera, dorsum & alæ pennas habent obscurè cinereas, seu lividas, oris nigricantibus lunatis. Longioris autem alarum pennæ, seu remiges, quæ inter volandum videntur, rufi sunt coloris, uno latere nigricantes, ut & in extremitatibus. *Cauda* longiuscula ex pennis constat è cinereo fuscis; quarum & quædam nigræ, & medietate exteriori albæ. *Venter* albas pennas habet oris lunatis fuscis. *Crura* & pedes columbini albescentes. *Carnem* habent bonam, & sunt admodum pingues.

PICA CUREBA Brasiliensibus; quoque *Columbæ* silvestris est species, coloris cinerei cum ruffo mixtis pedibus & cruribus rubris.

Avicula (cujus nomen *Auctor non prodit*) passeris magnitudine & figura, tota nigra, capite tamen albo, & caudà ex multo nigro & gryseo colore mixta. Clamat *zip, Zip*.

TUIDARA Brasiliensibus; *Ululæ* est species; Germanis *Schleier-Euln*/Belgis *Kerckuyle*. *Capite* rotundo, naso elato, & plumis compexis contracto; sub naso rostrum habet aduncum, album: *oculos* autem nigras. Tota avis faciei superficies, cordis, uti pingitur; habet figuram, plumulis obscurè ex albo flavis, cum paucis nigro mixtis; quasi fimbria circumdata essent. *Plumæ* totius avis mixtæ albo & pallidè flavo ac gryseo: *Alæ* undatæ, uti & cauda. *Corpus* subtiliter punctatum cum fusco. Describitur & à Gesnero.

GUACA GUACU Brasiliensibus, Lusitanis *Gairvota*, Belgis *Meeuwe*. Avis gallinæ vulgaris magnitudine, rostrum recto, longo, crasso, flavo. *Caput* superius nigris tegitur pennis, ut & ultima medietas alarum & *Cauda*. *Guttur*, totum collum, pectus & infimus venter, ac initium alarum sunt alba. *Ova* ponit in arena, gallinaceis figura, magnitudine & colore similia: quæ quidem boni sunt saporis, sed *caro* avis nullius est pretij.

TAPERÀ Brasiliensibus, *Adorinha* Lusitanis; *Hirundinis* specie, nostratibus similis, ejusdem magnitudinis; & eodem

eodem modo circumvolitans. *Rostrum* breve, latiusculum habet & nigrum. *Os* amplum, quod aperire ultra oculorum regionem potest, ut *Ibia* junior. *Oculos* elegantes, nigros. *Alas* longas, desinentes cum fine caudæ, quæ latiuscula est. *Crura* & pedes ut nostratibus. Totum *caput* superius, collum, dorsum, alæ & cauda pennas habent coloris ex fusco cum gryseo mixti; remiges alarum & extremitas caudæ paulò magis fuscescunt reliquis partibus. Sub gutture & in pectore grysei est coloris cum albo mixti. *Venter* est albus, uti & sub cauda albet. *Crura* & pedes fusci.

CAPUT IX.

Psittacorum majorum & minorum varia species.

PSITTACORUM in Brasilia maxima est copia & summa varietas; quos Brasilienses communi nomine vocant AIURU. Aristoteles lib. IV. *Histor. Anim. cap. X.* scribit; *Eaque ovapariunt, an somnient incertum est, manifestum verò ea dormire.* Ego utrumque adfirmo cum Jul. Scaligero in *Commentar. & quod ille de suo Turdo & Accipitribus, ego de meo Psittaco, quem Lauram vocabam, non sæpius de nocte seipsum expergiscens semisomnus sublocutus est.* Idem Lib. VIII. cap. X. scribit, Psittacum à Græcis etiam *αἰθραπύλοτον* vocari. Psittaci nidificant in cavis arboribus, ubi foramen extra rotundum faciunt, ac ova duo aut tria columbinis similia imponunt sine nido aliquo ficto. *Ova* si tangas, nihilominus excluduntur, nec Psittacus ea deserit. Pullos excludunt medio Junio & sine plumati autem pulli inveniuntur apti ad eximendum sine Julij, & medietate Augusti. Psittaci juniores primum exclusi vermes crassiusculos habent, in quolibet narium foramine unum, ac præterea in summitate capitis tuberculum, in quo itidem vermis crassus later. Omnes autem vermes brevi sponte excidunt, ac locus per se sanatur. Fiunt

v. rij coloris à Tapuyis, deplumando juniores, & cutem varijs coloribus inficiendo, Lusitani vocant *Papagios contrefeitos*. Nullus Psittacorum Brasiliensium, præter Curicos se manibus tangi in corpore permittit.

Prima species AIURUCURAU elegantissima est. Supra *Rostrum* in capite mitellam habet eleganter cœruleam: Guttur, latera capitis & superior illius pars eleganti flavo vestiuntur, totum corpus læto viridi. In alarum extremitatibus pennæ una medietate nigræ, altera crocæ, partim etiam in extremitate cœruleæ, partim hinc inde virides. In summa, eleganter variegatæ. *Cauda* viridis, sed quando illam explicat, fimbriata nigro, rubro, cœruleo. *Crura* & pedes cinerei coloris. *Rostrum* ex cinereo fuscum. *Oculi* nigricantes, circulo aureo. *Lingua* omnibus lata & crassa.

Secunda species priori similis, paululum aliter variegatur coloribus, nimirum in summo capite mitella flava, cui albedo mixta, super oculos & in gutture clarè flavo. Circa rostrum superius macula est thalassina.

Tertia species; AIURUCURUCA. Mitram habet in capite ex cœruleo & pauco nigro mixtam, in medio mitræ maculam flavam. Intra oculos flava, & in gutture cœrulea est macula. Viriditas in pectore, alis & dorso paulò saturatior, in extremitatibus alarum & cauda dilutior. Extremitates penarum alæ flavæ & rubræ, & Indico colore mixtæ. *Cauda* inferius ex flavo & viridi mixta, superius dilutè viridis. *Crura* è cinereo cœrulescentia. *Rostrum* superius cinereum, in extremitatibus nigrum, ungues pedum nigri.

TVI, vulgo Perroquet.

Prima species: Magnitudine Hirundinis: in totum viridis coloris: *cauda* longissima, *rostro* nigro, adunco.

Secunda: Tui apud juba, viridis in totum & quidem dilutius in reliquo corpore, in ventre flavescens, in alis obscurè viridis. *Cauda* longissima: magnitudinis ejusdem cum priori; *Oculis* magnis, subnigris, circello ex pennis circa oculos luteo, & supra rostrum, quod nigrum & aduncum, in capite macu-

maculam habet magnam ex pennis Auraiici coloris.

Tertia TVI TIRICA, paulò majores sunt Guineensibus, in totum viridis coloris, qui tamen in dorso & alis plerumque saturior, in reliquis partibus dilutior: *rostro* incurvato incarnati coloris. *Oculis* nigris; *Pedibus* cœrulescentibus; *Cauda* paulùm ultra extremitatem alarum protensa. Admodum hi mansuescunt, & cibum ex allicujus ore capiunt, & manibus se tractari sinunt. Item instar Psittacorum garritum addiscunt.

Quarta: Magnitudine Sturni, ejusdem coloris cum secunda specie, sed breviori cauda.

Quinta JENDAYA: Sunt magnitudine Merulæ aut minoris Turdelæ, *rostro* & *cruribus* nigris, oculis nigricantibus, circulo aureo, exterius albo: Dorsum, alæ & cauda, ut & anus, viridibus pennis vestiuntur, quib. thalassinus mixtus: Extremitas alarum quodammodo nigrescit. Totum caput, collum & pectus flavi coloris sunt, cui luteus intermixtus.

Sexta TVI ETE, magnitudine Alaudæ, in totum dilutè viridis coloris. At initium alarum egregiè cœruleum est, & omnium pennarum in alis oræ cœruleæ, ita ut complicatæ, quando quiescit avis, maculam longam cœruleam prope oram lateralem alæ ostendent. In dorso ad exortum caudæ usq; etiam macula cœrulea est. *Cauda* brevis. *Rostellum* incurvatum, incarnati coloris. *Crura* & *pedes* cinerei.

Septima: TVI PARA Tupinambis, magnitudine Alaudæ, in totum dilutè viridis coloris, cauda brevior, ita ut cum alis desinat. *Rostro* incarnato; *cruribus* gryseis. Prope rostri exortum in fronte, maculam habet semilunarem miniatam, quasi coronam, quæ & inferius est, in cujuslibet alæ medio lutei, seu Vranici coloris. *Nidificant* in cumulis à formicis relictis, qui in arboribus reperiuntur.

Psittaci & *Tui* semper catervatim volant, nimirum bini ac bini juxta se invicem. Sylvæ his plenæ sunt, & sæpè quadringenti & quingenti simul volant, strepitum magnum clamore

excitantes. Confident in altissimis arboribus: nidificant potissimùm in mediterraneis. *Caro* boni saporis, si assletur, maximè *Perroquet*.

ARARACANGA Brasiliensibus, Psittacus maximus, majores sunt corvis nostratibus. *Caput* magnum, superius planum, & latum habet. *Oculos* pulchros, cæcios, pupilla nigricante: *Oculos* autem exterius ambit membrana alba, ut & maxillas & rostrum inferius: hæc subter oculos semilunari forma est producta. *Rostrum* incurvum, magnum, superius albicans, inferius nigrum. *Linguam* habet ut Psittacus, & eodem modo edit. *Voces* etiam quasdam sonare discit. *Rostrum* superius tres circiter digitos longum, altum seu latum. *Crura* & *pedes*, ut Psittacus, habet nigros. Totum caput, collum, pectus, venter, crura superiora, & cauda inferius, ut & initium alarum superius elegantibus rubris pennis vestiuntur, per mediæ partem autem alæ rectæ sunt viridibus, extrema autem mediæ partem alarum usque ad finem cœruleis ornatur. Extremitas dorsi prope anum superius, & cauda cœruleis constant, quibus aliquot brunni coloris admiscetur. *Cauda* longa est decem circiter digitos, & longè prominent ultra finem alarum.

ARARAVNA Brasiliensibus. Figura alteri similis, sed alterius coloris. *Rostrum* nigrum, *oculi* cæcij, *pupilla* nigra. *Cutis* circa oculos alba nigris penulis variegatur quasi acu picta esset. *Crura* & *pedes* fusci coloris. *Caput* anterius supra rostrum mittellam habet viridibus pennis: sub rostro inferiori ambiunt guttur pennæ nigræ: *Collis* autem latera, reliquum guttur, totum pectus & infimum ventrem tegunt pennæ flavi coloris. Extremum caput, collum posterius versum, totum dorsum & alas exterius cœrulei. Extremitatibus alarum plumæ flavæ sunt admixtæ. *Cauda* constat longis pennis cœruleis, quibus aliquot flavæ immiscentur. In genere autem cœruleæ pennæ interius sunt nigræ, & quodammodo etiam nigredinem ad latera de se spargunt.

ANACA Brasiliensibus: *Perroquet*,

magnitudine Alaudæ. *Rostrum* fuscum, aduncum. In capitis summitate epatici coloris pennæ, ad latera circa oculos brunni; *guttur* cinereum; *Collum* superius & latera viridia. *Venter* habet pennas ex brunno rufescentes. *Dorsum* viride maculam habet dilute brunnam. *Cauda* quoque dilute brunna. In alarum initio sanguinea macula sive fimbria est: reliquum alarum viride, extremitas thalassini coloris. *Crura* superius viridibus vestita pennis, inferius cute cinerea, unguibus nigricantibus. Elegans planè avis.

MARACANA Brasiliensibus, avis Psittaco planè similis (cujus & species) sed major, plumæ totius ex gryseo subcærulescunt, clamat ut Psittacus. Fructus amat, Murucuja imprimis.

MARACANA Brasiliensibus, itidem Araræ species minor; magnitudine Psittaci, figura Araræ, cauda longali, rostro, & cute circa oculos. *Rostrum* nigrum, cutis circa oculos alba, punctulata plumulis nigris. *Oculi* flavescens, pupilla nigra. Totum *caput*, *collum* & alæ saturatè viridis coloris ut in Amurucurica; summitas capitis dilutior & quodammodo cærulescit. *Cauda* superius viridibus & in extremitate cærulescentibus, inferius saturatè rubris constat pennis. *Alæ* interius etiam rubræ, exterius virides, & extremitates cæruleæ obscurè. In exortu cujuslibet alæ maculatam habet miniatam. Super rostri exortum, superius maculam habet parvâ fuscâ. *Crura* & *pedes* fusci. Clamat *Oe, Oe, Oe.*

QUI JUBATUI flavus est totus, magnitudine Tuiapara; *rostro* incurvato gryseo, *Oculis* nigris. Extremitas alarum obscurè viridis est: *cauda* longa flava. *Crura* coloris incarnati. Facile & valde mansuescit.

PARAGUA Psittacus est niger, magnitudine Ajurucariu, pectore, dorso & ventre medietate anteriore insigniter rubro. *Oculis* nigris, circello rubro. *Rostro* fusco, seu obscurè cinereo. *Cruribus* & pedibus obscurè cinereis.

TARABE Brasiliensibus, Psitta-

cus est viridis, major quàm Paragua, *capite* rubro & pectore atque initio alarum. *Rostro* & pedibus obscurè cinereis.

AJURUCATINGA Brasiliensibus, Psittacus magnitudine pulli gallinacei mediocris, totus viridis, *oculis* rubris, & circa oculos cute alba. *Rostro* albo, & cruribus albis. *Caudam* habet longam, viridem.

AJURUAPARA Brasiliensibus, in totum convenit cum præcedenti, sed minor est.

CAPUT X.

Ipecu. Urubu. Tamatia utraque. Gvirajemoja. Gurru-nheengeta.

IPECU Brasiliensibus, *Cortapao* Lusitanis, Avis magnitudine columbe. *Colli* longitudo duorum digitorum, *corporis* autem quatuor, & *cauda* idem quatuor, crurum ferè sesquidigiti; in pedibus quatuor habet digitos, duos antrosum, duos retrorsum versos, ut in Psittacis. *Caput* vestitur pennis cinabrii coloris, in quo & cristam habet instar columbæ: *Collum* ad rostrum usque inferius nigrum, ut & superius; In utroque autem latere linea est alba, crassa, quæ divisim ad dorsum protenditur. *Alæ* exterius totæ nigræ, interius albæ; *Cauda* nigra; in ventre & cruribus superioribus pennæ sunt nigræ, & albæ. *Rostrum* illius rectum, acutum, sesquidigitum longum, quo arborum cortices excindit, ut Picus.

URUBU Brasiliensibus, vulgo *ern Menscheneter*; Avis rapax, magnitudine Milvi & Nisi, pedibus gallinaceis subalbicantibus, *cauda* longa, & alis ea longioribus. *Penna* totius corporis sunt nigræ cum pauxillo ravi coloris hinc inde mixtæ. *Caput* habet parvum, figura penè gallinarum Indicarum, cute rectum paululum rugosa. In summitate autem capitis secundum longitudinem quasi dividitur cutis, & in sinistro latere capitis infra oculum crocei est coloris, supra oculum cærulei, in summitate item, reliqua

liqua parte ex ruffo subbrunni. In dextro latere capitis circa oculum superne & inferne crocei coloris, in summitate itidem, reliqua parte ex croceo albicantis. *Rostrum* habet satis longum, exterius aduncum, acutum, & ad medietatem usque à capite cute obtectum ex croceo cœrulescente. In mediate rostri superius narium foramen unum ampium transversim positum; extremitas rostri, quæ cute caret, est alba. *Oculos* habet elegantes rubiniferè colore, *pupilla* rotunda nigra: *Palpebrae* sunt croceæ: *Linguam* carinatam, in ambitu denticulis acutis præditam. Fœtet ejus *caro* instar cadaveris: nam & cadaverib. vescuntur, & in maxima copia statim advolant in Capitania Sirigippo, & Flumine Sancti Francisci, quando quis bestiam aliquam mactat. Fœda avis, semper macra, nunquam satura.

TAMATIA Brasiliensibus; Avis Alaudæ magnitudine, seu Pici. Tota punctulata, & variegata maculis ut Turdus minor, Germanis vulgò *Sin Crostel*: in ventre albas habet pennas, maculis fuscis: sub gurgure autem flavescit, uti & circa collum.

Rostrum habet longum rubrum, superius paululum fuscum; cujus superior pars paulò longior, quàm inferior. Supra nares subtiles aliquot extant pennulæ instar pilorum. In pedibus quatuor habet digitos unguibus aduncis. Carct *cauda*. *Caput* illius majus quàm proportio corporis requirat, uti & *rostrum*.

TAMATIA itidem Brasiliensibus dicta, avis aquatica, forsan gallina. Nisi *rostrum* obtinet, magnitudine Yassana asu: *dorsò* incurvato incedens & *collo* incurvato. *Caput* habet magnum, *oculos* magnos nigros, prope exortum rostri existentes. *Rostrum* duos digitos longum, plus uno latum, instar anaticis quidem, sed antè acuminatum: estque superior ejus pars nigra, inferior flavescens. *Crura* superiora pennis nuda, satis autem longa: *Digiti* in pedibus quatuor, quorum tres antè, unus postè versus, more gallinarum, suntque longi ut in Waterhoen. *Crura* & *digit* coloris ex

virescenti flavi. *Cauda* brevissima, & non longior quàm in Yassana. *Caput* nigrispennis vestitum, reliquum corpus brunni; in ventre autem albicantes pennæ intermiscuntur.

GVIRAIENOIA Brasiliensibus, Avicula magnitudine Fringillæ. *Rostellum* habet vix semidigitum longum & nigricans, *ocellos* nigros. Totum *caput*, collum inferius, pectus, infimus venter & dorsi medietas extrema pennis vestiuntur cœruleis: *Collum* superius & dorsi medietas anterior nigris: *Ale* quoque nigræ, sed quibus in initio illarum insperatæ cœuleæ; reliquæ nigræ sunt, sed oras habent cœuleas. *Cauda* sesquidigitum ferè longa & itidem nigra, desinuntque *alæ* paulò post initium *caudæ*. *Crura* fusca; in pedibus quatuor *digit* vulgari modo.

GVIRARV NHEENCETA, Brasiliensibus; Meruæ aquaticæ magnitudine, aut paulò major. *Rostrum* habet rectum, compressum, nigrum, plus dimidio digito longum: *Oculos* Sapphyrinos, *pupilla* nigra. *Crura* quæ superius vestita, sunt pennis cinereis, inferius nigra cute teguntur, uti & pedes, in quibus more vulgari quatuor sunt *digit*, unguibus acutis nigris.

Totum *caput* collum, pectus & infimus venter pennis vestiuntur albis ad gryseum dilutum accedentibus, dorsum autem leucopæis sive cinereis. A rostro in utroque latere per oculum usque ad finem laterum capitis, macula oblonga tendit nigra. *Ale* nigræ, non tamen obscure. *Cauda* nigerimas habet pennas, quarum tamen extremitates sunt albæ, & superius quoque aliquot albis teguntur.

C A P U T X I.

Cocoi Ardeæ species: alia species.

Gviratinga. Ardeola. Iacarini.

Gviratirica. Gviran-
heemgatu.

COCOI Brasiliensibus, Ardeæ species est elegans, Ciconiæ ferè magnitudine. *Rostrum* habet rectum,

acutum, sex circiter digitos longum, quod in exortu ex flavo virefcit: *Oculos* cryftallinos, circello aureo: circum oculos cutem cineream. *Colli* longitudo quindecim digitorum; *corporis* decem; *caudæ*, cum qua *ala* definunt. *Crura* fuperiora mediam partem plumata, octo digitos longa, inferiora sex & femis, cute tefta cinerea; digitos in pedibus quatuor, vulgari modo: quorum medius digitorum longus, cæteri breviores unguibus lunaribus, fufcis. *Guttur* & totum collū funt alba, fummitas capitis & latera nigri coloris cum cinereo mixti. Ejusdem coloris cristam elegantem gerit erectam; atque ab ea duæ elegantes plumæ deorfum posterius dependent, coloris ex nigro subcinerei, quælibet quinque digitos & femis longa. Anterius collum fecundum longitudinem maculatum est plumis è nigro & cinereo mixtis. In colliparte anteriori & inferiori, elegantes habet plumas longas, albas, subtiles propendentes, quas in pileis gestare solemus. Totum dorsum, alæ & cauda cinerei funt coloris diluti cum pauxillo albo mixti; superior medietas crurum superiorum, albis vestitur pennis. Per dorsi autem longitudinem cinereæ plumæ extenduntur subtiles, elegantes, figura fimiles illis in collo. *Caro* illius bona est, & sæpius comedi.

Reperitur hic & alia *Ardeæ*, Anatis domesticæ magnitudine, aut paulò major. *Rostrum* habet rectum, acutum, medietate anteriore, tam superius, quàm inferius, dupliciter serratum, quatuor & femis digitos longum. *Caput* & collum habet *Ardeæ*: *Oculos* nigros, circulo aureo; *Collum* pedem longum; *Corpus* quinque digitos & femis, *caudam* quatuor, cum qua definunt alæ. *Crura* tota novem & femis digitos longa, superiora mediam partem pennis vestita: quatuor digiti in pedibus vulgari modo. *Rostrum* superius est fuscum, prope exortum autem virefcit è flavo. Totum caput & collum superius pennas habent longiusculas, pallidè flavas, nigro undatas; sub gutture albicat. Collum inferius, pectus, & infimus venter plumas habent

albas fusco undatas, quod in ambitu flavo est fimbriatum. Totum dorsum & alæ teguntur pennis fuscis flavo undatis, & remiges alarum pennæ sunt è nigro & cinereo, æquali parte, mixtæ, extremitatibus albis. *Cauda* constat ejusmodi pennis, qualibus extremitas alarum, sed transversim albo lineatis. *Crura* & pedes funt obscurè grysei coloris, ungues fufci. *Caro* comeditur, sapit ut aliarum *Ardearum*.

QUIRATINGA Brasiliensibus, *Garza* Lusitanis, *Ardeæ* species, Alberdeolæ magnitudine & corporis figura. Erectè incedit, collo longo, rostro extenso, recto, acuto, flavo, quatuor digitos longo, cujus pars superior nigra, inferior alba. *Crura* alta, ut *Ardeæ*, sex circiter digitos longa, pedum digiti ad vulgarem modum: crura exterius (ut & digiti) funt flava, interius ex viridi & fusco mixta. Per totum corpus albissimis vestitur pennis: In collo elegantissimis plumis albis, quæ subtiliores funt plumis *Struthionum*.

Aquatica est avis. *Crura* superiora sine pennis.

ARDEOLA columbæ magnitudine vix par: *Collum* habet longissimum. *Rostrum* rectum, acutum, superius fuscum, inferius ex albo flavescens, duos & femis digitos longum, *linguam* brevem, acutam. *Oculos* mediocres, circello aureo, pupilla nigra. *Caput* parvum, *Collum* tenue, ac septem digitos longum, cum corporis longitudo vix sit quatuor. *Crura* longa, quodlibet quinq; digitos; superior medietas mediam partem nuda. In pedibus digitos quatuor communi modo dispositos, unguibus lunatis acutis. *Color* talis est: prope oculos, ubi rostrum inferitur, cutis melini coloris est. *Caput* superius vestitur pennis chalybei coloris pallidè fuscis inspersis: totum collum cum pectore & infimo ventre plumas habet, alas leucopæis mixtas & pallidis, ut variegatus appareat. *Dorsum* nigrum est, ex parte chalybeo fuscum cum cerei coloris pennis mixtum. Alarum pennæ longæ virentes, in extremitate maculam habent albam, reliqua superficie ex fusco, cha-

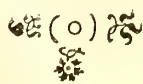
chalybeo, cereo, & leucopæo ele-
 ter variegata. *Cauda* duos digitos lon-
 ga, quam tegunt alarum extrema-
 tes, quæ cum illa desinunt. *Crura* su-
 perius leucopæo & cereo mixta. Nu-
 da pars & pedes cute melina tecta
 sunt. *Vngues* leucopæi. Erecta incedit
 avis & decenter.

|| JACARINI Brasiliensibus, Avis
 carduelis magnitudine. *Rostellum* ha-
 bet crassum, cinereum. *Crura* & pedes
 cinereos, cum quatuor digitis more
 vulgari. Totum *corpus* nigris vestitus
 pennis, sed in quibus resplendet color
 instar chalybis politi. *Ale* interius al-
 bicant. *Oculi* cærulei, & ponè illos
 amplum foramen loco aurium.

GVIRATIRICA Brasiliensibus,
 Avis Alaudæ magnitudine. *Rostrum*
 habet crassum, rectum, superius fu-
 scum, interius album, & paululum in-
 carnatum. *Crura* cinerea cum quatuor
 digitis more vulgari. Totum *caput*
 cum gutture, & colli inferiore & me-
 dia parte egregiè sanguinei sunt colo-
 ris: *Oculi* cærulei; aurium fora-
 mina ampla. Latera colli, totum pe-
 ctus & infimus venter albis vestiuntur
 pennis. *Collum* superius habet nigri-
 cantes, quibus pauca albæ mixtæ.
Dorsum gryseum est (inpersis nigris
 paucis) ut & initia alarum: reliquæ ala-
 rum nigrum, ut & *cauda*, quæ tres cir-
 citer digitos longa: *Oræ* laterales in
 alis sunt albæ.

GVIRAN HEEMGATU Tupi-
 nambis; Avis passeris magnitudine.
Caput superius luteum, & guttur: *Col-
 lum*, pectus, & infimus venter flavi
 coloris, alæ ex virescenti & flavo mi-
 xtæ ac fusco distinctæ, uti & *cauda*,
 ocelli & rostrum sunt nigra. *Crura* fu-
 sca; hic mas egregiè canens ut Frin-
 gilla, vulgo *Bincké*.

Fœmina ejusdem magnitudinis
 plumis passeris vestitur, nec ita ca-
 nit, sed clamat 'tschrip, 'tschrip,
 ut passer.

C A P U T XII.

*Curucui. Caracara. Tyegva-
 cu. Teitei. Guiragvacu bera-
 ba. Gviracæreba. Gvirape-
 rea. Iapacani. Cabure.
 Andiraca.*

CURUCUI Brasiliensibus; Elé-
 gantissima avis, ferè magnitudine
 Picæ. *Rostrum* habet breve, latiuscu-
 lum, coloris sulfurei. *Os* amplum, &
 quando aperit, triangulatum. *Oculos*
 pulchros cæruleos circulo aureo; &
 sub quolibet oculo maculam cuta-
 ceam albam, ut gallinæ; in palpebris
 superius & inferius pilos nigros du-
 riusculos. *Collum* haud longum. *Crura*
 brevissima, & ad pedes ferè plumata
 pennis nigris. *Caudam* habet quinque
 & semis digitos longam, latiusculam.
 Sub rostro inferiori in medio, & ad
 utrumque latus quasi barbam setis
 compositam nigris, sed in quibus trans-
 splendet cæruleus, ut in Anatum collo:
 sub gutture autem plumæ tantum
 nigrae. Totum *pectus* & infimus ven-
 ter egregiè miniati sunt coloris; to-
 tum *dorsum* & *cauda* superius ex cæ-
 ruleo & igneo splendide virescunt.
 Extremitas *caudæ* oram habet nigram:
 inferius autem *cauda* pennas habet
 albas, nigro transversim eleganter
 striatas. Initium alarum etiam insigni
 illa viriditate splendet, media pars ca-
 nescit, nimirum plumis nigricantibus,
 minutissimis punctulis canis consper-
 sis, ut anates esse solent. Ultima pars,
 scilicet longæ alarum pennæ ex fusco
 nigrescunt. *Crura*, ut dixi, ferè tota
 vestita, nigris pennis, cætera cum pe-
 dibus fusca sunt è cinereo. *Digitos* ha-
 bet dispositos ut Plittacus. *Penna* sub-
 ter alas sunt canæ.

CARACARA Brasiliensibus, *Ga-
 viaon* Lusitanis, Nisi species, Avis ma-
 gnitudinis Milvij, *caudam* habet lon-
 gam novem digitos, *alarum* longi-
 tudo quatuordecim digitorum, quæ
 tamen nondum ad finem *caudæ* per-
 tingit. *Color* pennarum totus est ravi

coloris cum albis & flavis punctulis. *Cauda* albo & fusco est variegata. *Caput* Accipitrinum, *rostro* adunco, mediocriter magno, nigro. *Crura* habet lutea, pedibus accipitrinis, unguibus femilunaribus nigris acutissimis & longis. Avis gallinis valde infesta.

Habui aliam ejusdem magnitudinis, & colore pennarum ut præcedēs, sed pectus & venter erant alba. *Oculi* aurei, & cutis circum eos flava. *Crura* lutea.

THIEGUACU Brasiliensibus, Avicula passeris magnitudine, aut paulò major. *Rostellum* habet breve, triangulare, latiusculum, nigrum. *Ocellos* saphyrinos: *Crura* & pedes cerei coloris, unguiculis fuscis, digiti dispositi more vulgari. Totam aviculam vestitur pennis coracinis: at in summitate capitis maculam habet clypeiformem splendentis sanguinei coloris. Totum *dorsum* autem ferè & utramque alam superius ad partem obtendit macula nigro-cærulea. *Cauda* brevis & nigra.

TEITEI Brasiliensibus; quam etiam vocant *Guiranhemgeta* & *Guraundi*. Avicula Rubeculæ magnitudine. Aviaro includitur pro canora ave, sed pipit tantum ut Rubrica, Germanis *Gimpel*. *Vescitur* paco & mamao. *Rostrum* habet breve, crassiusculum, nigrum. *Caput*, collum superius, alæ, & totum dorsum, & cauda nigris vestiuntur pennis, quibus aliquid cærulei, admixtum, ita ut splendeant instar chalybis. *Guttur*, collum inferius, pectus, totus infimus venter, & crura superiora sunt lutea: ad exortum rostri superioris post nares maculam habet è pennis luteis. *Crura* & pedes fusci sunt coloris; & hic est mas.

Fœmina proportionem & magnitudine planè respondet mari, eodem rostro, & iisdem cruribus; sed color plurimum differt; est enim viridis, ut *Acanthis*. Germanis, *Zyschen*. Alæ ac caput cum collo superius paulum fuscescunt & cærulescunt mixtim. *Delectantur* hæ aviculæ quinque aut sex conjunctim aviario includi.

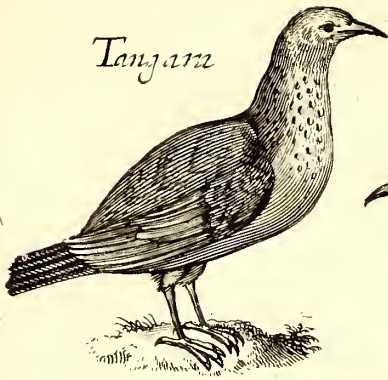
GVIRAGVACV BERABA Brasiliensibus. Avis Carduelis magnitudine. *Collum* inferius *dorsum* & ventris

extremitas lutei seu aurei est coloris. *Caput* superius & collum, dorsi medietas anterior, alæ & cauda dilutè viridis. In alarum extremo fuscæ pennæ mixtæ sunt. Sub gutture ad oculos usque maculam habet magnam, nigram. *Rostellum* habet rectum, acutum, flavum, superna parte paulum nigricans. *Crura* & pedes fusci coloris.

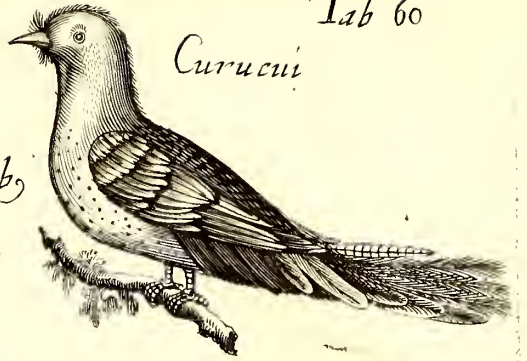
GVIRACOEREBABrasiliensibus. Avis Fringillæ magnitudine. *Rostellum* habet nigrum, tres quartas partes digiti longum, acutum, & paululum deorsum flexum. *Oculos* nigros. *Linguam* multipliciter fissam: In capite superius mitellam thalassinis pennis, reliquum caput, guttur, & totum corpus inferius, pectus, & totus infimus venter, cum dorsi medietate posteriori cæruleis vestiuntur pennis, lactescentibus, & à pectore per initia alarum ad dorsum, ubi incipit cæruleus color, linea lata cærulea transit transversim per exortum alarum: totum autem collum superius cum medietate dorsi anteriore profundè nigris subtilibus holosericis vestitur plumis. *Cauda* sesquidigitum longa est & nigra. *Alæ* magnæ, quæ ad medietates laterales flavescunt. Flavedo autem illa tegitur, nec videri potest, quando avis confidet, quando verò volat, alæ ex nigro & flavo eleganter striatæ videntur. Interius alæ ferè totaliter flavæ sunt. *Crura* superiora pennis nigricant, & cærulea quodammodo sunt: Inferiora nuda, & cinnabrij coloris una cum pedibus, unguiculi in pedibus nigri. Habent autem pedes digitos quatuor, vulgari modo dispositos.

GVIRAPEREA Brasiliensibus; Avis Alaudæ magnitudine. *Rostrum* habet breve, crassiusculum, nigricans. *Caput* superius & collum, totum dorsum & infimus venter, pennas habent obscure flavi coloris, ut cera citrina: *Caput* inferius, guttur & collum inferius cum pectore nigras, quales & paucae in ventre flavis sunt intermixtæ. *Cauda* duos digitos longa, & præterit alas. Constat autem cauda & alæ pennis fuscis & nigricantibus, quarum

Tangara

Curucui

Guiragua cuberab,

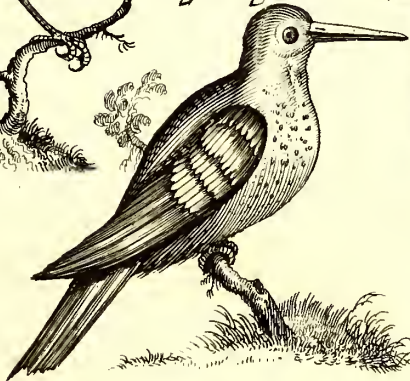
Tyegua cuparara

Atingacucamucu.

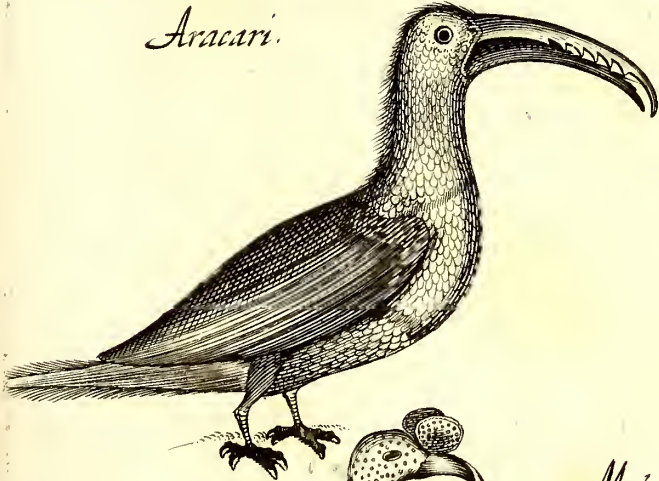
Pitangua guacu

Guiraa-
cangatara

Aracari.

Pullus galli
naccus mon.
strosus

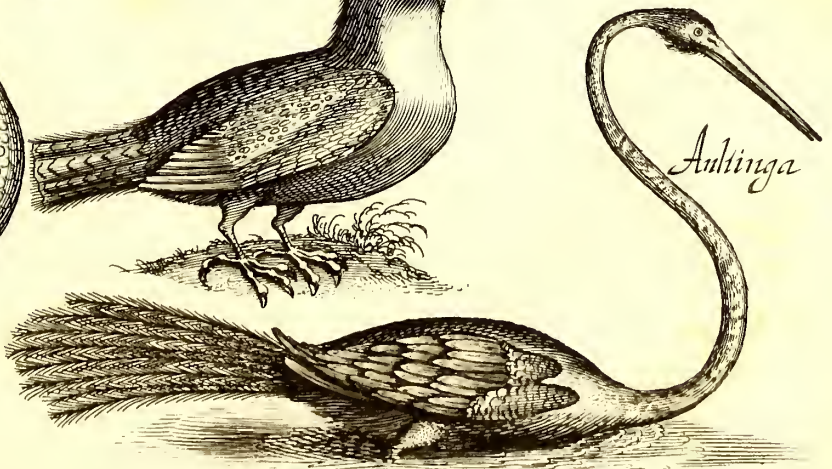
Matutui.

Ipecali Apoa

Aulinga

rum quælibet cum laterali extremitate thalassina, ita ut fuscæ alæ thalassino videantur striatæ. Cauda itidem. *Crura* superiora etiam cerei coloris; inferiora cum pedibus obscure cinerei. Digiti quatuor modo vulgari, unguibus nigricantibus.

JAPACANI Brasiliensis, Avis magnitudine *Bemtere* aut *Schanepue*. *Rostrum* habet nigrum, oblongum, acuminatum, & paulum deorsum incurvatum. *Oculos* aureos, pupilla nigra. *Caput* vestitur pennis nigricantibus, collum superius, dorsum, alæ ex umbra & nigro mixtis. *Cauda* superius nigricans, inferius albo maculata est. *Pectus*, & totus infimus venter ac crura superiora ex albo & flavo mixta, ac lineis seu strijs transversis nigricantibus intertexta. *Crura* fusca. Digiti in pedibus quatuor vulgari modo, unguibus acutis & nigris.

CABVRE Brasiliensibus; Noctuæ species: Avis magnitudine Turdelæ. *Caput* habet rotundum, rostrum breve, aduncum, flavescens, duo foramina narium. *Oculos* pulchros, magnos, rotundos, flavos, pupilla nigra. Sub oculis, & ad latera rostri multos habet pilos, longiusculos, fuscos. *Crura* brevia, totaliter pennis vestita, flava, uti & pedes. In ijs autem quatuor digitos, more vulgari, unguibus semilunaribus, acutis, nigris. *Caudam* latam, prope cujus exortum alæ desinunt. In toto capite, dorso, alis, cauda, coloris est umbræ dilutæ: ac in capite & collo minimis, in alis majoribus maculis albis variegatur. *Cauda* verò albo est undata. *Pectus* & infimus venter albicant, & maculis umbræ dilutæ variegantur. Facile manüescit. *Collum* ita circumagere potest, ut rostri acies exactè dorsi medietatem ostendat. *Ludit* cum hominibus instar simiæ, & varios mimos facit ad spectu suo, & crepitus rostello; præterea pennas ad latera capitis erigere potest, ut cornicula, seu auriculas representent. *Vicitur* carne cruda.

ANDIRA ACA Brasiliensibus, Vespertilio cornutus. Multi hic reperiuntur in Palmis nuciferis degentes; paulò majores nostratibus, præ-

pingues, cinerei coloris, mollibus & longioribus pilis, auribus latis. In singulis pedibus habent quinque digitos, acutis unguibus armatos. *Dentes* candidi, & supra nasum corpusculum, ejusdem cum auribus longitudinis, satis grande ex materia qualis illius rictus, flexile seu mobile. Alarum longitudo æquat semipedem Rhynlandicum.

C A P U T XIII.

Macuacagua. Columba silvestris species. Anas silvestris. Urubitinga. Mareca utraque. Tyeguacu parvula. Tangara utraq;

MACUCAGUA Brasiliensibus: Gallinæ silvestris species, magnitudine Gallinæ nostratis vel etiam major. *Rostrum* habet nigrum, plus sesquidigito longum, anterius paulò incurvum, ut perdicis: In rostri medietate duo narium foramina ampla. *Oculos* nigros, post eos aliquanto spacio aures more gallinarum. *Corpus* crassum, *Ala* cum eo desinunt, nullam enim habet caudam. *Crura* inferiora nuda, duos & semis digitos longa. In pedibus tres habet digitos antrosum versos, crassiusculos, unguibus brevibus, obtusis. *Calcaneus* rotundus, ut in Struthione, & paulum supra illum breviusculus digitus versus interiora, ungue obtuso. Totum *caput* & collum punctulatum est obscure flavo & nigro, sub gutture albicat. *Pectus*, venter & dorsum obscure cinerei sunt coloris. *Ala* umbræ coloris per totum undatæ nigro, præter remiges pennas, quæ totaliter nigra. *Crura* superiora pennis vestita, uti venter, inferiora cœrulescat cum pedibus, ungues grysei. *Carnosa* admodum est avis, & tantum carnis habet, quantum duæ gallinæ domesticæ vix habent; estque boni saporis. Sub cute crassa & pingui cuticulam habet, aliam qua caro tegitur. *Vicitur* variis fructibus, qui ex arboribus silvestribus deci-

decidunt. In ventriculo illius inveni fabas silvestres, semina Araticu. Humi currit, nam pedes inepti ad arbores scandendum. *Ova* ponit Gallinaeis paulo majora, coloris cœruleo-viridis.

COLVM *Æ* silvestris species ex Insula S. Thomæ allata, nostratum magnitudine & figura: sed rostro superius adunco, & coloris in medietate anteriori tota cœrulei, cum albo & pauco flavo mixti, in posteritate tota sanguinei. *Oculi* nigri, circulo cœruleo. Pennis tegitur per totum viridibus, ut *Pittacus*. Remiges alarum ex viridi fuscescunt, ut & extremitas caudæ. Sub ano flavo habet pennas. *Crura* & pedes eleganter crocei coloris, ungues autem fusci.

ANAS Silvestris, magnitudine Anseris. *Rostrum* habet nigrum; *Crura* fusca, uti & pedes. Tota nigra est, exceptis principiis alarum, quæ alba; Nigredini tamen illi viridis color transplendet. *Cristam* in capite gerit nigris plumis constantem, & massam carnosam corrugatam, rubram supra rostri superioris exortum. *Cutem* quoque habet rubram circum oculos. *Caro* bona & copiosa. *Figuntur* plerumque in altis arboribus confidentes; nam post lotionem in aqua frigida altas subeunt arbores, captandi aëris & Solis causa.

VRVBITINGA Brasiliensibus; (sed dubito adhuc de hoc nomine, nam nobilior est hæc avis quam *Urubitinga*) Avis Aquilæ similis, Anseris femeltris magnitudine. *Rostrum* habet crassum, aduncum, nigrum, & circa nares cutem flavescentem. *Oculos* magnos, splendide aquilinos. *Caput* grossum. *Crura* & pedes luteos; in pedibus quatuor digitos vulgari modo dispositos; *Vnguibus* lunatis, longis, nigris: *Alas* amplas: *Caudam* latam. Tota vestitur plumis fuscis & nigricantibus; Per alas autem undatim quasi cinereus miscetur. *Cauda* novem digitos longa, ad sex alba, in extremitate ad tres nigricans, in extremitate tamen rursus minimum est albi. Egregiæ staturæ est avis.

MARECA itidem Anatis silvestris species, sed parva. *Rostrum* habet a-

natum fuscum, ad cuius exortum in utroque latere macula rubra. *Caput* superius est leporini grysei coloris, latera capitis sub oculis tota alba. Totum pectus & infimus venter ligni querni secti colorem obscure æmulatur, variegati præterea punctulis nigris. *Crura* & pedes nigri. *Cauda* grysea. *Alæ* elegantes, in exortu ex gryseo subfuscentis coloris, remiges autem sunt in uno latere prioris coloris, tota autem medietas extrema dilute brunescens, qualis in pedibus esse solet, in medio autem coloris viridis transplendentis, cum fimbria nigra, qualis in anatum collis. *Caro* valde bona.

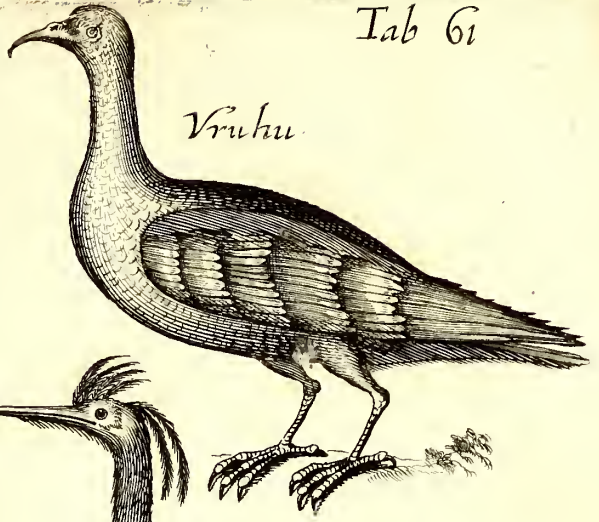
MARECA alia species, ejusdem cum antecedente magnitudinis & figuræ. *Rostrum* habet nigrum splendens. Summitas capitis, collum superius, totum dorsum umbræ coloris cum fusco mixti. Sub gutture albicat. *Oculi* nigri, & ante quemlibet macula parva rotunda, plumis ex albo flavescentibus. Totum pectus & infimus venter obscure grysei coloris cum aureo mixti. *Cauda* nigra. Alarum pennæ fuscæ, quibus viride transplendet: & mediæ penne alarum eximia viriditate & cœruleo in fusco transplendent, hic & undam nigram habent, extremitas autem remigum tota est alba. *Crura* & pedes insigniter rubri seu miniati coloris. Aflata avis pedibus apprehensa manus & lintamina tingit colore miniato sanguineo. Boni saporis habent carnem, sed paulum amaricantem.

THEGVACV PAROARA Brasiliensibus; Avis Alaudæ magnitudine. *Rostrum* habet breve, crassum, superius fuscum, inferius albicans. *Caput* superius, latera ejus & guttur ac collum inferius habent pennas flavas, sanguinei coloris pennis punctulatas (& hæc fœmina quidem, mas enim hæc tota habet sanguinea.) *Collum* superius, & totum dorsum cinereas, umbra aliquatenus mixtas. *Alæ* fuscas oris albescentibus præditas, ut & cauda; sed alæ teguntur cinereis, dorsum maximam partem exceptis extremitatibus. Latera colli, pectus & totus venter, & crura superius albis teguntur pen-

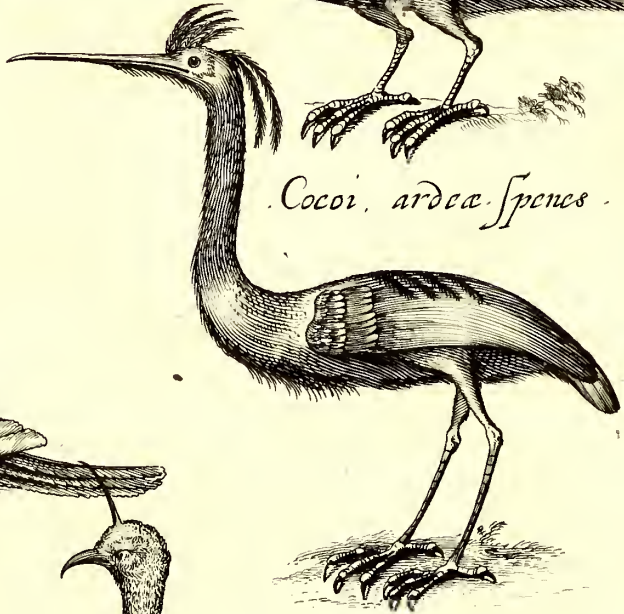
Macucagua

Vruhu

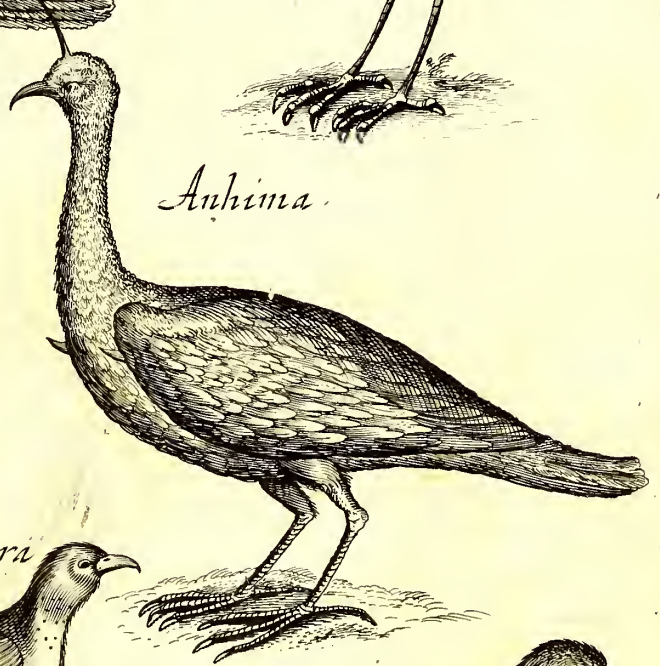
Cocoi, ardea. spenes

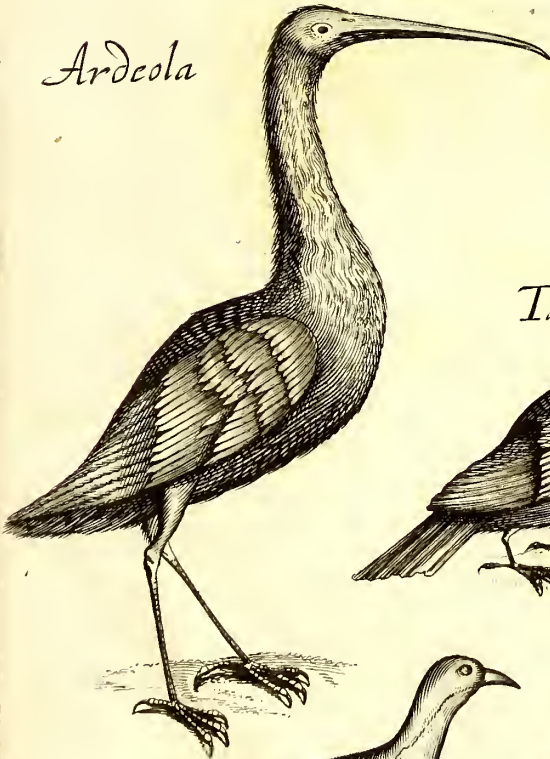
Caracara

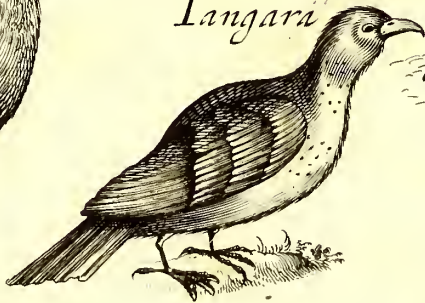
Anhima

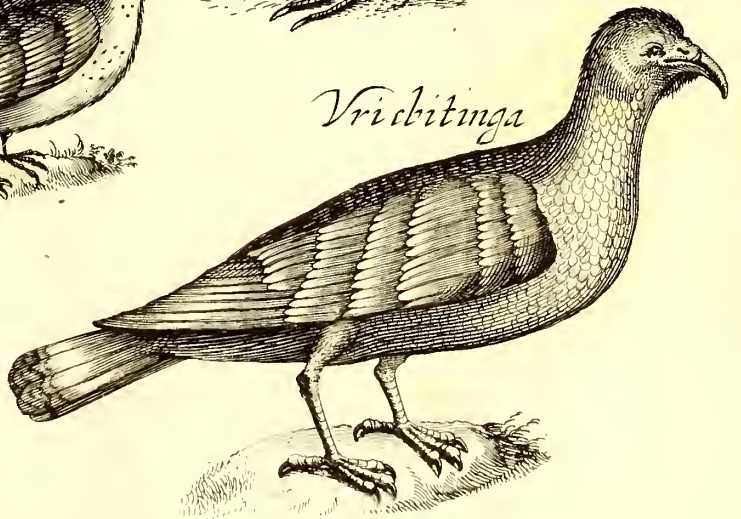
Ardeola

Tangara

Vricbitinga

Guiratenoua

pennis. *Crura* inferiora & pedes fufci sunt coloris; quatuor digiti more vulgari positi. *Ocellos* habet nigros.

TANGARA Brasiliensibus. (Reperiuntur ejus aliquot species colore variantes.) *Prima* elegans, magnitudine Fringillæ. *Rostrum* habet rectum, crassiusculum, nigrum. *Oculos* nigros. *Crura* & pedes ex cinereo fufcos. *Supra* rostri exortum supernè maculam è pennis nigris. Totum *Caput* & collum splendidibus viridibus seu thalassinis pennis vestiuntur. *Initium* dorsi instar collaris ambiunt nigerimæ pennæ. *Dorsum* autem subalis usque ad exortum caudæ vestitur plumis luteis. Totus infimus venter egregiè cœrulescit. Alæ nigræ sunt, & earum extremitates laterales cœruleæ, ita ut totaliter cœruleæ appareant complicatæ, & sola extremitas nigra videatur. *Initium* alarum exterius etiam thalassinis pennis nitet, & cuique alæ superius in dorso, seu in extremitate superiori laterali flavæ pennæ sunt mixtæ. *Caudam* habet latam, sesquidigitum circiter longam, nigram pennis, sed quarum extremitates laterales cœruleæ sunt. Extremitas caudæ est nigra. *Includitur* cavæ, & clamat *zip, zip*, seu ut Rubrica Germanis *Gympel*. *Vescitur* farina & panè.

Secunda species: figura & magnitudine passeris nostratis. *Rostellum* habet ex flavo fuscum, latiusculum, in extremitate acutum, cuius inferior pars multò brevior superiore. *Ocellos* nigros. Totum *caput*, egregiè miniatis tegitur pennis, totum reliquum corpus cum alis & cauda splendidè nigris. *Crura* superiora albis pennis, & in latere exteriori maculam oblongam miniatam habent, quasi sanguine maculata. *Crura* inferiora & pedes cinerei sunt. In pedibus digiti quatuor more vulgari. *Cauda* brevis digitum longa, & alæ prope illius exortum desinunt.

CAP. XIV.

Anhima. Pitangua guacu.

Atinguacucamacu. Guiracangatara.

ANHIMA Brasiliensibus: Avis aquatica ex rapacium genere; major cygno. *Caput* habet haud magnum, Gallinaceo simile & rostro nigro: cuius superior pars paulò longior inferiori, & in extremitate deorsum incurvatum. *Oculos* pulchros aureos, pupilla nigra, & exterius nigro circulo. In capite prope exortum rostri cornu gerit erectum, extremitate sua antrosum versus incurvatum, paulò plus quam duos digitos longum, crassitiei chordæ majoris in Viola majore, rotundum quasi tornatum esset; coloris albicantis, seu offei. Circum cornu plumellæ subtiles breves eriguntur albæ & nigræ. *Collum* habet plus septem digitis longum, reliquum corpus ad caudæ exortum ferè sesquipedem. Alas amplissimas, utpote quarum plumarum longitudo sesqui eodem superet. In cuiusque alæ antica parte duo cornua recta triangulata ex ipso ossè alæ enata obtinet, crassa minimi digiti apicem, & conicè triangulatæ figuræ. Est autem quodq; anteriorum digitum longum, posteriora paulò breviora coloris fufci. *Caudam* habet decem digitos longam, instar anterioræ latam. *Crura* superiora quatuor digitos longa, & quoad medietatem inferiorem pennis nuda: Inferiora quinque digitos longa, ferè duos crassa. In quolibet pede quatuor digitos obtinet more Gallinarum dispositos, quorum medius trium anteriorum quatuor & semis digitos longus, reliqui duo tres & semis: posterior autem ferè duos. Quilibet unguem habet corniculatum nigrum, digitum longum, & in posterioribus digitis paulò longiorem. *Cute* fusca & squamosa teguntur & digiti, & crura nuda. *Capitis* vertex plumulis variegatus est albis & nigris: ad latera, in gurgure & colli medietate superiori nigricat, inferior medietas colli & pe-

Atus variegantur albis, cinereis & nigris pennis. *Venter* inferior albas in totum habet pennas, ad latera sub alis, & in dorso sunt nigræ, sed quibus albæ hinc inde permiscentur. *Cauda* est nigra; *Alæ* etiam nigræ exceptis oris extremis (prope ossa) ubi ex albo flavescunt pennis variegatæ sunt. Terribilem clamorem edit *vyhu, vyhu* vociferando. Nunquam sola invenitur, semper par, mas & fœmina junctim incedunt, & una mortua, altera à sepultura nunquam discedit. *Cornu* quod in capite gerit, remedium est contra venenum, si in vino per noctem infundatur. Idem remedium est contra suffocationem uteri, & in difficili partu. Hæc quam descripsi, fœmina est; mas duplæ magnitudinis. *Nidum* suum facit è luto ad caudices arborum super terram, figura furni.

PITANGVA GVACV Brasiliensibus, *Bemiere* Lusitanis, magnitudine æquat Sturnum. *Rostrum* habet crassum, latum, pyramidale, paulò plus digito longum, exerius acuminatum. *Collum* breve, quod sedens contrahit. *Corpus* ferè duos & semis digitos longum. *Caudam* latiusculam, tres digitos longam, crura & pedes fuscis, quatuor digitos more vulgari. *Caput*, collum superius, totum dorsum, alæ & cauda coloris sunt è fusco nigricantis, pauxillo viridi admixto. *Collum* inferius, pectus, & infimus venter habent flavas pennas, superius autem juxta caput corollam (quasi monachicam) albi coloris. Sub gutture ad exortum rostri albicat. *Clamat* alta voce.

Quædam harum avium in summitate capitis maculam habent flavam, quædam ex parte luteam. Vocatur à Brasiliensibus *Cuiriri*, alias per omnia *Pitanguaguacu* similis.

A IINGVACV CAMACV Brasiliensibus: Avis *Turdæ* ferè magnitudine. *Caput* habet satis grossum; collum mediocriter longum; *Corpus* tres digitos longum: *Rostrum* paululum aduncum, coloris ex viridi & flavo mixti. *Oculos* sanguineos; pupilla nigra. *Crura* cinerea mediocriter longitudinis, superius pennis vestita. In pedibus digitos quatuor, vulgari mo-

do. *Caudam* longissimam nimirum novem digitos longam, decem circiter pennis constantem, quarum quædam inferiores sunt breviores superioribus. Totum caput, collum, dorsum, alæ, & cauda pennas habent brunnas seu fuligineas, quæ in cauda paulò saturatiores sunt reliquis. Extremitas cujuslibet pennæ caudæ semidigitum longa, alba est, & inter album & rufum nigro umbrata. Guttur, pectus, & infimus venter ac superiora crura cinereis pennis vestiuntur. In capite longiusculas habet pennas, quas instar duorum cornuum potest surrigere. Elegans avis ob longitudinem caudæ.

GVIRA ACANGATARA Brasiliensibus. Avis picæ variæ magnitudine. *Rostrum* habet digitum longum, cujus superior pars paulum adunca, totum autem obscure flavescit. *Oculos* crystallinos, circulo fusco. *Collum* duos digitos longum, *Corpus* tres. *Cauda* longissima, nimirum octo digitos, constans octo pennis rectis. *Crura* superiora pennis vestita, & sesquidigitum longa, ut & inferiora. In pedibus digiti quatuor, more psittacorum, & quidem versùs interiora sunt duo breviores, versùs exteriora duo longiores in quolibet pede. Totum *caput* pennis vestitur, quæ in medio secundum longitudinem (proximè scapum) fuscæ, in lateribus flavescentes; ut crista. Collum & alæ è contrario pennas habent in medio flavescentes, & ad latera fuscas. Extremitas alarum ferè planè fuscescit. Totus *venter*, dorsum, (exceptis alis) crura superiora, & exortus alarum; ad trium & semis digitorum longitudinem pennis constant ex albo pallidè flavescētibus, reliquum caudæ fuscescit, extremitas autem albas oras habet. *Crura* inferiora, & pedes thalassini sunt coloris. In capite longiores pennæ in cristam eriguntur. Ingentem in silvis excitat clamorem.

CAPUT XV.

*Matviti. Aracari. Anhin-
ha. Ipecati apoa. Pullus gal-
linaceus. Innomina-
te tres.*

MATVITVI Brasiliensibus, Avis
sturni magnitudine. Brevi col-
lo, pectore forti, cruribus brevibus,
cauda duos & semis digitos longa.
Rostrum habet rectum, forte, cujus su-
perior pars paulum prominere acumi-
ne inclinato, cinnabrij coloris. To-
tum *caput*, collum superius, dorsum,
alæ, & cauda constat pennis fuscis pal-
lidè flavo maculatis; apparentib. par-
tim punctulatis, ut in Niso. Sub gut-
ture flavas habet pennas. Pectus &
venter albis vestiuntur, quæ fusco sunt
punctulatae. Crura obscurè cinerescunt.

ARACARI Brasiliensibus: Avis ma-
gnitudine picæ Martiæ. *Rostrum* ha-
bet quatuor digitos longum, sesqui-
latum, seu altum, tres & semis crassum,
ubi crassissimum, paulum deorsum in-
curvatum, instar gladij Turcici, & in
extremitate acutum, instar psittacini;
estque superior pars paulo longior in-
feriori. *Rostrum* superius & inferius
plus mediam partem ab extremitate
numerando ferratum dentibus: supe-
rior pars rostri major inferiore; est au-
tem rostrum canum, levissimum, le-
vius spongia, superius album, linea in
summitate crassa nigra secundum
longitudinem distinctum: Inferior
tota est nigra; totum inseritur in caput
triangulatum, & ubi insertio est linea
triangulata alba circumscriptum.
Linguam habet quatuor digitos longam
levissimam, aspectu planè pennam
referentem, aut etiam plumata est &
nigra, (si pennam habere lingua dici
possit.) *Caput* non ita magnum habet,
latum, compressum. *Oculos* magnos,
pupilla nigra, circulo flavo, reliquas
extremitates nigras. *Collum* haud lon-
gius Psittacino. *Corpus* à colli exortu
ad caudam usque quinque circiter
digitos longum. *Cauda* instar picæ la-
tiuscula, & sex digitos, vel paulo plus

longa. *Crura* & pedes nigricantes ex
viridi, Psittacorum similes, duos digi-
tos habent antè, quorum unus lon-
gius altero, duos retrò, itidè inæqualis
longitudinis; unguis incurvatus, fuscus,
seu nigri. Crurum superiorum longitu-
do duorum digitorum, inferiorum ses-
qui. Totum caput & collum usque ad
initium pectoris nigras habet plumas,
& ubi desinunt, circulariter finiuntur.
Pectus verò & infimus venter totus e-
leganter flavis vestiuntur pennis, cum
pavonino mixtis: Per Pectus autem
transversim linea digitorum lata sangui-
nei coloris ducta est ab uno latere us-
que ad alterum. Totum dorsum, alæ,
cauda, & crura superiora vestiuntur
pennis ex nigro viridicantibus, uti in
nostratibus picis color esse solet. Ex-
tremitas dorsum ante initium caudæ et-
iam sanguinei coloris, plus uno impe-
riali in circumferentia. *Alæ* desinunt
ad exortum caudæ, & interius è cine-
reo sunt subfusci coloris. *Rostrum* in-
terius est nigrum. Avis hæc quasi suum
nomen profert, clamando acuto so-
no, sed non admodum clangoso *A-
racari*.

ANHINGA Brasiliensibus Tupi-
namb. Mergi aquatici species elegans,
corpus, excepto collo, anatis domesti-
cæ Europææ habet magnitudine. *Ro-
strum* rectum, haud crassum, acutissi-
mum, tres digitos longum, & per ro-
stri medietatem anteriorem tam su-
perius, quam inferius duplicem ordi-
nem acutissimorum hamulorum re-
trò versorum. *Caput* parvum, longiu-
sculum, serpentine amulum, paulo
plus sesquidigito longum. *Ocellos* ni-
gros, circulo aureo. *Collum* tenue, te-
res, pedem longum, corpus autem tan-
tum septem digitos, crura breviter, su-
periora duos digitos longa, pennata,
inferiora vix sesquidigitum; quatuor
digitos, tres antè versus, membra-
nis junctos more anatum, aut corvi a-
quatici, quartus digitus brevior ad la-
tus inferius extenditur, itidem mem-
brana reliquis connexus; unguibus
lunatis omnes acutissimis. *Caudam* la-
tam, decem digitos longam, duo-
decim pennis constantem, alæ cir-
ca medietatem caudæ desinunt.

Rostrum gryseum est, & post exortum paulum flavescit. Caput totum & collum plumis subtilissimis tegitur ad tactum holosericum referentibus; Coloris in capite & collo superius ex gryseo subflavescentis: sub gutture, & in collo inferius grysei coloris, ut pelles illæ (*Verchfelle* vocant) ex quibus mitræ fiunt muliebres, & ad tactum, & ad spectum illius pellis pilos refert. Totum pectus, & infimus venter, & crura superiora plumis mollibus vestuntur coloris argentei. Initium dorsi pennis fuscis, sed quarum quælibet in sui medio maculam habet oblongam ex albo pallidè flavam, ita ut punctulata appareat: reliquum dorsi nigras habet pennas. *Alas* obtinet longas, quarum initium totum ejusmodi brevibus pennis tegitur, uti initium dorsi, sequitur ordo mediam partem, id est, uno latere canarum, altero nigrarum: Remiges autem nigræ sunt. *Cauda* nigris splendentibus pennis constat, quarum extremitas grysea: *Crura* & pedes ex obscurè flavescente grysei sunt coloris. Solertissima in capiendis piscibus: nam, more serpentum, contracto prius collo, ejaculatur rostrum in pisces, ac unguibus eos præhendit. *Carnem* illius comedi, sed haud melior est, quàm caro Lari.

IPECATI APOA Brasiliensibus: *Pata* Lusitanis, id est, Anser, nobis Anas silvestris magnitudine anseris, octo vel novem mensium, figura planè ut nostrates anates. *Venter* & interior pars caudæ, collum totum cum capite pennas habet albas, dorsum usque ad collum, alæ, & summitas capitis nigras, cui viriditas mixta, ut in nostrarum anatum collis. In collo & ventre albis pennis nigræ passim sunt insparæ. In his differt à nostratibus, quod sit *primò* major: *secundò* rostrum anatum quidem, sed nigrum, & in extremitate aduncum. Tertiò super rostrum cristam gerit carneam, crassam, latam & rotundam ferè, nigram, albis maculis insignitam. *Crista* altitudo eadem; inter cristam & rostrum (in summitate nimirum rostri) foramen transversum magnitudine pili est, ab utroque latere conspicuum, quod na-

rium vice fungitur. Quartò pedum & crurum color non ruber, sed è cinereo fuscus. *Carnem* multam & bonam habet, nam sæpissimè comedi. *Reperitur* passim ad fluvios.

Alium habui per omnia similem priori, excepto, quod longiores illæ pennæ in alis, insigni brunno splendebant colore, putò marem hunc esse, alteram fœminam.

ANNOTATIO. Gesnerus pene similem dedit iconem sub nomine Anatis Indicæ, cujus picturam se à Cardano accepisse memorat. Sed color pennarum non nihil differt ab Auctoris nostri descriptione.

PULLUS gallinaceus monstruosus, magnitudine pulli recens exclusi. *Caput* habebat anaticum, superius tamen magis in acumen desinens, *rostrum* anaticum, latum, cujus superior extremitas deorsum inflexa. *Ocellos* parvos, collum breve; *alas* parvulas juxta priora crura positas: quatuor crura gallinacea, carebat pectore, quippe eo loco, quo pectus esse debebat duo crura habens, quodlibet superius tres quadrantes digiti longum, inferius quadrantem; & in singulis quatuor digitos gallinaceos. Posteriora duo crura ejusdem figure & longitudinis cum anterioribus mirè posita erant, sinistrum quidem more naturali, dextrum verò in exortu suo sinistro erat adnatum, & quasi sursum vergebat, eo modo quasi duo sinistra crura fuissent, & unum dextrum loco sinistri in exortu fuisset adglutinatum: atque ideo urypigio carebat, quia nullum intervallum inter crura hæc posteriora, & caudæ loco ipsi sinistro cruri exterius longiusculi pili canescentes erant adnati. *Pedes* habebat gallinaceos, & digitos eodem modo dispositos: sed quilibet pes totus inverso ordine positus erat, ita, ut inferior pars esset superior, & superior inferior, unguiculi que etiam sursum non deorsum vergebant. Totum *caput*, collum, venter, alæ, dorsum, & superiora crura non vestiebantur pennis, sed pilis nigris semidigitum longis, qui sub ventre & gutture paululum canescebant. In summa, plane monstruosus pul-

pullus. *Crura* inferiora & pedes fusci coloris, uti & rostrum, vitalia viscera habebat gallinacea, sed inordinate disposita. *Cor magnum*. Vivebat cum excluderetur.

Avis (cui *Auctor nomen non adscripsit*) magnitudine *Alaudæ*, figura *Matuituy*. *Rostellum* habet rectum, nigrum: *Oculos* nigros, *crura* communia fusca: *Caudam* latiusculam, & alis longiorem. Totum *Caput* superius, collum superius, dorsum, alæ, & cauda, rufescentis sunt coloris, ex rubro, umbra & albo mixti. Guttur, collum inferius, & infimus venter albi sunt coloris. Per oculus utrumque à rostro transversim maculam habet oblongam fuscam. Clamat *Gip, Gip*, ut junior gallo-pavus ferè.

Avis (cujus *nomen Auctor non prodit*) magnitudine *Patæ*, & ejusdem figure. *Rostro* nigro, crassiusculo; *capite* nigro, *pectore* & ventre cano; dorso, alis & cauda fuscescentibus; *cruribus* fulcis. Clamat *Zip, Zip*, ut *Passer*.

Avis (quam *Auctor non nominat, sed tantum admonet esse speciem Curucui, de qua cap. 12.*) magnitudine *Picæ* ferè. *Rostrum* habet breve, crassiusculum, paulum deorsum incurvatum, gryseum seu cinereum: *Oculos* nigros, circulo croceo; *Caput*, collum, dorsum superius, & cauda superius coloris nigri cum viridi cæruleo persplendente, ut in chalybe polito: *Alæ* fuscæ; Totum pectus & infimus venter egregij coloris miniati: *Cauda* inferius albas habet pennas, transversim nigro ordine undatas. *Crura* brevia, fusca sunt; digitis quatuor, more *Pstracorū* dispositis. *Reperitur* hic & alia *ARDEÆ* species: tota albâ, rostro croceo, recto, acuto: *Oculis* nigris, circulo aureo, *cruribus* & pedibus nigris. *Rostrum* habet quinque; digitos longum, *collum* longissimum, nimirum quinque; digitos supra pedem. *Corpus* septem digitos longum, *caudam* quinque; cum qua alæ desinunt. *Crura* superiora octo digitos longa, & ex parte pennis vestita, inferiora sex digitos. *Digitis* pedum communi modo se habent, quorum medius anteriorum quatuor digitos longus, reliqui breviores, omnes unguibus lunatis præditi nigris.

DE AVIBVS AQUATICIS BRASILIENSIS.

INTER Aves marinas quæ in Brasiliâ reperiunt, septem sunt notatu digniores.

Primâ est *QUIRATINGA* grui magnitudine par, plumis candidis, rostro prolixo atque acuto, crocei coloris; *cruribus* oblongis è rubro subflavis. Collum ipsius vestitur plumulis tam subtilibus & elegantibus, ut cum struthionum plumis certent.

Alterâ est *CARIPIRA*, quæ quod Nieremb. H. Exot. l. 10. c. 38. De Lact. Ind. Occid. l. 15. c. 13. in binas partes bifurcatam caudam distinguat, interdum explicans interdum contrahens, sartoriæ forcipis instar, *Raboforcado* ab Hispanis dicitur. *Reperitur* passim in utraq; India: *Plumas* ejus quod longo tempore durent, sagittis suis adhibent *Barbari*. *Ximenes adipem* ad cicatrices faciei delendas, & arthritidis dolores sopiendos, singulare esse remedium narrat. Et sibi donati alarum remigium ita ut volant distentum, amplius quam mortalis ullus distento utroque brachii possit complecti, occupasse spacium; addit. Non facile capitur, nisi forte in deserta aliqua insula, in qua pullos excludit.

Tertiâ *CALCAMAR* columbæ est magnitudine sed volandi nescia. In fluctibus ova ponit & excludit; quos etiam alarum atque pedum remigio secati per velociter. *Malacia* & pluviis imminentibus tanto numero naves circumfluitant; ut à nautis fastidiantur.

Quartâ *AYAYAM* nominant; *picæ* magnitudine, longo rostro cochlearis instar, plumis candidis rubris maculis eleganter suffulis, singulari in piscibus capiendis industria.

CARACURA est quinta, exili corpore, subcinerei coloris; pulchris oculis; iride eleganter ubere; ita vocalis, ut majoris longè molis quis opinaretur. Ante solis forè ortum & sub occasum auditur, certo, ut volunt, serenitatis futuræ indicio.

Sexta est GUARA, picæ magnitudine, oblongo rostro, & anteriore parte recurvo, longis pedibus. Primum exclusa nigricat, deinde evadit cinerea; ubi autem volare incipit egregiè candicat, sensim autem rubescit, donec ætate plumæ illius colorem induunt purpuræ æmulum, quem ad senectam usq; retinent. Vicitant piscibus, carnibus, & aliis edulis semper aqua temperatis. Pariunt quoque sub tectis. Gregatim volant, & soli expositæ pulcherrimum præbent spectaculum. Ex plumis diademata & alia ornamenta à barbaris conficiuntur.

Ultima est GUIRATEONTEON quasi dicas avem sæpius morientem & rursus resurgentem. Epilepsiæ enim obnoxia est admodum; alioquin candidis & pulcherrimis plumis vestita.

APPENDIX.

De Avibus Fabulosis.

CAPUT I.

De Gryphibus & Harpijs.

PLacet & de Fabulosis aliquid adnectere, ne & in hisce quicquam nobis desideretur. Præcedat Gryps seu GRYPHUS, cujus nomine major fortè Aquila, ut sanè in Oriente & Septentrione majora nostris animalia gigni experientia compertum est; venerè potest. Ejus formam si spectes, fingitur esse quadrupes, antica parte, seu capite; alis, rostro, & pedibus aquilam referens; posticâ leonem. Magnitudinem a alij Leonis, alij lupi tribuunt. Mandevillius octies Leone majorem reliquit. Dorsum b pennis integitur nigris, anterior pars rubris, alæ candidis. Montes Riphæos seu Hyperboreos, c haud procul ab ipso Aquilonis exortu incolunt; sed & apud d Indos & Bactrianos inveniuntur.

Nidos ex auro quod effodere construunt, & ova duo Aquilinis majora

e duriora, calidiora & sicciora, ponunt. Volatum avium par viatum ipsis e Barthol. Anglic. l. 19. c. 94. f l. 3. de vita Apollonii. g Solin. c. 25. Polyhisto. h l. 4. c. 27. i l. 3. c. 40. f Philostratus tribuit. Non enim pennatæ, inquit, sunt, sed rubrâ pelligulâ alarum costæ tanquam digiti connectuntur. Dicuntur aurum in Scythia g Asiatica custodire, ideo inter ipsos & Arimaspos internecinum vivere odium. Tractat de eo h Ælianus, & quomodo aurum illud auferant incolæ describit, sed & equis peculiariter infestos esse rumor est. Videtur huc M. Pauli i Veneti avis RUC dicta pertinere, aquilæ effigie, sed magnitudine immensa. Visitur certis anni temporibus in insulis ultra Madagascar sitis, tanti roboris ut sola, sine aliquo adminiculo elephatem capiat, & in sublime raptum rursus ad terram labi sinat, quo carnibus ejus vescatur. Plæræque alarum pennæ passus XII. sunt longæ, ea crassitie, quæ longitudinis mensuræ coveniat. Fides sit penes Authorem. Navigationes & præteriti & hujus seculi, omninò de tali ave tacent.

HARPYIS nomen à rapacitate inditum. Ex Electoo Oceani filia genita k Hesiodus prodit. Ponti & Terk In Theora filia aliis dicuntur. Tres fuisse Virgilius dicit, Ocypeten, Aëllò, & Cælæno. Hyginus Alopen Acheloën & Ocypeten appellavit; Homerus quartram nomine, Thyellam addidisse creditur. De forma sic l Virgilius 13. Aeneid.

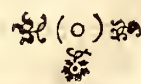
Virginei volucrum vultus, sædissima ventris

Proluvies, uncaq; manus, & pallida semper

Ora fæmæ &c.

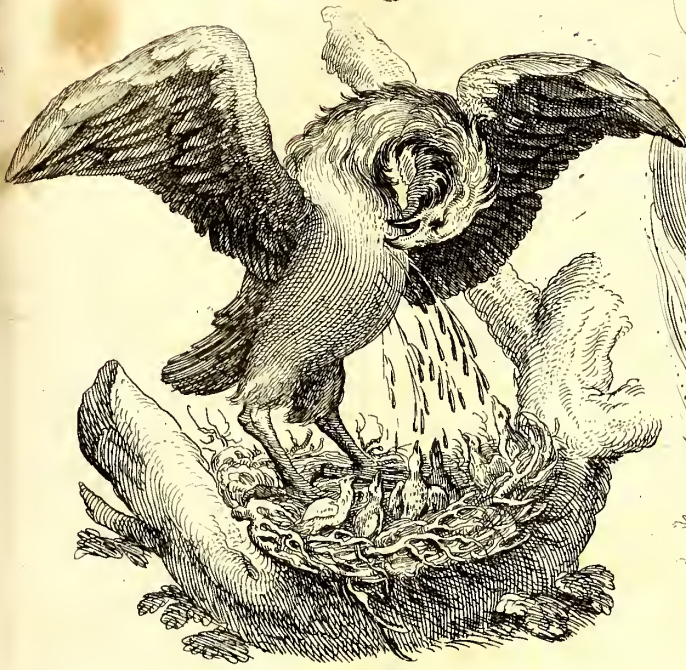
Collocantur in Strophalidibus m in m Ovid. l. 13. Metamorph. sese in specie, qui in Creta sub Arginunte visabantur, tradit. De ipsarum rapacitate, ingluvie, & fæditate vide n Valerium Flaccum, o Virgilium, & alios. n l. 4. Argonaut. o l. 3. Aeneid.

* *

a Philostr. l. 3. de vita Apollonii.
b Aelian. l. 4. c. 27.
c Apuleii. l. 11. Mulesiac.
d Aelian. l. 4. c. 27.

Pelicanus

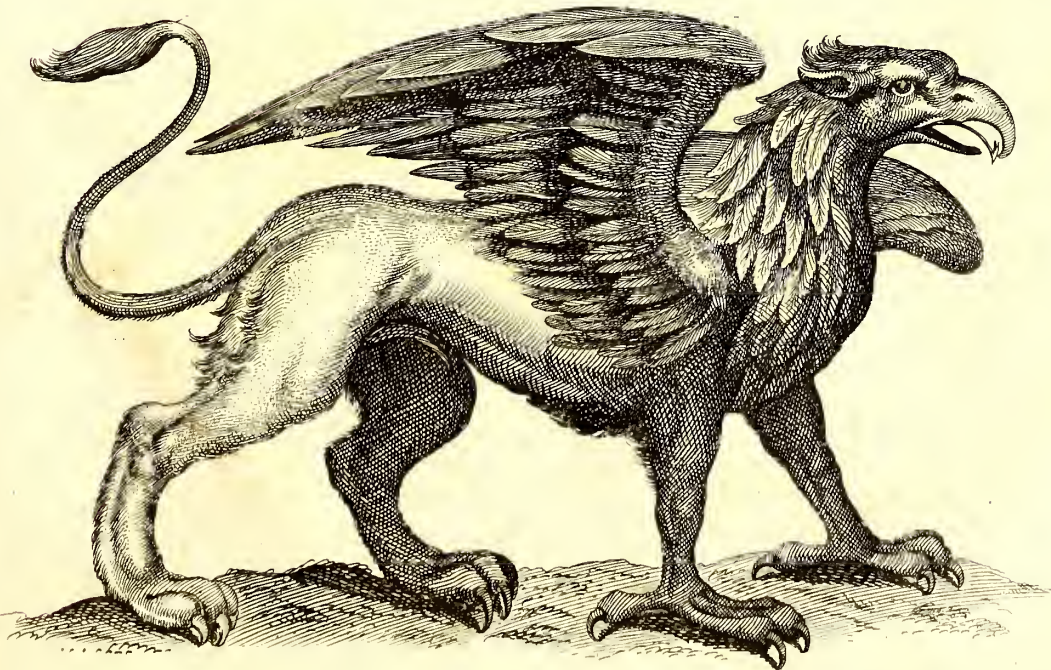
Phenix

Harpys

Gryphus Greiff

C A P. II.

De *Stymphalidibus*, *Sireni-*
bus & *Seleucidibus*
avibus.

S*tympthalidibus*, à *Stymphala* palu-
de nomen datum est. *Magnitudine*
grues æquant. *a* *Ibibus* cætera sunt
simillimæ, rostra tamen, ejusdē nem-
pe duritiei, ut hominum scuta perfo-
rare, firmiora habent, & non ut *I-*
bis obliqua. *Plinius* eas *cirrhatas*
facere *b* videtur. *Marinas* eas *c* *Isi-*
dorus facit. *Apollonius* circa *Aretia-*
dem insulam collocat. *Timagenes* &
Pisander in *Scythiam* avolasse tradit.
Paulanias *Arabia* quoque deserta in-
coluisse ait. *Vescebantur* humana car-
ne. *Hercules* eas ex *Stymphalide* pa-
lude abegit, seu crepitaculi ærci soni-
tu, sed quod multas sagittis confe-
cisset.

SIRENES qua forma fuerint, non
convenit inter *Authores*. *Alij* eas su-
periori parte virginis formam intulisse,
inferiore in piscis caudam desuisse:
alij d infera aviciam speciem habuisse
fabulantur. *Nonnulli* in superioribus
speciem passerum, in inferioribus
mulierum eis tribuunt. *Boccarius* pe-
des gallinaceos assignat. *Eustathius*
verò à *Venere*, quod virginem sibi
delegissent vitam, in aves transformatas
tradit. *Bina* sunt quibusdam, *Ag-*
laopheme nempe & *Thelxiepeja*: tres
alias *Parthenope*, *Leucostia*, & *Ligia*.
Sunt qui quatuor & quinque fuisse fingunt.
Sed nec de eorum ortu eadem traduntur.
Quidam è sanguine è cornu
Acheloi destillante natas volant.
Nonnulli ex congressu ejus cum *Mu-*
farum aliqua, de *Venere* superius di-
ximus. *Habitavere* primum juxta *Pe-*
lorum *Sicilia* promontorium, postea
in *Capreis*. *Plinius* *Surrentum* *Cam-*
pania oppidum, una cum promontorio
Minervæ, earundem sedem fuisse scribit.
Finguntur tam suavem harmoniam voce,
tibijs; & *lyra* edidisse, ut & mare &
ventos mulcerent. Cantu verò suo
navigantes occidisse passim apud
diversos *Poetas* legere est.

De eorum cum *Ulyssè* colloquio vide
apud *Ciceronem* e carmen.

SELEUCIDES aves vocantur,
quarum adventum *Casij* montis incolæ,
locustis fruges eorum vastantibus,
à *Jove* precibus impetrant nec
unde veniant, quo ve abeant, comper-
tum, nunquam conspectæ, nisi cum
præsidio earum indigeretur. Voracitatem
eis antiquitas tribuit. Ingestas
locustas nullo negotio per alvum ex-
cernebant.

C A P U T III.

De *Phœnice*, *Cinnamomo* &
Semenda.

PHOENIX fabulosa est avis. *He-*
rodotus a non nisi pictum se vidisse
testatur. *Plinius b* unum in toto
orbe, nec visum magnopere scribit. In
eius descriptione variant *Authores*.
Herodotus non tantum ei *Aquilæ*
magnitudinem tribuit, sed & toto et-
iam habitu eidem similem facit. *Alij*
Pavone c majorem scribunt. *Hero-*
doto pennæ rubore perfunduntur.
Plinio verò & *Solino* circa collum au-
rifulgore micant. Cætera purpureus
dicitur, cæruleam roseis maculam
pennis distinguunt. cristis, faciem,
fauces caputque plumbeo apice co-
honestante. *Idem* *Claudianus*, *Bap-*
tista Mantuanus & *Lactantius* pro-
dunt.

Locum ipsi quidam *d* *Arabiam* af-
signant: *alij e* *Heliopoli* civitate *Æ-*
gypti primo visum reliquere. *Qui-*
dam sub æquinoctiali ad *Orientem* &
Meridiem reperiri scribunt. *Claudianus*,
& *Lactantius* inaccessa loca ha-
bitare cecinerunt.

Nec de victu convenit. *Plinius* pri-
mum atque diligentissimum togato-
rum. *Manilius* de eo prodidisse au-
thor est, neminem extitisse, qui vide-
rit vescentem, quidam rore victitare
dixerant. *Ovidius* thuris lacrymis &
succo amomi vivere scribit. *De Nidi-*
ficatione ejus & in parentem amore ita
f *Tacitus*. *Confecto annorum numero*
ubi mors propinquat, suis in terris struere
nidum, cique vim genitalem adfundere, ex
quâ

el. 5. de fi-
nib.

Plin. l. 10.
c. 27.

a Hist. l. 2.
b H. N. l.

c Tret. l. 1.
5. Histor.
Chil. 6.

Locus.
d Amb. l. 5.
Hex. c. 23.
Plin. H. N.
l. 10. c. 2.
Solin. Poly-
lyb.
e Tacit. l.
14. Ann.
Victus.

Athen. l.
14. Dipnos.
Partus.
f l. 14. A-
n. imal.

a Pausan.
in Arcad.

b l. 11. c. 37
cl. 12. Ori-
gin.

d Aelian.
l. 17. de A-
nim. c. 23.

qua fœtum oriri, & primam adulto curam sepeliendi patris, neque id temerè, sed sublato myrrhæ pondere, tentatoque perlongum iter ubi par oneri, par meatui sit, subire patrium corpus, inque solis aram perferre atque adolere. Idem Herodotus, ex quo ille defumisse videtur.

Actas.

Annorum illorum numerus variè definitur. Maximè vulgatum quingentorum spacium, sunt qui asseverēt mille quadringentos sexaginta unum interiici. Plinio sexcenti sexaginta placent; Philostrato sexcenti, Herodoto, Solino, Mele quingenti quadraginta. Alberto trecenti quinquaginta; Chæremoni Ægyptio, sex supra septem mille. *De terris* quoque variatur. Jarchas Indus apud Philostratum prope Nilum assignat. Alij in Æthiopia, ut Chæremon Ægyptius, & Orus Apollo. Alij in Phœnicia, ut Lactantius.

Partus.

Nido materia aromata, Cinnamonum, Cassia, thurisq; furculi. Ubi illum conscendit, solaribus sese exponit radijs, alarumque continua ventilatione ignem excitare fingitur: sic se cremat. Ex cremato novum oriri pullum convenit inter omnes; quomodo verò id fiat, ambigitur. Plinius ceu vermiculum ex ossibus & medullis veteris Phœnicis primò procreari, ex eo pullum nasci scribit. Philostratus nullâ vel ossium vel medullarum mentione facta, ex cinere vermem ex verme novam alitem generari nugatur. Oppianus ex cinere pullum exoriri refert. Orus ex effuso è patris vulnere, quod sponte sibi nimia ad terram allisione infligit, sanguine procreari affirmat. *Sexum* illi nullum attribuit antiquitas, sed inter vitæ remedia reposuit. Nam Plutarchus cerebrum ejus

Plut. l. de

dulce esse tradit, nescio à quo gustatum; & Plinius inter prima à Magis excinere ejus nidoque medicinas proditas esse scribit. Heliogabalus in convivijs Phœnicem promittebat, aut Mauri libras pro eo.

CINNAMOMUS seu Cinnamologus, avis hætenus nobis incognita est. Herodotus grandem esse dixit. Vincentius Bellunensis passere aliquanto majorem, coloris partim flavi, partim cœrulei, rostri longi ad flavum vergentis scripsit. *Herodot. in Euterpe.*

Locus ipsi ab Antiquis in Arabia assignatur. Dyonisius Periegetes terram ignorari una cum Herodoto memorat. Albertus in Æthiopia eum locat. *Albert. l. 23. de Animal.*

Nidum ponit seu in excellissimis arboribus, earumque ramis, seu in montium præruptis, illumque ex cinnamomi furculis exstructum. Aromate hoc cum potiri Arabes volunt, boum, asinorumque defunctorum membra minutatim concisa, juxta nidos ponunt, & abscedunt. Frustra aves in nidos comportant, quibus sustinendis illi impares decidunt, & ab incolis colliguntur.

De SEMENDA non est quod dicam. Multa quidem sed parum verifera de illa, Indica commētaria produnt. *Aldro. Ornithol. l. 12. c. 28.* Caput ipsius, quod esse putabat, quod Aldrovandus in Musæo Ducis Florentini vidit, erat curvum, & valde crassum, colore in anteriore parte albicante, in posteriore purpureo obscuro, figura ovali. *Rostrum* habebat palmum longum, admodum acutum, intus quidem cavum, sed sine tribus illis fistulis, quibus musicam harmoniam à Semenda edi, quidam tabulati sunt.

* * *

MANTISSA

De Avibus Exoticis ad nostrates
accidentibus.

I. De Aquilis.

Nieremb.
Hist. Exot.
l. 10. cap.
30. 31.

AD Aquilas perti-
nent *Itzquauhtli* & *Tla-*
coquauhtli Indorū, nec
non Leonis Africani
Ners. Venuustum illud

aquilæ genus, & insignito capite regium. Rostro est ad radicem luteo, deinde verò nigro, nigris unguibus, pedibus pallidis, cruribus ventreque è nigro & candido permixtis; collo fulvo, dorso & caudâ nigris ac fuscis, coronâ cristâve nigra. Magnitudinem circiter æquat vulgaris arietis, & vel ferocium audaciam animalium, adeo ut homines etiam ipsos, postquam circumcurata est, levi ex causa aggrediatur & inuolet: mitescit tamen, & aucupio non minus ac reliqui accipitres, quorum genus videtur, idonea est, atque infervire solet. Avis digna quæ à Regijs aucupibus alatur ac circumferatur. Vilior est *tla-coquauhtli*, seu aquila virgæ: frigidas amat plagas: asturis magnitudine, fusca & cinerea, rapax avicularum, murium, lacertarum, colotorum, quibus vescitur. De *Nesir* suo ita Leo Africanus. Avis est omnium earum, quæ in Africâ reperiuntur, maxima, græ procerior, crassiorque, prædita rostro, collo & cruribus: adeo sublime volat, ut oculorum aciem effugiat, & conspecto alicujus animalis cadavere, supra terram jacente, illico in illud irruat. Rarò sola, sed gregatim volare solet. Longæva est, nam pleræque conspectæ sunt calvo & deplumi capite, tanquam vulsæ fuissent

Leo Afri-
can. Africa
l. ult.

capitis pennæ: inde colligere licet, præ nimio senio pennarum defluuium pati: eâ de causâ suos nidos veluti recenter natæ repetunt, unde à suis pulis educantur. *Coronata* in provincia Chiapæ habentur, ut apud de Laet in Novo orbe habemus.

II. De Noctuis.

EXoticum Oti genus *talebicuati* videtur. Cornuta avis est sive auriculata, parva corpore, resima, rostro brevi, nigra lumine, luteâ erubescens iride, fusca & cinerea plumis usque ad crura, atra & incurva unguibus. Cetera naturâ similis nostrati Oto. Apud eosdem Americanos *Tecoletl* genus est bubonis auriti, spectaculo dignum, nigro & fusco colore variegatur, huic oculi magni & aurei.

Nieremb.
Hist. Exot.
l. 10. c. 39.
40.

III. De StruthioCamelo.

Species quædam *Struthiocamelorum* De Laet Sin Insula Maragnana invenitur. Proceritate staturam humanam superant, & maximæ sunt velocitatis. Magis supra terram feruntur quam volant. Barbari *yandeu* vocant.

De Laet
Orbis Novi
l. 16. c. 14.

IV. De Psittacis.

Placet hic quædam de Psittacis ex *Hernando, Ximene, Clusio* & *Nierembgio* adjicere. Ille primus ita scribit, de *Tozucne*: Psittaci id genus, viridi & luteo colore micat, oculi rubeo, rostrum vero candenti & nigro, fusco pede, sed in candidum inclinante.

Ec Pro:

Propensius est, aptiusque ad sermones humanos exprimendos cæteris, ac frequentius apud Hispanos. Alterum genus *Cocho* vocant viridi colore, rubro & candenti capite, ac minoris molis; quod loquax est, nec ad modum dissimile præcedenti, etsi sono distet. Hos Psittacos vocant Hispani *cathe-rinas*. Tertium *Quilitoton*, tinctum virore, talandriæ vocatæ, aut gæleritæ non cristatæ magnitudine Frontem candidam maculam insignitum, rostro candido & nigris pedibus. Humanas voces imitatur, & gregatim cum congeneribus volat, cum reliqui compares tantum reperiantur. Omnes verò in excelsis arboribus nidificant. Primum de quo diximus genus, certas statasque arbores, quas nunquam deserat, eligit: quæ cum in heredes transeant, dominis illarum haud sunt parum utiles. Sunt & quas Haitini *Quacamayas* vocant, Mexicenses verò *Alo*. Totæ rubæ, præter humeros & caudam, quæ cyanea sunt, & gallinæ corticalis nostræ circiter magnitudine, rostro magno candenti & resimo, pedibus nigris, ac carne similiter nigrâ, ex quibus nonnullæ offenduntur, quæ sermonem humanum doctæ æmulentur, rusticè tamen & inconditè: filiosque suos more aliarum avium domesticarum educunt in domibus ubi aluntur. Offendas & alios virore diluto tinctos, nigrante rostro pedibusque, humeris & cauda virore tinctis exaturato, nec præfatis minores. Vivunt hi juxta montium cacumina, excelsasque pinus. Acclamant vehementer, volantque bini. Sunt & montani inconditè formâ, qui non cicurantur aut aluntur domi. Nullius eorum caro est edulis, nam & atra est, & gustus injucundi. Omnibus est commune, utramque maxillam movere, quod nulli aliorum contingit animalium. Sunt & alia genera, de quibus alij Auctores latius.

Ximeæ sic habet de Hispaniola loquens. Innumeri sunt Psittaci virides cum purpureis maculis, quorum tria in hac insula genera, majores, mediocres, minimi. Majores ab Indis vocantur Higuaræ. Hi in eo distant ab alijs reliquarum insularum, quod maculam

albam supra rostrum gestent, non viridem aut miniatam. Valde locutuleiæ sunt hæ higuaræ, si humanos doceantur sermones. *Minores* vocantur *xaxavis*, & viridiores sunt, à paucisque interstinguuntur miniatæ plumis. Hi inquieti & turbulenti, mordaciores, iracundiores, & garruli, licet rudes humanis loqui vocibus, quas nunquam discunt. Decem ex his invadunt & fugant centum higuararum. Nulla inter hos pax. Diversis gregibus pervolant quacunque pervadant, garrunt. Higuaræ integriorem & corpulentior rem edunt sonum, xaxavis acutiorem & tenuiorem: & licet ignari humanis vocibus loqui, placent tamen in caulis assiduo garritu & inquietudine. *Tertia species minimorum* est, nec excedunt passeris mole, viridesque sunt. Hi silent, & pacatiores sunt: viror dumtaxat in illis placet.

Clusij Historia hæc est. Inter Neotericos autem, nemo mea opinione exactius & diligentius de hoc avium genere commentatus est quam Vlyses Aldrovandus Bononiensis, qui totum librum 40. Tomi primi Ornithologiæ suæ ei dicavit: Ille enim Philologica methodo tradidit quicquid ad Psittacorum historiam pertinere potest, & quatuordecim diversas eorum species describit, tredecim vero icones exhibet, quarum duo priores maximæ sunt, & corvum magnitudine superant; tertia & quarta columbæ sunt magnitudine; quinta, sexta, septima, octava, nona, & decima mediocres sunt magnitudinis, caudamque brevem habent, saltem non adeo longam, ut tres subsequentes, quæ longiore cauda sunt præditæ: decima quarta brevem etiam habet caudam. Priorem illam elegantem, quæ Pectoris & ventris pennis flavas habet, tum & eas quæ alas dorsumque tegunt, tum etiam eas quæ in cauda cæruleas, non semel videre memini, & iconem habeo vivis coloribus expressam, atque illam ipsam esse arbitror, quam Joannes Lerus cap. XI. Historiæ suæ Americanæ, Canide à Brasiliensis appellari scribit. Alteram speciem etiam videre memini in arce Cæsaris Ebersdorfiana ad Danubium

nubium sitâ infra Viennam, tum etiam Lugduni Batavorum apud Sionem Lucium Danistam binas aves ejus generis, quas postea Magno Duci Moscovitarum dono mittebat. Reliquæ vero species, (præter tertiam quæ illi alba cristata est, & decimam quartâ, quæ erythrochloros, etiamque cristata) mihi etiam inspectæ, dum plerumque aliæ ab ipso non descriptæ, tam brevioris cauda præditæ, & majuscula corporis mole, quam minoris generis, quæ longiores caudæ pennas habent, & collum velut torque rubrô atque atro ornatum. Humana verba exactè exprimere solitæ: quibus similem unam habuit nobilissimus vir Philippus Marnixius Sanct-Aldegôdius, quam sæpe cacchinum humano more extollere audivi, cum ab adstantibus Gallico sermone compellaretur hoc modo. Riez perroquet, riez; id est: Ride psittace, ride. Sed quod magis mirum, Gallico sermone etiam subiciebat illicò, tanquam ratione prædita, haud dubiè tamen ita edocta. O le grand sot qui me fait rire, hoc est. O magnum fatuum, qui me ad ridendum provocat. Illaque verba iterum ac tertio repetere solebat. Sed inter reliquas unam, psittacis primæ speciei magnitudine æqualem, apud Illustrissimam Dominam Mariam de Brimen, Ducem Croyam & Areschotensem felicissimæ memoriæ, priusquam ex Hollandia excederet, cui sane parem in coloris pennarum varietate & elegantia videre non memini. Etenim licet omnes ferè pennæ corpus tegentes rubro colore essent infectæ, caudæ tamen pennæ, quæ valde prolixæ, partim rubræ erant, partim cœruleæ; at quæ in dorso & alis versicolore ex flavo, rubro & viridi, quibus cœruleus color etiam permixtus. Caput circum oculos albi coloris erat, sinuosisque lineis nigris, quemadmodum caudæ caput, distinctum erat. Psittacum, qui similis esset, apud nullum Auctorem descriptum memini. Eâ porro avis Annam Illustrissimæ Ducis neptem, nunc Comitem Megensem & Dominam de Grosbetec, adeo diligebat, ut quocumque per concla-

ve spatia retur, illam subsequeretur, nec quemquam vestem ejus attingere conspiceret, quin morsu illum appeteret; ita zelotypia quadam laborare videbatur. Ceterum psittacus ille majoris generis, quem Lerijs capite supra memorato à Brasilianis *Arat* vocari scribit, valde elegans etiam esse debet: nam alarum remiges pennas, & caudæ, quæ sesquipedalis longitudinis, media ex parte coccinei coloris esse refert, altera prorsus elegantis cyanei tubo seu nervo, qui medias pennas per longitudinem secat, diversos illos colores distinguente, reliquas vero totius corporis pennas prorsus cœruleo colore tinctas esse. Addit utrumque genus illud majorum psittacorum. *Arat* videlicet & *Canide*, magna esse in æstimatione apud Brasilianos, quia illorum pennas ter quaterve in anno vellunt ad vestem, pileos, clypeos & aulæa conficiendum, tametsi domesticum non sit, quia tamen in vastis arboribus medios vicos occupantibus frequentius versari solet quam in silvis. Præter binos illos ingentes, idem Lerijs tria aut quatuor Psittacorum genera apud Brasilianos inveniri ait: *Primum* videlicet etiam majusculorum, & crassioris corporis mole præditorum cui *Aicurois* nomen indunt Brasiliani Tououpinaboutij, caput ornatum habens versicoloribus, flavo, rubro, & violaceo extremis alis suaverubentibus, & caudæ pennis oblongis & flavis, reliquo corpore prorsus viridi: hoc genus rarissime ad externos transferri, nullum tamen facilius & perfectius edoceri ad humana verba pronuntianda, quam istud. Addit etiam, Brasilianam quandam mulierem in pago binis milliaribus ab Insulâ in qua ipse cum alijs Gallis habitabat, distante, similem psittacum in delicijs habuisse, qui eo intellectu & ratione præditus videbatur, ut comprehendere & discernere posset, quidquid ipsa diceret quæ illum educaverat. Nam cum, inquit, animi recreandi gratia, in illum pagum profecti, ante illius mulieris edes interdum transiremus, cõpellare nos ipsa solebat his verbis: Vultis mihi pe-

ctinem dare vel speculum, & illico efficiam ut meus psittacus coram vobis canter & saltet ? Si ejus petitioni annuebamus, simul ac quædam verba avi pronunciaverat, psittacus non modo in pertica, cui infidebat, saltare incipiebat, sed etiam garrere, sibilos edere, & Brasiliorum ad pugnam sese paratium vociferationes imitari. Brevis, quando in ejus heræ mentem veniebat ut diceret, Cane, canebat; Salta; saltabat; sin vero ægrè ferens, se quod petierat non impetrasse, paullo acerbius avi diceret, Auge, hoc est. Sile, immobilis silebat, nec ulla ratione eum ad linguam aut pedes movendum excitare poteramus. *Secundum genus Marganas* à Brasilianis appellatur, quale est eorum psittacorum, qui in Europam inferri solent, nec magni apud illos pretij, propter abundantiam: non vero minus istic frequentes sunt, quam apud nos columbæ. *Psittaci tertii generis*, ab ipsis *Touis* appellati, majores non sunt sturno, & universum corpus tectum habent pennis impense virentibus, caudæ verò pennæ, quæ valde longæ, flavum colorem admixtum habent. Illud etiam addebatur se observasse, psittacos illius regionis nidos ex arborum ramis propendentes non construere, ut topographicis suis tabellis quidam persuadere conantur: at in arborum cavis, eosque orbiculari forma, satisque duros ac firmos. Ceterum cum sub extremum annum Christi millesimum quingentesimum sexagesimum quartum esse Olyssipone apud Sebaldum Linsium Germanum Ulmensem, memini filium ipsius Rodericum ex Fernambuco Brasilianorum, ubi commorabatur, eò appellere & navem mercibus onustam advehere, in qua etiam aliquod mancipia, & nonnulli psittaci quartæ speciei ab Aldrovando descriptæ, atque alii etiam minores, sturni magnitudinem non excedentes, profus viridis coloris pennis tecti, sed omnes brevi cauda præditi, & albo rostro: idque genus valde frugibus noxium referebat. Eos in itinere maizi granis alueret, cujus multas spicas eum adhuc habere observa-

bam. In *secunda navigatione*, quam Batavi in Indiam instituerunt Orientalem, in Javâ vicinisque quibusdam Insulis psittacos observabant longè illis elegatiores, quos è Brasilia advehere solent, eosque à Lusitanis, qui in Javâ & Moluccis versabantur, noyras appellari intelligebant: & illos quidem corporis mole non valde magnos, sed ad eò elegantis coloris, ut venustiores depingi non posse existimarent. Pectus enim & ventrem pennæ rubri coloris floridi splendentisque tegebant, dorsum aurei coloris pennæ, alas vero viridis & cœrulei commixtorum colorum pennæ ornabant, sub alis suave rubens color splendebat. Valde autem ingens erat istic illarum aviū pretium, ut non minoris aestimarentur, quam octo aut decem thaleris Germanicis. Linscotius scribit, Lusitanos sæpius periculum fecisse, an Olyssiponem transferre vivum aliquē possent, sed nunquam voti compotes factos fuisse, quod nimis tenelli & delicatuli sint: Batavi tamen eam Induriam adhibuerunt, ut unum vivum Amsteldamum usque retulerint, qui tametsi non esset è selectissimis, centum tamen & septuaginta florenis ejus Provinciæ, hoc est, paulo pluris quam septuaginta thaleris venumdari potuit, quemadmodum in diario illius navigationis adnotatum comperio. Is in itinere pleraque verba Hollandica, quæ à nautis audiverat, pronuntiare didicerat, adeoque cicurem ipsum ejus herus reddiderat, ut rostrum in os & aures ejus infereret sine noxâ, pilosque barbæ ipsius componeret; at si quis alius manum admovere vellet, illico morfu illam appetebat, haud secus quam canis quispiam. Anno porro Christi quinto supra millesimum & sexcentiesimum mittebat mihi Jacobus Plateau psittaci cujusdã iconem vivis coloribus expressam, cui cum similem hætenus non viderim, neque apud quempiam adscriptum meminerim, in hoc Aucuario ad Exoticorum historiam typis jam expressam adjunctam volui. Eum autem se plus quam biennio aluisse scribebat, columbæque esse magnitudine: caput illud

Illud habere pæne instar accipitris, ejuscemodi nempe coloris pennis rectum, ardentem oculos. Collum & pectus verficolores pennæ obsidebant: quas, cum irascebatur, aut molestiam aliquis ipsi crearet, admoto ad caveam, quâ conclusus erat, aliquo animali, furrigebat, ut cristatus quodammodo videretur. Erant autem illæ rubescentis coloris, & extrema parte cœrulei elegantissimi. Ventris pennæ similis fere erant coloris, fusco tamen insuper suffusæ colore. Dorsii pennæ virides & alarum remiges pennæ sub cœruleæ: cauda frequentibus pennis viridibus, sed non longis constabat. Prætermittere nequivi, quin psittaci pusillum, genus ex Æthiopia locisque Manicongo vicinis, proximis his annis à Batavis naucleris allatum, simul & maris iconem, (fœmina vero multo est elegantior, utriusque enim sexus alatus) Lectoris oculis proponerem. Corpusculi moles fringillæ magnitudinem æquabat, hoc est, duarum unciarum cum semisse longitudinem habebat ab infimo collo ad uropygium usque. Omnes pennulæ corpusculum regentes viridis erant coloris, sed in quibus manifestum apparebat discrimen: nam quæ in dorso saturiores erant, quæ in ventre dilutiores. Remiges alarum pennæ trium unciarum longitudinem habebant: & tametsi pronâ parte, eo videlicet latere quo brevioribus villis erant præditæ, quoque sese invicem tegebant, viridi saturo colore essent tinctæ; altero tamen, quod longiores villos habebat, & totâ supinâ parte fusci erant. Caudæ pennæ elegantissimæ erant & pæne binas uncias longæ, paulo minus semiuncia latæ, colore eâ parte, quâ uropygio infixæ, viridi cum flavo permixto tinctæ, deinde rubro eleganti, demum nigro, postremo viridi: & tres isti postremi colores ab invicem distincti, veluti in quorundam psittacorum viridium, majore corporis mole præditorum, caudæ pennis videre est: istæ autem vix conspiciebantur, nisi cum caudam explicaret, quia ab alijs ejusdem longitudinis tegebantur, quæ prorsus virides. Collum breve & crassiusculum:

plumulæ caput tegentes breves admodum & virides, præter eas quæ verticem supra rostrum, quæque totum guttur tegebant; nam illæ rubrum, elegantem & floridum colorem habebant. De mare loquor, quia fœminæ pennulæ dilutius rubebant, neque tam amplum spatium occupabant, quàm in mare. Oculi erant nigerrimi: rostrum crassum & firmum, superna pars adunca & mucronata, ut in reliquis psittacorum generibus. Ejus color subrubens, crura breviter semunciarum longitudinem vix æquabant, cineraceique coloris squamis erant tecta, ut aliorum vulgarij psittacorum pedes, iique in quatuor digitos divisi, quorum bini anteriores & imparis longitudinis, bini posteriores & illi etiam impares, brevioribus quidem articulis duobus præditi, hi interni; longioribus autem tribus, & hi externi. Ungues albi & satis longi. Valde exilem habere vocem, & dumtaxat pipire observabam. Gaudet consortio. Cum edebat, altero pede cibum non tenebat ut alij psittaci, sed rostro carptim cibum arripiebat. Cibus autem magna ex parte phalaridis semen: illo enim libentius vesci observabam, quam ullo alio seminis genere. Mihi autem quidam conspecti sunt adeo edocti, ut panem aquâ tinctum carptim mortificando ederent. Potus est aqua. Illud præterea in hac avicula animadvertibam, quod fœmellæ senescentes vix edere volebant, nisi cibum jam à mare carptum, & aliquam diu in prolobo retentum, & quasi coctum suo rostro reciperent, ut columbarum pulli à matre ali solent.

Apud Nirembergium de Gvacamayana hæc leges. *Gvacamayana* genus psittaci est pulcherrimi, qui cum pueris ludit. Incompositæ formæ est, solo vestitu in pretio habetur, neque prætermittenda industria & mirificus instinctus hujus alitis. In Potosi quidam psittacus, quem lorum vocant, admirandi ingenij. Vocabat Indos occurrentes patriæ suæ nomine Colla, leuca, Huayru, Quechua, &c. quasi qui ipsorum mores & vestimenti ritus dignosceret. Dissimulatam In-

Niremb.
Hist. Exot.
cap. 63. &
64.

dam nobiliori natu & pænè Regio dignovit. Cum vidisset illam, dixit: Huayru, Huayru, Huayru. Ignobilior ista natio est, quam illa cujus generis se simularet femina. Finxerat se Pallam è Regia stirpe. Matrona partim pudens, partim irata, sputo & maledicto avem affecit. Hispali etiam alius psittacus agnovit Medicum indignum nomine & arte; quem, quotiescunque occurrebat, convitijs varijs proscindebat è fenestra, donec lite impetravit Medicus ne suspende-retur ibi. Alius Psittacus tabernarij vinarij solitus audire illum domi que- rentem vinum non vendi, quod acetum esset. Didicit hæc verba, atq; ad januam suspensus garriebat repetito præconio, Acetum est. Acetum est, quod facile fuit ementibus credere: donec herus madefaciens (aquam enim odio habent hæc aves) & castigans psittacum dictavit, Optimum merum. Optimum merum, quod psittacus sic animadversus didicit, & postea ad januam idemtidem publicabat, optimum merum esse. Multi psittacorum simplicissimi, ut ad crocitantem psittacum ex arbore, in cujus ramis auceps latet, multitudo ingens convolitet, capique facile patiantur: nil enim viso aucupe terrentur, sed ut laqueo trahantur ad collum coniecto expectant, nec aufugiunt uno captato, & in manticâ, quâ præcinctus est Venator, ipsis cernentibus reposito. Psittaci faciem universim exprimit, quem quoq; cantu ad amissim æmulatur *Noyra*, quæ ex Moluccanis Insulis in Indiam importatur, pennis tamen rubris crebrioribus vestita est. Illarum una viginti aut triginta pardavis in India vænit, quæ postquam cum psittacis & aspectus amœnitatem, & garritus jucunditatem communem habeant, hoc sibi peculiare quoq; vendicant, quòd educatorum suorum, aut aliàs quoque adstantium capita & barbas, ut & aures dentesq; linguis suis blande detricent aut allingant, quas partes studiose quasi ad vivum emungunt, & emundant, adeo ut illarum alioribus ex his gesticulamentis oble-

stationis emergat haud parum. Taceo, quòd acutius attendenti coloris jucundâ varietate psittacos haud leviter exsuperare videantur.

V. De Picis.

PRæter enumeratas Picorû species dantur adhuc apud Americanos duo Picinempè *Salutiferi* & *Imbrifati*. Ille *Heuhqueholtototl*, seu avis capiti similis dicitur. Nobilis est à capitis dolore levando. Merula major est, rostro longo nigroq; sed infernâ parte longè breviori, vertice ac pænè toto collo desuper rubeo, infernis partibus omninò cinereis; alis vero ac dorso nigris, sed albis transversisque lencis variatis. Degit Pavatlanicis agris provinciæ Totonacapæ. Pici species est arbores perforans, cujus capitis plumæ rubescentes applicatæ & conglutinatæ, capitis feruntur curare dolorem; sive in eam sententiam venerint, quod vertici avis adhæreant, sive id ita se habere experimento aliquo prehenderint. Hic *Quatoroni* audit. U-pupæ magnitudine & fulco colore variatur. Rostrum, quo excavat arbores perforatque, tres digitos longum est, firmum & candens, & inferne brevius. Caput est parvum, ac rubris contactum plumis, crista quoque rubra insignitum, ac tres uncias longa, sed superna parte nigra. Alterutro colli latere fascia candida descendit ad usque circiter petus. Crura pedesque livida sunt. Vivit non longe à mari Australi. *Nidificat* in arboribus excelsis: *vescitur* cicadis, tlaolli, & vermiculis: imbrium tempore educat, hoc est à mense Majo usque ad Septembrem: edulis tamen non est, nec alium (quod acceperim) præstat usum. Pici Martij datur in Nova Hispania species maxima. Cujus pulvis salutaris est hydropicis.

In Nova Galacia *Picæ* sunt exiles, nec passeribus multo majores, sed tanto numero, ut integram segetem, ubi semel aristis incubuerint, prosternant atque conculcent, neq;

Nieremb.
Hist. Exot.
l. 10. cap.
48. 49.

De Laet.
Ind. Occid.
l. 6. c. 1.

neque clamore aut alijs terricula-
mentis deterreantur. Est & *Pica Xochitenacatl* dicta columbæ magnitu-
dine, rostro præ corporis mole ma-
ximo, superiori parte luteo, infe-
riori vero subnigro, & in purpureum
colorem vergente, oculis nigris, sed
iride rubescente ex luteo, ac reliquo
corpore cæruleo cinereoque. Vi-
vit circa litora Oceani Australis; pi-
scibus, quos rapit, vesci solet. *iconem*
vide apud Nierembergium *Historiæ*
Exoticæ pag. 209.

VI. De Sturno.

Nieremb. Hist. Exot. li. 10. c. 59.
AD Surnos videtur pertinere
quæ *Pterophænicus Indiarum*, & *Acolchi* dicitur, de qua sic Nieremberg.
Alarum insigne commendat acolchi-
chi, seu avem humerorum rubeo-
rum, impetravitque ab Hispanis ho-
noricum nomen, qui aves commen-
dadoras illas vocant, quod æmulen-
tur Equitum militarium insignia. Si-
mili rubore ad latus fulgentia. Stur-
norum, quos Hispani tordos voca-
mus, videatur species. Magnitudi-
ne, colore, & forma pares sunt, &
cum eis ubicumque versantur, quan-
quam humeri primo fulvi appareant
in rubrum vergentes, & cum ætate
processere, in fulvum omnino mu-
tentur colorem. In caveas conje-
cti, voces reddunt humanas, & lepi-
de garrunt. Quavis re oblata ve-
scuntur, sed pane maxime atque In-
dico frumento. Calidis frigidisque
eas aves reperies regionibus, ab Hi-
spanis colonis rubeorum humero-
rum commendadozas, ut dixi, vo-
catos, sed numerosis agminibus sunt
oppidanis admodum molesti, eosque
audacter incurfant, præcipue regio-
nibus fervidis & maritimis. Malum
insuavemque præstant succum, &
in arboribus non procul ab oppidis
hominumque commercio nidificant,
& sata, in quibus forte confedere, de-
vastant atque depopulantur. Can-
tant luduntque, seu caveis includan-
tur, seu libere per domos permittan-
tur incedere.

VII. De Coturni- cibus.

DE Coturnibus ita idem Nierem-
bergius. Coturnices vocabat
Nova Hispania *Colin*, quarum gene-
ra ex Francisco Hernando dabo. No-
stratibus sunt similes, etsi ad perdi-
cum species sint citra dubium refe-
rendæ. Multa genera apud Novos
Hispanos reperiuntur nonnulla fusca
& cristata, quæ *quanbitzonecolim*
nuncupant, mediocris magnitudi-
nis; alia fusca quoque, sed cristarum
expertia, & paulo minora, alia om-
nium maxima fulvaque, sed capi-
te albo & nigro, colore variato, ex-
tremis vero alis dorsoque candenti-
bus, pedes vero ac rostrum nigra
sunt. Hispanis, ut dixi, coturnicibus
assimilantur. Omnia & bono & gra-
to constant alimento, si tamen jugu-
les duobus tribusve diebus, ante-
quam assa apponantur mensis. Exhi-
betur earum caro etiam male habentibus:
nec est apud Indos ulla alia
post cohortales, quæ illi possit ante-
ferri, aut alimenti salubritate aut gu-
stu. Canunt nostratium instar, et-
si aliæ aliis suavius. Caveis inclu-
duntur: vescuntur Indico nostrave
frumento, & sunt quam plurimis hu-
jus plagæ locis familiares. Alibi idem
Auctor de *Coyolcozque* seu colli so-
nali inquit: species est colin, seu co-
turnicis Mexicanæ, inter quam-plu-
res alias, de quibus loquemur seor-
sim. Ergo coturnicibus vocatis à no-
stris similis hæc est, magnitudine,
cantu, nutrimento, volatu & mori-
bus. Sed diverso colore, qui super-
ne est ex fulvo candidoque commi-
xtus, inferne vero tantum fulvus,
etsi verticem & collum nigrantes al-
bæque plumæ occupent; & tæneas ab
utroque latere adeoque à collo ad u-
trumque collum efforment atq; con-
stituunt. Oculi sunt atrii, & fulva
crura. Indigena avis est, campestri-
busque locis, velut & nostras, fre-
quens, ac simili etiam alimento, &

quod ad illud perdicis Hispanicæ (est enim ejus species) proxime accedat. *Colcuicuiltic*, seu coturnicis simulacrum, coturnicis quoque nostræ species est, albis, nigris coccineisque variata plumis, & protrahitis desuper potius lineis quam circumscriptis maculis, subter vero potius maculis frequentibus, quam lineis, pedes cruraque cyanea sunt; sed cantu, magnitudine, moribus, cæterisque cunctis præcedenti omnino similis. Sturno est *Acolin* magnitudine par, cruribus pedibusque viridi pallefcentibus, & in quatuor divisis proluxiores digitos. Rostrum est luteum, & longiusculum pro corporis proportione, tenuisque & mucronatum, oculi nigri, iris fulva, caputque parvum. Inferna corporis candida sunt, lateribus fusco maculatis colore; superiora vero & cauda, quæ breviuscula est, fulva sunt, sed maculis nigricantibus distincta, & candidis lineis quasvis pennas circumambientibus, ejusdemque coloris punctis nonnunquam conspersis. Lacus incolit, piscosumque est, nec tamen admodum ingratum præstat alimentum. Vermiculis, muscis, & alijs parvis animalibus quæ volitant circa paludem, victitare solet. Indigena est Mexicani lacus. Caput mira colorum varietate micat. Quod medium atra linea secat, ac velut cineræ aliæ latera, maculæ vero parvæ & candentes canthos externos: collum pectusque cinerea sunt, cætera è fulvo in viride potius inclinant.

VIII. De Perdici- cibus.

De Laet. Ind. Occid. l. 10. c. 5. Sunt in Peruvia Perdices quas à sono *Yutu* vocant. Duorum generum. Aliæ majores, quæ mole accedunt ad Gallinas, & tantum in solitudinibus reperiuntur. Aliæ minores quam Hispanienses, sed carne longe optima. Utræque sunt colore pardo, rostris & pedibus albis. Ibi-

dem sunt aviculæ plumis rubicundis, quos Hispani ob similitudinem nominant *Lusciniæ*, quanquam cantus harum sit adeo ingratus, ut mali augurij olim dixerunt barbari.

IX. De Turdis.

GENUS Turdorum Chrappam incolit; quos vocant *passeres fabros*. *Nieremb. Hist. Exot. l. 10. c. 57.* Nigri sunt, solum in pectore & capite rubri. Fructu quercino dumtaxat vescuntur. Rostrum perforant corticem pinnam, glandem singulis foraminibus aptissime accommodant, ut manu extrahi nequeat, sic omnem pinum ornatissime cingunt glandibus incis, Mox pedibus hærentes cortici, tendunt rostro glandem, & vorant. Alia sententia Gomaræ est de Passeribus, quos vocant Hispani *carpinteros*. In Dariene scribit nasci palmas, quarum truncus per extrema attenuatur: in medio nidificare quosdam passeres excavato rostris nidos. Hos passeres vocat ipse *Pitos*, & putat esse quos Plinius *Picos* dixit, Hispani *Fabros*. Addit ex Aliquorum sententia, vim recludendi nidos ferro impeditos non esse alicujus herbæ, sed ipsius pici, cujus tactu infringi metallum.

X. De Anatibus.

GENUS est Anatis quam *Acitli* seu *Gaquatilem leporem* *Nieremb. Hist. Exot. l. 10. c. 35.* consueverunt vocare Mexicenses. Hæc cum descripta delineataque à quibusdam recentiorum eadem prorsus esset, nisi caput longe majori insigniretur cristâ, atraque, venter colore argenteo splenderet, & collum inferne niveo, superne vero è nigro vergente in fuscum. Lacubus innatat, ac juxta eos perpetuo versatur: nam neque volandi potis est, neque per terram commode incedendi; femoribus ita reliquo corpori connexis atque coalitis, ut natatui non incessui queant in-

inservire. Piscibus quos involat *vescitur*, indequè victitat. Prolem in junctis atque arundinetis educat, nec anatum nostratum vulgarem vincit magnitudinem. *Masculus* aliquanto longior est, corpore, collo ac crista ampliori. Rostrum fœminæ brevius est, nigrum & utrimque juxta oculos plumis fulvis rectum, cum mas candentibus tegatur. Hæc est avis illa, quam Indi fabulantur ventos evocare, ubi se peti ab aucupibus sentit, quibus flantibus turbatisque undis everrantur monoxyla, illamque insequentes submergantur, si quinque prius sagittis excussis arcu non contingat attingatque trucidari. In ejus dilectæ corde reperiri gemmam arbitrantur ad multa utilissimam, & maximo habitam in pretio, nec alij quam Deo consecrandam. Verum hæc nugæ sunt, & mendacia ab horum hominum profecta credulitate. Insuavi parumque salubri, velut & aliæ aves palustres, nutrimento constat, atque ideo à nullo sagacioris palati in cibos admitenda.

Est & apud Indos *genus quoddam amatis fera* (hirundinem Hispani Indigenæ appellant) *tempatlahoac* domesticæ magnitudine, quare idem usurpavit apud Indos nomen; rostro lato est & longo, unde quaque nigrante. Lingua alba, cruribus palmisque ex pallido rubescentibus, collo & capite viridibus, purpureis, & nigro splendentibus colore, adeoque pavonino aut heliotropiæ gemmæ; oculi nigri sunt, & pallens iris, pectus candens, reliquum vero corpus inferre fulvum, & binis maculis juxta caudam utrinque candentibus insignitum, superne vero semicirculus quibusdam in ambitu ex albo, tendentibus in fuscum; intra vero è nigro in viridem splendentem. Alæ initio cyanæ sunt, mox candidæ, & tandem virenti micantes splendore: earumdem tamen extrema altero latere fulva sunt, altero vero fulgida atque viridia: cauda desuper subtusque per ambitum candescit, ceterum inferne nigra, pavonacea vero superne. Advena est

lacui Mexicano, & quale aliæ lacustres aves solent præstare alimentum. In Asia quoddam est genus anatum, quod non immerito quis inter cornicines retulerit, ita voce cornuum sonitum imitantur, quæ inflare solent per dispositos equos iter facientium duces. Est ea avis, quamvis inerans. Audax & strenua: quam etiam malos Dæmones terrere, Turcis persuasum est: certè libertatis adeo retinens, ut etiam per totum triennium in corte nutrita, facultatem nata, libertatem saginæ anteponat, sedesque naturales & suetos alveos volatu repetat.

XI. De Mergis.

AD Mergorum historiam pertinet Mergus Americanus, & Mergus maximus Farrensis seu Arcticus. Ille exiguis est alis, ideo montrosa. Hic ita à Clusio describitur. Avis marina est, & palmipes, anseris domestico major, aut certe magnitudine illi æqualis: nam à collo quâ parte pectori coniungitur, usque ad oropygium, binos pedes longa erat: corporis ambitus binorum pedum longitudinem superabat. Alæ quatuordecim uncias longæ; cauda brevis, vix trium unciarum, collum fere octo uncias longum, ejus ambitus paulo major, caput breve, tres uncias latum, rostrum nigrum, mucronatum, quatuor unciarum magnitudinem superabat. Lingua pæne tres uncias longa, nigra, mucronata, cartilaginea, quodammodo carinata, superiore parte qua rostri parti connexa erat, parvis dentibus introrsum recurvis utrimquè prædita, media autem parte aspera: palatum similiter quatuor exiguorum & brevium dentium introrsum spectantium ordinibus constabat, quibus escam retineret & conficeret: nam rostrum dentatum non erat. Totum corpus densis pennis tectum habebat, quæ in pectore, toto ventre, & alarum supina parte breves & candidæ, in dorso autem alarumque prona parte longiores

giores & nigrae, singulae tamen circa extremum, geminis maculis albis insignita, quae in dorso quidem lateribus longiores, majoribus, quae vero circa collum in medio dorso alisque supra caudam, minoribus, sicut aliae aliis incumbentes, invicemque tegentes ad maculas illas usque, eam fere varietatem repraesentarent, quae in meleagride sive Numidica gallina conspicitur. Collum velut torque cinctum erat, è nigris pennis constante: caput etiam similibus pennis tectum: quae tamen oculos & rostrum ambiabant, parvis maculis albis erant distinctae; sub gutture etiam aliquas parvas pennas albas nigris permixtas habebat: prona similiter colli pars supra torquem illum nigrarum pennarum, ad unciae longitudinem parvis pennis nigris, latera tamen alba habentibus, erat ornata, quemadmodum & ea pars quae infra torquem in pectoris lateribus, infra podicem, nigrarum pennarum transversam lineam habebat, quas albae subsequabantur, deinde sub cauda aliae nigrae albis maculis notatae. Crura habebat in extremo corpore sita, paullo longiora tribus uncias, plana, nigra; pedes quatuor uncias longos, plusquam tres latos, nigros tribus digitis praeditos (quorum interiores tribus articulis constabant, brevioresque erant, medij quatuor, exteriores quinque) nigra membrana simul connexos ad ungues usque, qui plani. Singuli etiam pedes, in posteriore parte paullo supra inflexionem, parvum articulum instar calcaris habebant. Circa Farensem Insulam, quae inter Norvegiam & Islandiam sita, captam hanc avem scribebat Hoierus, foetum in undis educare, nec nisi procelloso mari ac circa Autumnum, hiemisve initium conspici, terram vero nunquam attingere, nec volentem unquam esse conspectam, adeoque nec alarum usum habere ad volandum, nec pedum ad incedendum: quo fit ut non nisi capite extret (eo referente) quando se conspiciendam praebet. Huic non valde dissimilis videtur mer-

gus ille marinus, cujus meminit Gernerus in Paralipomenis ad Historiam de Avibus pag. 767. nisi illi in dorso cinereas plumas nigris maculis confertas tribueret. Huic similis est aqueus lepus, cujus jam meminimus. Iconem vide apud Clusium.

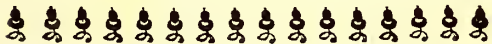
XII. De Hirundine.

Claudat agmen *avis cucullata aquatica. Hirundo Exotica aquatica, & Gallinago silvestris aquatica.* Quas in suo Gazophylacio rerum Naturalium descripsit, & aere exprimi curavit Nobilissimus D. Doctor *Beslerus*, Amicus noster plurimum honorandus. *Besler. in Gazophylacio Rev. Natural.* De illa ita scribit. Animal hocce capite monstruosum, in aquis natum ex decubitu naturali conjicere licet. Comam quam in fronte cernis, ferruginei est coloris. Ex parte maxillarum plumae flavescens repullulant, quae in extremitate nigriores, factae, circulum egregie repraesentant. Collum cum ventre albicat, dorsum cum aliis cineritii est coloris, extremitas tandem in albas definit plumas, Pedes cum adnatis membranulis, semicirculis distinctis albicant, ubi in quolibet pede unicum tantum unguem animadvertere licet. *De Hirundine Exotica aquatica* haec habet. Quis non in volucre palustri summam colorum varietatem miretur. A capite enim inchoando, superior pars, candet, inferior rubro intermixto caeruleo colore splendescit. Venter inferior floccorum nivis instar albicat. In dorso principio pennae duae nigricantes, albis punctis distinctae exsurgunt. Alias dorsum univolum, una cum cauda ferruginei coloris; alae quidem nigricant, punctis tamen niveis ornamentis instar distinguuntur. Pedes exporrecti subfusci coloris, rostrum nigricans, ad subulae formam effigiatum, quo pisces quasi hamo excipere solet.

* *

XIII. De Gallinagine.

DE Gallinagine Sylvestri aquatica, ita idem paucis. Rara hæc est avis, in locis paludosis victum quæritans, colore atro & rufo, per totum corpus instar holoserici splendescente, rostrum oblongum, quodammodo incurvatum, crura alta & fusca, digitos longos habet.

ET hæc sunt quæ de Avibus dicere volui. Quæ omissa sunt, studiosus harum rerû Lector, ali-

unde supplere poterit. CENSORI cujuscunque tandem status & conditionis is fuerit, hoc subsequens interserviat. *Veritatem ad suum arbitrium exigere, & inter mendacia reponere, quicquid palato non arriserit, impudentis nimis, & in DEUM, universam naturam, & humanum genus, injuriæ hominis est.*

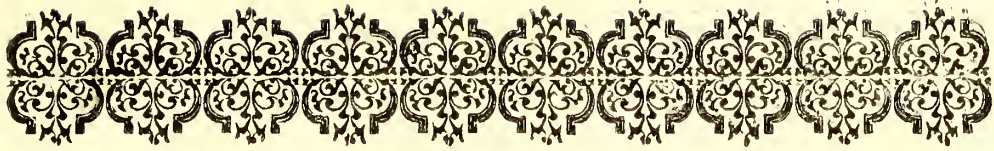
F I N I S.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
TEL: 773-936-3000
WWW.CHICAGO.EDU

UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
TEL: 773-936-3000
WWW.CHICAGO.EDU

I N D E X

In Historiam naturalem de AVIBVS, jux-
ta seriem Alphabeti concinnatus: in quo prior numerus
historiæ paginam, posterior tabulam
designat.

	P.	T.		P.	T.
 Ca choatli	183.		Glaucius	145.	49
Acacalotl	182.		Herle	146.	49
Acanthis	97.	43	Muscaria	145.	49
Accipiter in genere.	18.	7	Nigra	146.	49
Asterias	20.	8	Penelope	146.	49
Fringillarius	21.	8	Platyrinchos major	145.	49
Palumbarius	21.	8	Plyrinchos minor		49
Sacer Ægyptius Bellonio	24.	9	Puffinus	146.	
Accipiter major		11	Querquedula	144.	49
minor		11	cristata	144.	
Achalactli	184.		La Tardone	146.	49
Acitli seu aquatilis lepus	224.		Anas marina MeerEndle		49
Acolchis Indiarum	223.		Anas fera Sevoget		49
Acolin	182.		Anas fera SpiegelEndle		49
Acototloquichitl	183.		Andira Aca	205.	
Æfalonus accipitris species	22.	10	Anhima	209.	61
Æfalo falconum species		13	Anbinga	211.	60
Ajaja	198.		Ani	189.	
Ajuru species	200.		Anser Bassanus	131.	47
Alauda	99.	38	Domesticus	136.	48
cristata	100.	38	Magellanicus	181.	56
cristata senex		38	Sylvestris	140.	48
non cristata	100.	33	Anthus	122.	45
maxima seu Calandra		38	Apos	118.	
pratorum	101.	38	Aquila in genere	9.	
Alaudæ congener	101.	38	in specie	11.	
Albulus aquaticus		47	Aquila alba seu Cygnæa	15.	
Alcedo vocalis	156.	52	anataria seu Morphnos	13.	2
Alchata seu Filacotona	92.	32	anopæa	15.	
Aluco	50.	19	Chrysaëtos	11.	1
Amalozque	184.		Bellonij		5
Ampelides	126.		Gesneri		1
Ampelis Aldrovandi seu Garrulus			Haliætus	12.	2
Bohemicus Gesneri	44.		Heteropos Gesneri	15.	5
Anas	142.	49	Melanætus seu Valeriâ	12.	3
campestris Bellonij	64.		Alius	1.	3
Cairina	143.	49	Morphnos Bellonij	13.	4
Domestica	143.	49	Morphno congener	14.	5
Indica	143.	49	Percnopteros	14.	4
Lybica	143.	49	alius		4
Anas fera seu sylvestris	144. 208.	49	alius peregrinus		5
Bosca major	144.	49	Pygargus	13.	2
Caudacuta	146.		alius	13.	3
Circia, Kernell dicta	144.		Aracari	211.	
Fistularis	145.		Aracanga	201.	59
Fusca major	145.	49	Ardea	150.	50
			minor		50

I N D E X.

	P.	T.		P.	T.
Cinerea major	151.	50	Cannevarola	122.	45
minor	151.	50	Capricalea	141.	48
alia seu congener	152.	50	Caprimulgus	55.	20
alba	152.	51	alius		20
Egretta Gallorum	152.		Capella <i>Syuis</i>		27
Garletta Italarum	152.		Capo	85.	30
Garzetta bianca dicta	153.		Caracara	205.	61
Squajotta Italarum	153.	51	Caracura	213.	
Congener	153.		Carduelis <i>Distelfinck</i>	97.	36.37
Nigra		51	cilijs albis		36
Ardea alteria seu stellaris major	153.	51	mas		36
altera minor		51	Cariama	197.	59
Congener	154.		Caripira	213.	
Cristata	154.		Catarrhacta	130.	47
Ardeola	204.	61	Caryocatactes <i>Musbacher</i>		27.40
Arquata	158.	51	Cenotzqui		177
Afilus	115.	42	Ceoan		177
Asio		18	Cepphus	130.	47
Asio seu Otus <i>Otercul</i>	48.	18	Cercio	165.	53
Asio seu Scops	49.	18	Certhia	113.	42
Attagen	62.	26	Charadrios	166.26.53	
Atricapilla	125.	45	Chalandra	100.	33.38
alia		45	Chicuatli	177.	
Atinguacu Camacu	210.	60	Chloris <i>Grüensinck</i>	101.	36.37
Aves diurnæ	9.		congener seu chloris Indica	101.	
nocturnæ	46.		Chloropos Gallinula aquatica	161.	31
Aves exoticæ Aquaticæ	180.		Ciconia	147.	50
Terrestres	169.		nigra		50
Aves Farrenses	185.		Cinclus	163.	53
Aves Granivoræ canoræ	97.		alius		53
Aves terrestres carnivoræ	9.		Cincl ⁹ Gallinago minima Bellonij		53
Avis cucullata aquatica	226.		Cinnamomus	215.	
longa	176.		Circus	22.	
montana	176.		Citrinella <i>Eitenile</i>	161.	36.38
Diomedea (<i>radixvogel</i>)	28.	46	Cocoi ardeæ species	203.	61
Paradisæ seu Manucodiata <i>Pa.</i>	169.	55	Cocotraustes	108.	37
Pugnax	154.	52	Indica	108.	37
Scythica <i>Mitternächtscher Adler</i>	15.	5	Columba domestica		32
Stellata f. Stella <i>Sternvogel</i>	64.	26	varij coloris		32
Avium natura in genere	4.		Cypria		32
Avosetta seu Spinzago d' acqua	135.	48	alia		32
Avosettæ species		54	Indica		32
Aura	174.		Hirsutis pedibus major		32
Aurivittes carduelis species	97.	43	Livia	92.	32
Ayayam	213.		Columba	86.	32
			Sylvestris	90.208.	32
			Columbus	89.	32
B Arge Gallorum	156.		Collurio	24.	43
Boarina	121.	44	Colymbus major	134.	48
Boudree Bellonij	23.	7.11	major Bellonij	135.	48
Brauta seu Bernicla	141.	48	maximus	135.	
Brenthus	135.		minor	135.	48
Bubo	47.	18	Coracia	42.	16
Bubo <i>Berghu</i>	47.	18	Cornix	40.	16
Bubo <i>Nachteule</i>	47.	18	frugivoræ	41.	17
Bubo <i>Kantg dictus</i>		18	cinerea	41.	17
Butcones	23.	7.11	cœrulea	41.	17
			Corvus	38.	16
			Aquaticus	131.	47
C Abure	205.		Sylvaticus	131.	47
Calcamar	213.		Cotta Anglorum	147.	
Calidris Bellonij chevalier, rubra	159.		Coturnix	69.	27.28
nigra	159.				<i>Crex</i>
Canarias <i>Zuckervogel/Canarivogel</i>		36			

I N D E X.

	P.	T.		P.	T.
Crex	158.		Gallina Patavina	83.	29
Cuculus	26.	10	Gallina Persica	83.	30
alter	26.	10	Pumilio seu Nana <i>Kriechhuhn</i>	83.	29
Cuntur	179.		Quinca	84.	30
Curicaca	187.	57	Gallinula Rhodopos aquatica	160.	31
Curucui	205.	60	Gallina Turcica	83.	30
Cygnus	136.	48	Gallarum ova	77	
cuculatus Nieremb.	176.	56	Gallinago minor sclopax <i>Harschnepff</i>	161.	31
Cynchramus	72.		sylvestris aquatica	227.	
			Gallinula chlorop ⁹ vide chloropos gallinula.		
D A aje	171.		Serica <i>Samethuntsein.</i>	160. 23.	31
Diabolus marinus Parisiensis	147		terrestris	161.	31
Diomedea avis	128.	46	Gallo-Pavo mas	59.	24
			Gallus gallinaceus	72.	29
E Mbriza		35	Cornutus	83.	29
alba	97.	35	Iudicus	84.	29. 30
pratensis mas	97.	35	Indicus mirabilis		30
foemina	97.	35	Monstrosus caudatus		21
Embriza pratensis <i>Wisenmerz</i>		36	Palustris	84.	30
Emeu Clusij	172.	56	Patavinus	83.	29
Nieremb.		56	Peregrinus Clusij	176.	56
Erythra gallinulae aquaticae species		35	Persicus	83.	30
melana Indica		35	Scoticus sylvestris	83.	
			Turcicus	83.	30
F Alcinellus seu Falcata	154.	51	Gambetta Aldrovandi Italorum	159	
alia species		51	Garagay	175	
Falco	28.	12. 13	Garrul ⁹ Bohem. Gefn. vide Ampelis		
Albus	32.	12	Generatio pullorum (Aldrovandi)	79.	
Alius (<i>Baumfalck</i>)		12	Goyrani seu Boudree Bellonij	23.	7
Arborarius seu Dendrofalco	33.	10	Graculus	42.	16
Cyanopus	33		Gracul ⁹ palmipes seu Corv ⁹ Aqua-1321		47
Gentilis	31		Granivora aves (ticus minor)	56	
Gibbosus	32.		Grigallus major	61	
Italicus	32.		Crus balearica mas	168.	54
Lanarius Gallorum	32.		foemina		54
Falco lapidarius	33.		crispa		54
Montanus	30.	13	Japponensis	168.	54
Oenentanus		12	Vulgaris	166.	54
Passagir		12	Gryphus	214.	62
Peregrinus	29.	13	Guacuguacu	198. 58.	59
Rubeus	33.	12	Guara	198.	214.
Sacer	29.		Guarauna	198.	
Turictanus	31		Guainumbi variae species	191.	58
Ficedula		33	Guira Acangatara	210.	60
Ficedula, Canabia		33	Guira coereba	205	
Flamenco avis Hispanis dicta	186.		Guira guacuberaba	205.	
Fringilla <i>Sinck</i>	98.	33. 36	Guira guainumbi	189.	57
montana	99.	36	Guiranhecngatu	203	
sublutea	101.	36	Guiranejoa	203.	61
Fulica <i>Wasserhuhn</i>		31	Guiraperca	205	
Fulica seu Mergus niger	146		Guirapunga utraque	197.	59
			Guira Querea	197. 59	
G Algulus		27	Guiraranheengeta	203.	59
Gallina	77.	29	Guira tangeima	189.	57
Africana	188.	57	Guira teonteon	214.	
Gallinula Aquatica	160.	31	Guiratinga	203.	
Gallina Corylorum <i>Hafelhuhn</i>	63.	25	Guiratifica	203.	
Gallinula Erythropus aquatica	160.		GuirGuir	171.	
Gallinula Hypoleucos aquatica	160.	31	Gulo <i>Seesluder</i>	134	
Gallina Indica cum ovo ejus	84.	24. 30	Guranhæ-engera	180.	
Lanigera		30			
Gallinula Ochra aquatica	160.	31	H.		
			Hæmatopus Bellonij	156.	

I N D E X.

	P.	T.		P.	T.
Hæmantopus mas		52	Milvus		11
fœmina		52	Larus	128.	
Halcyon	156.	52	albus	129.	46
Harpa	26.		cinereus	129.	46
Harpyjs	214.	62	Fidipes	130.	46
Heatototl	184.		major		46
Helorius Creci	156.		minor Sterna	130.	46
Herle Bellonij	134.		niger	130.	46
Heuhquecholtotl	222		piscator	130.	46
Himantopus	159.		Ligurinus Gazzæ	98.	36
Hirundo	115.	42	alius		36.37
Apos	118.	42	Limosa Venetorum	156.	
agrestis	117.	42	Linaria	99.	36.37
exotica aquatica	226.		marina Aldrovandi	99.	38
marina		46	rubra	99.	36.38
riparia	117.	42	Lomsbay	186.	
Hoactli	183.		Loxia	46.	
Hoactzin	172.		Luscinia	123.	45
Horion	156.		Lusciniola	123.	45
Hortulanus mas	72.	28	Lutea mas	101.	38
fœmina	72.	28	fœmina	101.	38
Congener	72.	28			
Hortulanus Brach Amsel/Erstfel		37	M. Acucagua	207.	
Hypolais seu C. urruca	125.	45	Macucagua	180.	
Hypotriorchis	23.		Maguari	198.	
			Maizæ	171.	
			Manucodiata Aldrov. prima	170.	55
			secunda	170.	55
			longa	170.	55
			Mareca	208.	
			alia species	208.	
			Matuitui	159.211.58.60	
			Meerganser Gesneri	134.	47
			Mergus	132.	
			Arcticus Clusij	225.	56
			Bellonij		47.48
			Albus	134.	
			Cirrhatu	134.	47
			Glacialis	133.	
			Longirostratus	133.	47
			Niger	134.	
			Rucedulus	133.	
			Rhenanus	133.	47
			Ruber	134.	
			Merops Seeschwalb		27
			Merops Zimbenfrak	113.	42
			Congener		42
			Merula	104.39.40	
			mas	104.	39
			fœmina	104.	39
			alba & nigra	104.	39
			bicolor	107.	39
			brasilica	107.	40
			Indica Apos	107.	
			aquatica Wasser Amsel		53
			montana	106.	
			rosea mas	107.	40
			Merula saxatilis Stein Amsel	107.	39
			torquata mas	106.	39
			fœmina	106.	39
			Merulæ congener duplex	107.	39
			Merulus, passer solitarius	105.	39

I N D E X

	P.	T.		P.	T.
Milvus	25.	11	alius		34
Mituporanga	191.	57	Solitarius, merulus Steinamset	105.	34.
Mitu mutu	190.	58	Mas	39.	39
Monedula	42.		fœmina		39
aliud genus	43.		Congener	106.	
Montifringilla	99.	33.36	Passer stultus Bononiensium	96.	
Congener		38	Torquatus	96.	
Morfex	134.		Passer Troglodytes Bellonij	115.	42
Moskow		27	Armeniacus	115.	42
Motacilla		43	Passer in juglandibus degens	96.	
mas	120.	44	Passeris species seu congener	96.	34
alba	120.	44	Passeres fabri	224.	
flava	120.	44	Passerculus Brachyurus nostras	96.	34
Muscipeta	121.	45	Passerculus Troglodytes Zaunschlüpferte		42
Mutu	180.		Pavo	56.	22
			fœmina	56.	22
			albus	58.	23
			sine cauda Chinenfis		21
			Japonensis mas	59.	23
			fœmina	59.	23
			Pauxi	177.	
			Pelecanus five Platea Köffelganß	126.	46.62
			Perdix	65.	27
			alba seu Lagopus	68.	28
			altera		28
			Cinerea	68.	28
			Damascena	68.	28
			Græca Bellonij	68.	27
			Ruffa	68.	28
			Phalacrocorax	131.	47
			Phalaris	135.	
			Phasianus	60.	24
			alius		24
			Phœnicurus	121.	45
			altera species		45
			Phœnicopteros	150.	50
			Phœnix	215.	62
			Phytivoræ aves	56	
			Pica	43.	17
			brasiliçã	46.	56
			alia		56
			caudata s. varia	44.	17
			caudata Indica mas	44.	17
			fœmina		17
			caudata alia Ester Agel		27
			Garrulus Argentoratensis	44.	17
			Glandaria Neger		17.43
			species alia		17.43
			marina	44.	17
			Perfica	44.	
			Pica Cureba	199.	
			Piciciti	177.	
			Picui pinima	199.	
			Picus Cinereus	111	41.43
			Chlorio-Indicus	112.	41
			luteus cyanopus	111.	41
			Martius	109.	
			Maximus niger	110.	41
			Major bundter Specht.	111.	41
			murarius	111.	41
			Nidum suspendens	112.	41
				Ff 3	Varius

I N D E X.

	P.	T.		P.	T.
Varius minor	III.	41	Seleucidesaves	215.	
alius		41	Semenda avis	216.	
Viridis grūn <i>Specht</i>	III.	41	Serinus <i>Girliß</i>	101.	36
major		41	Sirenes	215.	
Pitangua Guacu	210.	60	Skua Hojeri	185.	56
Pluvialis	165.		Soco	195.	58
cinerea	165.	53	Spinus seu Ligurinus, acāthis <i>Zeisel</i>	98.	36
flavescens	165.		Spipola	121.	44
major Aldrovandi	165.	53	alba	121.	44
Polyglotta	177.		Stārda seu Tarda	63.	26
Porphyrio	155.	52	Stoparola	121.	44
Punella		36	alia	121.	44
Pfittacus	34.217.	14	Strix	52.	19
Pfittacus albus cristallus	36.	15	Struthocamelus	55.	21
Cinereus	38.	15	Sturnus <i>Starr</i>	107.	40
Erythrocyanus	37.	15	albo capite		40
Erythroleucus	38.		Cinereus		40
Erythrochlorus cristatus	38.		pullus		40
macrourus	38.		vulgaris	107.	40
Erythrocyanus Gefneri	38.		Stymphalides aves	215.	
Erythroxantus Gefn.	38.		Subbuteo	23.	9
Leucocephalos	37.	15			
Major	36.	14	T Alchicuatlī	217.	
Minor	36.	14	Tamatia	203.	59
Maximus	36.	15	alia	203.	59
Maximus alter	36.	15	Tangara	180.209.60.	61
Poikilorinchus	37.	14	Tapera	198	
Torquatus macrourus	38.		Tacoletl	217	
Viridis	36.	14	Teitei	205	
Viridis melanorinchos	37.	15	Tempatlahoac	225.	
Pugnaces	154.	52	Tentzontototl	172	
Pullus gallinaceus monstrosus	212.	60	Tijeguacu	205.	
Pyrrhocorax	42.	16	Tijeguacu Paroara	208.	60
Pyrrhula	121.		Tijepiranga	188.	57
			Tinnunculus mas	22.	8
Q Uachiltone	182.		fœmina	22.	8
Quatotoni	222		Canchris <i>Wanewäher</i>		10
Quauhtzonecolim	223.		Tlacoquauthli	217.	
Quereiva	180.		Tlauquechul	181.	
Quetzaltototl	175.		Tominejo Nieremb.	178.	56
Quirapanga	180.		Totanus	158.	52
Quiratinga	213.		Totoquestal	176.	
			Triorches seu buteo		11
R Allus	147.		Tritonus	172.	
Regulus	114.	42	Trochilus	136.	48
non cristatus	114.		Trynga	162.	53
Rex avium paradisearum	196.	55	alia	162.	53
Rhinoceros	46.		Tucana	180.	
Rousserolle	158.		Tucan		56
Rubecula	121.43.45		Tuidara	198.	
Rubetra	121.	45	Tuputa	172.	
Rubicilla seu pyrrhula	122.43.45		Turdus	102.	37
Ruticilla seu phœnicurus	122.43.45		viscivorus	103.	39
Rusticula <i>Schneppf</i>		53	Turdus leucocephalos	103.	39
minor		27	Illas		104.
sylvatica	161.	31	Simpliciter dictus	104.	39
			Trichas	103.	
S acer Ægyptius vide Accipiter			Turtur	92.	32.33
Sayacu	189.	57	Indicus	92.	32
Scheladrachus	134.		Tzinitzian		176.
Scolopax sive Gallinago	160.	32			
Scops	49.	18	V Anellus seu capella <i>Ryuis</i>	164.	53
			Vesper-		

I N D E X.

	P.	T.		P.	T.
Vespertilio	53.	20	Vulturum differentia	17.	6
lactans	54.	20	Vultur alpinus vel aureus	17.	6
pullus		20	boeticus	17.	6
Ulula <i>Bel Huhu/Cule</i>	50.	18.19	aquaticus	126.	
Ulula <i>Rircheute</i>		19	Cinereus	17.	6
alia		19	Leporarius	17.	6
Upupa	118.	27.42			
Uria	135.		X Lepapantototl	183.	
Urogallus major	61.	25	X Xochitenacatl	171.	56
minor	61.	25	altera	171.	56
alius	61.	25	Xochitototl	174.	
Urubitinga	208.		Xomotl	182.	
Urubu	202.	61			
Urutaurana	198.	59	Y Andeu	217.	
Vulpanfer	141.		Yutu	224.	

F I N I S.

Index :

Quibus paginis Tabula avium sint subiungenda.

Tabula	I.	pag. 10.		pag. 88.
	II. }		XXXII.	
	III. }	12.	XXXIII.	92.
	IV. }		XXXIV.	94.
	V. }	14.	XXXV. }	
	VI.		XXXVI. }	96.
	VII.	16.	XXXVII. }	
	VIII.	20.	XXXVIII. }	98.
	IX. }	22.	XXXIX.	102.
	X. }		XL.	104.
	XI. }	24.	XLI.	110.
	XII. }		XLII.	114.
	XIII. }	30.	XLIII.	120.
	XIV. }		XLIV. }	
	XV. }	36.	XLV. }	122.
	XVI.		XLVI.	128.
	XVII.	38.	XLVII.	130.
	XVIII. }	40.	XLVIII.	136.
	XIX. }	48.	XLIX.	142.
	XX.		L.	148.
	XXI.	52.	LI.	152.
	XXII. }	54.	LII.	154.
	XXIII. }		LIII. }	
	XXIV.	56.	LIV. }	166.
	XXV.	58.	LV.	170.
	XXVI. }	60.	LVI.	174.
	XXVII. }		LVII.	188.
	XXVIII.	62.	LVIII.	190.
	XXIX. }	68.	LIX.	196.
	XXX.		LX.	206.
	XXXI. }	82.	LXI.	208.
			LXII.	214.

